BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
LV
F
6
NAPOLI

LV. F. 6.

DANICA
HISTORIA LIBRIS XVI,

ANNIS AB HINC TRECENTIS QVINQVAGINTA, SVMMA VERBORVM ELEGANTIA,
magna ſententiarum grauitate, rerum denique admiranda varietate, intermixtis aliarum quoque Gentium hiſtorijs, conſcripta.

Auctore

SAXONE GRAMMATICO

SIALANDICO DANO, HISTORICO LAVdatiſsimo: & quod ea ætate omnino mirandum, tam verbis quàm rebus politiſsimo.

Cum indice rerum memorabilium locupletiſsimo.

FRANCOFVRTI AD MOENVM
Ex officina Typographica And. Wecheli.
M. D. LXXVI.

AMPLISSIMO VIRO, DOMINO CHRISTOPHORO ZVM IVNGEN, MAIORVM GENTIVM, PATRICIO FRANCOFVRTENSI, Patriæq́; Conſuli vigilantiſsimo, Domino ſuo colendo S. P. D.

ILLVSTRIA *diuinæ ſapientiæ, & bonitatis Ampliſsime* CONSVL, *paſsim in hoc pulcherrimo Mundi theatro, videre eſt teſtimonia. In primis verò, ſi oculos defixerimus in ſanctiſsimas Conſtitutiones Legum, & Iudiciorum, quibus Imperia, & quæuis Politiæ continentur, tum etiam in fatales Imperiorum periodos, mutationes, incrementa, decrementa, Gentiumq́ tum migrationes, tum mutuas ſucceſsiones: omnino fatendum erit, ex* DEI *Opt. Max. nutu ac bonitate res humanas omnes foueri & adminiſtrari, certosq́ tum Imperijs, tum Gentibus præfigi limites, illius etiam ductu, & afflatu, excitari heroica Principum, Regum, Imperatorum ingenia, vt res magnas, Reiq́ pub. ſalutares gerant, Tyrannorum potentiam euertant, eorum ſcelera & libidines puniant, Virtutis & Iuſtitiæ, Legum ac Iudiciorum patrocinium ſuſcipiant, bonos viros, honeſtati pietatiq́ ſtudentes, ornent ac tueantur. Quæ accuratius animis contemplari omnes quidem homines, tum verò inprimis eos, qui verè ſunt homines, hoc eſt, ab humanitatis ſtudijs non alieni, decet, tùm quòd in hiſce palàm elucere diuinam ſapientiam, iuſtitiam & bonitatem animaduertant, tùm etiam, quòd ipſemet æternus rerum conditor & conſeruator, quemadmodum alia ſuarum manuum opera, ſic etiam hæc ſapientiæ & bonitatis ſuæ munera à nobis conſiderari velit. Nec enim de nihilo eſt, quod apud regium vatem Eſaiam grauiter in-*

terminatur Dominus ijs, qui vitam agentes genialem, opera manuum eius, crapula vinoq́ æſtuantes, minus conſiderant. Quòd ſi manuum ſuarum opera à nobis conſiderari vult Dominus, certè etiam attendere nos iubet ad illa peculiaria ſapientiæ ſuæ, Bonitatis & Iuſtitiæ teſtimonia, quæ in Imperiorum, Regnorum, & quarumuis Politiarum vel Gentium conſeruatione, ac mutationibus ſeſe nobis oſtendunt, eaq́ vult à nobis cognoſci, & ad poſteros vſq́ deriuari: ſeriem temporum, mutationes Imperiorum, tum etiam, quoad eius fieri poteſt, ſingularum Gẽtium res geſtas.

Quæ cum Hiſtoriarum lectio nobis potiſsimum ſuppeditet, nouo ſanè beneficio mortalium genus ſibi deuincire ij non immeritò iudicantur, qui quouis modo in deſcribendis Imperiorum, Gentiumq́ vel mutationibus, vel rebus geſtis, poſteritati conſuluerunt, vel etiam hodiernum in diem id præſtare, ſibi ſtudio habent. Nec verò ij ſolum, qui Hiſtorijs ſcribendis operam nauant, ſuo hoc munere genus mortalium ſibi obſtringunt, verùm etiam non minore ſibi omnes eos, qui politiore doctrina gaudent, obligant beneficio, qui talium authorum, qui res memorabiles ad poſteros tranſmiſerunt, interitum præcauere, eóſque quàm nitidiſsimos alijs communicare gaudent. Qua in re magnam induſtriæ laudem meretur noſter Andreas Wechelus, typographus & ciuis veſtræ Reipub. honeſtiſsimus, doctrinaq́ & humanitate haud vulgari præditus. Qui cum inſignes aliquot Hiſtoricos hactenus ex ſua typographica officina in publicum emiſiſſet, rem literariam pro ſua etiam virili iuuare & promouere cupidus, iamq́ aliquot multis annis impenſè à viris doctis deſiderari animaduerteret, inſignem illum hiſtoricum Saxonem Grammaticum, qui annis abhinc ferme trecentis quinquaginta, ſedecim libris ſuæ Gentis Danicæ hiſtorias, ea verborum elegantia, ſententiarum grauitate, rerumq́ & euentuum varietate, complexus fuit, vt vel primæ claſsis Hiſtoricis conferri mereatur: eo etiam authore quatenus eius copia ipſi fieri poſſet, officinam ſuam typographicam ornare, Reique publicæ literariæ ea in re gratificari animum induxit.

Communicato itaque hac de re conſilio cum Viro Clariſsimo Dom. Iohanne Fichardo, I.C. celeberrimo, Patriæq́ Aduocato & Syndico primario, meo & fautore & Mecœnate multis nominibus ſuſpiciendo: non ſolùm ille, pro ſua ſingulari humanitate, qua politiora ſtudia & colere, & promouere, tum etiam de eorum cultoribus, licet grauiſsimis Reipub. negotijs diſtrictus, bene me-

reri

reri nunquam deſiſtit, propoſitum hoc eius probauit, ſed etiam è ſua bibliotheca, quam in omni genere diſciplinarum & facultatum, ſelectis authoribus habet inſtructiſſimam, quam etiam vt præclarum in hac Repub. theſaurum Viri docti exoſculantur, authorem ipſum prompta mente ſubminiſtrauit. Quem cum pro ſua in re typographica dexteritate & diligentia prælo committi, typiſq́ deſcribi pulcherrimis Wechelus curaret, à me petijt, cum aliquoties antehac in re literia meam typographis qualemcunq́ opellam haud inuitus locarim, vt nouo huic in ſua officina typographica authori, nouum patronum eligerem, cui tum ſuo, tum meo nomine eum offerrem, adeoq́ dedicarem. Quam eius petitionem apud me irritam eſſe nolui, præſertim cum honeſta eſſet, & author ille (etiam Eraſmi Roterodami, acerrimæ cenſuræ viri, teſtimonio) omni ſit commendatione digniſſimus. Nec futurum, ſpero, vt id mihi, quod longo hucuſque vſu apud doctiſſimos quoſq́ eſt receptiſſimum, vitio vertatur. Haudquaquam enim dedicando alienos labores, eos nobis temere vendicamus, vel in eorum poſſeſſionem impudenter inuolamus, ſed debitam mentis noſtræ gratitudinem erga viros doctiſſimos, qui ſuis lucubrationibus inſeruire poſteris vnicè ſtuduerunt, hoc exili officio teſtari & declarare cupimus.

Cum ergo Ampliſſime CONSVL, inter complures animi tui eximias virtutes, hæc etiam ſingulare Præſtantiæ tuæ decus addat, quòd humaniorib. ſtudijs & faueas, & addictus ſis, inprimis verò lectione Hiſtoriarum gaudeas, caſtiſſimamq́ animo tuo voluptatem inde concilies: me nihil humanitate ea, quæ in te elucet, alienum facturum putaui, ſi vt piæ obſeruantiæ monimentum, hiſtoriam hanc Danicam ex Wecheli noſtri officina nunc recens prodeuntem, tuæ potiſſimum Præſtantiæ offerrem dedicarémque: & ſimul inſigni tuo honori, tum etiam Patriæ ipſi gratularer: quæ quidem non ſolum Ædilitatis tuæ, quam ſuperiori anno magna cum laude, & gloria, adeoq́ cum ipſius Reipub. peculiari tùm emolumento, tum ornamento geſsiſti, præclara opera gratulante animo intuetur, ſed etiam modò Ampliſsimi tui Conſulatus dexteritate, læta fruitur, dum ita Rempub. à te adminiſtrari videt, vt omnia non ad priuatam vtilitatem, & commodum, ſed ad Patriæ ſalutem, decus, & dignitatem, (id quod proprium eſſe Magiſtratus munus, teſtatur Cicero) conferas, nec facile affectibus ad iracundiam impellentibus obtemperes, ſed rationi, & rebus ipſis, & temporis oportunitati inſeruias, quam virtutem inprimis

in eo, qui ad Reipub. gubernacula ſedet, grauiſsimus Orator Demoſthenes requirit.

Adhæc, cum hactenus inclytæ veſtræ Reipub. circa teneros adoleſcentum animos, ad ſtudia pietatis literarúmque rectè formandos, pro ea, quam pro inexhauſta ſua bonitate largitus fuit mihi DEVS *Opt. Max. gratia, meam annis aliquot locarim operam, ſummamq́ ſemper Ampliſsimi Senatus humanitatem & beneuolentiam expertus ſim, iámque relicto munere Scholaſtico (quod* DEO *acceptum eſſe & ſemper agnoui, & ſemper valde amaui, plurimiq́ feci) legitimæ honeſtæq́ parens vocationi, ad munus Eccleſiaſticum animum adiecerim, hoc veluti publico ſymbolo animi mei, erga tuam Præſtantiam,* CONSVL *Ampliſsime, adeoq́ reliquos celeberrimæ huius Reipub. proceres, Dominos ſumma fide mihi colendos, gratitudinem, pro benigniter collatis in me beneficijs declarare volui.*

Quocirca, CONSVL *Ampliſsime, tum meo, tum optimi viri Andreæ Wecheli nomine rogo, vt hāc Danicā Saxonis hiſtoriam, eruditam iuxta ac elegantem, placido vultu, animóque benigno, (quod ſoles) vt noſtræ obſeruātiæ monimentum, ſuſcipere, noſq́ tui honoris ſtudioſiſsimos tibi commendatos habere digneris: quod te pro ſingulari animi tui integerrimi candore & humanitate facturum, plane confidimus.*

Æternus pater Domini noſtri IESV CHRISTI *te tuamq́ Nobilem Familiam in Neſtorios annos incolumem patriæ conſeruet. Datum Francofurti Calendis Septembris. Anno M. D. LXXVI.*

T. A.

Obſeruantiſsimus
Philippus Lonicerus.

DES. Eraſmi Roterodami de Saxone cenſura in Dialogo Ciceroniano.

IN Daniam nauigare malo, quæ nobis dedit Saxonem Grammaticum, qui ſuæ gentis hiſtoriam ſplendidè magnificeq; contexuit. Probo viuidum & ardens ingenium, orationem nuſquam remiſſam aut dormitantem, tum miram verborum copiam, ſententias crebras, & figurarum admirabilem varietatem: vt ſatis admirari non queam, vnde illa ætate homini Dano tāta vis eloquendi.

SAXONIS GRAMMATICI SIALANDICI VIRI ELOQVENTISSIMI, IN GESTA DANORVM PRÆFATIO.

CVM cæteræ nationes rerum ſuarum titulis gloriari, voluptatemq́ ex maiorum recordatione percipere ſoleant: Danorum maximus pontifex Abſalon patriam noſtram, cuius illuſtrandæ maxima ſemper cupiditate flagrabat, eo claritatis & monumenti genere fraudari non paſſus, mihi comitum ſuorum extremo, cæteris operam abnuentibus, res Danicas in hiſtoriam conferendi negotium intorſit, inopemq́ ſenſum maius viribus opus ingredi, crebræ exhortationis imperio compulit. Quis enim res Daniæ geſtas, literis proſequeretur? quæ nuper publicis initiata ſacris, vt religionis, ita latinæ quoq́ vocis aliena torpebat. At vbi cum ſacrorum ritu latialis etiam facultas acceſſit, ſegnities par imperitiæ fuit, nec deſidiæ minora, quàm antea penuriæ vitia extitere. Quo euenit, vt paruitas mea, quamuis ſe prædictæ moli imparem animaduerteret, ſupra vires niti, quàm iubenti reſiſtere præoptaret, ne finitimis factorum traditione gaudentibus, huius gentis opinio potius vetuſtatis obliuiis reſperſa, quàm literarum monumentis prædita videretur. Igitur oneri cunctis præteriti æui ſcriptoribus inexperto, rudes labori humeros ſubijcere coactus, imperiumq́ negligere veritus, audacius quàm efficacius parui: quanquã ingenij mei imbecillitas fiduciam negabat, ab hortatoris amplitudine mutuatus. Cuius fatis cœpti mei metam præcurrentibus, te potiſſimùm Andrea, penes quem ſaluberrimus ſuffragiorum conſenſus honoris huius ſucceſſionem ſacrorumq́ ſummam eſſe voluit, materiæ ducem autoremq́ depoſco: obtrectationis liuorem, qui maximè conſpicuis rebus inſultat, tanti cognitoris præſidio fruſtraturus. Cuius fertiliſſimum ſcientiæ pectus ac venerabilium doctrinarũ abundantia inſtructum, veluti quoddam cæleſtium opum ſacrarium exiſtimandum eſt. Tũ Galliam, Italiamq́ cum Britannia percipiendæ literarum diſciplinæ, colligendæq́ earum cõpiæ gratia perſcrutatus, poſt diutinam peregrinationem ſplendidiſſimum externæ ſcholæ regimen apprehendiſti, tantumq́ eius columen euaſiſti, vt potius magiſterio ornamentum dare, quàm ab ipſo recipere videreris. Hinc ob inſignium culmen, meritaq́ virtutum, regius Epiſtolaris effectus, officium mediocritatis liminibus contentum tantis induſtriæ operibus exornaſti, vt idem poſtmodum ampliſſimæ dignitatis viris ad eum quem geris honorem tranſlatis, beneficij nomine expetendum relinqueres. Quamobrem Scaniam tripudio diſſultare cõpertum eſt, quòd pontificem potius a finitimis mutuata ſit, quàm ex indigenis legerit: quippe quæ laudabiliter delectum egit, iocunditatem ex ſuffragio ſuo meruit. Itaque cum genere, literis, ingenioq́ niteas, ac plebem fœcundiſſimis doctrinæ ſtipendiis regas, maximum tibi gregis amorem conciliaſti, ſuſceptiq́ miniſterij partes glorioſæ executionis fiducia ad laudis cumulum perduxiſti. Et ne rerum dominium poſſeſſione vſurpare videreris, ampliſſimum patrimonium ſacris ædibus religioſæ liberalitatis teſtamento legaſti: obſitasq́ curis opes decenter abijcere, quàm earum auiditate & pondere implicari maluiſti. Tu item mirificum reuerẽdorum dogmatum opus complexus, priuatisq́ curis publicæ religionis officia anteponere auidus, pertinentium ad eam rerum ſolutionem abnuentes, ſalutarium conſiliorum doctrina, debitis ſacrorum obſequijs adegiſti, veteremq́ diuinarum ædium iniuriam religioſo lucri beneficio rependiſti. Præterea laſciuioris vitæ ſtudioſos, intemperantiæq́ plus æquo viribus indulgẽtes, ſaluberrimæ exhortationis perſeuerantia, ac ſplendidiſſimis frugalitatis exemplis ad honeſtiorem mentis habitum ab enerui mollitudine reuocatos, dictis ne an factis magis inſtruxeris, dubium reliquiſti. Ita quod tuorum nulli prædeceſſorum obtinere tributũ eſt, ſolis pru-

dentia monitis impetraſti. Nec ignotum volo, Danorum antiquiores conſpicuis fortitudinis operibus aditis, gloriæ æmulatione ſuffuſos, Romani ſtyli imitatione, non ſolùm rerum à ſe magnificè geſtarum titulos exquiſito contextus genere, veluti poëtico quodã opere perſtrinxiſſe, verùm etiam maiorum acta patrii ſermonis carminibus vulgata, lingua ſuæ literis, ſaxis ac rupibus inſculpenda curaſſe.

Cautibus maiorum geſta olim inſcripta.

Quorum veſtigijs ſeu quibuſdam antiquitatis voluminibus inhærens, tenoremq́ue veris tranſlationis paſſibus æmulatus, metra metris reddenda curaui, quibus ſcribendorum ſeries ſubnixa, non tam recenter conflata, quàm antiquitus edita cognoſcatur: quia præſens opus non nugacem ſermonis luculentiam, ſed fidelem vetuſtatis notitiam pollicetur. Quantum porro ingenij illius homines hiſtoriarum adituros putemus, ſi ſcribendi ſitim latinitatis peritia pauiſſent? Quibus tametſi Romanæ vocis notitia abeſſet, tanta tradendæ rerum ſuarum memoriæ cupido inceſſit, vt voluminum loco vaſtas moles amplecterentur, codicum vſum à cautibus mutuantes.

Tylenſium induſtria.

Nec Tylenſium induſtria ſilentio obliteranda: qui cum ob natiuam ſoli ſterilitatem luxuriæ nutrimentis carentes, officia continuæ ſobrietatis exerceant, omniaq́ue vitæ momenta ad excolendam alienorum operum notitiam conferre ſoleant, inopiam ingenio penſant. Cunctarum quippe nationum res geſtas cognoſſe, memoriæq́ue mandare, voluptatis loco reputant: non minoris gloriæ iudicantes alienas virtutes diſſerere, quàm proprias exhibere. Quorum theſauros hiſtoricarum rerum pignoribus refertos curioſius conſulens, haud paruam præſentis operis partem ex eorum relationis imitatione contexui. Nec arbitros habere contempſi, quos tanta vetuſtatis peritia callere cognoui. Nec minus Abſalonis aſſerta ſectando, quæ vel ipſe geſſit, vel ab alijs geſta perdidicit, docili animo, ſtyloq́ue complecti curæ habui, venerandæ eius narrationis documentum, perinde ac diuinũ aliquod magiſterium amplexatus. Te ergo ſalutaris princeps, ac parens noſter, cuius illuſtriſſimam à priſcis temporibus proſapiam dicturus ſum, clariſſima lux patriæ Voldemare, dubium laboris huius progreſſum fauore proſequi rogo, quia propoſiti pondere cõſtrictus, vereor ne magis imperitiæ meæ habitum, ingenijq́ue debilitatem patefaciam, quàm tuam (ſicut par eſt) originem repræſentem.

Voldemari regis laus.

Siquidem præter paternæ hæreditatis amplitudinem, conſpicua regni incremẽta finitimorum oppreſſione ſortitus, Albiæq́ue reciprocos fluctus propagatæ dominationis labore complexus, haud mediocre claritatis momentum celeberrimis laudis tuæ titulis adiecisti. Ita anteceſſorum famam atq́ue opinionem operum magnitudine ſupergreſſus, ne Romani quidem imperij partes armis intentatas liquiſti. Cumq́ue fortitudine & liberalitate inſtructiſſimus habearis, plus ne hoſtes bellis terreas, an ciues humanitate demulceas, ambiguũ reddidiſti. Tuus quoq́ue fulgentiſſimus auus publicæ religionis titulis conſecratus, immeritaq́ue mortis beneficio immortalitatis gloriam conſequutus, nunc ſanctitatis fulgore perſtringit, quos olim victoriis acquiſiuit: ex cuius ſanctiſſimis vulneribus plus virtutis quàm cruoris effluxit.

S. Kanoti regis commendatio.

Cæterùm priſco atq́ue hæreditario obſequendi iure, ſaltem ingenij viribus tibi militare conſtitui: cuius clariſſimi patris caſtrenſem militiam parens, auusq́ue meus fidiſſimus bellici laboris operibus coluiſſe noſcuntur. Tuo igitur ductu, reſpectuq́ue ſubnixus, quò cætera liquidius exequar, initiũ à patriæ noſtræ ſitu, deſcriptuq́ue petere ſtatui, ſpecioſius ſingula perſtricturus, ſi narrationis procurſus competentia rebus loca permetiens, ab eorum poſitione dicendorum inchoamenta deduxerit.

Daniæ ſitus.

Huius itaq́ue regionis extima, partim ſoli alterius confinio limitantur, partim propinqui maris fluctibus includuntur. Interna verò circũfuſus ambit Oceanus, qui ſinuoſis interſtitiorum anfractibus, nunc in anguſtias freti contractioris euadens, nunc in latitudinem ſinu diffuſiore procurrens, complures inſulas creat. Quo fit, vt Dania medijs pelagi fluctibus intercisã, paucas ſolidi continuiq́ue tractus partes habeat, quas tanta vndarum interruptio pro varia freti reflexioris obliquitate diſcriminat. Ex his Iutia granditatis inchoamentiq́ue ratione Danici regni principium tenet, quæ ſicut poſitione prior, ita ſitu porrectior Theutoniæ finibus admonetur. A cuius complexu fluminis Eydori interriuatione diſcreta, cum aliquanto latitudinis excremento, ſeptentrionem verſus in Norici freti littus excurrit. In hac ſinus qui Lymicus appellatur, ita piſcibus frequens extitit, vt non minus alimentorum indigenis, quàm ager omnis exoluere videatur. Huic etiam F[illegible]ia minor adiacet, quæ a Iutiæ prominentia ſubſidentium camporum ac gremij deuexioris inclinata receſſu, maximos frugum prouentus beneficio oceani inũdantis aſſequitur. Cuius refluxionis vis, plus vtilitatis an periculi incolis afferat, ambiguum extat. Siquidem tempeſtatis magnitudine perruptis æſtuarijs, quibus apud eos maritimi fluctus intercipi ſolent, tanta aruis vndarum moles incedere conſueuit, vt interdum non ſolùm agrorum culta, verumetiam homines cum penatibus obruat. Poſt Iutiam inſula

ſula ad orientem verſus Fionia reperitur, quam à continenti anguſti admodum æquoris interſectus abrumpit. Hæc ſicut ab occaſu Iutiam, ita ab ortu Sialandiam proſpectat, conſpicua neceſſariarũ rerum vbertate laudandam: quæ inſula amœnitate cunctas noſtræ regionis prouincias antecedens, medium Daniæ locum obtinere putatur, ab extimæ remotionis limite pari ſpaciorum intercapedine diſparata. Ab huius ortiuo latere, occaſiuum Scaniæ media pelagi diſſeiſcit interruptio, opimam prædæ magnitudinem quotannis piſcantium retibus adigere ſoliti. Tanta ſiquidem ſinus omnis piſcium frequentia repleri cõſueuit, vt interdum impacta nauigia vix remigij conamen eripiat. Nec iam præda artis inſtrumento, ſed ſimplici manus officio capiatur.

Scania piſcoſa.

Cæterùm Hallandia ac Blekingia ab integritate Scaniæ, ceu rami duplices ex vnius arboris ſtipite promeantes, Gothiæ, Noruagiæq; longa declinationis ſpaciis, diuerſiſq; receſſuum interſtitiis adnectuntur. Verum apud Blekingiam apta meantibus rupes mirãdis literarum notis interſtincta conſpicitur. Siquidem a meridiano mari in deſerta Verundiæ petroſa porrigitur ſemita, quam binæ lineæ exiguo diſcretæ ſpacio protractis in lõgum ductibus amplectuntur. Inter quas medium loco planum factis ad legendum figuris vndiq; ſecus exaratum oſtenditur. Quod licet adeo ſitu inæquale exiſtat, ut modo montium alta proſcindat, modo vallium ima prætereat, eodẽ tamen tenore literarum veſtigia ſeruare dinoſcitur: quarum ſignificationem rex Voldemarus ſacri Kanuti fauſta proles admirationis cauſa cognoſcere cupiens, miſit qui rupem permeantes patentium illic characterum ſeriem, curioſiori indagatione colligerent, ac poſtmodum virgulis quibuſdam ſub iiſdem formarum apicibus adnotarent. Qui ideo nihil ex eis interpretamenti comprehendere potuerunt, quod ipſa cælaturæ concauitas partim cœno interlita, partim commeantium adeſa veſtigijs, figuratæ protractionis ſpeciem obtrito calle cõfuderat. Vnde conſpicuum eſt, etiam petrinæ ſoliditatis rimas diutino madore compluta, aut ſordium colluuione, aut irrigua nimborum inſtillatione concreſcere.

Suecia.

At quoniam regio hæc Sueciam, Noruagiamq; tam vocis quàm ſitus affinitate cõplectitur, earum quoq; ſicut & Daniæ, partes ac climata memorabo. Quæ prouinciæ ſeptentrionali polo ſubiectæ, bootemq; & arcton reſpicientes, ipſum frigentis zonæ parallelum vltima ſui porrectione contingunt: poſt quas humanis ſedibus locum inuſitata algoris ſæuitia nõ relinquit.

Noruagia.

Ex quibus Noruagia ſaxei ſitus deformitatẽ naturæ ſortita diſcrimine, rupibus infœcunda, ac ſcopulis vndique ſecus obſita, glebarum vaſtitate triſtes locorum ſalebras repræſentat. In cuius parte extima ne noctu quidem diurnum ſydus occulitur, ita vt continui ſolis præſentia alternos horarum dedignata ſucceſſus, vtriq; tempori pari luminis adminiſtratione deſeruiat.

Iſlandia.

Ab huius latere occidentali inſula quæ glacialis dicitur, magno circumfuſa reperitur oceano, obſoletæ admodum habitationis tellus, rerumq; veri fidem excedentium, & inſolitorum euentuum miraculis prædicanda.

Fons mirabilis.

Illic fons eſt, qui fumigantis aquæ vitio, natiuã rei cuiuſlibet originem demolitur. Sanè quicquid fumi huius exhalatione reſpergitur, in lapideæ naturæ duritiam tranſmutatur: quæ res mirabilior an periculoſior exiſtat, in dubio poſitum conſtat, cum fluidam aquæ teneritudinem tãtus obſiderit rigor, vt admotum quidlibet fumidoq; eius vapore perfuſum, in lapidis proprietatem forma duntaxat ſuperſtite ſubita conuerſione tranſmutet. Ibidemq; complures alij latices referuntur, qui modo creſcentis lymphæ copijs adaucti, pleniſq; exundantes alueis crebras in ſublime guttas iaciunt, modo torpentibus ſcatebris vix ab imo conſpecti, profundis ſubductioris terræ latibulis abſorbentur. Quo fit, ut exuberantes proxima quæque ſpumarum candore conſpergant, exinaniti nullo viſus ingenio capiantur.

Hegle mons perpetuo ardens.

In hac itidem inſula mons eſt, qui rupem ſydeream perpetuæ flagrationis æſtibus imitatus, incendia ſempiterna iugi flammarum eructatione continuat. Cuius rei admiratio ſupradictis æquatur, cùm tellus extremis ſubiecta frigoribus tanti caloris fomentis exuberet, vt ignium perennitatem arcanis inſtruat nutrimentis, æternumq; fouendis ardoribus præbeat incentiuum. Huic etiam inſulæ certis ſtatutiſq; temporibus infinita glaciei aduoluitur moles, quæ cum aduentans ſcabris primùm cautibus illidi cœperit, perinde ac remugientibus ſcopulis fragoſæ ex alto voces, ac varij inuſitatæ conclamationis ſtrepitus audiuntur: quamobrem animas ob nocentis vitæ culpam ſupplicijs addictas, illic algoris magnitudine delictorum pẽdere pœnas exiſtimatum eſt.

Pœnarum locus.

Res mira.

Huius itaq; molis exciſa particula, quantiſcunq; nodorum condylis obſeretur, mox ut ſupradicta glacies terris auellitur, clauſtra cuſtodiámque fruſtratur. Stupet animus admiratione plenus dum res inextricabilibus ſeris obſita, ac multiplici impedimẽtorum perplexione cõcluſa, ſic molis cuius pars erat diſceſſum inſequitur, vt omnem obſeruationis diligentiam ineuitabilis fugæ neceſſitate decipiat. Eſt & illic aliud glaciei genus, mon-

tium iugis ac rupibus interſertum, quod certis vicibus conſtat ſuperioribus ad ima delectis, infimisq; rurſum ad ſuperna reflexis, verſili quadam mutatione trāſpons. In cuius aſſertionis fidem aſſertur, quod quidam dum planum forte glaciale percurrerēt, in obiectas voragines, hiantiumq; rimarum penita prouoluti, paulo poſt exanimes fuerint, nulla glaciei rimula ſu- perſtante reperti. Quamobrem a compluribus exiſtimari ſolet, quod quos funda glacialis ur- na deſorbuit, eoſdem poſt modum ſupinata reddiderit. Illic etiam fama eſt peſtilentis undæ lati- cem ſcaturire, quo quis guſtato perinde ac veneno proſternitur. Sunt & alij fontes, quorū ſca- tebra cerealis poculi proprietatem imitari perhibetur. Sunt & ignes, qui cùm linum conſume- re nequeant, aquæ mollitiem depaſcuntur. Eſt & ſaxum, quod montium prærupta non ex- trinſeca agitatione, ſed propria natiuaq; motione peruolitat. Et vt paulo altius Noruagiæ de- ſcriptio replicetur, ſciendum quod ab ortu Sueciæ Gothiaq; contermina aquis vtrinque ſecus oceani vicinantis includitur: eadem a ſeptentrione regionē ignoti ſitus ac nominis intuetur humani cultus expertem, ſed monſtroſæ nouitatis populis abundātem, quam ab aduerſis Nor- uagiæ partibus interflua pelagi ſeparauit immēſitas. Quod cùm incertæ nauigationis exiſtat, perpaucis eam ingrediētibus ſalutarem reditum tribuit. Cæterùm oceani ſuperior flexus Da- niam interſecando prætermeans auſtralem Gothiæ plagam ſinu laxiore cōtingit: inferior ve- rò meatus eius Noruagiaq; latus ſeptentrionale prætereiens, ad ortum verſus magno cum lati- tudinis incremento ſolido limitatur anfractu, quem maris terminum gentis noſtræ veteres Granduicum dixere. Igitur inter Granduicum & meridianum pelagus breue cōtinentis ſpa- cium patet, maria vtrinq; ſecus allapſa proſpectans, quod niſi rerum natura limitis loco con- greſsis pene fluctibus obiecisſet, Suetiam Noruagiámque conflui fretorum æſtus in inſulam re- degiſſent. Harum orientas partes Skricfinni incolunt: quæ gens inuſitatis aſſueta vehiculis, mō- tium inacceſſa venationis ardore ſectatur, locorumq; complacitas ſedes diſpendio lubricæ fle- xionis aſſequitur. Neq; enim vlla adeò rupes prominet, quin ad eius faſtigium callida curſus ambage perueniat. Primò ſiquidem vallium profunda relinquens, ſcopulorum radices tortu- oſa giratione perlabitur, ſicq; meatum crebræ declinationis obliquitate perflectit, donec per ſi- nuoſos callium anfractus deſtinatum loci cacumen exuperet. Eadem apud finitimos mercium loco quorundam animalium pellibus vti conſueuit. Suetia verò Daniam ab occaſu Noruagi- ámq; reſpiciens, a meridie & multa orientis parte vicino prateritur oceano. Poſt quam ab or- tu quoq; multiplex diuerſitatis barbaricæ conſertio reperitur. Danicam verò regionem gigan- teo quondam cultu exercitam, eximiæ magnitudinis ſaxa veterum buſtis ac ſpecubus affixa teſtantur. Quod ſi quis vi monſtroſa patratum ambigat, quorundam montium excelſa ſuſpi- ciat, dicatq; ſi callet, quis eorum verticibus cautes tantæ granditatis inuexerit. Inopinabile nanq; quiuis miraculi huius æſtimator aduertet, vt molē ſuper plano minimè vel difficile mo- bilem, in tantum montanæ ſublimitatis apicem ſimplex mortalitatis labor, aut vſitatus hu- mani roboris conatus extulerit. Vtrum verò talium rerum autores poſt diluuialis inundatio- nis excurſum gigantes extiterint, an viri corporis viribus ante alios prædití, parum notitiæ traditum. Talibus vt noſtri autumant ſubitam mirandamq; nunc propinquitatis, nunc ab- ſentiæ poteſtatem, comparendiq; ac ſubterlabendi viciſsitudinem, verſilis corporum ſtatus in- dulget, qui hodieq; ſcrupeam inacceſſamq; ſolitudinem (cuius ſuprà mentionem fecimus) in- colere perhibentur. Eiuſdem aditus horrendi generis periculis obſitus, raró ſui expertoribus incolumitatem regreſſumq; conceſsit. Nunc ſtylum ad propoſitum transferam.

Aqua venenata.

Gigantes olim in Dania

SAXONIS GRAMMATICI SIALANDICI VIRI ELOQVENTISSIMI, HISTORIÆ DANORVM LIBER PRIMVS.

DAN igitur & Angul, à quibus Danorum cœpit origo, patre Humblo procreati, non ſolum conditores generis noſtræ, verumetiam rectores fuere. Quanquam Dudo rerum Aquitanicarum ſcriptor, Danos à Danais ortos nuncupatosq; recenſeat. Hi licet fauentibus patriæ votis regni dominio potirentur, rerumq; ſummam ob egregia fortitudinis merita aſſentientibus ciuium ſuffragijs obtinerent, regij tamen nominis expertes degebant: cuius vſum nulla tūc temporis apud noſtros conſuetudinum frequentabat autoritas. Ex quibus Angul, à quo gentis Anglicæ principia manaſſe memoriæ proditum eſt, nomen ſuum prouinciæ cui præerat aptandum curauit, leui monumenti genere perennem ſui notitiā traditurus. Cuius ſucceſſores poſtmodum Britannia potiti, priſcum inſulæ nomen nouo patriæ ſuæ vocabulo permutarunt. Magni id factum à veteribus æſtimatum. Teſtis eſt Beda non minima pars diuini ſtyli, qui in Anglia ortus, ſanctiſſimis ſuorum voluminum theſauris res patrias ſociare curæ habuit: æque ad religionem pertinere iudicans, patriæ facta literis illuſtrare, & res diuinas conſcribere. Verum à Dan (vt fert antiquitas) regū noſtrorum ſtemmata, ceu quodam deriuata principio, ſplendido ſucceſſionis ordine profluxerunt. Huic filij Humblus & Lotherus fuere, ex Grytha ſummæ inter Theutones dignitatis matrona ſuſcepti. Lecturi regem veteres affixis humo ſaxis inſiſtere, ſuffragiaq; promere conſueuerant, ſubiectorum lapidum firmitate facti conſtantiam ominaturi. Quo ritu Humblus decedente patre, nouo patriæ beneficio rex creatus, ſequentis fortunæ malignitate ex rege priuatus euaſit. Bello ſiquidem à Lothero captus, regni depoſitione ſpiritum mercatus eſt: hæc ſola quippe victo ſalutis conditio reddebatur. Ita fraternis iniurijs imperium abdicare coactus, documentum hominibus præbuit, vt plus ſplendoris, ita minus ſecuritatis aulis quàm tugurijs ineſſe. Cæterum iniuriæ tam patiens fuit, vt honoris damno tanquam beneficio gratulari crederetur: ſagaciter, vt puto, regiæ conditionis habitum contemplatus. Sed nec Lotherus tolerabiliorem regem quàm militem egit, vt prorſus inſolentia ac ſcelere regnum auſpicari videretur: ſiquidem illuſtriſſimum quenq; vita aut opibus ſpoliare, patriamq; bonis ciuibus vacuefacere, probitatis loco duxit: regni æmulos ratus, quos nobilitate pares habuerat. Nec diu ſcelerum impunitus, patriæ conſternatione perimitur, eadem ſpiritum eripiente, quæ regnum largita fuerat. Cuius filius Skyoldus naturam ab ipſo, non mores ſortius, per ſummam tenerioris ætatis induſtriam, cuncta paternæ contagionis veſtigia ingeniti erroris deuio præteribat. Igitur vt à paternis vitijs prudenter deſciuit, ita auitis virtutibus feliciter reſpondit, remotiorem pariter ac præſtantiorem hæreditarij moris portionem amplexus. Huius adoleſcentia inter paternos venatores immanis belluæ ſubactione inſignis extitit, mirandoq; rei euentu futuræ eius fortitudinis habitum ominata eſt. Nam cum à tutoribus ſortè, quorum ſummo ſtudio educabatur, inſpectandæ venationis licentiam impetraſſet, obuium ſibi inſolitæ granditatis vrſum telo vacuus, cingulo cuius vſum habebat religandum curauit, necandumq; comitibus prębuit. Sed & complures ſpectatæ fortitudinis pugiles per idem tempus viritim ab eo ſuperati produntur: è quibus Attalus & Scatus, clari illuſtresq; fuere. Quindecim

Danorum origo.

Anglorum principium.

Eligendi reges Danorū mos priſcus.

annos natus, inuſitato corporis incremento perfectiſſimum humani roboris ſpecimen præferebat, tantaq; indolis eius experimenta fuere, vt ab ipſo cęteri Danorum reges, communi quodam vocabulo Skioldungi nuncuparētur. Idem perditam & eneruam vitam agentes, continentiamq; luxu labefacere ſolitos, ad capeſſendā virtutem rerum agitatione ſedulus excitabat. Præcurrebat igitur Skioldus virium cōplementum animi maturitate, conflictusq; geſſit, quorum vix ſpectator ob teneritudinem eſſe poterat, in quo annorum virtutisq; procurſu ob Auildam quam ſummæ pulchritudinis intuitu poſtulabat, cum Scato Alemaniæ ſatrapa eiuſdem puellę cōpetitore, Theutonum Danorumq; exercitu inſpectante, ex prouocatione dimicauit, interfectoq; eo omnem Alemanorum gentem, perinde ac ducis ſui interitu debellatā, tributaria ditione perdomuit. Hic non armis modò, verumetiā patrię charitate conſpicuus extitit: ſiquidem impias leges abrogauit, ſalutares tulit, & quicquid ad emendandū patrię ſtatum attinuit, ſumma diligētia præſtitit. Sed & regnū patris improbitate amiſſum virtute recuperauit. Primus reſcindendarū manumiſſionum legem ædidit. Seruiquem libertate donauerat clandeſtinis inſidiis petitus, acrē pœnam exegit, tanquam in omnium libertorum pœnam unius crimen redundare par eſſet. Omnium æs alienum ex fiſco ſuo ſoluebat, & quaſi cum aliorum regum fortitudine, munificentia ac liberalitate certabat. Ægros fomentis proſequi, remediaq; grauiter affectis benignius exhibere ſolebat: ſe non ſui, ſed patriæ curam ſuſcepiſſe teſtatus. Proceres non ſolùm domeſticis ſtipendijs colebat, ſed etiā ſpoliis ex hoſte quæſitis, affirmare ſolitus, pecuniam ad milites, gloriam ad ducem redundare debere. Puellam cuius amore conflixerat, acerrimo nuptiarum æmulo liberatus, in pugnæ præmium recepit, eamq; ſibi matrimonio copulauit. Ex qua paulò poſt Gram filium ſuſtulit. Cuius mirifica indoles ita paternas virtutes redoluit, vt prorſus per earum veſtigia decurrere putaretur. Corporis animiq; pręſtantiſſimis dotibus prædi tam adoleſcentiam ad ſummum gloriæ ſtatum prouexit, tantúmque magnitudini eius a poſteris tributum eſt, vt in vetuſtiſſimis Danorum carminibus ipſius vocabulo regia nobilitas cenſeatur. Quicquid ad firmandas acuendáſque vires attinuit, acerrima ingenij exercitatione tractabat. A gladiatoribus vitandi inferendiq; ictus, conſuetudinem ſtudioſo exercitij genere contrahebat. Educatoris ſui Roarij filiam coæuam ſibi collectaneámque, quò maiorem incunabulis gratiam referret, vxorem adſciuit, quam poſtmodum Beſſo cuidam, quòd eius ſtrenua opera ſæpenumero vſus fuerat, mercedis loco coniugem tribuit. Quo bellicorum operum ſocio fretus, plus gloriæ ſua an Beſſi virtute contraxerit, incertum reliquit. Qui cùm fortè Sueonum regis Sictrugi filiam Gro gigantum cuidam deſponſam cognoſceret, tam indignam regio ſanguine copulam execratus, bellum Suethicum auſpicatur, Herculeæ virtutis exemplo monſtrorum niſibus obſtaturus. Inita Gothia cum deturbandorum obuiorum gratia caprinis tergoribus amictus incederet, ac varijs ferarum pellibus circumamictus, horrificúmque dextra geſtamen complexus giganteas ſimularet exuuias, ipſam Gro ſylueſtres fortè latices cum paucis admodum pediſſequis lauandi gratia petentem, equo obuiam habuit. Quæ ſponſum adeſſe rata, ſimúlque tam inſoliti cultus horrore muliebriter territa, ſuccuſſis frenis maxima cum totius corporis trepidatione, patrio carmine ſic cœpit:

Conſpicor inuiſum regi veniſſe gigantem,
Et greſſu medias obtenebrare vias,
Aut oculis fallor, nam tegmine ſæpe ferino
Contigit audaces delituiſſe viros.

Cui Beſſus ſic orſus.
Virgo caballi
Quæ premis armos
Verba viciſſim
Mutua fundens,
Quod tibi nomen
Quæ fueris dic

Tum Gro.
Quis rogo veſtrum
Dirigit agmen?
Quo duce ſigna
Bellica fertis?
Quis moderatur
Prælia princeps,
Ne proprio vos
Opprimat omnes
Agmine Sictrug,
Inq; feroci
Stipite figat
Illaqueato
Guttura nexu,
Triſtia nobis
Funera virgo?

Ad quem Gro.
En ferar iſthinc
Nota reuiſens
Tecta parentis,
Ne venientis

Gente

Gente creata?

Ad hæc Gro.

Gro mihi nomen,
Rex pater extat
Sanguine fulgens
Fulgidus armis.
Tu quoque qui ſis
Aut ſatus vnde
Promito nobis.

Cui Beſſus.

Beſſus ego ſum
Fortis in armis
Trux inimicis
Gentibus horror
Atque alieno
Sæpe refundens
Sanguine dextram.
Quoúe paratur
Præſtite bellum?

Contrà ſic Beſſus.

Gram regit agmen
Marte beatus,
Quem metus aut vis
Flectere neſcit,
Nec rogus ardens
Nec ferus enſis
Aut maris vnquam
Terruit æſtus.
Hoc duce belli
Signa leuamus
Aurea virgo.

Rurſum Gro.

Hinc remeantes
Vertite curſum,
Detq́; rigenti
Corpora nodo,
Ac male toruus
Trudat edaci
Funera coruo.

Iterum Beſſus.

Gram prior illum
Manibus addet
Ac dabit orco,
Quàm ſua fatis
Lumina claudat,
Inq́; pauenda
Vertice plexum
Tartara mittet.
Nulla Sueuorum
Caſtra timemus,
Quid minitaris
Conſpicer audax
Agmina fratris.
Vos remeantes
Vltima quæſo
Fata morentur.

Ad quam Beſſus.

Læta reuiſe
Nata parentem,
Nec cita nobis
Fata precare,
Nec tua bilis
Pectora pulſet.
Nanque petenti
Aſpera primum
Difficiliſq́;
Sæpe ſecundo
Fœmina cedit.

Poſthæc Gram horrendæ monſtruoſæq́; vocis habitum trucioris ſoni modulis æmulatus, ſilentijq́; diuturnioris impatiens, talibus puellam dictis aggreditur:

Ne timeat rabidi germanum virgo gigantis,
Me neque contiguum palleat eſſe ſibi.
AGrip miſſus enim nunquam niſi compare voto
Fulcra puellarum concubitumq́; peto.

Cui Gro.

Quæ ſenſus exors ſcortum velit eſſe gigantum?
Aut quæ monſtriferum poſſit amare torum?
Quæ coniunx fore dæmonum poſſit monſtrigeni conſcia ſeminis?
Suumq́; gigantifero conſociare velit cubile?
Quis ſpina digitos fouet? Quis ſyncera luto miſceat oſcula?
Quis membra iungat hiſpida læuibus impariter locatis?
Cum natura reclamitat, haud plenum Veneris carpitur ocium,
Nec congruit monſtris amor fœmineo celebratus vſu.

Gram contrà.

Regum colla potentium victrici toties perdomui meorum,
Faſtus reorum turgidos, exuperatis potiore dextra.
Hinc aurum rutilans cape, quo perpes maneat pactio munere,
Ac firma conſiſtat fides Coniugijs adhibenda noſtris.

Quo dicto, diſcuſſis laruis natiuum oris decorem confeſſus, tantum penè voluptaris vno ſui aſpectu puellæ attulit, quantum adulterino terroris incuſſit: quam etiam formæ ſuæ luculentia ad concubitum prouocatam, amatorijs donis proſequi non omiſit. Progreſſus ex obuijs cognoſcit binis callem latronibus obſideri. Quos ad ſe ſpoliandum cupidius proruentes, ſolo exanimauit impulſu. Quo facto ne vllum hoſtili ſolo beneficium attuliſſe videretur, peremptorum corpora ſubiectis affixa ſtipitibus, ſimulata pedum erectione diſtendit, vt quibus re nocuerant viui, ſpecie minarentur extincti, poſt fata quoque formidabiles forent, nec iter imagine minus quàm opere præpedirent. Quamobrem conſtat eum latrones interimendo ſibi, non Suetiæ conſulere ſtuduiſſe: cuius quanto odio teneretur, tam inſignis facti indicio patefecit. Qui cum ab aruſpicibus accepiſſet, niſi auro Sictrugum ſuperare non poſſe, continuò ligneæ clauæ nexilem auri nodum adiecit, eaq́; bello quo regem aggrediebatur inſtructus, voti ſe compotem fecit. Quod factum Beſſus impenſiori laudationis genere proſecutus ſic cecinit:

Latrones extincti, ſpecie viuorũ minantur iis, quibus viui nocuerant.

Gram ferus clauæ gerulus beatæ
Neſcius ferri celebrabat ictu
Enſis obtentum pepulitq́; trunco

Tela potentis.
Fata ſectatus ſuperumq́; mentem
Sueonum preſſit decus impotentum
Dum neci regem dedit & rigenti
Contudit auro.
Nanq; pugnaces meditatus arces
Robur amplexu rutilum gerebat
Et ducem victor nitido ſupinum
Verbere torſit.
Fata quem ferro perimi vetabant
Aureo prudens domuit rigore,
Enſe dum caſſus potiore geſſit
Bella metallo.
Clarius poſt hoc Agathum manebit
Agnitum late meliore fama
Cui ſuus laudem decorisq́; culmen
Arrogat autor.

Occiſo Suetiæ rege Sictrugo, Gram quæſitũ armis imperium poſſeſſione firmare cupiens, Suarinum Gothię præfectũ ob affectati regni ſuſpicionẽ in pugnę certamen deuocatum oppreſſit: fratresq́; eius ſeptẽ matrimonio, nouem pellice procreatos, impari dimicationis genere fraternæ necis ultionem petentes, abſumpſit. Hũc pater ultimæ iam ætatis ob res egregiè geſtas imperij conſortione donauit, regniq́; ſummam cum ſanguine ſuo communicare, quàm in occiduæ vitæ ſtatu ſine participe gerere, tum vtilius, tum etiam cõmodius duxit. Igitur cum Ringo ſplendido Sialandiæ loco natus, alterũ ex his honori intempeſtiuum, alterũ iam virium curſu defunctum putaret, infirmã vtriuſq; ætatem cauſatus, nouarũ rerum ſtudio maiorem Danorum partẽ ſolicitat, hunc puerilis, illum ſenilis animi deliramento regiæ poteſtati inhabilẽ proteſtando. A quibus bello obtritus documento hominibus fuit, nullam ætatis partem virtuti incongruam exiſtimari debere. Alia quoq; cõplura Grã regis facinora fuere. Aduerſus Sumblũ Phinnorũ regem bellũ profeſſus, ad aſpectum filiæ eius Signes depoſitis armis, ex hoſte procus euaſit, eamq́; promiſſo cõiugis ſuæ repudio pactus deſpondit. Quam cum bello Noruagico quod aduerſum Swibdagerum regem ob ſororis filiæq́; ſtuprũ ſuſceperat admodũ occupatus, Saxonię regi Henrico Sumbli perfidia in matrimoniũ promiſſam nũcio didiciſſet, propior virginis, quàm militũ charitati, relicto exercitu tacitus in Phinniã contendit, inchoatisq́; iam nuptijs ſuperueniẽs, extremæ vilitatis veſte ſumpta, deſpicabili ſedendi loco diſcubuit. Rogatus quidnã afferret, medendi ſolertiã profitetur. Ad poſtremum omnibus ebrietate madentibus, puellã intuens, medijs perſtrepentis cõuiuij gaudijs per ſummam fœmineæ leuitatis execrationem, maximamq́; virtutum ſuarum gloriationem, indignationis magnitudinem huiuſmodi carmine patefecit:

Nulla pars ætatis incõgrua virtutibus exiſtimanda

Solus in octo pariter ſpicula mortis egi,
Atque nouenos gladio corripui reducto,
Quando Suarinum exanimaui titulis abuſum,
Nec meritum conciliantis ſibi nomen. unde
Sæpè cruentum nece ferrum madidumq́; cæde
Sanguine tinxi peregrino, timuiq́; nunquam
Ad crepitus enſiculi, vel galeæ nitorem.
Nunc malè me proijciens fert aliena vota
Filia Sumbli fera Signe, vetus execrata
Fœdus, & incompoſitum concipiens amorem,
Fœmineæ dat leuitatis facinus notandum
Quæ proceres illaqueat, pellicit atq; fœdat.
Ante alios ingenuos præcipuè refellens,
Nec ſtabilis permanet vlli, titubatq́; ſemper,
Ancipites parturiens, diuiduosq́; motus.

Et cum

Et cum dicto diſcubitu euolans Henricum inter ſacra menſæ & amicorum complexus obtruncat, ſponſamq; medijs abſtractam pronubis magna conuiuarum parte proſtrata ſecum nauigio deportat. Igitur nuptijs in exequias verſis, doceri Finni potuerunt, alienis amoribus manus inijci non oportere. His geſtis à rege Noruagiæ Swibdagero, dum ſtupratæ ſororis iniuriam ac laceſſitam filiæ pudicitiam vlciſci conatur, opprimitur. Hoc præliũ Saxonis inſigne copijs fuit, quas ad auxilia Swibdagero ferenda non tam ipſius charitas, quàm Henricianæ vltionis cupiditas prouocabat. Filij Gram, Guthormus & Hadingus, quorum alterum Gro, alterum Signe enixa eſt, Swibdagero Daniam obtinente, per educatorem ſuum Brache naue Sueciam deportati Vagnophro & Haphlio gigantibus, non ſolùm alendi, verumetiam defenſandi traduntur. Quorum ſummatim opera perſtricturus, ne publicę exiſtimationi contraria aut veri fidem excedentia fidenter aſtruere videar, noſſe operæpretium eſt, triplex quondam Mathematicorum genus inauditi generis miracula diſcretis exercuiſſe præſtigijs. Horum primi fuere monſtruoſi generis viri, quos Gigantes antiquitas nominauit, humanæ magnitudinis habitum eximia corporum granditate vincentes. Secundi poſt hos primam phyſiculandi ſolertiam obtinentes, artem poſſedere Pythonicam: qui quantum ſuperioribus habitu ceſſere corporeo, tantum viuaci mentis ingenio præſtiterunt. Hos inter giganteſque de rerum ſumma bellis certabatur aſſiduis, quoad magi victores giganteum armis genus ſubigerent, ſibiq; non ſolum regnandi ius, verumetiam diuinitatis opinionem conſciſcerent. Horum vtriq; per ſummam ludificandorũ oculorum peritiam, proprios alienoſq; vultus, varijs rerum imaginibus adumbrare callebant, illicibuſq; formis veros obſcurare conſpectus. Tertij vero generis homines, ex alterna ſuperiorum copula pullulantes, autorum ſuorum naturæ, nec corporum magnitudine, nec artium exercitio reſpondebant. His tamen apud deluſas præſtigijs mentes diuinitatis acceſſit opinio. Nec mirandum, ſi prodigialibus, eorum portentis adducta barbaries, in adulterinę religionis cultum conceſſerit, cum latinorum quoq; prudentiam pellexerit talium quorundam diuinis honoribus celebrata mortalitas. Hæc idcirco tetigerim, ne cum præſtigia portentaúe perſcripſero, lectoris incredula refragetur opinio. His prætermiſſis, propoſitum repetam. Occiſo Gram, Swibdagerus Daniæ Suetiæq; imperijs auctus, fratrem coniugis Guthormum, eadem ſæpius flagitante exilio abductum, tributaq; pollicitum Danis præfecit, Hadingo patris vltionem hoſtis beneficio præferente. Hic primis adoleſcentiæ temporibus feliciſſimis naturæ incrementis ſummam virilis ætatis perfectionem ſortitus, omiſſo voluptatis ſtudio, continua armorum meditatione flagrabat, memor ſe bellicoſo patre natum, omne vitæ tempus ſpectatis militiæ operibus exigere debere. Cuius fortem animum Harthgrepa Vagnhoſthi filia, amoris ſui illecebris emollire conata, ſedula affirmatione certabat, oportere eum primum genialis tori munus ſuis irrogare connubijs, quæ infantiæ eius exactioris curæ fomenta porrexerit, primaq; ſubminiſtrarit crepundia. Nec ſimplici verborum exhortatione contenta, carminis quoque modo ſic orſa:

Mathematicorũ genus triplex.

Quid tibi ſic vaga vita fluit?
Quid cælebs tua luſtra teris?
Arma ſequens iugulum ſitiens?
Nec ſpecies tua vota trahit.
Eximia raperis rabie
Labilis in Venerem minime.
Cædibus atque cruore madens
Bella toris potiora probas.
Nec ſtimulis animum recreas,
Ocia nulla fero ſubeunt.
Luſus abeſt, feritas colitur,
Nec manus impietate vacat
Dum Venerem coluiſſe piget.
Cedat odibilis iſte rigor,

Adueniat

Adueniat pius ille calor,
Et Veneris mihi necte fidem,
Quæ puero tibi prima dedi
Vbera lactis, opemq́; tuli,
Officium genitricis agens,
Vſibus officioſa tuis.

Quo corporis eius magnitudinem humanis inhabilem amplexibus referente, cuius naturæ contextum dubium non eſſet giganteo germini reſpondere. Non te moueat (inquit) inſolitus meæ granditatis aſpectus: nunc enim contractioris, nunc capacioris, nunc exilis, nunc defluentis ſubſtantiæ, modo corrugati, modo explicari corporis ſitum arbitraria mutatione transformo: nunc proceritate cœlis inuehor, nunc in hominem anguſtioris habitus ditione componor. Adhuc hæſitante eo, fidemq́; dictis habere cunctante, tale carmen adiecit:

Ne paueas noſtri iuuenis commercia lecti,
Corpoream gemina vario ratione figuram,
Et duplicem neruis legem præſcribere ſueui.
Nam ſequor alternas diuerſo ſchemate formas
Arbitrio variata meo, nunc ſydera ceruix
Aequat, & excelſo rapitur vicina tonanti.
Rurſus in humanum ruit inclinata vigorem,
Contiguumq́; polo caput in tellure refigit.
Sic leuis in varios transmuto corpora flexus
Ambiguis conſpecta modis: nunc colligit anceps
Strictum membra rigor, nunc gratia corporis alti
Explicat, & ſummas tribuit contingere nubes.
Nunc breuitate premor, nunc laxo poplite tendor
Verſilis, inq́; nouos conuerti cærea vultus.
Nec me mirari debet, qui Protea nouit.
Nunc premit effuſos, modo clauſos exerit artus
Forma ſitus incerta ſui ſpecieſq́; biformis.
Quæ nunc extricat, nunc membra reuoluit in orbem.
Exero contractos artus, ſenſoſq́; ſubinde
Corrugo, vultum formis partita gemellis
Et ſortes complexa duas, maiore feroces
Territo concubitus hominum breuiore capeſſo.

Vxorii erga maritum amoris inſigne exemplum.

His aſſertis Hadingi concubitu potita, tanto iuuenis amore flagrauit, vt cum eum reuiſendæ patriæ cupidum comperiſſet, virili more culta proſequi non dubitaret, laboribuſq́; eius ac periculis intereſſe voluptatis loco duceret. Quo comite ſuſceptum iter ingreſſa, penatibus fortè pernoctatura ſuccedit, quorum defuncti hoſpitis funus mœſtis ducebatur exequijs: vbi magicæ ſpeculationis officio ſuperum mentem rimari cupiens, diris admodum carminibus ligno inſculptis, iiſdemq́; linguæ defuncti per Hadingum ſuppoſitis, hac voce eum horrendum auribus carmen edere coëgit:

Inferis me qui retraxit execrandus oppetat,
Tartaroq́; deuocati ſpiritus pœnas luat.
Quiſquis ab inferna ſede reuocauit
Me functum fatis exanimemq́;,
Ac rurſum ſuperas egit in auras,
Sub ſtyge liuenti triſtibus vmbris
Perſoluat proprio funere pœnas.
En præter placitum propoſitumq́;
Quædam grata parum promere cogor.
Ex hac nanq́; pedem ſede ferentes
Anguſtum nemoris aduenientis
Paſſim dæmonibus præda futuri.

Tunc

Tunc quæ noſtra chao fata reduxit,
Et dedit hoc rurſum viſere lumen,
Mire corporeis nexibus indens
Manes elicitos ſollicitando,
Quod niſa eſt temere flebit acerbe.
Inferis me qui retraxit execrandus oppetat,
Tartaroq́ꝫ deuocati ſpiritus pœnas luat.
Nam cum monſtrigeni turbinis atra lues
Intima conatu preſſerit exta graui,
Atque manus viuos verrerit vngue fero,
Artubus auulſis corpora rapta ſecans,
Tunc Hadinge tibi vita ſuperſtes erit,
Nec rapient manes infera regna tuos,
Nec grauis in ſtygias ſpiritus ibit aquas.
Fœmina ſed noſtro crimine preſſa ſuo
Placabit cineres, ipſa futura cinis,
Quæ miſeris vmbris huc remeare dedit.
Inferis me qui reduxit execrandus oppetat
Tartaroq́ꝫ deuocati ſpiritus pœnas luat.

Igitur cum apud prædictum nemus compacto ramalibus tecto noctem agerent, inuſitatæ granditatis manus domicilium penitus pererrare conſpecta. Quo monſtro territus Hadingus, nutricis opem implorat. Tunc Harthgrepa artus explicans, ac magno ſe turgore diſtendens, manum arctius comprehenſam alumno præbuit abſcindendam. Ex cuius tetertimis vulneribus plus tabi quam cruoris manauit. Cuius facti poſtmodum ab originis ſuæ conſortibus laniata pœnas pependit: neq; illi aut naturæ conditio, aut corporis magnitudo, quo minus infeſtos hoſtium vngues experiretur, opitulata eſt. Spoliatum nutrice Hadingum grandæuus fortè quidam altero orbus oculo, ſolitarium miſeratus, Liſero cuidam piratæ ſolenni pactionis iure conciliat. Siquidem icturi fœdus veteres veſtigia ſua mutui ſanguinis aſperſione perfundere conſueuerant, amicitiarum pignus alterni cruoris commercio firmaturi. Quo pacto Liſerus & Hadingus arctiſſimis ſocietatis vinculis colligati, Lokero Curetum tyranno bellum denunciant. Quibus ſuperatis fugientem Hadingum prædictus ſenex ad penates ſuos equo deuehendum curauit, ibiq; ſuauiſſimæ cuiuſdam potionis beneficio recreatum, vegetiori corporis firmitate conſtaturum prædixit. Cuius augurij monitum huiuſmodi carmine probauit:

Iciendi fœderis mos apud priſcos.

Hinc te tendentem greſſus profugum ratus hoſtis
Impetet vt teneat vinclis, fauciq́ꝫ ferinæ
Obiectet depaſcendum laniatibus: at tu
Cuſtodes varijs rerum narratibus imple.
Cumq́ꝫ ſopor dapibus functos exceperit altus,
Iniectos nexus, & vincula dira relide.
Inde pedem referens, vbi ſe mora paruula fundet
Viribus in rapidum totis aſſurge leonem,
Qui captiuorum iactare cadauera ſueuit,
Inq́ꝫ truces armos validis conare lacertis,
Et cordis fibras ferro rimare patenti.
Protinus admiſſa vapidum cape fauce cruorem,
Corporeamq́ꝫ dapem mordacibus attere malis.
Tunc noua vis membris aderit, tunc robora neruis
Succedent inopina tuis, ſolidiq́ꝫ vigoris
Congeries penitus neruoſos illinet artus.
Ipſe ſtruam votis aditum, famulosq́ꝫ ſopore
Conficiam, & lenta ſtertentes nocte tenebo.

Et cum dicto relatum equo iuuenem priſtino loco reſtituit. Tunc Hadingus amiculi eius rimas ſub quo trepidus delitebat, per ſummam rerum admiratio-

nem vi-

nem viſus perſpicuitate traijciens, animaduertit equinis freta patêre veſtigijs, prohibitusq́; rei inconceſſæ captare conſpectum, plenos ſtuporis oculos à terribili itinerum ſuorum contemplatione deflexit. Qui cum à Lokero captus, omnem prædictionis euentum certiſſimis rerum experimentis circa ſe peractum ſenſiſſet, Handuuanum Helleſponti regem apud Dunam vrbem inuictis murorum præſidijs vallatum, mœnibusq́; nouatiæ reſiſtentem bello pertentat. Quorum faſtigio oppugnationis aditum prohibente, diuerſi generis aues loci illius domicilijs aſſuetas per aucupij peritos prendi iuſſit, earumq́; pennis accenſos igne fungos ſuffigi curauit: quæ propria nidorum hoſpitia repetentes, vrbem incendio compleuere. Cuius extinguendi gratia concurrentibus oppidanis, vacuas defenſoribus portas reliquerunt. Adortus Handuuanum cepit, eiq́; redemptionis nomine corpus ſuum auro rependendi poteſtatem fecit: cumq́; hoſtem tollere liceret, ſpiritu donare maluit, adeò ſæuitiam clementia temperabat. Poſt hæc multo orientalium robore debellato, Sueriam reuerſus Swibdagerum apud Gudlandiam ingenti claſſe obuium pugna adortus oppreſſit. Sicq́; non ſolum exterorum manubijs, verumetiam paternæ fraternæq́; vindictæ trophæis ad eminentem claritatis gradum prouectus, exilio regnum mutauit, cui patriam non antè repetere quàm regere contigit. Ea tempeſtate cum Othinus quidam Europa tota falſo diuinitatis titulo cenſeretur, apud Vpſalam tamen crebriorem diuerſandi vſum habebat: eamq́; ſiue ob incolarum inertiam, ſiue locorum amœnitatem, ſingulari quadam habitationis conſuetudine dignabatur. Cuius numen ſeptentrionis reges propenſiore cultu proſequi cupientes, effigiem ipſius aureo complexi ſimulacro, ſtatuam ſuæ dignationis indicem maxima cum religionis ſimulatione Byzantiũ tranſmiſerunt: cuius etiam brachiorum lineamenta, confertiſſimo armillarum pondere perſtringebant. Ille tanta ſui celebritate gauiſus, mittentium charitatem cupide exoſculatus eſt. Cuius coniunx Frigga quo cultior progredi poſſet, aſcitis fabris, aurum ſtatuæ detrahendum curauit. Quibus Othinus ſuſpendio conſumptis, ſtatuam in crepidine collocauit, quam etiam mira artis induſtria ad humanos tactus vocalem reddidit. At nihilominus Frigga cultus ſui nitorem diuinis mariti honoribus anteponens, vni familiarium ſe ſtupro ſubiecit, cuius ingenio ſimulacrum demolita, aurum publicæ ſuperſtitioni conſecratum, ad priuati luxus inſtrumentum conuertit. Nec penſi duxit impudicitiam ſectari, quo promptius auaritia frueretur. Indigna fœmina quæ numinis coniugio potiretur. Hoc loci quid aliud adiecerim, quàm tale numen hac coniuge dignum extitiſſe? Tanto quondam errore mortalium ludificabantur ingenia. Igitur Othinus gemina vxoris iniuria laceſſitus, haud leuius imaginis ſuæ quàm tori læſione dolebat. Duplici itaq́; ruboris irritamento perſtrictus, plenum ingenui pudoris exilium carpſit, eoq́; ſe contracti dedecoris ſordes aboliturum putauit. Cuius ſeceſſu Mithotyn quidam præſtigijs celeber, perinde ac cœleſti beneficio vegetatus, occaſionem & ipſe fingendæ diuinitatis arripuit, barbarasq́; mentes nouis erroris tenebris circunfuſas, præſtigiarum fama ad cerimonias ſuo nomini perſoluendas adduxit. Hic deorum iram, aut numinum violationem confuſis permixtisq́; ſacrificijs expiari negabat: ideoq́; eis vota communiter nuncupari prohibebat, diſcreta ſuperûm cuiq́; libamenta conſtituens. Qui cum Othino redeunte, relicta præſtigiarum ope, latendi gratia Pheoniam acceſſiſſet, concurſu incolarum occiditur. Cuius extincti quoq; flagitia patuêre: ſiquidem buſto ſuo propinquantes, repentino mortis genere conſumebat, tantasq́; poſt fata peſtes ædidit, vt penè tetriora mortis quàm vitæ monumenta dediſſe videretur, perinde ac necis ſuæ pœnas à noxijs exacturus. Quo malo obfuſi incolæ, egeſtum tumulo corpus capite ſpoliant, acuto pectus ſtipite transfigentes: id genti remedio fuit. Poſt hæc Othinus coniugis fato priſtinæ claritatis opinione recuperata, ac veluti expiata diuinitatis infamia ab exilio regreſſus, cunctos qui per abſentiam ſuam cœleſtium honorum titulos geſſerant, tanquam alienos deponere coëgit, ſubortosque magorum cœtus, veluti tenebras quaſdam ſuperueniente numinis ſui fulgore diſcuſſit. Nec ſolum eos deponendæ diuinitatis, verumetiam deſerendæ patriæ imperio conſtrinxit, meritò terris extrudendos ratus, qui ſe cœlis tam nequiter ingerebant.

Strategema elegans.

Mithotyn mortuus quidam præſtigiator, diuinitatis exiſtimationẽ ſibi conciliat.

Interea

Intereà Aſmundus Swibdageri filius, in vltionem patris pugna cum Hadingo congreſſus, vt filium Henricum, cuius charitatem etiam proprio ſpiritui præferebat, fortiſſimè dimicantem occidiſſe cognouit, auido fati animo lucem peroſus, tali carmen voce compegit:

Quis noſtra fortis auſit arma ſumere?
Nil proficit caſsis vacillanti nitens.
Lorica iam nec commodè fuſum tegit.
Armis ouemus interempto filio.
Cuius mori me cogit imminens amor.
Charo ſuperſtes ne relinquar pignori,
Vtraq; ferrum comprimi iuuat manu.
Nunc bella præter ſcuta nudo pectore
Exerceamus fulgidis mucronibus.
Ferocitatis fama noſtræ luceat,
Audacter agmen obteramus hoſticum.
Nec longa nos exaſperent certamina,
Fugaq; fractus conquieſcat impetus.

Quo dicto, geminam capulo manum inijciens abſque periculi reſpectu reflexo in tergum clypeo, complures in necem egit. Igitur Hadingo familiarium ſibi numinum præſidia poſtulante, ſubitò Vagnoftus partibus eius propugnaturus aduehitur. Cuius aduncum Aſmundus gladium contemplatus, hoc in vocem carmine clamabũdus erupit.

Quid gladio pugnas incuruo?
Enſiculus fato tibi fiet,
Framea torta necem generabit.
Hoſtem nanq; manu ſuperandum
Carminibus lacerari fidis,
Plus verbis quàm vi conniſus,
In magna vires ope ponens.
Quid me ſic vmbone retundis
Audaci iaculo minitando?
Cùm ſis criminibus miſerandis
Obſitus & maculis refertus.
Infamis ſic te nota ſparſit
Putentem vitijs labeonem.

Hæc vociferantem Hadingus haſta traijcit amentata. Sed nec mortis Aſmundo ſolatia defuere: ſiquidem inter exiguas vitæ reliquias, vulneratum interfectoris pedem, perpetua claudicatione mulctauit, cladem q; ſuam, paruulo vltionis momento memorabilem reddidit. Ita alterum membri debilitas, alterum vitę finis excepit. Corpus eius ſolenni funere elatum apud Vpſalam regijs procuratur exequijs. Cuius coniux Gunnilda ne ei ſupereſſet, ſpiritum ſibi ferro ſurripuit, virumq; fato inſequi, quàm vita deſerere præoptauit. Huius corpus amici ſepulturæ mandantes, mariti cineribus adiunxerunt: dignam eius tumulo rati, cuius charitatem vitæ prætulerat. Iacet itaq; Gunnilda aliquanto ſpecioſius virum buſti quàm tori ſocietate complexa. Poſt hæc Hadingo victore Sueciam populante, Aſmundi filius Vffo nomine, conſerendæ manus diffidentia adductus, in Daniam exercitum traijcit, hoſtiléſque lares inceſſere, quàm proprios tueri ſatius duxit: opportunum propulſandarum iniuriarum genus exiſtimãs, quod ab hoſte pateretur inferre. Ita Danis ad propria defenſanda redire compulſis, ſalutemq; patriæ exterarum rerum dominio præferentibus, domeſticum ſolum hoſtilibus armis vacuefactum repetijt. Igitur cum Hadingus e bello Suetico regreſſus, ærarium ſuum quo bellis ac ſpolijs quæſitas opes excipere conſueuit, furto violatum animaduerteret, cõtinuò cuſtodem eius Glumerũ ſuſpendio conſumpſit, callidoq; commẽti genere edixit, vt ſi quis e noxijs ablata referre curaſſet, honoris locum quem Glumerus poſſederat obtineret. *Calliditas Hadingi.* Quo promiſſo, ſontium quidam beneficij percipiendi quàm criminis tegendi ſtudioſior reddi-

tus,pecuniam regi reportandam curauit. Quem conſcij in ſummam principis ami-
citiam rceeptum putantes,nec vberius quam fidelius honoratum credentes,& ipſi
pari præmij ſpe relatis pecunijs,reatum detegunt. Quorum confeſſio primùm ho-
noribus ac beneficijs exeepta,mox ſupplicijs punita,haud paruum vitandæ crude-
litatis documentum reliquit. Dignos dixerim qui ſolutæ taciturnitatis pœnas pati-
bulis luerent,quos eùm ſilẽtij ſalubritas turos præſtare poſſet,vocis ſtoliditas in exi-
tium pertraxit. His geſtis, Haditigus per ſummum integrandi belli apparatum hy-
berna permenſus,verno ſole frigoribus liquatis Sueciam repetit,ibiq; luſtrum mili-
tando conſecit. Cuius milites diuturnæ expeditionis negotio conſumptis alimen-
tis ad vltimain penè tabem redacti,ſylueſtribus fungis famem lenire cœperunt. Tã-
dem per ſummam neceſſitatis indigentiam commanducatis equis, ad poſtremum
canina cadauera corporibus indulſerunt. Sed neq; humanis artubus veſci nephas
habitum. Itaq; Danis in extremas deſperationis anguſtias compulſis,nocte concu-
bia ſine autore tale caſtris carmen inſonuit.

Danorũ fames ingens.

Tetro penates omine patrios
Liquiſtis,hoc rus Marte ſequi rati.
Quæ vana mentes ludit opinio?
Quæ cæca ſenſus corripuit fides?
Hoc arbitrantes poſſe ſolum capi?
Non amplitudo Suetica cedere,
Non exterorum Marte valet quati,
At ſumma veſtri deflues agminis,
Cum Marte veſtros cœperit aggredi,
Nam cum ferocem vim fuga ſoluerit
Et præliorum pars vaga labitur
In terga dantes Marte prioribus
Cædis poteſtas liberior datur,
Maiorq; ferri parta licentia
Cùm ſors rebellem præcipitem fugat,
Nec tela tendat,quem metus abſtrahit.

Quod præſagium crebra Danorum cæde ſequens lucis euentus impleuit. No-
cte poſtera vocẽ huiuſmodi incerto autore editã, Suetica auribus iuuẽtus exeepit.

Quid me ſic Vffo prouocat ſeditione graui
Pœnas daturus vltimas? confodietur enim
Multa premendus cuſpide,exanimiſq; ruet
Audaciam cœpti luens. nec petulantis erit
Liuoris intactum ſcelus,augurioq; meo
Cùm bella primùm geſſerit,contuleritq; manum,
Excepta membris ſpicula corpus vbiq; petent,
Crudoſq; hiatus vulnerum faſcia nulla premet,
Nec ampla plagarum loca contrahet vlla ſalus.

Duo ſenes inter ſydera inuſitato veſtitu formaq; praditi,mirabiliter inter ſe contendunt.

Eadem nocte congreſſis exercitibus, duo ſenes humano habitu tetriores, capi-
tibus coma vacuis,inter ſyderum micatus,triſte viſu caluitium præferentes,contra
rijs votorum ſtudijs,monſtriferos diuiſere conatus. Siquidem alter Danorum par-
tibus intẽdebat,alter Sueonum ſtudioſus extabat. Victus Hadingus cùm in Helſin-
giam confugiſſet,ibiq; ſolis feruore percaleſactum corpus frigida maris aqua ſublu-
eret, inauditi generis belluam, crebris ictibus attentatam oppreſſit, necatamque in
caſtra perferendã curauit. Quem facto ouantem obuia fœmina hac voce cõpellat:

Seu pede rura teras, ſeu ponto carbaſa tendas,
Infeſtos patiere deos,totumq; per orbem
Propoſitis inimica tuis elementa videbis.
Rure rues,quatiere mari,dabiturq; vaganti
Perpetuus tibi turbo comes: nec deſeret vnquam
Vela rigor: nec tecta tegent,quæ ſi petis icta
Tempeſtate ruent,diro pecus occidet algu.

Omnia

Omnia præſentis ſortem vitiata dolebunt.
Vt ſcabies fugiere nocens, nec tetrior vlla
Peſtis erit, tantùm pœnæ vis cœlica penſat.
Quippe vnum è ſuperis alieno corpore tectum
Sacrilegæ necuere manus: ſic numinis almi
Interfector ades. Sed cùm te exceperit æquor,
Carceris æolici laxos patiere furores.
Te Zephyrus Boreaſq; ruẽs, te proteret Auſter,
Et coniuratos certabunt edere flatus,
Donec diuinum voto meliore rigorem
Solueris, & meritã tuleris placamine pœnam.

Regreſſus igitur Hadingus, eodemq; cunctâ tenore perpeſſus, tranquilla quæq; proprio turbidabat aduentu. Siquidem nauigante eo oborta nimbi vis ingenti claſſem tempeſtate conſumpſit. Naufragum hoſpitia petentem, ſubita penatium ſtrages excepit. Nec antè malo remedium fuit, quàm ſcelere ſacrificijs expiato, cum ſuperis in gratiam redire potuiſſet. Siquidem propitiandorum numinum gratia, Frø Deo rem diuinam furuis hoſtijs fecit: quem litationis morem annuo feriarum circuitu repetitũ, poſteris imitandum reliquit. Fro Blod Sueones vocant. Cumq; fortè gigãtum quendam Nitherorum regis Haquini filiam Regnildam pactum animaduerteret, indignam rei conditionem peroſus, per ſummam futuræ copulæ deteſtationem ingenuo auſu nuptias p̃cucurrit, Noruagiamq; profectus, tam fœdum regię virginis amatorem armis oppreſſit. Adeo nanq; virtutem ocio prętulit, vt cùm regiis delicijs frui liceret, non ſolùm ſuas, verumetiam alienas iniurias propulſare omni voluptate iucũdius duceret. Autorem beneficij puella crebris obtuſum vulneribus ignara medẽdi cura proſequitur. Cuius ne notitiam ſibi temporis interiectus eriperet, crus eius annulo vulneri incluſo obſignatum reliquit. Eadem poſtmodum à patre eligendi mariti libertate donata, contractam conuiuio iuuentutem curioſiore corporum attrectatione luſtrabat, depoſita quondam inſignia perquirens. Spretis omnibus, Hadingum latentis annuli indicio deprehenſum amplectitur, eiq; ſe coniugem donat, qui coniugio ſuo gigantem potiri paſſus nõ fuerat. Apud quam diuerſantem Hadingo mirum dictu prodigium incidit. Siquidem cœnante eo, fœmina cicutarum gerula, propter foculum humo caput extuliſſe conſpecta, porrectoq; ſinu percunctari viſa, qua mundi parte tam recentia gramina brumali tempore fuiſſent exorta. Cuius cognoſcendi cupidum regem proprio obuolutum amiculo, refuga ſecum ſub terras abduxit. Credo dijs infernalibus ita deſtinantibus, vt in ea loca viuus abduceretur, quæ morienti petenda fuerant. Primùm igitur vapidæ cuiuſdam caliginis nubilum penetrantes, perq; callem diuturnis adeſum meatibus incedentes, quoſdam prætextatos, amictoſq; oſtro proceres conſpicantur: quibus præteritis loca demum aprica ſubeunt, quæ delata à fœmina gramina protulerunt: progreſſiq; præcipitis lapſus ac liuentis aquæ fluuium diuerſi generis tela rapido volumine detorquentem, eundemq; ponte meabilem factum offendunt. Quo pertranſito, binas acies mutuis viribus concurrere contemplãtur: quarum conditionem à fœmina percunctãte Hadingo, ij ſunt, inquit, qui ferro in necem acti, cladis ſuę ſpeciem continuo proteſtantur exemplo, præſentique ſpectaculo præteritæ vitæ facinus æmulantur. Prodeuntibus murus aditu, tranſcenſúque difficilis obſiſtebat: quẽ fœmina nequicquam tranſilire conata, cùm ne corrugati quidem corporis exilitate proficeret, galli caput quem ſecum fortè deferebat abruptum, vltra mœnium ſepta iactauit, ſtatimque rediuiuus ales reſumpti fidem ſpiraculi claro teſtabatur occẽtu.

Hadingus viuus ad inferos ducitur

Regreſſus igitur Hadingus, patriámque cum coniuge repetere orſus, imminentiũ ſibi piratarum inſidias, celeri nauigatione caſſauit. Qui licet ijſdem penè flatibus iuuarentur, ipſum tamen æquora præſulcantem paribus velis occupare non poterãt. Inter hęc Vffo cum mirę pulchritudinis filiam haberet, potiturũ ea qui vita Hadingum ſpoliaret edixit. Quo pacto Thuningus quidã admodum ſolicitatus, adcita Byarmenſiũ manu votiuũ ſtuduit impetrare progreſſum. Quẽ excepturus Hadingus, dũ claſſe Noruagiã præteriret, animaduertit in littore ſenem crebro amiculi motu

appellandi nauigij monitus afferentē: quem repugnātibus ſocijs, damnoſumq́; profectionis diuerticulū affirmātibus, nauc ſuſceptū centuriādi exercitus autorem habuit, in ordinanda agminū ratione curioſius attēdere ſolitū, vt prima per dyadem phalanx, ac per tetradē ſecunda conſtaret, tertia verò octoadis adiectione ſuccreſceret, ſemperq́; priorē inſequens duplicitatis augmento tranſcenderet. Idem quoq́; funditorū alas in extremā aciē concedere iuſſit, eiſq́; ſagittariorum ordines ſociauit. Ita digeſtis in cuneū cateruis, ipſe poſt bellarorū terga cōſiſtens, ac folliculo quē ceruici impenſum habebat, baliſtā extrahēs, quæ primū exilis viſa, mox cornu tenſiore ꝓminuit, denos neruo calamos adaptauit, qui vegetiore iactu pariter in hoſtem detorti, totidē numero vulnera confixerūt. Tūc Byarmenſes arma artibus permutantes, carminibus in nymbos ſoluere cœlū, lætamq́; aëris faciē triſti imbriū aſpergine cōfuderūt. E cōtrario ſenex obortā nymbiū molē obuia nube pellebat, madorēq́; pluuię nubilo caſtigabat obiectu. Victorē Hadingum dimiſſus ſenex, nō vi hoſtili, ſed volūtario mortis genere cōſumendum prædixit, clariſq́; bellis obſcura, ac lōginquis finitima ꝓponere vetuit. Quo relicto, Hadingus ab Vffone ꝑ colloquij ſimulationē in Vpſalā accerſitus, amiſſis ꝑ inſidias ſocijs, noctis habitu protectus aufugit. Nā Danis ædis in quam conuiuij nōine cōtracti fuerāt, exceſſum petentibus, præſtò erat qui cuiuſq́; exertū foribus caput ferro demeteret. Cuius facti iniuriā prælio inſecutus Vffonē oppreſſit, eiuſq́; corpus depoſito odio cōſpicui operis mauſeolo mādauit, amplitudinē hoſtis elaborato buſti ſplendore cōfeſſus. Ita quē viuū hoſtili ſtudio inſectari ſolebat, extinctum honoris impēdio decorabat. Et vt ſibi deuictę gentis animos cōciliaret, fratrē Vffonis Hundingū, regno præfecit, ne imperiū potius in exteros trāſfuſum, q̄ in Aſmundi familia cōtinuatū videretur. Cumq́; ſublato iā æmulo cōplures annos ꝑ ſummā armorū deſuetudinē, rerū agitatiōe vacuus exegiſſet, tandē diutinū ruris cultū nimiāq́; maritimarū rerū abſtinentiā cauſatus, & quaſi bellū pace iocūdius ratus, talib. ſeipſum culpare deſidię modis aggreditur:

Byarmenſes ſuis incantationibus efficiunt, vt imber exoriatur.

Quid moror in latebris opacis
Collibus implicitus ſcruposis,
Nec mare more ſequor priori?
Eripit ex oculis quietem
Agminis increpitans lupini
Stridor, & vſq; polum leuatus
Queſtus inutilium ferarum
Impatienſq́; rigor leonum.
Triſtia ſunt iuga vaſtitaſq́;
Pectoribus truciora fiſis.
Officiunt ſcopuli rigentes
Difficiliſq́; ſitus locorum
Mentibus æquor amare ſuetis.
Nam freta remigijs probare
Officij potioris eſſet,
Mercibus ac ſpolijs ouare
Æra aliena ſequi locello
Æquoris inhiare lucris
Quam ſalebras nemorumq́; flexus
Et ſteriles habitare ſaltus.

Cuius vxor ruralis vitę ſtudio maritimarum auiū matutinos pertęſa cōcentus, quantū in ſylueſtrium locorum vſu voluptatis reponeret, hac voce detexit:

Me canorus angit ales immorantem littori
Et ſoporis indigentem garriendo concitat.
Hinc ſonorus æſtuoſæ motionis impetus
Ex ocello dormientis mite demit ocium:
Nec ſinit pauſare noctu mergus altè garrulus
Auribus faſtidioſa delicatis inſerens,
Nec volentem decubare recreari ſuſtinet
Triſtiore flexione diræ vocis obſtrepens.
Tutius ſyluis fruendum dulciuſq́; cenſeo.
Quis maior quietis vſus, luce, nocte carpitur,
Quàm marinis immorari fluctuando motibus?

Eodem tēpore Toſto quidā obſcuro Iutiæ loco ortus, ferocitate clarus emerſit: plebe nanq; vario petulātię genere laceſſita, latè crudelitatis famā extulit, tātáq; malignitatis opiniōe ꝑcrebuit, vt facinoroſi cognomine notaretur. Sed nec exterorū iniurijs abſtinēs, poſt fœdā patrię vexationē, etiā Saxoniā tētat. Cuiꝰ duce Syfrido laborātib. ꝑlio ſocijs pacē petēte, fore quod ab ipſo poſcebatur aſſeruit,

dum-

dummodo ſibi gerẽdi cum Hadingo belli ſocietatẽ polliceri voluiſſet. Refragãtẽ illum, cõditioniq; parere metuentẽ, acri minarũ genere ad eã quã optabat promiſſionẽ perduxit. Fit.n. vt quod blãdè non ſtruitur, minaciter impetretur. A quo terreſtri negotio ſuperatus Hadingus, cũ victoris claſſem inter fugiendũ repertã pfoſſis laterib. nauigationi inutilem reddidiſſet, cõceſſam ſcaphã in altũ direxit. Quẽ Toſto occidiſſe ratus, cùm diu inter ꝓmiſcua necatorũ cadauera quęſitũ reperire non poſſet, ad claſſem regreſſus, animaduertit eminus myoparonẽ medijs maris ęſtibus fluctuantẽ. Quem cum adductis in altũ nauigijs perſequi ſtatuiſſet, fractionis periculo reuocatus, ægrè littus repetiit. Tũc correptis integris cœptũ vię gen⁹ exequitur. Hadingus occupari ſe vidẽs, percõtari comitẽ cœpit, an nãdi vſum calleret, negantéq; eo, fugę diffidentia ſpõte euerſi nauigij cõcauas partes amplexus, mortis fidem inſequẽtibus fecit. Securũ deinde Toſtonẽ inopinatũq; & ſpoliorũ reliquiis auidius incubantẽ adortus, proſtrato exercitu prędã deſerere coegit ſuãq; eius fuga vlciſcitur. Nec Toſtoni in vindictã ſui animus defuit. Nam cũ ob accepti vulneris magnitudinẽ reparandatũ intra patriã virium copiã non haberet, legati titulo Britanniam perijt. In qua profectione nauigationis ſocios in aleæ luſum per laſciuiã contraxit, rixamq; a teſſerarum iactibus ortam, funeſta cæde finire docuit. Ita placido exercitij genere diſcordiã per totũ nauigiũ diffudit, cruentamq; pugnã mutatus lite iocus ꝓgenuit. Et vt aliquod ex alieno malo cõmodum caperet, correptis interfectorũ pecunijs, Collonẽ quendã piratica tunc temporis inſignẽ adciuit. Quo comite paruo pòſt in patriã reuerſus, cũ Hadingo, ſuã quam militũ fortunã expendere ꝑoptante, ex prouocatione congreſſus occiditur. Nolebant enim priſcę fortitudinis duces vniuerſorum diſcrimine exequi, quod paucorum ſorte peragi potuiſſet. His geſtis, Hadingo defunctæ coniugis ſpecies per quietem obſeruata, ſic cecinit:

Bellua nata tibi eſt rabiem domitura ferarum,
Quæq; truci rapidos atteret ore lupos.

At poſt pauca ſubiunxit:

Fac caueas, ex te nocuus tibi prodijt ales
Felle ferox bubo, voce canorus olor.

Rex manè ſopore diſcuſſo, cuidã cõiecturarũ ſagaci viſum exponit. Qui lupi nomine futurę ferocitatis filiũ interpretatus, Oloris vocabulo filiam denotauit, illũ hoſtibus pernicioſum, hãc patri inſidioſam fore pręſagiẽs. Euentus augurio reſpõdit. Siquidẽ Hadingi filia Vluilda priuato cuidã Guthormo denupta, ſiue copulæ indignitate, ſiue claritatis affectatione permota, maritũ in parentis cędẽ abſq; pietatis reſpectu ſollicitat: reginã ſe, q̃ regis filiã cẽſeri malle p̃fata. Cuius exhortationis modũ ijſdẽ penè verbis, quibus ab ipſa editus fuerat, explicare cõſtitui: q̃ ferè huiuſmodi erat: O miſerã me, cuius nobilitatẽ diſpar copulę nexus obtenebrat. O infelicẽ, cui⁹ ſtẽmati ruſtica iugatur humilitas. O infortunatã principis ꝓlem, quã tori lege plebeius æquiparat. Miſerandã regis filiã, cuius decorẽ ignauus pater in abſoletos ac deſpicabiles trãſmiſit amplexus. Infauſtã matris ſobolẽ, cuius felicitati tori cõmerciũ derogat, cuius mũditiã immũditia ruralis attrectat, dignitatẽ indignitas vulgaris inclinat, ingenuitatẽ cõditio maritalis extenuat. At ſi quis tibi vigor ineſt, ſi qua mẽtẽ virtus poſſidet, ſi dignũ te regis generũ ꝓbas, ſocero faſces eripe, genus ꝓbitate redime, proſapię defectũ virtute æſtima, ſanguinis damnum animo penſa. Felicior eſt honos audacia, quàm hęreditate quæſitus. Melius virtute culmẽ, quàm ſucceſſione cõſcenditur. Aptius honores meritũ, q̃ natura cõciliat. Adde quòd ſenectutẽ ſubruere nephas non eſt, quæ proprio in ruinam pondere ſuppreſſa deuergit. Sufficient ſocero tot temporũ faſces, ſenilis tibi poteſtas obueniat. Quæ ſi te fruſtrata fuerit, alteri cedet. Lapſui vicinum eſt, quicquid ſenio cõſtat. Sat illi regnaſſe ſit: tibi quandoq; præeſſe conueniat. Malo præterea virum regnare quàm patrẽ. Malo regis cõiunx, quàm nata cenſeri. Melius eſt principem intus amplecti, quàm exterius venerari. Glorioſius nubere regi, quàm obſequi. Ipſe quoq; tibi ſceptrum, q̃ ſocero malle debeas. Proximũ ſibi quenq; natura cõſtituit. Aderit cœpto facultas, ſi facto voluntas acceſſerit. Nihil eſt quod non ingenio cedat. Inſtaurandum epulũ eſt, exornandum conuiuiũ, prouidendi paratus. Inuitandus ſocer, fraudi viã familiaritas ſimula

Quod blãdè non ſtruitur ſæpius per minas impetratur.

ta præſtabit. Nullo melius quàm affinitatis nomine inſidiæ teguntur: adde quòd temulentia promptũ cædi iter aperiet. Cumq; rex capitis cultui intentus, fabulis mentẽ, barbæ manum intulerit, pilorũq; perplexionẽ crinali ſpico ſeu pectinis enodatione diſcreuerit, applicari ferrũ viſceribus ſentiat. Minor occupatis ſolet cautela pquiri. Dextera tua tot ſcelerũ vindex accedat. Piũ eſt vltricẽ miſerorũ manũ extendere. Talibus inſiſtente Vluilda, vir ſuggeſtione victus, inſidijs operam pollicetur. Intereà Hadingus generi dolum cauere ſomnio monitus, petito cõuiuio quod ei filia charitatis ſimulatione parauerat, armatorũ non lõge pſidia ſtatuit, quibus aduerſum inſidias cũ res exigeret, vteretur. Quo cibũ capiente, ſatelles in fraudis miniſteriũ adcitus, occultato ſub veſte ferro opportunũ ſceleri tẽpus tacitus expectabat. Quo rex animaduerſo, collocatis in vicino militibus ſignum lituo dedit. Quibus continuò opem ferentibus, dolum in autorẽ retorſit. Intereà rex Sueonũ Hundingus occaſum Hadingi falsò acceptũ nuncio inferiis excepturus. optimatibus contractis, eximiæ capacitatis doliũ cereali liquore cõpletum delitiarum loco medium conuiuiis apponi præcepit: & ne quid celebritatis deeſſet, ipſe miniſtri partibus aſſumptis, pincernam agere cunctatus nõ eſt. Cũq; exequendi officij gratia regiã perluſtraret, offenſo gradu in dolium collapſus, interclusum humore ſpiritũ reddidit, deditq; pœnas ſiue Orco, quẽ falſa exequiarum actione placabat, ſiue Hadingo, cuius interitum mentitus fuerat. Quo cognito Hadingus parem veneratori gratiam relaturus, extinctoq; ſupereſſe nõ paſſus, ſuſpendio ſe vulgo inſpectante conſumpſit

SAXONIS GRAMMATICI
HISTORIÆ DANORVM LIBER
SECVNDVS.

Hic Frotho vulgò dicebatur Frotho geſſmylde, id eſt liberalis.

HADINGO filius Frotho ſuccedit, cuius varij inſignesq; caſus fuere. Pubertatis annos emẽſus, iuueniliũ præferebat cõplementa virtutũ. Quas ne deſidię corrũpẽdas præberet, abſtractũ voluptatibus animũ, aſſidua armorũ intẽtione torquebat. Qui cũ paterno theſauro bellicis operib⁹ abſumpto, ſtipẽdiorũ facultatẽ, qua militẽ aleret, nõ haberet, attẽtiusq; neceſſarij vſus ſubſidia circumſpiceret, tali ſubeuntis indigenæ carmine concitatur:

Inſula non longè eſt præmollibus edita cliuis
Collibus æra tegens, & opima conſcia prædæ.
Hic tenet eximium montis poſſeſſor aceruum,
Implicitus gyris ſerpens crebrisq; reflexus
Orbibus, & caudæ ſinuoſa volumina ducens,
Multiplicesq; agitans ſpiras, viruſq; profundens.
Quem ſuperare volens clypeo, quo conuenit vti
Taurinas intende cutes, corpuſq; bouinis
Tergoribus tegito, nec amaro nuda veneno
Membra patere ſinas, ſanies quod conſpuit vrit.
Lingua triſulca micans patulo licet ore reſultet,
Triſtiaq; horrifico minitetur vulnera rictu,
Intrepidum mentis habitum retinere memento.
Nec te permoueat ſpinoſi dentis acumen,
Nec rigor aut rapida iactatum fauce venenum.
Tela licet temnat vis ſquamea, ventre ſub imo
Eſſe locum ſcito quo ferrum mergere phás eſt,
Hunc mucrone petens medium rimaberis anguem.
Hinc montem ſecurus adi, preſſoq; ligone
Perfoſſos ſcrutare cauos, mox ære crumenas
Imbue, completamq; reduc ad littora puppim.

Credulus Frotho ſolitarius in inſulam traijcit, ne comitatior belluam adoriretur

tut

tur quàm Athletas aggredi moris fuerat. Quæ cum aquis pota ſpecum repeteret, impactum Frothonis ferrũ aſpero cutis horrore contempſit. Sed & ſpicula quæ in eam coniecta fuerant, eluſo mittentis conatu læſionis irrita reſultabãt. At vbi nil tergi duritia ceſſit, ventris curioſius annotati mollities ferro patuit: quæ ſe morſu vlciſci cupiens, clypeo duntaxat ſpinoſum oris acumen impegit. Crebris deinde linguã micatibus ducens, vitã pariter ac virus efflauit. Repertæ pecuniæ regem locupletem fecere, quibus inſtructus, claſſe Curetum partibus admouetur. Quorũ rex Dorno periculoſi belli metu huiuſmodi ad milites orationẽ habuiſſe fertur: Externũ proceres hoſtẽ, & totius fermè occidentis armis opibusq́; ſuccinctũ, ſalutarem pugnę cunctationẽ ſectantes, inediæ viribus obtinendũ curemus. Internum hoc malũ eſt, difficillimũ ære domeſticum debellare periculũ. Facile famelicis obuiatur. Melius aduerſariũ eſurie q̃ armis tentabimus. Nullũ hoſti inedia acrius iaculum adacturi. Edax virĩu peſtis edendi penuria nutritur. Armorum opẽ alimentorum inopia ſubruit. Illa quieſcentibus nobis tela cõtorqueat, illa pugnę ius officiũq́; ſuſcipiat: diſcriminis expertes, diſcrimen licebit inferre. Exangues abſq́; ſanguinis detrimento præſtare poterimus. inimicũ ocio ſuperare phas eſt. Quis dãnoſe quàm tutò dimicare maluerit? Quis cũ impunè certare liceat, pœnã experiri contendat? Felicior armorũ ſucceſſus aderit, ſi p̃uia fames bellum cõmittit. Hac primã confligendi copiã duce captemus: caſtra noſtra tumultus expertia maneãt: illa noſtri loco decernat: quę ſi victa ceſſerit, ocium rumpendũ eſt: facile ab indefeſſo laſſitudine cõcuſſus opprimitur. Adeſa marcore dextera pigrior in arma perueniat. Lentiores ferro manus dabit, quẽ quiſpiam prius labor exhauſerit. Præceps victoria eſt, vbi tabe cõſumptus, cũ robuſto congreditur. Taliter indẽnes aliis Danorũ autores fore poterimus. His dictis, quęcũque tutatu difficilia animaduertit defenſionis diffidentia populatus, adeò hoſtilem ſæuitiã in vaſtanda patria p̃cucurrit, vt nihil quod à ſuperuenientibus occupari poſſet intactũ relinqueret. Maiorẽ deinde copiarũ partẽ indubitatę firmitatis municipio cõplexus, ab hoſte ſe circunſideri p̃mittit. Cuius Frotho oppugnãdi diffidẽtia concitatus, cõplures inſolitæ p̃funditatis foſſas intra caſtra fieri, latenterq́; per corbes humũ egeri, & in fluuiũ mœnibus p̃pinquum tacitè diſijci iuſſit. Quem dolũ crebro ceſpite foſſis ſuperaddito, occultandũ curauit, incautũ hoſtẽ præcipitio cõſumpturus, futurũq́; ratus, vt ignaros deſidentis glebæ lapſus obrueret. Poſt hæc ſimulato metu caſtra pauliſper deſerere cœpit: quib. imminentes oppidanos paſſimq́; eluſis veſtigijs in foueas p̃uolutos ingeſtis deſuper iaculis trucidauit. Inde profectus in Trannonẽ Rutenę gẽtis tyrannũ incidit, cuius maritimas copias ſpeculaturus, crebros clauos ex fuſtibus creat, iiſdẽq́; carabũ onerat: quo hoſtilẽ noctu claſſem ſubiens, imas nauigiorũ partes terebro ſauciat: quæ ne repentinũ vndarum paterentur incurſum, patentia foraminũ loca, p̃uiſis antea clauis obſtruit, terebriq́; dãnum ſtipitibus penſat. At vbi foraminum copiã mergẽdę claſſi ſufficere credidit, dẽptis obſtaculis, p̃mptum aquis aditum patefecit, hoſtilemq́; claſſem ſua circunfundere p̃perauit. Ancipiti periculo circumuẽti Ruteni, armis prius an vndis reſiſterẽt, hęſitabãt. Naufragio pereunt, dum nauigiũ ab hoſte vindicare contendunt. Internum diſcrimẽ externo atrocius erat, dum foris ferrum ſtringunt, intus fluctibus cedunt. Bina ſimul in miſeros pericula graſſabãtur. Incertũ erat celerius nando ſalus an dimicãdo peteretur. Mediũ pugnæ certamen noua fati diremit occaſio. Geminæ mortes vno ferebantur inceſſu: duę lethi vicæ ſocium egere periculum. Ambiguum erat, ferrum magis an fretũ afficeret: gladios p̃pulſantẽ, tacitus fluctuum allapſus excepit: ecõtrario fluctibus obuiantẽ, obuius enſis implicuit: aquarum eluuies cruoris aſpergine fœdabatur. Victis itaq́; Rutenis, patria Frothoni repetitur: qui cum legatos in Ruſciam exigendi tributi ſtudio miſſos, incolarum perfidia atroci mortis genere conſumptos animaduerteret, duplici iniuria permotus, vrbem Rotalam arcta admodum obſidione perſequitur. Qua ne fluuij interſtitio prohibente tardius potiretur, vniuerſam aquæ molem no ua riuorum diuerſitate partitus, ex ignotæ profunditatis alueo meabilia vada perfecit: nec antè deſtitit quã rapidior vortex diuiduo minoratus excurſu languidiore

Dornonis Curetum regis oratio.

Frothonis ſtrategema.

Trãno Rutenorum rex.

vndas lapſu ageret, ac per exiles flexus vadoſa paulatim cōſtrictione rareſceret. Ita amne domito, oppidum naturæ præſidio vacuum, inoffenſa militum irruptione proſternit. His geſtis, ad vrbē Peltiſcam exercitū cōtulit, quam virib. inuictā ratus, bellum fallacia mutauit. Siquidē paucis admodū conſcijs ignotę opacitatis latebras petiuit, extinctumq; ſe quò minus hoſti terroris afferret, vulgò nunciari præcepit. Additæ in fidem exequiæ, tumulusq; cōſtructus. Sed & milites conſcio fraudis mœrore, ſimulatū ducis obitum ꝓſequuntur. Qua fama rex vrbis Veſpaſius perinde ac victoria potitus, tam languidā ac remiſſam defenſionē egit, vt hoſtibus irrumpendi poteſtate facta, inter luſus ac ocia necaretur. Vrbe capta Frotho ſpe orientis imperium cōplexus, Anduani mœnib. admouetur. Qui quondā ſuccenſę p Hadingum vrbis admonitus, cunctos eius penates domeſticis auibus vacuefecit, quo minus ſimilis iacturæ periculo mulctaretur. Nec noua Frothoni calliditas defuit: qnippe ꝑmutata cū ancillulis veſte, peritā ſe pugnandi puellā ſimulat, depoſitoq; virili cultu, fœmineū æmulatus, tranſfugæ titulo oppidū petit. Illic omnibus curioſius exploratis, poſtridie emiſſo comite exercitum muris affore iubet, portasq; ſua pandēdas opera pollicetur. Taliter eluſis vigilib. vrbs ſomno ſepulta diripitur, ſecuritatis pœnas inte ritu luens, deſidiaq; ſua q̄ hoſtium virtute miſerior. Nihil enim in re militari ꝑnicioſius animaduertitur, quam per ocium metu vacuū, ſolutis neglectisq; rebus nimia fiduciæ p̄ſumptione torpeſcere. Anduanus cum patriæ rès perditas euerſasq; cōſpiceret, regias opes nauibus impoſitas, vt vndas potius quàm hoſtem ditaret, in altum demerſit: quanquam ſatius fuerat aduerſatiorum fauorē pecuniæ largitionibus occupare, q̄ eius cōmodum mortalitatis vſib. inuidere. Poſt hæc Frothone filiā in matrimoniū per legatos poſcente, cauendū reſpondit, ne rerū proſperitate corruptus, victoriæ ſucceſſum in ſuperbiam vertat: ſed potius victis parcere, & in deiectorum conditione, priſtinum fulgoris habitum venerari meminerit, diſcatq; in miſerorū ſorte p̄teritam æſtimare ſortunā. Curandum itaq;, ne cuius affinitatē expetat, imperium rapiat, & quam nuptijs illuſtrare geſtiat, obſcuritatis ſordib. reſpergat, matrimonij dignitatem auaritiæ ſtudio corrupturus. Cuius dicti comitate & victorē generū adſciuit, & regni libertatem obtinuit. Intereà Sueonū regis Hadingi coniunx Thorilda, cum priuignos ſuos Regnerum & Thoraldum, quorum infinito odio tenebatur, vt variis periculorum generib. implicaret, regio tādem pecori præfeciſſet, Hadingi filia Suāhuita ſororibus in famulitium ſumptis, Suetiam petit, clariſſimæ indolis exitiū muliebri ingenio præcurſura. Cumq; p̄dictos adoleſcentes nocturnis gregum excubiis occupatos, diuerſi generis portentis circunfundi videret, ſorores equis deſcendere cupientes, tali poëmatis ſono vetuit:

Aſtutia militaris egregia.

Stratagema recens.

De Anduano rege.

Thorilda in priuignos ſæuitia.

Monſtra quidem video celerem captantia ſaltum,
Corpora nocturnis præcipitare locis.
Bella gerit dæmon, & iniquæ dedita rixæ
Militat in mediis, turba nephanda vijs.
Effigie ſpectanda truci, portenta feruntur,
Hæcq; hominum nulli rura patere ſinunt.
Agmina præcipiti per inane ruentia curſu,
Hac nos progreſſum ſiſtere ſede iubent.
Flectere lora monent, ſacrisq; abſiſtere campis,
Aruaq; nos prohibent vlteriora ſequi.
Trux lemurum chorus aduehitur præcepsq; per auras
Curſitat, & vaſtos edit ad aſtra ſonos.
Accedunt Fauni Satyris, Panumq; caterua
Manibus admixta militat ore fero.
Siluanis coëunt aquili, laruæq; nocentes
Cum lamiis callem participare ſtudent.
Saltu librantur furiæ, glomerantur eiſdem
Laruæ, quas ſimis fantua iuncta premit.
Calcandus pedsti trames terrore redundat,
Tutius excelſi terga premantur equi.

Ad

Ad hæc Regnerus ſeruũ regiũ ſe profeſſus, tã longinqui à domo exceſſus cauſam aſtruxit, quòd cùm paſtoralis operis gratia rus relegatus, pecus cui præerat amiſiſſet, deſperata recuperatiõe reditu abſtinere quàm vltionis pœnã incurrere p̃optaſſet. Et ne fratris conditionẽ ſilẽtio p̃teriret, tale dictis poëma ſubiunxit.

Nos homines, non monſtra puta, ſeruosq́ manentes
Per loca paſcendos exagitaſſe greges.
At cùm per teneros ageremus tempora luſus,
Fortè remota vagum ceſſit in arua pecus.
Cumq́ petita diu ſpes deforet inueniendi,
Inceſſit miſeris ſollicitudo reis.
Cumq́ boum nuſquam veſtigia certa paterent,
Obtinuit mæſtus ſontia corda pauor.
Hinc eſt quod virgæ vulnus pœnale verentes,
Duximus in proprios triſte redire lares.
Credidimus quàm ferre manum, pœnamq́ ſubire
Tutius aſſuetis abſtinuiſſe focis.
Sic pœnam differre iuuat, reditumq́ peroſis
Hac dominum latebra fallere cura manet.
Hac ope neglecti pecoris vitabitur vltor,
Solaq́ ſtat noſtris hæc fuga tuta vijs.

Tunc Suanhuita ſpecioſiſſimum lineamentorum eius habitũ curioſiori contẽplatione luſtratũ impenſius admirata, regibus te, inquit, non ſeruis editũ præradians luminũ vibratus eloquitur. Forma proſapiã pandit, & in oculorũ micatu naturę venuſtas elucet. Acritas viſus ortus excellentiã præfert. Nec humili loco natũ liquet, quem certiſſima nobilitatis index pulchritudo cõmendat. Exterior pupillarũ alacritas interni fulgoris geniũ confitetur. Facies fidem generi facit, & in lucculẽtia vultus, maiorũ claritudo reſpicitur. Neq; enim tã comis, tamq́; ingenua ſpecies, ab ignobili potuit autore profundi. Sãguinis decus cognato frontẽ decore perfundit, & in oris ſpeculo cõditio natiua reſultat. Minimè ergo tã ſpectati cælaminis ſimulacrũ obſcurus opifex abſoluit. Nũc itaq; celerrima declinatiõe crebros vię exceſſ⁹ petẽtes, mõſtrigenos vitate cõcurſus, ne elegãtiſſimorũ corporũ præda, ſordidiſſimis paſtũ agminib. præbeatis. At Regnero maxim⁹ ob deformitatẽ cultus rubor inceſſerat, cui⁹ vnicũ in obſcurãda nobilitate remedium ducebat. Seruitutẽ itaq; nõ ſemper virilitate vacuã reperiri ſubiũxit. Sæpè enim ſordido cultu robuſtã obtegi manũ, fortẽq; dextrã atra veſte cõcludi interdum: itaq; naturę vitiũ virtute redimi, damnũq; generis animi ingenuitate pẽſari. Se ergo Thor deo excepto, nullã mõſtrigenę virtutis potẽtiã expauere, cuius viriũ magnitudini nihil humanarũ diuinarúmue rerũ digna poſſit ęqualitate cõferri. Sed neq; laruas liuido tãtũ ſqualore terribiles, à maſculis debere pectorib. formidari. quarũ effigies adulterino diſtincta pallore, momentaneũ corporis habitũ ab aëris teneritudine mutuari cõſueuerit. Falli igitur Suanhuitã, quę ſolidũ virorũ robur muliebriter emollire, viresq́; vinci inſolitas effœminato pauore ꝑfundere conetur. Admirata iuuenis cõſtãtiã Suãhuita, ablegato nubilę inũbrationis vapore p̃tẽtas ori tenebras ſuda ꝑſpicuitate diſcuſſit, enſemq́; varijs conflictibus opportunũ ſe ei daturã pollicita, mirã virginei cãdoris ſpeciẽ nouo mẽbrorũ iubare p̃ferebat. Taliter accẽſi iuuenis cõnubiũ pacta, p̃lato mucrone ſic cœpit: *Thor deus*

In gladio quo monſtra tibi ferienda patebunt,
Suſcipe rex ſponſæ munera prima tuæ.
Hoc dignum te rite proba, manus æmula ferri
Geſtamen ſtudeat condecorare ſuum.
Ferrea vis tenerum mentis confortet acumen,
Atq́ animus dextræ nouerit eſſe comes.
Æquet onus lator, & vt enſi congruat actus
Accedat grauitas, par in vtroq́ tibi.
Framea quid prodeſt, vbi languet debile pectus,

Et telum trepidæ deſtituere manus?
Ferrum animo coëat, corpusq́; armetur vtroq́;,
Iungatur capulo, conſona dextra ſuo.
Hæc celebres ædunt pugnas, quia iuncta vigoris
Plus retinere ſolent, diſſociata minus.
Hinc tibi ſi volupe eſt belli clareſcere palma,
Conſectare auſu quod premis ipſe manu.

Cumq́; multa ad hunc modum coaptato rhythmorum canore prompſiſſet, dimiſſis comitibus aduerſum obſcœniſſimas portentorum cateruas, noctem dimicãdo permenſa, luce reddita varias laruarum formulas, & inuſitata ſpecierum figmẽta paſſim aruis incidiſſe cognoſcit: inter quas & ipſius Thorildæ crebris obſuſa vulneribus effigies viſebatur: quas in ſtruem congeſtas ingenti pyra accenſa cremauit, ne teter obſcœnorum cadauerum odor peſtifera exhalatione diffuſus, propius accedentes corruptionis contagio ſauciaret. Quo facto, Regnero Sueciæ regnum, ſibi verò Regneri torum conciliauit. Qui licet tirocinium nuptijs auſpicari deforme exiſtimaret, ſeruatæ ſalutis ſuæ reſpectu prouocatus promiſſum beneficio excoluit. Inter hæc Vbbo quidam ſororem Frothonis Vluildam iampridem matrimonio complexus, Daniæ regnum, cuius procurationem perfunctoriè gerebat, uxoris nobilitate fretus occupat. Quamobrem Frotho Orientis bella deſerere coactus, apud Suetiam cum Suanhuita ſorore graue prælium facit. Quo afflictus noctu conſcenſa cymba, per occultos nauigationis anfractus, perforandæ hoſtium claſſis aditum quærebat. Deprehenſus a ſorore, rogatusq́; cur tacito remigio varias meatuum ambages ſequeretur, ſimili quæſtionis modo percontantem abſoluit. Nam Suanhuita quoq́; eodẽ noctis tempore ſolitariã nauigationẽ ingreſſa, ancipiti declinationis gyro multiplices ſenſim aditus receſſusq́; captabat. Fratrem itaq́; dudum ab eo collatæ ſibi libertatis admonitum rogare cœpit, vt quam bellũ Ruthenicum petiturus, arbitraria nubendi poteſtate donauerat, aſſumpto coniuge frui permittat, ratumq́; poſt factũ habeat, quod fieri ipſe conceſſerit. Tam iuſtis precibus permotus Frotho pacẽ cum Regnero cõponit, iniuriamq́; quã ex ſororis petulantia ſuſcepiſſe videbatur, 4 rogatui remiſit. A quibus etiam manu quantã per eos amiſerat donatus, deforme vulnus ſpecioſo beneficio pẽſatum gaudebat. Daniã ingreſſus, capto perductoq́; ad ſe Vbboni ignouit, veniamq́; quam pœnã mali merito rependere maluit, quod regnũ potius vxoris impulſu, quam propria cupiditate tentaſſe, nec tã autor iniuriæ, quàm imitator fuiſſe videretur. Vluildã eidem ademptã amico ſuo Scoto, qui & ipſe Scotici nominis conditor fuit, nubere coegit, tori varietatem ſupplicij loco reputans. Cuius diſceſſum regijs etiã vehiculis proſequutus, iniuriã beneficio penſauit. Sororis ſiquidem naturam, non ingeniũ intuens, ſuæ potius famæ, quàm illius nequitiæ conſulebat. Quæ fraternis meritis nihil ex conſueti odij pertinacia remittens noui mariti animum occidendi Frothonis, occupandiq́; Danorum imperij cõſilio fatigabat. Segniter enim deſerere ſolet animus, quicquid ſolido fuerit amore cõplexus. Neq́; fluidis annis molitũ continuò crimen elabitur. Primæuã quippe mentem poſterior imitatur affectio. Nec citò vitiorum veſtigia pereunt, quæ tenera moribus ætas impreſſerit. Cum vacuas mariti aures haberet, inſidias à fratre in virũ conuertit, mercede conductis, qui iugulũ dormientis cõfoderent. Qua de re Scotus per pediſſequã certior factus, nocte qua cædis miniſterium circa ſe peragendum acceperat, lecto loricatus inceſſit. Rogatus ab Vluilda quid ita aſſuetæ quietis vſum, ferreo cultu mutaſſet? Sic ad præſens ſibi collibitum retulit. Cùm ſomno obfuſus putaretur, irrumpentes inſidiarum miniſtros lecto delapſus obtruncat. Quò euenit, vt Vluildã inſidijs fratri nectendis abſtraheret, & alijs vxorum perfidiam cauendi documentum præberet. Quæ dum geruntur, adoriendæ bello Freſiæ Frothoni conſilium incidit, claritatem Orientis deuictione quæſitam, Occidentis oculis infundere auido. Oceanum petenti prima aduerſum Vitthonem Freſorum piratam cõgreſſio fuit, in qua ſocijs primos hoſtium impetus ſolo clypeorum obiectu patienter excipere iuſſis, non antè miſſilibus vtendum edixit, quàm penitus hoſtium iaculorum imbrem exhauſtum aduerterent. Quæ tanto à Freſis auidius emiſſa, quãto à Danis tolerabilius

4 fortè, rogãtu.

exce-

excepta, Vitthone Frothonis patientiam à pacis cupiditate profectam exiſtimante. Oritur ingens claſſicum, & immenſo pila ſtridore diſſultant. Cum nullum incautis iaculum ſupereſſet, Danorum telis obfuſi vincuntur. Fuga littus amplexi, inter flexuoſos foſſarum ambitus obtruncantur. Rhenum deinde claſſe rimatus, extremis Germaniæ partibus manus iniecit. Repetito oceano Freſorum claſſem vadoſis inflictam vorticibus adortus, cæde naufragium cumulauit. Nec tantas hoſtium acies obtriuiſſe contentus, Britanniam tentat. Cuius rege deuicto, Melbricum Scoticæ regionis præfectum aggreditur. Cui cùm bellum illaturus Britannorum regem imminere ex ſpeculatore cognoſſet, tergóque ſimul ac pectori conſulere nequiret, militibus ad concionem vocatis deſerenda vehicula, abijciendam ſuppellectilem, aurúmque quod ab eis geſtaretur paſſim per arua diſijciendum edixit, affirmans ſolam in opum effuſione opem reſtare. Nec aliud concluſis ſubſidium ſupereſſe, quàm hoſtem ab armis in auaritiam pellicere. Libenter prædam apud exteros quæſitam ſupremæ neceſſitati impendi debere. Fore enim vt hoſtes non minore auiditate collectam abijcerent, quàm repertam corriperent, oneri potius quàm vſui futuram.

Freſ. à Danis ſubacti.

Tunc Torkillus auaritia antè alios inſignis, cæteríſque eloquio præſtans, capite galea nudato clypeo innixus, Mouet, inquit, rex pleroſque tuæ præceptionis auſteritas, qui magni æſtimant, quod ſanguine pepererunt: ægrè proijcitur, quod maximo conſtat periculo quæſitum. Inuiti deſerunt, quod vitæ diſcrimine emerunt. Extremæ enim dementiæ eſt, virili animo ac manu parta muliebriter ſpernere, opéſque hoſti inſperatas afferre. Quid deformius, quàm belli fortunam prædæ quā gerimus contemptu præcurrere? certúmque & præſens bonum, dubij mali metu relinquere? Nondum Scotos aſpeximus, & aruum auro ſpargemus? Quales in prælio exiſtimandi ſunt, quos bellum petentes ſola bellorum eneruat opinio? An qui hoſti formidoloſi fuimus, ridiculi erimus, claritatémque contemptu mutabimus? Mirabitur Britannus ab his ſe victum, quos ſolo vinci timore conſpexerit. Illorum metu prememur, quibus metum priores ingeſſimus? Quorum præſentiam contempſimus, abſentiam metuemus? Quando opes probitate mercabimur, quas timore vitamus? Pecunias pro quibus pugnauimus, pugnam vitando temnemus? Quos paupertati ſubijcere debuimus, diuitijs imbuemus? Spolia fortiter cepimus, molliter iaciemus? Quid turpius à nobis committi poterit, quàm aurum erogare, quibus ferrum infligere debemus? Pauor nunquam eximet, quod virtus peperit. Quod bello quæſiuimus, bello linquendum eſt. Tanti præda veneat, quanti empta eſt, ferro precium penderetur. Præſtat ſpecioſa defungi morte, quàm lucis auiditate vileſcere. A vita paruulo temporis momento deſerimur. Pudor etiam fatum inſequitur. Huic accedit, quod iactantes aurum, hoſtis hoc auidius inſequetur, quo maiore metu vrgeri crediderit. Præterea neutra nobis fortuna auri odium facit. Victores namque ære quod geſtamus ouabimus, victi ſepulturæ præmio relinquemus. Hæc ſenior.

At milites regis potius quàm ſodalis conſilium intuentes, priorémque exhortationem poſteræ præferentes, quod cuique opum erat certatim loculis egerunt. Mannos quoque variæ ſuppellectilis gerulos oneribus abſoluunt, ſicque vacuefactis crumenis, armis habilius accinguntur. Quibus progreſſis ſuccedentes Britanni, in patentem latè prædam diſſiliunt. Quos rex circa pecuniæ raptum auidius æquo occupatos conſpiciens, cauere iubet, ne deſtinatas prælio manus opum onere fatigent, ſcientes triumphum antè carpendum, quàm cenſum. Proinde auro ſpreto, auri dominos inſequantur. Nec æris, ſed victoriæ fulgorem mirentur: meminerintque ſatius trophæum penſare, quàm quæſtum: potiorem eſſe metallo virtutem, ſi ritè amborum habitum metiantur: hoc nanque exteriorem ornatum conciliari, illam interno externóque cultui precium afferre. Quamobrem remotos à pecuniæ contemplatione oculos habeant, abſtractúmque auaritia animum belli ſtudijs impendant. Prætereà nouerint prædam ab hoſtibus de induſtria reiectam, aurúmque inſidiis potius, quàm vſui ſeminatum. Sed & ſimplicem argenti

Regis à præda dehortatio.

nitorem latentis hami fraude implicitum teneri. Neque enim facile fugiſſe exiſtimandum, qui fortem Britãnorum gentem fugæ prior adegerit. Cæterùm nihil indignius opibus eſſe, quæ raptorem captiuant, dum ditare creduntur. Siquidem Danos quibus opes obtuliſſe videantur, ferro cædéque mulctandos duxiſſe. Itaq; ſi ſparſa rapiant, eo hoſtem inſtruere viderentur. Si enim æris in medio poſiti ſpecie tangerentur, non ſolùm id, ſed & ſi quid eis propriæ pecuniæ ſupereſſet amitterent. Quid enim colligere prodeſſet, quæ protinus erogare cogantur? Sin pecuniam proſterni renuerint, hoſtem haud dubiè proſtraturos. Potius itaque virtute arduos, quàm cupiditate pronos exiſtere debere, nec occiduos in auaritiam animos, ſed erectos in gloriam habendos eſſe: armis non auro certandum fore.

Equitis Britanni verba

Finiente rege, eques Britannicus cunctis onuſtum auro gremium oſtendens, Colliguntur, inquit, rex ex oratione tua gemini rerum affectus, vnus timoris, alter maleuolentiæ teſtis, cum & opibus propter hoſtem vti prohibeas, noſque egenos tibi quàm locupletes militare ſatius ducas. Quid hac deformius voluntate? quid exhortatione ſtolidius? Domeſticas hic gazas agnoſcimus, agnitas tollere dubitabimus? Quod armis repetere pergebamus, quod ſanguine recuperare contendimus, vltro reſtitutum vitabimus? propria vendicare cunctabimur? Vter timidior eſt, qui parta fundit, an qui fuſa legere pertimeſcit? En quod neceſſitas ademit, caſus reddidit. Non hoſtium, ſed noſtra hæc ſpolia ſunt: non attulit aurum Britanniæ Danis, ſed abſtulit. Quæ ſubacti inuitíque perdidimus, gratis redeuntia fugiemus? Nephas eſt tantum fortunę beneficium indignanter excipere. Quid enim veſanius, quàm opes in patulo conſtitutas deſpicere, concluſas ac vetitas affectare? Ante oculos collocata faſtidio dabimus, fugientia capturi? In medio poſitis abſtinebimus, longinqua atque extera petituri? Quando peregrina prædabimur, ſi propria refutamus? Nunquam deos tam infeſtos experiar, vt ſinum paterna auitáque pecunia refertum, tam iuſto onere vacuefacere compellar. Noui Danorum luxum, nunquam plena meri vaſa liquiſſent, ni timor aufugere compuliſſet. Facilius vitam deſeruiſſent, quàm vinum. Communis hic nobis affectio eſt, hac illis imagine reſpondemus. Eſto, fugam finxerint, antè tamen in Scotos incident, quàm egredi queant. Nunquam porcis proculcandum aut belluis hoc aurum rure ſqualebit, humano melius vſui ſeruiturum. Præterea ſi exercitus à quo victi ſumus ſpolia rapimus, fortunam in noſmet victoris transferimus. Quod enim certius victoriæ præſagium accipi poſſet, quàm pugnam præda præcurrere, caſtraq; ab hoſtibus deſerta ante prælium capere? Satius eſt metu viciſſe quàm ferro.

Finierat vix eques, & ecce omnium effuſæ in prædam manus nitida paſſim æra carpſere. Mireris illic obſcœnæ auiditatis ingenium, ſpeculari poſſes immoderatum cupiditatis exemplum. Videres cum gramine pariter aurum conuelli, inteſtinum diſſidium naſci, immemores hoſtium ciues ferro decernere, familiaritatis iura, ſocietatis reſpectum negligi: auaritiam omnes, amicitias neminem intueri. Interea Frotho ſyluam quæ Scotiam Britanniamque ſecernit, vaſto itinere permenſus, arma milites capere iubet. Cuius aciem ſpeculati Scoti, cum ſibi leuia tantùm pila ſuppetere, Danos verò præſtantiori armaturæ genere cultos conſpicerent, pugnam fuga præueniunt. Quos Frotho Britannicæ effuſionis metu modicum inſecutus, Vluildæ virum Scotum cum ingenti exercitu obuium recepit, quem è remotiſſimis Scotiæ finibus auxilij Danis ferendi cupido perduxerat. Per hunc Scotorum inſectatione relicta, curſum in Britanniam reflectere iuſſus, prædam quam vafrè reiecerat acriter recuperauit. Igitur quo æquiore animo opes deſeruit, hoc facilius recepit. Pœnituit tunc oneris Britannos, ſanguine pœnas auaritiæ dantes. Piguit inexpleta auiditati brachia porrexiſſe. Puduit minus regiæ exhortationi, quàm propriæ indulſiſſe cupiditati.

Post hæc celeberrimum inſulæ oppidum Lundoniam petit: cuius murorum firmitate expugnationis facultatem negãte, mortis ſimulatione facta, vires ab aſtutia mutuatus eſt. Siquidem præfectus Lundoniæ Dalemannus, cum falſum de eius obitu nunciũ accepiſſet, receptis in deditionẽ Danis, ducẽ ex indigenis offert.

Quem

Quem vt ex magno aceruo legerent, oppidum intrare permiſit. Quibus electionis diligentiam ſimulantibus, nocturnis inſidijs circumuentus opprimitur. His geſtis, regem in patriam regreſſum, Scato quidam conuiuio excipit, bellicis eius laboribus voluptatis licentiam permixturus. Apud quem Frotho dum regio more ſtratis auro puluinaribus accubaret, per Hundingum quendam ad dimicandum prouocatus, quanquam conuiuialibus mentem gaudijs impendiſſet, plus pugnæ propinquitate quàm epularum præſentia delectatus, duello cœnam, victoria duellum abſoluit. In quo dubiæ ſalutis vulnere ſuſcepto, rurſum Haquini pugilis adhortatione perſtrictus, prouocantis nece vltionem irritatæ quietis exegit. Duos ex cubicularijs palàm inſidiarum conuictos, ingentibus ſaxis affixos pelago obruit, ponderoſum animi crimen annexa corporibus mole mulctando. Ferunt quidam Vluildam tunc ei inſecabilem ferro veſtem donaſſe, qua circumamictus nullo telorum acumine læderetur. Nec prætereundum, Frothonem contuſis commolitisq́; auri fragminibus cibos reſpergere ſolitum, quibus aduerſum familiares veneficorum inſidias vteretur. Hic dum Regnerum Suetiæ regem falſo proditionis inſimulatum bello laceſſit, non telorum vi, ſed armorum pondere & corporis æſtu ſtrangulatus interijt, Haldano, Roë, & Scato, filijs relictis. His virtute paribus, æqua regnandi inceſſit auiditas. Imperij cuiq; cura extitit: fraternus nullum reſpectus aſtrinxit: quem enim nimia ſui charitas ceperit, aliena deſerit, nec ſibi quiſquam ambitioſe atq; alijs amicè conſulere poteſt. Horũ maximus Haldanus, Roë & Scaro fratribus interfectis, naturam ſcelere polluit, regnum parricidio carpſit: & ne vllum crudelitatis exemplum omitteret, comprehenſos eorum fautores prius vinculorum pœna coërcuit, mox ſuſpendio conſumpſit. Cuius ex eo maxime fortuna admirabilis fuit, quod licet omnia temporum momenta ad exercenda atrocitatis officia contuliſſet, ſenectute vitam non ferro finierit. Huius filij Roë, & Helgo fuere. A Roë Roskildia condita memoratur, quam poſtmodum Sueno furcatæ barbæ cognomento clarus, ciuibus auxit, amplitudine propagauit. Hic breui anguſtoq; corpore fuit, Helgonem habitus procerior cepit. Qui diuiſo cum fratre regno, maris poſſeſſionem ſortitus, regem Sclauiæ Scalcum maritimis copijs laceſſitum oppreſſit. Quam cum in prouinciam redegiſſet, varios pelagi receſſus, vago nauigationis genere perluſtrabat. Hic licet ferocioris ingenij eſſet, luxuria tamen ſæuitiam æquabat. Adeò ſiquidem proiectus in Venerem extitit, vt ambiguæ exiſtimationis eſſet, tyrannide magis an libidine arſerit. Apud inſulam Thoro virgine Thora ſtuprum pati coacta, filiam ſuſcepit, cui poſtmodum Vrſæ vocabulum aptauit. Hundingum Saxoniæ regis Syrici filium, apud Stadium oppidum prælio vicit, eundemq́; ex prouocatione adortus duello proſtrauit: ob quod Hundingi interemptor vocatus, victoriæ decus cognomine vſurpauit. Iutiæ Saxonibus ereptæ ius procurationemq́; Heſcæ, Eyr & Ler ducibus commiſit. Apud Saxoniam ingenui ac liberti necem pari ſumma rependendam conſtituit, perinde ac liquidò conſtare volens, quod cunctas Theutonum familias æqua ſeruitus teneret, omniũq; corrupta libertas parem conditionis ignominiam redoleret. Cum ad inſulam Thoro piraticam reflexiſſet, Thora necdum amiſſæ virginitatis mœrore depoſito turpi commento nephariam ſtupri vltionem excogitauit, ſiquidem filiam nubilis ætatis de induſtria littori immiſſam, concubitu patrem maculare præcepit. Qui licet inſidioſæ voluptatis illecebris corpus dediſſet, animi tamen integritatem exuiſſe credendus non eſt, cum ei promptiſſimam erroris excuſationem ignorantiæ beneficium afferret. O ſtolidam matrem, quæ filiæ pudicitiam vt ſuam vlciſceretur, exulare permiſit, nec ſanguinis ſui caſtitatem curauit, dummodo inceſti efficeret reum, per quem prior ipſa perdiderat cœlibatum. Atrocem fœminæ mentem, quæ veluti ſecundam ſui corruptionem in pœnam corruptoris expendit, cum hoc ipſo potius iniuriam augere, quàm extenuare videretur. Quippe quo ſe vltionem aſſequi credidit, culpam conſtruxit: & dum noxam detrahere geſtit, nephas adiecit, ſobolis ſuæ nouercam agendo, cuius vt propriam expiaret infamiam, flagitio non pepercit. Nec dubium eandem refertum impudentia animum geſſiſſe, cuius tantus à pudore exceſſus erat, vt iniuriæ ſolatium filiæ probro petere non erubeſceret. Magnum, ſed vno expiabile ſcelus, quod concubi-

Frothonis primi interitus.

Roskildia à Roë condita.

Theutoni à Danis ſubiugati.

tus noxam fauſta proles deterſit, neq; opinione triſtius, quàm fructu iocundius fuit. Siquidem genitus ex Vrſa Rolpho, ortus ſui infamiam conſpicuis probitatis operibus redemit: quorum eximium fulgorem omnis æui memoria ſpecioſo laudum præconio celebrat. Fit enim vt lætis lugubria finiantur, & in ſpecioſos exitus turpiter auſpicata concedant. Igitur vt flagitioſus, ita felix patris error extitit, quem tanta luce mirificus poſtmodum filius expiauit. Interea Regnero apud Suetiam defuncto, coniunx eius Suanhuita paruo pòſt & ipſa morbo ex mœſtitia contracto decedit, fato virum inſecuta, à quo vita diſtrahi paſſa non fuerat. Fieri nanq; ſolet, vt quidam ob eximiam charitatem, quam viuis impenderant, etiam vita excedentes comitari contendant. His filius Hothbrodus ſuccedit, qui proferendi imperij ſtudio Orienti bellum intulit, ac poſt immenſam populorum cladem, Atiſlum & Hotherum filios procreauit. Hiſdem Genarum quendam egregijs ſibi meritis deuinctum pædagogum adſciuit. Nec Orientis victoria contentus, Daniam petit, eiuſq; regem Roë tribus prælijs prouocatum occidit. His cognitis Helgo filium Roluonem Lethrica arce concluſit hæredis ſaluti conſulturus, vtcunq; ſuam fortunam tractaſſet. Deinde præſides ab Hothbrodo immiſſos vt externo patriã dominio liberaret, miſſis per oppida ſatellitibus cæde ſubegit. Ipſum quoq; Hothbrodum cum omnibus copijs nauali pugna deleuit: nec ſolum fratris, ſed etiam patriæ iniuriam plenis vltionis armis penſauit. Quo euenit, vt cui nuper ob Hundingi cædem agnomen inceſſerat, nunc Hothbrodi ſtrages cognomentum inferret. Præterea Sueones perinde ac parum prælijs afflictos abiectiſſimo conditionis inſtituto mulctauit, lege ſanciens, ne cuiuſpiam eorum iuxta legitimarum compoſitionum formulam læſio ſarciretur. His geſtis, ob ſuperioris flagitij ruborem patriam penateſq; peroſus, repetito Oriente decedit. Opinantur quidam, quod exprobratæ ſibi turpitudinis anxius, ſuper diſtrictum gladium incumbendo, voluntaria ſe morte conſumpſerit. Huic filius Roluó ſuccedit, vir corporis animiq; dotibus venuſtus, qui ſtaturæ magnitudinem pari virtutis habitu commendaret. Cuius temporibus cum Danorum imperio Suetia ſubiaceret, Atiſlus Hothbrodi filius liberandæ patriæ ratione callidius quæſita, matrem Roluonis Vrſam, coniugio ſibi ſociandam curauit, intercedente connubij affinitate efficaciores priuigno monitus ſuper tributi laxatione daturus. Nec fortunam votis aduerſam habuit. Hic à puero liberalitatis odio imbutus adeò pecuniæ tenax extitit, vt munificum haberi infamiæ loco duceret. Quem cum Vrſa tantis auaritiæ ſordibus obfuſum videret, ideoq; eo carere cuperet, inſidijs agendum rata, mira artis ſuperficie fraudis formulam texit. Impietatis quippe ſimulationem amplexa, maritum capeſſendæ libertatis admonitum, nouarum rerum exhortatione ſolicitat, filiumq; maximis muneribus promiſſis, Suetiam arceſſiri curat. Ita nanq; ſe votis maxime potituram credebat, ſi filio aurũ victrici nacto, regias opes fugiendo conuellere, virumq; non tantum toro, ſed etiam pecunia fraudare potuiſſet. Neq; enim auaritiam vllo melius, quàm opum ſubtractione mulctandam putabat. Cuius doli profunditas ab intimis aſtutiæ modis profecta, haud facile ex hoc diſcerni poterat, quod permutandi tori ſtudium, affectatæ libertatis imagine colorabat. Cæcam viri mentem, quæ matrem aduerſum filij caput exarſiſſe putauit, nec ſuam potius ſtrui perniciem intellexit. Stolidum mariti ſenſum, qui peruicacem vxoris induſtriam non aduertit, transferendi connubij copiam filialis odij ſpecie molientem. Cum enim nulla muliebribus animis fiducia debeatur, is tanto ſtolidiorem fœminæ fidem detulit, quanto facilius eam ſibi fidam, filio inſidioſam putauit. Igitur promiſſorum magnitudine excitus Roluo, cum Atiſli forte penates ingreſſus, ob abſentiæ diuturnitatem conuictuſq; diſſuetudinem parum à matre cognoſceretur, leniendæ famis ſubſidiũ per iocum petere cepit. Qua prandium à rege poſcendum hortante, laceram veſtis ſuæ partem exerens, operam conſuentis expoſcit. Cum obſeratas matris aures haberet, difficile, inquit, veram ac ſolidam amicitiam reperiri, cum filio mater epulum, fatu ſoror ſuendi obſequium neget. Ita matris errore mulctato, magnum eidem negatæ humanitatis ruborem iniecit. Quem cum Atiſlus inter epulas matri diſcubitu iunctum aſpiceret,

Vrſa aſtus erga maritum.

vtrunq;

vtrunq; laſciuiæ increpans impudicum fratris ſororiſq; conſeſſum aſſeruit. Cui Roluo, honeſtum in filio maternæ charitatis amplexum reſpondit, laceſſitæ integritatis defenſionem ab arctiſſimo naturæ vinculo mutuatus. Idem percunctantibus conuiuis, quod fortitudinis genus cæteris anteferret, patientiam nominauit. Interrogatus ab iiſdem Atiſlus, cui potiſſimũ virtuti votorum ſuorum ſtudiũ obligaſſet: Liberalitatis ſibi profeſſionem aptauit. Exiguntur igitur hinc animoſitatis, inde munificentiæ pacta, priorq; Roluo virtutis experimentum edere iubetur. Qui cum igni applicaretur, parmulam parti qua acrius vrgebatur obiecit, alteroq; laterum defenſo, reliquum munimento vacuum, vnico patientiæ duramento firmauit. Magna viri ſolertia, leniendi ardoris præſidium à clypeo mutuantis, vt inde expoſito flammis, corpori propugnaret, vnde eidem inter ſtridentia quandoq; tela conſuluiſſet. Æſtus tamen telis acrior, cum vallatam clypeo partem expugnare non poſſet, defectum munimine latus inuaſit. Quem pediſſequa, quæ forte propter focum aſtabat, intolerabili coſtarum ardore torreri conſpiciens, egeſta dolio clepſydra fuſo flammam humore ſopiuit, mediaſq; incendij pœnas, tempeſtiuo liquoris beneficio repreſſit. Roluo patientiæ conſummatione laudatur. Poſt hæc Atiſli munera requiruntur. Ferunt illum collatis in priuignum opibus, ad vltimum ingentis ponderis torquem, quo donũ cumulatius redderet, expendiſſe. Igitur Vrſa tertio conuiuij die, edendæ fraudis copiam aucupata, ſuſpicato nil tale coniuge, regia pecunia vehiculis impoſita, proprijs ſe penatibus furtiuo ſubduxit egreſſu, ſubluſtriq; nocte fugam cum filio conſecuta diſcedit. Inſequentis ſe viri metu percita, per ſummam vlterioris fugæ diffidentiam comites abijciendæ pecuniæ iuſſu ſolicitat, vita vel opibus carituros affirmans, vnicum ſalutis ſtipendium in æris abiectione repoſitum, nec fugæ ſubſidium, niſi rerum damno carpendum. Eodem itaq; exemplo vtendum, quo ſibi Frothonem apud Britannos conſuluiſſe proditum erat. Adiecit etiam, nõ magno conſtare, ſi propria Suetis reſumenda deponerent, dum inde ſibi fugæ profectus, vnde eis inſecutionis defectus accederet, magiſq; aliena reſtitui, quam ſua deſeri viderentur. Nec mora, quo fuga celerius carperetur, reginæ iuſſa complentur. Aurum erumenis egeritur, opes hoſtiũ raptui relinquuntur. Sunt qui aſſerant Vrſam retentis pecunijs æs auro oblitum, fugæ ſuæ veſtigijs inſtrauiſſe. Credi nanq; poterat fœminam ingentia molitam facinora, metallum quoq; iactui deſtinatum inani fulgore pinxiſſe, verarum opum precia mendacis auri iubare ſimulantem. Videns igitur Atiſlus donatũ Roluoni torquem, inter alia auri inſignia relictum intimum auaritiæ ſuæ pignus curioſius contemplatus, vt prędam exciperet, affixis humo genibus cupiditati maieſtatem inclinare ſuſtinuit. Quem Roluo tollendę pecuniæ gratia pronum dimiſſumq; conſpiciens, proprijs proſtratum muneribus riſit, perinde ac cupide repetentem quod callide tribuiſſet. Contentis præda Suetis, ocyus ad naues ſe recipit, fugamq; vehementi remorũ conatu captauit. Ferunt autem illum quicquid præſtare poſceretur, primæ ſupplicationi prompta liberalitate tribuere ſolitum, nec vnquam ad ſecundam petentis vocem diſtuliſſe rogatum. Siquidem precum iterationem munificentiæ velocitate præcurrere, quàm beneficium tarditate notare maluit. Quæ res ei maximam athletarũ frequentiam conciliauit. Plerunq; enim virtus, aut præmijs paſcitur, aut laudibus incitatur. Per idẽ tempus Agnerus quidam Ingelli filius, ſororem Roluonis, Rutam nomine, matrimonio ducturus, ingenti conuiuio nuptias inſtruit, in quo cum pugiles omni petulantiæ genere debacchantes, in Ialtonem quendam nodoſa paſſim oſſa conijcerent, accidit vt eius conſeſſor Biarco nomine iacientis errore vehementem capite ictum exciperet, qui dolore pariter ac ludibrio laceſſitus, oſſe inuicẽ in iacientem remiſſo, frontem eius in occiput reflexit, idemq; loco frontis intorſit, tranſuerſum hominis animum vultus obliquitate mulctando. Ea res contumelioſam ioci inſolentiam temperauit, pugileſq; regia abire coëgit. Qua conuiuij iniuria permotus ſponſus, ferro cum Biarcone decernere ſtatuit, violatæ hilaritatis vltionem duelli nomine quæſiturus: in cuius ingreſſu, vtri prior feriendi copia deberetur, diutule certatum eſt. Non enim antiquitus in edendis agonibus crebræ ictuum viciſſitu-

Commendatio patientiæ in Roluone.

Roluonis mira liberalitas.

Pugnandi ratio quæ fuerit veteribus.

dines petebantur, ſed erat cum interuallo temporis etiam feriendi diſtincta ſucceſſio, rariſq; ſed atrocibus plagis certamina gerebantur, vt gloria potius percuſſionũ magnitudini, quàm numero deferretur. Prælato ob generis dignitatem Agnero, tanta vi ictum ab eo editum conſtat, vt prima caſſidis parte conſciſſa, ſupremam capitis cuticulam vulneraret, ferrumq; medijs galeæ interclusum foraminibus dimitteret. Tunc Biarco mutuò percuſſutus, quo plenius ferrum libraret, pedem trunco annixus,

Biarconis robur.

medium Agneri corpus, præſtantis acuminis mucrone tranſegit. Sunt qui aſſerant, morientem Agnerum ſoluto in riſum ore, per ſummam doloris diſſimulationem ſpiritum reddidiſſe. Cuius vltionem pugiles auidius expetentes, ſimili per Biarconem exitio mulctati ſunt. Vtebatur quippe præſtantis acuminis, inuſitatæq; longitudinis gladio, quem Loui vocabat. Talibus operum meritis exultanti, nouam de ſe ſyluestris fera victoriam præbuit. Vrſum quippe eximiæ magnitudinis obuium ſibi inter dumeta factum, iaculo confecit, comitemq; ſuum Ialtonem, quò viribus maior euaderet, applicato ore, egeſtũ belluæ cruorem haurire iuſſit. Creditũ nanq; erat, hoc potionis genere corporei roboris incrementa præſtari. His facinorum virtutibus clariſſimas optimatum familiaritates adeptus, etiam regi percharus euaſit, ſororem eius Rutam vxorem adſciuit, victiq; ſponſam victoriæ præmium habuit. Ab Atiſlo laceſſiti Roluonis vltionem armis exegit, eumq; victum bello proſtrauit. Tunc Roluo magni acuminis iuuenem Hiarthwarum nomine, ſorore Sculda ſibi in matrimonium data, annuoq; vectigali impoſito, Suetiæ præfectum conſtituit, libertatis iacturam affinitatis beneficio lenitutus. Hoc loci quiddam memoratu iocundum operi inſeratur. Adoleſcens quidam Wiggo nomine, corpoream Rol-

Facete dictum.

uonis magnitudinem attentiori contemplatione ſcrutatus, ingentiq; eiuſdem admiratione captus, percontari per ludibrium cœpit, quiſnam eſſet iſte krage, quem tanto ſtaturæ faſtigio prodiga rerum natura ditaſſet, faceto cauillationis genere inuſitatum proceritatis habitum proſecutus: dicitur enim lingua Danica, krage, truncus cuius ſemicæſis ramis faſtigia conſcenduntur, ita vt pes præciſorũ ſtipitum obſequio perinde ac ſcalę beneficio nixus, ſenſimq; ad ſuperiora prouectus, petitæ celſitudinis compendiũ aſſequatur. Quem vocis iactum Roluo perinde ac inclytum ſibi cognomen amplexus, vrbanitatem dicti ingentis armillę dono proſequitur, qua Wiggo dexteram excultam extollens, læua per pudoris ſimulationem poſt tergum reflexa, ridiculum corporis inceſſum prębuit, præfatus exiguo lętari munere, quem ſors diutinæ tenuiſſet inopiæ. Rogatus cur ita ſe gereret, inopem ornamenti manũ, nulloq; cultus beneficio gloriantem, ad aſpectum reliquæ, verecundo paupertatis rubore perfundi dicebat. Cuius dicti calliditate conſentaneum priori munus obtinuit. Siquidem Roluo manum quæ ab ipſo occultabatur, exemplo reliquæ in medium accerſendam curauit. Nec Wiggoni rependendi beneficij cura defuit: ſiquidem arctiſſima voti nuncupatione pollicitus eſt, ſi Roluonem ferro perire contingeret, vltionem ſe ab eius interfectoribus exacturum. Nec prętereundũ, quod olim

Voto ſe aſtringendi mos priſcus.

ingreſſuri curiam proceres, famulatus ſui principia, alicuius magnæ rei voto principibus obligare ſolebant, virtute tirocinium auſpicantes. Interea Sculda tributariæ ſolutionis pudore permota, diris animum commentis applicans, maritum exprobrata conditionis deformitate, propulſandæ ſeruitutis monitu concitatum, atq; ad inſidias Roluoni nectendas perductum, atrociſſimis nouarum rerum conſilijs imbuit, plus vnumquenq; libertati, quàm neceſſitudini debere teſtata. Igitur crebras armorum maſſas diuerſi generis tegminibus obuolutas, tributi more per Hiarthwarum in Daniam perferri iubet, occidendi noctu regis materiam prębituras. Refertis

Lethra regalis olim ſedes.

itaq; falſa vectigalium mole nauigijs, Lethram pergitur, quod oppidum à Roluone conſtructum, eximijsq; regni opibus illuſtratum, cæteris confinium prouinciarum vrbibus regiæ fundationis & ſedis autoritate præſtabat. Rex aduentum Hiarthwari conuiualis impenſæ delicijs proſecutus, ingẽti ſe potione proluerat: hoſpitibus prępter morem ebrietatis intemperantiam formidantibus. Cæteris igitur altiorem carpentibus ſomnum, Suecones quibus ſceleſti libido propoſiti communem quietis vſum ademerat, cubiculis furtim delabi cœpere. Aperitur ilico telorum occluſa congeries, & ſua ſibi quiſq; tacitus arma connectit, deinde regiam petunt, irruptiſq; penetralibus

netralibus in dormientium corpora ferrum deſtringunt. Experrecti complures, quibus non minus ſubitæ cladis horror, quàm ſomni ſtupor ineſſerat, dubio niſu diſcrimini reſtitere, ſocij an hoſtes occurrerent, noctis errore incertum reddente. Eiuſdem forte ſilentio noctis Hialto qui inter regios proceres ſpectatæ probitatis merito præeminebat, rus egreſſus, ſcorti ſe complexibus dederat. Hic eum obortum pugnæ fragorem ſtupida procul aure ſenſiſſet, fortitudinem luxuriæ prætulit, maluitq́; funeſtum Martis diſcrimen appetere, quàm blandis Veneris illecebris indulgere. Quanta hunc militem regis charitate flagraſſe putemus, qui cum ignorantiæ ſimulatione excuſationem abſentiæ præſtare poſſet, ſalutem ſuam manifeſto periculo obijcere, quàm voluptati ſeruire ſatius exiſtimauit? Diſcedentem pellex percunctari cœpit, ſi ipſo careat, cuius ætatis viro nubere debeat. Quam Hialto perinde ac ſecretius allocuturus, propius accedere iuſſam, indignatus amoris ſibi ſucceſſorem requiri, præciſo naſo deformem reddidit, erubeſcendoq́; vulnere libidinoſæ percunctationis dictum mulctauit, mentis laſciuiam oris iactura temperandam exiſtimans. Quo facto, liberum quæſitæ rei iudicium à ſe ei relinqui dixit. Poſthęc repetito ocyus oppido, confertiſſimis ſe globis immergit, aduerſasq́; acies mutua vulnerum inflictione proſternit. Cumq́; dormientis adhuc Biarconis cubiculum præteriret, expergiſci iuſſum, tali voce compellat:

Ocyus euigilet quiſquis ſe regis amicum
Aut meritis probat, aut ſola pietate fatetur.
Diſcutiant ſomnum proceres, ſtupor improbus abſit,
Incaleant animi vigiles: ſua dextera quenque
Aut famæ dabit, aut probro perfundet inerti.
Noxq́; hæc aut finis erit, aut vindicta malorum.
Non ego virgineos iubeo cognoſcere ludos,
Nec teneras tractare genas, aut dulcia nuptis
Oſcula conferre, & tenues aſtringere mammas:
Non liquidum captare merum, tenerumúe fricare
Fœmen, & in niueos oculum iactare lacertos.
Euoco vos ad amara magis certamina Martis.
Bello opus eſt, nec amore leui: nihil hic quoq; facti
Mollities eneruis habet, res prælia poſcit.
Quiſquis amicitiam regis colit, arma capeſſat.
Penſandis animis belli promptiſſima laus eſt.
Ergo viris timidum nihil, aut lene fortibus inſit,
Deſtituatq́; animos armis ceſſura voluptas.
In precio iam fama manet, laudis ſibi quiſque
Arbiter eſſe poteſt, propriaq́; niteſcere dextra.
Inſtructum luxu nihil aſſit, plena rigoris
Omnia præſentem diſcant exoluere cladem.
Non debet laudis titulos aut præmia captans
Ignauo torpere metu, ſed fortibus ire
Obuius, & gelidum non expalleſcere ferrum.

Ad hanc vocem expergefactus Biarco, cubicularium ſuum Scalcum ocyus excitatum, hoc alloquitur modo:

Surge puer, crebroq́; ignem ſpiramine paſce.
Verre larem ligno, & tenues diſpelle fauillas.
Scintillas extunde focis, igniuq́; iacentes
Erige relliquias, & opertas elice flammas.
Languentem compelle larem producere lumen,
Ardenti rutilas accendens ſtipite prunas.
Proderit admota digitos extendere flamma.
Quippe calere manu debet qui curat amicum,
Et nocui penitus liuoris pellere frigus.

Rurſum Hialto.

Dulce eſt nos domino percepta rependere dona,
Acceptare enſes, famaeq́; impendere ferrum.
En virtus ſua quenq; monet, meritum bene regem
Rite ſequi, dignaq́; ducem grauitate tueri.
Enſes Theutonici, galeæ armillæq́; nitentes,
Loricæ talo immiſſæ, quas contulit olim
Roluo ſuis, memores acuant in prælia mentes.
Res petit & par eſt, quæcunq; per ocia ſumma
Nacti pace ſumus, belli ditione mereri,
Nec lætos curſus mœſtis præponere rebus,
Aut duris ſemper caſus præferre ſecundos.
Mente pari proceres ſortem capiamus vtranq;,
Nec mores fortuna regat, quia condecet æque
Delicias ac dura pati, vultuq́; ſub illo
Ducamus triſtes quo dulces hauſimus annos.
Omnia quæ poti temulento prompſimus ore,
Fortibus edamus animis, & vota ſequamur
Per ſummum iurata Iouem, ſuperosq́; potentes.
Danorum primus herus eſt meus, aſſit eidem
Vt probus eſt quiſq;: procul hinc procul eſte fugaces,
Forti opus eſt ſtabiliq́; viro, non terga ferente
In dubium, belliue truces metuente paratus.
Maxima ſæpe duci virtus ex milite pendet.
Tanto etenim princeps aciem ſecurior intrat,
Quanto illum melius procerum ſtipauerit agmen.
Arripiat digitis pugnacibus arma ſatelles,
Inyciens dextram capulo, clypeumq́; retentans,
Inq́; hoſtis ruat, & nullos expalleat ictus.
Nemo ſe retro feriendum præbeat hoſti,
Nemo enſes tergo excipiat, pugnacia ſemper
Pectora vulneribus pateant, certamina prima
Fronte gerunt aquilæ, & rapidis ſe rictibus vrgent
Anteriore loco. ſpecies vos aliis æquet
Aduerſo nullam metuentes corpore plagam.
Ecce furens æquoq́; ſui fidentior hoſtis,
Ferro artus, faciemq́; aurata caſſide tectus,
In medios fertur cuneos, ceu vincere certus
Intimidusq́; fuga, & nullo ſuperabilis auſu.
Suetica (me miſerum) Danos fiducia ſpernit.
Ecce truces oculis Gotthi, viſuq́; feroces
Criſtatis galeis haſtisq́; ſonantibus inſtant,
In noſtro validam peragentes ſanguine cladem,
Diſtringunt gladios, & acutas cote bipennes.
Quid te Hiaruare loquar? quem Sculda nocente repleuit
Conſilio tantaq́; dedit crudeſcere culpa?
Quid te infande canam noſtri diſcriminis autor,
Proditor eximy regis, quem ſæua libido
Imperij, tentare nephas, furijsq́; citatum
Coniugis æternam pepulit prætendere noxam?
Quis te error factum Danis dominoq́; nocentem
Præcipitauit in hoc rerum ſcelus? vnde ſubibat
Impietas tanto fraudis constructa paratu?
Quid moror? extremam iam deguſtauimus eſcam.
Rex perit, & miſeram ſors vltima corripit vrbem.

Illuxit

Illuxit ſuprema dies, niſi fortè quis aſſit
Tam mollis, quod ſe plagis præbere timeſcat,
Aut imbellis ita vt domini non audeat vltor
Eſſe ſui, dignosq́; animo proſcribat honores.
Tu quoq; conſurgens niueum caput exere Ruta,
Et latebris egreſſa tuis in prælia prodi.
Cædes te foris acta vocat, iam curia bellis
Concutitur, diroq́; ſtrepunt certamine portæ.
Loricas lacerat ferrum, dirumpitur hamus
Nexilis, & crebro cedunt præcordia telo.
Iam clypeum regis vaſtæ minuere ſecures.
Iam longi reſonant enſes, crepitatq́; bipennis
Humanis impacta humeris, & pectora findens.
Quid pauitant animi? quid hebeſcit languidus enſis?
Porta vacat noſtris, externo plena tumultu.

Cumq́; Hialto magna admodum ſtrage edita prælium cruentaſſet, tertio tabernaculum Biarconis offenderat, quem metus cauſa auidum quietis ratus tali ignauiæ exprobratione pertentat:

Vt quid abes Biarco? num te ſopor occupat altus?
Quid tibi quæſo moræ eſt? aut exi, aut igne premeris.
Elige quod præſtat. eia concurrite mecum.
Igne vrſos arcere licet, penetralia flammis
Spargamus, primosq́; petant incendia poſtes.
Excipiat torrem thalamus, tectiq́; ruina
Fomentum flammis, & alendo præbeat igni.
Fundere damnatis fas eſt incendia portis.
At nos qui regem voto meliore veremur,
Iungamus cuneos ſtabiles, tutisq́; phalangem
Ordinibus menſi, quà rex præcepit eamus
Qui natum Boki Roricum ſtrauit auari,
Implicuitq́; virum letho virtute carentem.
Ille quidem præſtans opibus, habituq́; fruendi
Pauper erat, probitate minus quàm fœnore pollens,
Aurum militia potius ratus. omnia lucro
Poſthabuit, laudisq́; carens congeſſit aceruos
Aeris, & ingenuis vti contempſit amicis.
Cumq́; laceſſitus Roluonis claſſe fuiſſet,
Egeſtum ciſtis aurum deferre miniſtros
Iuſſit, & in primas urbis diffundere portas:
Dona magis quàm bella parans, quia militis expers
Munere non armis tentandum credidit hoſtem,
Tanquam opibus ſolis bellum geſturus, & vſu
Rerum non hominum Martem producere poſſet.
Ergo graues loculos & ditia clauſtra reſoluit,
Armillas teretes & onuſtas protulit arcas
Exitij fomenta ſui, ditiſſimus æris
Bellatoris inops, hoſtiq́; adimenda relinquens
Pignora quæ patrijs præbere pepercit amicis.
Annellos vltro metuens dare, maxima nolens
Pondera fugit opum, veteris populator acerui.
Rex tamen hunc prudens, oblataq́; munera ſpreuit,
Rem pariter, vitamq́; adimens: nec profuit hoſti
Cenſus iners, quem longo auidus cumulauerat æuo.
Hunc pius inuaſit Roluo, ſummasq́; perempti
Cepit opes, inter dignos partitus amicos

Quicquid auara manus tantis congeſſerat annis:
Irrumpensq́; opulenta magis, quàm fortia caſtra,
Præbuit eximiam ſocijs ſine ſanguine prædam.
Cui nil tam pulchrum fuit, vt non funderet illud,
Aut charum quod non ſocijs daret, æra fauillis
Aſſimulans, famaq́; annos non fœnore menſus.
Vnde liques regem claro iam funere functum
Præclaros egiſſe dies, ſpecioſaq́; fatis
Tempora, præteriſos decoraſſe viriliter annos.
Nam virtute ardens dum viueret omnia vicit,
Egregio dignas ſortitus corpore vires.
Tam præceps in bella fuit, quàm concitus amnis
In mare decurrit, pugnamq́; capeſſere promptus
Vt ceruus rapidum biſido pede tendere curſum.
Ecce per infuſas humana tabe lacunas
Cæſorum excuſſi dentes rapiente cruoris
Profluuio toto, & ſcabris limantur arenis.
Splendeſcunt limo alliſi, lacerataq́; torrens
Sanguinis oſſa vehit, truncosq́; ſuperfluit artus.
Danicus humeſcit ſanguis, ſtagnasq́; cruenta
Latius eluuies, & corpora ſparſa reuoluit.
Eliſus venis validum ſpumantibus amnis
Impiger inuehitur, Danis Hyuarus amator
Martis, & extenta pugnantes prouocat haſta.
Attamen hic inter diſcrimina fataq́; belli
Frothonis video lætum arridere nepotem,
Qui Sirtuallinos auro conſeuerat agros.
Nos quoq; lætitiæ ſpecies extollat honeſta
Morte ſecuturos generoſi fata parentis.
Voce ergo ſimus alacres, auſuq́; vigentes.
Nanq; metum par eſt animoſis ſpernere dictis,
Et memorabilibus lethum conſciſcere factis.
Deſerat os animumq́; timor, fateamur vtroq;
Intrepidos niſus, ne nos nota indicet vlla
Parte aliqua ſignum dubij præſtare timoris.
Librentur ſtricto meritorum pondera ferro.
Gloria defunctos ſequitur, putriq́; fauillæ
Fama ſuperſtes erit, nec in vllum decidet æuum,
Quod perfecta ſuo patrauit tempore virtus.
Quid clauſis agitur foribus, quid peſſula valuas
Iuncta feris cohibent? etenim iam tertia te vox
Biarco ciet, clauſoq́; iubet procedere tecto.

Contra quæ Biarco:

Quid me Roluonis generum, quid bellice Hialto
Tanta voce cies? etenim qui magna profatur,
Grandiloquisq́; alios verbis inuitat ad arma,
Audere & dicta factis æquare tenetur,
Vt vocem fateatur opus. ſed deſine donec
Armer, & horrendo belli præcingar amictu.
Iamq́; enſem lateri iungo, iam corpore primum
Lorica galeaq́; tegor, dum tempora caſſis
Excipit, & rigido conduntur pectora ferro.
Nemo magis clauſis refugit penetralibus vri
Cumq́; ſua rogus eſſe domo, licet inſula memet
Ediderit, ſtrictæq́; habeam natalia terræ,

Biſſenas regi debebo rependere gentes
Quas titulis dedit ille meis. attendite fortes,
Nemo lorica ſe veſtiat interituri
Corporis, extremum perſtringat nexile ferrum,
In tergum redeant clypei, pugnemus apertis
Pectoribus, totosq́ auro denſate lacertos:
Armillas dextra excipiant, quo fortius ictus
Collibrare queant, & amarum figere vulnus.
Nemo pedem referat, certatim quiſque ſubire
Hoſtiles ſtudeat gladios, haſtasq́ minaces,
Vt charum vlciſcamur herum. ſuper omnia felix
Qui tanto ſceleri vindictam impendere poſſit,
Et fraudem iuſto punire piacula ferro.
Ecce mihi videor ceruum penetraſſe ferocem
Theutonico certe qui ſnyrtir dicitur enſe,
A quo belligeri cepi cognomen, vt Agner
Ingelli natum fudi, retuliq́ trophæum.
Ille meo capiti impactum perfregit Hothingum
Eliſum morſu gladium, maiora daturus
Vulnera, ſi melius ferri viguiſſet acumen.
Cui contra læuam lateris cum parte ſiniſtri
Diſſecui, dextrumq́ pedem, labensq́ ſub artus
Incidit in medias ferrum penetrabile coſtas.
Hercule nemo illo viſus mihi fortior vnquam.
Semiuigil ſubſedit enim cubitoq́ reclinis
Ridendo excepit lethum, mortemq́ cachinno
Spreuit, & elyſium gaudens ſucceſſit in orbem.
Magna viri virtus, quæ riſu calluit vno
Supremam celare necem, ſummumq́ dolorem
Corporis ac mentis læto compeſcere vultu.
Nunc quoque cuiuſdam præclaro ſtemmate nati
Vitales fibras ferro rimabar eodem,
Et ferrum penitus intra præcordia merſi.
Filius hic regis, & auito ſanguine lucens
Indole clarus erat, teneriſq́ nitentior annis.
Non illi humatum poterat prodeſſe metallum,
Non enſis, non vmbo teres. tam viuida ferri
Vis erat, obiectis tardari neſcia rebus.
Ergo duces vbi ſunt Gotthorum, militiaq́
Hiartwari? veniant, & vires ſanguine penſent.
Qui iaciunt, qui tela rotant, niſi regibus orti.
Surgit ab ingenuis bellum, clariſſima Martem
Stemmata conficiunt, nec enim vulgaribus auſis
Res agitur, quam ſola ducum diſcrimina tentant.
Illuſtres obeunt proceres, en maxime Roluo
Magnates cecidere tui, pia ſtemmata ceſſant.
Non humile obſcurumúe genus, non funera plebis
Pluto rapit, vilesq́ animas, ſed fata potentum
Implicat, & claris complet phlegethonta figuris.
Non memini certamen agi, quo promptius eſſet
Alternare enſes, partiriq́ ictibus ictus.
Dans vnum tres accipio, ſic mutua Gotthi
Vulnera compenſant, ſic dextra potentior hoſtis
Vindicat acceptam cumulato fænore pœnam,
Quanquam adeò ſolus multorum funere letho

Corpora tradiderim pugnans, vt imagine collis
Editus è truncis excreſceret arcubus agger,
Et ſpeciem tumuli congeſta cadauera ferrent.
Et quid agit, qui me nuper prodire iubebat
Eximia ſe laude probans, aliosq́; ſuperba
Voce terens, & amara ſerens opprobria, tanquam
Vno biſſenas complexus corpore vitas?

Ad hæc Hialto.

Quanquam ſubſidio tenui fruor, haud procul abſum,
Hac quoque qua ſtamus opus eſt ope, nec magis vſquam
Vis aut lecta manus promptorum in bella virorum
Exigitur, iam duræ acies & ſpicula ſcutum
Fruſtatim ſecuere meum, parteſq́; minutim
Auulſas abſumpſit edax per prælia ferrum.
Prima ſibi teſtis res eſt, ſeq́; ipſa fatetur.
Fama oculo cedit, viſuſq́; fidelior aure eſt.
Rupti etenim clypei retinacula ſola ſuperſunt.
Sectus & in gyro remanet mihi peruidus vmbo.
Et nunc Biarco viges, quanquam cunctatior æquo
Extiteris, damnumq́; moræ probitate repenſas.

At Biarco.

Carpere me necdum, probriſq́; laceſſere ceſſas?
Multa moras afferre ſolent, nanque obuius enſis
Cunctandi mihi cauſa fuit, quem Sueticus hoſtis
In mea præualido contorſit pectora niſu.
Nec parcè gladium capuli moderator adegit:
Nam quantum in nudo vel inermi corpore fas eſt
Egit in armato, ſic duri tegmina ferri
Vt molles traiecit aquas, nec opis mihi quicquam
Aſpera loricæ poterat committere moles.
Et nunc ille vbi ſit qui vulgo dicitur Othin
Armipotens vno ſemper contentus ocello?
Dic mihi Ruta precor vſquam ſi conſpicis illum?

Ad hæc Ruta.

Adde oculum propius, & noſtras proſpice chelas,
Antè ſacraturus victrici lumina ſigno
Si vis præſentem tutò cognoſcere Martem.

Tum Biarco.

Si potero horrendum Friggæ ſpectare maritum
Quantumcunq́; albo clypeo ſit tectus, & altum
Flectat equum, Lethra nequaquam ſoſpes abibit.
Fas eſt belligerum bello proſternere diuum,
Ante oculos regis clades ſpecioſa cadentes
Excipiat, dum vita manet ſtudeamus honeſte
Poſſe mori, clarumq́; manu decerpere funus.
Ad caput extincti moriar ducis obrutus, ac tu
Eiuſdem pedibus moriendo allabere pronus,
Vt videat quiſquis congeſta cadauera luſtrat,
Qualiter acceptum domino penſauimus aurum.
Præda erimus coruis, aquiliſq́; rapacibus eſca,
Veſceturq́; vorax noſtri dape corporis ales.
Sic belli intrepidos proceres occumbere par eſt,
Illuſtrem ſocio complexos funere regem.

Hanc maxime exhortationum ſeriem idcirco metrica ratione compegerim, quod earundem ſententiarum intellectus, Danici cuiuſdam carminis compendio digeſtus,

digeſtus, à compluribus antiquitatis peritis memoriter vſurpatur. Contigit autem potitis victoria Gothis omne Roluonis agmen occumbere, neminemq́; excepto Wiggone ex tanta iuuentute reſiduum fore. *Totum Roluonis agmẽ occumbit.* Tantum enim excellentiſſimis regis meritis ea pugna à militibus tributum eſt, vt ipſius cædes omnibus oppetendæ mortis cupiditatem ingeneraret, eiq́; morte iungi vita iucundius duceretur. Lætus Hiartuarus prandendi gratia poſitis menſis conuiuium pugnæ ſuccedere iubet, victoriam epulis proſecuturus. Quibus oneratus magnæ ſibi admirationis eſſe dixit, quod ex tanta Roluonis militia nemo qui ſaluti fuga, aut captione conſuleret, repertus fuiſſet. Vnde liquidum fuiſſe, quanto fidei ſtudio regis ſui charitatem coluerint, cui ſuperſtites eſſe paſſi non fuerint. Fortunam quoq; quod ſibi ne vnius quidem eorum obſequium ſupereſſe permiſerit cauſabatur, quàm libentiſſime ſe talium virorum famulatu vſurum teſtatus. Oblato Wiggone perinde ac munere gratulatus, an ſibi militare vellet perquirit. Annuenti deſtrictum gladium affert. Ille cuſpidem refutans, capulum petit: hunc morem Roluoni in porrigendo militibus enſe extitiſſe præfatus. Olim nanq; ſe regum clientelæ daturi, tacto gladij capulo obſequium polliceri ſolebant. Quo pacto Wiggo capulum complexus, cuſpidem per Hiartuarum agit, vltionis compos, cuius Roluoni miniſterium pollicitus fuerat. Quo facto, ouans irruentibus in ſe Hiartuari militibus cupidius corpus obtulit, plus voluptatis ſe ex tyranni nece, quàm amaritudinis ex propria ſentire vociferans. Ita conuiuio in exequias verſo, victoriæ gaudium funeris luctus inſequitur. Clarum ac ſemper memorabilem virum, qui voto fortiter expleto, mortem ſponte complexus ſuo miniſterio menſas tyranni ſanguine maculauit. Neq; enim occidentium manus viuax animi virtus expauit, cum prius à ſe loca quibus Roluo aſſueuerat, interfectoris eius cruore reſperſa cognoſceret. Eadem itaq; dies Hiartuari regnum finiuit ac peperit. Fraudulenter enim quæſitæ res, eadem ſorte defluunt qua petuntur, nullusq́; diuturnus eſt fructus, qui ſcelere ac perfidia partus fuerit. Quo euenit, vt Suecones paulò ante Daniæ potitores, ne ſuæ quidem ſalutis potientes exiſterent. Protinus enim à Sialandenſibus deleti, læſis Roluonis manibus iuſta exoluere piacula. Adeò plerunq; fortunæ ſæuitia vlciſcitur, quod dolo ac fallacia patratur.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI SECVNDI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI

HISTORIÆ DANORVM LIBER TERTIVS.

HOTHERVS Atiſli frater, idemq́; Geuari regis alumnus, cuius mentionem præmiſi, poſt Hiartuarum vtriuſq; regni imperium ſumit. Huius tempora ſi ab ætatis eius origine cœpero, aptius explicabuntur. Pulchrius enim pleniusq́; extrema annorum illius curricula perſtringuntur, vbi prima ſilentio non damnantur. Interfecto ab Helcone Hodbroddo, filius Hotherus ſub tutela Geuari regis pueritiæ procurſum exegit. Adoleſcens collacteis ac coæuis ſumma corporis firmitate præſtabat. Cæterum ingenium eius crebræ dotauerant artes. Quippe natationis, arcus, cæſtuumq́; peritia, necnon quantamcunque ea ætas capere poterat, agilitate pollebat. Haud minus exercitio, quàm viribus potens. Immaturam adhuc ætatem vberrimis animi beneficijs tranſcendebat. Nemo illo chelis, aut lyræ ſcientior fuerat. Præterea ſiſtro ac barbyto, omniq́; fidium modulatione callebat. Ad quoſcunque volebat motus varijs modorum generibus humanos impellebat affectus. Gaudio, mœſtitia, miſeratione, vel odio, mortales afficere nouerat. Ita aurium voluptate, aut horrore

animos

animos implicare ſolebat. Tot iuuenis artibus Geuari filia Nanna admodum delectata, amplexum eius expetere cœpit. Fit enim vt virtute iuuenum virgines incaleſcant, & quorum minus complacet forma, probitas acceptetur. Multiplices enim amor aditus habet. Alijs amoris decor, alijs animi virtus, quibuſdã artium vſus voluptatis iter aperit, nonnullis comitas Veneris copiam parat, complures famæ candor acceptos facit. Nec leuius vulnus fortes quàm pulchri puellis infligere ſolent. Accidit autem vt Othini filius Balderus Nannæ corpus abluentis aſpectu ſolicitatus, infinito amore corriperetur. Vrebat illum venuſtiſſimi corporis nitor, animúq; perſpicuæ pulchritudinis habitus inflammabat. Validiſſimum nanq; libidinis irritamentum eſt decor. Hotherum itaq; per quem maxime votum interpellandum timebat, ferro tollere conſtituit, ne moræ impatiens amor, vllo fruendæ libidinis obſtaculo tardaretur. Eodem fortè tempore Hotherus inter venandum errore nebulæ perductus, in quoddam ſylueſtrium virginum conclaue incidit, à quibus proprio nomine ſalutatus, quænam eſſent, perquirit. Illæ ſuis ductibus auſpicijsq; maxime bellorum fortunam gubernari reſtantur. Sæpe enim ſe nemini conſpicuas prælijs intereſſe, clandeſtinisq; ſubſidijs optatos amicis præbere ſucceſſus. Quippe conciliare proſpera, aduerſa infligere poſſe pro libito memorabant, adiecto, qualiter in collacteam eius Nannam inter lauandum conſpectam, Balderus exarſerit: hortatæq; ne eum, quamuis infeſtiſſimo odio dignum, armis laceſſeret, ſemideum hunc eſſe teſtantes, arcano ſuperum ſemine procreatum. His acceptis, Hotherus labentis hoſpitij tegmine defectus, ſub dio ſe relictum totiusq; expertem vmbraculi medijs repente campis expoſitum conſpicatur. Præcipue vero puellarum præpetem fugam, lociq; uerſilem ſitum, ac fallacem ædis imaginem mirabatur. Ignorabat enim quæ circa ſe geſta fuerant, ludibrium tantum, inaneq; præſtigioſarum artium extitiſſe commentum. Vnde rediens Geuaro, ordinem inſecutæ errorem ſuum ludificationis exponit, filiamq; eius continuò poſtulauit. Cui Geuarus quamlibentiſſime ſe fauturum ſubiunxit, ni Balderi iram repulſa contracturum metueret, priorem illum ſibi conſentaneas preces porrexiſſe teſtatus. Nam ne ferro quidem ſacram corporis eius firmitatem cedere perhibebat. Adiecit tamen, ſcire ſe gladium arctiſſimis obſeratum clauſtris, quo fatum ei infligi poſſit: hunc à Mimingo ſyluarum ſatyro poſſideri. Eidem quoq; armillam eſſe, mira quadam arcanaq; virtute, poſſeſſoris opes augere ſolitam. Horum præterea locorum aditum inuium, impedimentis obfuſum, haud facile mortalibus patêre poſſe. Maiorem ſiquidem itineris partem inuſitati frigoris vi perenniter obſideri. Iubet itaq; ceruis iugalibus currum inſtruat, cuius celeritate eximio gelu rigentia iuga tranſcendat. Quò cum peruenerit, tabernaculum ſuum ita à ſole auerſum conſtituat, vt vmbram ſpecus cui Mimingus aſſueuiſſet excipiat, nec ipſum mutua tamen obumbratione contingat, ne ſatyrum inſolitæ obſcuritatis iactus exitu deturbaret. Ita armillam enſemq; in expedito fore, quorum alterum opum, alterum belli fortuna comitaretur, in vtroq; ingens poſſeſſori præmium eſſe. Hactenus Geuarus. Nec inerter Hotherus quæ ab ipſo didicerat executus, tabernaculo ad prædictum modum locato, noctu curas, interdiu venationes agebat. Vtranq; temporis vicem peruigil exſomnisq; ducebat, ita diſcrimina lucis noctisq; partitus, vt hanc rerum meditationi tribueret, illam conuectandis corporis alimentis impenderet. Cumq; fortè pernox attonita curis mente langueſceret, obumbrantem tabernaculo ſuo ſatyrum haſta petiuit, obrutumq; ictu, nec ſatis fugæ potentem, vinculis intercepit. Vltima deinde per ſummam verborum atrocitatem minatus, enſem, armillasq; depoſcit. Nec ſegniter ſatyrus ſalutis redemptionem, quæ ab ipſo petebatur, exhibuit. Adeò cunctis re prior eſt vita, cum nihil apud mortales ſpiritu charius exiſtere ſoleat. Hotherus opum adeptione lætatus, patriam repetit, paucis, ſed inſignibus ſpolijs felix. Quibus eum Gelderus Saxoniæ rex potitum comperiens, milites in tam illuſtris prædæ raptum, crebro concitabat hortatu. Paruit iuuentus regi, properanter inſtruens claſſem. Quod præuidens Geuarus, quippe diuinandi doctiſſimus erat, induſtriaq; præſagiorum excultus, vocato Hothero, iubet congreſſuri ſecum Gelderi iacula patienter excipiat, non ante ſua remiſſurus, quàm hoſtem miſſilibus carere conſpiciat. Cæ-

Amoris aditus multi.

Hominibus vita nihil eſt prius.

ciat. Cæterum roſtratas admoueat falces, quibus nauigia lacerari, caſſidesq́; & ſcuta militibus detrahi poſſint. Cuius conſilio obſequutus Hotherus, ſalutarem eius exitum expertus eſt. Siquidem ad primos Gelderi impetus ſubſiſtere ſuos, ac corpora ſcutis protegere iubet, præſentis pugnæ victoriam patientia capeſſendam teſtatus. At hoſtis miſſilibus nulla ex parte cohibitis, iiſdemq́; per ſummam pugnandi cupiditatem effuſis, hoc auidius haſtas ac ſpicula torquere cœpit, quo Hotherum in his excipiendis patientius ſe gerere comperit. Quæ partim ſcutis, partim nauigiis infixa rarum dedere vulnus, complura innoxia ac fruſtra videbantur excuſſa. Siquidem Hotheri milites regis imperium exequentes, receptam telorum vim conſerta clypeorum teſtudine repellebant: nec rarus quidẽ eorum numerus erat, quæ leui ictu vmbonibus impacta fluctibus incidebant. Quorum omnium copia vacuefactus Gelderus, dum eadem ab hoſtibus correpta, alacrius in ſe retorqueri conſpiceret, mali cacumen puniceo ſcuto complexus (indicium id pacis erat) ſaluti deditione conſuluit. Quem Hotherus amiciſſimo vultu, benigniſſimoq́; ſermone exceptum, non minus humanitate quàm arte perdomuit. Ea tempeſtate Helgo Halogiæ rex, Cuſonis Finnorum Byarmorumq́; principis filiam, nomine Thoram, crebræ legationis officio procabatur. Adeò quod per ſe minus validum eſt, alieni indigum noſcitur. Nam cum eius temporis iuuenes matrimonij poſtulationem propria voce proſequendi conſuetudinem haberent, hic tanto oris vitio obſitus erat, vt non ſolum exteras, ſed etiam domeſticas aures erubeſceret. Adeò calamitas omnis conſcios vitat. Eo ſiquidem naturæ damna moleſtiora ſunt, quo liquidius patent. Huius Cuſo legatione ſpreta, coniugio indignum reſpondit, qui propria parum virtute ſubnixus, ad id impetrandum precaria mutuaretur officia. Quod audiens Helgo, Hotherum quem politioris facundiæ nouerat, ſuis fauere ſtudijs obſecrabat, alacriter ſe quicquid is imperaſſet executurum pollicitus. Ille ſedula iuuenis ſupplicatione deuictus, armata claſſe Noruagiam petit, quod verbis non poſſet, viribus peracturus. Cumq́; pro Helgone per ſummam eloquij ſuauitatem egiſſet, refert Cuſo, mentem filiæ conſulendam, ne quid contra nolentem, paterna videretur ſeueritate præſumptum. Accerſitamq́; an proco allubeſceret, percontatus annuentis Helgoni nuptias pollicetur. Igitur Hotherus obſeratas Cuſonis aures ad ea quæ precabatur exaudienda, rotundæ volubilisq́; facundiæ dulcedine patefecit.

Quæ dum in Halogia geruntur, Balderus poſtulandæ Nannæ gratia, Geuari fines armatus ingreditur. A quo cum ipſius Nannæ mentem cognoſcere iuberetur, exquiſitis verborum delenimentis puellam aggreſſus, cum nullum votis locum efficere potuiſſet, repulſæ cauſam cognoſcere inſtitit. Quæ reſpondit, nuptijs Deum mortali ſociari non poſſe, quod ingens naturæ diſcrimen copulæ commercium tollat. Sed & ſuperos interdum pacta reſcindere ſolitos, ſubitoq́; vinculum diſiici, quod impares contraxiſſent. Neq; enim ſtabilem diſſonis ineſſe nexum, cum apud „ excelſos humilium ſemper fortuna ſordeſcat. Præterea abundantiæ & egeſtatis di- „ uiduum contubernium eſſe, nec inter ſplendidas opes obſcuramq́; pauperiem fir- „ ma ſocietatis iura conſiſtere. Ad vltimum, ſupernis terreſtria non iugari, quæ tanto originis interuallo diſcors rerum natura ſecreuerit, quod à diuinæ luculentia maieſtatis infinitum diſtet humana mortalitas. Hac reſponſi cauillatione eluſis Balderi precibus, detrectandi coniugij prudens argumenta texebat. Quod cum Hotherus ex Geuaro cognoſceret, multa ſuper Balderi petulantia, apud Helgonem querulus diſſerebat: incerti ambo quid facto opus eſſet, varijs ſententiam conſilijs agitabant. Amica ſiquidem in aduerſis collocutio tametſi periculum non tollit, ægritudinem minuit. Inter cætera animi vota, fortitudinis ſtudio præponderante manus, claſſe cum Baldero conſeritur. Hominibus aduerſum deos certatum crederes. Nam Baldero Othinus ac Thoro ſacraq́; deûm agmina propugnabant. Diuinis humaniſq́; viribus permixtum aſpiceres bellum. At Hotherus tunica ferrum ſpernente ſuccinctus, confertiſſimos deorum cuneos irrumpebat, & quantum terrenus in ſuperna poterat, graſſabatur. Sed & Thoro inuſitato clauæ libratu cuncta clypeorum obſtacula lacerabat, tantum ad ſe inceſſendum hoſtes inuitans, quantum ſocios ad tuendum. Nullum erat armaturæ genus, quod impellenti non cederet. Nemo ſe-

Apud excelſos humiliũ conditio ſolet ſordeſcere.

rientem tutò excipere poterat. Quicquid ictu arcebat, obruit. Non clypei, non caſſides impactum pertulere robur. Nulli corporis aut virium magnitudo ſubſidio fuit. Proinde victoria ad ſuperos conceſſiſſet, ni Hotherus inclinata ſuorum acie celerius aduolans, clauam præciſo manubrio inutilem reddidiſſet. Quo telo defecti diui ſubitam dedere fugam. Inimicum opinioni eſſet, niſi fidem antiquitas faceret, deos ab hominibus ſuperari. Deos autem potius opinatiue, quàm naturaliter dicimus. Talibus nanq; non natura, ſed gentium more, diuinitatis vocabulum damus. Cęterum Balderum fuga curſu quæſita ſeruauit. Cuius nauigijs victores aut ferro laceratis, aut fluctu obrutis, non contenti deos viciſſe, claſſis reliquias ſæuitia inſequuntur, earum iactura funeſtam belli cupidinem expleturi. Adeò plerunq; inſolentiam ſucceſſus exaſperat. Teſtis belli portus Balderi fugam vocabulo refert. Gelderum quoq; Saxoniæ regem, eodem conſumptũ bello, remigum ſuorum cadaueribus ſuperiectum, ac rogo nauigijs extructo impoſitum, pulcherrimo funeris obſequio extulit. Cineres eius perinde ac regij corporis reliquias, non ſolum inſigni tumulo tradidit, verumetiã plenis venerationis exequijs decorauit. Poſt hæc, ne connubij ſpem vlterior rerum importunitas moraretur, repetito Geuaro cupitis Nannæ complexibus fruitur. Deinde Helgonem ac Thoram plenis liberalitatis officijs proſequutus, nouam Suetiæ nuptam aduexit, cunctis tam venerabilis victoria, quàm Balderus ridiculus fuga. Quo tempore cum Sueonum magnates, ſoluendi tributi gratia Daniam petiuiſſent, ob egregia patris merita, à popularibus loco regio cultus, fallax fortunæ lenocinium expertus eſt. Siquidem à Baldero quem paulò ante deuicerat prælio ſuperatus, ad Geuarum decurrere neceſſe habuit, victoria poſt regnũ amiſſa, quam priuatus adeptus fuerat. Victor Balderus, vt afflictum ſiti militem opportuni liquoris beneficio recrearet, nouos humi latices terram altius rimatus aperuit. Quorum erumpentes ſcatebras ſitibundum agmen hianti paſſim ore captabat. Eorundem veſtigia ſempiterno firmata vocabulo, quanquam priſtina admodum ſcaturigo deſierit, nondum prorſus exoleuiſſe creduntur. Idem laruarum Nannæ ſpeciem ſimulantium continua noctibus irritamenta perpeſſus, adeò in aduerſam corporis valetudinẽ incidit, vt ne pedibus quidẽ incedere poſſet: quamobrem biga rhedaúe emetiendorum itinerum conſuetudinem habere cœpit. Tanta amoris vi ſuffuſum pectus, ad extremam penè tabem eum redegerat. Nihil enim ſibi victoriam dediſſe credidit, cuius Nanna præda non fuerit. Fro quoq; deorum ſatrapa ſedem haud procul Vpſala cepit, vbi veterem litationis morem tot gentibus ac ſeculis vſurpatum, triſti infandoq; piaculo mutauit. Siquidem humani generis hoſtias mactare aggreſſus, fœda ſuperis libamenta perſoluit. Inter hæc Hotherus defectam ducibus Daniam, Hiartuarumq; celeres peremptí Roluonis pœnas dediſſe cognoſcens, quod vix ſpe complecti poſſet, caſu ſibi collatũ dicebat. Nam & Roluonem quem quod ab eius patre ſuum interfectũ meminiſſet vita ſpoliare debuerat, aliena opera ſupplicium luiſſe, & ſibi potiendæ Daniæ copiam inſperato rerũ beneficio patuiſſe. Quippe regnum eius auito ſibi iure competere, ſi rite maiorum ſtemmata reuoluantur. Inde Sialandiæ portum Iſoram ingenti claſſis numero occupat, imminentis fortunæ beneficio vſurus. Vbi rex ab occurrente ſibi Danorum populo conſtitutus, paulò poſt Atiſli fratris quem Suetis præeſſe iuſſerat, exceſſu cognito, Sueticum Danico imperium ſociat. Cæterum Atiſlum mors ignominioſa conſumpſit. Dum enim Roluonis inferias per ſummam animi hilaritatem conuiuio celebraret, potione auidius ſumpta, ſubito fine ſordidæ intemperantiæ pœnas pependit. Ita dum alienum fatum impenſioribus lætitiæ modis excolit, proprium irrumpere coëgit. Balderus quoq; claſſe Sialandiam petens, cum & armis celeber & maieſtate conſpicuus haberetur, Hothero Suetiam tenente, quicquid ſuper regni faſtigio poſtulabat, promptiſſimis Danorum ſuffragijs impetrauit. Tam ancipiti cenſura maiorum noſtrorum ſententia fluctuata eſt. Huic Hotherus à Suetia regreſſus infeſtum intulit bellum. Acerrimum imperij cupidis de rerum ſumma certamen inceſſerat. Eidẽ Hotheri fuga finem impoſuit. Qui cum in Iutiam conceſſiſſet, vicum in quo manendi vſum habuit, nomine ſuo nuncupandum curauit.

uit. Vbi

uit. Vbi hybernis peractis, ſolitarius incomitatusq; Suetiam repetit. Ibi magnatibus accerſitis, ob infelices rerũ curſus, quibus ipſum Balderus bis victor afflixerat, lucis ac vitæ pigere ſe dixit. Deinde conſalutatis omnibus, difficilia aditu loca deuio calle ſectatus, expertes humani cultꝰ indagines perluſtrabat. Fit enim vt quibus inſolabilis animi dolor inciderit, obſcuros externosq; ſeceſſus quaſi quoddam pellendæ triſtitiæ remediũ captent, nec magnitudinem mœroris inter humanos queant tolerare conuictus. Adeò plerunq; amica eſt ægritudini ſolitudo. Præcipue enim illuuies ac ſqualor delectant, quos aduerſa animi valetudo concuſſerit. Conſueuerat autem in editi montis vertice conſulenti populo plebiſcita depromere. Quamobrem venientes occultantis ſe regis inertiam cauſabantur, abſentiaq; eius grauiſſimis omnium querelis lacerata eſt. At Hotherus extrema locorũ deuia peruagatus, inſuetũq; mortalibus nemus emenſus, ignotis fortè virginibus habitatum reperit ſpecum. Eaſdem eſſe conſtabat, quæ eum inſecabili veſte quondam donauerant. A quibus cur eo locorum venerit interrogatus, infauſtos belli declarat euentus. Itaq; fide earum damnata, geſtarũ infeliciter rerũ fortunã triſteſq; caſus deflere cœpit, ſecus ſibi ceſſiſſe queſtus, quàm ab ipſis promiſſum accepit. At nymphæ eum quanquam raro victor extiterit, æquam tamen hoſtibus cladem ingeſſiſſe dicebant, nec minoris ſtragis autorem fuiſſe quàm complicem. Cæterum in expedito victoriæ gratiam fore, ſi inuſitatæ cuiuſdam ſuauitatis edulium augendis Balderi viribus excogitatum pręripere potuiſſet. Nihil enim factu difficile futurum, dummodo hoſti in augmentum roboris deſtinato potiretur obſonio. Ex quarũ dictis, Hotherus promptiſſimam inferendi Baldero belli fiduciam mente præſumpſit, quanquam deos armis inceſſere terrenis arduum niſibus videretur. Fuere quoq; ex ſuis qui illũ tutò bellum cum ſuperis commiſſurum negarent: atq; illi infinitus animi calor reſpectũ maieſtatis ademerat. Apud fortes enim non ſemper impetum ratio ſubruit, aut conſilio temeritas ſuccumbit. Vel fortaſſe meminerat Hotherus excellẽtiſſimis viris incertiſſimã extare potentiã, exiguamq; glebam ingentes arietare currus. Contrà Balderus Danis in arma contractis, Hotherũ acie excipit. Ingenti vtrinq; clade geſta, ac ferè pari partium ſtrage edita, nox præliũ ſoluit. Cuius tertio fermè peruigilio Hotherus clàm cunctis res hoſtium exploraturus egreditur. Somnum quippe eius profecta ab imminenti diſcrimine cura diſcuſſerat. Ita plerũq; ingens animi motus quieti corporis aduerſatur, nec alterius requiem vnius inquietudo patitur. Igitur in hoſtiũ caſtra perueniens, tres nymphas arcanæ dapis gerulas Balderi caſtris exceſſiſſe cognoſcit. Quas curſim inſequens (nam earum fugam roſcida prodidere veſtigia) tandem tecta quibus aſſueuerant ſubit. Igitur ab his quiſnam eſſet rogatus, citharœdum ſe dixit. Nec experimentum profeſſioni diſſonum fuit. Oblatam nanq; chelim inflexis ad muſam neruis, compoſitiſq; plectro fidibus moderatus, gratũ auribus melos promptiſſima modulatione fundebat. Cæterũ tres illis colubræ fuere, quarum tabo ſolidatiuæ confectionis epulum Baldero temperare ſolebant. Iamq; anguium aperto ore multa pulmento ſanies influebat. Sed & nympharum quædam humanitatis ſtudio Hotherum epulo compertiuiſſent, ni trium maxima vetuiſſet, fraudem Baldero fieri proteſtans, ſi ipſius hoſtem corporei roboris incrementis auxiſſent. Ille ſe non Hotherum, ſed Hotheri comitem dicebat. Eædem nanq; nymphæ accurati nitoris cingulũ, potentemq; victorię zonam clementi benignitate ei largitæ ſunt. Qui cum priſtĩnum iter remetiendo calle quo venerat repedaret, obuij ſibi Balderi latus hauſit, eumq; ſeminecem proſtrauit. Quo militibus nunciato, totis Hotheri caſtris alacer exultantium clamor inſonuit, Danis Balderi fortunam publico mœrore proſequentibus. Qui cum indubitatum ſibi fatum imminere ſentiret, dolore vulneris accenſus, die poſtera prælium renouat. Quo feruente, lectica ſe in aciem deferri iuſſit, ne intra tabernaculum obſcura morte defungi videretur. Poſtera nocte eidem Proſerpina per quietem aſtare aſpecta, poſtridie ſe eius complexu vſuram denunciat. Nec inane ſomnij præſagium fuit: nam Balderũ elapſo triduo, nimius vulneris cruciatus abſumpſit. Cuius corpus exercitus regio funere elatum, facto

Solitudo amica ægritudini.

Antrum dearum.

colle condendum curauit. Hunc quidam noſtri temporis viri, quorum præcipuus Haraldus erat, vigente veteris ſepulturę fama, ſpe reperiendę pecuniæ noctu adorti, repentino cœptum horrore liquerunt. Ex ipſo nanq; perrupti montis cacumine, ſubita torrentis vis, magno aquarũ ſtrepitu prorumpere videbatur, cuius rapidior moles incitatiſſimo lapſu ſubiectis infuſa campis quicquid offendebat inuoluebat. Ad cuius impetum deturbati foſſores, abiectis ligonibus, variam carpſere fugam, irruentis aquæ vorticibus implicandos ſe rati, ſi cœptum diutius exequi niterentur. Ita à dijs loci illius præſidibus incuſſus ſubitò metus, iuuenum animos auaritia abſtractos, ad ſalutis curam conuertit, neglectoq; cupiditatis propoſito, vitę ſtudioſos eſſe docuit. Huius autem ſcaturiginis ſpeciem adumbratam, non veram fuiſſe conſtat, nec ab imis terræ viſceribus genitam, ſed præſtigioſa quadam adminiſtratione productam, cum in arido liquidos manare fontes, natura non ſinat. Omnes hunc poſteri collem, ad quos fractionis eius fama tranſierat, intentatum liquere. Quamobrem an quicquam opum contineat, parum compertum, cum nemo opacam eius crepidinem, obſtante periculi metu, poſt Haraldum tentare præſumpſerit. At Othinus quanquam deorum præcipuus haberetur, diuinos tamen & aruſpices, cæterosq; quos exquiſitis præſcientiæ ſtudijs vigere compererat, ſuper exequenda filij vltione ſolicitat. Plerunq; enim humanæ opis indiga eſt imperfecta diuinitas. Cuius Roſtiophus Phinnicus, alium ex Rinda Ruthenorum regis filia ſuſcitandum prædixit, qui fraternæ cladis pœnas exigere debeat. Deos ſiquidem conſortis ſui vltionẽ orituri fratris officio deſtinaſſe. Hoc audito, Othinus os pileo ne cultu proderetur obnubens, prædictum regem ſtipendia meriturus accedit. A quo magiſter militum effectus, recepto exercitu, pulcherrimam ex hoſtibus victoriam retulit. Quem rex ob pugnam ſtrenue editam, in primum amicitiæ gradum adſciuit, haud parcius donis, quàm honoribus cultum. Idem poſt paruulum temporis interuallum, ſolus hoſtium acies in fugam propulit, mirificæq; cladis autor pariter ac nuncius redijt. Admirationi omnibus erat, quod tanta de innumeris ſtrages vnius accipi viribus potuiſſet. Quibus meritis fretus Othinus, tacite regem amoris ſui conſcium facit. Cuius benigniſſimo fauore recreatus, dum à puella oſculum peteret, alapam recepit. Nec eum aut contumeliæ deformitas, aut iniuriæ dolor, propoſito depulit. Poſtero ſiquidem anno, ne quod auide orſus erat, ignominioſe deſereret, peregrina veſte ſumpta, regis contubernium repetit (Neq; enim facile ab occurrentibus dignoſci poterat, cum veras oris notas falſus ſqualor abſtergeret, veterem habitum noua furaretur illuuies) Roſterum ſe vocitans, fabriliumq; rerum officio callere perhibuit. Itaq; multiplices rerum formas ſpecioſiſſimis æris lineamentis complexus adeò profeſſionem artificio commendauit, vt recepto à rege magni ponderis auro, matronarum ornamenta procudere iuberetur. Igitur complura fœminei cultus inſignia fabricans, tandem armillam cæteris operoſius expolitam, annulosq; complures pari ſtudio decuſatos puellæ præbuit. Sed nullis flecti meritis indignatio poteſt. Quem Rinda baſium ſibi porrigere cupientem, colapho percuſſit. Minus enim acceptantur dona quæ præſtat inuiſus: ſanè gratiora ſunt, quæ ab amicis porriguntur. Adeò interdum ex offerente oblati precium pendet. Non dubitauit enim peruicacis animi puella, quin ſubdolus ſenex libidinis aditum ficta liberalitate captaret. Præterea acre eidem atq; intractabile ingenium fuit: ſiquidem dolum obſequio inſtrui, donorumq; ſtudio flagitijs votum ſubeſſe cognouit. Quam pater plurimum obiurgare quod nuptias detrectaret aggreſſus, illa ſenile peroſa connubium, teneris puellarum annis præproperos complexus negabat, ab infirmioris ætatis excuſatione reſpuendatum nuptiarum ſubſidium mutuata. At Othinus nihil amantium ſtudijs perſeuerantiæ robore efficacius expertus, quanquam geminæ repulſæ ignominia affectus fuiſſet, tertio regem priori ſpecie confuſa, perfectiſſimam rei militaris induſtriam profeſſus acceſſit. Eundem in hanc curam non voluptas modo, ſed etiam demendæ ignominiæ cupido perduxerat. Ita præſtigiarum peritis verſili vultu varios habitus præ ſe ferendi promptiſſima quondam poteſtas inceſſerat: quippe præter naturalem corporis ſpeciem, cuiuſlibet ætatis ſtatum ſimulare callebant. Igitur ſenex iocundum profeſſionis ſuæ ſpectacu-

Rinda auſtera pudicitia.

ſpectaculum editurus, inter promptiſſimos inſolentius obequitare ſolebat, nec eo quidem officij genere puellæ rigor inflecti potuit: vix ſiquidem animus ſyncere in gratiā redit, cum quo vehemens ſemel odium geſſit. Quam cum diſceſſurus oſculo petere vellet, ita ab ea propulſus eſt, vt mentum terræ nutabundus impingeret. Quam protinus cortice carminibus adnotato contingens, lymphanti ſimilem reddidit, receptam toties iniuriā modeſto vltionis genere inſequutus. Adhuc tamen propoſitum exequi non cunctatus, quippe ſpem eius fiducia maieſtatis inflauerat, puellari veſte ſumpta, quarto regem viator indefeſſus petiuit. A quo receptus non modo ſedulum ſe, ſed etiam importunū exhibuit. Qui quod muliebriter propemodum cultus eſſet, à pleriſq; fœmina credebatur. Cæterum ſe vocabulo wecham arte medicam teſtabatur, profeſſionem quoq; promptiſſimis commendabat officijs. Tandem in reginæ famulitium adſcitus, puellæ pediſſequam egit. Cuius etiam pedum ſordes ſerotinis horis abluere ſolebat. Licebat quoq; lymphā pedibus miniſtranti ſuras ac ſuperiores femorum partes contingere. At quoniam vario fortuna paſſu graditur, quod arte promptum non erat, in expedito caſus conſtituit. Accidit enim puellam corporis firmitate defectā, circumſpectis morbi remedijs in ſalutis præſidium manus quas ante damnauerat aduocare, quemq; ſemper faſtidio habuerat ſeruatorem adſciſcere: qui curioſius cuncta doloris indicia perſcrutatus, vt morbo quamprimum occurreretur, medicata potione vtendum aſſeruit. Cæterum eius temperamenti tantam acerbitatē fore, vt niſi puella vinculis ſe continendam dediſſet, curationis vim perferre nō poſſet. Ab intimis enim fibris, morbi propulſandam eſſe materiam. Quo pater audito, filiam vincire non diſtulit, iniectamq; toro ad omnia quæ medicus admouiſſet, patientiam præſtare iuſſit. Fallebat illum fœminei ſpecies cultus, quo ſenex ad obumbrandam artis ſuę peruicaciam vtebatur: quę res medicamenti ſpeciem ad ſtupri licentiam tranſtulit. Medicus nanq; Veneris occaſione ſumpta, mutato curationis officio, prius ad exercendæ libidinis, quàm pellendæ febris negocium procurrit, aduerſa puellæ valetudine vſus, cuius inimicam ſibi incolumitatem expertus fuerat. Aliam quoq; ea de re opinionem ſubtexere nō pigebit. Aiunt enim quidam, quod cum rex laborantem amore medicum tanto animi ac corporis impendio nihil profeciſſe cognoſceret, ne bene meritum debita mercede fraudaret, clandeſtino filiæ concubitu potiri permiſerit. Adeò interdum paterna in prolem graſſatur impietas, cum naturæ clementiam violenta corrumpit affectio. Quem errorem edito filiæ partu plena ruboris pœnitentia inſecutus eſt. At dij, quibus præcipua apud Byzantium ſedes habebatur, Othinum varijs maieſtatis detrimentis diuinitatis gloriam maculaſſe cernentes, collegio ſuo ſubmouendum duxerunt. Nec ſolum primatu eiectum, ſed etiam domeſtico honore cultuq; ſpoliatum proſcribendum curabant: ſatius exiſtimantes probroſi antiſtitis potentiam ſubrui, quàm publicę religionis habitum prophanari, ne vel ipſi alieno crimine implicati inſontes, nocentis crimine punirētur. Videbant enim apud eos, quos ad deferendos ſibi diuinitatis honores illexerant, vulgato maioris Dei ludibrio obſequium contemptu, religionem rubore mutari, ſacra pro ſacrilegio duci, ſtatas ſolenneſq; cerimonias puerilium delitamentorum loco cenſeri. Mors præ oculis, metus in armis erat, & in omnium caput vnius culpam recidere putares. Hunc itaq; ne publicam religionem exulare cogeret exitio mulctantes, Ollerum quendam non ſolum in regni, ſed etiam in diuinitatis inſulas ſubrogauere, tanquam deos ac reges creare in æquo poſitū foret. Quem licet perfunctorie flaminem creauiſſent, integro rerum honore donabant, ne alieni officij procurator, ſed legitimus dignitatis aduerteretur eſſe ſucceſſor. Et ne quid amplitudinis deeſſet, Othini quoq; ei nomen imponunt, vocabuli fauore inuidiam nouitatis excluſuri. Quo denis fermè annis diuini ſenatus magiſtratum gerente, tandem Othinus dijs atrocitatem exilij miſerantibus, ſatis iam graues pœnas dediſſe viſus, ſqualoris deformitatem priſtino fulgoris habitu permutauit. Iam enim ſuperioris infamiæ notam medij temporis interuallum exederat. Extitere tamen qui ipſum recuperandæ dignitatis aditu indignum cenſerent, quod ſcœnicis artibus, & muliebris officij ſuſceptione teterrimum diui nominis opprobrium edidiſſet. Sunt

Mira patris in filiam impietas.

qui aſſerant eum quoſdam deorum adulando, quoſdam præmijs permulcendo, amiſſę maieſtatis fortunam pecunia emercatum fuiſſe, & ad honores quibus iampridem defunctus fuerat, ingentis ſummæ precio reditum comparaſſe. Quos ſi quanti emerit rogas, illos conſule, qui quanti diuinitas væneat didicerunt. Mihi minus conſtare fateor. Igitur Ollerus ab Othino Byzantio pulſus, in Suetiam conceſſit: vbi veluti nouo quodam orbe opinionis ſuæ monumenta reſtaurare connisus, à Danis

Ollerus præſtigiator inſignis.

interfectus eſt. Fama eſt illum adeò præſtigiarum vſu calluiſſe, vt ad traijcienda maria oſſe quod diris carminibus obſignauiſſet, nauigij loco vteretur, nec eo ſegnius quàm remigio præiecta aquarum obſtacula ſuperaret. At Othinus recuperatis diuinitatis inſignibus, tanto opinionis fulgore cunctis terrarũ partibus innitebatur, vt eum perinde ac redditum mundo lumen omnes gentes amplecterentur, nec vllus orbis locus extaret, qui numinis eius potentię non pareret. Qui cum filiũ Boum, quem ex Rinda ſuſtulerat, bellici laboris ſtudioſum cognoſceret, accerſitum fraternę cladis memorem eſſe iubet, potius à Balderi interfectoribus vltionem exacturum, quam armis innoxios oppreſſurum, quod aptior ac ſalubrior pugna competeret, vbi pium belli locum iuſta vindictæ licentia tribuiſſet. Interea Geuarus Gunnonis ſatrapæ ſui dolo nunciatur oppreſſus: cuius cladem Hotherus acerrimis vltionis viribus inſequuturus, interceptum Gunnonem atq; ardenti pyræ iniectum cremauit, quod ipſe Geuarum antè per inſidias occupatum nocturno viuum igni conſumpſerat. Taliter educatoris manibus parentando, filios demum Herletum, Geritũq; Noruagiæ prætulit. Poſt hæc, vocatis in concionem maioribus, bello quo Boum excipere debeat, periturum ſe refert, idq; non dubijs coniecturæ modis, ſed veris vatum prædictionibus expertũ. Orat proinde filium ſuum Roricũ regno præficiãt, ne ius hoc ad externas, ignotasq; familias improborũ cenſura transfunderet: plus voluptatis ſe ex filij ſucceſſione, quàm amaritudinis ex propinqua morte percepturũ teſtatus. Quo ocyus impetrato, pugna cum Boo congreſſus occiditur. Nec iocunda Boo victoria extitit. Quippe tã grauiter affectus acie exceſſit, vt ſcuto exceptus, atq; à peditibus viciſſim ſubeuntibus domum relatus, poſtridie vulnerũ dolore conſumeretur. Cuius corpus magnifico funeris apparatu, Rutenus tumulauit exercitus, nomine eius inſignem extruens collem, ne tanti iuuenis monumenta à poſterorũ memoria citius dilaberentur. Igitur Curetes ac Sueones, perinde ac Hotheri morte tributariæ ſortis onere liberati, Daniam quam annuis vectigaliũ obſequijs amplecti ſolebant, armis aggredi animũ induxerunt. Ea res Sclauis quoq; defectionis audaciã miniſtrauit, aliosq; complures, ex obſequentibus hoſtes effecit. Cuius iniuriæ propulſandæ gratia Roricus contractã in arma patriã, recenſitis maiorum operibus, ad capeſſendã virtutem impenſo hortationis genere concitabat. At Barbari ne bellum abſq; duce committerent, capite opùs eſſe cernentes, creato ſibi rege, cæteris militiæ viribus oſtenſis obſcuriore loco, binos armatorũ manipulos condunt. Nec Roricum inſidiæ fefellere, qui cum claſſem ſuam vadoſi cuiuſdã gurgitis arctis faucibus inhærere conſpiceret, harenis quibus inſidebat abſtractam profundo adegit, ne limoſis inflicta paludibus, diuerſa ab hoſtibus parte peteretur. Præterea latebras ſocijs interdiu captandas conſtituit, quibus inſiſtentes, ex improuiſo nauium ſuarũ irruptoribus inſultarent, fore poſſe præfatus, vt in autorũ caput propriæ fraudis euentus recideret. Barbari vero qui inſidijs addicti fuerant, Danicæ circunſpectionis ignari, irruptione temere edita, omnes oppreſſi ſunt. Reliqua Sclauorum manus ignorata ſociorum ſtrage, ſuper Rorici mora multa anceps admiratione pendebat: quem inter ęgras mentium fluctuationes diutule expectatum cum præſtolatio indies moleſtior fieret, claſſe tandem petendum ducebat. Erat autem inter eos vir corporis habitu inſignis, officio magus, qui proſpectis Danorum turmis, vt paucorum impendio, inquit, complurium pericula redimantur, publicam ſtragem priuato diſcrimine præcurrere liceat. Ego vero in hanc confligendi legem non deero, ſi cui veſtrum mutuus decernendi mecum auſus inceſſerit. In primis autem prætaxata à me conditione vtendum poſtulo, cuius talem ſanè formulam texui: ſi vicero, vectigalium nobis concedatur immunitas: ſi vincar, priſtina vobis tributa ſoluantur: aut enim hodie patriam ſeruitutis iugo victor exuam, aut vi-

ctus in-

ctus inuoluam. In vtranq; fortunam prædem me, vademq́; recipite. Quod audiens Danorum quidam animi quam corporis viribus robuſtior, percunctari Roricum cœpit, quid ei pręmij foret, qui pugna prouocantem exciperet. At Roricus cum ſenas fortè armillas haberet, ita mutuis nexibus inuolutas, vt ab inuicem ſequeſtrari nequirent, nodorum inextricabiliter ſerie cohærente, eaſdem certamen audenti in præmium pollicetur. At iuuenis parum fortunę certus, ſi, inquit, Rorice rem proſpere geſſero, tua vincentis mercedem liberalitas æſtimet, tu palmam arbiter metiaris: ſin propoſitū mihi parum ex ſententia ceſſerit, quid victo pręmij debes, quem aut ſæua mors, aut ignominia grauis inuoluet? has imbecillitas habere comites conſueuit, hæc ſuperatorum ſtipendia ſunt, quos quid niſi extremum dedecus manet? Quænam ſoluenda merces? Quæ gratia referenda, cui fortitudinis precium adeſt? Quis impotentem Martis hedera redimiuit, præmijs victricibus decorauit? Virtuti, non ignauiæ palma tribuitur. Gloria infelicitas caret. Illam quippe triumphus laudis, hanc aut finis iners, aut vita deformis inſequitur. Ego vero, qui quorſum duelli fortuna vergat ambigo, præmium audacter expetere non præſumo, quod an iure mihi debeatur ignoro.

Belli fortuna incerta.

Neq; enim incerto victoriæ, certū victoris præmium occupare conceditur. Superſedeo trophæo dubius coronæ conſtanter meritū flagitare. Recuſo lucrū, quod mihi mortis æque ac vitæ ſtipendiū eſſe poterit. Stoliditatis eſt immaturo fructui manus inijcere, eumq́; decerpere velle quem necdū quis ſatis ſibi debitum nouerit. Hæc manus aut palmam mihi præſtabit, aut finem. Hæc fatus, gladio barbarū ferit, fortuna minus, quam ingenio promptus. Ab eo ſiquidē repercuſſus, primi ictus magnitudine exanimatus eſt. Quo triſte Danis ſpectaculū dante, victorē ſocium Sclaui ingenti donatū pompa, magnificis excepere tripudijs. Idē die poſtera ſiue recentis victoriæ ſucceſſu elatus, ſiue alterius adipiſcendæ cupidine accenſus, hoſtes comminus aditos priſtinæ prouocationis verbis laceſſere inſtituit. Fortiſſimū nanq; Danorum à ſe proſtratū ratus, nemini illorum ſecū vlterius prouocatione dimicandi ſpiritū ſupereſſe credebat. Vnius quoq; pugilis occaſu, totius ſe exercitus vires labefactaſſe confiſus, nihil ad quos poſteriores ſui conatus intenderent, executione difficile arbitrabatur. Nihil enim ſucceſſu magis inſolentiā nutrit, nec vllū proſperitate efficacius ſuperbiæ incitamentū eſt. Dolebat itaq; Roricus, vnius viri petulantia publicā labefactari virtutem, illuſtreſq; victorijs Danos, nō modo à quondā victis inſolenter excipi, verumetiā ignominioſe cōtemni. Præterea neminem ita animo promptū, aut manu ſtrenuum in tanto militum numero reperiri, cui ſalutem ſuam pro patria deuouendi cupido ſuppeteret. Tam probroſam Danicæ cunctationis infamiā prima Vbbonis magnanimitas repulit. Præſtabat etenim corpore, incantandi artibus pollens. Huic quoq; de induſtria certaminis præmiū perquirenti, rex armillas ſpopondit. Tum ille, quam (inquit) promiſſo fidem deferam cum ipſe pignus in manibus habeas, nec ſub aliena munus cuſtodia deponas?

Vbbo magnanimus & artibus incantādi pollens.

Præſtò ſit cui pignoris depoſitū credas, ne promiſſum retractandi fas ſit. Accendit enim pugilum animos irreuocabilis præmij certitudo. Quod eum profectò per ludibriū dixiſſe conſtabat, quem in propulſandā patriæ contumeliam ſola virtus armauerat. Quem Roricus auri cupidine captum ratus, ne præter regiam conſuetudinem reuocaturus donum, aut promiſſum reſciſſurus videretur, vt erat in nauigio collocatus, armillas ingenti excuſſas iactu petitori porrigere ſtatuit. Sed conatum eius fefellit interſtitij magnitudo. Armillæ enim languido, ac parum vegeto motu, citra deſtinatum locum collapſæ fluctibus interceptę ſunt, vnde Rorico Slyngebond inoleuit agnomen. Quæ res Vbboni magno virtutis indicio fuit. Neq; enim eum obrutæ mercedis damnū audaci mentis propoſito exuit, ne virtutem auaritiæ ſtipendijs obnoxiā feciſſe videretur. Igitur auide petito certamine, ſe potius honeſtati intentum, quàm quæſtui deditum, pecuniæ cupiditati fortitudinē prætuliſſe, monſtrabat, fiduciam ſui non in precio, ſed magnanimitate repoſitam oſtenſurus. Nec mora circuatur campus, milite circus ſtipatur, concurrunt pugiles, fit fragor, fremit ſpectatrix turba votorū ſuffragijs diſcors. Excandeſcunt igitur athletæ animis, & mutuis in vulneribus ruentes, eundem lucis ac pugnæ exitum ſortiuntur: Credo procurante fortuna, ne alter alterius exitio gloriam

voluptatemq́; perciperet. Quæ res Rorico rebellium animos conciliauit, tributaq́ꝫ reſtituit. Eodem tempore Horwendillus & Fengo, quorũ pater Gerwendillus Iutorum præfectus extiterat, eidem à Rorico in Iutiæ præſidiũ ſurrogantur. At Horwendillus triennio tyrannide geſta, per ſummã rerum gloriã piraticæ incubuerat, cum rex Noruagiæ Collerus operum eius ac famæ magnitudinẽ æmulatus, decorum ſibi fore exiſtimauit, ſi tam late patentẽ piratæ fulgorem ſuperior armis obſcurare quiuiſſet. Cuius claſſem varia fretũ nauigatione ſcrutatus offendit. Inſula erat medio ſita pelago, quã piratæ collatis vtrinq́; ſecus nauigijs obtinebant. Inuitabat duces iocunda littorũ ſpecies: hortabatur exterior locorũ amœnitas, interiora nemorum verna perſpicere, luſtratisq́; ſaltibus ſecretam ſyluarũ indaginem peterrare, vbi fortè Collerũ Horwendillumq́; inuicem ſine arbitris obuios inceſſus reddidit. Tunc Horwendillus prior regẽ percontari niſus, quo pugnæ genere decernere libeat, præſtantiſſimũ affirmans quod pauciſſimorũ viribus ederetur. Duellum ſiquidẽ ad capeſſendam fortitudinis palmã omni certaminis genere efficacius fore, quod propria virtute ſubnixũ, alienæ manus opem excluderet. Tam fortè iuuenis ſententiã admirans Collerus, cum mihi, inquit, pugnæ delectũ permiſeris, maxime vtendũ iudico, quæ tumultuationis expers duorum operam capit. Sanè & audacior, & victoriæ promptior ęſtimatur. In hoc communis nobis ſententia eſt, hoc vltro iudicio conuenimus. At quoniã exitus in dubio manet, inuicem humanitati deferendũ eſt, nec adeò ingenijs indulgendũ, vt extrema negligantur officia. Odiũ in animis eſt, adſit tamen pietas quæ rigori demum opportuna ſuccedat. Nam etſi mentium nos diſcrimina ſeparant, naturæ tamen iura conciliant. Horum quippe conſortio iungimur, quantuſcunq́; animo liuor diſſociet. Hæc itaq; pietatis nobis conditio ſit, vt victum victor inferijs proſequatur. His enim ſuprema humanitatis officia ineſſe conſtat, quę nemo pius abhorruit. Vtraq; acies id munus rigore depoſito concorditer exequatur. Faceſſat poſt fatũ liuor, ſimultasq́ꝫ funere ſopiatur. Abſit nobis tantæ crudelitatis ſpecimen, vt quanquam viuis odiũ interceſſerit, alter alterius cineres perſequamur. Glorioſum victori erit, ſi victi funus magnifice duxerit. Nã qui defuncto hoſti iuſta perſoluerit, ſuperſtitis ſibi fauorem aſciſcit, viuũq́; beneficio vincit, quiſquis extincto ſtudium humanitatis impenderit. Eſt & alia nõ minus luctuoſa calamitas, quæ viuos interdum damnata corporũ parte contingit. Huic nõ ſegnius quàm vltimæ forti ſuccurrendum exiſtimo. Sæpe enim incolumi ſpiritu membrorum clades pugnantibus incidit: quę ſors omni fato triſtior duci ſolet, quod mors omnium memoriã tollat, viuens vero proprij corporis ſtragẽ negligere nequeat. Hoc quoq; malum ope excipiendũ eſt. Conueniat igitur alterius ab altero læſionem denis auri talentis ſarciri. Nam ſi pium eſt alienis calamitatibus compati, quanto magis proprijs miſereri? Nemo naturæ non conſulit: quam qui negligit, ſui parricida eſt. In hæc data acceptaq́; fide, pugnam ineunt. Neq; enim eis aut mutui occurſus nouitas, aut vernantis loci iocunditas, quo minus inter ſe ferro occurrerent, reſpectui fuit. Horwendillus appetendi hoſtis, quàm muniendi corporis nimio animi calore auidior redditus, neglecta clypei cura, ambas ferro manus iniecerat: nec audaciæ euentus defuit. Collerum ſiquidem ſcuto crebris ictibus abſumpto ſpoliatũ, defecto tandem pede exanimem occidere coëgit. Quẽ ne pacto abeſſet, regio funere elatum magnifici operis tumulo, ingentiq́; exequiarũ apparatu proſequutus eſt. Deinde ſororem eius Selam nomine, piraticis exercitam rebus, ac bellici peritã muneris perſequutus occidit. Triennium fortiſſimis militiæ operibus emenſus, opima ſpolia, delectamq́; prædam Rorico deſtinat, quo ſibi propiorem amicitiæ eius gradum conſciſceret. Cuius familiaritate fultus, filiæ eius Geruthæ connubium impetrauit, ex qua filium Amlethum ſuſtulit. Tantę felicitatis inuidia accenſus Fengo, fratrem inſidijs circumuenire conſtituit. Adeò ne à neceſſarijs quidem ſecura eſt virtus. At vbi datus parricidio locus, cruenta manu funeſtam mentis libidinem ſatiauit. Trucidati quoq; fratris vxore potitus, inceſtum parricidio adiecit. Quiſquis enim vni ſe flagitio dederit, in aliud mox procliuior ruit: ita alterum alterius incitamentum eſt. Idem atrocitatem facti tanta calliditatis audacia texit, vt ſceleris excuſationẽ beneuolentiæ ſimulatione componeret, parricidiumq́ꝫ

Pugnæ genus id præſtantiſſimum eſt, quod pauciſſimorũ viribus editur.

Plurium ſcelerum concurrentium mirũ exemplum.

ricidiũq́; pietatis nomine coloraret. Gerutham ſiquidẽ quanquam tantæ manſuetudinis eſſet, vt neminẽ vel tenui læſione commouerit, incitatiſſimũ tamen mariti odiũ expertam, ſaluandæq́; eius gratia fratrẽ à ſe interfectum dicebat, quod mitiſſimã & ſine felle fœminã grauiſſimum viri ſuperciliũ perpeti indignũ videretur. Nec irrita propoſiti perſuaſio fuit. Neq; enim apud principes fides mendacio deeſt, vbi ſcurris interdum gratia redditur, obtrectatoribus honos. Nec dubitauit Fengo, paricidales manus flagitioſis inferre complexibus, geminæ impietatis noxã pari ſcelere proſequutus. Quod videns Amlethus, ne prudentius agendo patruo ſuſpectus redderetur, ſtoliditatis ſimulationẽ amplexus, extremum mentis vitiũ finxit, eoq́; calliditatis genere non ſolũ ingenium texit, verumetiã ſalutem defendit. Quotidie maternũ larem pleno ſordiũ torpore complexus, abiectũ humi corpus obſcœni ſqualoris illuuie reſpergebat. Turpatus oris color, illitaq́; tabo facies ridiculæ ſtoliditatis dementiã figurabant. Quicquid voce edebat, deliramentis conſentaneũ erat. Quicquid opere exhibuit, profundã redolebat inertiam. Quid multa? Nõ virum aliquẽ, ſed delirantis fortunæ ridendum diceres monſtrum. Interdum foco aſſidens, fauillasq́; manibus verrens: ligneos vncos creare, eoſdemq́; igni durare ſolitus erat: quorum extrema contrarijs quibuſdam hamis, quo nexuum tenaciores exiſterent, informabat. Rogatus quid ageret, acuta ſe referebat in vltionem patris ſpicula præparare. Nec paruo reſponſum ludibrio fuit, quod ab omnibus ridiculi operis vanitas contemneretur, quanquã ea res propoſito eius poſtmodum opitulata fuerit. Quæ ſolertia apud altioris ingenij ſpectatores primam ei calliditatis ſuſpicionem iniecit. Ipſa nanq; exiguæ artis induſtria, arcanũ opificis ingenium figurabat. Nec credi poterat obtuſi cordis eſſe, cui tam exculto manus artificio calluiſſet: deniq; exactiſſima cura præuſtorum ſtipitum congeriem aſſeruare ſolebat. Fuere ergo qui illum vegetioris ingenij aſſerentes, ſapientiam ſimplicitatis prætextu occulere, profundumq́; animi ſtudium calliditatis commento obſcurare putarent, nec aptius aſtum deprehendi poſſe, quàm ſi illi inter latebras vſquam excellentis formæ fœmina applicaretur, quæ animum eius ad amoris illecebras prouocaret. Naturæ ſiquidem tam præceps in Venerem eſſe ingenium, vt arte diſſimulari non poſſit: vehementiorem quoq; hunc motum fore, quàm vt aſtu interpellari queat: ideoq́; ſi is inertiam fingeret, futurũ vt occaſione ſuſcepta, voluptatis ilico viribus obtemperaret. Procurantur igitur qui iuuenem in longinquas nemorum partes equo perductum, eo tentamenti genere aggrederentur. Inter quos fortè quidam Amlethi collacteus aderat, à cuius animo nondum ſociæ educationis reſpectus exciderat. Hic præteriti conuictus memoriam præſenti imperio anteponens, Amlethum inter deputatos comites, inſtruendi potius quàm inſidiandi ſtudio proſequebatur, quod eum vltima paſſurum non dubitaret, ſi vel modicum ſenſati animi indicium præbuiſſet, maxime vero ſi Veneris palàm rebus vteretur. Quod ipſi quoq; Amletho obſcurum non fuit. Equum ſiquidem conſcendere iuſſus, ita ſe ceruice de induſtria collocauit, vt ſunm ipſius ceruici dorſum obuertens, aduerſa caudam fronte ſpectaret. Quam frenis quoq; complecti cœpit, perinde atq; ea parte ruentis equi impetum moderaturus. Qua aſtutiæ meditatione patrui commentum illuſit, inſidias expugnauit. Ridiculum ſatis ſpectaculum fuit, cum idem habenæ expers, regente caudam ſeſſore procurreret. Procedens Amlethus cum obuium inter arbuſta lupum habuiſſet, comitibus tenerioris ætatis equum occuriſſe dicentibus, perpaucos huiuſmodi in Fengonis grege militare ſubiunxit, vt modeſto ita faceto imprecationis genere patrui diuitias inſequutus. Qui cum illo prudenti reſponſo vſum aſtruerent, ipſe quoq; ſe de induſtria locutum aſſeuerabat, ne aliqua ex parte mendacio indulgere videretur. Falſitatis enim alienus haberi cupiens, ita aſtutiam veriloquio permiſcebat, vt nec dictis veracitas deeſſet, nec acuminis modus verorum iudicio proderetur. Idem littus præteriens, cum comites inuento periclitatæ nauis gubernaculo, cultrum à ſe eximiæ granditatis repertum dixiſſent, eo, inquit, prægrandem pernam ſecari conuenit, profectò mare ſignificans, cuius immenſitati gubernaculi magnitudo congrueret. Harenarum quoq; præteritis cliuis, ſabulum perinde ac farra aſpicere iuſſus, eadem albicantibus maris procellis permoli-

In Venerem natura tam præceps eſt, vt arte diſſimulari nõ poſſit.

ta eſſe reſpondit. Laudato à comitibus reſponſo, idem à ſe prudenter auditum aſſeuerabat. Ab iiſdem quo maiorē exercendæ libidinis audaciam ſumeret deinduſtria relictus, immiſſam à patruo fœminam, perinde ac fortuitu oblatā obſcuro loco obuiam recepit, conſtupraſſetq; ni collacteus eius tacito conſilij genere inſidiarum indicium detuliſſet. Conſiderans enim quonam aptius modo occultū monitoris officiū exequi, periculoſamq; iuuenis laſciuiā præcurrere poſſet, repertam humi paleā, œſtri præteruolantis caudæ ſubmittendā curauit. Egit deinde ipſum in ea potiſſimū loca, quibus Amlethum ineſſe cognouit, eoq; facto maximum incauto beneficium attulit, nec callidius tranſmiſſum indicium, quàm cognitū fuit. Siquidē Amlethus viſo œſtro, ſimulq; ſtramine quod caudæ inſitū geſtabat, curioſius pernotato, tacitū cauendæ fraudis monitū intellexit. Igitur inſidiarum ſuſpicione conterritus, quo tutius voto potiretur, exceptā amplexibus fœminam ad paluſtre procul inuiū protrahit. Quam etiam peracto concubitu, ne rem cuiquam proderet, impenſius obteſtatus eſt. Pari igitur ſtudio petitum ac promiſſum eſt ſilentium. Maximam enim Amletho puellæ familiaritatem vetus educationis ſocietas conciliabat, quod vterq; eoſdem infantiæ procuratores habuerit. Domum itaq; reductus, cunctis an Veneri indulſiſſet per ludibriū interrogantibus, puellam à ſe conſtupratā fatetur. Interrogatus rurſum quo rem loco egerit, quóue puluino vſus fuerit, vngulæ iumenti, criſtæq; galli, laquearibus quoq; tecti innixum ſe dixit. Horum enim omnium particulas vitandi mendacij gratia cum tentandus proficiſceretur, contraxerat. Quæ vox multo circunſtantiū riſu excepta eſt, quanquam nihil rerū veritati per iocum detraxerit. Puella quoq; ea de re interrogata, nihil eum tale geſſiſſe perhibuit. Fides negationi habita eſt, eo quidē pronius, quo minus ſatellites facti conſcios fuiſſe conſtabat. Tum is qui præſtandi indicij gratia œſtrum ſignauerat, vt ſalutē Amlethi vaframenti ſui beneficio conſtitiſſe monſtraret, nuper ſe eius vnicè ſtudioſum extitiſſe dicebat. Nec inepta iuuenis reſponſio fuit. Ne enim indicis meritū negligere putaretur, quiddam ſtraminis gerulū ſubitis adlapſum pennis, quodq; paleā poſteriore corporis parte defixā geſtaret, ſibi cōſpectū retulit. Quod dictū, vt cęteros cachinno concuſſit, ita Amlethi fautorē prudentia delectauit. Superatisq; omnibus, arcanamq; iuuenilis induſtriæ ſerā patefacere nequeuntibus, quidā amicorum Fengonis præſumptione quàm ſolertia abundantior fore negabat, vt inextricabile calliditatis ingenium vſitato inſidiarum genere proderetur. Maiorem quippe eius peruicaciam eſſe, quam vt leuibus experimentis attingi debeat. Quamobrem multiplici illius aſtutiæ ſimplicem tentationis modum afferri non oportere. Subtiliorē itaq; rationis viam altiore animi ſenſu à ſe repertam dicebat, executioni non incongruā, & propoſitæ rei indagationi efficaciſſimam. Fengone ſiquidem per ingentis negocij ſimulationem deinduſtria abſentiam præſtante, ſolum cum matre Amlethum cubiculo claudi oportere, procurato antea viro, qui ambobus inſcijs in obſcura ædis parte conſiſteret, quid illis colloquio foret attentius excepturus. Futurum enim vt ſi quid filius ſaperet, apud maternas aures eloqui non dubitaret, nec ſe genitricis fidei credere pertimeſceret. Idem ſe explorationis miniſtrum cupidius offerebat, ne potius autor conſilij quàm executor videretur. Delectatus ſententia Fengo, facta longinquæ profectionis ſimulatione diſcedit. Is vero qui conſilium dederat, conclaue quo cum matre Amlethus recludebatur tacite petiuit, ſubmiſſusq; ſtramento delituit. Nec inſidiarum Amletho remedium defuit. Veritus enim ne clandeſtinis cuiuſpiam auribus exciperetur, primum ad ineptæ conſuetudinis ritum decurrens, obſtrepentis galli more occentum edidit, brachijsq; pro alarum plauſu concuſſis, conſcenſo ſtramento corpus crebris ſaltibus librare cœpit, ſi quid illic clauſum deliteſceret experturus. At vbi ſubiectam pedibus molem perſenſit, ferro locum rimatus ſuppoſitum confodit, egeſtumq; latebra trucidauit. Cuius corpus in partes conſciſſum, aquis feruentibus coxit, deuorandumq; porcis per os cloacæ patentis effudit, atq; ita miſeris artubus cœnum putre conſtrauit. Taliter eluſis inſidijs conclaue repetit. Cumq; mater magno eiulatu queſta præſentis filij ſocordiam deflere cœpiſſet, quid, inquit, mulierum turpiſſima grauiſſimi criminis diſſimulationem falſo lamenti genere expetis, quæ ſcorti more laſciuiens, nefariam

Iocando veritas ſæpe dicitur.

nefariam

nefariam ac deteſtabilem tori conditionem ſecuta, viri tui interfectorem pleno inceſti ſinu amplecteris, & ei qui prolis tuæ parentem extinxerat, obſcœniſſimis blandimentorum illecebris adularis? Ita nempe equæ coniugum ſuorum victoribus maritantur: brutorum natura hæc eſt, vt in diuerſa paſſim cõiugia rapiantur: hoc tibi exemplo prioris mariti memoriam exoleuiſſe conſtat. Ego vero nõ abre ſtolidi ſpeciem gero, cum haud dubitẽ, quin is qui fratrem oppreſſerit, in affines quoq; pari crudelitate debacchaturus ſit: vnde ſtoliditatis quam induſtriæ habitũ amplecti præſtat, & incolumitatis præſidium ab extrema deliramentorũ ſpecie mutuari. In animo tamen paternæ vltionis ſtudiũ perſeuerat, ſed rerum occaſiones aucupor, temporũ opportunitates operior. Non idem omnibus locus competit. Contra obſcurum immitemq; animũ, altioribus ingenij modis vti conuenit. Tibi vero ſuperuacuũ ſit meã lamentari deſipientiã, quæ tuam iuſtius ignominiã deplorare debueras. Itaq; non alienæ, ſed propriæ mentis vitiũ defleas neceſſe eſt. Cætera ſilere memineris. Tali conuicio laceratã matrem ad excolendum virtutis habitum reuocauit, præteritoſq; ignes præſentibus illecebris præferre docuit. Reuerſus Fengo, inſidioſæ explorationis autorẽ nuſquam repertum, diutinæ inquiſitionis ſtudio proſequebatur, nemine ſe eum vſpiã conſpexiſſe dicẽte. Amlethus quoq;, an vllum ipſius veſtigiũ deprehenderit per iocum rogatus, in cloacam illũ iuiſſe retulit, perq; eius ima collapſum, ac nimia cœni mole obrutum, à ſubeuntibus paſſim porcis eſſe conſumptum. Quod dictum tametſi veri confeſſionem exprimeret, quia ſpecie ſtolidũ videbatur, auditoribus ludibrio fuit. Cumq; Fengo priuignum indubitatę fraudi ſuſpectũ tollere vellet, ſed id tum ob aui eius Rorici, tum ob coniugis offenſam exequi nõ auderet, Britanniæ regis officio necandum duxit, innocentiæ ſimulationem alieno miniſterio quæſiturus. Ita dum occultare ſæuitiam cupit, amicum inquinare, quàm ſibi infamiã conſciſcere maluit. Diſcedens Amlethus, matri tacite iubet, textilibus aulam nodis inſtruat, ſuaſq; poſt annum inferias falſo peragat, eoq; tempore reditum pollicetur. Proficiſcuntur cum eo bini Fengonis ſatellites, literas ligno inſculptas (nam id celebre quondam genus chartarũ erat) ſecum geſtantes, quibus Britannorũ regi tranſmiſſi ſibi iuuenis occiſio mandabatur. Quorũ Amlethus quietem capientiũ loculos perſcrutatus, literas deprehendit, quarum perlectis mandatis, quicquid chartis illitum erat, curauit abradi, nouiſq; figurarũ apicibus ſubſtitutis, damnationem ſuam in comites ſuos, mutato mandati tenore, conuertit. Nec mortis ſibi ſententiã ademiſſe, & in alios periculũ tranſtuliſſe contentus, preces huiuſmodi falſo Fengonis titulo ſubnotatas adiecit, vt Britanniæ rex prudentiſſimo ad ſe iuueni miſſo filiam in matrimonium erogaret. At vbi in Britanniam ventũ, adeunt legati regem, literaſq; quas alienæ cladis inſtrumentũ putabant, propriæ mortis indices obtulerunt. Quo diſſimulato rex, hoſpitali illos humanitate proſequitur. Tunc Amlethus omnem regiarum dapum apparatum, perinde ac vulgare edulium aſpernatus, ſummam epularum abundantiã miro abſtinentiæ genere auerſatus eſt, nec minus potioni quam dapibus pepercit. Admirationi omnibus erat, quod alienigenæ gentis iuuenis, accuratiſſimas regię menſæ delicias, & inſtructiſſimas luxu epulas, tanquam agreſte aliquod obſoniũ faſtidiret. Soluto conuiuio, rex quum amicos ad quietem dimitteret, per quendam cubiculo immiſſum, nocturna hoſpitũ colloquia clandeſtino explorationis genere cognoſcenda curauit. Interrogatus igitur à ſocijs Amlethus, quid igitur ita heſternis epulis, perinde ac venenis abſtinuiſſet? panem cruoris cõtagio reſperſum, potioni ferri ſaporem ineſſe, carneas dapes humana cadaueris oliditate perfuſas, ac veluti quadã funebris nidoris affinitate corruptas dicebat. Addidit quoq; regem ſeruilibus oculis eſſe, reginam tria ancillaris ritus officia præ ſe tuliſſe, non tam cœnam quàm eius autores plenis opprobrij conuicijs inſecutus. Cui mox ſocij priſtinum mentis vitiũ exprobrantes, varijs petulantiæ ludibrijs inſultare cœperunt, quod probanda culparet, cauſaretur idonea, quod inſignem regem, excultamq; moribus fœminam patũ honeſto ſermone laceſſeret, laudemq; meritos extremi dedecoris opprobrio reſperſiſſet. Quibus rex ex ſatellite cognitis, talium autorem ſupra mortalem habitum, aut ſapere, aut deſipere teſtatus eſt,

In malum quod quis alteri machinatur, ſæpe ille ipſe miſerabiliter incidit.

tam paucis verbis perfectiſſimam induſtriæ altitudinem complectendo. Accerſitum deinde villicum, vnde panem adſciuerat percontatur. Qui quum eum domeſtici piſtoris opera confectum afferret, ſciſcitatur item, vbi materię eius ſeges creuiſſet, & an vllum illic humanæ ſtragis indicium extaret. Qui reſpondit, haud procul abeſſe campum, vetuſtis interfectorum oſſibus obſitum, & adhuc manifeſta antiquæ ſtragis veſtigia præ ſe ferentem, quem à ſe perinde ac cæteris feraciorem opimæ vbertatis ſpe, verna fruge conſertum dicebat. Itaq; ſe neſcire, an panis hoc tabo vitioſi quicquam ſaporis contraxerit. Quo audito rex, Amlethum vera dixiſſe coniectans, vnde lardum quoq; allatum fuiſſet, cognoſcere curæ habuit. Ille ſues ſuos per incuriam cuſtodia elapſos, putri latronis cadauere paſtos aſſeuerabat, ideoq; fortè eorum carnibus corruptioni affinem inceſſiſſe ſaporem. Quum rex in hoc quoq; veracem Amlethi ſententiam comperiſſet, quonam liquore potionem miſcuiſſet inquirit. Vt farre, & aqua temperatam cognouit, demonſtratum ſibi ſcaturiginis locum in altum ſodere aggreſſus, complures gladios rubigine adeſos reperit, ex quorum odore lymphas vitium traxiſſe exiſtimatum eſt. Alij ideo potionem notatam referunt, quod in eius hauſtu apes abdomine mortui alitas deprehenderit, vitiumq́; referri guſtu, quod olim fauis inditum extitiſſet. A quo rex culpati ſaporis cauſas competenter editas videns, quum ab eodem exprobratam ſibi oculorũ ignominiam, ad generis fœditatem pertinere cognoſceret, clàm conuenta matre, quis ſibi pater extitiſſet inquirit. Qua neminem ſe præter regem paſſam dicente, rem quæſtione ex ea cognoſcendam minatus, quod ſeruo ortus eſſet accepit, notatæ originis ambiguitatem extorto confeſſionis indicio perſcrutatus. Igitur vt conditionis ſuæ rubore contuſus, ita iuuenis prudentia delectatus, eundem cur reginam ſeruilium morum exprobratione maculaſſet, interrogat. Sed dum coniugis comitatem nocturno hoſpitis ſermone laceſſitam doluit, eandem ancilla matre creatam didicit. Siquidem ille tria ſe circa eam ſeruilis ritus vitia denotaſſe dicebat: Vnum, quod ancillæ more pallio caput obduxerit: alterum, quod veſtem ad greſſum ſuccinxerit: tertium, quod ciborum reliquias dentium anguſtijs inhærentes ſtipite eruerit, erutasq́; commanducauerit. Matrem quoq; eius in ſeruitutem captiuitate redactam memorabat, ne potius ſeruili more, quàm genere eſſe videretur. Cuius induſtriam rex perinde ac diuinũ aliquod ingenium veneratus, filiam ei in matrimonium dedit, affirmationem quoq; eius tanquam cœleſte quoddam teſtimonium amplexatus eſt. Cæterum comites ipſius, vt amici mandatis ſatisfaceret, proxima die ſuſpendio conſumpſit. Quod beneficium Amlethus tanquam iniuriam ſimulata animi moleſtia proſecutus, aurum à rege compoſitionis nomine recepit, quod poſtmodum igni liquatum clàm cauatis baculis infundendum curauit. Apud quem annum emenſus, impetrata profectionis licentia patriam repetit, nihil ſecum ex omni regiarum opum apparatu præter gerulos auri bacillos deportans. Vt Iutiam attigit, præſentem cultum priſtinis permutauit moribus, quibus ad honeſtatem vſus fuerat, in ridiculæ conſuetudinis ſpeciem de induſtria conuerſis. Cumq́; triclinium in quo ſuæ ducebãtur exequiæ, ſqualore obſitus intraſſet, maximum omnibus ſtuporem iniecit, quod obitum eius falſo fama vulgauerat. Ad vltimum horror in riſum conceſſit, exprobrantibus ſibi mutuò per ludibrium conuiuis viuum affore, quem ipſi perinde ac defunctũ inferijs proſequerentur. Idem ſuper comitibus interrogatus, oſtenſis quos geſtabat baculis, hic, inquit, & vnus & alius eſt. Quod vtrum verius, an iocoſius protulerit neſcias. Siquidem ea vox, quanquam à pleriſq; vana exiſtimata fuerit, à veri tamen habitu non deſciuit, quæ peremptorum loco penſationis eorum precium demonſtrabat. Pincernis deinde quo maiorem conuiuis hilaritatem afferret coniunctus, curioſiore propinandi officio fungebatur. Et ne greſſum laxior veſtis offenderet, latus gladio cinxit, quem plerunq; de induſtria diſtringens, ſupremo digitos acumine vulnerabat: quamobrem à circunſtantibus curatum, vt gladius cum vagina ferreo clauo traijceretur. Idem quo tutiorem inſidijs aditum strueret, peritam poculis nobilitatem crebris potionibus onerauit, adeoq́; cunctos mero obruit, vt debilitatis temulentia pedibus, intra regiam quieti ſe traderent, eundemq́; conuiuij & lecti locum ha-

Nimium potis & conuiuii & lecti locus fit idē.

cum haberent. Quos quum inſidijs opportunos animaduerteret, oblatam propoſiti facultatem exiſtimans, præparatos olim ſtipites ſinu excipit, ac deinde ædem in qua proceres paſſim fuſis humi corporibus permixtam ſomno crapulam ructabantur, ingreſſus, compactam a matre cortinam, quæ etiam interiores aulæ parietes obducebat, reſciſſis tenaculis decidere coëgit. Quam ſtertentibus ſuperiectam, adhibitis ſtipitum curuaminibus, adeò inextricabili nodorum artificio colligauit, vt nemo ſubiectorum, tametſi validius adniteretur, conſurgendi effectum aſſequi poſſet. Poſt hæc tectis ignem inijcit, qui crebreſcentibus flãmis late incendium ſpargens, totos innoluit penates, regiam conſumpſit, omnésque aut profundum carpentes ſomnum, aut fruſtra aſſurgere conantes, cremauit. Inde petito Fengonis cubiculo, qui prius a comitibus in tabernaculum perductus fuerat gladium fortè lectulo cohærentem arripuit, ſuumq; eius loco defixit. Excitato deinde patruo, proceres eius igne perire retulit, adeſſe Amlethum veterum vncorum ſuorum ope ſuccinctum, & iam debita paternæ cladis ſupplicia exigere auidum. Ad hanc vocem Fengo lectulo deſiliens, dum proprio defectus gladio nequicquam alienum diſtringere conatur, opprimitur. Fortem virum, æternoq; nomine dignum, qui ſtultitiæ commento prudenter inſtructus, auguſtiorẽ mortali ingenio ſapiẽtiam admirabili ineptiarum ſimulatione ſuppreſſit, nec ſolum proprię ſalutis obtentum ab aſtutia mutuatus, ad paternę quoq; vltionis copiam eadem ductum præbente peruenit. Itaq; & ſe ſolerter tutatus, & parentem ſtrenuè vltus, fortior, an ſapientior exiſtimari debeat, incertum reliquit.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI TERTII FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI
HISTORIÆ DANORVM LIBER QVARTVS.

PERACTA vitrici ſtrage, Amlethus facinus ſuum incerto popularium iudicio offerre veritus, latebris vtendum exiſtimauit, donec quorſum inconditæ plebis vulgus procurreret didiciſſet. Igitur vicinia quæ noctu incendium ſpeculata fuerat, manè cauſam conſpecti ignis noſſe cupiens, collapſam in cineres regiam animaduertit, ruináſque eius adhuc tepidas perſcrutata, nihil præter informes combuſtorum corporum reliquias reperit. Adeo autem vorax flamma omnia perederat, vt ne index quidem extaret, ex quo tantæ cladis cauſa accipi poſſet. Corpus quoque Fengonis ferro confoſſum inter cruentas ſpectabatur exuuias. Aliis indignatio patens, alijs mœror, quibuſdam gaudium occultum inceſſerat. Hi ducis lamentabantur interitũ, hi ſopitam parricidæ tyrannidem gratulabantur. Ita regis necis euentus diuidua ſpectatorum ſententia excipiebatur. Ea vulgi tranquillitate Amlethus relinquendarum latebrarum fiduciam adeptus, accerſitis quibus arctiorem patris memoriam inhærere cognouerat, concionem petit, in qua orationem huiuſmodi habuit. *Oratio perfecta eloquentiæ plena.*

Non vos moueat proceres præſens calamitatis facies, ſi quos miſerabilis Horwendilli exitus mouet: non vos inquam moueat, quibus in regem fides, in parentem pietas ſeruata eſt. Parricidæ, non regis intueamini funus. Luctuoſior ſiquidem illa facies erat, quum ipſi regem noſtrum ab iniquiſſimo paricida (ne dicam fratre) flebiliter iugulatum vidiſtis. Ipſi laceros Horwendilli artus, ipſi corpus crebris vulneribus abſumptum plenis miſerationis oculis aſpexiſtis. Quẽ ab atrociſſimo carnifice ſpiritu ſpoliatum, vt patria libertate exueretur, quis dubitet? vna manus ei fatum, & vobis ſeruitutem iniecit. Quis igitur tam amens, vt Fengonis crudelitatem Horwendillianæ præferat pietati: Mementote qua vos Horwendillus be-

neuolentia fouerit, iuſtitia coluerit, humanitate dilexerit. Memineritis ademptum vobis mitiſſimum regem, iuſtiſſimum parrem, ſubrogarum tyrannum, ſuffectum paricidam, erepta iura, contaminata omnia, pollutam flagitiis patriam, impoſitum ceruicibus iugum, ereptum libertatis arbitrium, & nunc his finis, quum ſuis autorem criminibus obrutum, ſuórum pœnas ſcelerum paricidam pependiſſe cernatis. Qnis mediocriter prudens ſpectator, beneficium iniuriæ loco duxerit? Quis mentis compos proprium in autorem ſcelus recidiſſe condoleat? Quis cruentiſſimi lictoris cladem defleat, aut crudeliſſimi tyranni iuſtum lamentetur interitum? Præſtò eſt autor rei quem cerniris. Ego quidem & parentem & patriam vltione proſequutum me fateor. Opus, quod veſtris pariter manibus debebatur, exercui. Quod vos mecum communiter condecebat, ſolus impleui. Adde quòd neminem ram præclari facinoris ſocium habui, nec cuiuſpiam mihi comes opera fuit: quanquam haud ignorem vos huic manum daturos negocio, ſi petiſſem, à quibus fidem regi, beneuolentiam principi ſeruatam non dubiro. Sed ſine veſtro diſcrimine nefarios puniri placuit: neque enim alienos humeros oneri ſubijciendos putabam, cui ſuſtentando proprios ſuffecturos credebam. Incineraui ego alios, ſolum Fengonis truneum veſtris manibus concremandum reliqui, in quo ſaltem iuſtæ vltionis cupidinem exatiare poſſitis. Concurrite alacres, extruite rogum, exurite impium corpus, decoquite ſceleſtos artus, ſpargite noxios cineres, diſijcite immites fauillas: non urna, non tumulus nefandas oſſium reliquias claudar. Nullum paricidij veſtigium maneat, nullus contaminatis artubus intra patriã locus exiſtat, nulla contagium vicinia contrahat, non mare, non ſolum dãnati cadaueris hoſpitio polluatur. Cætera ego præbui, id ſolùm vobis pietatis officiũ relictum eſt. His exequijs proſequendus tyrannus, hac pompa paricidæ funus ducendum. Sed neque eius cineres, qui patriam libertate nudauerit, à patria tegi conuenit. Præterea quid meas reuoluam ærumnas? calamitates recenſeam? retexã miſerias? quas ipſi me plenius noſtis. Ego à vitrico ad mortem quæſitus, à matre contemptus, ab amicis conſputus, annos flebiliter exegi, dies calamitosè duxi, incertum vitæ tempus periculis ac metu refertum habui. Poſtremò omnem ætatis partem, maxima cum rerum aduerſitate miſerabiliter emẽſus ſum. Sępè me tacitis intra vos queſtibus ſenſu vacuum gemebatis deeſſe vltorem patri, paricidio vindicem. Quæ res occultum mihi veſtræ charitatis indicium attulit, in quorũ animis nec dum regiæ cladis memoriam exoleuiſſe cernebam. Cuius itaq; tam aſperũ pectus, tam ſaxeus rigor, quem non paſſionum mearnm compaſſio molliat, ærumnarum miſeratio nõ flectat? Miſeremini alumni veſtri, moueamini infortunijs meis, qui ab Horwendilli nece immunes geritis manus. Miſeremini quoq; afflictæ genitricis meæ, & reginæ quondam veſtræ, extincto congaudete dedecori, quę viri ſui fratrem interfectoremq; cõplexa, geminũ ignominiæ põdus fœmineo perpeti corpore cogebatur. Quamobrem vr vltionis ſtudium occultarẽ, obſcurarẽ ingeniũ, adumbratũ non verum inertiæ habitũ amplexatus ſum, ſtoliditatis figmento vſus, ſapientiæ commentũ texui, quod nunc an efficax fuerit, vtrũ finis ſui complementum attigerit, veſtro conſpectui patet: vos tantæ rei arbitros habere cõtentus ſum. Ipſi paricidales fauillas pedibus proculcatis: deſpicamini cineres eius, qui iugulati fratris vxorem polluit, flagitio remerauit, dominũ læſit, maieſtatem proditionis ſcelere laceſſiuit, acerbiſſimam vobis tyrannidem intulit, libertatem ademit, inceſto paricidium cumulauit. Me tam iuſtę vindictę miniſtrũ, tam pię vltionis æmulũ patrio ſuſcipite ſpiritu, debito proſequimini cultu, benigno refouete contuitu. Ego patriæ probrum dilui, matris ignominiam extinxi, tyrannidem repuli, paricidã oppreſſi, inſidioſam patrui manum mutuis inſidijs eluſi: cuius ſi ſupereſſet, indies ſcelera percrebreſcerent. Dolebam & patris & patriæ iniuriam, illum extinxi vobis atrociter, & ſupra quàm viros decuerat, imperantem. Recognoſcite beneficium, veneramini ingenium meum, regnum ſi merui date, habetis rãti autorem muneris, paternę poteſtatis hæredem, non degenerem, non paricidam, ſed legitimum regni ſucceſſorem, & pium noxæ paricidalis vltorem. Debetis mihi recuperatum libertatis beneficium, excluſum afflictantis imperiũ, ademptũ oppreſſoris iugum, excuſ-

ſum

ſum paricidæ dominiũ,calcatum tyrannidis ſceptrũ.Ego ſeruitute vos exui,indui li bertate,reſtitui culmen, gloriam reparaui,tyrannum ſuſtuli, carnificẽ triumphaui. Præmium penes vos eſt,ipſi meritum noſtis,à veſtra merces virtute requiritur.Flexerat hac oratione adoleſcẽs omnium animos, quoſdam ad miſerationem, alios ad lacrymas vſq; perduxit. At vbi quieuit mœror, rex alacri cunctorum acclamatione cenſetur. Plurimum quippe ſpei in eius induſtria ab vniuerſis reponebatur, qui tãti facinoris ſummam profundiſſimo aſtu texuerat, incredibili molitione cõcluſerat. Mirari illum complures videres,tanto temporis tractu ſubtiliſſimum texiſſe cõſiliũ. His apud Daniam geſtis, ternis nauigiis impenſius adornatis, ſocerum viſurus ac coniugem,Britanniam repetit.In clientelam quoq; armis præſtantem, iuuentutem adſciuerat,exquiſito decoris genere cultam,vt ſicut cuncta deſpicabili dudum habitu geſſerat,ita nũc magnificis ad omnia paratibus vteretur,& quicquid olim paupertati tribuerat,ad luxuriæ impenſam conuerteret. In ſcuto quoq; ſibi parari iuſſerat omnem operum ſuorum contextum, ab ineuntis ætatis primordijs auſpicatus, idq; exquiſitis picturæ notis adumbrãdum curauit.Quo geſtamine perinde ac virtutum ſuarum teſte vſus,claritatis incrementa contraxit.Iſtic depingi videres Horwendilli iugulum,Fengonis eum inceſtu paricidium,flagitioſum patruum,fratruelem ridiculum,aduncas ſtipitum formas,ſuſpicionem vitrici, diſſimulationem priuigni,procurata tentamentorum genera, adhibitam inſidijs fœminam, hiantem lupum,inuentum gubernaculum,præteritum ſabulum,initum nemus,inſitam œſtro paleam,inſtructum indicijs adoleſcentem, eluſis comitibus rem ſeorſum cum virgine habitam. Cerneres itaque adumbrari regiam, adeſſe eum filio reginam, trucidari inſidiatorem,trucidatum decoqui,cloacæ coctum infundi,infuſum ſuibus obijci, cœno artus inſterni, inſtratos belluis abſumendos relinqui. Videres etiam vt Amlethus dormientium comitum ſecretum deprehenderit, vt obliteratis apicibus, alia figurarum elementa ſubſtituerit, vt dapem faſtidierit, potionémque contempſerit, vt vultum regis arguerit, vt reginam ſiniſtri moris notauerit. Aſpiceres quoque legatorum ſuſpendium, adoleſcentis nuptias figurari, Daniam nauigio repeti, inferias conuiuio celebrari, comitum loco baculos percontantibus oſtendi, iuuenem pincernæ partes exequi, diſtricto per induſtriam ferro digitos exulcerari, gladium clauo pertundi, conuiuales plauſus augeri, increbreſcere tripudia, aulæam dormientibus inijci, iniectam vncorum nexibus obfirmari, pertinacius ſopitos inuolui, tectis torrem immitti, cremari conuiuas, depaſtam incendio regiam labefactari, Fengonis cubiculum adiri, gladium eripi, inutilem erepti loco conſtitui, regem priuigni manu proprij mucronis acumine trucidari. Hæc omnia exculiſſimo rerum artificio militari eius ſcuto opifex ſtudioſus illeuerat, res formis imitatus, & facta figurarum adumbratione complexus. Sed & comites ipſius, quo ſe nitidius gererent, oblitis tantum auro clypeis vtebantur. Quos Britanniæ rex benigniſſimè exceptos, regij apparatus impenſis proſequitur. Qui inter epulandum, an Fengo viueret, integriſque fortunis eſſet cupide percontatus, cognoſcit è genero ferro perijſſe, de cuius fruſtra ſalute perquireret. Cúmque interſectorem eius crebris percontationibus inueſtigaret, eundem eladis eius autorem, ac nuncium extare didicit. Quo audito, tacitum animi ſtuporem contraxit, quod ad ſe promiſſam quondam Fengonis vltionem pertinere cognoſceret. Ipſe equidem ac Fengo, vt alter alterius vltorem ageret, mutua quondam pactione decreuerant. Trahebat itaque regem hinc in filiam pietas, in generum amor, inde charitas in amicum, & præterea iuriſiurandi firmitas, ipſa quoque mutuæ obteſtationis religio, quam violare neſarium erat. Tandem cum affinitatis contemptu iuratoria præponderauit fides, conuerſúsque ad vltionem animus, neceſſitudini religionem antepoſuit. Sed quoniam hoſpitalitatis ſacra violare neſas credebatur, aliena manu vltionis partes exequi præoptauit, innocentiæ ſpeciem occulto facinore prætenturus. Igitur inſidias officijs texit, lædendique curam adumbratis beneuolentiæ ſtudijs obſcurauit. Et quia coniunx eius nuper morbo conſumpta fuerat, Amlethum reparandarum nuptiarum legationem ſuſcipere iubet, admodum ſe ſingulari ipſius induſtria delectatum præfatus. Regnare ſiquidem in Sco-

Amlethus, cũ ſuos aduerſarios ingenioſè ſuſtuliſſet, regno potitur.

Britãni regis in iureiurãdo religio.

tia fœminam aſſerebat, cuius vehementer connubium affectaret. Sciebat nanque eam non modò pudicitia cœlibem, ſed etiam inſolentia atrocem, proprios ſemper exoſam procos, amatoribus ſuis vltimum irrogaſſe ſupplicium, adeò vt ne vnus quidem è multis extaret, qui procationis eius pœnas capite non luiſſet. Proficiſcitur itaque Amlethus quanquam periculoſa legatio imperaretur, iniuncti muneris obſequium non detrectans, ſed partim domeſticis ſeruis, partim regis vernaculis fretus, ingreſſusq; Scotiam quum haud procul reginæ penatibus abeſſet, recreandorum equorum gratia iunctum viæ pratum acceſſit, ibique loci ſpecie delectatus, quieti conſuluit, iocũdiore riui ſtrepitu ſomni cupidinem prouocante, ordinatis qui ſtationem eminus obſeruarent. Quo audito regina denos iuuenes exterorum aduentum, apparatumq; ſpeculaturos emittit. Quorum vnus vegetioris ingenij, eluſis vigilibus peruicacius ſubiens clypeum Amlethi, quem capiti fortè dormiturus affixerat, tanta lenitate ſubmouit, vt ne ſuperiacentis quidem quietem turbaret, aut cuiuſpiam ex tanto agmine ſomnum perrumperet, dominam non modo nuncio, ſed etiam rerum indicio certiorem redditurus. Delegatas quoq; ei literas loculis quibus aſſeruabantur pari calliditate ſubduxit. Quibus regina ad ſe perlatis clypeum curioſius contemplata, ex affixis notulis totius argumenti ſummam elicuit, eumq; affore intellexit, qui exactiſſimo prudẽtiæ conſilio fretus, de patruo paternæ cladis pœnas acceperit. Literas quoq; nuptiarũ ſuarum petitionem cõtinentes intuita, totos obliterauit apices, quod ſenũ admodum connubiũ abhorreret, iuuenum complexus appeteret. Inſcripſit autẽ mandatũ perinde atq; à Britanniæ rege ſibi tranſmiſſum, & eius titulo pariter ac nomine conſignatum, quo ſe latoris peti coniugio ſimularet. Quinetiam facta quę ex eius ſcuto cognouerat, ſcripto cõplectenda curauit, vt & clypeum literarum teſtẽ, & literas clypei interpretes exiſtimares. Deinde eos, quorũ exploratione vſa fuerat, ſcutũ referre, literasq; loco ſuo reſtituere iubet, eodem fallaciæ genere Amlethum inſequuta, quo eũ in cauillandis comitibus vſum acceperat. Interea Amlethus clypeũ capiti fraude ſubductũ expertus, occluſis de induſtria oculis quietem callidius ſimulat, quod vero ſopore amiſerat, ficto recuperaturus. Alterã quippe fallendi vicẽ hoc pronius ab inſidioſo quærendam putauit, quo ſolam proſperius egerit: nec eum opinio fefellit. Speculatorẽ quippe clãdeſtino aditu ſcutũ ac chartam priſtino loco reponere cupientẽ proſiliens corripit, captumq; vinclorum pœna coercuit. Deinde excitatis comitibus, reginæ penates accedit. Cui ex ſoceri perſona conſalutatæ ſcriptũ eſt, eiuſdemq; ſigillo obſignatũ porrexit. Quod quũ accepiſſet Hermuthruda, (reginę id nomen erat) perlegiſſetq;, operã Amlethi, induſtriamq; verbis impenſioribus proſequuta, iuſtas Fẽgonem pœnas pependiſſe dicebat, ipſum verò Amlethum rem humana æſtimatione maiorem incomprehẽſæ profunditatis ingenio molitum, quod non ſolum paterni exitij, materniq; concubitus vltionem inſcrutabili ſenſus altitudine cõmentum fuiſſet, verumetiam regnum eius a quo crebras inſidias expertus fuerat, conſpicuis probitatis operibus occupaſſet. Quamobrem mirari ſe tam eruditi ingenij, virũ vno nuptiarũ errore labefactari potuiſſe, qui quum humanas penè res claritate tranſcendat, in ignobilem obſcuramq; copulam prolapſus videatur. Quippe coniugem eius ſeruis parẽ

Connubium expetenti quæ æſtimanda.

tibus eſſe, quanquã eos fortuna regijs honoribus exornaſſet. In expetendis ſiquidem coniugijs prudenti non formæ fulgorẽ, ſed generis metiendũ. Quapropter ſi rite copulam appetat, proſapiã ęſtimet, nec ſpecie capiatur, quę quũ illecebrarũ irritamentũ ſit, multorum candorẽ inaniter fucata deterſit. Eſſe vero quã ſibi nobilitate parem aſciſcere poſſit. Se ſiquidem nec rebus tenuem, nec ſanguine humilem, eius amplexibus idoneam fore, vtpote quã nec regijs opibus vincat, nec auito ſplendore præcellat: quippe reginam ſe eſſe, & niſi refragaretur ſexus, regẽ exiſtimari poſſe, imò quod verius eſt, quemcunq; toro ſuo dignata fuerit, regẽ exiſtere, regnumq; ſe cum amplexibus dare. Ita & nuptijs ſceptrũ, & ſceptro nuptias reſpondere. Nec parui beneficij eſſe eam proprios offerre amplexus, quę circa alios ferro repulſam exequi cõſueuerat. Hortatur itaq; placẽdi ſtudiũ in ſe transferat, in ſe votũ nuptiale deflectat, genusq; formæ præferre diſcat. Hęc dicens, aſtri-

ctis

ctis in eum complexibus ruit. Ille tam comi virginis eloquio delectatus, in mutua prorumpit oſcula, alternos complexuum nodos conſerit, ſibiq; quod virgini placitum proteſtatur. Fit deinde cōuiuium, acceſſuntur amici, corrogātur primores, nuptiæ peraguntur: quibus expletis, quum nupta Britāniam repetit, valida Scotorum manu propius ſubſequi iuſſa, cuius opera aduerſum varios inſidiarum obiectus vteretur. Redeunti Britannici regis filia, quam in matrimonio habebat, occurrit: quę quanquam ſe ſuperductæ pellicis iniuria læſam quereretur, indignum tamē aiebat maritali gratiæ pellicatus odiū anteferri, neq; ſe adeò virum auerſaturam, vt quod ei fraudulentius intentari ſciat, ſilentio occultare ſuſtineat, habere enim ſe pignus coniugij filium, cuius ſaltem reſpectus coniugalem matri charitatem commendare debuerat. Ipſe enim, inquit, matris ſuæ pellicem oderit, ego diligam: tuos in me ignes nulla calamitas ſopiet, nullus liuor extinguat, quin & in te ſiniſtre excogitata detegam, & quas deprehenderim inſidias pandam. Quamobrem cauendum tibi ſocerum putes, quòd ipſe legationis prouentum carpſeris, omnemq; eius fructū in temet, eluſo mittentis voto, peruicaci vſurpatione tranſtuleris. Qua voce ſe coniugali, quàm paternę charitati propiorem oſtendit. Hæc loquente ea adeſt Britannię rex, generumq; arctius quàm affectuoſius amplexatus, conuiuio excipit, liberalitatis ſpecie fraudis propoſitum celaturus. Amlethus cognita fraude, metum diſſimulanter habuit, ducentisq; equitibus in comitatum receptis, ſubarmalem veſtem indutus obſequitur inuitanti, maluitq; regiæ ſimulationi periculosè parêre, q̃ turpiter repugnare. Adeò honeſtatem in cunctis obſeruandam putabat. Quem comminus obequitantem rex ſub ipſa bipatentium portarum teſtudine adortus iaculo tranſegiſſet, ni ferrum ſubarmalis togæ durities reppuliſſet. Amlethus leui recepto vulnere, eo loci ſe contulit, vbi Scoticam iuuentutem expectandi officio fungi iuſſerat, captiuo nouæ coniugis ſpeculatore ad regem remiſſo, qui ſe deſtinatas dominæ literas loculorum cuſtodiæ furtim exemiſſe teſtando, crimen in Hermutrudam refunderet, ipſumq; accurato genere excuſationis reatu proditionis abſolueret. Quem rex auidius fugientem inſequi non moratus, maiore copiarum parte priuauit, ita vt Amlethus diē poſtero ſalutem prælio defenſurus, deſperatis admodum reſiſtendi viribus ad augendam multitudiuis ſpeciem exanima ſociorum corpora, partim ſubiectis ſtipitibus fulta, partim propinquis lapidibus affixa, alia viuentum more equis impoſita, nullo armorum detracto perinde ac præliatura ſeriatim in aciem cuneumque digeſſerit. Nec rarius mortuorum cornu erat, quàm viuētium globus. Stupenda ſiquidem illa facies erat, quum extincti raperentur ad prælia, defuncti decernere cogerentur. Quæ res autori otioſa non fuit, quum ipſæ extinctorum imagines laceſſentibus ſolis radijs immenſi agminis ſpeciem darent. Ita enim inania illa defunctorum ſimulacra priſtinum militum numerum referebant, vt nihil ex eorū grege heſterna ſtrage diminutum putares. Quo aſpectu territi Britanni, pugnā præcurrere fuga, à mortuis ſuperati, quos viuos oppreſſerant. Quæ victoria neſcio callidior, an felicior exiſtimanda ſit. Rex dum ſegnius fugam intendit, ab imminentibus perimitur Danis. Victor Amlethus ingenti præda acta, conuulſisq; Britannię ſpolijs, patriam cum coniugibus petit. Intereà defuncto Rorico, Vigletus regnum adeptus, Amlethi matrem omni petulantiæ genere fatigatam regijs opibus vacuefecerat, filium eius fraudato Lethrarum rege, cui dignitatum iura dandi tollendique ius eſſet, Iutiæ regnum occupaſſe conqueſtus. Quam rem Amlethus tanta animi moderatione excepit, vt Vigleto ſplendidiſſimis victoriæ ſuæ manubijs donato, calumniam beneficio rependere videretur. Quem poſtmodum exigendæ vltionis occaſione ſuſcepta, bello laceſſitum deuicit, atque ex occulto hoſte, manifeſtus euaſit. Fiallerum Scaniæ præfectum exilio adegit: quem ad locum, cui Vndenſakre nomen eſt, noſtris ignotum populis, conceſſiſſe eſt fama. Poſt hæc quum à Vigleto Scaniæ Sialandiæque viribus recreato per legatos ad bellum prouocaretur, mirifica animi induſtria duas circa ſe res, quarum alteri probrum, alteri periculum ineſſet, fluctuari peruidit. Sciebat quippe ſibi ſi prouocationem ſequeretur, imminere vitæ periculum: ſi refugeret, inſtare militiæ probrum. Præponderauit tamen in contēplatore virtutū animo ſeruandę honeſtatis cupido, ob-

Spectaculū vt in horrendū.

Britāni à mortuis fugantur.

tuditque cladis formidinem impenſior laudis auiditas, ne ſolidus gloriæ fulgor meticuloſa fati declinatione corrūperetur. Animaduertebat quoq; tātum penè inter ignobilem vitam, & ſplendidam mortē diſcriminis intereſſe, quantū dignitas à contēptu diſtare cognoſcitur. Tanta autē Hermutrudæ charitate tenebatur, vt maiorem futuræ eius viduitatis, quàm propriæ necis ſolicitudinē animo inſitā geſtaret, omniq; ſtudio circunſpiceret, qualiter ei ſecundas nuptias, ante belli ingreſſum cōſciſceret. Quamobrem Hermutruda virilem profeſſa fiduciam, ne in acie quidem ſe eum deſerturam ſpopondit, deteſtabilē inquiens fœminā, quæ marito morte cōſeri formidaret. Quam promiſſionis nouitatem parum executa eſt. Nam quum Amlethus apud Iutiam à Vigleto acie interemptus fuiſſet, vltro in victoris prædam, amplexumq; conceſſit.

Muliebris animi fides lubrica.

Ita votum omne fœminεum, fortunę varietas abripit, temporum mutatio diſſoluit, & muliebris animi fidem lubrico nixā veſtigio, fortuiti rerum caſus extenuant: quæ ſicut ad pollicendum facilis, ita ad perſoluendū ſegnis: varijs voluptatis irritamentis aſtringitur, atq; ad recentia ſemper auidius expetenda, veterum immemor: anhela, præceps cupiditate diſſultat. Hic Amlethi exitus fuit, qui ſi parem naturæ atq; fortunæ indulgentiam expertus fuiſſet, æquaſſet fulgore ſuperos, Herculea virtutibus opera tranſcendiſſet. Inſignis eius ſepultura, ac nomine campus apud Iutiam extat. Vigletū tranquillam ac diutinam regni procurationem emenſum morbus conſumpſit. Cui filius Wermundus ſuccedit. Hic prolixis trāquillitatis ocijs fœliciſſima temporū quiete decurſis, diutinam domeſticę pacis conſtantiam inconcuſſa rerum ſecuritate tractabat. Idē prolis expers iuuentam exegit, ſenior verò filium Vffonem ſero fortunæ munere ſuſcitauit, quum nullam ei ſobolem elapſa tot annorum curricula peperiſſent. Hic Vffo coæuos quoſq; corporis habitu ſupergreſſus, adeò hebetis ineptiq; animi principio iuuentæ exiſtimatus eſt, vt priuatis ac publicis rebus inutilis videretur. Siquidem ab ineunte ætate nunquam luſus aut ioci conſuetudinem præbuit, adeoq; humanæ delectationis vacuus fuit, vt labiorum continentiā iugi ſilentio premeret, & ſeueritatem oris à ridendi prorſus officio temperaret. Verum vt incunabula ſtoliditatis opinione referta habuit, ita poſtmodū conditionis contemptum claritate mutauit: & quantum inertiæ ſpectaculū fuit, tantū prudentię & fortitudinis exemplū euaſit. Cuius pater ſocordiā contemplatus, filiam ei Sleſwicenſiū præfecti Frowini in matrimunium aſciſcit, illuſtriſſimi viri affinitate vtiliſſimum gerendi regni ſubſidiū recepturo. Huic erant filij Keto, & Wigo, ſplendidiſſimæ indolis iuuenes, quorum Wermundus non minus quàm Frowini virtutem futuris filij profectibus deputabat. Ea tempeſtate regnabat apud Sueciam Atiſlus, vir fama ſtudioq; conſpicuus: qui cùm finitimos latè bello preſſiſſet, ne partum virtutibus fulgorem ocio deſidiæq; corrumpendum relinqueret, complura nouarum rerum officia ſedulo frequentationis ſtudio celebranda curauit. Inter quæ etiam inſigni armatura ſuccinctus, quotidianam ſolitarij inceſſus conſuetudinem præbuit: tum quod in re militari nihil crebro armorum vſu præſtantius noſſet, tum vt huius agitatione ſtudij claritatis incrementa contraheret, in quo non minus ſibi fiducia, quàm laudis cupido vendicauit. Tantam quippe nullius rei violentiam exiſtimabat, vt eius obiectu mētis ſuæ robur quaſſandum timeret. Qui cum traiectus in Daniam armis Frowinum apud Sleſwicum acie prouocaſſet, magnisq; inuicem cædibus copiæ funderentur, accidit ipſos agminū duces ita inter ſe ferro concurrere, vt rem duelli more proſequerentur, & pręter publicā belli ſortem priuati conflictus ſpecie decertarent. Hunc enim congreſſionis euentum par amborum expetebat affectus, vt virtutē non partium ope, ſed propria virium experientia teſtarentur. Quo euenit, vt crebreſcentibus vtrinq; plagis, Atiſlus armis ſuperior proſtrato Frowino priuatę victoriæ publicam iungeret, paſſimq; diuulſa Danorum agmina profligaret. Inde Sueciam reuerſus, Frowini necem non ſolum virtutum ſuarum imaginibus adſcripſit, verumetiam impenſiore verborum iactantia proſequi conſueuit, gloriā facti vocis petulantia demolitus. Aliquando enim ſpecioſius virtutes ſilētij verecundia teguntur, quàm ſermonis petulantia publicantur. Frowini filios Wermūdus paternæ dignitatis honoribus euehit, extincti pro patria amici, liberos iuſto

admō

admodum beneficio proſequutus. Quę res Atiſlo referendi in Daniam belli monitum præbuit. Redijt itaq; ſuperioris pugnæ fiducia concitatus, non modo tenues anguſtasq; copias, verum omne virtutis Sueticæ robur aduectās, perinde ac totius Daniæ imperium rapturus. Quod Frowini filius Keto per primipilum ſuum Folconem nomine Wermundo, tunc fortè villam Ialungam tenenti, nunciādum curauit. Qui regē cum amicis epulantem reperiens, mandatū adhortatione proſequutus, adeſſe belli facultatē diutile poſtulatam, & vltro ſe Wermundi votis ingerere dixit, cum & prompta vincēdi pręſtetur occaſio, & maturus triumphi titulus optionis eius arbitrio tribuatur. Magnam itaq; & inopinā felicitatis dulcedinem eſſe, quam ei longis affectatam ſuſpirijs, præſentis euentus auſpicia largiantur. Veniſſe ſiquidem Atiſlum innumeris Sueonum copijs ſuccinctum, perinde ac victoriæ certitudinem indubitata animi præſumptione complexum. Cumq; præliaturum hoſtē fatum fugæ anteferre dubiū non ſit, felicē recētis vulneris vltionē oblata belli facultate præſtari. Quem Wermundus præclarè ac fortiter legationis partes executum teſtatus, paulisper epulis refici iubet, quod itinera ieiunijs officere ſoleant. Qui cum nequaquam ſibi capiendi cibi ocium ſuppetere dixiſſet, potione ſitim lenire depoſcitur. Quo præbito, poculū quoq; (nam aureum erat) adſeruare iubetur, affirmante Wermūdo, commeādi calore defeſſis commodius cratere quàm palma lympham excipi, meliusq; bibendi vſum ciphi, quàm manus ſubſidio celebrari. Quo tam beneuolis verbis muneris magnitudinem proſequente, delectatus vtroque iuuenis, ſe prius ad perceptæ potionis menſuram proprij cruoris hauſtu vſurum, quàm regis conſpectibus terga admoturum promittit. Tam fortē eius promiſſionem Wermundus mercedis nomine veneratus, aliquanto plus voluptatis ex dato beneficio, quam miles ex accepto percepit. Nec animoſius locutum eū, quàm præliatum expertus eſt. Commiſſo nanque bello contigit vt inter varios turmarum procurſus concurrentibus Folcone & Atiſlo, manúmque diutile conſerentibus, Sueonum exercitus ducis ſui euentum ſequutus, fugam ingrederetur: Atiſlus quoque ſaucius ad naues ex acie conuolaret. Cumq; Folco vulneribus ac labore hebetatus, ſed & æſtu & labore pariter ſitiq; perfuſus, fugam inſequi deſtitiſſet hoſtilem, recreandi corporis gratia, proprium caſſide cruorem excepit, hauriendumq; ori præbuit. Quo facto, receptum a rege cruorem ſpecioſiſſimè penſauit. Quod videns fortè Wermundus, impenſius eum peractæ promiſſionis laudauit. Cui Folco ſpecioſa vota ad debitum finem perducenda reſpondit. Qua voce non minorem facti ſui commēdationem quam Wermūdus exhibuit. Cumq; victores, vt poſt prælium fit, depoſitis armis, ac quieſcentes, varijs inuicem ſermonibus vterentur, Sleſwicenſiū, præfectus Keto, magnę ſibi admirationis eſſe prędicauit, qualiter Atiſlus crebris obſtātibus cauſis elapſionis copiā impetrauerit, præſertim cum is ante omnes bella geſſerit primus, fuga verò poſtremus inceſſerit: nec alius quiſpiam ex hoſtibus fuerit, cuius tātis Danorū ſtudijs affectaretur occaſus. Ad hæc Wermundus, noſſe eū oportere aiebat, omnem bellorū aciem quadrifaria dimicātium varietate diſtingui. Eſſe enim primi generis bellatores, qui fortitudinem modeſtia tēperantes, rebelles acrius cędant, fugientibus inſtare erubeſcant, hos ſiquidē, quos diuturna armorū experientia certiore virtutis teſtimonio proſequatur, quiq; gloriam ſuam non in victorum fuga, ſed vincendorum expugnatione conſtituant. Eſſe præliantium & aliud genus, qui corporis animiq; viribus freti, ſed nulla miſerationis parte præditi, in hoſtium tam terga quàm pectora, communi cædis atrocitate deſæuiant. Tales quippe eſſe, qui iuuenilis animi calore prouecti, tyrocinij rudimēta bellorum auſpicijs ornare contendant, quosq; tam ætatis quàm laudis ardor inflammet, inq; fas & nefas pari niſus ſecuritate præcipitet. Eſſe etiam tertios, quibus inter metum pudoremq; anxijs progreſſum terror adimat, recurſum ruboris obſtaculum tollat, qui ſanguine clari, inaniq; tantum proceritate conſpicui, aciem numero non viribus denſent, hoſtem vmbra potius quàm armis feriant, & in bellatorum grege ſolo corporum ſpectaculo cenſeantur. Hos magnarum opum dominos fore, genere quàm animo præſtantiores, quos lucis auiditas rerum dominio cōtracta, plus ignauiæ quàm nobilitatis viribus indulgere compellat. Eſſe item & alios

Quatuor bellatorum genera

qui ſpeciem non rem in bellum perferant, ſeq; extremis ſociorum agminibus inſerentes, primi ſugam, poſtremi prælium gerant: in quibus imbecillitatis habitum, certi pauoris indicium detegat, cum ſemper quæſitis de induſtria ſubterfugijs, pugnantium terga timidioris progreſſus pigritia ſubſequantur. His ergo de cauſis regem fuga ſeruatum exiſtimari debere, cum à primi ordinis militibus nulla perſecutionis inſtantia fugiens premeretur, qui non victos arcere, ſed victoriam conſeruare curæ habeant, perindeque cuneos denſent, vt trophæi nouitas competentibus nixa præſidijs perfectam ſucceſſus copiam adſequatur. Secundi verò generis pugnatores, quibus obiecta quæq; perimere ſtudium ſit, non animi, ſed opportunitatis inopia Atiſlum intactum liquiſſe, quod eos non tam lædendi auſus, quàm facultas defecerit. Sed & tertij ordinis viros, qui ipſum pugnæ tempus trepido vagationis genere deducentes, ſucceſſus etiam ſociæ partis impediunt, quanquam lædendi regis locum habuerunt, attentandi tamen audacia caruiſſe. His modis Wermundus ſtupidam Ketonis admirationem abſoluens, veras ſeruati regis cauſas aſſertione ſua editas memorabat. Poſt hæc Atiſlus Suetiam refugus petiit, Frowini cædem petulantius iactans, ac facinoris huius memoriam verboſo laudum ſuarum relatu inceſſanter oſtentans, non quod receptæ cladis ruborem æquo animo ferret, ſed vt recentis fugæ vulnus antiquæ victoriæ titulis recrearet. Cuius rei Keto & Wigo, vt par erat, indignatione permoti, in paternæ vltionis vota conjurant. Quam ſe parum bello exequi poſſe credentes, ſumpto leuioris armaturæ paratu, Suetiam ſolitarij petunt, ingreſſiq; nemus, in quo regem abſque comite verſari ſolitum fama cognouerant, tela latebris mandant, inde cum Atiſlo profugorum nomine diutile conuerſati, cum ab eo quam patriam haberent interrogarentur, Sleſwicenſes ſe eſſe, patriámque cædis cauſa liquiſſe teſtantur. Quòd rex eos non de patrandi facinoris voto, ſed de patrati noxa aſtruxiſſe credebat. Ea quippe fraude percunctantis ſtudium eludere cupiebant, vt relationis certitudo caſſum quærenti pareret intellectum, & reſponſionis veritas tacitis adumbrata figmentis, opinionem incuteret falſitatis. Plurimum quippe deformitatis olim ab illuſtribus viris in mendacio reponebatur. Tum Atiſlus ſcire ſibi libitum dixit, quis Danorum opinione Frowini interfector credatur. Ad hæc Keto, dubitari (inquit) cui tanti facinoris claritatem arrogari conueniat præſertim cum enm publica autoritas acie extinctũ perhibeat. Reſpondit Atiſlus, fruſtra alijs Frowini necem adſcribi, quam ipſe duntaxat alterna manus conſertione peregerit. Mox an vlla Frowino ſoboles ſupereſſet perquirit. Ketone deinde duos eius filios extare dicente, ætatis eorum ac ſtaturę habitum per quam libenter ſe cognoſcere dixit. Refert Keto, hos ſibi corpore propemodũ æquales eſſe, ętate pares, proceritate perſimiles. Tunc Atiſlus, ſi mens, inquit, illis ac virtus paterna conſtaret, acerba mihi tempeſtas ingrueret. Interrogante deinde eo, an crebram paternæ necis mentionem haberent: Keto quicquid remedio temperari non poſſit, ſuperuacuè verbis replicari ſubiunxit. Nihil prodeſſe teſtatus inexpiabile malum aſſiduis iterare moleſtijs. Quo dicto, documentum dedit vltionem minis pręcurri non oportere. Cumq; regem acuendi roboris gratia quotidie ſolitariæ digreſſionis officio vtentem videret, receptis armis cum fratre præuium eius cõſectatur inceſſum. Quibus Atiſlus viſis harenam preſſit, quod imminentes vitare deforme exiſtimaret. Illis deinde ſe perempti ab eo Frowini pœnas ſumpturos dicentibus, præſertim cum plurimo iactantiæ faſtu ſe ſolùm necis eius fateatur autorem, Cauendũ eis, inquit, ne dum vltionis effectum appetant, infirmas & inopes virium manus ſtulta ſecum audacia cõſerant, dumq; alienum affectent exitium, proprium experiantur occaſum, optimæ indolis habitum præpropera laudis cupidine conſumpturi: quamobrem parcant iuuentæ, parcant & indoli, nec temerè votum eis inceſſerit pereundi. Itaque paternę cladis iniuriam pecunia a ſe rependi permittant, ingentiſq; gloriæ loco habeant, quod tantum principem mulctæ nomine coërcuiſſe, & veluti quodam terroris imperio coneuſſiſſe credantur. Hęc verò ſe non timore percitũ, ſed adoleſcentiæ eorum miſeratione motum docere. A quo Keto fruſtra tẽpus tanta verborum ambage deduci præfatus, quod tam iuſtæ vltionis affectum pecuniæ pro-

Rex Atiſlus ambiguitate verborum decipitur.

promiſſione labefactare conetur, progredi illum iubet, & ſi quid ſibi virium ſit, ſolitario ſecum experiri congreſſu. Nam & ſe remoto fratris adminiculo proprijs acturum viribus, ne manu impari pugna conſeri videretur infamis. Duos ſiquidem cum vno decernere vtiniquum, ita etiam probroſum apud veteres credebatur. Sed neque victoria hoc pugnæ genere parta laudabilior habita, quòd potius dedecori quàm gloriæ iuncta videretur. Quippe vnum à duobus opprimi vt nullius negocij, ita maximi ruboris loco ducebatur.

Duos cũ vno decernere probroſum fuit apud veteres.

Tanta autem Atiſlum fiducia ceperat, vt ambos ad ſe pariter inceſſendum hortaretur, præfatus ſe tutioris pugnæ poteſtatem facturum, quibus pugnandi votum detrahere nequeat. Quam indulgentiam Keto ita auerſatus eſt, vt prius ſe fato, quàm ea vſurum teſtaretur, oblatã certaminis conditionẽ vitio ſibi vertendam exiſtimãs. Quem Atiſlus manum ſecum cupidius conſerentem, modeſto pugnæ genere excipere cupiens, clypeum eius duntaxat adacto leuius mucrone conuerberat, animoſior ſalutis ſuæ, quã efficacior defenſor. Quo diutile geſto, monet vti fratrem cœpti cõſortem adſciſcat, nec alienæ manus opem expoſcere erubeſcat, cùm ſolitariam ſui conatus experientiam ſine effectu eſſe videat. Abnuenti parcendum negat, minaſq; opere proſecutus, ſummis eum viribus tentat. A quo tam valido ferri ictu exceptus eſt, vt ipſum diffiſſa caſſide capiti illabi cogeretur. Quo vulnere irritatus, nam multus è vertice cruor profundebatur, Ketonem crebris ac vegetis ictibus petitum, genibus humum petere coëgit. Quod Wigo intueri non paſſus, propior priuatæ charitati, quàm publicæ cõſuetudini, ruborem pietati cedere coëgit, inuaſoq; Atiſlo fraternæ imbecillitatis protector quàm ſpectator eſſe maluit. Quo facto plus opprobrij quam laudis contraxit, quòd in iuuãdo fratre ſtatutas duelli leges ſoluiſſet, eidemq; vtilius quàm honeſtius opem tuliſſe videretur. Siquidẽ ex altera lãce dedecoris, ex altera pietatis partibus indulſit. Itaq; prõptius quã ſpecioſius Atiſli cædes ab ipſis peracta noſcebatur. Quæ ne vulgo clam eſſet, corpus eius abſciſſo capite equo impẽſum extra nemus ferentes, propinquioris pagi incolis tradunt, Frowini filios paternæ necis vltionem ab Atiſlo Sueonum rege exegiſſe teſtantes. Talem præ ſe victoriam ferentes, primis à Wermundo honoribus excipiuntur, vtiliſſimũ ab eis opus editũ iudicante, ſublatiq; æmuli gloriam quàm admiſſi opprobrij famam cupidius intuente, nec tyranni necem vllis ignominiæ partib. affinem cenſente. In prouerbium apud exteros ductum, quod priſcum dimicandi ius, regius labefactaſſet interitus. Cumq; Wermundus ætatis vitio oculis orbaretur, Saxoniæ rex Daniam duce vacuam ratus, eiq; per legatos mandat, regnum quod præter ætatis debitum teneat ſibi procurandum committat, ne nimis longa imperij auiditate patriã legibus, armiſq; deficiat. Qualiter enim regẽ cenſeri poſſe, cui ſenectus animum, cæcitas oculum pari caliginis horrore fuſcauerit? Quod ſi abnuat, filiumq; habeat, qui cum ſuo ex prouocatione confligere audeat, victorem regno potiri permittat. Si neutrum probet, armis ſecum non monitis agendum cognoſcat, vt tandem inuitus præbeat, quod vltroneus exhibere contemnat. Ad hæc Wermundus altioribus ſuſpirijs fractus, impudentius ſe ætatis exprobratione lacerari reſpondit, quem non ideo huc infelicitatis ſenectus prouexerit, quod pugnæ parcus timidius inuentam exegerit. Nec aptius ſibi cęcitatis vitium obiectari, quod plerunque talem ætatis habitum, talis iactura conſequi ſoleat, potiuſque condolendum calamitati quàm inſultandum videatur. Iuſtius autem Saxoniæ regi impatientię notã afferri poſſe, quem potius ſenis fatum operiri, quàm imperium poſcere decuiſſet, quod aliquanto præſtet defuncto ſuccedere, quàm viuum ſpoliare. Se tamen ne tanquam delirus priſcæ libertatis titulos externo videatur mancipate dominio, propria manu prouocationi pariturũ. Ad hæc legati, ſcire ſe inquiũt, regem ſuum conſerendæ cũ cæco manus ludibrium perhorrere, quod tã ridiculũ decernendi genus rubori quàm honeſtati propinquius habeatur. Aptius verò per vtriuſque pignus & ſanguinem amborum negocio conſuli. Ad hęc obſtupefactis animo Danis, ſubitaq; reſpõſi ignorantia perculſis, Vffo qui fortè cum cęteris aderat, reſponſionis à patre licẽtiam flagitabat, ſubitoq; velut ex muto vocalis euaſit. Cumq; Wermundus quiſnam talem à ſe loquendi copiam poſtularet inquireret,

Defuncto ſuccedere, quàm viuũ ſpoliare magis decet.

miniſtriq́; cũ ab Vffone togari dixiſſent, ſatis eſſe perhibuit, vt infelicitatis ſuæ vulneribus alienorum faſtus illuderet, ne etiam a domeſticis ſimili inſultationis petulantia vexaretur. Sed ſatellitibus Vffonem hunc eſſe pertinaci affirmatione teſtantibus, liberum ei ſit, inquit, quiſquis eſt cogitata profari. Tum Vffo, fruſtra ab eorum rege regnum appeti, inquit, quod tam proprij rectoris officio, quàm fortiſſimorum procerum armis, induſtriaq́; niteretur. Prętereà nec regi filium, nec regno ſucceſſorem deeſſe, ſciantq́; ſe non ſolùm regis eorum filium, ſed etiam quemcunque ex gentis ſuæ fortiſſimis ſecũ adſciuerit, ſimul pugna aggredi conſtituiſſe. Quo audito legati, riſere, vanam dicti animoſitatem exiſtimãtes. Nec mora, condicitur pugnę locus, eidemq́; ſtata temporis meta pręfigitur. Tantum autem ſtuporis Vffo loquendi ac prouocandi nouitate præſentibus iniecit, vt vtrum voci eius an fiduciæ plus admirationis tributum ſit, incertum extiterit. Abeuntibus autem legatis, Wermundus reſponſionis autore laudato, quod virtutis fiduciam non in vnius, ſed duorum prouocatione ſtatuerit, potius ſe ei, quicunque ſit, quàm ſuperbo hoſti regno ceſſurum perhibuit. Vniuerſis autem filium eius eſſe teſtantibus, qui legatorum faſtum fiduciæ ſublimitate contẽpſerit, propius eum accedere iubet, quod oculis nequeat, manibus experturus. Corpore deinde eius curioſius contrectato, cum ex artuum granditate, lineamentisq́; filium eſſe cognoſſet, fidem aſſertoribus habere cœpit, percontariq́; eum, cur ſuauiſſimum vocis habitum, ſummo diſſimulationis ſtudio tegendum curauerit, tantoq́; ætatis ſpatio ſine voce & cunctis loquendi commercijs degere ſuſtinuerit, vt ſe linguæ prorſus officio defectum, natiuæq́; taciturnitatis vitio obſitum credi permitteret? Qui reſpondit, ſe paterna hactenus defenſione contentum, non prius vocis officio opus habuiſſe, quàm domeſticam prudentiam externa loquacitate preſſam animaduerteret. Rogatus item ab eo, cur duos quàm vnum prouocare maluit: hunc idcirco dimicationis modũ à ſe exoptatum reſpondit, vt Atiſli regis oppreſſio, quæ quod a duobus geſta fuerat Danis opprobrio extabat, vnius facinore penſaretur, nouumq́; virtutis ſpecimen priſca ruboris monumenta conuelleret. Ita antiquæ crimen infamiæ, recentis famæ litura reſpergendum dicebat. Quem Wermundus iuſtam omniũ æſtimationem feciſſe teſtatus, armorum vſum, quòd eis parum aſſueuiſſet, prædiſcere iubet.

Armorum vſus, primo quã quis eiſdem vtatur, eſt diſcẽdus.

Quibus Vffo oblatis, magnitudine pectoris anguſtos loricarũ nexus explicuit, nec erat vllam reperire quæ eum iuſto capacitatis ſpacio contineret. Maiore ſiquidem corpore erat, quàm vt alienis armis vti poſſet. Ad vltimũ cùm paternam quoq; loricã violenta corporis aſtrictione diſſolueret, Wermundus eã à læuo latere diſſecari, fibulaq́; ſarciri præcepit, partẽ quæ clypei præſidio muniatur ferro patere parui exiſtimãs. Sed & gladiũ quo tutò vti poſſit, ſumma ab eo cura conciſci iuſſit.

Vffonis robur.

Oblatis compluribus Vffo manu capulum ſtringens, fruſtatim ſingulos agitando cõminuit, nec erat quiſquam ex eis tanti rigoris gladius, quem non ad primæ concuſſionis motum crebra partium fractione diſſolueret. Erat autem regi inuſitati acuminis gladius Skrep dictus, qui quodlibet obſtaculi genus vno ferientis ictu medium penetrando diffinderet, nec adeò quicq̃ prædurum foret, vt adactam eius aciẽ remorari potuiſſet. Quem ne poſteris fruendum relinqueret, per ſummã alienæ cõmoditatis inuidiã in profunda defoderat, vtilitatẽ ferri quod filij incremẽtis diffideret, cæteris negaturus. Interrogatus autẽ an dignum Vffonis robore ferrũ haberet, habere ſe dixit. Quod ſi pridẽ à ſe terræ traditũ tecognito locorum habitu reperire potuiſſet, aptũ corporis eius viribus exhiberet. In campũ deinde perduci ſe iubẽs, cum interrogatis per omnia comitibus defoſſionis locum acceptis ſignorum indicijs cõperiſſet, exactum cauo gladium filio porrigit. Quem Vffo nimia vetuſtate fragilem exeſumq́; conſpiciens, feriendi diffidentia percontatur, an hunc quoq; ptiorum exemplo probare debeat, prius habitum eius, quàm rem ferro geri oporteat explorandum teſtatus. Refert Wermundus, ſi præſens ferrum ab ipſo ventilando collideretur, non ſupereſſe quod viriũ eius habitui reſpõderet. Abſtinendũ itaq; facto, cuius in dubio exit⁹ maneat.

A facto, cuius in dubio manet exitus abſtinendum.

Igitur ex pacto pugnæ locus expetitur. Hũc fluuius Eidorus ita aquarum ambitu vallat, vt earum interſtitio repugnãte, nauigij duntaxat aditus pate-

pateat. Quem Vffone ſine comite petente, Saxoniæ regis filium inſignis viribus athleta conſequitur, crebris vtrinque turbis alternos riparum anfractus ſpectandi auiditate complentibus. Cunctis igitur huic ſpectaculo oculos inferentibus, Wermundus in extrema pontis parte ſe collocat, ſi filium vinci contigiſſet, flumine periturus. Maluit enim ſanguinis ſui ruinam comitari, quàm patriæ interitum plenis doloris ſenſibus intueri. Verùm Vffo geminis iuuenum congreſſibus laceſſitus, gladij diffidentia amborum ictus umbone vitabat, patientius experiri conſtituens, quem è duobus attentius cauere debuiſſet, vt hunc ſaltem vno ferri impulſu contingeret. Quem Wermundus imbecillitatis vitio, tantam recipiendorum ictuum patientiam præſtare exiſtimans, paulatim in occiduam pontis oram mortis cupiditate ſe protrahit, ſi de filio actum foret fatum præcipitio petiturus. Tanta ſanguinis charitate flagrãtem ſenem fortuna protexit. Vffo ſiquidem filium regis ad ſecum auidius decernendum hortatus, claritatem generis ab ipſo conſpicuo fortitudinis opere æquari iubet, ne rege ortum plebeius comes virtute præſtare videatur. Athletam deinde explorandæ eius fortitudinis gratia, ne domini ſui terga timidius ſubſequeretur, admonitum, fiduciam à regis filio in ſe repoſitam egregijs dimicationis operibus penſare præcepit. Cuius delectu vnicus pugnæ comes adſcitus fuerit. Obtemperantem illum propiúſque congredi rubore compulſum, primo ferri ictu mediũ diſſecat. Quo ſono recreatus Wermundus, filij ferrum audire ſe dixit, rogatq; cui potiſſimũ parti ictum inflixerit. Referentibus deinde miniſtris, eum nõ vnam corporis partẽ, ſed totam hominis tranſegiſſe compagẽ, abſtractũ præcipitio corpus ponti reſtituit, eodem ſtudio lucem expetẽs, quo fatũ optauerat. Tum Vffo reliquum hoſtẽ prioris exemplo conſumere cupiens, regis filiũ ad vltionem interfecti pro ſe ſatellitis manibus parentationis loco erogandã impenſioribus verbis ſolicitat. Quem propius accedere ſua adhortatione coactũ, infligendi ictus loco curioſius denotato, gladioq; quod tenuem eius laminam ſuis imparem viribus formidaret in aciem alterã verſo, penetrabili corporis ſectione tranſuerberat. Quo audito Wermũdus Skrep gladij ſonum ſecundo ſuis auribus inceſſiſſe perhibuit. Affirmãtibus deinde arbitris vtrunq; hoſtem ab eius filio conſumptũ, nimietate gaudij vultum fletu ſoluit: ita genas quas dolor madidare non poterat, lætitia rigauit. Saxonibus igitur pudore mœſtis, pugilũq; funus ſumma cũ ruboris acerbitate ducẽtibus, Vffonem Dani iocundis excepere tripudijs. Quieuit tum Atiſlanæ cædis infamia, Saxonumq; opprobrijs expirauit. Ita Saxoniæ regnum ad Danos tranſlatum.

Cui dolor non poterat, el gaudiũ lacrymas elicit.

Saxones à Danis victi.

Poſt patrem Vffo regendum ſuſcepit, vtriuſque imperij procurator effectus, qui ne vnum quidem ritè moderaturus credebatur. Hic à compluribus Olauus eſt dictus, atq; ob animi moderationem manſueti cognomine donatus. Cuius ſequentes actus vetuſtatis vitio ſolennem fefellere notitiam. Sed credi poteſt glorioſos eorũ proceſſus extitiſſe, quorum tam plena laudis principia fuerint. Tam breui factorum eius proſecutione animaduerto, quot illuſtrium gentis noſtræ virorum ſplendorẽ ſcriptorum penuria laudi memoriæq; ſubtraxerit. Quod ſi patriam hanc fortuna latino quõdã ſermone donaſſet, innumera Danicorum operum volumina tererẽtur.

Scriptorum penuria in Dania.

Vffoni Dan filius ſuccedit, qui cum tranſfuſis in exteros prælijs trophęorum frequentia rerum dominium propagaſſet, partũ gloriæ fulgorem tetro ſuperbię ſqualore fuſcauit, ita à clariſſimi parentis honeſtate degenerans, vt cùm ille cæteris moderatione præſtiterit, hic cæteros faſtuoſa tumidus elatione cõtempſerit. Sed & paterna bona, vel quę ipſe exterarum gẽtium manubijs pepererat, flagitijs diſijciebat: opes quę regio ſplendori ſeruire debuerant, voracibus ſumptuũ impenſis tribuens. Sic interdum à maioribus ſuis ſimilia portentis pignora deſciſcunt.

Poſt hunc regnat Hugletus, qui Homothum & Hogrinium Suetiæ tyrannos maritimo fertur oppreſſiſſe conflictu.

Cvi Frotho ſuccedit, cognomento Vegetus, qui ipſam cognominis ſpeciem corporis animique firmitate teſtatus, denis Noruagiæ ducibus bello conſumptis, inſulam quæ ex eo poſtmodum nomen obtinuit, ipſum poſtremo regem inuaſurus acceſſit. Frogerus hic erat, gemina admodum ſorte conſpicuus, quod non minus armis quàm opibus illuſtris regiam ditionem athletico decoraret officio, tan-

Frotho ſtarke

tumq́; gymnicis palmis, quantum dignitatis ornamentis polleret. Hic, vt quidā ferunt, Othino patre natus, a dijs immortalibus beneficium præſtare rogatis, muneris loco obtinuit, non ab alio vinci, quàm qui certaminis tempore ſubiectū pedibus eius puluerem manu conuellere potuiſſet. Quem Frotho tanta à ſuperis firmitate donatum comperiens, duelli poſtulatione ſolicitat, deorum indulgentiā fallacia tentaturus. Primum igitur imperitię ſimulatione dimicationis ab ipſo documentum efflagitat, cuius eum vſu experientiaq́; callere ſciat. Ille hoſtem profeſſioni ſuæ non ſolùm cedere, ſed etiam ſupplicare gauiſus, ſapere eum aſſeruit, ſenili induſtriæ iuuenilem animum ſubijciendo, quòd ei facies cicatricibus vacua, fronsq́; nullis armorum veſtigijs exarata, tenuem huius rei notitiam extare teſtetur. Ita ediuerſo bina quadratæ formæ ſpacia cubitalibus figurata lateribus humi denotat, à locorum vſu documenti initium editurus. Quibus deſcriptis aſſignatam vterque ſibi partem complectitur. Tum Frogerum Frotho arma ſecum, ac locum permutare iubet. Nec difficilis admiſſio fuit. Frogerum ſiquidem hoſtilium nitor cōcitabat armorum, quòd Frotho præditum auro capulum loricamq́; pari ſpecie radiantem, ſed & caſſidem in eundem modum eximio comptā fulgore geſtaret. Igitur Frotho loco quo Frogerus exceſſerat, puluere correpto, omen ſibi victorię datum exiſtimauit. Nec augurio eluſus, continuò Frogerum occîdit, tam paruulo vaframēto maximam fortitudinis gloriam aſſecutus. Quippe quod nullius antè viribus licuit, aſtutia præſtitit.

Post hūc Dan regnum capeſſit, qui cùm duodecimum ætatis annum ageret, legationum petulantia fatigatur, Saxonibus bellū aut tributum afferre iuſſus. Sed rubor pugnam penſioni antepoſuit, potius ad ſtrenuè moriendum, quàm timidè viuendum impellens. Itaq; prælata pugnandi ſorte, Danorum iuuentus Albyam fluuium tanta nauigiorum frequētia compleuit, vt facilè eius tranſitum perinde ac continuo ponte iuncta puppium tabulata præſtarent. Quo euenit, vt Saxoniæ rex eadem, quam a Danis exigebat, conditione adigeretur.

Post Dan Fridleuus cognomento celer imperiū ſumit. Quo regnante Huyrwillus Holandiæ princeps, icto cum Danis fœdere, Noruagiam inceſſebat. Cuius operibus haud parua claritatis acceſſio fuit, quòd Ruſilam virginem militari voto res bellicas æmulatam armis oppreſſit, virilemq́; gloriam ex muliebri hoſte corripuit: Sed & quinque eius cōplices, Broddonem, Bildū, Bugonem, Fanningum, & Gunholmum, quorum pater Fyn extitit, ob res ab ipſis præclarè editas in ſocietatem adſciuit: quorū collegio fretus, fœdus quod cum Danis contraxerat, ferro diſijcit. Cuius irruptio hoc nociuior quò fallacior fuit. Neq; enim Dani tam repente eum ex amico hoſtem euaſurū credebant. Adeò facilis quorundā ex gratia ad odium tranſitus exiſtere conſueuit. Crediderim noſtri temporis mores huius viri auſpicijs inchoatos, qui mentiri ac fallere inter vitia ſordesq́; nō ducimus. Quem Fridleuus Auſtrales Syalandiæ partes adortū, in portu qui poſtmodū eius eſt nomine vocitatus, prælio tentat. In quo ob gloriæ æmulationem tanta militū fortitudine concurſum eſt, vt perpaucis periculū fuga vitantibus, ambæ penitus acies conſumerentur: nec in partem victoria conceſſit, vbi par vtroſq; vulnus implicuit. Adeò omnibus maior glorię quàm vitæ cupiditas fuit. Igitur qui ex Huyrwilli agmine ſuperfuerant, ſeruandæ ſocietatis gratia, noctu claſſis ſuæ reliquias mutuis nexibus obligādas curabant. Eadē nocte Bildus & Broddo reſciſſis quib. rates cohæſere funiculis, tacitè ſua à cæterorum cōplexu nauigia ſubmouere, fratrum deſertione formidini conſulentes, magisq́; timoris quā conſanguineæ pietatis ductibus obtemperantes. Luce reddita Fridleuus Huyrwillū, Gunholmum, Bugonem & Fanningū ex tanta ſociorum clade relictos comperiens, vnus cum omnibus decernere ſtatuit, ne lacera copiarū reliquiæ denuò diſcrimē ſubire cogerentur. Cui præter inſitā animo fortitudinē, etiā contemptrix ferri tunica fiduciā miniſtrabat: hac in publicis priuatisq́; cōflictibus tanquā ſeruatore ſalutis cultu vtebatur: nec rem fortius quā proſperius executus, fœlicem pugnæ euentū habuit. Equidē Huyrwillo, Bugone, & Fanningo oppreſſis, Gunholmū hoſtile ferrū carminib. obtundere ſolitū, crebro capuli ictu exanimauit. Dū autē mucroni manum

Maior gloria quàm vitæ cupiditas.

Tunica ferri cōtēptrix.

num cupidius inſerit, eliſa neruorum officia reductos in palmam digitos perpetuò curuitatis vinculo perſtrinxerunt. Idem cum Duflynum Hyberniæ oppidum obſideret, murorumq; firmitate expugnationis facultatem negari conſpiceret, Hadingiani acuminis ingenium æmulatus, hirundinum alis, incluſum fungis ignem affigi præcepit. Quibus propria nidificatione receptis, ſubitò flammis recta luxerunt. Quas oppidanis reſtinguere concurrentibus, maioremq; ſopiendi ignis quàm cauendi hoſtis curam præſtantibus, Duflyno potitur. Poſt hæc apud Britanniam amiſſis bello militibus, cum difficilem ad littus reditum habiturus videretur, interfectorum cadaueribus erectis, & in acie collocatis, ita priſtinum multitudinis habitum repræſentabat, vt nil ex eius ſpecie tanto vulnere detractum videretur. Quo facto hoſti non ſolum conſerendæ manus fiduciam abſtulit, ſed etiam carpendæ fugæ cupidinem incuſſit.

Strategema.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI QVARTI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI
HISTORIÆ DANORVM LIBER QVINTVS.

DEFVNCTO Fridleuo, filius Frotho ſeptem annos natus concordi Danorum arbitrio ſubrogatur. Iidem concione præhabita, infantiam regis à tutoribus excipiendam duxerunt, ne ob principis puerilitatem rerum excideret ſumma. Tantum ſiquidem ab vniuerſis Fridleui memoriæ ac nomini tributum, vt tam tenero eius ſanguini regnum daretur. Habito ergo delectu, Weſtmarus & Colo fratres in educationis regiæ miniſterium arceſſuntur. Iſulfo quoq; & Aggoni, octoq; alijs illuſtribus viris, non modò regis tutela credita, verumetiam gerendi ſub ipſo regni poteſtas indulta, abunde eis vires animiq; ſuppetebant, crebra non corporis tantum, ſed etiam ingenij dote pollentibus. Ita Danorum Remp. expectato regis robore vicaria tutabantur officia. Vxor Colonis erat Gotwara, quæ eximiæ procacitatis facundia quantumlibet diſertos ac loquaces eneruare ſolebat: altercando quippe efficax erat, & in omni diſceptationum genere copioſa. Pugnabat ſiquidem verbis, non modò quæſtionibus freta, verumetiam peruicacibus armata reſponſis. Imbellem nemo fœminam debellare poterat, à lingua ſpicula mutuantem. Quoſdam verboſitatis petulantia refellebat, alios veluti quibuſdam cauillationum nexibus implicatos fallaciarum laqueis ſtrangulabat, adeò vegetum mulieri ingenium fuit. Cæterum condere pacta, aut reſcindere præpotens erat, vtriuſq; horũ efficaciam oris aculeo geſtans: quippe diſijcere fœdera, ac ſociare callebat, ita ad vtrumlibet anceps linguæ commercium fuit. Duodecim Weſtmaro filij erant, ex quorum numero tribus commune Grep nomen inceſſit, hos ſimul conceptos idem partus abſoluit, ortus æqualitatem vocabuli ſocietate teſtantes. His ſumma cæſtibus aut ferro dimicandi peritia extitit. Hoddoni quoq; Frotho maritimæ tyrannidis detulerat poteſtatem, hic regem proximo neceſſitudinis ordine contingebat. Colo terna filiorum ſorte gaudebat. Eo tempore quidam Frothonis fratre genitus, pro tuenda patria gerebat rei nauticæ ſummam. Soror regis Gunwara erat, cui ob eximiam formæ pulchritudinem Specioſæ cognomen extabat. Filij Weſtmari Coloniſq;, quum & ætate impuberes, & animis acres eſſent, fiducia in temeritatem verſa, ad obſcœnos ac degeneres ritus inquinatã flagitijs indolem contulerunt. Adeò enim inſolenter indomiteq; geſſerunt, vt conſtupratis aliorum nuptis ac filiabus, proſcripſiſſe pudicitiam atq; in proſtibulum relegaſſe viderentur. Corruptis quoq; matronarum fulcris, ne toris quidem virginalibus abſtinebant. Suus nullum tha-

Mulier in omni diſceptationum genere copioſa.

lamus ſecuritate donabat, nec quiſquam ferè patriæ locus luxuriæ eorum veſtigijs vacuus erat. Mariti metu, coniuges corporum ſuorum ludibrio vexabantur. Iniurijs obtemperatum eſt. Ceſſit copularum reſpectus, violenſq; amplexuum vſus extabat. Publicata eſt Venus, coniugiorum reuerentia pereunte. Raptim luxuria petebatur. In cauſa ocium erat, quod expertia agitationis corpora, amica vitijs quiete diffluerent. Tandem Grep hoc nomine participantium maximus, vt diffuſum libidinis motum certa ſpecie ſiſteret, errabundæ Veneris portum in germanæ regis amore petere auſus extitit. Nec apte quidem: nam ſicut vagabundam atq; erroneam voluptatem verecundiæ frenis coërceri oportuit, ita à populari prolem regiam concupiſci temerarium fuit. Illa proci petulantiam pertimeſcens, quo tutior ab iniuria foret, ſeptum vallo conclaue petiuit. Adhibiti ſunt ei triginta vernaculi, qui iugem corporis eius cuſtodiam excubando præſtarent. Igitur contubernales Frothonis circa indumentorum vſum fœminea admodum ope defecti, quum non haberent vnde noua aſſuere, aut lacera reficere poſſent, regem celebrandi coniugij monitis adhortantur. Ille primum excuſationis verba ab ætatis teneritudine mutuatus, ad poſtremum perſeuerantiori ſuorum rogatui ceſſit. Quo curioſius à monitoribus habilem connubio ſuo fœminam perquirente, præcipue regis Hunnorum filia collaudatur. Ad hęc Frotho repugnandi ratione pertinacius quæſita, à patre didiciſſe ſe refert, non expedire regibus è longinquo copulam peti, nec Venerem niſi à finitimis poſci. Quod audiens Gotwara, callide regem amicis reluctari cognouit. Cuius vt vacillantem firmaret animum, fiduciamque puſillæ mentis erigeret, Iunioribus, inquit, nuptiæ competunt, ſenes ſepulchrum manet. Adoleſcentiæ greſſus votis fortunaque proficiunt, inops ad buſtum ſenecta deuergit. Spes iuuentam conſequitur, ſenium expes inclinat occaſus. Adoleſcit ſors puberum, nunquam infectum omiſſura quod cœpit. Ob cuius dicti venerationem poſtulationis officium ſuſcipere rogata, refragandi rationem ſenij prætentione componit, nec ſe tam ardui mandati gerulam ob infirmum ætatis habitum fore poſſe teſtatur. Rex precio opus agnoſcens, aureo torque prolato, legationis præmium pollicetur. Habebat nanq; torques nexilia bullarum cælamina, interſitaq; regum ſimulacra, quæ ad interioris fili ductum, nunc contrahi, nunc dirimi poſſent, ornamentum luxui potius quàm vſui præparatum. Weſtmarum quoq; & Colonem cum eorum filijs, in idem legationis opus acceſſiri placuit, quod eorum ſolertiam Frotho repulſæ rubore carituram putaret. Ii ſimul cum Gotwara profecti, prius triduano ab Hunnorum rege conuiuio excepti ſunt, quàm legationis ſuæ conſultum exprimerent: is enim antiquitus recipiendorum hoſpitum vſus extabat. Extracto in triduum epulo, virgo regia pleno comitatis alloquio, legatis blanditura progreditur, nec parum conuiualibus hoſpitum gaudijs, præſentiæ eius iocunditas attulit. Cui Weſtmarus crebreſcentibus poculis propoſiti ſeriem iocoſa admodum aſſertione detexit, puellę mentem familiari collocutionis genere tentaturus. Itaq; quo minus ſibi repulſam conſciſceret, compoſitis in riſum verbis legationis negocium præcurrebat, inter conuiuales plauſus ludicrum auſus ſociare ſermonem. Illa ſe Frothonem tanquam famæ & claritudinis inopem faſtidire dicebat. Nulli etenim quondam illuſtrium fœminarum connubijs idonei cenſebātur, niſi qui ſibi ingens famæ precium geſtarum inſigniter rerum fulgore ſtruxiſſent. Summum in proco vitium deſidia fuit. Nihil magis in nuptiarum petitore quàm claritatis inopia damnabatur. Sola gloriæ vbertas cæterarum rerum opulentiam exhibebat. Puellæ quoq; non tam procantium ſe formas, quam edita ſpecioſe facinora mirabantur. Igitur legati voti deſperatione torpentes, vlteriorem rei conatum Gotwaræ prudentiæ tradunt. Illa non verbis modò, ſed etiam ſuccis in Venerem mixtis virginem eneruare conata, aſſerere cœpit, Frothonem læua tanquam dextra vtentem nandi, dimicandiq; promptiſſimam habere peritiam: oblata quoq; potione rigorem puellæ cupidine permutauit, Veneremq; & voluptatem abolitæ indignationis loco conſtituit. Deinde Weſtmarum, Colonemq; cum eorum liberis de induſtria adire regem, iterandæq; legationi inſiſtere iubet. Poſtremo ſi difficilem accepiſſent,

Ocium diaboli puluinar.

Deſidia ſummum in proco vitium.

pugnæ

pugnæ prouocatione præuenire repulſam. Igitur Weſtmarus regiam cum armatis ingreſſus, iam aut precibus obſequi, inquit, aut pugna precantes aggredi neceſſe erit: elegimus ſpecioſe defungi, quam infecta legatione reuerti, ne repulſa fœdi, propoſitoq; vacui, vnde gloriam impetrare ſperauimus, eius contrarium referamus. Si natam negas, admitte pugnam, alterum neceſſe eſt præſtes. Mori aut exaudiri volumus. Apud te ſi non læta, ſaltem triſtia percepturi ſumus. Gratius noſtram Frotho cladem, quam repulſam accipiet. Nec plura elocutus, iugulum regis ferro ſe petiturum minatur. Contrà rex, non decere, ait, amplitudinem regiam quem honore præcelleret, æquare conflictu, nec oportere dignitate impares, pugnæ paritate conferri. At Weſtmarus nihil de certaminis exhortatione remittens, ad vltimum ipſam virginis mentem explorare iubetur, quod antiqui in matrimoniorum delectu libera nupturas optione donaſſent. Hærebat ſiquidem animo rex, inter metum pugnæ pudoremq; trepida fluctuatione ſuſpenſus. Ita Weſtmarus ad præcordialem puellæ ſententiam relegatus, ſciens fœminam omnem vt volubilis animi, ita verſilis eſſe propoſiti, tanto rem fidentius exequi cœpit, quanto virginum votis plus varietatis ineſſe compertum habuit. Auxit curæ eius fiduciam, adiecitq; ſtudio ſpem ſimplicitas virginis, proprio permiſſa conſilio, libertaſq; fœminæ politioribus blandimentorum delenimentis palpanda, non modo abduci facilis, verumetiam obſequi præceps. Pater vero, quo certius filiæ mentem inſpiceret, legatos ſubſequi cœpit. Illa prius in amorem proci latenti potionis operatione perducta, plura ſe de Frothonis indole referebat ſpe præſumpſiſſe quam fama: quippe quum is ab illuſtri genus parente duxerit, naturaq; omnis ſuæ ſoleat origini reſpondere. Quamobrem iuuenem ſibi non tam præſentis, quàm futuri ſplendoris intuitu placuiſſe. Quibus auditis mirabundus pater: ſed ne permiſſam quidem puellæ licentiam reſcindere paſſus, Frothonis eam coniugio pollicetur. Quam poſtmodum, prouiſis abunde commeatibus, tollens magnifico rerum apparatu, conſequentibus ſe legatis Daniam adire deproperat, ſciens neminem patre melius filiam nuptijs oblaturum. Frotho ſicuti iocundiſſime ſponſam excepit, ita futuri quoq; ſoceri maieſtatem ampliſſimis honoribus celebrauit, quem peractis tædis, magna auri argentiq; ſumma donatum dimiſit. Igitur Hanunda vſus (Hunnorum hæc regis filia erat) florentiſſima pace triennium duxit. Cuius contubernales ocio petulantiam nacti, partam quiete laſciuiam improbiſſimis extulere ſceleribus. Quoſdam enim reſtibus in ſublime pertractos, more agitabilis pilæ pendula corporum impulſione vexabant. Alijs hœdinum incedentibus corium ſubſternentes, lubrici tergoris offendiculo per occultum funis raptum incautos ſubegere greſſus. Alios veſte nudatos, varijs verberum ſupplicijs lacerabant. Alios claue affixos, laquei more ſuſpenſionis mulctauere ludibrio. Quorundam barbæ & verticis pilos facul is torruerunt. Alijs pubem atq; inguina ſubiecto torre cremabant. Virginibus nubere non licebat, niſi quarum caſtitas eis ante delibata fuiſſet. Aduenas oſſibus conuerberabant. Alios ad intemperantiam compulſos, immoderata potione rumpebant. Nemini filiam nuptum dare licebat, niſi gratia ipſorum, fauoreq; mercato. Nulli matrimonium contrahendi fas erat, ſi eorum non precio præmiſſet aſſenſum. Præterea non in virgines modo, verumetiam in matronarum turbam paſſim diſſolutiſſimæ libidinis ſuæ flagitia porrexerunt. Mixtam petulantiæ rabiem duplex furoris ſpecies agitabat: conuenis hoſpitibuſq; receptuum loco conuicia præbebantur. Tot ludibriorum irritamenta à petulantibus & laſciuis reperta ſunt. Adeò ſub rege puero temeritas libertate nutrita eſt. Nihil enim tantum peccandi licentiam protrahit, quantum vltionis pœnæq; dilatio: tam effrenata militum procacitas, non exteris tantum, ſed etiam patriæ inuiſum fecerat regem. Dolenter ſiquidem ferebant Dani ſuperbe ſibi ac crudeliter imperari. Grep verò haud humili contentus Venere, eò ſe temeritatis effudit, vt cum regina commercio libidinis habito, tam regi perfidus, quam cæteris violentus exiſteret. Adoleuit deinde paulatim infamia, tacitoq; gradu criminis ſuſpicio ſerpſit, antè vulgo comperta quam regi. Grep enim in omnes qui vel modicam huius rei mentionem egiſſent, animaduertere ſolitus, accuſationem ſui formidabilem

Petulantia ab ſcurra aulicorum.

fecerat. Opinio tamen ſceleris primum ſuſurris alita eſt, dehinc excepta rumoribus. Difficilis ſiquidem apud conſcios alieni criminis occultatio eſt. Procus Gunwaræ creber extabat. Igitur Grep repulſæ vltionem clandeſtinis artibus impetrare conatus, æſtimandi procos arbitrium flagitat, exquiſitiſſimis puellam nuptijs deberi teſtando. Obſcurabat autem iram, ne virginis odio quæſitum videretur officium. Oranti rex merita iuuenum inſpectanda permittit. Primum itaq; cunctos Gunwaræ petitores conuiuij ſimulatione contraxit, ac deinde conclaue cui puella aſſueuerat, defectis eorum capitibus cingens, crudele cæteris ſpectaculum præbuit. Nihil tamen eius apud Frothonem gratiæ detractum eſt, quo minus conſueto familiaritatis officio fungeretur. Conueniendi ſiquidem regis copiam precio peti debere conſtituit, neminem alloquio eius vſurum pronuncians, ni munera detuliſſet. Neque enim tanti ducis aditum trito conſuetudinis genere, ſed plenis ambitionis ſtudijs impetrandum edixit, regiæ charitatis ſimulatione crudelitatis infamiam leuaturus. Taliter laceſſitum vulgus afflictationis ſuæ querelam tacitis gemitibus agitabat. Nulli miſeriæ tempora culpandi palàm animus erat. Nemini ingruentem calumniam apertis efferendi querimonijs auſus inceſſerat. Internus omnium præcordia dolor hoc acrius, quo occultius lacerabat. Quo cognito, Gotherus Noruagiæ rex contractis concione militibus, refert proprium Danos faſtidire regem, exoptare alium, ſi copiam accepiſſent, ſcq; eò exercitum agere decreuiſſe, facile Daniam occupari poſſe, ſi armis adita foret. A Frothone enim tam auarè, quàm atrociter patriæ imperitatum eſſe. Tum exurgens Ericus, contraria rem allegatione prohibuit: Sæpe, inquiens, alieni appetitores, proprio priuari ſolere meminimus. Sæpe amborum captator, vtriuſq; perditor fuit. Præualidum enim oportet alitem eſſe, qui prædam alius vnguibus extrahere cupiat. Animat te fruſtra internus regionis liuor, quem plerunque hoſtilis explodit aduentus. Nam etſi nunc Dani diuiduis eſſe ſententijs videantur, vnanimes tamen mox excipient hoſtem. Crebro corrixantes porcos, conciliauere lupi. Patrium quiſque ducem extero præfert. Prouincia omnis regem domeſticum, quàm aduenam, impenſius colit. Neque enim te Frotho domi præſtolabitur, ſed foris excipiet aduentantem. Extremis ſe aquilæ ſcalpunt. Anterius alites certant. Noſti ipſe pœnitentia vacuum debere contuitum eſſe prudentis. Proceribus abunde ſtiparis. Tua tibi quies maneat, per alios gerendi ſanè belli facultatem propemodum exploratam habere poteris. Liceat militi regiam prætentare fortunam. Salutem tuam pacificè moderare, alieno negocium periculo moliturus. Satius eſt ſeruum deperire, quàm herum. Quod fabro forceps, tuus tibi ſatelles agat. Ille ferramenti remedio manus cauterium cauet, atque à digitorum ſibi incendio temperat. Tu quoque tibi tuorum opera parcere & conſulere diſce. Hæc Ericus. Quem Gotherus vt imprudentem hactenus habitum, reſponſionis ſuæ contextum exquiſita ſententiarum grauitate compreſſiſſe miratus, diſerti donat agnomine, excellentem eius prudentiam appellationis honore iudicans proſequendam. Frater ſiquidem eius Rollerus opinionem iuuenis eximio ſui fulgore ſuppreſſerat. Ericus nominis beneficio rem adijci petit, vocabuli largitionem muneris additione commutandam teſtatus. Rex nauigium donat, Scroter remiges vocitabant. Erant autem Ericus & Rollerus Regneri pugilis filij, patre eodem ſati, diuerſaq; editi matre. Matrem quippe Rolleri eandemq; Erici nouercam Cracam vocabant. Igitur Raſno cuidam permittente Gothero laceſſendi per piraticam Danos negocium ceſſit. Excipit illum Oddo, cui tunc temporis apud Danos maxima piraticæ deſcrebatur autoritas, vir magicæ doctus, ita vt abſque carina altum pererrans, hoſtilia ſæpe nauigia concitatis carmine procellis euerteret. Itaque ne cum piratis in maritimarum virium certamen deſcenderet, exaſperatos maleficio fluctus, ad naufragia iiſdem infligenda perducere ſolebat. Hic vt negociatoribus atrox, ita clemens agreſtibus extitit: non eadem merces, qua ſtatiuam æſtimatione commenſus: ruſtici operis munditias, ſordidi quæſtus laboribus anteponens. Idem inito cum Normannis conflictu, ita vi carminum hoſtilem hebetauit aſpectum, vt diſtrictos Danorum enſes eminus radios

Alieni appetentes, proprio interdum priuantur.

Ericus disertus.

Normanni à Danis victi.

dios iacere,& tanquam flammabundos ſcintillare putarent. Cæterum adeò retuſis obtutibus erant, vt ne ferrum quidem vagina detractum viſu excipere poſſent: victa quippe fulgore acies, præſtigioſæ coruſcationis impatiens erat. Cæſo itaque Rafno cum multa ſuorum parte, ſex ſolæ naues Noruagiam relapſæ documento fuere regi, haud facile Danos obteri poſſe. Ab his etiam Frothonem ſola pugilum ope ſubnixum, inuito regnare populo vulgatum eſt, dominio in tyrannidem verſo. Cuius famæ experiendæ gratia Rollerus, vt erat exterarum luſtrator rerum, ignotaq; viſendi auidus, Frothonis ſe uouit contubernio potiturum. Ericus illum, quanquam habitu corporis eximius eſſet, temere votum nuncupaſſe firmabat. Ad vltimum pertinaciſſimam propoſiti eius perſeuerantiam conſpicatus, ſe quoque ſimili voti nuncupatione conſtringit. Hiſdem ſe rex pollicitus eſt, quoſcunque delectu probaſſent comites, donaturum. Itaque fratribus primo patrem adiri placuit, commeatusq; & neceſſaria tam longinqui itineris ſubſidia poſtulari. A quo paterne ſuſcepti, die poſtera in nemus viſendi pecoris gratia perducuntur. Senex quippe armentis opulens erat. Aperiebantur quoque illis gazæ, quas diu clauſæ telluris antra condiderant. E quibus ſi quæ placuiſſent, ſublegi permiſſæ ſunt. Nec cupidius oblatum beneficium, quàm receptum. Itaque egeſtis humo opibus, complacitas tollunt. Horum interea remiges, aut curam egere corporis, aut iactis ſe molibus exercebant. Alij ſaltu, quidam curſu concitauere corpus. Hi vires valida ſaxorum iaculatione tentabant, illi ſagittæ vſum tenſo experiebantur arcu. Ita roboris firmitatem vario agitationis genere proſequebantur. Fuere & qui ſomnum, quietemq; potione captarent. Mittitur deinde Rollerus à patre cognoſcendi cauſa domi interim acta. Is ut maternum fumare tugurium vidit, foris accedens, paruulumq; foramen furtiua luminis applicatione traijciens, introſpecta æde, animaduertit matrem informi cacabo coctilia pulmenta verſantem. Suſpexit præterea tres colubras ſuperne tenui reſte dependſas, ex quarum ore profluа tabes guttatim humorem epulo miniſtrabat: duæ quippe colore piceæ erant, tertia ſquamis albida videbatur, reliquis modico eminentius penſa. Hæc nexum in cauda geſtabat, quum cæteræ immiſſo ventri funiculo tenerentur. Ille rem maleficio conſentaneam ratus, ſilentio quod viderat preſſit, ne matrem veneficij ream aſtruere putaretur. Ignorabat enim innocuam anguium extitiſſe naturam, neſcius quantum illo vigoris epulo pararetur. Superuenientes deinde Regnerus & Ericus, vt fumidam aſpexere caſam, ingreſſi diſcubitum petiuere. Quibus ad menſam ſitis Craca priuigno, filioque vnà cibum capturis, catillum diſcoloris dapis admouit. Pars quippe picea, ſed croceis guttis interlita, pars albida videbatur: quippe pro varia ſerpentum ſpecie, geminus pultem color infecerat. Cuius quum ſolam vterque particulam delibaſſet, Ericus non ex colorum habitu, ſed interni vigoris effectu epulas æſtimans, nigrantem dapis partem, ſed ſucco potiore confectam, catino quàm celerrime verſo ad ſe tranſtulit, albidamq; ſibi admotam prius Rollero applicans, cœnam felicius geſſit. Et ne mutationis induſtria notaretur, taliter, inquit, æſtuante freto puppim in proram referri ſolitam. Nec tenue viri ingenium fuit, induſtrij operis diſſimulationem à nauigij conſuetudine mutuantis. Ericus itaque fauſta iam dape refectus, interna ipſius opera ad ſummum humanæ ſapientiæ pondus euaſit. Quippe epuli vigor ſupra quàm credi poterat, omnium illi ſcientiarum copiam ingenerauit, ita vt etiam ferinarum, pecudaliumq; vocum interpretationem calleret. Neque enim ſolum humanarum rerum peritiſſimus erat, verumetiam ſenſuales brutorum ſonos ad certarum affectionum intelligentiam referebat. Præterea tam comis atque ornati eloquij erat, vt quicquid diſſerere cuperet, continuo prouerbiorum lepóre poliret. At vbi ſuperueniens Craca concham tranſpoſitam, partemque pultis potiorem ab Erico comeſam cognouit, fortunam filio præparatam priuigno ceſſiſſe condoluit. Cui mox gemebunda ſupplicare cœpit, ne vnquam ſua fratrem ope deficeret, quem ipſius mater tot nouæ felicitatis opibus cumulaſſet: quippe ſapido vnius epuli guſtu, rationis atque eloquentiæ ſummam, necnon gerendorum proſpere conflictuum gratiam aſſecu-

Craca maga

Ericus ferinarum vocum interpres.

Mira pulmenti vis.

tus videbatur. Adiecit quoque, Rollerum propemodum conſilij capacem, futurumq́ue vt deſtinati ſibi obſonij prorſus expers non eſſet. Monuit quoque, ſi ſuprema neceſſitatis violentia poſtularet, nominis ſui nuncupatione remedium celerius eſſe quærendum, affirmans ſe diuina partim virtute ſubnixam, & quaſi conſortem cœlituin inſitam numinis geſtare potentiam.

Probroſa ales eſt, quæ proprium nidum polluat.

Ericus ſe ad aſtandum fratri natura pertrahi dixit, probroſum referens alitem, qui proprium polluat nidum. At Cracam magis propria moleſtabat incuria, quàm fortuna filio grauaret aduerſa. Artificem enim ingenio ſuo deludi, magnum olim ruboris incitamentum fuit. Deinde hæc ipſa comitante viro fratres ad mare profecturos abducit. Qui vno egreſſi nauigio, duo ſibi mox alia deuinxerunt, & iam Danicum attigere litus, quum explorato loco haud longe ſeptem ſubiſſe nauigia diſcunt. Tum Ericus duos Danicæ facundos linguæ eò fine veſte proficiſci iubet, qui rem certius ſpeculaturi nuditatis ſuæ tanquam per Ericum factæ Oddoni querimoniam afferentes, cautius explorata referrent. Illi apud Oddonem familiarius habiti, omne ducis propoſitum verſutis auribus venati ſunt. Statuerat enim diluculo hoſtem improuidum aggredi, quò citius nocturnis implicatum tegminibus obtruncaret, affirmans eo lucis tempore corporibus humanis plus ſtuporis atque grauedinis ineſſe ſolere. Præcepit quoque naues ſaxis ad iaciendum habilibus onerari, futuram exitij ſui cauſam accelerans. Exploratores concubia nocte delapſi, nunciant Oddonem exquiſitis ad iactum lapillis tota repleſſe nauigia, cætera quæ acceperant intimantes. Ericus re admodum cognita, quum claſſis ſuæ paucitatem attenderet, aquas in hoſtium perniciem euocandas, earumq́ue ſibi conciliandum putauit auxilium. Itaque ſcapha exceptus, ac taciro remorum niſu propius hoſtium carinis aduectus, vicinas aquæ tabulas ſenſim intorto terebro cauat, ac mox remigio vix auras pulſante, reditui conſulit. Adeò autem circumſpectè ſe geſſit, vt excubitorum nemo aditum eius abſceſſum'ue deprehenderet. Quo enauigante, paulatim Oddonis rates excepta rimatim vnda depreſſit. Eædem aqua latius introrſum ſtagnante recondi gurgite videbantur, nec parum deſcenſui addidit internum lapidum pondus, & iam tranſtra fluctibus diluebantur, foroſq́ue exæquabat mare, quum Oddo nauigia propemodum vndis æquata conſpiciens, receptum immodicè fretum vrceis egeri iubet. Itaque nauticis occiduas nauigij partes ab aquarum influxu defendere perſeuerantibus, comminus hoſtis apparuit. Igitur arma capeſſentibus acrior imminebat gurges. Parantibus prælium enandi opus incidit. Erico bellum vndæ, non arma geſſere. Pugnabat pro eo mare, cui ipſe nocendi vires, aditumq́ue præbuerat. Itaque Ericus fluctu felicius quam ferro vſus, efficaci aquarum opera pugnam abſens gerere videbatur, à pelago præſidium mutuatus. Victoria arti contributa eſt. Neque enim offuſum vndis nauigium pugnæ patiens eſſe poterat. Taliter Oddone cum ſocijs interempto, captisq́ue qui in ſtatione erant, neminem cladis nuncium euaſiſſe compertum eſt.

Leſſo inſula.

Ericus peracta iam ſtrage, maturato receſſu, Leſſo inſulam ſubit. Vbi non reperto quo famem lenire poſſet, duobus prædam nauigijs domum dirigit, commeatus in annum alterũ relaturis. Ipſe vno duntaxat adeundi regis copiã petit. Acceſſa itaq́ue Syelaudia, diſcurrentes per littora nautici pecus ſternere aggreſſi ſunt. Aut enim leuanda eſuries, aut fame periclitandum erat. Armento cæſo, nudata in nauim cadauera detractis coniecere tergoribus. Quod quum poſſeſſores pecoris comperiſſent, claſſe prædones inſequi properarunt. Cumq́ue ſe Ericus ab armenti dominis impeti cognouiſſet, cæſarum boum corpora ſignatis funibus alligata fluctibus occultanda prouidit. Deinde ſi quid apud ſe quæſiti cadaueris eſſet, superuenientibus Syelandicis perluſtrandi licentiam tribuit, affirmans occultandis rebus anguſtos nauium angulos eſſe. Illi cadauere nuſquam reperto, ſuſpicione in alios relata, reos prædæ innocuos arbitrati ſunt. Dum nulla rapinæ veſtigia patuiſſent, alios ſibi nocuiſſe putantes, ſontibus ignouerunt. Quibus enauigantibus, Ericus elatum vndis cadauer excepit. Interea Frotho Oddonem cum ſuis occubuiſſe cognoſcit. Quippe ignorato facinoris autore famoſus cladem rumor exceperat. Erant tamen qui ſe terna vela littoribus appellentia, eademq́ue rurſum in boream abeuntia conſpexiſſe

ſpexiſſe

ſpexiſſe narrarent. Tum Ericus portum à quo Frotho non longe diuerſabatur acceſſit, ſtatimq́; vt è naui veſtigium extulit, inopinato caſu correptus, ruibundo terram corpore petiuit. Ille ſibi in lapſu fauſtum ominatus euentum, tenui principio meliores augurabatur exitus affuturos. Cuius quum Grep compertum habuiſſet aduentum, feſtinus ad mare contendit, quem cæteris diſertiorem acceperat, exquiſitorum verborum acumine tentaturus. Quippe non tam præſtantis quàm procacis facundiæ peruicaci cunctos ſermone vincebat. Igitur à conuitio litigium orſus, talibus Ericum dictis aggreditur:

Grep.

Stulte quis es? quid inane petis? dic vnde iter, aut quò?
Quæ via? quod ſtudium? quis pater? vnde genus?
Præcipuus vigor iis, regumq́; domeſticus eſt lar,
Qui proprias nunquam deſeruere domos.
Acceptatur enim paucis, quod peſſimus edit,
Inuiſi raro facta placere ſolent.

Ericus.

Regno mihi pater eſt habitus facundia lingua,
Cui ſolum virtus ſemper amata fuit.
Optaui ſapere tantum diſcrimina morum,
Luſtraui varium per loca nactus iter.
In rebus mens ſtulta modum deprendere neſcit,
Turpis & affectus immoderata ſui.
Remorum ductus velorum vincitur vſu,
Aequora ventus agit, triſtior aura ſolum.
Nam freta remigium penetrat, mendacia terras,
Iſtas ore premi conſtat, at illa manu.

Grep.

Vt gallus cœni, ſic litis plenus haberis,
Sorde grauis pates, nec niſi crimen oles.
Aduerſum ſcurram cauſam producere non eſt,
Qui vacua vocis mobilitate viget.

Ericus.

Hercule, ni fallor, ad eum qui protulit ipſum
Aeditus ignauè ſermo redire ſolet.
Ad prolatorem iuſto conamine diui
Fuſa parum doctè verba referre ſolent.
Quando lupi dubias primum diſcernimus aures,
Ipſum in vicino credimus eſſe lupum.
Nulla fides fidei vacuo præſtanda putatur,
Quem rumor ſontem proditionis agit.

Grep.

Dictorum temerè pœnas puer improbe ſolues,
Bubo viæ vacuus, noctua luce carens.
Quæ nunc ructaris demens, emiſſa dolebis,
Interituq́; tui dicta profana lues.
Exanimis coruos exangui corpore paſces,
Eſca feris, auidæ præda futurus aui.

Ericus.

Augurium timidi, prauiq́; aſſueta voluntas,
Nunquam ſe digno continuere loco.
Qui dominum fallit, qui fœdas concipit artes,
Tam ſibi quàm ſociis inſidioſus erit.
Ede lupum quicunq; fouet, nutrire putatur
Prædonem proprio perniciemq́; lari.

Grep.

Non ego reginam ſicut tu rere feſelli,
Sed teneræ tutor conditionis eram.
Hæc mihi res auxit, huius mihi gratia primum
Munera, robur, opes, conſiliumq́ tulit.

Ericus.

En te cura premit culpæ rea, tutior huic eſt
Libertas, cui mens intemerata manet.
Decipitur quiſquis ſeruum ſibi poſcit amicum,
Sæpe ſolet domino verna nocere ſuo.

Ad hæc Grep reſponſionis aptitudine deſtitutus, admiſſis equum calcaribus excipit. At vbi domum peruenit, tumultuoſo clamoris impetu regiam complet, verbisq́; ſe victum vociferans, omnem in arma militem concitabat, tanquam manu infauſtum vocis certamen vlturus. Iurabat enim ſe aduenam aciem aquilarum vnguibus ſubſtraturum. Contrà rex docet deliberationem furori dandam: improuida plerunque nocere conſilia: nihil caute ſimul ac celeriter geri poſſe: plurimum præcipites obeſſe niſus. Ad vltimum multitudine paucos inceſſere non decere. Cæterum ſolertem eſſe, qui furenti animo frenos inijciat, ſæuientemq́; ad tempus impetum interpellet. Taliter rex præcipitem iuuenis iram conſilio cedere coëgit, nec tamē concitati animi rabiem adeò penitus ad modeſtiam euocauit, quin altercationum athleta parum proſpera diſceptatione confuſus, negata armorum vindictà, ſaltem vltionis loco veneficia ſibi patêre depoſceret. Quo impetrato, cum exquiſita magorum turba littus repetere parat. Primum itaque immolaris dijs, equi abſciſſum caput conto excipiens, ſubiectis ſtipitibus diſtentos faucium rictus aperuit, ſperans ſe primos Erici conatus atrocis ſpectaculi formidine fruſtraturum. Arbitrabatur enim ineptas barbarorum mentes oblatæ ceruicis terriculamento ceſſuras. Etiam Ericus obuium illis iter agebat. Qui proſpecto eminus capite obſcœnitatis apparatum intelligens, ſilere ſocios, cautiusq́; ſe gerere iubet, nec quenquam temere præcipitare ſermonem, ne incauto effamine vllum maleficijs inſtruerent locum, adijciens ſi ſermone opus incideret, verba ſe pro omnibus habiturum. Iamq́; medius illos amnis ſecreuerat, quum magi vt Ericum pontis aditu deturbarent, contum quo equi caput refixerant fluuio citimum locant. Ille nihilominus intrepide pontem aggreſſus, in latorem, inquit, geſtaminis ſui fortuna recidat, nos melior conſequatur euentus, male maleficis cedat, infauſtæ molis gerulum onus obruat, nobis potiora tribuant omina ſoſpitatem. Nec ſecus quam optabatur euenit. Continuò nanque excuſſa ceruice ruens ferentem ſtipes oppreſſit. Ita omnis ille maleficiorum paratus, ad vnius execrationis imperium ſpe ſua vacuus expirauit. Deinde procedentem pauliſper Ericum ſubit, deſtinanda regi eſſe ab aduenis dona. Igitur repertum fortè glaciale fruſtum veſte diligenter obuoluens, muneris loco regi deferendum curauit. At vbi ad regiam peruentum eſt, prior introitum petens, fratrem ponè conſequi iubet: & iam vernæ regis vt ludibrio venientem exciperent, lubricam limini ſubſtrauere pellem, quam ingrediente Erico celeri funis tractu corripientes, lapſum inſiſtenti feciſſent, ni Rollerus ponè ſubiens pectore nutabundum exciperet fratrem. Ericus itaq; ſemifuſus, nudum habere tergum fraternitatis inopem referebat. Cumq́; Gunuara talia regi permittenda negaret, ille ſtoliditatis legatum damnabat, apud quem inſidiarum cautela non eſſet. Itaq; ludibrij excuſationem ludificari incuriam fecit. Ardebat intra ædem ignis vultui temporis haud indebitus. Quippe iam medium hyemis fluxerat, hinc diſtinctis conſeſſibus, hinc rex, inde pugiles aſſedere. Qui applicante ſe ipſis Erico, vlulantiū more horriſonas dedere voces. Rex ſtrepitum inhibere cœpit, docens non debere pectoribus humanis ferinos ineſſe ſonos. Subiunxit Ericus, canum hunc eſſe morem vt vno inchoante, cæteri latratum edant, quod propriā cuncti moribus originem prodant, ac ſuū quiſq; genus fateatur. Interrogatus autē à Colone, qui delatorū regi munerū cuſtos erat, an vlla ſecum dona vexiſſet, glaciem quam ſinu occultauerat, pro-

rat, promit. Quam cum illi trans foculum porrexiſſet, tanquam manu recipientis elapſam flammis de induſtria tradidit. Cunctis qui aderant conſpicuum nitore fruſtum cernentibus, viſum eſt igni liquidum incidiſſe metallum. Quod cum Ericus receptoris incuria excuſſum eſſe contenderet, quid ſupplicij muneris amiſſori debeatur, inquirit. Rex reginæ ſententiam conſulit, quæ ſuadere cœpit, ne ipſe legis à ſe latæ ſtatutum ſolueret, qua tranſmiſſorum ſibi munerum perditores morte mulctandos cauiſſet. Cæteri quoq; decretam lege pœnam remittendam eſſe negabant. Itaque rex ſupplicij neceſſitatem admittere monitus, Colonem laqueo conſumi permiſit. Deinde Frotho Ericum alloqui ſic orſus eſt: Tu qui verborum faſtu ac phaleratæ vocis oſtentatione laſciuis, vnde huc te, aut cur aduentaſſe commemoras? Ad hæc Ericus: A Renneſeo prodij, ſedemq; apud lapidem cepi. Contrà Frotho: Quô deinde conceſſeris, rogo. Cui Ericus: Diuerti à lapide trabe vectus, identidemq; apud lapidem locum cepi. Ad hæc Frotho: Quorſum inde curſum direxeris, aut vbi te veſper exceperit, quæſo. Tum Ericus: Profectus à petra ad ſaxum perueni, itemq; apud lapidem cubui. Cui Frotho: Creber illic cautium numerus erat? Ad hæc Ericus: Crebrior harena patenter conſpicitur. Contrà Frotho: Quid tibi negocij fuerit, aut quorſum illinc declinaueris, refer. Tum Ericus: Profectus à petra delphinum curſitante nauigio repeti. Cui Frotho. Iam noua prompſiſti, quanquam vtrunque horum in mari frequens ſit, ſed velim quis te deinde trames abduxerit noſſe. Ad hæc Ericus: A delphino delphinum petiui. Contrà Frotho: Frequens illic delphinorum eſt agmen? Tum Ericus: Frequentius vndis innatat. Cui Frotho: Libet ſcire quô te à delphinis proficiſcentem viæ captauerit labor. Ad hæc Ericus: Arboreum mox truncum offendi. Contra Frotho: Quorſum poſt hæc iter emetiri cœpiſti? Tum Ericus: A trunco ad ſtipitem conceſſi. Cui Frotho: Frequens illic arboribus locus exiſtit, cum hoſpitum tuorum ſedes tam crebro truncorum nomine complectaris. Ad hæc Ericus: Frequentior nemoribus ineſt. Contrà Frotho: Quô deinde veſtigium perculeris, ede. Tum Ericus: Identidem ad trunca ſyluarum robora penetraui, me autem illic acquieſcente, exatiati humanis cadaueribus lupi ſuprema telorum acumina collambebant. Ibi cuſpis à robore regis excuſſa eſt Fridleui nepos. Cui Frotho: Hæreo altercationis anceps, cum intellectum meum obſcura admodum ambage fefelleris. Ad hæc Ericus: Præmium à te peracti certaminis merui, cui ſub inuolucro quædam haud ſatis intellecta deprompſi. Cædem enim Oddonis mea geſtam manu ſuperiori cuſtodis appellatione ſignaui. Cui cum regina quoq; eloquentiæ palmam ac victricis facundiæ præmium adiudicaſſet, continuò rex armillam brachio ſuo detractam decretæ mercedis loco tradidit, atque ſubiunxit, velim ex te mer habitam tibi cum Greppo diſceptationem cognoſcere, qua illum palàm ſe victum proteſtari non puduit. Tunc Ericus: Robur illum exprobrati adulterij perculit, cui cum defenſionem afferre non poſſet, cum tua ſe faſſus eſt vxore mœchatum. Et rex ad Hannundam conuerſus, qua mente criminationem exciperet, percontatur. Quæ non ſolum voce crimen confeſſa, ſed etiam vultu teſtem reatus ruborem exerens, euidens culpæ indicium præbuit. Rex non verba modò, verumetiam oris ſigna conſpiciens, ſed qua lege in ream animaduerteret hæſitans, debitam crimini pœnam reginæ contulit arbitrio decernendum. Quæ cum creditum ſibi iudicium reatui ſuo affine cognoſceret, ideoq; æſtimationem criminis aliquandiu ſententiæ dubiæ volutaret, diſſiliens Greppus, vt Ericum telo traijceret, procurrit, criminantis cæde ſuam redimere cupiens. Quem Rollerus diſtricto enſe occupans, molitionis ſuæ prædamnauit exemplo. Aitq; Ericus, optima eſt affinium opera opis indigo. Et Rollerus: Inter aſperos caſus officioſe adſciſcendi ſunt boni. Tum Frotho: Credo euenturum vobis, quod vulgò dici aſſolet, ferienti interdum breue percuſſionis gaudium fore, nec diu manum ictu exhilarari ſolere. Et Ericus: Non eſt arguendus, cuius operi excuſamentum iuſtitia tribuit. Tantum enim inter meam atq; Greppi operam diſtat, quantum inter defendentis ſe, atq; alium impetentis intereſt actionem. Deinde fratres Greppi fremebundi diſſilire cœperunt, iurantes ſe, aut in totam Erici claſſem vltores, aut pu-

In aſperis caſibus officioſè boni ſunt adſciſcendi.

gnam ei, deniſq; cum ipſo pugilibus illaturos. Quibus Ericus: Ægris iter arte prouidendum eſt. Hebetem tenenti aciem, mollia ac tenera luſtrare conuenit. Retuſum habenti cultrum, artuatim ſectionis perquirenda eſt via. Quoniam ergo laboranti optima eſt mali mora, nec quicquam in aduerſis neceſſitatis dilatione felicius, triduum apparatui peto, dummodo aſſequi poſſim à rege recens mactatæ pecudis tergus. Cui Frotho: Corium meretur, qui corio concidit, aperte ſuperiorem petitori exprobrans caſum. At ille exhibita pelle, crepidas creat, quas abietino gummi interfuſis mixtim harenis obliniens, quo firmius veſtigia poneret, ſuis ſuorumq; pedibus adaptauit. Conſiderato tandem quem certamini locum legeret, terreſtris pugnæ, & totius militaris operæ rudem ſe referens, campum gelati maris expoſcit. In hunc vtriſq; conſenſum eſt. Rex apparatibus inducias tribuens, Weſtmari filios ſecedere iubet, incongruum aſſerens, etiam male meritum hoſpitio aduenam pelli. Deinde ad inueſtigandum ſupplicij modum, cuius exigendi arbitrium reginæ mandauerat, redit. Quæ quum omiſſa cenſura veniam lapſui precaretur, adiecit Ericus: Muliebriter erratis ſæpius ignoſcendum eſſe, nec pœnam infligendum eſſe, niſi correctio culpam nequiuiſſet auertere. Ignouitq; Hannundæ rex. Appetente crepuſculo apud Gotarum, inquit Ericus: Epulaturi in conuiuio militis, non ſolum cœnacula procurantur, ſed etiam per aſcriptos conſeſſus certi diſtinguuntur accubitus. Rex loca, quibus athletæ ſui inſederant, occupanda concedit. Deinde verna epulum affert. At Ericus comitatis regiæ non ignarus, qua prandiorum vti reliquijs vetabatur, fruſtum cuius particulam delibaſſet, abiecit, integras eſcas, lacera ciborum fragmenta nominans. Ita rareſcentibus epulis, miniſtri alias inopiæ atq; verecundiæ ſuggerunt, paruulæ cœnæ impendentes, quod grandi conuiuio ſufficere potuiſſet. Ait ergo rex: Aſſolet'ne Gotari miles tactam ſemel dapem tanquam amolita ciborum cruſta diſperdere? primaq; fercula vltimorum ritu fragminum aſpernari? Ad hæc Ericus: Nihil ſibi de Gotari moribus incondita vendicauit affectio, nihil aſſuetudo incompoſita poſſidet. At Frotho: Ergo domini tui moribus diſcors, non omnem arguetis prudentiam attendiſſe. Qui enim maiorum exemplis obuiat, transfugam ac defectorem ſe probat. Tum Ericus: Sapiens à ſapientiori erudiri debet, diſcendo enim doctrina proficit, dogmate diſciplina prouehitur. Contrà Frotho: Quid mihi exemplaris documenti hæc tuæ ſuperfluitatis imitatio dabit? Ad hæc Ericus: Tutius regem fides paruula, quàm ingens vallat perfidia. Cui Frotho: Ergo tu nos accuratiore cæteris obſequio complecteris? Tum Ericus: Nemo non natum ſtabulo, aut ingenitum præſepio applicat. Necdum omnium experientiam accepiſti. Præterea apud Gotarum potionis vſus epulo permixtus eſſe ſolet, liquor cibo coniunctim ſuperadditus comeſſabundos iuuat. Contra Frotho: Impudentiorem potus aut epuli petitorem non reperi. Ad hæc Ericus: Pauci tacentis egeſtatem æſtimant, aut ſilentis neceſſitudinem metiuntur. Tum ſoror regis ingenti patera potionem proferre iuſſa, cuius Ericus dexteram cum oblato ſimul cratere corripiens, an hoc, inquit, regum optime munus tua mihi delegauit humanitas? Num mihi quod teneo irreuocabilis doni loco ceſſurum eſſe confirmas? Rex pateram tantum poſtulari ratus, pronunciat donum. At Ericus virginem ſibi veluti cum patera datam applicat. Quo viſo rex, fatuum, inquit, opera prodit. Apud nos intacta virginum libertas haberi ſolet. Tunc Ericus puellæ manum perinde ac poculi nomine traditam, ferro deſecturum ſe ſimulans, & ſi, inquit, plura quàm dederis ceperim, aut ſi totum temere teneo, ſaltem parte potiri liceat. Rex promiſſi errore recognito, puellam tradidit, nolens incuriæ vitium leuitate reſcindere, quo grauior pollicentis videretur autoritas, quanquam inania pacta reuocare, maturitati potius quàm inconſtantiæ deputetur. Deinde illum ad naues accepta reuertendi ſponſione dimittit, tempore quod pugnæ debebatur inſtante. Ericus cum ſuis cruſtatum glacie æquor aggreſſus, lubricum inſtabilemq; gradu hoſtem ſolearum nixus firmitate proſtrauit. Statuerat enim Frotho, ne quis inclinatis, aut laborantibus auxilio foret. Deinde victor repetit regem. Igitur Gotuara conſumptæ infeliciter ſobolis exitio mœſta, ſimulq; eam vlciſci auida, pronunciat aduerſus Ericum altercandi collibitum ſibi

Exemplis maiorū obuians, ſe defectorem eſſe demonſtrat.

Fatuū ſua prodit opera.

tum ſibi

tum ſibi fore certamen, ita vt ipſa torquem magni ponderis, ille vitam in pignore poneret, aut aurum vincendo, aut lethum ſuccumbendo laturus. Comprobante certamen Erico, penes Gunuarã pignus deponitur. Igitur Gotuara prior ſic orſa:

Quando tuam limas admiſſa cote bipennem,
Nonne teris tremulas mentula quaſſa nates?

Ericus ſic contrà.

Vt cuius natura pilos in corpore ſeuit,
Omnis nempe ſuo barba ferenda loco eſt.
Remigijs homines artus agitare neceſſe eſt,
Motus quippe ſuos nam labor omnis habet.
Cum natis excipitur nate, vel quum ſubdita penem
Vulua capit, quid ad hæc addere maius erit?

Ad hæc illa tanquam elocutionis inops, cui necem deſtinauerat, aurum tradere coacta eſt, filiorum interfectori pœnæ loco eximium erogans munus. Cumulata ſiquidem infelicitas eſt, non vindicata malignitas. Primum enim orbitati adacta, ac deinde verborum violentia confutata, cum opibus ſimul eloquentiæ precium perdidit. Beauit liberorum ſublatorem, autorem orbitatis ſuæ præmio munerata. Nihil pro repenſanda filiorum clade, præter inſcitiæ probrum, ac rerum inopiam referens. Quo viſo, Weſtmarus verbis ſuperiorem, viribus inceſſere ſtatuit, vincentis præmium in victi nece conſtituens, vt vtriuſq; ſalus in pignore poſita videretur. Nec Ericus conditione vti abnuit, ne lingua quam manu promptior exiſtimari poſſet. Erat autem tale certaminis genus: circulus vimine vel fune contextus, magno pedum manuumq; conatu decertaturis raptim diſtrahentibus exhiberi ſolebat, fortiori tribuens palmam, quem colluctantium ſi quis alteri detraxiſſet, victoria donabatur. In quem modum agoniſans Ericus, correptam acrius reſtem manibus concertantis excuſſit. Quod Frotho videns, arduum, inquit, reor contra fortem fune contendere. Et Ericus: Arduum vtiq;, cum corpori ſtruma inſidet, aut tergum occupat gibbus. Statimq; propulſo pede, ſenem colli ſenilis ac dorſi fractione contriuit. Ita Weſtmarus inefficax vltionis molitor, dum vindicem agere ſtuduit, in vlciſcendorum ſortem incidit, quorum vlciſci cupierat cædem imagine profligatus. At Frothone Ericum iactu ſicæ traijcere meditante, conſcia fraternæ mentis Gunuara, ſponſum periculi præmonitura, neminem, inquit, ſapientem fore, qui ſui prouiſor non ſit. Quo dicto Ericus propulſandæ fraudis admonitus, ſuggeſtam ſibi cautelam argutus excepit. Continuò nanq; exiliens, triumphalem, ait, fore gloriam ſapientis dolum ſui met vltorem exiſtere, modeſto vocationis genere inſidiantis ingenium lacerans. Quem quum rex repentino cultri iactu declinantem occupare non poſſet, aduerſo parieti errabundum incidit ferrum. Tunc ſic Ericus: Porrigenda ſunt amicis munera, non iactanda: probabile feciſſes donum, ſi comitem ferro vaginam dediſſes. Quam rex continuo cingulo detractam petenti tradidit, moderatione hoſtis odium deponere coactus. Ita alienæ ſimulationis induſtria delinitus, emiſſum maligne telum, benigne poſſidendum conceſſit. Sic Ericus exceptam diſſimulanter iniuriam ad beneficium tranſtulit, deſtinatũ cladi ſuæ ferrum eximij muneris loco complexus. Quod enim Frotho nocendi ſtudio geſſerat, hic liberalitatis nomine colorabat. Deinde corporum curæ indultũ eſt. Noctu Gunuara tacite excitato eo, fuga opus eſſe proponit, perquam vtile referens, rebus integris incolumi redire curru. Qua comite littus ingreſſus, claſſem regiam illic fortè ſubductam, diffiſſa laterum parte, nauigationi inhabilem reddidit, inſertiſq; rurſum aſſerculis farſit, quo minus ab intuentibus læſio noſceretur. Deinde nauigium, quo ſe, comiteſq; receperat, haud procul littore depelli curat. Quem rex laceratis inſequi nauibus parans, mox fluctu foros æquante, quanquam armis admodum onuſtus exiſteret, enare inter alios cœpit, propriæ ſalutis ſeruandæ, quàm alienæ laceſſendæ cupidior effectus. Præcipitatis in altum protis, ſedibus ſuis remiges ſtagnans introrſum æſtus excuſſit. Quo Rollerus Ericuſq; conſpecto, cum contemptu periculi incunctanter ſe profundo dedere, natabundiq; fluctuantem excepere regem,

Nemo ſapiens, qui ſibi ipſe nõ prouidet.

Iamq́; eum ſuperfuſa ter vnda ſubruerat, quum Ericus Cæſarie comprehenſum pelago leuat. Cætera naufragorum turba, aut aquis obruta, aut ægre littori reſtituta eſt. Rex humido nudatus cultu, ſicca circumactus veſte contegitur: multus illi ab ore liquor crebra pectoris ructatione manabat: vox quoq; eum continuis laſſata ſingultibus deficere videbatur. Tandem redditus calor, frigore hebetatos artus ſpiritu vegetiore firmabat. Reſidere ſiquidem, nec aſſurgere poterat, haud iuſte virium compos. Paulatim priſtini roboris potentia ſubijt. Interrogatus tandem, an vitam, pacemq́; depoſceret: admota oculis manu, deiectam luminum aciem attollere nitebatur. At vbi ſenſim corpori virtus reddita eſt, & voci fiducia maior inceſſit, per hanc, inquit, lucem, quam inuitus excipio, per cœlum, quod parum libenter haurio, ſuſpicioq́;, obſecro vos, obteſtorq́;, ne mihi vlteriorem eius vſum præſtare animum inducatis. Fruſtra volentem perire ſeruaſtis. Aquis mihi interire negatum eſt, ferri ſaltem officio moriar. A nemine victus, tuo primum Erice ingenio ceſſi. Hoc infelicior, quod qui illuſtribus viris inuictus extiti, plebeio de me victoriam præbui. Ingens hoc regij pudoris irritamentum eſt. Sufficit hæc ſola duci ad moriendum cauſa, cui nihil gloria magis placere conuenit: qua ſi careat, cæterorum inopem putes. Nihil enim in rege celebrius fama. Credita mihi erat rationis, atq; eloquentiæ ſumma. Sed quotum vtroq; pollere videbar, vtroq; deſtitutus ſum: eo calamitoſior, quod regum victor, ab agreſti victus videor. Quid vita donas, quem gloria ſpoliaſti? Sororem, regnum, gazam, ſupellectilem, & quod ijs maius eſt, claritudinem perdidi, tot infelix caſibus, quot tu fortunatus agnoſceris. Quid tanto ſuperſtes dedecori reſeruabor? Quæ mihi libertas tam felix erit, vt captiuitatis ignominiam demat? Quid mihi ſequentia cõferent tempora, quę nihil niſi præteritorum miſeriam redolentia, longam animo pœnitentiam generabunt? Quid vitæ productio proderit, ſolam triſtitiæ memoriã relatura? Nihil calamitoſis iocundius morte. Felix eſt obitus, qui ſuccedit optatus. Hic non temporum dulcedinem tollit, ſed rerum faſtidium conſumit. In proſperis ſalus, in aduerſis melius fatum petitur. Nulla me meliorum ſpes ad viuendi cupiditatem adducit. Quis ad ſolidum laceratam fortunæ meæ ſortem reſarciet caſus? Etiam horum niſi periclitantem excepiſſetis, immemor eſſem. Reddideris regnum, ſororem reduxeris, inſtauraueris gazam, claritatem reparare non poteris. Nihil quod reſartum eſt, integri ſplendorem habebit. Captiuum fuiſſe Frothonem longæua recenſebit fama. Cæterum ſi inflictas vobis ex me calumnias muneratis, veſtris occidere manibus merui. Si damna recolitis, beneficij pœnitebit. Pudebit ſubuentum fuiſſe hoſti, ſi atrocitatis eius in vos magnitudo taxetur. Quid reo parcitis? quid manum à perſecutoris veſtri iugulo cohibetis? Par eſt, vt in me ſors, quam vobis parauerã, recidat. Fateor ſi mihi in vos ea, quam in me geritis poteſtas incideret, nihil à me pietati deferendum eſſe. Quod ſi vobis facto innocens ſum, voluntate ſaltem reus teneor. Redundet in me, quæſo, nocens animi culpa, qui interdum operis loco cenſeri ſolet. Si fato ferrum negatis, propria mihi manu cladem conſciſcendam curabo. Contrà hic Ericus: Dij à te quæſo auertant ſtolidam mentem, auertant inquam, ne clariſſimæ vitæ finem flagitio quæras. Sanè quidem ab ipſis prohibitum eſt, benignum in alios, in ſe parricidam fore. Tentatus es à fortuna, quo mentis habitu aduerſa exciperes, explorante. Probamentum tibi dedere fata, non caſum. Nihil tibi mœroris inflictum eſt, quod ſors melior abolere non poſſit. Cautela etenim præbita eſt, non mutata felicitas. Nemo modeſte ſe in proſperis agit, qui aduerſa tolerare non didicit. Præterea omnis bonorum vſus poſt agnita gratius mala percipitur. Iocundior eſt voluptas, quæ rerum amaritudini ſuccedit. Salutem tuam auerſaberis, ſi ſuperfuſo ſemel æquore maduiſti? Quod ſi aquis frangeris, quando ferrum æquanimiter tolerabis? Enaſſe armatum quis non gloriæ magis tribuat quam rubori? Quot ſe felices reputarent, ſi tua ſorte infelices eſſent? Summa te rerum manet, floret animus, pubeſcit ætas, plura ſpe complecti poteris, quam geſſeris rebus. Nunquam hoc tibi leuitatis ineſſe vellem, vt non modo fugere aſpera, ſed etiam ob eorum impatientiam vitam abijcere cupias. Quouis effœminatior eſt, qui aduerſorum

Oratio Frothonis mortem exoptantis.

In proſperis ſe modeſte nemo gerit, aduerſa tolerare qui non didicit.

metu

metu viuendi fiduciam perdit. Nemo ſapientum morte res aduerſas redimere ſolet. Stulta eſt in alium indignatio, temeraria in ſe. Ignauus eſt furor qui ſuum condemnat autorem. Quod ſi vltro ob iniuriam, aut leuem animi commotionem fatum appetis, quem tui vindicem derelinquis? Quis tam amens, vt dubium fortunæ habitum proprio vlciſci interitu velit? Quis adeò felix vixit, quin triſtior illum quandoq; fortuna pulſaret? Inconcuſſa duxiſti tempora, continua felicitate vſus, & nunc ad modicam triſtitiæ ſalebram, vt dolori parcas, vitam deſerere paras? Quo modo leuiorum impatiens, grauiora deinde ſupercilia ferre poteris? Inſipidus eſt, qui nunquam mœroris poculum deguſtauit. Nemo dura non paſſus, temperanter facilibus vtitur. Qui fortitudinis columen eſſe debueras, e neruis animi ſpecimen exhibebis? Fortiſſimo parente editus, vltimæ imbecillitatis ſpectaculum dabis? Sic à maioribus diſcrepabis, vt fœminis mollior fias? Necdū adoleſcere cœpiſti, & iam te vitæ ſatietas cepit? Quis hanc prior imaginem præbuit? Clariſſimi aui nepos inuicto patre editus, leuem contrariorum auram perpeti non valebit? Indoles tua auiræ virtutis habitum repræſentat. A nemine victus es, tua tibi ſolum incuria nocuit. Periculo per nos erutus es, non ſubactus. Amicitiam iniuriæ deputabis, odium pro gratia relaturus? Obſequio placari debueras, non moueri. Nunquam te dij eò furoris excedere velint, vt ſeruatorem inſidiatoris loco notare ſuſtineas. An eo tibi rei erimus, quo benefici ſumus, indignationem officijs contracturi? Reputabis hoſtem, cui ſalutis tuæ præmium debes? Neq; enim te liberum captiuauimus, ſed ope præuenimus laborantem. Et ecce gazam, opes, ſupellectilem reddo. Soror tua ſi mihi temere deſponſata creditur, cui decreueris nubat, enimuero intacta illi pudicitia manet. Cæterum militare tibi, ſi acceptaueris, volo. Caue ne ab re ira animum obſtines. Nulla te rerum iactura concuſſit. Nihil libertati tuæ detractum eſt. Obſequentem me tibi, non imperantem agnoſces. Qualemcunq; de capite meo ſententiam decreueris, comprobo. Idem te hic, quod in regia poſſe confide. Eandem hic, quam in aula, imperitandi potẽntiam tenes. Hoc de nobis in loco quicquid apud regiam placuiſſet, inſtitue. Proni ad parendum ſumus. Hactenus Ericus. At regem hæc tam in ſe, quam in hoſtem manſuefecit oratio. Deinde compoſitis pacatiſq; omnibus, reditur in littus. Rex Ericum ac nauticos vehiculis excipi iubet. At vbi in regiam eſt ventum, concionem aduocari facit, in quam accerſito Erico ſub ſponſalium fide ſororem ac centurionatum dedit. Adiecit deinde faſtidio ſibi fore reginam, filiam placuiſſe Gotari: ideoq; nouum illi legationis opus deberi: optime ab ipſo negocium expleri poſſe, cuius nihil arduum conatui videretur fore. Præterea ſe Gotuaram ob celati criminis conſcientiam ſilicibus obruturum. Hanundam vero redditurum patri, ne in Dania conuerſantem capitis ſui inſidiatricem haberet. Ericus conſilium probat, ſuam imperatis operam pollicens, excepto quod reginam repudio actam, Rollero melius maritandam aſtrueret, à quo nulla maieſtati ſuſpicio foret. Quam ſententiam Frotho perinde ac diuinitus datum documentum venerabundus excepit. Regina quoq;, ne violentia aſtringi videretur, muliebriter obtemperauit, affirmans à natura dolendi neceſſitatem non eſſe, omnemq; animi ægritudinem ab opinione proficiſci ſolere. Cæterum plangendam non eſſe pœnam, quæ meritis accidiſſet. Ita ergo fratres coniunctas egêre nuptias, altero ſororem regis, altero repudiatam reginam ducente. Deinde ſumptis ſecum coniugibus, nauigationem in Noruagiam referunt. Neq; enim illas à virorum latere, aut viæ longinquitas, aut futuri periculi metus diuellere poterat, affirmantes vt plumam hirto, ſic ſe maritis cohæſuras fore. Et iam Cracam demortuo Regnero Brac cuidam nupſiſſe comperiunt. Deinde paternæ gazæ memores, egeſtam humo pecuniam tollunt. At Gotarus omnem Erici fortunam, fama virum præeunte, didicerat. Vt autem ipſum adueniſſe cognouit, veritus vltima quæq; in Noruagienſes eximia ſui fiducia moliturum, vxore priuare, ſuamq; illi filiam ademptæ coniugis loco copulare ſtudebat. Regina nanq; nuper demortua, nullas magis quam germanæ Frothonis nuptias affectabat. Cuius Ericus intentione comperta, conuocatis ſocijs refert ſuam necdum cautibus abſtitiſſe fortunam. Cæterum ſpectare ſe faſcem labilem eſſe, qui vinculo non firmetur, perindeq; omne pœnę pondus repen-

Animi ægritudo ab opinione manat.

Vxorum erga maritos amoru explorandi pulchrum exemplum.

te decidere, quod culpæ catena non fixerit. Id eos apud Frothonem nuper expertos eſſe cernentes, innocentiam ſuam inter ægerrimos caſus dijs opitulantibus fuiſſe defenſam, eademq́; vlterius conſeruata, conſimilem in aduerſis opem ſperare debere. Deinde fugam eos paulisper fingere oportere, ſi primum à Gotaro laceſſiti forent, iuſtiorem belli titulum habituros. Manum ſiquidem capitis periculo obijci, omni iure permiſſum eſſe. Raro autem quenquam commiſſam cum innoxijs pugnam feliciter exequi poſſe. Prius ergo hoſtem aduerſum ſe prouocandum eſſe, quo iuſtior eundem impetendi cauſa ſuccederet. Nec plura elocutus, domum Bracum inuiſere pergit. Deinde ad Gunuaram conuerſus, experiendæ eius fidei gratia percontatur, an Gotarum cordi haberet, indignum docens regiæ ſtirpis puellam toro popularis aſtringi. Quem illa per deorum numina impenſius obteſtari aggreſſa, fictim'ne an veraciter excogitata haberet: eo per ſerium ſe locutum dicente, ergo, inquit, extremum mihi ruborem inijcere paras, quam virginem adamaſti, viduam relicturus. Sæpe rebus contrarium fama prædicat popularis: me de te fefellit opinio, conſtanti nupſiſſe putabam, & nunc ventis leuiorem experior, quem indubitatæ fidei fuiſſe ſperabam. Hæc fata, abunde lachrymas dedit. Grata Erico vxoris indignatio fuit, cui mox amplexum inijciens, ſcire, ait, volebam, quantum tibi in me fidei eſſet, mors ſola diremptionis noſtræ ius poſſidet. Te tamen Gotarus raptui deſtinat, amorem latrocinio quæſiturus: quem quum peregerit, tua geſtum ſimula voluntate, nihilominus nuptias dilatura, quouſq; filiã mihi tui locò tradiderit. Qua impetrata, vno ego ac Gotarus die nuptias acturi ſumus. Itaq; diſparata nobis ad conuiuandum triclinia, ſed medium parietem communicantia præbere curato, ne me fortè coram oculis habito, languidiore regem contemplatione perſtringas. Hoc enim ad eludendum raptoris ſtudium perquam efficax commentum erit. Deinde Bracum cum delecta promptiſſimorum manu haud procul regia delitere præcepit, ſibi quum res poſceret auxilio futurum. Poſt hæc adcito Rollero prouocandi regis gratia cum nupta ac ſupellectile, ſimulato metu, fugam nauigio petiuit. Igitur Gotari ſibi claſſem inſtare conſpiciens, en, ait, arcus doli inſidiarum ſpiculum iacit, ſtatimq́; concitatis clamore nautis, clauo puppim conuertit. Quem Gotarus propemodum aduectus, quis rector eſſet nauigij percontatur: Ericum eſſe cognoſcit. Item exclamans, an ipſe ſit qui mirifico verborum habitu cæterorum facundiam fruſtraretur, inquirit. Quibus auditis, Ericus olim ab ipſo ſe diſerti cognomine donatum eſſe, nec fruſtra appellationis augurium excepiſſe ſubiunxit. Dehinc ab vtriſq; proximum in litus conceſſum eſt, vbi Gotarus Erici legatione cognita, Frothonis ſe refert ſororem cupere, legato vero filiã exhibere malle, quo minus eum alij ſuam ceſſiſſe coniugem pœniteret. Itaq; nõ incongruum fore, ſi legationis fructus in ſuum recidiſſet latorem. Ericum igitur ſibi generum complacere, dummodo per Gunuaram Frothonis affinitatem impetrare potuiſſet. Ericus regis beneuolentiam exoſculatus, ſententiam probat, vltro ſibi offerri aſſerens, quo maius à dijs immortalibus exoptare non poſſet. Ab ipſo tamen Gunuaræ mentem arbitriumq́; præuoſci debere. Illa adulantem ſe regem ſimulato fauore excepit, petentiq́; promptum deferre videbatur aſſenſum, obſecrans vt Erici nuptijs ſuas præcurri pateretur, quibus primum admiſſis, aptior regalibus ſuppeteret locus, ob hoc quidem maxime, ne denuò nuptura nouum connubij pactum reducta veteris memoria faſtidiret. Præterea non expedire firmabat, binos paratus vna celebratione confundi. Rex reſponſis euectus affatim, poſtulata collaudat. Qui quum ex crebris Erici colloquijs clariſſima ſententiarum ſchemata, quibus animo delectari ac refici poſſit, hauſiſſet, non contentus ei filiam in matrimonium dediſſe, Lithatfulki quoq; prouinciam tradit, beneficium affinitati impartiendum exiſtimans. Craca vero, quæ Erico ob incantationum ſolertiam itineris comes adcita fuerat, aduerſam oculorum valetudinem ſimulans, ita faciem peplo obſtrinxerat, vt ne ſola quidem cognoſcendi capitis particula prominetet: rogata quænam eſſet, Gunuaræ ſe ſororem perhibuit, eadem matre, diuerſo vero patre progenitam. At vbi in Gotari penates peruentum, tædarum Aliuldæ (id filiæ eius nomen erat) conuiuium exhibetur. Diuerſis Ericus ac rex ædibus accumbebant, quarum tecta paries

communis

communis exceperat: eædem deintus penſibilibus per totum obductæ aulæis erant. Aſſedit Gotaro Gunuara, ſed Ericum altrinſecus Craca cum Aluilda ſtipabat. Qui inter iocandum ſubducto ſenſim è pariete aſſere, quantum loci humanum corpus tranſmittere poſſet, aperuit, ignarisq́; conuiuis ſpacium meatui peruium fecit. Deinde ſponſam an Frothoni an ſibi nubere mallet, curioſius percontari inter epulas cœpit, maxime cùm obſeruato copularum reſpectu, regia proles conſentaneæ nobilitatis amplexui debeatur, ne vnius coniugum dignitas, alterius indignitate depereat. Qua ſe inconceſſis à patre nuptijs vſuram negante, reginam eam fore, cæterasq́; opibus exceſſuram promittens, ex repugnante obſequentem effecit, nō minus opum ſpe quam gloria captā. Cracam quoq; traditum eſt exhibitæ potionis temperamento, Frothonis amori virgineam adegiſſe cupidinem. At Gotarus Erici poſt epulas conuiuium petit, nuptialis loci licentiam adaucturus. Quo exeunte Gunuara, ſicut ante iuſſa fuerat, ſubducti aſſeris loco peruium tranſgreſſa parietem, proximum Erico diſcubitum occupat. Cui Gotarus eam conſeſſu iunctam miratus, qualiter & quare eò venerit percontari impenſius cœpit, illa ſororem ſe Gunuaræ, regemq́; formarum falli ſimilitudine memorabat. Cuius cum rex cognoſcendi cauſa, ſubitò regiam repetiuiſſet, Gunuara poſtico ſe quò venerat referens, priſtino in loco cunctis ſpectanda conſedit.

Opũ gloriæq; conſequendæ ſpes quantum poſſit.

Qua viſa Gotarus parum luminibus credulus, maxima cum agnitionis diffidentia ad Ericum iter remenſus, relatam ſuo more Gunuaram præ oculis habuit. Ita quoties aularum aditus permutauit, toties vtrobiq; quam quærebat offendit. Et iam non conſimilis, ſed eadem hinc inde facies ingenti regem admiratione torquebat. Impoſſibile enim ad omnem videbatur modum, abſq; notabili diſcrimine, eundem diuerſis habitum ineſſe formarum. Soluto tandem conuiuio, filiam & Ericum nuptiali in cubiculum vſq; comitate proſequitur. Ipſe aliàs cubitum redit. At Ericus Aliuldam Frothoni deſtinatam, ſeorſum cubare permittit, Gunuaram vt antè deluſo rege complexus. Itaq; Gotarus inſomnem agēns noctem, ſtupido errantiq; animo ludificationis ſuę ſpeciem agitabat: neq; enim paritas ſpecierū, ſed identitas videbatur. Vnde incerta adeò atq; anceps illū æſtimatio ſubijt, vt errori tribueret, quod reuera deprehenſum habebat. Tandē pariete fraudem inſtrui potuiſſe, animo obuerſatum eſt. Quem cum diligentius inſpici luſtrariq́; iuſſiſſet, nulla fractionis veſtigia deprēhendit. Inconcuſſa ſiquidem totius ędis integritas apparebat. Quippe Ericus nocte concubia, quo minus dolus conſpicuus foret, ſoluti parietis ſarſerat læſionem. Deinde duos cognoſcendæ rei cauſa tacite Erici cubiculo intromiſſos, ac poſt aulæam conſiſtere iuſſos, cuncta curioſius attendere iubet. Iidem Ericum cum Gunuara repertum, occidendiq́; præceptum acceperant. Qui inita latenter æde, velatis cortina angulis præſentiam occultantes, Ericum ac Gunuaram nexis inuicem brachijs, communi toro fruentes conſpiciunt. Quos ſemiſopitos rati, profundiorem quietis copiam expectabant, operiri volentes, donec exequendi ſceleris grauior porrigeret ſomnus: qui cum ſtertente ſonorius Erico, concepti liberius ſomni ſpeciem agnouiſſent, continuò trucidandi eius gratia, deſtrictis prodiere mucronibus. Quorum Ericus inſidioſo expergefactus accurſu, cum imminentes capiti gladios ſuſpexiſſet, dicto nouercæ nomine, quod olim inter pericula nuncupare iuſſus fuerat, promptum neceſſitatis remedium expertus eſt. Clypeus enim eius, qui ſublimius à trabe pendebat, ilico in eum collapſus, inerme corpus quaſi deinduſtria, ne à latronibus confoderetur, obtexit. At ille fortuna haud fruſtra vſus, proximi latronis vtrumq; pedem rapto deſecuit ferro. Alterum Gunuara non impetu minori haſta transfodit, muliebri corpore virilem animum ęquans. Taliter Ericus inſidijs liberatus, repetito mari nocturnæ nauigationi ſe præparat. At Rollerus ijs qui comminus excubare iuſſi fuerant, ſignum irrumpendæ regiæ lituo dedit. Quo rex audito, hoſtium aduentum indicari ratus, præceps fugam nauigio tenuit. Interea Bracus & qui cum eo irruerant, conuulſam regis ſupellectilem, Erici manibus imponendam curabant. Medium fermè noctis agendis impenſum eſt prædis. Quorum mane rex cognita fuga inſecutionem molitus, per amicorum quendam ne quid ſubitò pararet, aut

Egregium ſuperſtitioſæ credulitatis exemplum.

cum impetu exequeretur, admonitus eſt, perſuadebatur quippe maiore inſtrumẽto opus eſſe, nec expedire, cum paucis in Daniã conſequi fugientes. Sed ne ſic quidem impatiens animus damni impetum preſſit. Nihil enim magis mouerat regẽ, quam quod alienæ cladis paratus recidiſſet in ſuos. Enauigans autem rex, peruenit in portum, qui nunc ab Omi vocabulum tenet, vbi aduerſa tempeſtate oborta, alimentis defectus, ſatius arbitratus eſt moriendi neceſſitatem ferro ſubire, quàm fame. Itaq; nautici manu in ſeipſos verſa, alternis vulneribus accelerauere fatũ. Rex cum paucis montium prærupta ſecutus elabitur. Indicium cladis, colles editi prębent. Interea Erico proſpere nauigationẽ emenſo. Frothoni cum Aliulda nuptiæ actæ ſunt. Poſt hęc Sclauorũ mandatur irruptio. Ad quam coërcendã Ericus cum octo nauigijs deſtinatur: quippe Frotho rudis adhuc rei bellicæ videbatur. Ericus igitur ne virilem vnquam operam detrectaret, ſuſceptũ gratulanter officium, fortiter exequendũ curauit. Qui cum piratas ſeptenis nauibus eſſe cognoſceret, vna tantũ ẽ ſuis aduectus, reliquas ligneis propugnaculis cingi, ronſiſq; arborũ ramalibus obduci iubet: deinde cum hoſticæ claſſis numerum plenius ſpeculaturus procederet, inſequentibus ſe Sclauis, ocyus ad ſuos refugere cœpit. At hoſtes vt inſidiarum ignari, ita fugientẽ comprehendere auidi, crebro incunctantiq; fluctus remigio concuſſere. Naues enim Erici liquidò cognoſci non poterant, frondentis ſyluę ſpeciem præferentes: qui cum anguſtioris ſe maris flexui tradidiſſent, ſubitò Erici claſſe concluſos vident. Sed primum inuſitata facie ſtupidi, nauigio nemus agi putabant, deinde fraudem folijs ſubeſſe cognoſcunt. Seram ergo incurię pœnitentiã agentes, habitã incautius nauigationem remetiri tentabant. Sed dum puppes obuertere parant, ab hoſte eas inſiliri conſpiciunt. Ericus vero ſubducto in littus nauigio, funda procul in hoſtes ſaxa torquebat. Igitur Sclauorũ cæſi pleriq;, quadraginta capti fuere, qui poſtea vinculis, ac fame coërciti, inter varias cruciatus anguſtias ſpiritum depoſuerunt. Interea Frotho traijciendæ in Sclauiam expeditionis gratia, tam ẽ Danis, quàm ex finitimis ingentẽ adciuerat claſſem. Huius minima ratis extabat, quæ biſſenos veheret nauticos, totidẽq; remigijs agi poſſet. Poſt hæc Ericus ſocijs patientius præſtolari iuſſis, actæ iam cladis famam Frothoni perlaturus occurrit. Cumq; nauigando puppim fortè piraticã vadoſis ac minus altis gurgitibus inflictã hærere conſpiceret, quod res fortuitas dictorũ grauitate proſequi ſolitus erat, obſcura eſt, inquit, ignobilium ſors, fortunaq; vilium ſordida. Deinde naue propius applicata, piratas proprium contis nauigium expedire conniſos, ac circa eius ſeruationẽ impenſius occupatos oppreſſit. Quo peracto cum ad regiam claſſem rediſſet, Frothonem nuncia victoriæ ſalutatione reficere cupiens, ſaluum fore florentiſſimæ pacis autorẽ iubet. Rex verum eius dictum fieri precatus, augurem eſſe ſapientis animum affirmabat. Ericus vera à ſe dici, paruulaq; victoria maioris omen afferri reſpondit, exiguis ſæpe rebus magnarum præſagia captari teſtatus. Regem deinde manũ ſpargere hortatus, Iutiæ equitatum terreno proficiſci itinere iubet, reliqua exercitus parte marinũ ineunte compendium. Tanta autẽ nauigiorum frequentia mare compleuerat, vt nec receptui portus, nec caſtris littora, aut commeatibus impenſæ ſuppeterent. Terreſtris aũt acies tanta fuiſſe fertur, vt compendij gratia complanaſſe montes, meabiles effeciſſe paludes, lacunas aggeribus exæquaſſe, vaſtiſſimaſq; voragines iniectis molibus expleſſe dicatur. Interea Strunico Sclauorũ rege belli inducias per legatos petente, Frotho tempus apparatui negat, affirmans hoſtem inducijs inſtrui non oportere. Præterea hactenus ſe bellicorũ operum expertem vixiſſet, nec debere eorũ initia ancipiti rerum expectatione ſuſpendere, quod quiſquis primã feliciter militiam geſſerit, conſimilẽ de cætero fortunam ſperare poſſit. Tale enim quenq; omen habiturũ pugnæ, quale congreſſionum principia dederint, cum initiales bellorum ſucceſſus, ſequentibus augurio fore ſoleant. Ericus reſponſi prudentiã laudat, affirmans ita ludũ foris agi oportere, prout domi fuerit inchoatus: Danos à Sclauis prouocatos eſſe ſignificans. Quod dictum acerrimo prælio proſecutus, Strunico cum gentis ſuæ fortiſſimis interfecto, reſiduos in fidem accepit. Tum Frotho conuocatis Sclauis per pręconem edixit, vt ſi qui inter eos rapinæ aut furto aſſueuiſſent, ocyus exhiberentur, promit-

Apparatus bellicus ingens.

Sclaui à Danis ſubacti.

promittens ſe talium mores primis honoribus donaturū. Iuſſit etiā vt quicunq; malarū artium ſtudijs caluiſſent, prēmia recepturi prodirent. Grata Sclauis promiſſio fuit. Cuius ſpem quidam cupidius, quam conſideratius ſecuti, prius prodidere ſeipſos, quàm alieno poſſent indicio declarari. Quos tanta lucri cupiditas fefellit, vt ruborē quæſtui poſtponentes, crimen pro gloria ducerent. Quibus ſponte exhibitis, hac, inquit, Sclaui vos ipſos patriā peſte vacuefacere conuenit, continuoq; eos à lictoribus abripi iuſſos, in altiſſimas cruces ciuiū manu ſubfigendos curauit. Plures à paucioribus punitos crederes. Ita callidi ingenij rex dum veniam quam victis hoſtibus tribuit, crimen confeſſis negauit, totā penè Sclauicæ gentis ſtirpē conſumpſit. Sic indebiti præmij cupiditatē debita conſecuta eſt pœna, iuſtoq; ſupplicio indignæ mercedis auiditas adacta eſt. Crediderim iure exitio traditos, qui cum taciturnitatis munimento ſalutē ſeruare potuiſſent, voce periculū adciuerunt. Rex recentis victoriæ titulis euectus, ne iuſtitia quàm armis defectior videretur, nouis exercitū legibus formare conſtituit, quarum præſens quaſdam ritus vſurpat, quaſdā arbitraria iuris nouitas aboleuit. Edixit enim vt primipilus quiſq; prædæ partitione facta, maiorē cętero milite portionem acciperet: ducibus vero quibus in acie ſigna anteferri ſolerent, dignitatis cauſa captiuū conceſſit aurum. Gregariū vero militē argento voluit eſſe contentū. Arma ad pugiles redundare, captiua nauigia popularibus cedere iuſſit, vtpote eis debita quibus condendi rates inſtruendiq; ius eſſet. Præterea ſanxit, ne quis rem familiarē ſeris mandare præſumeret, duplum ex fiſco regis amiſſorū precium recepturus. Quam ſi quis arcarum clauſtris obſeruandam duxiſſet, aureæ librę regi debitor fieret. Statuit etiam vt in eum qui furi ignoſceret, furti pœna recideret. Præterea ſi quis in acie primus fugam capeſſeret, a communi iure alienus exiſteret. At vbi in Daniam redijt, vt quicquid Grep ſiniſtra morum vſurpatione corruperat, bonis artibus expiaret, arbitrariam fœminis nubendi poteſtatem indulſit, ne qua tori coactio fieret. Itaq; lege cauit, vt eis in matrimonium cederent, quibus inconſulto patre nupſiſſent. At ſi libera conſenſiſſet in ſeruum, eius conditionem æquaret, libertatiſq; beneficio ſpoliata, ſeruilis fortunæ ſtatum indueret. Maribus quoq; quamcunq; primitus cognouiſſent, ducendi legem inflixit. Adulteros à veris coniugibus corporū parte ſpoliandos conſtituit, quo minus continentia flagitijs eliderctur. Edixit quoq; vt ſi Danus Dano rapinam infligeret, duplum rependeret, ac violatæ pacis crimine cenſeretur. At ſi quis rem furto quæſitam ad alienam domū perferret, hoſpes poſt illum ædis ſuæ fores obcluderet, bonorum omnium pœnam incurreret, atq; in concione coram omnibus vapularet, quod ſe eidem delicto obnoxiū feciſſe videretur. Præterea quiſquis exulum patrię ſuæ hoſtis euaderet, aut inimicum ciuibus ſcutum afferret, rerum ac vitæ periculo pœnas lueret. Si quis autem ad exequendum regis imperiū ob animi contumaciā piger exiſteret, exilio mulctaretur. Solebat nanq; ſagitta lignea ferreæ ſpeciem habens, nuncij loco viritim per omnes mitti, quoties repentina belli neceſſitas incidiſſet. Qui vero ex popularibus primipilū in acie anteiret, ex ſeruo liber, ex agreſti illuſtris euaderet. At ſi ingenuus foret, ſatrapa crearetur. Tanta olim audaces ſtipendia merebantur. Adeò veteres nobilitatē fortitudini tribuendam putabant. Siquidem non fortunæ virtutē, ſed virtuti fortunā deferri oportere, exiſtimatum eſt. Præcepit quoq; ne lis vlla iuriſiurandi fide aut pignorū poſitione contraheretur. Qui vero alium pignus ſecum ponere iuſſiſſet, eidem aureæ libræ dimidium ſolueret, alioqui grauem corporis mulctam ſubiret. Prouiderat enim rex ex pignorum poſitione maximas litium cauſas incidere poſſe. De qualibet vero controuerſia ferro decerni ſanxit, ſpecioſius viribus quàm verbis confligendum exiſtimans. Quod ſi alter dimicantium relato pede prænotati orbis gyrum excederet, perinde ac victus cauſæ detrimentum reciperet. Sin autem quauis de re pugilem popularis impeteret, ipſum armatus exciperet, cubitali duntaxat ſtipite pugnaturum. Quinetiam cladem Dani ab alienigena oppreſſi duorum extraneorum cæde farciendam inſtituit. Interea Gotarus ſumendi de Erico ſupplicij gratia, pugnæ exercitum comparat. Econtrario Frotho cum magno claſſis apparatu Noruagiam petit. Cum ad inſulam Renſo pariter appuliſſent, Gotarus Frothoniani

Leges Frothonis Danorum regis.

Specioſius eſt viribus quàm verbis confligere.

nominis magnitudine territus, pacem per legatos efflagitat. Ad quos Ericus, inuerecundus, ait, eſt latro, qui prior concordiam quærit, aut bonis communicare præſumit. Qui enim obtinere geſtit, obniti debet: ictus ictui opponendus eſt, liuorq; liuore pellendus. Cumq; hoc dictum Gotarus attentis eminus auribus excepiſſet, quàm poterat clara voce ita inquit: Quiſque virtuti militat, prout beneficij meminit. Cui Ericus: Beneficentiã tuam reddito tibi conſilio repenſaui. Quo ſermone egregios monitus omni donorum genere pręſtantiores indicabat. Et vt Gotarum accepti conſilij ingratum oſtenderet, quando coniugem mihi, inquit, cum vita adimere cupiebas, melioris exempli ſpeciem laceraſti. Solum inter nos ferrum decernendi ius obtinet. Poſt hæc Gotarus parum proſpera congreſſione Danorum claſſem adortus occiditur. Cuius regnum Rollerus beneficij nomine poſtmodum à Frothone ſuſcepit, quod ſepteno prouinciarum numero tendebatur. Eundem quoq; Ericus collata ſibi quondam à Gotaro prouincia muneratus eſt. His geſtis, Frotho per ſummam ac ſecuram pacem triennium geſſit. Inter hæc rex Hunorum audito gnatæ repudio, adiuncto ſibi rege orientalium Olimaro, aduerſum Danos biennio belli apparatũ contraxit. Igitur Frotho non ſolum indigenas, ſed etiã Noruagienſes, ac Sclauos in copias vocat. A quo Ericus hoſtiles ſpeculatum acies miſſus, Olimarum qui claſſis magiſtratũ acceperat, Hunorum rege terreſtres ductante copias, haud procul Ruſcia reperit, quem taliter affari cœpit:

Quid ſibi vult quæſo belli grauis iſte paratus?
Aut quô claſſe potens rex Olimare ruis?

At Olimarus.

Fridleui natum nobis inceſſere cordi eſt,
Et quis es audaci talia voce rogans?

Ad quem Ericus.

Vincendi inuictum ſubijt ſpes irrita mentem,
Frothonem nullus exuperare poteſt.

Contrà Olimarus.

Quicquid contingit primo, ſemel accidit, & res
Non ſperata ſatis ſæpe ſubire ſolet.

Qua ſententia à nemine nimium fidei in fortuna reponendum eſſe perdocuit. Deinde Ericus Hunorum agmen exploraturus obequitat. Quod Ericum præteriens, inuicemq; ab ipſo præteritum, ptimam ortiuo ſole aciem, poſtremã occiduo præbuit. Itaq; penes quem tot millium regimen foret, ab obuijs ſciſcitatus eſt. Quem Hun forte conſpiciens, rex hic Hunorum erat, ſpeculandi miniſterium accepiſſe cognouit, perquiritq; quod percunctatori vocabulum foret. Ericus ſe vbiq; aduentantem, nec vſquam compertum vocitari perhibuit. Rex item admoto interprete, quid Frotho operis exerceret interrogat. Cui Ericus: Nunquam Frotho domi inimicum præſtolatur exercitum, nec hoſtem in ædibus operitur: pernox enim & peruigil eſſe debet alienum appetens culmen: nemo ſtertendo victoriam cepit, nec luporum quiſquam cubando cadauer inuenit. Quem rex exquiſitis dictorum ſententijs callere cognoſcens, hic ait fortaſſe Ericus eſt, à quo filiam meã falſi criminis inſimulatam accepi. Qui continuò prendi iuſſus, nõ decere, inquit, vnum à pluribus abripi. Quo dicto nõ modo regis animũ complacauit, ſed etiam ad ignoſcendi ſibi voluntatem perduxit. Cuius impunitatis cauſam potius à calliditate quàm beneuolentia profectam cõſtabat, cum ob hoc maxime dimitteretur, vt Frothonem nunciatæ multitudinis rumore terreret. A quo cum reuerſus explorata referre iuberetur, ſex claſſium ſenos reges, earumq; quamlibet quina nauium millia complectentem vidiſſe ſe retulit, quarum vnamquanq; trecentorum remigum capacem eſſe conſtaret. Quemlibet vero totius ſummæ millenarium quaternis alis contineri dicebat. Volebat autem millenarium mille, ac ducentorum capacem intelligi, cum ala omnis trecentorum numero compleatur. Cunctante vero Frothone, quid contra tot acturus eſſet, attentiusq; ſubſidia circunſpiciente: probum, inquit Ericus, audacia iuuat: acri cane occupandus eſt vrſus: moloſſis quippe non imbellibus auiculis opus eſt. Quo dicto Frothoni contrahendæ

Nemo vnquã ſtertendo victoriã conſecutus eſt.

hendæ claſſis conſilium præbuit. Qua inſtructa aduerſum hoſtem nauigiatio tenditur. Igitur inſulas quæ Daniam orientemq; interiacent, prælijs ſubigunt. Vnde procedentes naues aliquot Rutenę claſſis offendunt. Quarum cum Frotho paucitatem inceſſere deforme duxiſſet, à macro, inquit Ericus, & tenui petendus eſt cibus. Raro pingueſcet qui cadit. Neq; enim mordendi potens eſt, quem vaſtus occupauerit follis. Quo documento regi irruptionis edendæ ruborẽ excuſſit, eũq; mox ad paucitatem multitudine laceſſendam perduxit, vtilitatem pudori præferendam ſignificans. Poſt hæc ad Olimarum proceſſum eſt, qui multitudinis ſegnitie excipere hoſtem, quàm aggredi præoptabat: quippe Ruthenorum nauigia incompoſita, minusq; ob granditatem ad remigium habilia videbantur. Sed ne ei quidem numeroſitatis potentia profuit. Inuſitata nanq; Ruthenorum multitudo copijs quàm virtute præſtantior, robuſtæ Danorum paucitati victoriam tradidit. Frotho cum patriam repetere vellet, inauditum nauigationis impedimentum expertus eſt. Quippe crebra interfectorum corpora, nec minus ſcutorum, haſtarumq; fragmenta iactante æſtu vniuerſum maris conſtrauerant ſinum. Itaq; portus non anguſti minus, quàm olidi erant. Igitur medijs obſtrictæ cadaueribus hæſere puppes. Nec putria quidem ac circunflua corpora remis abigere, aut contis propellere poterant, quo minus vno ſublato, mox aliud aduolutum impelleret claſſem: bellum cum mortuis obortum crederes. Nouum contra exanimes diſcrimen extabat. Igitur Frotho conuocatis quas vicerat gentibus, lege cauit vt quiſquis paterfamiliâs eo conciderat bello, cum equo omnibusq; armaturæ ſuæ inſignibus tumulo mandaretur. Quem ſi quis veſpillonum ſceleſta cupiditate tentaſſet, pœnas non ſolum ſanguine, ſed etiam inhumato cadauere daret. Buſto atq; inferijs cariturus. Siquidem par eſſe credebat, vt alieni corruptor cineris, nullo funeris obſequio donaretur, ſortẽq; proprio referret corpore, quam in alieno perpetraſſet. Centurionis vero, vel Satrapæ corpus rogo propria naue conſtructo, funerandum conſtituit. Dena autem gubernatorum corpora vnius puppis igne conſumi præcipit. Ducem quempiam aut regem interfectum proprio iniectum nauigio concremari. Tam ſcrupuloſam ducendis interfectorum funeribus obſeruationem præſtari voluit, ne promiſcuos exequiarum ritus exiſtere pateretur. Iamq; cuncti Ruthenorum reges, Olimaro Dagoq; exceptis, Marte conciderant, bella quoq; Ruthenos ex Danorum imitatione celebrare præcepit, ac ne quis vxorem niſi emptitiam duceret, venalia ſiquidem connubia plus ſtabilitatis habitura cenſebat, tutiorem matrimonij fidem exiſtimans, quod precio firmaretur. Præterea ſi quis virginis ſtuprum vi petere auſus eſſet, ſupplicia abſciſſis corporis partibus lueret, elioqui mille talentis concubitus iniuriã penſaturus. Decreuit etiam vt quiſquis militiæ deditus, ſpectatæ virtutis titulum affectaret, impeteret vnũ, exciperet duos, tres modica pedis retractione vitaret, quatuor fugere non erubeſceret. Aliam quoq; ſuper militum ſtipendijs conſuetudinem a ſubiectis ſibi regibus obſeruandam edixit. Patrium domeſticumq; militem hyberno tempore ternis argenti talentis donari iuſſit, gregarium aut conductitium binis, priuatum ac militiæ laboribus defunctum duntaxat vno. Qua lege virtuti iniuriam afferebat, conditiones militum non animos æſtimans. In quo quidem erroris argui poterat, cum familiaritates meritis anteferret. Poſt hæc interrogatus à rege Ericus, an Olimari copias Hunorum æquaret exercitus, carmine ſic eloqui orſus eſt:

Ruthenorũ regum ſtrages.

Hercule deprendi nulli numerabile vulgus,
Vulgus cuius erat terra nec vnda capax.
Colluxere ignes crebri, ſylua omnis obarſit,
Index innumeræ flamma cohortis erat.
Calcibus obtrita tellus ſubſedit equinis,
Edebant rapidos ſtridula plauſtra ſonos.
Ingemuere rotæ, ventos auriga premebat,
Vt tonitrum currus aſſimulaſſe putes.
Vix armatorum cœtus ſine lege ruentes,
Ponderis impatiens preſſa ferebat humus.

Obmugire aër viſus mihi, terra moueri,
Tantus in externo milite motus erat.
Nam quindena ſimul vexilla micantia vidi,
Quodq́; ex ijs centum ſigna minora tenet.
Poſt quorum quoduis poterant bis dena videri
Signorum numero: par erat ordo ducum.

Igitur Frothone quid contra tot opponeret perquirente, redeundum docet, patiendumq́; hoſtes propria primum immanitate conſumi. Obeditum monitui eſt. Neque enim minore ſtudio probatum conſilium quàm editum fuit. At Huni per auia ſolitudinesq́; progreſſi, nuſquam repertis commeatibus, paſſim inedia periclitari cœperunt. Quippe regio vaſta ac paluſtris extabat, nec erat vllum egeſtatis ſubſidium reperire. Tandem fuſis comeſisq́; iumentis, tam vehiculorum quàm victus inopes ſpargebantur. Cæterum error par fami periculum erat. Non equis, non aſinis parcitur, non fœdis aut putribus abſtinetur. Poſtremo ne canibus quidem temperatum eſt, nephas omne morientibus licitum fuit. Nihil enim tam difficile, quod neceſſitas ſuprema non imperet. Ad vltimum fame exhauſtis publica clades inceſſit. Efferebantur abſque ceſſatione corpora, cunctisq́; exitium formidantibus, nulli miſeratio pereuntium fuit, humanitatem quippe metus excluſerat. Primum itaque regem paulatim defecere cohortes, deinde centuriatim defluxit agmen: deſeruit eum quoque Vggerus vates, vir ætatis incognitæ, & ſupra humanum terminum prolixæ, qui Frothonem transfugæ titulo petens, quicquid ab Hunis parabatur, edocuit. Inter hæc Hithinus rex aliquantæ Noruagienſium gentis, Frothonis claſſem centum quinquaginta nauigijs accedebat. E quibus duo decim lectis, propius nauigationem cœpit habere, erecto in malum ſcuto ſocios aduentare ſignificans. Qui regi in proximum amicitiæ gradum receptus, magnum copijs eius attulit ſupplementum. Eidem poſtmodum cum Hilda Hogini Iutorum reguli filia, ſpectatæ admodum opinionis virgine, mutuus amor inceſſit. Quippe nondum inuicem conſpectos, alterna incenderat fama. At vbi mutuæ conſpectionis copia incidit, neuter obtutum ab altero remittere poterat, adeò pertinax amor oculos morabatur. Interea Frotho diſtributo per municipia milite, diligentius impenſas hybernis commeatibus neceſſarias conuectabat. Sed ne ſic quidem oneroſum impenſis exercitum ſuſtentare ſuffecit. Par propemodum Hunorum cladi pernicies incidit. Igitur ad inhibendum aduenarum confluxum, claſſe in Albiam miſſa, ne quid traijceretur, curæ habuit. Cuius duces Reuillus & Meuillus fuere. Soluta hyeme Hithino, Hoginoq́; ſocialem exequi piraticam placuit. Ignorabat enim Hoginus ſuam à ſodali filiam adamari. Erat autem is corporis habitu pręſtans, ingenio peruicax, Hithinus vero corpore perquam decoro, ſed breui extitit. Cæterum cum Frotho ſuſtentandi exercitus ſumptum in dies difficiliorem aduerteret, Rollerum in Noruagiam, Olimarum in Sueciam, Oneuum regem, & Glomerum piratam ſum præcipuum ad Orcades petendorum commeatuũ gratia dirigit, proprias cuiq; copias tribuens. Triginta reges ſequebantur Frothonem, qui ipſum amicitia vel obſequio colerent. Audiens autem Hun, dimiſſas à Frothone copias, nouum recentemq́; militem contrahit. At Hoginus filiam ſuam Hithino deſpondit, coniurato inuicem vter ferro periſſet, alterum alterius vltorem fore. Autumno petitores commeatuũ redeunt, trophæis quàm alimentis locupletiores. Rollerus enim prouincias Summoriam & Normoriam, occiſo earum rege Arthorio, vectigales effecerat. At Olimarus Thoriã Longum Ianitorum atq; Helſingorum regem, duosq́; alios haud inferioris potentiæ duces, Heſtiam quoq; & cum Olandia Curetiam, ſed & inſulas Suetiæ prætentas celeberrimus Barbariæ domitor triumphauit. Itaq; ſeptingenta reducebat nauigia, duplicato eductorum antea numero: Oneuo vero & Glemero, Hithino quoq; & Hogino Orcadum trophæa ceſſere. Hiſdem cum nongentis nauibus reditum eſt. Etiam quæſiti late ſumptus, conuectæq́; raptu impenſæ alendis abunde copijs ſuppetebant. Cæterum viginti regna imperio Frothonis adiecerant, quorum reges triginta prædictis adiuncti, Danorũ partibus militabant. Hac virium fiducia cum Hunis pugna conſeritur.

Huni periclitantur inedia.

Frothonis maieſtas ampliſſi.

ſeritur. Cuius prima dies tanta interfectorum ſtrage recruduit, vt præcipui tres Ruſciæ fluuij cadaueribus velut ponte conſtrati, peruij ac meabiles fierent. Præterea quantum quis itineris per triduum equo conficere poſſet, tantum locorum humanis cadaueribus completum videres, adeò ſpatioſa cædis veſtigia erant. *Incredibilis hominũ strages.* Itaq; prælio ſeptem dies extracto, occidit rex Hun. Cuius frater eodem nomine inclinatam Hunorum aciem conſpicatus, cum ſua ſe cohorte dedere cunctatus non eſt. Eo Bello ſeptuaginta ac centum reges, qui aut ex Hunis erant, aut inter Hunos militauerant, ſubmiſere ſe regi. Quem numerum Ericus ſuperiori ſignorum expreſſione complexus fuerat, cum Hunorum multitudinem Frothone percontanre diſtingueret. Igitur Frotho vocatis in concionem regibus, ſub vno eodemq; iure degendi normam imponit. Præfecit autem Olimarum Holingardiæ, Oneuum Conogardiæ, Hun vero captiuo Saxoniam tribuens, Reuillum Orcadibus donat. Prouincias Helſingorum, Iarnberorum, & Ianitorum, cum vtraq; Lappia, Dimaro cuidam procurandas attribuit. Dago Heſtiæ regimen erogauit, quorum vnumquenq; certis tributi legibus onerauit, obſequium beneficio applicans. Itaq; Frothonis regnum Ruſciam ab ortu complectens, ad occaſum Rheno flumine limitatum erat. Interea Hithinus apud Hoginum quorundam obtrectatione inſimulatus eſt, quaſi filiam eius ante ſponſalium ſacra ſtupri illecebris temeraſſet, quod tunc immane cunctis gentibus facinus habebatur. Igitur Hoginus credulus auribus rem falſo nunciatam excipiens, Hithinum regia apud Sclauos ſtipendia colligentem, claſſe laceſſit, conſertaq; manu victus Iuliam petiuit. Itaq; ſtatam à Frothone pacem internum labefactauerat bellum, primiq; indigetes regiam detrectauere legem. Quamobrem Frotho miſſis qui ſimul eos accerſcrent, ſcrupuloſius cauſam ſimultatis inquirit. Qua cognita, iuxta legis à ſe latæ formulã pronunciauit. Videns autem ne ſic quidem eos in gratiam reduci poſſe, patre filiã pertinacius repoſcente, litem ferro decidendam edixit. Id quippe ſolum dirimendæ controuerſiæ remediũ videbatur. Inita pugna Hithinus acerrima perſtrictus plaga, cum ſanguine & viribus corporis deficeret, inſperatam hoſtis clementiam expertus eſt. Hoginus ſiquidem promptiſſimam occidendi ipſius facultatem adeptus, formæ tamen eius, & iuuentæ miſeratione ſæuitiam manſuetudini cedere coëgit. Itaq; ne ephebum inter extremi ſpiritus momenta palpitantem extingueret, abſtinuit ferro. Olim nanq; impuberem, aut inualidum vita ſpoliare rubori deputabatur. *Inualidum vita ſpoliare quõdã pudori deputatum fuit.* Adeò cuncta verecundiæ momenta priſca pugilum fortitudo ſeruabat. Ita Hithinus ſociorum opera ad naues relatus, hoſtis beneficio ſeruatus eſt. Iidem ſeptimo abinde anno apud inſulam Hithinſo pugnam exorſi, mutuis vulneribus conſumpti ſunt. Felix Hoginus foret, ſi circa deuictum ſemel Hithinum ſeueritate potius quam clementia vſus fuiſſet. Ferunt Hildam tanta mariti cupiditate flagraſſe, vt noctu interfectorũ manes redintegrandi belli gratia carminibus excitaſſe credatur. Eodem tempore Altico Sueonum regi aduerſum Geſtiblindum Gothorum regem atrox incidit bellũ. At Geſtiblindus viribus minor, Frothonẽ ſupplex acceſſit, ſe ac regnũ percipiendę opis gratia dediturus. Qui mox Skalc Scanico, atq; Erico in ſubſidium receptis, cum ſupplementis militũ redit. Cumq; militiæ procurſum in Alricum effundere ſtatuiſſet, Ericus prius filium eius Gunthionum, Wermis ac Solongis prælatum cenſuit impetendum, oportere aſſerens feſſum tempeſtate nautam proximum captare littus. Præterea radicum inopem raro virere truncum. Igitur irruptione facta perit Gunthionus, nomenq; eius tumulus refert. Audiens Alricus interemptionem filij, vltum ire deproperat. Conſpicatus hoſtes Ericum clandeſtino accerſitum colloquio, recenſitis patrum ſuorũ fœderibus, vt Geſtiblindi militiam detrectaret, orabat. Quod Erico pertinacius abnuente, cum Geſtiblindo dimicandi licentiam flagitat, priuatam pugnam publicẽ proferendã exiſtimans. Quem Ericus ſenectute armis inhabilem referens, triſtẽq; eius valetudinẽ maxima cum ætatis excuſatione prætendens, ſe eius loco obtulit pugnaturũ, probroſum docens, ſi duellum præſtare refugeret, pro quo bellũ commiſſurus veniſſet. *Qui bellum cõmiſſurus venit, ſi duellum præſtare nolit, probrum contrahit.* Hinc abſq; cunctatione dimicatum eſt. Occiſo Alrico Ericus quam grauiſſime affectus, ægre compertis remedijs, ſerũ incolumitatis regreſſum

habuit. At Frothoni ipſum occubuiſſe falſo fama vulgauerat, mentemq́; regis magno ob id mœrore torquebat. Quam triſtitiam Ericus reditus ſui beneficio diſpulit. Quippe Sueciam, Wermiam, Helſingiam, atq; inſulas Solis, opera ſua Frothonis adiectas imperio nunciabat. Quem mox Frotho deuictarũ ab eo gentium regem conſtituit, ac præterea Helſingiam ei cum vtraq; Lappa, Finniam quoq; & Eſtiam annuo ſtipendiorũ iure contribuit. Nemo ante ipſum Sueticorum regum Erici nomine cenſebatur, ab ipſo autẽ in cæteros vocabulum fluxit. Eodem tempore regnabat Alf in Hetmarchia, filium habens Aſmundũ. Biorno vero in Wik prouincia, cui Aſuitus filius erat. Accidit autem Aſmundum parum proſpere venationi intentum, dum feras aut canibus occupare, aut caſſibus excipere pergeret, irruente fortè caligine longius à retiarijs auio fuiſſe calle diuulſum, vaſtaq́; pererrantem iuga tandem equo & veſtibus deſtitutum, fungos & tubera peredisſe, ad vltimum in Biornonis regis penetralia fortuito deueniſſe progreſſu. Præterea ipſe filiusq́; regis conuictu paulisper habito, ad confirmandum inter ſe amicitiæ cultum omnibus coniurauere votis, quencunq; eorum vita prolixior excepisſet, mortuo contumulandum fore. Tantus enim ſocietatis eorũ atq; amicitiæ vigor extabat, vt neuter altero fatis abſumpto, lucem prorogare ſtatueret. Poſt hæc Frotho omnium ſubiectarum ſibi gentium manu contracta claſſe Noruagiam petit, Erico terrenum agmen ductare iuſſo. Humanæ ſiquidẽ cupiditatis more quo plura poſſederat, plus affectans, etiam vaſtiſſimam atq; horridiſſimam orbis terrarum partẽ ab hoc iniuriæ genere intentatam exiſtere paſſus non eſt. Adeò opũ acceſſio auiditati incrementũ afferre conſueuit. Igitur Noruagienſes abiecta defenſionis ſpe, rebellandi fiducia defecti, in Halogiæ fines maiore ex parte profugere cœperũt. Stikla quoq; virgo ſeruandæ caſtitatis cauſa patriæ ſe ſubduxit, bellis quàm nuptijs exerceri præoptans. Inter hæc Aſuitus morbo conſumptus, cum cane ac equo terreno mandatur antro. Cum quo Aſmundus ob amicitiæ iuſiurandũ viuus contumulari ſuſtinuit, cibo quo veſceretur illato. Iamq́; Ericus cum exercitu ſuperiora permenſus, Aſuiti fortè tumulum appetebat: cui Sueones theſauros ineſſe rati, ligonibus perfregere collem. Itaq; maioris quàm credebatur altitudinis ſpecum aperiri conſpiciunt. Ad quem perluſtrandum opus erat eo, qui ſe in illum pendulo circumligatũ fune demitteret. Delectus eſt fortè ex promptiſſimis iuuenibus vnus, quem quũ Aſmundus ſporta reſtim ſequente intromiſſum aſpiceret, protinus eiecto eo, corbem conſcendit. Deinde ſuperne aſtantibus, ac moderantibus funem, abſtrahendi ſignum porrexit. Qui ingentis pecuniæ ſpe reducto corbe quum ignotam extracti ſpeciem animaduerterent, inuſitata facie territi, defunctumq́; rediſſe rati, proiecta reſte in diuerſa fugêre. Quippe Aſmundus tetro oris habitu, ac veluti funebri quodã tabo obſitus videbatur. Qui fugientes reuocare conatus, vociferari cœpit, falſo eos formidare viuum. Quem videns Ericus, præcipue cruentati oris eius imaginem mirabatur. In vultu ſiquidem profluus emicabat ſanguis. Quippe Aſuitus noctibus rediuiuus crebra colluctatione læuã illi aurẽ abruperat, fœdumq́; indigeſtæ ac crudæ cicatricis ſpectaculũ apparebat. Igitur à circunſtantibus accepti vulneris cauſam referre iuſſus, ſic orſus eſt fari:

Aſmundus uiuus cum amico mortuo conſepelitur.

Mortuus qui fuerat, de nocte rediuiuus cum aduerſario colluctatur.

Quid ſtupetis qui relictum me colore cernitis?
Obſoleſcit nempe viuus omnis inter mortuos.
Mala ſoli grauis vni manet omnis domus orbis.
Miſeri quos hominum ſubſidijs deſtituit ſors.
Mihi ſpecus & iners nox, tenebræq́; & vetus antrum
Oculis delicias eripuerunt, animoq́;.
Humus horrens, tumulus putris, & immunditiarum
Grauis æſtus minuerunt iuuenilis decus oris,
Habitumq́; & validi roboris vſum vitiarunt.
Super hæc omnia contra exanimem conſerui vim,
Graue luctæ ſubiens pondus & immane periculum,
Laceris vnguibus in me rediuiuus ruit Aſuit,
Stygia vi reparans poſt cineres horrida bella.

Quid ſtupetis, qui relictum me colore cernitis?
Obſoleſcit nempe viuus omnis inter mortuos.
Neſcio quo ſtygij numinis auſu
Miſſus ab inferis ſpiritus Aſuit,
Sæuis alipedem dentibus edit,
Infandoq́; canem præbuit ori.
Nec contentus equi vel canis eſu,
Mox in me rapidos tranſtulit vngues,
Diſciſſaq́; gena ſuſtulit aurem,
Hinc laceri vultus horret imago,
Emicat inq́; fero vulnere ſanguis.
Haud impune tamen monſtrifer egit,
Nam ferro ſecui mox caput eius,
Perfodiq́; nocens ſtipite corpus.
Quid ſtupetis, qui relictum me colore cernitis?
Obſoleſcit nempe viuus omnis inter mortuos.

Iamq; Frotho in Halogiæ fines emouerat claſſem, vbi ad cognoſcendam multitudinis ſuæ ſpeciem, quæ numeri menſuram, capacitatéq; tranſcendere videbatur, collem à militibus congeri iubet, viritim lapide in aceruum miſſo. Eundem quoq; haſtis numerandi agminis modum ſecutus eſt. Conſpicui adhuc colles fidem viſentibus præbent. Hic Frotho conſerta cum Noruagienſibus pugna, grauem cædibus diem egit. Noctu vtrinque receptui conſultum eſt. Appetente diluculo terreſtria permenſus ſuperuenit Ericus. Hic regi certamen ſuggerit iterandum. Quo bello tanta de Danis ſtrages accepta eſt, vt è ternis nauium millibus ſolæ centum ſeptuaginta ſuperſtites fuiſſe credantur. Normani vero tam vaſta clade deleti ſunt, vt fama ſit, ne quintæ quidem vicorum parti remanſiſſe cultorem. *Normanorum clades ingens.* Victor Frotho pacem per omnes gentes reficere cupiens, vt vniuſcuiuſq; rem familiarem à furum incurſu tutam præſtaret, ociumq; regnis poſt arma deſereret, armillam vnam in rupe, quam Frothonis petram nominant, alteram apud Wig prouinciam habita cum Noruagienſibus concione, defixit, edictæ à ſe innocentiæ experimentum daturas, ſubductis iiſdem, in omnes regionis præſides animaduertendum minatus. Itaque ſummo cum præfectorum periculo aurum abſque cuſtodia medijs affixum triuijs, magnum auaritiæ irritamentum extabat, opportuna rapinæ præda plena cupiditatis ingenia prouocante. *Aurum poſitū in triuio.* Statuit idem, vt nauigantes repertis vbicunque remis licite fruerentur. Amnem vero tranſituris vſum equi, quem vado proximum reperiſſent, liberum eſſe conceſſit. Eodem deſcendendum fore conſtituit, quum priores eius pedes ſolum attingerent, poſtremos adhuc vnda ſubleuaret. Talium ſiquidem commodorum beneficia potius humanitatis, quam iniuriæ nomine cenſenda credebat. Cæterum reum capitis fieri, qui ſuperato amne equi vſum longius expetere præſumpſiſſet, inſtituit. Iuſſit etiam, ne quis ædem vel arcam ſeris obfirmatam haberet, aut rem vllam clauſtrorum cuſtodia contineret, triplicem amiſſorum reſtitutionem promittens. Præterea tantum alieni cibi in commeatus aſſumi fas eſſe, quantum vni cœnæ ſufficeret, promulgabat. Quam ſi quis in capiendo menſuram excederet, furto obnoxius haberetur. Furi vero traiectis ferro neruis in ſuſpendium acto, lupum collateralem affigi præcepit, vt malitiam hominis acerbitati belluæ ſimilitudo exæquaret pœnæ. Eandem quoq; in furtorum conſcios mulctam extendi curauit. Ibidem ſeptennio iocundiſſimum ocij tempus emenſus, filium Aluonem, filiamq; Oſuram nomine procreauit. Iiſdem fortè diebus Arngrimus pugil Sueticus Frothonem acceſſerat, qui Scalc ſcanicum, quod ab eo olim nauigio ſpoliatus fuerat, ex prouocatione laceſſitum occidit. Quo facinore ſupra modum elatus, aggreſſus eſt Frothonis filiam poſtulare. Obſeratas regis aures expertus, Erici Suetiam regentis ſubſidium flagitat. Quem Ericus hortari cœpit, vt aliquo præclari operis merito Frothonis ſibi fauorem aſciſceret, pugnaretq; aduerſum Egtherum regem Biarmiæ, & Thengillum regem Finnimarchiæ, quod ij ſoli cæteris obſequentibus,

Danicum detrectare viderentur imperium. Nec mora, cò exercitum egit. Sunt autem Finni vltimi Septentrionis populi, vix quidem habitabilem orbis terrarum partem cultura ac manſione complexi. Acer iiſdem telorum eſt vſus. Nō alia gens promptiore iaculandi peritia fruitur. Grandibus & latis ſagittis dimicant, incantationum ſtudijs incumbunt, venationibus callent. Incerta illis habitatio eſt, vagaq; domus, vbicunq; feram occupauerint locantibus ſedes. Pandis trabibus vecti, conferta niuibus iuga percurrunt. Hos Arngrimus conciliandæ ſibi claritatis cauſa adortus, obtriuit. Qui quum infeliciter dimicando fuga dilaberentur, tribus lapillis poſt tergum coniectis, totidem montium inſtar hoſtibus apparere fecerunt. Igitur Arngrimus ludificati viſus errore perſtrictus, ab inſectando hoſte exercitum reuocauit, magnarum ſe rupium interiectu coërcitum putans. Iidem poſtera die congreſſi, victiq;, coniectæ in terram niui ingentis fluuij ſpeciem indiderunt. Itaq; Suetis per ſummum viſus errorem falſa rerum opinione deluſis, inuſitata aquarum moles obſtrepere videbatur. Ita victore vanam aquarum imaginem formidante, fugam impetrauere Finni. Tertio identidem die reparauere bellum, nec iam amplius vllum fugę efficax remedium fuit. Videntes enim ſuas inclinari acies, poteſtati ſe permiſere victoris. Quibus Arngrimus hanc tributi legem inſtituit, vt recenſito Finnorum numero, rheda ferinis pellibus conferta, ab vnaquaq; decade loco cenſus, exacto triennio, penderetur. Deinde Egtherum Biarmiæ ducem duello prouocatum deuicit, indiditq; conditionem Biarmis viritim pellem pro capite perſoluendi. Poſt hæc ſpolijs trophæiſq; auctus, ad Ericum reuertitur. Quem Ericus in Daniam conſecutus, multam iuuenis laudem Frothonis auribus inſtillabat, dignum regis filia affirmans, qui imperio ipſius vltimos humanarum rerum terminos adiecisſet. Cuius egregia Frotho merita contemplatus, haud incongruum duxit, eius ſe ſocerum exhibere, qui ſibi tantis operum titulis, patentem late claritatem ſtruxiſſet. Suſtulit autem Arngrimus duodecim ex Oſura filios, quorum hæc nomina ſubnotaui: Brander, Biarbi, Brodder, Hiarrandi, Tander, Tiruingar, duo Haddingi, Hiorthuar, Hiarthuuar, Rani, Angantir. Hi ab adoleſcentia piratico muneri incumbentes, vno omnes forte nauigio Sampſo inſulam aduecti, duas in maritimis naues Hialmeri atq; Aruaroddi piratarum reperiunt: quas pugna adorti remigibus vacuefecere, atq; an gubernatores oppreſſiſſent incerti, interfectorum corpora ſuis quæq; tranſtris aptantes, quæſitos abeſſe cognoſcunt. Qua de re mœſti, partam floccipendere victoriam, ſcientes ſibi conſequentis pugnæ diſcrimen maiore ſalutis impendio ſubeundum. Quippe Hialmerus atq; Aruaroddus, quorum iampridem abrupto gubernaculo tempeſtas nauigia lacerauerat, alterius excidendi gratia nemus ingreſſi, ligni rudem extenuauere materiam, eouſq; truncum dolabris ambientes, donec naualis inſtrumenti formam vaſtum robur indueret. Quod quum humeris impoſitū ſociæ cladis ignari deferrent, ab Oſuræ filijs recenti oppreſſorum cruore madentibus laceſſiti, duo cum pluribus ferro decernere coacti ſunt. Nec par quidem congreſſus extabat, cum geminam biſſena manus exciperet. Cæterum victoria numero non reſpondit. Interfectis enim omnibus Oſuræ filijs, oppreſſoq; ab hiſdem Hialmero, victoriæ Aruaroddum titulus non fefellit, quem ſolum ex tanto ſociorum agmine fortuna reſiduum fecit. Qui informem adhuc gubernaculi truncū incredibili libratū niſu tanta vi hoſtiū adegit corporibus, vt duodecim vnico eius impulſu cōtuſos elideret. Ita cuncta admodum bellicarum rerum tempeſtate depulſa oceanū manus adhuc piratica non reliquit. Quæ res maxime Frothonem ad occidentem armis inceſſendum adduxit, cuius vnicum in propaganda pace ſtudium verſabatur. Accerſito ergo Erico, cunctaq; famulantium ſibi regnorum claſſe concita, Britanniam innumera aduehitur puppi. Cuius inſulæ rex manu ſe imparem noſcens (quippe fretum nauigijs videbatur occludi) Frothone per deditionis ſimulationem petito, non ſolum magnitudinem eius adulationis officio proſequi cœpit, ſed etiam domitoribus gentium Danis ſuam, patriæq; ſubiectionem promittit, penſiones, cenſum, vectigalia, ſiue quicquid expeterent, offerebat. Ad vltimum hoſpitaliter inuitandos curat. Grata Frothoni Britanni humanitas fuit, quanquam doli ſuſpicionem aleret, tam facilis

omnium

Finni populi magicæ artis periti.

Sampſo inſula.

omniũ abſq; coactione promiſſio, tam prompta hoſtium ante bella deditio, quæ raro ſyncera fide adminiſtrari ſolet. Laceſſebat quoque conuiuij metus, veritos ne clandeſtinis inſidijs appeteretur ſubeuntis crapulæ laqueis implicata ſobrietas. Cæterum rarior inuitatorum numerus videbatur, quam vt tuto inuitanti parere poſſent. Ineptum quoque exiſtimatum inexpertæ hoſtium fidei credere ſalutem ſuam. Qua rex mentium fluctuatione comperta, denuò Frothonem accedit, cum duobus millibus ac quadringentis viris epulaturũ acceſſens, quem antè cum mille ducentis proceribus conuiuium inire popoſcerat. Frotho nondum ſuſpicione depoſita, quanquam adaucto inuitatorum numero fretus, petendi conuiuij fiduciam mente præſumere poſſet, ſubornat qui regionis abdita percurrentes, ſi quid inſidiarum ſpeculando deprehenderent, ocyus intimandum curarent. Cuius rei cauſa nemus ingreſſi, reperta caſtrorum acie, quæ Britannorum copias attinebat, dubium preſſere greſſum. At vbi res liquidius agnita eſt, pedem deferre deproperant. Furua ſiquidem tentoria fuere, & quaſi piceis quibuſdam obſcurata tegminibus, quò minus obtutum propinquantis offenderent. Quo cognito, Frotho validiore procerũ manu mutuas diſpenſat inſidias, ne conuiuio incautius adito, opportunis fraudaretur auxilijs. Quibus latebrã nactis, ferẽdæ opis ſignum ad litui ſonitum prænotauit. Deinde cum ſtatuta manu leui armorũ genere culta conuiuiũ petit. Aula erat cultu magnificentię regalis inſtructa, aulæis oſtro tinctis vndiq; ſecus obducta, in quibus mirifici luxus operam annotares. Cortina muricepicta cõpactos ligno parietes adornabat. Cõſtrata pallis nitidioribus pauimẽta, quas pede premere perhorreres. Supernè cerneres crebras micare lucernas, adultas oleo lampades coruſcare. Ex acerris quoq; fragrantia fundebatur, quã ſuauiſſimus vapor exquiſitis cumulabat odoribus. Ambitum omnem frequentibus epulis menſæ cõſepſerant. Intextis auro puluinaribus ornabantur accubitus. Ceruicalibus ſedilia replebantur. Reuerendã aulæ faciem viſentibus arridere putares, nec quicq̃ in tanto paratu, aut viſu inconcinnum, aut olfactu triſte deprendi poterat. Media dolium ęde perſtabat explẽdis aptum poculis, & liquoris immodici capax, vnde haurire eſſet, quod ingentis ora cõuiuij ſatiaret. Miniſtri purpura culti aureos geſtantes cyathos, propinandiq; munus comiter exequentes, cõpoſitis gradiebantur ordinibus. Nec bubalinorum cornuum, quibus potio promeretur, vſus aberat. Aureis cœna pateris refulgebat, nitidioribus onuſta poculis, quæ plerunque fulgentes interſtinxerant gemmæ. Ingens omnia luxus repleuerat. Menſæ dapib9 luxuriabant, crateris vario potionis genere redundãtibus. Nec meri ſimplex vſus extabat, quum petiti late ſucci vario nectar ſapore conficerent. Sapidioribus lances epulis renidebant, quos maximè venatica referſerat præda. Sed ne domeſticæ quidem carnis obſonia deerant. Parcius domeſticis, q̃ conuenis bibendi ſtudium erat. Hos enim ſecuritas incitabat ad crapulã, illis inſidiarum cõmẽtum ebrietatis illecebram dempſerat. Dani igitur (vt patriæ pace loquar) ſiccandis certatim calicibus aſſueti, ingenti ſe onerauere vino. Quos Britanni potos admodum conſpicati, conuiuio furtim elabi cœperunt, relictisq; intra aulam conuiuis, ſummis cõniti viribus valuas regiæ admotis obicibus, varijsq; impedimentorum generibus obſerare, deinde tectis ignem inferre orſi. At Dani qui intra ædem clauſi continebantur incendio pullulãte pulſatis nequicquam foribus ab egreſſu prohibiti, ipſum mox adorti parietem, eruptionis facultatem petebant. Quem Angli validiore Danorũ impulſu labefactari cernentes, mutuis obniti viribus, molibusq; extrinſecus applicatis, nutabundam fulcire congeriem inſtiterunt, quo minus cõuulſus paries clauſis exitum aperiret. Qui tandẽ robuſtiori Danorum manui cedẽs, quorum quo periculum maius, hoc validior conatus extabat, facilẽ preſſis eruptionẽ contribuit. Tũ Frotho claſſicũ ſuccinere iubet, quo manũ in inſidijs cõſtitutã acceſſiret. Quæ litui ſono clangentis excita, dolum in autores retorſit, Britannorum rege extremę cladi cũ innumeris ſuorum copijs tradito. Quo facto geminũ Frothoni beneficiũ ꝓbuit, quum & ſaluti ſocijs, & hoſtibus exitio fuerit. Interea Hyberni, crebreſcẽte Danicæ fortitudinis fama perculſi, quo difficiliorẽ partium ſuarum irruptionem ꝓſtarent, ferreos terrę murices inſtrauerunt, quibus littorũ vetaretur acceſſus. Vti

Aula regia Britannorum lautiſſima, cũ epulis, tum rebus aliis inſtructiſſima.

Dani poculis addictiſſimi.

Hybernorum belligerantiū aſtutia.

tur autem Hybernorū gēs leui & parabili armatura. Nouaculis comam extenuat, totum occipitij crinem abradit, ne fugiens capillitio teneatur. Cæterum telorum cuſpides obuertit inſtantibus, mucronumq́; acumina inſequentibus deinduſtria opponere aſſolet, ac plerunq; poſt tergum lanceas iaculari, doctior fuga ſuperare, quàm bello. Quo fit vt cum victoriam tibi ceſſiſſe putes, diſcrimē immineat. Tam inſidioſam hoſtium fugam Frotho conſideratius quàm cupidius inſectatus, ducē gentis Keruillum acie fudit. Cuius ſuperſtes frater, depoſita rebellandi fiducia, patriam dedidit regi. Captiuam rex prędam militi diſpartiuit, vti ſe totius auaritię expertem, & à nimia rerum cupiditate auerſum, ſolius gloriæ lucrum appetere teſtaretur. Itaque poſt Britannicos triumphos, Hybernaſque manubias in Daniam redirum eſt, annisque tricenis ab omni bellorum negocio temperatum eſt. Quo tēpore

Danorum gloria.

cunctis penè terris eximia fortitudinis laude Danicum nomen inclaruit. Volens itaque Frotho fulgorem imperij ſui perpetuo firmitatis habitu prorogare, primum aduerſum furta ac latrocinia tanquam familiaria mala ac domeſticas peſtes ſeueritatem ſuam diſtringere curæ habuit, quibus vacuefactæ gentes tranquilliorem vitæ vſum apprehenderent, ne propagatæ pacis inceſſus vllo malignitatis obſtaculo lęderetur. Prouidit quoq; ne ceſſante hoſte, ciuilis patriam lues exederet, aut poſt exteram pacē domeſtica graſſaretur improbitas. Deniq; in Iutia tanquam in capite regni ſui magni ponderis auream armillā triuijs affigi curauit, edictæ à ſe innocentiæ experimentū tam inſignis prædæ documēto daturus. Cuius irritamentum quāquam improbas laceſſeret mētes, ac ſiniſtra ſolicitaret ingenia, ſuperabat tamē indubitatus periculi metus. Tanta ſiquidē Frothonianæ maieſtatis autoritas erat, vt etiam aurum rapinæ expoſitū perinde ac firmioribus clauſtris obſitū tueretur. Cuius rei nouitas, ingentem autori claritatem conciuit. Qui quū partatis latē cædibus inſignes vbiq; victorias edidiſſet, ociū omnibus erogare conſtituit, vt pacis iocunditas bellorū atrocitati ſuccederet, & cladis finis ſalutis initiū foret. Sed

Christi natiuitas.

& omniū opes ob hoc maxime edicti munimēto vallādas curauit, ne domi raptorē inuenirent, quæ foris hoſtibus caruiſſent. Per idē tēpus publicę ſalutis autor mūdum petēdo ſeruādorum mortaliū gratia mortalitatis habitum amplecti ſuſtinuit, cum iā terrę ſopitis bellorū incēdijs, ſereniſſimo trāquillitatis ocio fruerētur. Creditum eſt tam profuſæ pacis amplitudinē vbiq; æqualem, nec vllis orbis partibus interruptam, nō adeò terreno principatui, q̄ diuino ortui famulatā fuiſſe, cœlitusq́; geſtum, vt inuſitatū temporis beneficiū, p̄ſentem temporū teſtaretur autorem. Inter

Veneſica fraus

hæc matrona quædā magicæ rei perita, plus ſpei in arte ſua, quàm metus in regis ſæuitia reponens, filiū petendæ furtim prædæ cupiditate ſolicitat, impunitatē promittēs, quod Frotho fato propemodū confinis extaret, occiduo corpore ægras ſenilis animæ reliquias trahens. Quo materno hortatui periculi magnitudinē opponente, melius eum ſperare iubet, aut maritimā bouē fœtum edituram, aut aliū quempiā caſum vltioni repugnaturū affirmans. Qua voce ſolutū metu filium, hortamēto obſequi coēgit. Quo facto Frotho perinde ac cōtumelia laceſſitus, ad diripiendos matronæ penates, maximo impetu, ſtudioq; cōtendit, præmiſſis qui eam cum liberis cōprehenſam adducerent. Quod p̄ſciens fœmina, ludificatis pręſtigio hoſtibus, fœmineā ſpeciē equina permutandā curauit. Accedēte verò Frothone, maritimæ bouis figurā cōplexa, paſtū in littore vagabunda perere videbatur: filios quoq; tanq̄ minores corpore vitulos adumbrabat. Cuius monſtri rex admiratiōe captus, circuiri ipſos, reditūq́; eis ad vndas negari iubet. Deniq; vehiculo, quo ob annoſi corporis inualitudinē vtebatur, excedēs, humi mirabundus cōſedit. At ma

Frothonis interitus.

ter, quæ maioris belluæ ſpeciē ſumpſerat, p̄tento cornu regē adorta, alterum eius latus cōfodit. Quo vulnere exanimatus, indebitū tantæ maieſtati exitum habuit. Cuius mortē milites vltione proſequi geſtiētes, petita iaculis portenta configunt. Quibus interemptis, animaduertūt humana cadauera ferinis capitibus prædita. Ea res maximè præſtigium detexit. Hic Frothonis toto orbe clariſſimi regis exceſſus fuit. Huius egeſtis viſceribus, ſalitum corpus triennio proceres aſſeruandū curabant, prouinciarū defectionem vulgato regis exitu formidātes, mortēq́; eius ob hoc maximè clam exteris eſſe cupientes, vt vitę ſimulatiōe propagati iampridē im

perij

perij terminos tuerentur, priſtinaque ducis autoritate ſubnixi, conſuetam a ſubiectis penſionem elicerent. Deportabatur itaq; ab eis exanimum corpus, vt iam non funebri lecto, ſed regali vehiculo geſtari videretur, tanquã inualido ſeni, nec ſatis virium compoti id muneris a milite deberetur. Tantum magnificentię etiam extincto ab amicis tributum eſt. At vbi putidos artus extrema corripuit ſanies, nec tabes reprimi poterat, ſecus Weram Sialandiæ pontem regio funere tumulauere corpus, affirmantes Frothonem eo loci mortis ac buſti copiam exoptaſſe, vbi regni eius præſtantiſſima haberetur prouincia.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI QVINTI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI
HISTORIÆ DANORVM LIBER SEXTVS.

DEFVNCTO Frothone, Dani Fridleuũ qui apud Ruſciã educabatur, falſo extinctũ rati, quũ iam regnũ hęredis inopia claudicare, nec in regia gẽte cõtinuari poſſe videretur, hũc ſceptro digniſſimum arbitrati ſunt, qui illuſtrãdi Frothonis gratia, recẽti eius tumulo plenũ laudis carmẽ affigeret, famãq; extincti regis ſpecioſo poſteris titulo commẽdaret. Tunc quidem Hiatnus Danicæ admodum poëſis peritus, vt claritatem viri inſigni dictorũ monumento proſequeretur, præmij magnitudine concitatus, more ſuo barbarũ condidit metrum, cuius intellectũ quatuor verſiculis editũ in hæc verba tranſcripſit:

Hiarnus poeta ob ſcriptum a ſe ſuper morte Frothonis epitaphium diademate à Danis donatur.

Frothonem Dani, quem longum viuere vellent
Per ſua defunctum rura tulere diu.
Principis hoc ſummi tumulatum ceſpite corpus,
Æthere ſub liquido nuda recondit humus.

Quo carmine edito, autorem Dani diademate munerati ſunt. Ita ab eis epitaphiũ regno repenſum, imperijq; pondus paucarum literarũ contextui donatũ eſt. Adeò exili impendio ingens pręmium ſtetit. Eximium exigui poëmatis precium, famam quoq; Cæſarianæ retributionis exceſſit. Diuus ſiquidem Iulius victoriarum ſuarum toto orbe editarum ſcriptorem, illuſtratoremq;, municipio donare contentus extitit. Nunc vero ruſticano regnum prodiga plebis humanitas erogauit. Sed ne Africanus quidem in repẽdendis operum ſuorum monumentis, munificentia Danos æquauit. Illic enim elucubrati voluminis merces auro ſimplici ſtetit, hîc agreſti ſceptrum incondita verſuum paucitas miniſtrauit. Eodem tempore Ericus qui Suetiæ præfecturam gerebat morbo exanimatus eſt. Cuius filius Haldanus paterna procuratione functus, quum xij. fratrum Noruagiæ oriundorum crebris congreſſibus terreretur, nec oppreſſioni vindicta ſuppeteret, ſpe capeſſendæ opis Fridleui tunc Ruſciæ conſiſtentis copiam profugio petiuit. Quem ſupplici vultu aggreſſus, ſeq; ab externo hoſte confractum ac contuſum deplorans, triſtem iniuriarum querimoniam afferebat. Per quem Fridleuus accepto paternæ mortis nuncio, ſupplicem auxilijs proſecutus, Noruagiam armis inſtructus accedit. Quo tempore prædicti fratres deficientibus à ſe ſocijs, intra inſulam rapidiſſimo ambitam fluuio præaltum moliti vallum terreſtrem in plano munitionẽ extenderant, cuius receptaculo freti, crebra vicinos irruptione laceſſerant. Excedentes enim inſula, continente extructo ponte petere conſueuerant. Quem portæ munitionis annexũ ita quodã funiculorũ regimine moderari ſolebãt, vt quaſi volubili aliquo cardine circũuectus, modo trãs flumẽ iter ſterneret, modo occulto reſtiũ ductu ſupernè retractus ianuæ deſeruiret. Fuere autem iuuenes hi acres animis, robuſti iuuenta, præſtabiles habitu corporis, gigantæis clari triumphis,

trophæis gentium celebres, ſpolijs locupletes. Quorundam verò ex ipſis nomina, nam cætera vetuſtas abſtulit, ſubnotaui: Gerbiorn, Gunbiorn, Armbiorn, Stenbiorn, Eſbiorn, Thorbiorn, & Biorn. Hic equum habuiſſe traditur præſtantem corpore, præpetem velocitate, adeò, vt cæteris amnem traijcere nequeuntibus, hic ſolus obſtrepentem indefeſſus vorticem ſuperaret. Cuius aquæ lapſus tam in cito ac præcipiti volumine defertur, vt animalia nandi vigore defecta plerunq; peſſundare ſoleat. Ex ſummis enim mōtium cacuminibus manans, dum per cliuorum prærupta ſaxis exceptus eliditur, in profunda vallium multiplicato aquarum ſtrepitu, cadit, verùm continuo ſaxorum obſtaculo repercuſſus, celeritatem impetus eadē ſemper æquabilitate cōſeruat: Itaq; tōto aluei tractu vndis vniformiter turbidatis, ſpumeus ubiq; candor exuberat. At vbi ſcopulorum anguſtijs euolutus laxius ſtagnando diffunditur, ex obiecta rupe inſulam fingit. Præruptum hincinde iugum eminet varijs arborum generibus frequens, quarū obiectus amnem eminus peruideri non ſinat. Præterea Biornoni inuſitatę ferocitatis canis extabat, horrendæ quidem acerbitatis bellua, atque humano conuictui formidoloſa, quę ſæpius biſſenos ſola viros oppreſſerit. Sed quoniam tradita magis quā cognita referūtur, fidē arbiter penſet. Hæc ſiquidem, vt accepi, deliciarum quōdam loco habita, Offoti gigantis inter paſcua tuebatur armentum. At iuuenes latrocinio viciniam inceſſere ſoliti, magnas ſæpe ſtrages edebāt: populari penates, armēta ſternere, diripere omnia, ingentem agere prædam, ſpoliatas rebus ædes exurere, mares paſſim cum fœminis obtruncare, probitatis loco curatum eſt. Quorum improuidā Fridleuus irruptionem excipiens, omnes ad monimentū refugos egit, occupato eximiarum viriū equo quem præceps metu ſeſſor maturandæ fugæ gratia citra amnem relictū, pontem ſecū traijcere non audebat. Deinde ſi quis fratrum illorū quempiā interemiſſet, interfecti corpus auro ſe repenſurū edixit. Qua ſpe quidam regiorū pugilū incitati, nec tam auaritiæ, q̄ virtutis ardore correpti, conuento tacitè Fridleuo operam ſe facinori daturos promittunt, ſalutem admodū deuouentes, ni trunca prædonū capita retuliſſent. Quotum Fridleuus virtute & promiſſione laudata, arbitris expectare iuſſis, ſolo cōtentus comite, noctu fluuiū petit. Ne enim alienis q̄ proprijs viribus inſtructior videretur, auxilium virtute præcurrere ſtatuit. Poſt hæc comitem crebro contuſum ſilice exanimauit, iniecitq; exangue vndis corpus, cui etiam detractum ſibi cultum applicuit, eiuſdem exuuias mutuatus, vt intuito cadauere, periclitationis regiæ ſpecies daretur. Iumentum quoq; quod eum vexerat elicito deinde induſtria cruore conſperſit, eodem caſtra repetente, necis ſuæ fidē facturus. Deinde calcaribus ſubditis medijs equum vorticibus adegit, eoq; ſuperato amne delapſus, prætentum munimento vallum per ſubiectas aggeri ſcalas tranſcendere conabatur. At vbi ſupernè euectus propugnacula manu complecti poterat, illato tacitè pede, ædem quam comeſſabundi prædones inſederant, ignaris vigilibus leui ſuſpenſoq; veſtigio petit, cuius conclaue nactus ſub imminente foribus teſtudine cōſiſtebat. Iuuenes ſiquidem à munimenti firmitate profecta ſecuritas ad crapulam prouocabat, arbitrantes incitatiſſimi lapſus fluuium inacceſſum feciſſe præſidium, qui nec nando traijci, nec ratibus ſuperari poſſe videretur. Neq; enim vlla amnis pars peruiam vadi copiā dabat. Tum Biorno conuiuali hilaritate ſuffuſus, egreſſam vndis belluam per quietem ſibi conſpectam affirmat, quæ triſtes ore flammas egerēs, continenti cuncta incendio daret. Quamobrem indagandā inſulæ latebram eſſe, adeò nec locorū habitui confidendū, vt nimia ſecuritatis præſumptione extrema incautis pernicies afferatur. Nihil enim ita ſitu munitū eſſe, cui ſi humana deſit opera, ſimplex naturę tutela ſufficiat.Ktereà ſummopere cauendū, ne ſomni ſui denunciationem triſtior cladis euentus excipiat. Igitur omnes munimētis egreſſi, totiuſq; inſulæ ambitū curioſius ſpeculati, reperto caballo, Fridleuū fluuialibus aquis obrutum coniectabant. Equū verò præcipitato ſeſſore tranaſſe rati, perinde ac regię mortis nunciū portis gratulāter excipiūt. At Biorno nocturnarū adhuc imaginum memoria territus, excubijs vtendū hortatur, quod periculi ſuſpicionē nondū tutò depoſituri viderētur. Ipſe deinde capiēdę quietis gratia cubiculū petit, viſionē mēte altius repoſitā habens. Inter hęc equus quē Fridleuus ob vulgandam interitus

ſui

Equus Biornonis.

Canis mira feritate.

ſui fidem intercutis tantum cruoris effuſione reſperſerat, militum eius caſtra maculoſus irrupit. Qui ilico amnem petentes, repertum ſerui cadauer, regium exſtimauere corpus, quod nitida veſte cultũ ſtridulus ripę vortex adegerat, quorũ maximè errorẽ cõuerberati corporis turgor adiuuit, cũ lacerata contuſaq; ſilicibus cutis, informes oris notas exangui pallore confunderet. Huius rei indignatione permoti pugiles, qui Fridleuo nuper delendorum prædonum curam ſpoponderant, præruptum aquæ periculum accedebant, ne promiſſionis gloriam timidiore voti negligentia reſpergere viderentur. Quorum cæteri fiduciam imitati, pari cupidine fluuium petunt, ni regẽ vlciſcerentur extrema paſſuri. Quibus viſis Fridleuus, pontem continenti committere properauit, receptisq; pugilibus, prima vigiles irruptione proſternit. Reſiduos quoque conſequenter adortus, Biornone excepto, ferro conſumpſit. Quem impenſiori curatione è vulneribus recreatũ, ſub ſacræ obteſtationis pignore collegã adſciuit, operaq; eius vti, quàm exitio gloriari ſatius duxit. Indignum quoq; aſſerebat, tantæ fortitudinis florem prima pubertate decerptum, intempeſtiua nimis clade conſumi. Dani verò Fridleuum aduentantẽ experti, cuius iampridem obitum falſo didicerant nũcio, miſſis qui eum accerſerent, Hiarnonem regno cedere iubent, quod ipſum precario ac perfunctoriè gerere videretur, Qui tãto honore defungi nõ paſſus, ſpiritum pro gloria erogare, quàm in obſcurã vulgi ſortem concedere pręoptauit. Quamobrem ne regijs honoribus exutus priſtinum fortunę habitum recipere cogeretur, præſentem armis tueri cõſtituit. Itaq; diuidua regio præruptis conſternationis motibus agebatur. Alij ſiquidem ab Hiarnonis partibus ſtabant, alij Fridleui titulis ob egregia Frothonis merita adſtipulati ſunt, hærebatq; vulgi diſcors ſuffragium, his præſentium habitum, illis prætetitorũ memoriam venerantibus: præponderauit tamen Frothonianę recordationis intuitus, eiusq; ſuauitas maiorem Fridleuo fauoris partẽ in cõciliauit. Pleriq; enim quibus altior ſenſus extabat, ruſticæ conditionis hominem quanquam ad inſperatum rerum culmẽ præter generis ius ſolo fortunæ beneficio perueniſſet, regno ſubmouendum cenſebant, ne verum honoris hæredẽ adulterinus poſſeſſor eliderer. Fridleuus verò Danorum legatos redire iubet, Hiarnonem aut regnum deponere, aut acie ſecum confligere rogaturos. At Hiarno lucis auiditatem honori anteferre, ſalutemq; gloriæ diſpendio quærere morte triſtius ratus, dum bello Fridleuum excipit, in Iutiam obtritus aufugit, victoremq; denuo reparata manu aggreſſus, hauſtis ferro ſocijs, fugam abſq; comite habuit, quam inſula, vocabulum ex eius nuncupatione ſortita, reſtatur. Igitur humiliorem animo fortunam expertus, cũ ſe gemina ſtrage omnibus propemodum copijs exutũ videret, traiecto in dolum ſtudio, obſcurato oris habitu Fridleuũ accedit, ipſum quæſitis per familiaritatem inſidijs necaturus. A quo ſuſceptus, aliquandiu ſeruitij ſimulatione propoſitum occultabat. Siquidẽ decoquendi ſalis opificẽ profeſſus, inter ſordidioris miniſterij famulos ignobilia exequebatur officia. Cibi quoq; capiẽdi tempore diſcubitu vltimus exiſtere ſolebat. Prætereà balneis abſtinebat, ne nudato corpore crebris vulnerum veſtigijs proderetur. Quo rex abſoluẽdæ ſuſpicionis gratia lauari compulſo, vt hoſtẽ ex cicatricibus cognouit, age, inquit, improbiſſime latro, qualiter in me cõſulturus fores, ſi interficiendi tui cupidũ liquidò cõperiſſes? Ad hæc ſtupefactus Hiarno, ex ꝓuocatione te, ait, deprehenſum aggrederer, quo maiore demẽdæ criminationis copia potireris. Quem mox Fridleuus ſentẽtiæ ſuæ exemplo, prouocatum oppreſſit, tumulo cadauer obruens interfecti vocabulũ referente. Qui poſtmodũ a ſuis propagandæ ſobolis gratia, coniugio ſibi conſulere monitus, cœlibem pręſtare vitam, paterno contendebat exemplo, quod Frorhoni coniugis petulantia, graue probrũ affixerir. Ad vltimum perſeuerantiſſimis omnium precibus victus, per legatos aggreſſus eſt Noruagiæ regis Amundi filiam poſtulare. Quorum vnus Froco nomine fluctibus internauigandum abſumptus, inuſitatum moriens prodigiũ dedit. Quippe vbi illum confluus vndarum æſtus implicuit, ſanguis medio enatus gurgite, ita totam ponti faciem peregrino quodam rubore perfudit, vt ſpumeum paulo ante pelagus procelliſq; albidum, mox punicies fluctibus intumeſcens, alienum a natura ſua colorẽ induere videretur. Amũdus vero regię petitionis inexorabiliter vota

fruſtratus, legatis indecentius habitis tyrannidem Frothonis olim Noruagiæ grauius imminentem cauſam ſpernendæ legationis aſſeruit. Frogertha verò (filia hæc Amūdi erat) non modo Fridleui genus intuita, ſed etiam factorum claritudinem venerata, conuicio patrem inſequi cœpit, quod generum habere ſpreuiſſet, cuius conſummata nobilitas nec virtute deficeret, nec ſanguine claudicaret. Adiecit quoq; prodigialem illam maris faciem, vndis repentè in ſanguinem verſis, quid aliud quàm Noruagicæ cladis interpretem, Danicæ vero victoriæ liquidū extitiſſe portentum? Quam cum Fridleuus iteratæ legationis officio poſtularet, perſeuerantia repulſam vincere cupiens, indignatus Amundus, rem à ſe ſemel negatam pertinacius flagitari, raptis ad necē legatis improbi petitoris ſtudio crudelius obuiandum curauit, Cuius iniuriæ Fridleuus famam expertus, Haldano ac Biornone adcitis, Noruagiam nauigatione complectitur. Contrà Amūdus patrio inſtructus præſidio, obuiam exerit claſſem. Frocaſund appellant ſinum in quem claſſis vtraq; coierat, vbi Fridleuus noctu ſpeculandi gratia caſtris egreſſus, cum inuſitatum quendam icti aëris ſonum comminus percepiſſet, fixo gradu ſuſpiciēs trium olorum ſupernè clangentium hoc aure carmen excepit:

Mirus triū olorum in aere comparentium cantus.

Dum mare vertit Hythin, rabidosq; interſecat æſtus,
Auro verna bibit, & lactea pocla ligurit.
Optima conditio ſerui cui rege creatus
Obſequitur, temere mutatis ſortibus hæres.

Deniq; poſt ipſas alituum voces lapſum ab alto cingulum literas carminis interpretes præferebat. Regis quippe Thialamarchiæ filium pueriliter obludentē, gygas Hythin nomine vſitatum mortalium habitum mutuatus abduxerat, eoq; vſus remige cymba in proximum littus traiecta, Fridleuum tūc fortè ſpeculationis officio fungentē, nauigio præteribat. Quem rex captiui adoleſcentis opera vti nō paſſus, præda raptorem exuere geſtiebat. Aduerſum quē adoleſcens primū acriori inuectionis genere vtendū eſſe pręmonuit, facilius oppugnandum promittens, dum antè cygnico fuiſſet carmine laceſſitus. Tum Fridleuus ſic orſus:

Cum ſis gigas tricorpor inuictiſſimus,
Tuoq; cælum penè exæques vertice,
Cur hoc ridendus enſis ſæmen obligas?
Latusq; grande curta cingit framea?
Quid fortè munis pectus enſe debili,
Habitusq; corporalis inſtar negligis,
Sica breuis paruo fretus geſtamine?
Iamiam tuum fruſtrabor audax impetum
Ferro retuſo molientem prælia
Meticuloſa cùm ſis ipſe bellua,
Molesq; digno deſtituta robore
Vmbræ fugacis more præceps tolleris,
Spectabili claroq; nactus corpore
Imbelle pectus & pauore lubricum
Membrisq; ſumme diſſidentem ſpiritum,
Ex hoc tuæ compago nutat fabricæ,
Cum forma felix ſtrage mentis claudicet
Suisq; ſit natura diſcors partibus,
Te laudis ex hoc munus omne deſeret,
Nec fortium clarus loco cenſeberis,
Obſcura computandus inter agmina.

Quo dicto gigantem pede manuq; curtatum liberato captiuo coēgit in fugam. Cuius conſequenter promontorium petens, egeſtam antro pecuniam aſportauit. Quibus ſpolijs ouans, ereptiq; adoleſcentis in traijciendo mari nauigatione vſus, hoc alacri carmen voce ſubtexuit.

Sanguine ſuffuſos enſes ferrumq; cruore
Puniceum rapidi verſauimus in nece monſtri

Dum

Dum te Noruagicæ cladis moderator Amunde
Excipit alta quies, quem cum ſine lumine mentis
Nox ignara premat, virtus dilapſa fefellit.
At nos defunctum membris, opibusq́; gigantem,
Contudimus, vaſtiq́; chaos penetrauimus antri.
Illic congeſtum raptu, violauimus aurum,
Et iam fluctiuagum tunſis euerrimus æquor,
Confertamq́; ratem ſpoliis ad littus ouantes
Remigio reduces agimus, percurrimus vndas
Permenſore maris carabo, ſulcemus alacres
Hoc pelagus, ne nos hoſti lux obuia prodat.
Ergo leues, totoq́; manus conamine niſi
Rimemur mare, caſtra prius, claſſemq́; petentes
Quam roſeum liquidis titan caput exerat vndis:
Vt cum rem rumor vulgauerit atq; Frogertha
Nouerit egregio partam conamine prædam,
Blandior in noſtrum moueat præcordia votum.

Die poſtera Fridleuo aduerſus Amundum magno copiarum cõcurſu cruentũ incidit bellum, quod partim terreſtri, partim maritimo certamine gerebatur. Nã & in cãpis acie explicabantur, & claſſi nihilominus bellator inceſſerat. Cumq; res plurimo ſanguinis impendio gereretur, Biorno demũ inclinata ſuorum acie ſolutum nexibus moloſſum concitauit in hoſtem, quam ferro obtinere non poterat, canino morſu victoriam adepturus. Quæ res aduerſarijs probroſam peperit ſtragem, cum fortiũ phalanx mordicus laceſſita profugeret: quorum fuga triſtior an turpior fuerit, neſcias: erubeſcendus ſiquidẽ Normãnorum exercitus erat, quem hoſtis opem à bellua mutuatus obtriuit, nec fraudi Fridleuo fuit, labentẽ militum virtutẽ canino reparare præſidio. Occidit hoc bello Amundus, cuius aſſecla Auo cognomento ſagittarius, Fridleuũ ad ſecum dimicandum hortatus, a Biornone ſequeſtris ordinis viro regem cum plebeio congredi prohibente laceſſitur. Cumq; Biorno ſinuato arcu neruo ſagittam aptaret, ſubito emiſſum ab Auone ſpiculum cordis ſumma tranſfixit, cuius altera mox ſagitta comes medijs digitorum concluſis impacta ſucceſſit. His tertia ſuperueniẽs, in applicatam neruo ſagittam incidit. Auo quippe promptiſſima ſagittandi opera eminus vtens, de induſtria geſtamen tantum hoſtis offenderat, vt idem in ipſum ſibi licere demonſtrans, pugilẽ a propoſito reuocaret. Biorno verò nihil ob hoc animi minuens, ſpreto corporis periculo conſtanti mente & vultu diſcrimen inijt, ita vt nec Auonis quicquam ingenio deferre, neq; ex conſueta aliquid fortitudine deponere videretur. Itaq; nulla ex parte propoſito deturbatus, intrepidus duello ſe credidit. Quo cum vterq; ſaucius exceſſiſſet, aliud itẽ apud Addarnes mutua laudis æmulatione geſſerũt. Interfecto Amundo, Fridleuus acerrimo hoſte liberatus, ſummumq; & ſecurum ociũ nactus, ferociſſimum ingeniũ ſuum voluptati cedere coëgit, traiectoq; in venerẽ ſtudio, claſſem inſtaurat, negatas olim nuptias petiturus. Deniq; nauigationẽ ingreſſus, quum defecta ventis claſſe, vicos alimẽta petiturus irrumperet, à Grubbo quodam hoſpitaliter habitus, tandemq; filiæ eius cõnubio potitus, Olauum vocabulo filium procreauit. Interiecto quoq; tempore Frogertham adeptus, dũ patriam parũ proſpera nauigatione repeteret, ignotæ inſulæ littoribus appulſus, theſaurum humi cõcluſum effodere, cuſtodẽq; eius draconem vitandi veneni gratia bouino tergore tectus appetere cuiuſdã per quietẽ conſpecti monitum perdocetur, intentũq; ſcuto coriũ venenatis dentiũ morſibus obiectare præcipitur. Igitur experiẽdę viſionis cauſa anguem vndis emergentẽ adortus, diu in ſquameũ latus irrita tela coniecit: quippe ſpiculorũ impulſum cruſtata corporis durities fruſtrabatur. Ipſe verò coluber crebras admodum ſpiras agitans, orbiculato caudę flexu tactas obiter arbores ſtirpitus euertebat. Cæterum crebro corporis tractu cauata ad ſolidum humo præruptum hinc inde latus effecerat, vt quibuſdam in locis aduerſos colles media valle ſequeſtrari cõſpicimus. Igitur Fridleu⁹ inuicta bellue ſu-

premaconſiderans, ima gladio rentat, perfoſſaq; inguinis parte ſaniem palpitantis eliciut. Qua extincta, pecuniam Hypogęo erutam nauigijs deportandam curauit. Euoluto anno, Biornonem atque Auonem ſæpius ex prouocatione congreſſos, maxima cura in gratiam reduxit, amicitijsq; odia mutare compulit, quibus etiam filium Olauum, tres annos natum nutricandum conceſſit. Pellicem verò Iuritham, eandemq; Olaui matrem recepto in commilitium Auoni matrimonio copulauit, æquiori animo repudium laturam exiſtimans, ſi tanto pugile maritata, pro regio ſtrenuum ſortiretur amplexum.

Parcarū oracula ſuper futuris liberorū euētibus olim conſulta.

Mos erat antiquis ſuper futuris liberorū euentibus Parcarum oracula conſultare. Quo ritu Fridleuus Olaui filij fortunam exploraturus, nuncupatis ſolenniter votis, deorum ędes precabundus accedit, vbi introſpecto ſacello ternas ſedes totidem nymphis occupari cognoſcit. Quarum prima indulgētioris animi liberalem puero formam, vberemq; humani fauoris copiam erogabat. Eidem ſecunda beneficij loco liberalitatis excellentiam cōdonauit. Tertia verò proteruioris ingenij inuidentiorisq; ſtudij fœmina, ſororum indulgentiorem aſpernata conſenſum, ideoq; earum donis officere cupiens, futuris pueri moribus parſimoniæ crimen affixit. Ita aliarum beneficijs triſtioris fortunæ veneno corruptis, accidit, vt Olauo pro gemina munerū ratione permixta liberalitati parcitas tribueret cognomentum. Quo euenit, vt prioris indulgētiæ ſuauitatem inſerta beneficio nota confunderet. Cumq; regreſſus Noruagia Fridleuus iter per Suetiam haberet, vltrò legati partibus aſſumptis cœlibi adhuc Haldano Hithini filiā, quam monſtro quondam exemerat, impetrauit. Interea coniunx eius Frogertha Frothonem enixa eſt, ab eximia mutuantem largitate cognomen. Itaq; Frotho ob auitæ fœlicitatis memoriam quam ſuo nomine referebat, ab incunabulis, primiſq; infantiæ rudimētis adeò cunctis charus enaſit, vt ne humi quidem incedere aut cōſiſtere toleratus, ſinu iugiter atq; oſculis foueretur. Ita non vni modo pædagogo addictus, ſed quaſi communis omnium alumnus extabat. Defuncto verò patre cū duodecimum ætatis annum ageret, Saxoniæ regulos Suertingum, & Haneuū imperium detrectantes, ac palam rebellare connixos, acie ſuperauit, deuictiſq; gentibus ſeruitutis nomine pendendi pro capite nummi mulctam inflixit. Adeò nanq; liberalis extitit, vt recenti largitatis conſuetudine priſca militiæ ſtipendia duplicaret: neque enim ſe tyrannorum more communibus vitiorum illecebris obijciebat, ſed quicquid honeſtati proximum peruidebat, ardenter appetere, opes in propatulo habere, cæteros largiendo præcurrere, omnes humanitatis officijs anteuenire, & quod difficillimum eſt, virtute inuidiam vincere contendebat. Cuius rei gratia breui tantam apud omnes claritatem contraxit, vt adoleſcentulus non modo fama maiorum titulos exæquaret, ſed etiam vetuſtiſſima regū monimenta trāſcenderet.

Starchateri pugilis celeberrimi origo.

Iiſdem temporibus Starchaterus quidam Storuerki filius periclitatis naufragio ſocijs, ſolus vi aut fortuna delapſus, ob incredibilem corporis animiq; præſtantiam hoſpes à Frothone colligitur. Cuius cum aliquandiu contubernalem egiſſet, indies cultius, ac decentius habitus, tandem ſpecioſo donatus nauigio, maritimas excubias procurando piraticum munus agitare præcipitur. Siquidem excellētius humano habitu corpus à natura ſortitus, ita id animi magnitudine æquabat, vt nulli mortalium virtute cedere putaretur. Cuius tàm latè patens claritas fuit, vt adhuc quoq; celeberrima factorū eius, ac nominis opinio perſeueret. Neque enim ſolum apud noſtros egregijs operū titulis coruſcabat, verumetiam apud omnes Sueonum Saxonumq; prouincias ſpecioſiſſima ſibi monumenta pepererat, hunc in ea regione quæ Sueciam ab oriente complectitur, quamq; nunc Eſtonū aliarūq; gentium numeroſa barbaries latis ſedibus tenet, originē duxiſſe memoriæ proditū conſtat. Fabuloſa autē & vulgaris opinio quædam ſuper ipſius ortu rationi inconſentanea, atque à veri fide penitus aliena confinxit. Tradunt enim quidam quod à gigantibus editus, monſtruoſi generis habitum inuſitata manuum numeroſitate prodiderit, aſſeruntq; Thor deum quatuor ex his effluentis naturę vitio procreatas, eliſis neruorū compagibus auulſiſſe, atq; ab integritate corporis prodigiales digitorū eruiſſe cōplexus, ita vt duabus tantū relictis, corpus quod antè in giganteæ granditatis ſtatū effluxerat, eiuſq; formā informi mēbrorū multitudine repræ-

ſenta-

ſentabat, poſtmodum meliore caſtigatum ſimulacro breuitatis humanæ modulo caperetur. Olim enim quidā magicæ artis imbuti, Thor videlicet & Othinus, alijq; cōplures miranda præſtigiorū machinatione callentes, obtentis ſimpliciū animis, diuinitatis ſibi faſtigiū arrogare cœperunt. Quippe Noruagiam, Suetiam, ac Daniā vaniſſimæ credulitatis laqueis circūuentas, ad cultus ſibi pendendi ſtudium concitantes, præcipuo ludificationis ſuę cōtagio reſperſerunt. Adeo nanq; fallaciæ eorū effectus percrebuit, vt in ipſis cæteri quādam numinū potētiam venerantes, eoſq; deos, vel deorum cōplices autumantes, veneficiorum autoribus ſolennia vota dependerēt, & errori ſacrilego reſpectū ſacris debitū exhiberent. Quo euenit vt legitima feriarū ſeries apud nos eorundē nominibus cenſeatur, cum ipſis Latinorū veteres, ſiue à deorū ſuorum vocabulis, ſiue à ſepteno planetarū numero nuncupationē ſingulatim adaptaſſe noſcātur. Eos tamē qui à noſtris colebantur nō eſſe, quos Romanorū vetuſtiſſimi Iouē Mercuriūq; dixere, vel quibus Græcia, Latiumq; plenum ſuperſtitioſis obſequium exoluerūt, ex ipſa liquidò feriarum appellatione colligitur. Ea enim quę apud noſtros Thor, vel Othini dies dicitur, apud illos Iouis, vel Mercurij feria nuncupatur. Si ergo Thor Iouē, Othinū, Mercuriū, iuxta deſignatæ interpretationis diſtinctionem accepimus, manente noſtrorum aſſertione, Iouem Mercurij filiū extitiſſe conuincitur, apud quos Thor Othino genitus, vulgari ſententia perhibetur. Cū ergo Latini cōtrario opinionis tenore Mercuriū Ioue editū aſſeuerent, reſtat vt conſtante eorum affirmatione, Thor alium q̃ Iouē, Othinū quoq; Mercurio ſentiamus extitiſſe diuerſum. Sūt qui dicāt deos quos noſtri coluere, cū ijs quos Græcia vel Latiū celebrabat, ſolū participaſſe vocabulū, ſed iſtos tanq̃ maieſtate ſuppares ab illis cultū cū nomine mutuatos fuiſſe. Et hæc ſup Danicæ vetuſtatis numinibus diſſeruiſſe ſufficiat. Quæ ideo paulìſper à me in cōmune deducta ſunt, vt legētibus liquidū fiat, quibus patria noſtra ritibus pagana ſupſtitione paruerit. Nunc propoſiti diuerticulū repetā. Tradunt veteres Starcatherū, cuius ſupra memini in Wicari Noruagienſium regis iugulo, deorū fauori facinorū ſuorū principia dedicaſſe, cuius rei tenor tali quorundam aſſertione cōtexitur. Volens quondam Othinus Wicarū funeſto interire ſupplicio, cū id apertè exequi nollet, Starcatherum inuſitata prius granditate cōſpicuū, non ſolū animi fortitudine, ſed etiā cōdendorū carminū peritia illuſtrauit, quo promptiore eius opera ad peragēdum regis exitiū vteretur. Hanc quippe eū dignationi ſuę gratiā relaturum ſperabat. Quē etiā ob hoc ternis ætatis humanæ curriculis donauit, ut in his totidē execrabilium operum autor euaderet. Adeò illi conſequente flagitio vitæ tempora proroganda conſtituit. Qui mox Wicarū adiens, inq; eius aliquandiu contubernio diuerſatus, inſidias obſeqnio texit. Tandem piraticum cum eo opus ingreditur. Cumq; quodam in loco diutina tempeſtatum ſæuitia vexaretur, ita ventis nauigationē fruſtrātibus, vt maiorem anni partem quieti tribuerent, deos humano ſanguine propitiandos duxerunt. Itaq; coniectis in vrnam ſortibus, regiæ necis victimam depoſci contigit. Tunc Starcatherus facto ex viminibus laqueo regem implicuit, pœnæ ſpeciem duntaxat exiguo temporis momento daturum. Sed nodi rigor ſuum ius exequēs, ſupremum pendentis halitum rapuit. Cui Starcatherus adhuc palpitanti ferro ſpiritus reliquias euulſit. Cumq; remedium afferre deberet, perfidiam detexit: neq; enim illa mihi recenſenda videtur opinio, quæ viminum mollitiē ſubitis ſolidatam complexibus ferrei morem laquei peregiſſe commemorat. Deinde capto Wicari nauigio, Bemonum quēdam cunctis Daniæ piratis virtute præſtantē, maritimum prædonē geſturus accedit. Bemoni nanq; collega Fraccus nomine piratici laboris tædio nuper ſe eius ſocietati interpoſita pecuniæ pactione ſubduxerat. Tantam autem Starcatherus, ac Bemonus, ſeruandæ ſobrietatis curā habebant, ut nunquam ebrioſa ſibi potione indulſiſſe dicantur, ne præcipuum fortitudinis vinculū cōtinētia, luxuriæ viribus elideretur. Cum ergo profligatis latè prouincijs ardore quoq; tyrannico Ruſciam inuaſiſſent, incolæ parum mœnibus armiſue confiſi, prohibendis hoſtium inceſſibus inuſitati acuminis clauos obijcere cœperunt, vt quorū reprimere nequirēt impetum, morarētur excurſum, taciteq; plantas humus elideret, quibus palam acies reſiſtere trepidaſſet. Sed ne id quidem impedimenti genus

Thor & Othinus præſtigiatores mirè callidi pro diis venerantur.

Egregium continentiæ præſtātiſſimæ virtutis exemplum.

arcendis hoſtibus efficax fuit. Neque enim Danis ad eludendam Rutenorum operam calliditas defuit, continuò nanq; lignea pedibus tegmina ſubmittentes, ſubiectos plantis aculeos innocuis preſſere veſtigijs. Eſt autem ferrum hoc quatuor diſpertitum ſtilis, ijſdemq; taliter conſtitutis, vt in quamcunq; illud partem caſu ſe eijciat, trium incunctanter pedum æqualitate ſubſiſtat. Tum ſaltus inuios ac nemorū denſiſſima quæq; penetrantes, Ruthenorum principem Floccum montanis quibus crepſerat latebris eiecere. Quo in loco tanto prædæ potiti ſunt, vt ne vnus quidem extaret, qui non auro argentoq; onuſtus claſſem repeteret. Mortuo autem Bemono Starchatherus ab athlethis Biarmenſibus ob virtutem adcitus, cum plurima apud eos memoratu digna edidiſſet facinora, Sueonū fines ingreditur, vbi cū filijs Fro ſeptennio feriatus, ab his tandem ad Haconem Daniæ tyrannum ſe contulit, quod apud Vpſalam ſacrificiorum tempore conſtitutus, effœminatos corporū motus, ſcænicoſq; mimorum plauſus ac mollia nolarū crepitacula faſtidiret. Vnde patet quàm remotum à laſciuia animum habuerit, qui ne eius quidē ſpectator eſſe ſuſtinuit. Adeò virtus luxui reſiſtit. Itaq; cū Hacone claſſem in Hyberniā extulit, ne vel vltima rerū humanarum imperia Danicis armis intacta cōſiſterent. Ea tempeſtate rex inſulæ Hugletus extabat, qui cum frequēs opibus ærariū haberet, adeò tamen auaritiæ obnoxius extitit, vt datis aliquādo calceis, quos ſtudioſi manus cōmendaſſet opificis, ligamenta detraheret, ſubmotiſq; loco ſuo corigijs, donum ad iniuriam tranſferret. Cuius rei deformitate tantū muneri criminis afferebat, vt odium pro gratia percipere videretur. Itaq; neminem ex honeſtis liberalitate proſequi ſolitus, circa mimos ac ioculatores munificentiæ ſtudijs vti conſueuit. Oportebat nanq; vt turpis turpibus cōmercia familiaritatis impenderet, & vitiorū tabo obſitus, culpæ ſocios blandimentorum lenocinio demulceret. Fuere tamen ei ſpectatæ virtutis proceres, Gegathus & Suibdauus, qui inter effœminatorū conſortia veluti gemmæ ſtercoribus inſitæ, conſpicuo militariū operum fulgore pollebant. Itaq; ſoli regiarum opum defenſores extabant. Igitur prælio inter Hugletū & Haconem cœpto, mimorū greges quibus inſtabilitatem corporum leuitas peperit, animorū trepidis aciem ſoluere decurſibus, tantaq; regis beneficia ſola fugæ deformitate penſarunt. Tunc Gegathus & Suibdauus ſoli tot hoſtium millibus obiecti, incredibili bellū virtute geſſerūt, vt nō duorū modò militum, ſed vniuerſi agminis partes agere viderentur. Sed & Gegathus Haconē ſibi pertinacius imminentē tanto pectoris vulnere affecit, vt iocinoris ſuprema detergeret. Illic Starcatherus dū ferro Gegathum petit, acerbiſſimum capite vulnus excepit, vnde poſtmodum in quodam carmine, non aliàs triſtiorem ſibi plagam incidiſſe perhibuit, quod licet diſciſſi capitis partes exteriore pellis ambitu necterentur, latens tamen in vulnere liuor, clauſum putredinis contagium occultabat. Victo occiſoque Hugleto, ſed & Hybernienſibus in fugam actis, Starcatherus quoſcunque ex hiſtrionibus captioni caſus obtulit, cædendos curauit, ſatius ratus in ſcurrarum agmen cuticulæ damno ridiculum dictare ſupplicium, quàm pœna capitis funeſtū impetrare diſcrimen. Ita iocularis miniſterij, ſordidæq; conditionis cateruam probroſo animaduerſionis genere inſecutus, obſcœno verberum ludibrio mulctare contentus extitit. Tum Dani apud vrbem Dufflinam regias opes ærario egeſtas publico raptu conuelli iuſſerunt. Tantæ ſiquidem magnitudinis pecunia reperta fuerat, vt minor partitionis cura cunctis exiſteret. Poſt hæc Starcatherus ad inhibendam orientalium defectionem vnà cum Wino Sclauorū principe delegatur. Qui ſimul aduerſum Curetum, Semborum, Sangalorum, omniumq; poſtremo orientalium exercitus, præliati, claras latè victorias edidere. Eximiæ opinionis gladiator nomine Wiſinnus apud Ruſciam rupem, quæ Anafial dicitur ſede & manſione complexus, vicinas longinquaſq; prouincias omni iniuriæ genere vexauit. Hic omnem telorum aciem ad hebetudinis habitum ſolo conſpectu redigere ſolebat. Quamobrem tantam viribus eius audaciā peperit excluſus vulnerum metus, vt etiam illuſtrium virorum coniuges maritis ſpectātibus raptas, ad ſtuprum pertraheret. Cuius ſceleris Starcatherus rumore excitus, tollendi autoris gratia Ruſciam petit. Qui quoniam nihil expugnatu difficile habuit, petitū ex prouocatione Wiſinnū etiā artis ſuæ be-

neficio

neficio ſpoliatum oppreſſit. Ferrũ quippe ne prçſtigiatori conſpicuum foret, tenui admodum pelle contexit, neq; Wiſinno aut præſtigij virtus, aut virium magnitudo, quo minus Starcathero cederet, auxilio fuit. Deinde apud Byzantium inuictæ opinionis gigantem, Tannam nomine, corporis viribus fretus colluctãdo deuicit, ignotasq; terrarum partes proſcripti titulo petere coëgit. Igitur cum nulla fortunæ ſæuitia vires eius victoria fraudare potuiſſet, Poloniç partes aggreſſus, athletam quem noſtri Waſce, Teutones verò diuerſo literarum ſchemate Wilzce nominant, duelli certamine ſuperauit. Intereà Saxones defectionem moliri, idq; maxime in animo habere cœperunt, qualiter inuictum bello Frothonem præter publici conflictus morem opprimerent. Quod optime duello gerẽdum rati, mittũt qui regẽ ex prouocatione laceſſerent, ſcientes eum diſcrimen omne prompta ſemper mente complecti, animiq; eius magnitudinem nulli prorſus exhortationi ceſſurã. Quem tunc temporis maxime adoriendum putabant, cum Starcatherum cuius pleriſq; formidoloſa virtus extabat, negotioſum abeſſe cognoſcerent. Cunctante verò Frothone, ſeq; cum amicis ſuper dando reſponſo collocuturum dicente, ſuperuenit Starcatherus piratica iam regreſſus, qui ex hoc maxime prouocatiõis habitum reprehendit, quod diceret regibus non niſi in compares arma congruere, eademq; aduerſum populares capienda non eſſe: per ſe verò tanquam obſcuriore loco natum, pugnam rectius adminiſtrandam exiſtere. Igitur Saxones Hamam qui apud eos gymnicis palmis clariſſimus habebatur, multis aggreſſi pollicitationibus ſi duello operam commodaret, molem corporis eius auro ſe repenſuros eſſe promittunt, illectumque pecunia pugilem ad campum conflictui deputatum militaris pompæ tripudio proſequuntur: hinc Dani Starcatherum regis ſui partes exequuturum ad certaminis locum militiæ inſignibus ornati perducunt. Quem Hama ætate marcidum iuuentæ fiducia deſpicatus, defunctum viribus ſenem lucta quàm armis excipere præoptauit. Eundem adortus terræ nutabundum adegerat, ni fortuna quæ vinci vetulum non ſinebat, iniuriæ reſtitiſſet. Ita enim impellentis Hamæ pugno obrutus memoratur, vt genibus nixus humum mento contingeret. Quam corporis nutationem egregia vltione penſauit. Nam vbi reſuſcitato poplite manum expedire, ferrumq; diſtringere licuit, mediũ Hamç corpus diſſecuit. Complures agri ſexagenaq; mancipia victoriæ præmium extitere. In Saxones verò poſt Hamæ cædem adeò Danorum inſoleuit imperium, vt pro cubitalium membrorũ quolibet indicem ſeruituris ſtipem quotannis pendere cogerentur. Quod ægrè ferens Hanef, bellum demendæ penſionis cupidine cum animo volutabat. Cumq; pertinax amor patriæ mentem in dies oppreſſorum miſeratione perfunderet, ſpiritum pro libertate ciuium erogare cupiens, rebellionis ſtudium patefecit. Quẽ Frotho traiectis per Albiam copijs, apud vicum Hanofra taliter ab eo nuncupatum occidit. Suerringus verò quanquam non minus ciuium afflictatione moueretur, diſſimulato patriæ malo, peruicaciori quàm Hanef ingenio libertatis propoſitum agitabat. Quod quidem ſtudium dubitari ſolet virtuti an vitio propius fuerit. Ego verò planè id ſceleris arguo, quod inſidioſa defectionis cupiditas edidit. Nam etſi patriæ libertatem quærere perutile videbatur, ad hanc tamen dolo ac proditione cõtendere non licebat. Cum ergo Suertingi facinus planè ab honeſto deſciuerit, nè vtile id quidem extitiſſe conſtabit. Nam ſpecioſius eſt aperte quem velis inceſſere, odiumq; in propatulo exercere, quàm adulterina familiaritate veram nocendi cupidinem obſcurare. Sed quicquid ſcelere paritur, gloria vacuũ eſt, breueſq; & occiduos fructus habet. Nam ſicut lubricus animus eſt, qui fallendi ſupercilium clandeſtinis artibus tegit, ita quicquid dolo affine eſt, fluxum ac fragile eſſe conuenit. Plerunq; enim crimen in autorem recidere cognitum eſt: quod & Suertingo eueniſſe, fama compertum habetur. Qui cum conuiuij ſimulatione exceptum regem incendio conſumere ſtatuiſſet, ab eodem occupatus, tametſi ipſum mutuò peremiſſet, occiditur. Quo euenit, vt alterius ſcelus amborum interitus foret. Itaq; etſi dolus in hoſtem efficax fuerit, autorem tamen impunitatis præſidio non donauit.

Frothoni filius Ingellus ſuccedit, cuius tranſuerſus ab honeſto animus, relictis maiorum exemplis, totum ſe petulantiſſimi luxus illecebris mancipauit. Igitur à

bono rectoq; diſcolor, vitiaque pro virtute complexus, diſciſſis continentiæ neruis, intermiſſisq; regię maieſtatis officijs, ſordidum luxuriæ mancipium euaſit. Sanè quicquid cōpoſitis moribus obuium, aut inconcinnum erat, excoluit, paterna auitaq; decora fœdiſſimarum libidinum aſſuetudine polluebat, clariſſimos maiorum titulos improbiſſimis obſcurabat operibus. Adeò nanq; libidini vētris obnoxius erat, vt nec patris vltorem agere, nec hoſtium iniurias propulſare geſtiret, nihilq; dum gulę pareret, modeſtè ac cōtinenter habendum putaret. Egregiū ſtēma ocio inertiaq; corrupit, fluxaq; ac voluptariam vitā degens, degenerem ſpiritum, atq; à parentum veſtigijs obliquo longe calle diſtortum, in obſcœniſſimas fœditatum voragines pręcipitare gaudebat: fartores, lixas, frixoria, gulæ multiplices officinas, varioſq; torrendæ aut cōdiendæ dapis artifices legere, claritatis loco ducebat. Arma verò, militiam, bella, nec ipſe quidem vſu diſcere, nec alios exercitio celebrare ſuſtinuit. Ita abiecto virili ſtudio, fœmineum æmulatus eſt, quē in omnē culinæ nidorem irreſtrictus palati pruritus accenderat. Semper crapulā proflans, cunctisq; ſobrietatis partibus exutus, indigeſtam ventris ſaniem fœtido oris anhelitu ructabatur. Nec minus luxuria fœdus quàm Frotho militia clarus extabat. Adeò delicijs nimium intempeſtiua gulæ corruptela molliuerat. Cuius intemperantiæ faſtidio Starcatherus ad deſerendam Ingelli familiaritatem adductus, petito Sueonum regis Haldani contubernio, ocio negorium prætulit. Adeò ne nimiæ quidem luxuriæ aſſenſor eſſe ſuſtinuit. Filij vero Suertingi veriti, ne Ingello pœnas paterni facinoris darent, ſororem ei in matrimonium contulerunt, vltionem beneficio præcurſuri. Ex qua filios ſuſceptos Frothonem, Fridleuum, Ingellū, atq; Olauum, quem quidem ipſius ſorore editum aſſeuerāter iniquitas perhibet. Cuius ſororem Helgam, quidam auri opifex obſcuræ ſtirpis blanditijs compoſitus, ac varijs inſtructus munuſculis, quibus muliebris maximè cupiditas capitur, in mutuas faces amatoria comitate pertraxerat. Quippe poſt obitum regis non exiſtentibus qui paterna in prole merita colerenr, cuſtodiæ inops, tutoribusq; deſecta fuerat. Quod cum Starcatherus ex aſſidua viatorum relatione cognoſceret, impunitum fabri luxum præterire non ſuſtinens: quippe ut memorem beneficiorum cultorem, ita promptū inſolentiæ vindicem agere conſueuerat, tam inuſitatæ præſumptionis audaciam vltum ire deproperat, orphanæ alumnæ vetuſta Frothonis merita repenſurus. Deniq; peragrata Suetia fabri penates ingreſſus, vicinum limini locum occupat, pilleolo ne proderetur obſcurante. Quem faber non ſatis doctus vili interdum amiculo validas ſubeſſe manus, obiurgatum æde ocyus excedere iubet, inter egentium gregem vltimis eſcarum reliquijs potiturū. At ſenex ab inolita ſibi moderatione patientiam mutuatus, nihilominus ibidem acquieſcere, paulatimq; petulantiam hoſpitis experiri ſtudebat. Procurſum nanq; furoris ſuperior impetu ratio refrenabat. Tum faber aperta puellam procacitate aggreſſus, in eius forte ſinum iactauerat corpus, capitis comam virgineis manibus offerens depectendam. Exerto quoque lumbari, operam eius demendis pulicibus expetebat, extorſitq; vt ſplendidiſſimæ familiæ fœmina, pollentes amœnitate digitos ſordidiſſimis femoralibus inſerere non erubeſceret: deinde credita voluptatis licentia interiori ipſius togæ prurientes inferre palmas, inſtabilesq; manus pectori propius admouere ſuſtinuit. At illa noti quondā ſenis intuitu curioſiore præſentiam capiens, concepto pudore, libidinoſæ contrectationis petulantiam ſpreuit, manusq; repulit impudicas, quinetiam armis opus habendū edocens, laſciuioris luſu deſiſtēdum hortatur. Quo viſo Starcatherus, qui propter fores pileo caput obſcurante conſederat, iam tantum hauſerat iræ, vt vlterius cohibendæ manus impatiens, depoſito velamine dextrā diſtringendo inijceret ferro. Tum faber qui nil niſi laſciuum nouerat improuiſo fluctuans metu, vbi rem ad manus perueniſſe cognouit, abiecta defenſionis ſpe, in fuga vnicum neceſſitatis præſidium circūſpexit. Itaq; tam foribus, quarū hoſtis aditū tuebatur, erumpere arduum erat, quàm intra penates percuſſorē operiri graue. Tandē obſtrictus neceſſitate animus, finem cunctationi poſuit, cenſuitq; certo atq; euidenti periculo apperibilius eſſe diſcrimen, cui vel modica ſalutis ſpes ſubeſſe poterat. Fugam quoq;, quanq̄ periculi affinitate

Intemperātiæ exēplū.

Fuga vnicum neceſſitatis præſidium.

præarduam, tamen quia miniſtra opis ſalutiq́; propior videbatur, appetijt, moram quæ tanquam expers ſubſidij malum ineuitabilisq́; iacturæ capax videbatur abijciens. Sed dum limen occupat à præſidente foribus ſene medias cæſus nates, lapſo ſeminecis veſtigio concidit. Quippe percuſſor magnopere cauendum duxerat, ne clariſſimas manus turpiſſimi ciniflonis exitio commodaret, improbi amoris faces grauius ignominia quam morte mulctatas exiſtimans. Ita à quibuſdam calamitoſus extincto punitior exiſtimatur. Quo effectum eſt, vt puella parentum officijs defecta, eruditiſſimã moribus fœminam ageret, inq́; ſemetipſam quaſi ſeduli tutoris officium exerceret. Cumq́; Starcatherus circunſpectam vndiq́; familiam, recenti hoſpitis iactura indoluiſſe cognoſceret, ignominiam ſaucij inuectius exaggerandam curauit, inſultandoq́; ſic cœpit:

Vnde ſtupet taciturna domus? quæ cauſa dolorem
Integrat, aut vbi nunc vxorius ille quieſcit,
Nuper ob indignum ferro mulctatus amorem?
Nunquid adhuc faſtum luxumq́, reſeruat inertem?
Aut tenet inceptum, primaq́, libidine feruet?
Extrahat alternis mecum ſermonibus horam,
Heſternumq́, odium verbis componat amicis.
Lætior emergat facies, nec plangor in æde
Perſonet, aut mæſtos ſinat obtorpeſcere vultus.
Scire volens quis virgineo flagraret amore,
Dilectæq́, mihi facibus premeretur alumnæ,
Pilleolum ſumpſi, ne toto proderer ore.
Cum faber ille procax laſciuis greſſibus intrat,
Hâc illacq́, agitans inſtructo fœmina geſtu
Nec minus ad varios intendens lumina nutus,
Caſtorio cui tegmen erat chlamys obſita limbo,
Inſtratæ gemmis crepidæ, toga cultior auro,
Splendida nexuerant tortum redimicula crinem
Et varicata vagum ſtringebat vitta capillum.
Hinc adoleuit iners animi tumor, ingeniumq́,
Diuitias genus eſſe putans, aut æra parentes,
Fortunamq́, magis opibus quam ſanguine penſans.
Hinc ſubijt faſtus, habitumq́, ſuperbia traxit.
Nam miſer ob cultum magni ſe credere cœpit,
Ingenuisq́, parem ciniflo. qui pellibus auras
Venatur, crebroq́, ciet ſpiramina tractu,
Qui digitis cineres verrit, qui ſæpe reductis
Aëra folliculis captat, tenuiq́, flabello
Spiramenta creat, torpentesq́, excitat ignes.
Inde puellare gremium petit, appoſitusq́,
Virgo, inquit, mihi pecte comam, tactuq́, ſalacis
[a] Compreſſa pulices, & quo cutis vritur aufer. a Forte, Compreſſa.
Hinc reſidens auro ſudantia brachia pandit
Puluino annixus tereti, cubitoq́, reclinis
Ornatum iactare volens, ceu bellua latrans,
Explicat obtortæ contracta volumina caudæ.
Illa mei noſcens compeſcere cœpit amantem,
Laſciuasq́, fugare manus, meq́, eſſe profeſſa,
Parce precor digitis, inquit, ſtimulumq́, coërcens
Contiguum valuis vetulum placare memento.
In luctum recidet luſus. Starcherus adeſſe
Creditur, & lento quid agas diſquirit ocello.
Cui faber, imbellem noli palleſcere coruum
Pannoſumq́, ſenem, nunquam validiſſimus ille,

Quem metuis tam vulgato vileſcere cultu
Suſtinuit, gaudet nitido vir fortis amictu,
Et veſtem pro mente petit. tunc tegmine dempto
Eripui ferrum, fabriq́ pudenda fugacis
Perſecui, patuere nates & ab oſſe reſectæ
Viſcera nudabant: ſurgo mox, atq́ puellæ
Ora premens pugno, contuſa nare cruorem
Elicio, tunc labra malis aſſueta cachinnis
Sanguine permixto lachrymis maduere, luitq́
Stultus amor quicquid blandis commiſit ocellis.
Luſerit infelix, quæ cæca libidine fertur
More furentis equæ, ſepelitq́ cupidine formam.
Gentibus externis precio vanire mereris,
Digna mola, ni te falſo probet inſimulatam
Elicitus mammis cruor, expugnetq́ reatum
Vber inops lactis: at ego te criminis huius
Arbitror immunem, ſed noli ſuſpicionis
Ferre notas, aut te falſis permittere linguis,
Et male carpendam populo præſtare loquaci.
Rumor obeſt multis, nocuitq́ infamia mendax.
Fallitur exiguo vulgaris opinio dicto.
Defer auis, venerare patres, memor eſto parentum,
Et proauos metire tuos, ſtet gloria carni.
Quis furor inceßit? quod te faber improbe fatum
Impulit ingenuam tentare cupidine ſtirpem?
Aut quis te virgo claris digniſſima fulcris,
Egit in obſcuram venerem? dic quo potes auſu
Os cinerem redolens roſeis guſtare labellis,
Vel fœdas carbone manus in pectore ferre?
Ac lateri ſociare tuo verſantia prunas ,
Brachia, & aßidua duratas forcipe palmas
Syncerіs adhibere genis, ſparſumq́ fauilla
Complecti caput, & nitidis mandare lacertis?
Quanta ſit in cunctis memini diſtantia fabris
Ictus ab his quondam, nomen quippe omnibus vnum
Officij commune manet, ſed pectora ſubſunt
Ingenijs diſcreta ſuis, me iudice præſtant,
Qui gladios & tela viris ad prælia cudunt,
Ingenioq́ animos produnt, & corda rigore
Officij ſignant, auſumq́ labore fatentur.
Sunt & nonnulli quibus æs caua teſtula promit
Diuerſas fuſo ſpecies imitantibus auro,
Qui torrent venas recoquuntq́ metalla, ſed ipſis
Mollius ingenium finxit natura, manuſq́
Eximia quas arte dedit formidine preſſit.
Tales ſæpe dolo dum flatilis eliquat ardor,
Aes teſte immiſſum, ſubducunt aurea maßis
Cruſtula, furtiuum concha ſitiente metallum.

His dictis Starcatherus non minorem ex voce, quàm opere voluptatem ſortitus, Haldanum repetit, eiusq; militiam proxima familiaritate complexus, nunquam bellorum exercitio abſtitit, ita vt abſtractum delicijs animum continua armorum intentione torqueret. Fuere autem Ingello ſorores Helga & Aſa, ex quibus Helga toris admodum matura, Aſa vero annis minor, connubioq; inhabilis erat. Tunc Helgo Noruagienſis poſtulandæ Helgæ cupidine concitatus, nauem conſcendit. Cæterum nauigationem tanto inſtruxerat luxu, vt excultorum auro velorum

Nauigationis luxus inſignis.

velorum apparatu vteretur, quæ etiam inauratis malis ſubnixa, purpureis reſtibus tenebantur. Venienti Ingellus votum impetrandum promittit, ſi modo oblatos pugiles ad teſtandam opinionis ſuæ experientiam pugna ſuſtinere præſumeret. Nec conditione permotus Helgo, quam libentiſſime ſe pacto operam daturum reſpondit. Itaq; ſolenni ſponſalium titulo futuræ copulæ pactio conſecratur. Per idem tempus apud inſulam Sialandiam nouem ducis cuiuſdam filios inoleuiſſe memoriæ proditum eſt, apprime viribus & audacia præditos, quorum maximus Angarerus extabat. Qui cum eiuſdem puellæ competitorem ageret, negatasq; ſibi nuptias Helgoni promiſſas videret, palæſtrica illum prouocatione ſolicitat, ferro moleſtiam propulſurus. Approbat Helgo propoſitas pugnę partes, & nuptiarum die dimicandi tempus amborum votis condicitur. Confundebatur enim apud omnes, quiſquis certamen ad dimicandum prouocatus abnueret. Quamobrem Helgonem hinc detrectandæ pugnæ rubor, inde gerendæ metus angebat. Siquidem præter commune prouocationis ius impari manu ſe laceſſitum credebat, quod ſolus aduerſum nouem pugnam ſpopondiſſe videretur. Hæc voluentem, ſponſa auxilio opus habiturum docet, hortaturq;, pugna abſtineat, qua nihil præter mortem aut ignominiam petiturus videatur, præſertim cum eorum aduerſum quos dimicaturus eſſet numerum, nulla diffinitionis certitudine clauſiſſet: quamobrem periculo parcat, Starcatherumq; apud Sueones agentem ſaluti conſulturus expoſcat, qui indigentibus adeſſe, & triſtes plerunq; caſus felici interuentu redimere ſoleat. Gratum Helgoni conſilium fuit, qui quum paruulo comitatu ſumpto Suetiam ingreſſus, ad nobiliſſimam eius vrbem Vpſalam perueniſſet, ingreſſu abſtinens præmittit, qui Starcatherũ ſalutationis officio prætentatum ad Frothonis filiæ nuptias inuitaret. Qua comitate Starcatherus perinde ac iniuria laceſſitus, acrius inſpectum iuuenem tam ineptæ legationis pœnas daturum reſpondit, niſi chariſſimi ſui Frothonis mentionem mandatis inſertam haberet, quod ſe ſcurræ vel paraſiti more lautioris alimoniæ gratia ad alienæ culinæ nidorem decurrere ſolitum exiſtimauerit. Quod poſtquam Helgo ex ſatellite cognouit, regiam ingreſſus, Frothonis filiæ titulo conſalutatum ſenem condictæ ex prouocatione pugnæ ſocium depoſcit, cui ob hoc ſe minus ſufficere dixit, quod conflicturæ ſecum partis numerum conditionis modus incertum reliquerit. Quem Starcatherus loco certaminis, ac tempore cognito, non ſolum ſupplicem recepit, verumetiam auxilij promiſſione firmatum Daniam cum comitibus repetere iuſſit, affirmans ſe eius aditum occulto callis compendio quæſiturum. Quo diſcedente interiectis diebus profectionem orſus, ſi famæ credi fas eſt, velocitate greſſus tantum locorum diali itinere emenſus proditur, quantum præcedentes diebus duodecim peragraſſe dicuntur: ita vtriq; fortuito veſtigiorum concurſu vno eodemq; tempore deſtinatos Ingelli penates attigerant, vbi cum Starcatherus miniſtrorum more menſas conuiuijs obſitas præteriret, præmemorati nouem plenis deformitatis geſtibus toruos ore fremitus dantes, ac more ſcenico decurſantes, in pugnam ſe mutua adhortatione firmabant. Sunt qui eos venienti athletæ ſæuientium canum exemplo oblatraſſe perhibeant: quibus Starcatherus increpatis, quod adulterino oris habitu ridiculam ſibi formam conſciſcerent, patuliſq; buccarum rictibus laſciuirent, taliter effœminatorum diſſolutam mollitiem intemperantiæ ſuę luxum deducere prædicabat. Interrogatus igitur an ei dimicandi virtus ſuppeteret: non vnum tantum, verum quotlibet admiſſos excipiendi certiſſimas ſibi vires extare reſpondit. Quod audientes nouem, animaduertunt hunc eſſe quem in ſubſidium Helgonis è longinquo venturum acceperant. Idem vt ſponſæ thalamum attentioribus vallaret excubijs, voluntariam vigiliarum curam amplexus, reductas cubiculi fores obicis loco gladio obſerat, ſtationis ſuæ beneficio ſecuram nuptijs quietem daturus. Experrectus Helgo, cum ſomni ſtupore diſcuſſo, promiſſum memoriæ ſubieciſſet, armis corpus induendum curauit. Animaduertens autem paruulam noctis adhuc ſupereſſe caliginem, cum præſtolari vellet diluculi tempus, cum animo propinqui diſcriminis negocium volutaret, obrepentis furtim ſomni ſuauitate præuentus, grauatum ſtupore corpus lecto reſtituit. Quem vt Starca-

Cùm aliàs rectè dicatur, ne quidem Herculem contra duos, hic tamẽ accidit, vt vnus ſe nouem opponat.

therus prima luce ſuperueniens dormientem vxoris amplexibus inhærere cognouit, importunæ concuſſionis moleſtia à quietis ocio reuocari paſſus non eſt, ne per ignauiam excitandi officium præſumere, & tam recentis copulæ dulcedinem interpellare videretur. Solus itaq; periculum petere, quam alienæ voluptatis offenſione comitem quærere ſpecioſius duxit. Tacitus igitur veſtigium retulit, campumq; qui lingua noſtra Roliung dicitur, cum contemptu aduerſariorum ingreſſus, ſub montis cuiuſdam cliuo ſeſſione quæſita, aduerſum ventis ac niuibus corpus præbuit. Tunc ac ſi verna cœli temperies aſpiraret, depoſita veſte, demendis operam pulicibus dabat. Purpureum quoq; quo nuper ab Helga donatus fuerat, ſentibus amiculum iniecit, ne contra ſæuientia grandinis tela indumentorum vmbracula mutuatus videretur. Tunc venientes athletæ, montem ex oppoſito ſubeunt, auerſumq; ventis ſedendi locum petentes, accenſo frigus igne depellunt. Denique non viſo Starcathero, quendam montis faſtigio immittunt, qui tanquam è ſpecula liquidius eius contemplaretur aduentum. Is poſtquam montanæ celſitudinis verticem conſcendit, in deuexa eius parte ſenem proſpicit, ſcapulis tenus niuali deſuper reſperſione contectum. Percontatur itaq; an is ſit, qui promiſſas pugnæ partes agere debeat. Cumq; ſe hunc eſſe Starcatherus aſtrueret, ſuperuenientes cæteri, pariter'ne omnes an ſingillatim excipere ſtatuiſſet, interrogant. At ille, quoties mihi, inquit, triſte canum agmen oblatrat, ſimul non viciſſim eos abigere ſoleo? ita ſe eum vniuerſis quam ſingulis conſligere malle ſignificans, aduerſarios prius dictis quam armis contemnendos putabat. Inito conflictu, ſex eorum abſq; mutuo vulnerum receptu proſtrauit: tres vero reſiduos, quanquam decem ac ſeptem vulneribus ita ab eis affectus eſſet, vt maior viſcerum pars ventre elaberetur, nihilominus fratrum exemplo conſumpſit. Cumq; extis vacuus, labefactis viribus graui ſitis anguſtia premeretur, petendæ potionis cupiditate pergenuans, labentis comminus riui lympham expoſcit. Quem vt cruore tabidū animaduertit, à polluto eius hauſtu faſtidita aquæ ſpecie temperauit. Angaterus ſiquidem inter amnis fluenta proſtratus, ita alueum eius ſanguinis ſui rubore conſperſerat, vt iam non aquis, ſed roſeo quodā liquore manare videretur. Ita Starcatherus corporis viribus defici, quam eas à tam fœda potione mutuari ſpecioſius duxit. Igitur conſumpto penè robore, ſaxo quod in uicino forte ſitum erat genibus

Starcatheri effigies ſaxo impreſſa.

aduolutus, pauliſper eidem accliuis incubuit: cuius caua adhuc ſuperficies cernitur, ac ſi illam decubantis moles conſpicua corporis impreſſione ſignaſſet. Ego autem hanc imaginem humana arte elaboratam reor, cum veri fidem excedere videatur, inſecabilem petræ duritiam ita ceræ mollitiem imitari potuiſſe, vt ſolo innitentis contactu humanæ ſeſſionis ſpeciem repræſentaret, habitumq; perpetuæ concauitatis indueret. Cumq; Starcatherum quidam forte curru præteriens, toto penè corpore ſauciatum vidiſſet, horrore rei pariter atq; admiratione permotus, propius lora deflectit, quærens quid ſibi præmij foret, ſi plagas eius medendi officio proſequeretur. Sed Starcatherus vulnerum acerbitate cruciari, quam ſordidæ conditionis hominum miniſterio vti præoptans, officium eius ac genus cognoſcere inſtitit. Quem cum præconis partibus fungi didiciſſet, ſpernere non contentus, etiam conuicio proculcauit, quod cunctis honeſtatis partibus neglectis, ſcurrilitatis officia ſectaretur, omnemq; vitæ curſum nefanda ſemper opinione reſperſerit, & quæſtus loco pauperum duxerit detrimenta, nemini innocentiam tribuere, cunctis accuſationis iniuriam irrogare paratus, tunc præcipue lætus, cum quid alienis luctuoſum rebus incideret, dum in hoc maxime ſua deſudet intentione, vt omnium actus inſidioſæ explorationis arte cognoſcat, & innocuos mores quæſitæ fraudis occaſione perſtringat. Abeunte eo, ſuperuenit alius opis medelæq; promiſſor, qui prioris exemplo conditionem fateri iuſſus, ancillam ſe cuiuſdam in matrimonio habere, eiuſq; domino emancipandæ coniugis gratia ruſticum opus dependere teſtabatur. Cuius opera Starcatherus idcirco ſe vti nolle perhibuit, quod erubeſcendo connubij genere ſeruiles ſibi conſci-

Starcatheri magnanimitas.

uiſſet amplexus. Cui ſi quid virtutis ſuppeteret, faſtidita alieni ſaltem familiaritate mancipij, libera tori participe frueretur. Quantam porrò huius viri magni-

tudinem exiſtimemus, qui ſummis vitæ periculis implicatus, tantū ſe in rep ellendis auxilijs geſſit, quantum in excipiendis vulneribus geſſerat. Itaque diſcedente eo ſubiens fœmina fortuito ſenem præteribat inceſſu. Quæ cum pertergendorum eius vulnerum gratia propius acceſſiſſet, in primis quo genere aut officio eſſet exponere iuſſa, ancillam ſe molendi officio aſſuetā perhibuit, Quam rurſum Starcatherus an prolem haberet percontatus, poſtquam fœmineam ei ſobolem eſſe cognouit, domum abire, & vagienti filiæ mammas præbere iuſſit, perquam deforme exiſtimans, ab extremæ ſortis muliercula ſubſidium mutuari. Quinetiam melius eam proprium ſanguinem lactis nutrimentis, quàm aliena vulnera remedijs proſecuturam ſciebat. Hanc quoque diſcedentem iuuenis curru delatus inſequitur. Qui cum conſpecti ſenis vulneribus opem laturus accederet, quiſnam eſſet rogatus, agricola ſe patre natum, ruſticiq́; laboris operibus aſſueſactum ſubiunxit. Cuius Starcatherus natalibus collaudatis, officium quoq; veneratione digniſſimum iudicauit, quod talibus vitæ ſubſidia iuſto laboris commercio peterentur, qui nimirum quæſtum non noſſent, niſi quem fuſi ſudoris impendio peperiſſent. Nec immeritò ruralis vitæ habitum etiam excellentiſſimis opibus præferendum putauit, cuius integerrimi fructus inter ſplendidam abiectamq́; fortunam mediocritatis gremio orti educatiq́; viderentur. Ne autem indonatam iuuenis humanitatem relinqueret, chlamydem à ſe vepribus interiectam oblatæ dignationis præmium effecit. Accedens itaq; ruricolæ filius, euulſas ſtomachi partes priſtino loco reſtituit, elapſamq́; extorum congeriem nexili viminum complexione perſtrinxit. Deinde exceptum vehiculo ſenem, ad regios vſq; penates pleno venerationis ſtudio deportandum curauit. Interea Helga verbis magnam præ ſe cautelam ferentibus, virum inſtruere aggreſſa, ſcire ſe, inquit, Starcatherum mox vt victis pugilibus remearet, abſentiæ pœnas ab eo ſumpturum, à quo plus ignauiæ & libidini quam condicti certaminis fidei indultum exiſtimet. Cui ideo acrius reſiſtendum fore, quod fortibus parcere, ignauos odiſſe ſoleat. Cuius prædictionem Helgo æque ac conſilium veneratus, corpus animumq́; capeſſendæ virtutis ardore firmauit. Cumq́; Starcatherus ad regias eſſet ædes delatus, vulnerum dolore neglecto, ocyus curru deſilijt, ac veluti toto integer corpore nuptialem irrumpens thalamum, pugno valuas perfregit. Tunc lecto exiliens Helgo, vt coniugis erat conſilio doctus, aduerſæ eius fronti ferrum immerſit. Cumq́; ſecundi vulneris meditatione denuò ferrum adacturus videretur, Helga toro ocyſſime euolans, ſenem ab imminenti exitio correpti vmbonis interiectu defendit: quod tamen ab Helgone validiore ferri impulſu medio tenus vmbone diſſectum eſt. Ita laudabilis fœmina ingenij amicum auxilio proſecuta, quem conſilio læſerat, manu ſeruauit, vtq́; monitis maritum, ita factis ſenem protexit. Quæ res Starcatherum ad incolumitatem Helgoni tribuendam adduxit, præfatum patei oportere cui certum virtutis indicium præſens fortitudinis fides exhibeat. Morte ſiquidem indigniſſimum prædicabat, quem tanta reſiſtendi fiducia plenum probitatis ingenium exornaſſet. Idem plagis nondum medicamine procuratis, nec vlla adhuc cicatrice reſperſis, occiſo ab æmulis Haldano, Sueciam repetens, filium eius Syuardum deuicta quorundam rebellione, paternæ dominationis hæredem conſtituit. Apud quem diutile conuerſatus, cum Frothonis fraudulenter oppreſſi filium Ingellum tranſuerſo animo actum patris interfectoribus animaduerſionis humanitatem atque amicitiam erogaſſe fama rei crebreſcente cognoſſet, ob tam horridum facinus indignationis aculeis laceſſitus, dolenterq́; ferens tantæ indolis iuuenem tam inclyti patris filium exuiſſe, eximium carbonum faſcem tanquam opimam ſarcinam humeris ſuis Daniam petiturus impendit. Rogatus ab obuijs, quid tam inſolitum onus deferret, Ingelli regis hebetudinem ad acuminis habitum carbonibus ſe perducturum aſtruxit. Itaq; expedita & compendiaria ſemita velut vno ſpiritu rapidum ac præceps iter explicuit, tandemq́; Ingelli hoſpitio vſus, ſedem maioribus deſtinatam ſuo more conſcendit. Quippe apud prioris ſeculi reges ampliſſimum dignitatis gradum obtinere conſueuerat. Quem cum regina ſqualore obſitum ſordidisq́; & agreſtibus pannis vtentem ingreſſa conſpi-

Agricultura laus.

ceret, ob deformitatẽ cultus parum curioſa hoſpitis æſtimatrix effecta, ſimulq́; vi-tum ex veſte metiens, ſtoliditatis increpitũ quod maiores diſcubitu præcurriſſet, ac ſedem ruſtico cultu indignam occupaſſet, loco excedere iuſſit, ne puluinaria te-tiore quam par eſſet habitu contrectaret. Quod enim ille ex fiducia agebat, ſtoli-ditati atq; impudentiæ deputabat, ignara aliquanto ſplendidius mentem quam ve-ſtem in ſublimi lucere conſeſſu. Paruit animoſus ſenex, tametſi repulſa æger, inde-bitamq́; fortitudini ſuæ contumeliam egregio animi temperamento ſuppreſſit, ac ceptum ruborem nec voce nec gemitu proſecutus. Nec tamen tacitã doloris acer-bitatem, prorſus occultare ſuſtinuit. Exurgens enim atq; in vltimã ædis partem ſe-cedens, adeò ipſa parietum robora dimiſſi corporis impulſu contudit: vt tectũ rui-na penè eximia tignorum trepidatione ſubmitteret. Quo euenit vt non ſolum re-pulſa, ſed etiam exprobratæ ſibi paupertatis ignominia laceſſitus, iram ſuam aduer-ſum contumelioſam reginæ vocẽ irreuocabili ſeueritate deſtringeret. Quem cum Ingellus à venatione regreſſus curioſioribus oculis colluſtratum, nec os vſquã hila-riter circunferentem, nec ſe aſſurgendi officio venerantẽ animaduerteret, Starca-therum eſſe parũ blandæ frontis annotatione cognouit. Nam cum manus eius bel-lico opere duratas, cicatrices aduerſo corpore exceptas, acerrimũq́; oculorum vi-gorem attenderet, animaduertit nequaquã enerui animo eſſe, cuius corpus tanta vulnerum veſtigia confodiſſent. Obiurgatam igitur vxorem impenſius monuit, vt abiecto irarum ſupercilio, quem conuicio inſecuta fuerat, blandimentis permul-ſum liberalitatis officijs deleniret, ciboq́; & potione firmatum benigno recrearet alloquio, præfatus hunc ſibi olim à patre tutorem datum, infantiæ ſuæ indulgentiſ-ſimum extitiſſe cuſtodem. Tum fera ſenilis animi cognitrix rigore in manſuetu-dinem verſo, quem repulſa affecerat, conuicij amaritudine lacerauerat, miniſtran-di ſtudio venerata eſt, atq; ex hoſpita indignante, obſequentiſſimam adulatricem agere cœpit, curioſitatem ſuam iræ eius apponere cupiens, eo quidem mínus er-rore culpabilis, quo illum celerius obiurgata deſeruit. Nec tamen leues eius pœ-nas pependit, cum loca in quibus fortiſſimum ſenem diſcubitus repulſa ſugillaue-rat, poſtmodũ fratrum ſuorum cladibus cruentata conſpiceret. Nocte vero Ingel-lo cibum cum Suertingi filijs capiente, apparatiſſimis dapibus inſiſtens luxurioſo menſas epulo cumulauit, ſenemq́; ne maturius ſe conuiuio ſubtraheret, familiari inuitatione retinuit, tanquam operoſioris eſcæ oblectamenta ſolidũ virtutis rigo-rem excauare potuiſſent. Quibus cum Starcatherus oculos inſeruiſſet, eorũ vſu laſciuiore contempto, ne quid externo ritui indulgeret, temperantia qua plurimũ pollebat appetitum ſuum aduerſus deliciarum irritamenta firmauit, ne bellicam claritatem conuiualibus illecebris abſumendam permitteret. Erat enim fortitudo eius frugalitatis amatrix, aliena nimiæ ciborum abundantiæ & ab immoderato da-pum vſu auerſa, vtpote quæ aliquo in momento ponendi luxuriã nunquam vaca-uit, ſemperq́; voluptate omiſſa, virtutis reſpectum egit. Cum ergo vetuſtos conti-nentiæ mores, omnemq́; priſtinæ conſuetudinis habitũ nouo luxu ac lautitia cor-rumpi animaduerteret, ruſticioris eſcæ paratũ appetens, cœnæ ſumptuoſioris im-pendium faſtidiuit. Igitur profuſam dapum indulgentiam aſpernatus, fumidoq́; ac rancidulo cibo vſus, famem eo ſapidius quo ſimplicius pepulit, ne veræ virtutis neruos externarum deliciarum contagione, tanquam adulterino quodam dulco-re remitteret, aut priſcæ frugalitatis normam inuſitatis gulæ ſuperſtitionibus ab-rogaret. Cæterum indignanter ferebat aſſam dapem, eandemq́; elixam vnius cœ-næ ſumptibus erogari, edulium pro monſtro accipiens quod culinæ nidoribus de-libutum, fartoris induſtria multiplicis temperamenti varietate perfricuit. Econtra-rio Ingellus proiectis maiorum exemplis, innouando menſarum ritu licentius ſibi quàm mos patrius permittebat indulſit. Poſtquã ſe enim Teutoniæ moribus per-miſit, effœminatæ eius laſciuiæ ſuccumbere non erubuit. Ex cuius ſentina in patriç noſtræ fauces haud parua luxuriæ nutrimenta fluxerunt. Inde enim ſplendidiores menſæ, lautiores culinæ, ſordida coquorum miniſteria, variæq́; farciminũ ſordes manauere. Inde licentioris cultus vſurpatio à ritu patrio peregrinata eſt. Itaq; regio noſtra quæ continentiam in ſe tanquam naturalem aluit, luxum à finitimis depo-poſcit.

Mens ſapiens in ſublimi loco ſplendidius lucet, quàm veſtis.

Profuſus obſoniorum apparatus à Teutonibus in Daniam traductus.

poſcit. Cuius Ingellus illecebra captus, iniurias beneficijs rependere erubeſcendũ non duxit. neq; illi miſera parentis clades cum aliquo amaritudinis ſuſpirio obuerſata eſt. At regina ne propoſiti irrita abiret, iram ſenis donis optime propulſandam exiſtimans, mirifici operis vittam proprio capiti detractã gremio cœnitantis appoſuit, beneuolentiã eius quia virtutem hebetare nequiuerat, mercari cupiens. Quã Starcatherus necdum offenſæ acerbitate depoſita, in os ferentis reijciens, plus contemptus quàm venerationis in eo munere repoſitum arbitrabatur: prudentiq; animo egit ne cicatricibus conſito, galeiſq; aſſueto capite, inſolitum effœminati cultus ornamentum exciperet, ſciens virilibus comis muliebre redimiculum inijci non oportere. Itaq; repulſam repulſa vltus, contemptum ſuum mutua aſpernatione penſauit, tantum ſe penè in vindicando rubore gerens, quantum geſſerat in ſuſtinendo. Veterani nanq; bellatoris animus Frothonis cultum inextricabilibus amicitiæ hamis complexus, totq; ac tantis munificentiæ eius meritis inuitatus, ad abijciendum vltionis propoſitum nullo indulgentiæ blandimento ſeduci poterat, quo minus debitam beneficijs eius gratiam etiam poſt fata referre ſatageret, extinctoq; viciſſitudinem humanitatis rependere curaret, cuius adhuc extantis amantiſſimum animum, liberaliſſimamq; amicitiã expertus fuerat. Adeò quippe miſerrimam Frothonianæ cladis imaginem alte pectori inſertam gerebat, vt ab intimo præcordiorum eius receſſu, clariſſimi ducis reſpectus conuelli nequiret, atq; ob hoc præſenti beneficio priſtinæ familiaritatis titulum anteponere non dubitaret. Cæterum ſuperioris contumeliæ memoria nihil gratiæ ſequenti obſequio reddidit, laceſſiti pudoris ignominiam deponere nequiens. Tenacius enim iniuriarum vel beneficiorum imagines fortium quam mollium animis inhærere conſueuerunt. Neq; enim illorum inſueuit moribus, qui amicorum proſperum vitæ curſum comitantur, aduerſum deſerunt, quiq; fortunæ magis quàm charitati cultum tribuunt, proprijs commodis quàm alienæ beneuolentiæ propiores. Animaduertens autem pertinax propoſiti fœmina, ne ſic quidem conuiualem a ſene hilaritatem elici poſſe, vt blanditiarum cœptum liberaliori comitate proſequeretur, cumulatioremq; hoſpiti honorem redderet, tibicine de induſtria modulari iuſſo, muſam qua indignationis eius perſeuerantia flecteretur inſtituit, artificialis ſoni miniſterio naturales inclementiæ neruos elidere cupiens. Sed fiſtulæ aut chordarum lenocinium in hebetanda viri pertinacia parum efficax manſit. Auditor enim exhibitum ſibi cultum figmentum magis quam charitatem redolere cognouit. Quo euenit vt eluſus opinione ſua mimus, ſtatuæ magis quàm homini canere putaretur, diſceretq; ponderoſiſſimæ ſeueritatis ſtatum fruſtra ſcurrarũ luſibus attentari, inaniq; oris ſpiraculo maximæ rei molem labefactari non poſſe. Adeò enim Starcatherus oris habitum indignationis pertinacia firmauerat, vt nulla ex parte conſueto infractior videretur. Quippe debitus votis rigor nec tibiæ cantu, nec gulæ lenimento permulſus, plus ſtrenuo viriliq; propoſito, quàm aurium aut epuli blandimentis tribuendum putauit. Oſſe itaque quod veſcendo carne ſpoliauerat in vultum geſticulantis proiecto, plenas aurarum buccas, violenta flatus excuſſione laxauit. Quo facto, quantum ſeueritas ſcenicos plauſus faſtidiret, edocuit. Ira ſiquidem obſeratæ aures nulli voluptatis effectui patuerunt. Dignum hiſtrione munus turpi præmio deforme mulctauit obſequium. Siquidem optimus meritorum æſtimator, muneris loco tibicini tibiam erogauit, ac durum mercedis genus molli officio retulit. Itaq; mimus neſcias ſonorius cecinerit an fleuerit, quàm parum in luxurioſis pectoribus fortitudo poſſideat, effuſa lachrymarum acerbitate teſtatus. Neq; enim qui totum ſe voluptati ſubſtrauerat, quandoque calamitatis incurſum tolerare didicerat. Cuius læſio futuras cœnæ clades ominata eſt. Et bene quidem cultor ſeueritatis animus vindictæ conſtantiam pertinaci grauitate complexus, qui quantum alij ſuauitatis, tantum ex fidibus faſtidij traxit, probroſo oſſis iactu ingratũ penſauit officiũ, plus ſe valentis amici ſpecioſis cineribus quã improbis turpiſſimi alumni moribus debuiſſe confeſſus. Deinde in ampliorẽ hiſtrionis ſuggillationem, mox citandũ carmen ſubtexuit. Regina vero virtutem quam debilitare nequiuerat ſtupens, eius quem fruſtra beneficijs coluit,

Conſtantia Starcatheri.

admiratrix euaſit. Videns autem Starcatherus eos qui Frothonem oppreſſerant in ſumma regis dignatione verſari, concepti furoris magnitudinem acerrimo oculorum habitu prodidit, internosq́; motus externo oris indicio patefecit, occultam animi procellam aperta luminum ſæuitia teſtatus. Deniq; Ingello ſe regijs dapibus delenire cupiente, edulium repulit, quod vulgaris cibi vilitate contentus peregrina admodum obſonia faſtidiret, communibusq́; epulis aſſuetus, nullius gulam ſaporis oblectatione palparet. Interrogatus cur fronte tam nubila regiæ liberalitatis obſequio vti noluiſſet: reperiendi Frothonis filij gratia, Daniam ſibi petitam aſſeruit, nec eius qui petulantis ſtomachi ingluuiem operoſa dapum vbertate farciret: hoc enim familiaris regi Teutonum luxus egerat, vt excoctas aquis epulas delicioſæ ſatietatis ſtudio rurſum igni torrendas præberet. Poſt hæc Ingelli mores intactos præterire non paſſus, in eius caput omnem reprehenſionis amaritudinem tranſtulit, impietatis damnatum quod nimiæ ſaturitatis vſu oſcitans, partam edendo crapulam fœda ructatione exhalaret, Saxonicamq́; imitatus illecebram ampliſſimis à ſobrietate exceſſibus oberraſſet, adeò virtute vacuus, vt ne minimam quidem eius vmbram conſectaretur. Maxime autem illi turpitudinis cumulum accedere memorabat, quod in ipſo militiæ tyrocinio vlciſcendi parentis immemor neglecta naturæ lege paterni ſanguinis carnifices beneuolentia atq; officio amplecteretur, iniquiſſime meritos amantiſſima charitate complexus, eosq́; in quos quam acerrime animaduertere debuerat, non modò impunitate donaſſet, verumetiam conuictu ac menſæ honore dignos iudicaſſet, à quibus potius capitale ſupplicium ſumendum fuiſſet. Præterea hic hoc carmine vſus aſſeritur:

Offenſorũ proximũ condonandorũ præclarum exemplum.

Cedat imbellis vetulo iuuentus,
Et ſenis crebros veneretur annos,
In viro forti numeroſa nemo
Tempora culpet.
Albicet quanquam ſenio capillus
Permanet virtus eadem vetuſtis,
Nec fluens ætas poterit virile
Carpere pectus.
Me grauis ſeſſor cubito repellit,
Qui boni formam vitio prophanat
Dum gulæ parens nihilum diurnis
Prorogat eſcis.
Quando Frothonis comes annotabar
Militum ſemper medius reſedi
Aede ſublimis, procerumq́; primus
Prandia duxi.
Sorte nunc verſa melioris æui,
Angulo claudor ſimuloq́; piſcem
Qui vago captat latebram recurſu
Abditus vndis.
Seculo certe ſolitus priore
Cultius ſtrato recubare fulcro,
Inter extremos premor & referta
Pellor ab aula.
Pellerer forſan foribus ſupinus
Ni latus pulſum paries referret
Et fugam truſo facilem negaret
Obuius aſſer.
Aulici riſu populi laceſſor,
Aduenæ digno vacuus receptu
Aſpero carpor ſale, dum loquaci
Mordeor auſu.
Quid nouis rumor celeber volutat,
Quis tenor rerum, patriæ quis ordo
Gliſcerem veſtræ regionis actus
Aduena noſſe.
Vt quid Ingelle vitio ſepultus
Vindicem patris remoraris auſum,
Num pij cladem genitoris æquo
Pectore duces?
Quid dapem deſes colis? ocioq́;
Mollior ſcortis, ſtomachum reclinas?
An tibi paruo patris interempti
Vltio conſtat?
Proxime quando Frotho te reliqui
Mente præſaga didici quod armis
Hoſtium certe periturus eſſes
Maxime regum.
Cumq́; rus longum tererem viator
Præſcius mentem gemitus ſubibat
Qui quod hinc eſſes mihi non videndus
Omine finxit.
Proh dolor quod tunc aberam remotus
Extimos orbis populos laceſſens
Cum dolo regis iugulum petebat
Perfidus hoſpes.
Aut enim vindex domini probarer,
Aut comes pœnæ, ſociusq́; fati,
Et pari gaudens ſequerer beatum
Funere regem.
Non gulam veni dapibus beare,
Cuius enitar vitium ferire,
Nec cutis curam ſequar, aut obeſi
Gaudia ventris.
Nemo me regum prius inclytorum
Exteros iuxta medium locauit

Cui

Cui frui primis licuit cathedris
Inter amicos.
Suetia veni, ſpatioſa menſus
Rura, mercedem ratus affuturam
Si modo chari fruerer reperta
Prole Frothonis.
Sed probum quærens adij guloſum
Deditum ventri vitioq́ regem,
Cuius in luxum ſtudium refudit
Fœda voluptas.
Claret Haldani ratus eſſe ſermo
Qui breui nobis cecinit futurum
Quod patri gnaro generandus eſſet
Filius excors.
Degener quanquam reputetur hæres
Non opes magni patiar Frothonis
Aduenis lucro fore, vel rapinæ
More patêre.

Ad hanc vocem tremefacta regina, detractum capiti ſuo redimiculum, quo fortè capillitium muliebriter adornabat, efferato ſeni tanquam beneficio bilem auerſura porrexit. Quo Starcatherus quam turpiſſime in os offerentis cum indignatione reiecto, clara rurſum voce recinuit:

Amoue quæſo muliebre donum
Et tuo mitram capiti repone,
Infulas nemo Venerem decentes
Fortis adoptat.
Abſonum nanq́ eſt vt in arma promptis
Nexili crinis religetur auro,
Mollibus cultus teneriſq́ turbis
Competit iſte.
At tuo munus refer hoc marito
Cui placet luxus, digitusq́ prurit
Dum nates verſans volucris rubellæ
Viſcera tractat.
Vxor Ingelli leuis ac petulca
Teutonum ritus celebrare geſtit,
Inſtruit luxus & adulterinas
Præparat eſcas.
Nam nouis palpat dapibus palatum
Captat ignoti libitum ſaporis,
Aeſtuans ferclis onerare menſas
Lautius omnes.
Hæc viro vinum pateris propinat,
Cuncta propenſo meditans paratu,
Cocta torreri iubet & ſecundo
Deſtinat igni.
Paſcit vt porcum petulans maritum
Impudens ſcortum, natibusq́ fidens
Gratis admiſſum tolerare penem
Crimine ſtupri.
Aſſat elixum, recoquitq́ toſta
Prodigo cœnam meditata luxu,
Negligens morum, vitijq́ cultrix
Fœmina turpis.
Hæc procax faſtu, Venerisq́ miles
Appetens eſcæ, bene temperatos
Abdicat ritus, ſimul & guloſas
Inſtruit artes.
Rapulum læui patina liquatum
Præditas ſucco tenui placentas
Pruriens aluo petit, ordinesq́
Conchyliorum.
Non ego magnum memini Frothonem
Dexteram fibris volucrum dediſſe,
Podicem cocti laceraſſe galli
Pollice curto.
Quis prior regum potuit guloſus
Viſcerum putres agitare ſordes?
Aut manu carptim fodicare fœdum
Alitis anum?
Fortium crudus cibus eſt virorum,
Nec reor lautis opus eſſe menſis
Mens quibus belli meditatur vſum
Pectore forti.
Aptius barbam poteras rigentem
Mordicus preſſo lacerare dente,
Quàm vorax lactis vacuare ſinum
Ore capaci.
Fugimus lautæ vitium popinæ
Rancidis ventrem dapibus fouentem.
Coctiles paucis placuere ſucci
Tempore priſco.
Diſcus herboſi vacuus ſaporis
Arietum carnes dabat & ſuillas,
Temperans vſus nihil immodeſto
Polluit auſu.
Lacteum qui nunc adipem liguris
Induas mentem petimus virilem
Eſto Frothonis memor & paterni
Funeris vltor.
Occidet nequam pauidumq́ pectus
Nec fugax fati ſtimulum refellet
Valle condatur licet, aut opacis
Incubet antris.
Vndecim quondam proceres eramus
Regis Haconis ſtudium ſecuti,
Hic prior Helgo Begathus reſedit
Ordine cœnæ.
Hic famis primæ ſtimulum licebat
Aridis pernæ natibus leuare,
Ventris ardorem rigidi domabat
Copia cruſti.
Offulam nemo vapidam petebat
Quiſq́ communes celebrabat eſcas
Simplici tantum ſtetit apparatu
Cœna potentum.

Vulgus externum fugiebat eſum
Nec fuit ſummis epuli libido,
Ipſe rex paruo meminit modeſtam
Ducere vitam.
Mellei temnens ſpeciem ſaporis
Combibit toſtum Cereris liquorem
Nec parum coctis dubitabat uti
Aſſa peroſus.
Menſa perſtabat modico paratu
Exhibens ſumptum tenui ſalino
Ne quid externo variaret vſu
Docta vetuſtas.
Amphoras nemo paterasúe quondam
Intulit menſis, dolio profudit
Poculum promus, nec erat catillis
Copia pictis.
Nemo tranſacti venerator æui
Cantharis iunxit teretes diotas
Nec cibis lancem cumulauit olim
Comptus agaſo.
Non breui concha ciathoúe leui
Prandium vanus decorabat hoſpes,
Nunc recens morum facies pudenter
Omnia preſsit.
Aere quis ſumpto toleraret vnquam
Funus amiſsi redimi parentis,
Aut loco patris peteret necati
Munus ab hoſte?
Quis valens hæres, ſobolesq́, fauſta
Talibus iunctum latus applicaret,
Vt viri neruos vacuaret omnes
Pactio turpis?
Vnde cum regum tituli canuntur
Et ducum vates memorant triumphos
Pallio vultum pudibundus abdo
Pectore triſti.
Cum tuis nil eniteat trophæis
Quod ſtylo digne queat annotari,
Nemo Frothonis recitatur hæres
Inter honeſtos.
Improbis quid me laceras ocellis
Qui reum patris veneratus hoſtem
Panibus tantum tepidoq́, iuri
Crederis vltor?
Vindices quando ſcelerum probantur
Quo minus mentem pudeat prophanam
Aurium prompto vacuatus vſu
Eſſe peropta.
Sæpe nam virtus aliena ſueuit
Conſcium culpæ lacerare pectus
Et boni fama premitur malignus
Pectore ſenſus.
Appetas ortum licet, aut remotus
Occidentali regione degas,
Seu ſitum mundi medium ſequaris
Concitus iſtinc.
Seu plagam cœli gelidam reuiſas
Quà poli vertex patet, impetuq́,
Verſili ſphæram rapit, & propinquam
Deſpuit vrſam.
Te pudor late comes inſequetur
Et graui vultum feriet rubore
Quando magnorum ſociata ludit
Concio regum.
Dedecus quem cum maneat perenne
Inter illuſtres medius venire
Non potes turmas, reprobusq́, in omni
Climate degas.
Fata Frothoni ſobolem dedere
Editam mundo ſuperis ſiniſtris,
Cuius affectum ſcelus & libido
Sordida cepit.
Sicut in naui fit vt obſoletum
Fœda ſentinæ gremium requirant,
Sic in Ingellum vicioſa rerum
Copia fluxit.
Ergo vulgatum veritus ruborem
Angulis preſſus patriæ iacebis
Torpidus fœdo lare nec videndus
Agmine claro.
Sorte tum barbam quaties ſiniſtra
Concubinarum ſtimulis repreſſus
Cum tibi pellex querulis perurat
Vocibus aurem.
Cum pauor mentem gelidus repigret
Et patris vindex fieri timeſcas,
Degener planè, patrisq́, ſcorti
Ritibus extas.
Obrui paruo poteras paratu,
Vt quis arreptum iugularet hædum,
Aut ouem cultro teneram trucidet
Gutture ſecto.
Ecce Suertingo genitus tyranno
Dania poſt te potietur hæres,
Cuius ignauam retines ſororem
Fœdere turpi.
Dum grauem gemmis nitidamq́, cultu
Aureo gaudes celebrare nuptam,
Nos dolor probro ſociatus vrit,
Turpia queſtos.
Quando te præceps agitat voluptas
Anxius nobis animus prioris
Temporis formam reuocat, monetq́,
Multa dolere.
Nam ſecus quàm tu ſcelus æſtimamus
Hoſtium quos nunc veneraris. vnde
Priſca noſcenti facies moleſta eſt
Temporis huius.
Re magis nulla cuperem beari
Si tui Frotho iuguli nocentes
Debitas tanti ſceleris viderem
Pendere pœnas.

Tan-

Tantum autem monitus ſui incitamento profecit, vt ab eneruí & frigeſcenti animo veluti quadam reprehenſionis ſilice flagrantiſſimum fortitudinis ignem extunderet. Primum enim rex vacuas carmini aures præbuit, deinde impenſiori educatoris ſui hortamine concitatus, ſerum vltionis calorem animo traxit, oblitusq́; conuiuæ, hoſtem induit. Ad vltimum diſcubitu euolans, omnem iræ ſuæ procurſum in conſeſſores effudit, ita vt ferrum aduerſus Suertingi filios cruenta ſeueritate nudaret, & quorum gulam menſæ delicijs fouerat, deſtricto mucrone iugulum peteret. His nanq; continuò trucidatis, ſacra menſæ ſanguine inuoluit, infirmum ſocietatis vinculum diremit, erubeſcendumq́; conuiuium egregia crudelitate mutauit, atq; ex hoſpite hoſtis, ex abiectiſſimo luxuriæ mancipio truculentiſſimus vltionis miniſter euaſit. Siquidem induſtria hortatoris oratio, molli ac teneræ iuuentæ animoſitatis ſpiritum ingenerauit, latebrisq́; ſuis extractam recreauit audaciam, extuditque vt grauiſſimæ cladis autoribus pœna factis debita rependeretur. Exulauerat ſiquidem probitas iuuenis non expirauerat, quæ in lucem ſenili ſuffragatione producta, opus eo maius quo tardius edidit, aliquanto ſpecioſius cruore quàm mero calices imbuens. Quam porrò induſtrium exiſtimemus ſenem, qui diſertiſſima admonitione immenſum regalis animi vitium expugnauit, eiusq́; loco perruptis nequitiæ clauſtris, efficaciſſimam virtutis ſementem inſeruit? Ipſe quoq; manum regis pari facinore proſecutus, fortitudinem non ſolum in ſe pleniſſimam exhibuit, ſed etiam ex alieno pectore erutam reuocauit. Quo peracto ſic cœpit:

Rex Ingelle vale, cuius iam prodidit auſum
Plenum animi pectus, tibi mens in corpore regnat
Auſpicio patefacta ſuo, nec defuit altum
Pectore conſilium, quanquam taciturnus ad horam
Extiteris, nam damna moræ probitate rependis,
Torporemq́; animi redimis virtute potenti.
Fac age fundamus reliquos, nullusq́; periclum
Effugiat, quod quisq́; pari ratione meretur:
Cedat in autorem facinus, premat artificemq́;
Culpa relata ſuum, cæſorum corpora curru
Excipiant famuli, promptusq́; cadauera lictor
Efferat, officijs meritò caritura ſupremis,
Et buſtis indigna tegi, non funebris illis
Pompa rogusúe pium tumuli condonet honorem:
Putida ſpargantur campis, auiumq́; terenda
Morſibus, infeſto maculent rus vndiq; tabo.
Tuquoq; rex ſæuam ſi quid ſapis effuge nuptam,
Ne lupa conſimilem ſibi fœtum gignat, & ex te
Bellua conſurgat proprio nocitura parenti.
Dic Rotho perpetuæ timidorum irriſor, an vltos
Frothonem ſatis eſſe putas, qui funera ſeptem
Vindicta vnius impendimus? ecce feruntur
Exanimes, qui non rebus ſed imagine tantum
Imperium coluere tuum, fraudemq́; parabant
Obſequio. ſed ne ſemper ſpes illa ſubibat
Quod ſoles ingenuis ſua reſpondere propago
More ſecutura ſortem quam ſanguine traxit.
Nunc ergo Ingelle, melius quàm tempore lapſo
Letharum dici dominus Daniæq́; mereris.
Imberbis quando ductum auſpiciumq́; ſequebar
Militiæ rex Hako tuæ, laſciua peroſus.
Ingenia & luxum, nil præter bella colebam,
Exercens animum cum corpore, mente prophanum
Omne relegaui, ſtomachoq́; placentia fugi,

Fortia complexus animo, nanq́ arma profeſſus
Aſpera veſtis erat cultusq́ parabilis olim,
Rara quies, ſomniq́ breues, labor ocia longè
Propulit, & parco fluxerunt tempora ſumptu.
Non vt nunc quidam quibus inſatiata cupido
Ingluuie cæca viſum rationis inumbrat.
Horum aliquis veſtis operoſæ tegmine cultus
Molliter alipedem flectit, ſparſamq́ renodat
Carpit ſuperbos.
Cæſariem, & laxos patitur fluitare capillos,
Diſcere ſæpe foro, turpiq́ inhiare lucello
Gaudet, & hoc ſtudio vitam ſolatur inertem,
Venali celebrans commiſſa negocia lingua.
Vi violat leges, & ferro iura laceßit,
Obterit innocuos, alieno paſcitur ære,
Stupra gulamq́ colit, riſu conuiuia mordax
Inſequitur, ſic ſcorta petens vt ſarculus herbam.
Occidit ignauus dum prælia pace quieſcunt
In media ſi valle cubet, teſtudine nulla
Tutus erit qui fata timet, ſors vltima viuum
Quenq́ rapit, latebra lethum depellere non eſt.
Aſt ego qui totum concußi cladibus orbem
Leni morte fruar, placidoq́ ſub aſtra leuandus
Funere, vt morbi defungar vulneris expers?

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI SEXTI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI
HISTORIÆ DANORVM LIBER SEPTIMVS.

INGELLO quatuor filios fuiſſe, ex iiſdemq; tribus bello conſumptis, Olauum ſolum poſt patrem regnaſſe, perita rerum prodit antiquitas, quem quidam Ingelli ſorore editum, incerto opinionis arbitrio perhibent. Huius actus vetuſtatis ſqualore conſperſos, parum iuſta notitia poſteritas apprehendit, extremum duntaxat prudentiæ eius monitum memoria vendicauit. Quippe cum ſupremis fati viribus arctaretur, Frothoni & Haraldo filijs conſulturus, alterum terris, alterum aquis regia ditione præeſſe, eamq; poteſtatis differentiam non diutina vſurpatione, ſed annua viciſſitudine ſortiri iubet. Ita regnandi inter eos conditione æquata, prior Frotho maritimarum rerum regimine potitus, crebris piraticæ damnis deformis euaſit. Infortunij cauſa recentia nautarum coniugia fuere, domeſticas tori voluptates externis militiæ laboribus præferentium. Interiecto tempore natu minor Haraldus maris dominationem ſortitus, vacuum coniugio militem legit, fraternæ fruſtrationis euentum metuens. Fortuna delectui reſpondit. Quippe tam glorioſum piratam egit, quàm frater inglorium geſſerat. Quæ res fraternam ei inuidiā peperit. Quin etiam eorum coniuges Sygne & Vluilda, quarum altera Suetiæ rege Syuardo, altera Carolo Gothiæ præfecto orta fuerat, crebra nobilitatis contentione rixantes, alternos maritorum ſoluêre conuictus. Quo euenit, vt Haraldus & Frotho rei familiaris ſocietate conuulſa, communem partientes ſupellectilem, plus muliebris rixæ iurgijs, quàm fraternæ charitatis officijs indulgerent. Sed & Frotho fratris claritate deformem ſe fieri contemptumq; ſibi ſtrui iudicans, à quodam familiatium

llarium occulte eum interfici iubet, quod quem ætate vinceret, ab eo ſe virtute ſuperari videret. Quo peracto ne ſcelus à conſcio proderetur, inſidiarum miniſtrum tacite trucidandum curat. Poſt hæc vt innocentiæ ſibi fidem pareret, notamq; ſceleris euitaret, quiſnam rerum caſus inopina germanum clade ſuſtulerit, latius inueſtigari præcepit. Sed neque tot artibus perficere potuit, quo minus eum tacita vulgi notaret opinio. A quo Carolus poſtmodum quis Haraldum occidiſſet rogatus, diſſimulanter ab eo notæ rei quæſtionem agi reſpondit. Quo dicto mortis cauſam adciuit, Frothone exprobratum ſibi latenter parricidium iudicante. Poſt hæc Haraldus & Haldanus filij ex Sygne Caroli filia ſuſcepti, cum ad necem à patruo quærerentur, ab eorum tutoribus callidior ſeruandorum pupillorum ratio excogitata eſt. Nam truncos luporum vngues ſubtellibus annectentes, contiguum penatibus ſuis lutum, obfuſamque niuibus humum crebris decurſibus exarare cœperunt, ferini inceſſus ſpeciem præbituri. Poſt hæc trucidatis ancillarum liberis, eorumq; corporibus fruſtatim diſcerptis, lacera paſſim membra diſijciunt. Itaque requiſitis adoleſcentibus, nec inuentis, fuſi reperiuntur artus, ferarum veſtigia demonſtrantur, tellus cruore delibuta conſpicitur: creditum eſt pueros lupina ingluuie conſumptos, nec cuiquam ferè de tam manifeſto lacerationis argumento dubitare conceſſum: cuius ſpectaculi fides pupillis præſidio fuit. Qui mox à tutoribus caua concluſi ilice, ne vllum vitæ eorum indicium ederetur, diu ſub canum ſpecie nutriebantur: latrantum quoque eis vocabula indita: quo minus latentium opinio vulgaretur. Solus Frotho mortis eorum fide repudiata, latebræ locum ex perita augurij fœmina cognoſcere inſtitit. Cuius carminum tanta vis erat, vt rem quantalibet nodorum conſertione perplexam, è longinquo ſoli ſibi conſpicuam ad contactum euocare poſſe videretur. Hæc Regnonem quendam occulte circa illos educationis officium peregiſſe, eosq; tegendæ rei gratia caninis cenſuiſſe nominibus aſtruebat. Qui cum ſe inuſitata carminum violentia latibulis egeſtos incantantis obtutibus admoueri conſpicerent, ne tam horrendæ coactionis imperio proderentur, gremium eius accepti à tutoribus auri incuſſione perfundunt. Quæ recepto munere, repentina morbi ſimulatione par exanimi concidit. Perquirentibus miniſtris cauſam tam ſubiti lapſus, inſcrutabilem filiorum Haraldi fugam exiſtere memorabat, quorum eximia vis etiam atrociſſimos carminum temperaret effectus. Ita paruulo contenta beneficio, maius à rege præmium præſtolari paſſa non eſt. Poſt hæc Regno ſuam ac pupillorum opinionem populari ſermone crebreſcere expertus, in Feoniam vtroſq; deuexit. Vbi à Frothone captus, adoleſcentes ſe cuſtodia profecutum fatetur, precaturq; regem pupillis quos patre priuauerit parcat, nec ſe duplici parricidio obiectare felicitatis loco ducat. Quo dicto ſæuitiam eius in ruborem conuertit, pollicitusq; eſt, ſi quid ab eis in patria nouaretur, ſe regi indicia delaturum. Ita pupillis incolumitate parta, metu liber, multos annos confecit. Qui cum adulti Sialandiam petiuiſſent, vltionem patris ab amicis exequi iuſſi, non ſe ac patruum annua luce potituros vouerunt. Quo comperto Regno pacti memoria concitatus, noctu regiam petit, ſeq; promiſſæ rei indicem venire tacite aſſerit. Dormientem tamen ad vigilias euocare paſſus non eſt, eo quod Frotho excitationis ſuæ pœnas ferro exigere ſolitus fuerat. Tanti quondam regium ſomnum importuna fruſtratione perrumpere exiſtimatum eſt. Id Frotho mane ex vigilibus expertus, vt animaduertit Regnonem inſidiarum nuncium attuliſſe, contracto milite ſæuitia fraudem præcurrere ſtatuit. Nec aliud Haraldi filijs auxilio, quàm furoris ſimulatio fuit. Nam cum ſe ex improuiſo occupari conſpicerent, perinde ac furijs acti lymphantibus morem gerere cœperunt. Quos cum Frotho mente captos putaret, propoſitum remiſit, deforme exiſtimans ferro petere, qui ferrum in ſe conuertere viderentur. A quibus proxima nocte incendio conſumptus, dignas parricidij pœnas pependit. Quippe regiam adorti, reginam in primis lapideo obruere congeſtu: igne deinde penatibus applicato, Frothonem in excisi dudum ſpecus anguſtias & opacos cuniculorum receſſus obrepere coëgerunt. Vbi dum clauſus deliteſcit, vapore & fumo ſtrangulatus interijt.

Magicæ artis efficacia.

Regis ſomnū ſi quis olim interrupiſſet, ferro puniebatur.

K

Perempto Frothone cum Haldanus ternos circiter annos pattiæ præfuiſſet,
Haraldo fratri regnandi iure perfunctorie tradito, Olandiam eiq; finitimas inſulas
quas a Suetiæ complexu ſinuoſus aquarum diuellit anfractus, piraticis populatur
iniurijs. Ibidem ſubductis hyeme nauigijs ac vallo cinctis expeditioni triennium
dedit. Poſt hæc Suetiæ manus iniecit, eiusq; regem bello conſumpſit. Cuius nepo-
tem Ericum, patrui vero ſui Frothonis filium pugna poſtmodū excepturus, poſt-
quam pugilem eius Haquinum hebetandi carminibus ferri peritum didicir, exi-
miæ magnitudinis clauam ferreis conſertā nodis, tunſionis vſibus adaptauit, per-
inde ac præſtigij vires ligneo robore debellaturus. Deinde cum cęteris conſpicuo
virtutis habitu præmineret, inter acerrimos hoſtium procurſus obnupto galea ca-
pite, ſcuti inops libratum clauæ robur in obiecta clypeorum munimina geminæ
manus ope torquebat. Nec erat vllum tantæ ſoliditatis obſtaculum, quod non fru
ſtatim adactæ molis impulſus obtereret. Quo euenit vt occurſantem ſibi in acie
pugilem acriori geſtaminis impactione ſubrueret. Victus tamen & in Helſingiam
fuga delapſus, Vitolfum quendam olim Haraldo militantem ſaucij corporis cu-
ram petiturus acceſſit. Hic in caſtris maiore ætatis parte conſumpta, tandem in hu
ius prouinciæ ſolitudinem poſt triſtia ducis fata conceſſerat, ibiq; ruſticæ vitæ cul-
tu conſueta miliuæ ſtudia relaxabat. Qui quod hoſtilibus ſæpe telis petitus fuerat,
non infimam medendi peritiam aſſidua vulnerum ſuorum curatione contraxe-
rat. Si quis vero operam eius blandimentis expoſceret, hunc medelæ loco occultæ
læſionis noxa afficere ſolitus erat, aliquanto ſpecioſius beneficia minis quam ad-
ulatione expoſci iudicans. Idem Erici milites penatibus ſuis occupandi Haldani
cupidine imminentes ita videndi officio ſpoliauit, vt propinquas ædes nec proſpe-
ctu capere, nec certis poſſent veſtigijs indagare. Adeò luminum vſum nubilus qui
dam error obtuderat. Cuius opera Haldanus virium itregtitatem adeptus, accito
Thorone conſpectioris ingenij pugile, Erico bellum denunciat. Quem cum pro-
ductis e diuerſo copijs militum numero præſtare conſpiceret, occulratam agmi-
nis partem inter propinquos viæ frutices delitere præcepit, hoſtem per anguſtio-
ra ſemitæ compendia gradientem inſidijs conſumpturus. Quod præuidens Eri-
cus, explorata progrediendi facultate, ſeceſſu vtendum putauit, ne propoſito in-
cedens tramite, hoſtium dolis inter prætuptos mnntium vrgeretur anfractus. Igi-
tur apud conuallem arduis montium iugis vtrinq; conſeptam mutuis viribus pu-
gna conſeritur. In qua Haldanus inclinatam ſuorum aciem conſpicatus, frequen-
tem ſaxis rupem cum Thorone cnnſcendit, indeq; erutas moles in ſubiectum ho-
ſtem deuoluit, quarum pondere & ruina aciem in occiduo conſtitutam oppreſſit.
Quo euenit, vt victoriam quam armis amiſerat, cautibus recuperaret. Ob cuius fa
cti virtutem Biargrammi cognomen accepit: quod vocabulum ex monnium effe-
ritatis nuncupatione compactum videtur. Igitur apud Sueones tantus haberi cœ-
pit, vt magni Thor filius exiſtimatus, diuinis à populo honoribus donaretur, ac pu-
blico dignus libamine cenſeretur. Sed quoniam ægre deuictorum ingenia quie-
ſcere ſolitum eſt, & in vetitum ſemper ſubactorum obluctatur improbitas, accidit
vt Ericus dum fugæ damnis conſulere ſtudet, ſubiectas Haldano prouincias atten-
taret. Sed ne Daniam quidem ab hoc ſæuitiæ genere immunem reliquit, per quam
dignum exiſtimans eius laceſſere patriam, per quem ſua abactus fuerat. Ita dum in-
iuriam inferre quàm repellere maluit, Suetiam armis hoſtilibus liberauit. Quippe
cum Haldanus Haraldum frattem ab eo tribus deuictum prælijs, quarto occiſum
cognoſſet, amittendi imperij metu relictis Sueonum agris patriā repetere coactus
eſt. Ita Ericus, quo facilius Suetiæ regnū deſeruit, hoc celerius recepit. Quē ſi for-
tuna æque in retinendo regno, ac recuperādo inſtruere voluiſſet, nequaquā Hal-
dano prendendum dediſſet. Cuius captionis modus hic erat: Reuerſus in Suetiā
Haldanus, occultata per inſidias claſſe, binis obuiam Erico nauigijs proficiſcitur.
A quo denis petitus, varijs nauigationis reflexibus ad occultum ſuorum agmen re-
labitur. Quem longius inſequente Erico, Danica ponto claſſis emergit. Circum-
uentus itaq; Ericus oblatum ſibi ſub ſeruiendi conditione ſpiritum repudiauit, lu-
cemq; libertati præferre non paſſus, mori quàm obſequi præoptauit, ne vitæ cupi-
ditate

Beneficia minus quàm adulatione expoſcere ſpecioſius eſt iudicatum.

ditate ex libero ſeruus euadere videretur, aut quem nuper fortuna æquaſſet, nouo famulatus officio coleret. Adeò ſalutẽ dedecore mercari virtus ignorat. Compeditus igitur & ad loca feris peruia relegatus, indignũ tanta animi maieſtate exitum habuit. Haldanus gemini regni imperio potitus, opinionis ſuæ titulum tribus honeſtatis gradibus decorabat. Erat enim condendorum patrio more poëmatum peritia diſertus, nec athletica minus virtute quàm regia poteſtate conſpicuus. Audiens autem vegetioris ingenij piratas Tokonem & Anundum circumpoſitis imminere prouincijs, maritima pugna tentatos oppreſſit. Nihil enim veteres claritate magis expetendũ ducebant, quam non opum fulgor, ſed armorum induſtria peperiſſet. Itaq; ſeditiones amplecti, inſtaurare lites, ocia faſtidire, paci militiam anteferre, virtutum non rerum æſtimatione cenſeri, plurimũ voluptatis in prælijs, minimum in conuiuijs reponere clariſſimis quondam viris curæ extitit. Sed neq; diu Haldano æmulus defuit: nam Syualdus quidam claro admodum loco natus, apud Sueonũ concionem Frothonis ac coniugis eius exitio flebiliter memorato, tantũ Haldani odium penè omnibus ingenerauit, vt plurimorũ ſuffragijs nouarum rerũ licentiam aſſequeretur. Nec ſolo vocum fauore contentus, adeò plebis animũ ambitionis artibus occupauit, vt omnium ferè manus ad regiũ inſigne capiti ſuo imprimendũ adduceret. Hic ſeptem filios habebat tanto veneficiorum vſu callentes, vt ſæpe ſubitis furoris viribus inſtincti ſolerent ore toruum infremere, ſcuta morſibus attrectare, torridas fauce prunas abſumere, extructa quæuis incendia penetrare, nec poſſet conceptus dementiæ motus alio remedij genere quàm aut vinculorũ iniurijs aut cædis humanæ piaculo temperari. Tantã illis rabiem ſiue ſæuitia ingenij, ſiue furiarum ferocitas inſpirabat. Quibus auditis Haldanus, vt erat circa piraticã occupatus, expedire militibus dixit, vt qui in exteros hactenus deſæuierint, nunc ciuium viſceribus ferrum adigant, ereptiq; regni iniuriã propulſent, qui dilatandi curam gerere conſueuerunt. Quo imminente Syualdus miſſis ad eum legatis iubet, ſi famã factis æquatet, & tantus te eſſet quantus opinione cenſeretur, ſe ſuamq; ſobolem pugna ſolus excipiat, priuatoq; periculo publicũ redimat. Eo deinde reſpondente, legitimæ dimicationis formam duorum numerum excedere non debere: nil mirandũ, inquit Syualdus, hominem cœlibem ptoleq; vacuũ oblatos detrectare congreſſus, cui inops caloris natura deforme corporis animiq; frigus incuſſerit. Nec liberos ab eo diuerſos exiſtere, quem ſuæ generationis autotẽ habuerint, quod ab ipſo commune naſcendi principium traxerint. Ita ſe ac filios vnius hominis loco cenſendos eſſe, quibus vel uti vnũ corpus à natura tributũ videatur. Cuius conuicij rubore permotus Haldanus, prouocationi parêre cœpit, tam contumelioſam cœlibatus exprobrationem egregijs virtutis operibus penſaturus. Cumq; per opacam fortè nemotis indaginem graderetur, hærentem obiter quercum humo radicitus eruit, ſoliſq; ſpoliatam ramis in ſolidam clauæ ſpeciem transformauit. Quo geſtamine fretus, tali carmen breuitate compegit:

Veteres, caeli claritate, quam armorum peperiſſet induſtria, nihil magis expetendũ putarunt.

Mira de ſeptẽ fratribus veneficis hiſtoria.

En rude quod geſtmus obnixo vertice pondus
Vulnera verticibus exitiumq; feret.
Sed neq; frondoſi geſtamen roboris vllum
Omine Gotenſes horridiore premet.
Ardua comminuet nodoſi robora colli,
Et caua ſylueſtri tempora mole teret.
Claua quidem ſæuum patriæ domitura furorem,
Nulla magis Suetis exitialis erit,
Oſſa domans, laceroſq; virûm libranda per artus
Impia prærupto ſtipite terga premet,
Cognatos preſſura lares, fuſura cruorem
Ciuis, & in patriam pernicioſa lues.

His dictis Syualdum cum ſeptem filijs attentatum acerrimas eorum vires eximia clauæ mole fruſtratus, exitio tradidit. Ea tempeſtate Harthbenus quidam ab Helſyngia veniens, raptas regum filias ſtupro fœdare gloriæ loco ducebat, illum perimere ſolitus, à quo peragendæ Veneris vſu prohiberetur, illuſtres nuptias humi-

libus præferens, tantoq́; ſe clariorem exiſtimans, quanto ſplendidiores concubitus per vim aſſequi potuiſſet. Nec vltionem effugit qui ſe ei comparatione virtutis æquare præſumeret. Tanta vero corporis magnitudine erat, vt nouem cubitis proceritatis eius dimenſio tenderetur. Huic duodecim athletæ contubernales fuere, quibus officio erat quoties illi præſaga pugnæ rabies inceſſiſſet, vinculorum remedio oborti furoris impetum propulſare. Ab his Haldanus Harthbenum, eiusq́; pugiles viritim impetere iuſſus, non ſolum certamen ſpopondit, ſed etiam victoriam ſibi ingenti verborum fiducia promiſit. Quo audito Harthbenus repentino furiarum afflatu correptus, ſummas clypei partes morſus acerbitate conſumpſit, igneos ventri carbones mandere non deſtitit, raptas ore prunas in viſcerum ima transfudit, crepitantia flammarum pericula percurrit, ad poſtremum omni ſæuitiæ genere debacchatus, in ſex athletarum ſuorum præcordia furente manu ferrum conuertit. Quam inſaniam illi pugnandi auiditas an naturæ ferocitas attulit, incertum eſt. Haldanum deinde reſidua pugilum manu petiuit. A quo miræ granditatis malleo contuſus, vita ac victoria caruit, deditq́; pœnas & Haldano quem prouocauerat, & regibus quorum ſanguine per vim potitus fuerat. At quoniam Haldano fors inopinas pugnæ cauſas porrigere conſueuit, quaſi nunquam virium eius experimentis contenta, accidit vt Egtherus Fynnenſis piratico Sueones moleſtaret incurſu. Quem Haldanus ternis adortus nauigijs, nam & ei totidem eſſe compererat, cum nocte prælium finiente debellare non poſſet, poſtera die ex prouocatione ſecum decernentem oppreſſit. Deinde cum Hatheri Reguli filiam Thorildam à Grimmone eximiarum virium athleta ſub duelli comminatione expeti comperiſſet, edictumq́; à patre eſſet, potiturum ea qui pugilem amouiſſet, quanquam ad ſenectutem cœlebs peruenerat, non minus Reguli promiſſione quàm athletæ petulantia concitatus Noruagiam petit, Qua inita cunctas agnitionis ſuæ notas adulterina oris illuuie reſpergens, vt pugnæ locum acceſſit, prior enſem deſtringit. Quem ad hoſtilem ſciens obriguiſſe conſpectum, humi deiecit, alioq́; vagina ſubmoto Grimmonem appetens, extremos loricæ nexus cum occidua clypei parte perſecuit. Quod factum Grimmo admiratione perſecutus, vetulum, inquit, acrius dimicantem non memini: ſtatimq́; ferrum exerens obiectam gladio parmam penetrabili ſectione conuulſit. Cuius immorantem ictui dextram Haldanus nihil hæſitans obuia ferri celeritate corripuit. Ille nihilominus læua gladium ſtringens, ferientis femur tranſegit, mutilati corporis vltionem exiguo vulnere proſecutus. Victor Haldanus victo reſiduum vitæ pecunia redimendi poteſtatem fecit, ne imbelli & manco miſeras animæ reliquias deformiter adimere videretur. Quo facto tantum ſe penè in ſeruando hoſte egit, quantum geſſerat in vincendo. Cuius victoriæ præmium Thoridæ nuptijs aſſecutus, filium ex ea Aſmundum ſuſtulit, à quo ſe Noruagiæ reges originem duxiſſe magni æſtimant, ab Haldano ſolennem generationis ſuæ ſeriem retexentes. Poſt hæc cum Ebbo pirata plebeij generis ad ſplendida coniugia capeſſenda virtutis fiducia concitatus, Sygrutham Gothenſium regis Vnguini filiam poſtularet, ac præterea Gothici regni dimidium in dotem expeteret, ſuper matrimonij admiſſione conſultus, conſenſum falſo ſpondendum monuit, ſeq́; nuptias fruſtraturum promiſit. Quinetiam ſedendi locum ſibi inter conuiuarũ diſcubitus aſſignari præcepit. Probante conſilium Vnguino, omnem regiæ dignitatis ſpeciem peregrina corporis deformitate corrumpens, noctuq́; nuptijs ſuperueniens, occurrentibus formidini fuit, maiorem humano habitu virium adueniſſe mirantibus. Qui mox vt regiam intrauit circunſpectis omnibus quærit quis proximum regi diſcubitum occupauerit. Ebbone deinde futurum Vnguini generum eius lateri coniunctũ dicente, per ſummam verborum iracundiam percontatur, qua veſania quibúſue furijs eo petulantiæ adductus ſit, vt deſpicabiles generis ſui ſordes eximiæ nobilitatis ſplendori miſcere præſumat, ruſticasq́; manus regiæ genti inſerere audeat: nec id quidem expetere contentus, etiam alieni regni conſortium captare videatur. Deinde eum ferro ſecum decernere iubet, non prius voto quàm victoria potiturũ. Quo nocturnum monſtris certamen, diurnum hominibus congruere reſpondente, ne tempo-

ris ex-

Harthbeni corporis proceritas.

Genealogia et origo regum Norwagiæ.

ris excuſatione pugna abnui poſſet, lunæ ſplendore diem æquari perhibuit. Taliter adactum pugnæ Ebbonem conuiuio in ſpectaculũ verſo proſtrauit, nuptiasq́; exequijs mutauit. Qui interiectis annis in patriam decedens cum ſine liberis eſſet, regias opes Vnguino teſtamento legauit, eumq́; regem conſtituit. Hic poſtmodũ ab æmulo cui Regnaldo nomen erat bello oppreſſus, filium Syualdum reliquit. Huius filia Syritha adeò ſpectatæ pudicitiæ erat, vt cum ob formę pulchritudinem ingenti procorum frequentia peteretur, ad neminem ex eis inſpectandum adduci poſſe videretur. Cuius continentiæ fiducia à patre coniugem depopoſcit, qui delenimentorum dulcedine mutuum eius conſpectum impetrare quiuiſſet. Olim ſiquidem apud nos puellarum continentia magnopere viſus petulantiam edomare ſolebat, ne mentis integritas oculorũ libertate corrumperetur, affectabaturq́;, vt cordis caſtimoniam, oris modeſtia fateretur. Tunc Otharus quidam Ebbonis filius ſiue geſtarum rerum magnitudine, ſiue comitatis & facundiæ fiducia accenſus, pertinacius poſtulandæ virginis ignibus æſtuabat. Cuius obtutum omnibus ingenij neruis emollire conniſus, cum demiſſum oculorum eius habitum nulla penitus arte flexiſſet, inuictæ ſeueritatis perſeuerantiam miratus abſcedit. Eiuſdem rei cupidus gigas cum æque ſe effectu vacuum animaduerteret, fœminam ſubornat, quæ cum obtenta virginis familiaritate eius aliquandiu pediſſequam egiſſet, hanc tandem à paternis procul penatibus quæſita callidius digreſſione ſeduxit, quam ipſe mox irruens in arctiora montanæ crepidinis ſepta deuexit. Opinantur alij quod fœmineam mentitus effigiem cum inſidioſa artis protractione domeſticis puellam ædibus abduxiſſet, partes demum raptoris impleuerit. Quod vt comperit Otharus, indagandæ virginis gratia montis penita perſcrutatus, inuentam oppreſſo gigante ſecum abduxit. Adeò autem gigantea ſedulitas puellæ cæſariem nexili comarum aſtrictione reuinxerat, vt pilorum perplexa congeries criſpata quadam cohærentia teneretur, nec facile præter ferrum quis poſſet conſertos crinium extricare complexus. Denuò igitur varijs rerum irritamentis aggreſſus puellarem in ſe prouocare conſpectum, cum diu torpentes nequicquam oculos attentaſſet, propoſito parum ex ſententia cedente, cœptũ reliquit. Sed neq; puellam ſtupro violare ſuſtinuit, ne ſplendido loco natam obſcuro concubitus genere macularet. Quæ cum varios ſolitudinum anfractus diutius errabunda percurreret, contigit vt ad ſylueſtris cuiuſdam immanisq́; fœminæ tugurium perueniret. A qua paſcendi caprarum gregis officio deputata, cum denuò per Otharum libertatis auxilium impetraſſet, talibus eius tentatur alloquijs:

Num meis mauis montis adeſſe
Et pares votis ſociare nexus
Quàm gregi præſens, olidisq́; curam
Ferre capellis?

Impiæ dextram dominæ refelle
Et trucem præceps fugito magiſtram,
Vt rates mecum ſocias reuiſens
Libera degas.

Linque commiſſæ ſtudium bidentis,
Sperne caprinos agitare greſſus,
Et tori conſors refer apta noſtris
Præmia votis.

O mihi tantis ſtudijs petita
Torpidos rurſum radios reflecte
Paululum motu facili pudicos
Erige vultus.

Ad lares hinc te ſtatuam paternos
Et piæ lætam ſociabo matri,
Si ſemel blandis agitata votis
Lumina pandas.

Quam tuli clauſtris toties gigantum
Confer antiquo meritum labori,
Et graues rerum miſerata niſus
Parce rigori.

Quare etenim cerebroſa adeò dementire cœpiſti, vt alienum ductare pecus, & in monſtrorum famulitio numerari præoptes, quàm pari conſenſus aptitudine mutuum tori promouere contractum? Illa nihilominus ne pudicæ mentis conſtantia, ad externos titubaret aſpectus, luminum habitum immoto palpebrarum rigore continuit. Quantæ porrò pudicitiæ ſeculi illius fœminas extitiſſe putemus, quæ ne ad leuem quidem oculorum motum maximis amatorum irritamentis adduci potuerunt? *Quanta quondam fœminarum fuerit pudicitia.* Cum ergo Otharus ne gemini quidem beneficij meritis virgineũ in ſe viſum concitare quiuiſſet, pudore & ægritudine fatigatus claſſem repetijt. Cumq́; Syritha more priſtino decurſis late ſcopulis, in Ebbonis fortè ſedes errонea

perueniſſet, nuditatis & inopiæ rubore egentium ſe filiam aſtruebat. Animaduertens autem hanc Othari mater, quamuis marcote illitam, inopiǭ; conteċtā amiculo, à generoſis pullulaſſe ramalibus, honorato ſedendi loco̊ ſuſceptam, reuerenda ſecū comitate detinuit. Nobilitatem quippe virginis index forma prodebat, & vultu genus interprete reſultabat. Quam videns Otharus, cur vultū peplo obſcuraret inquirit. Cuius animū certius experturus, nupturam ſibi fœminā fingit, eiusǭ; torū conſcendens, lucernā Syrithæ geſtandā committit. Quæ cū abſumptis penè lychnis admoto propius igne premeretur, tantū patientiæ ſpecimen præbuit, vt manū abſq; motu continere viſa, nullā ardoris moleſtiā ſentire crederetur. Externū quippe æſtum cohibebat interior, & pruritantis animi feruor aduſtæ cutis incendium temperabat. Quæ demū ab Otharo manui conſulere iuſſa, placidos in eum obtutus verecunda luminum erectione conuertit, ſtatimǭ; ſemoto nuptiarū figmento, genialē torū nuptura conſcendit. Cumǭ; poſtmodū Syualdus comprehenſum Otharū ob illatum filiæ ſtuprū ſuſpendio conſumendū duxiſſet, cōtinuò Syritha raptus ſui caſibus explicatis, non ſolū eum in regis gratiā reduxit, ſed etiam patrē ad eius ſororē matrimonio ſibi copulādā adduxit. Poſt hæc inter Syualdū Regnaldūǭ; exquiſitæ probitatis militibus vtrobiǭ; delectis, apud Sialandiā prælium agitur, in quo cum triduo mutuis cædibus exacto ob ſummā vtriuſq; partis virtutē incerti victoriæ procurſus exiſterent, Otharus ſiue diutinæ pugnæ tædio, ſiue gloriæ æmulatione correptus, cū mortis contemptu conſertiſſimos hoſtes irrumpit, Regnaldoǭ; inter fortiſſimas militū acies obtruncato, ſubitā Danis victoriam peperit. Inſigne hoc præliū maximorū procerū ignauia fuit. Adeò ſiquidem rei ſumma perhorruit, vt fortiſſimi Sueonū quadraginta terga fugæ dediſſe dicantur, quorū præcipuus Starcatherus nulla ſæuitia rerū aut periculorum magnitudine quati ſolitus, neſcio qua nunc obrepente formidine ſociorū fugam ſequi quam ſpernere præoptauit. *Starcatheri fuga.* Crediderim hunc metum ei diuinis viribus iniectum, ne ſupra humanam fortitudinem virtute ſibi præditus videretur. Adeò nihil perfecti mortalium felicitas habere conſueuit. Tunc hi omnes maximi piratarum Haconis quaſi quædā belli reliquiæ ad eum delapſæ commilitium amplectuntur.

De Sigaro rege, à quo villa Syerſted nomen accepit.

POST hæc Syualdo filius Sigarus ſuccedit, cui filij Syualdus, Alf, & Algerus fuere, filiaǭ; Sygne: è quibus Alf cæteris animo formaǭ; præſtantior, piraticis incumbebat officijs: cuius etiam inſignem candore cæſariem tantus comæ decor aſperſerat, vt argenteo crine nitere putaretur. Eodem tempore Gothorum rex Syuardus filios habuiſſe fertur Wemundum & Oſtenum, filiamǭ; Aluildam, quæ tantam verecundiæ fidem ab ipſis propemodum incunabulis præferebat, vt os peplo iugiter obnuptum haberet, quo minus formam ſuam alienæ libidinis irritamentum efficeret. Huic pater in arctam admodum cuſtodiam relegatę viperam anguemǭ; educandos commiſit, pudicitiam eius adultorum tandem reptilium cuſtodia vallaturus. Neq; enim facile thalamus inueſtigari poterat, quem tanti diſcriminis peſſulus obſerabat. Statuit etiam, vt ſi quis eius aditum fruſtra tentaſſet, protinus amputandum caput, paloǭ; refigendum præberet. Ita annexus petulantię metus concitata iuuenum ingenia caſtigabat. Tunc Alf Sigari filius, rē hoc illuſtrius quo periculoſius tentandam exiſtimans, proci titulum profeſſus, animalia propter virginis conclaue excubantia debellare iubetur, quod edicti ratione eorum victori virgineus deberetur amplexus. Quorū vt acrius aduerſum ſe rabiem excitaret, cruenta corpus pelle contexit. Qua ſuccinctus, mox vt ſepti valuas ſubijt, torridam calibem forcipe comprehenſam, hiantis viperæ faucibus immerſit, eamǭ; exanimem proſtrauit. Anguem deinde ſinuoſa volubilitate prolapſum, inter medios rictus telum iaculatus abſumpſit. Cumǭ; pacti conditione connexum victoriæ pignus expeteret, refert Syuardus hunc ſibi generum acceptari, in quem filia ſolidum optionis arbitrium contuliſſet. Cumǭ; ſola puellæ mater proci votum difficulter exciperet, mentem filiæ ſecreto perluſtrat alloquio. Qua procum impenſius ob virtutem laudante, conuicijs eam acrius lacerat, quod eliſis pudicitiæ neruis ſpecierum illecebra caperetur, omiſſaǭ; virtutis cenſura adulantibus formæ blanditijs laſciuæ mentis intuitum exhiberet. Ita Aluilda ad Danici iuuenis con-

nis contemptum adducta, virili veſte fœmineam permutauit, atq; ex pudica admodum puella ferocem piratam agere cœpit. Compluribus quoq; eiuſdem voti puellis in commilitium adcitis, eo fortè loci peruenit, vbi piratarũ agmen amiſſi bello ducis interitũ deplorabat. A quibus ob formæ pulchritudinem piraticæ princeps creata, maiores muliebri virtute res edidit. Quam Alf crebris nauigationis laboribus inſectari conatus, in Blacmannorũ fortè claſſem hyeme incidit. Quo tempore denſatis aquarum coactibus tanta glaciei moles naues corripuit, vt eis nulla remigandi vis proceſſum ſtruere potuiſſet. Cumq; frigoris diuturnitas tutiorem cõcluſis ſponderet inceſſum, iubet Alf ſuos concretum pelagi ſinum caligatis tentare veſtigijs, calceorum lubricitate depoſita, glaciale planum firmius percurſuros.

Glaciẽ calcandi modus.

Quos Blacmanni ſuccincta pedum agilitate fugæ conſulere rati, inita cum eis pugna, vacillantibus nimirũ ceſſere veſtigijs, vtpote quorum ancipites gradus ſubiectis plantis lubricũ impellebat. Dani vero cruſtatum algore pelagus paſſu tutiore permenſi, infirmos hoſtium eliſere progreſſus. Quibus deuictis, nauigationem in Finniam vertunt. Vbi contractiorem fortè ſinum ingreſſi, miſſis qui rerũ habitum explorarent, paucis nauibus portũ occupari cognoſcunt. Aluilda quippe eaſdem faucium anguſtias prior claſſe petiuerat. Quæ cum ignotas eminus puppes adcſſe conſpiceret, præperi remigio velox in eorum defertur occurſum, irrumpere hoſtẽ quam operiri ſatius iudicans. Tunc Alf prohibentibus ſocijs plures naues paucioribus attentari, indignum reſpondit, vt Aluildę quis perferat paucarũ puppium obiectu procurſus ſui ſtudia deturbari, præfatus paruæ rei momento magnorum operum titulos reſpergendos non eſſe: nec parua Danis admiratio fuit, vnde hoſtium corporibus talis formæ decor, tantaq; membrorum aptitudo ſuppeteret. Vt ergo naualem committere pugnam cœperunt, iuuenis Aluildæ proram inſiliens in puppim vſq; facta reſiſtentium ſtrage progreditur. Cuius comes Borcarus decuſſa Aluildæ galea, mentiq; eius lenitate conſpecta, animaduertit oſculis non armis agendum eſſe, telorumq; rigore depoſito blandioribus hoſtem officijs attrectandam. Igitur Alf quam terra mariq; tot obſtantibus periculis indefeſſo labore quæſierat ſupra ſpem offerri gauiſus, cupidius apprehenſam, virilem cultum in muliebrem conuertere coëgit, ex qua poſtmodum filiam Guritham procreauit. Sed & Borcarus Aluildæ comitem Gro nomine matrimonio complexus, filium ex ea Haraldum ſuſcepit, quem ſequens ætas Hyldetan cognominauit. Et ne quis hunc bellis ſexum inſudaſſe miretur, quædam de talium fœminarum conditione & moribus compendio modicæ digreſſionis expediam. Fuere quondam apud Danos fœminæ, quæ formam ſuam in virilem habitum conuertentes, omnia penè temporum momenta ad excolendam militiam conferebant, ne virtutis neruos luxuriæ contagione hebetari paterentur. Siquidem delicatũ viuendi genus peroſæ, corpus animumq; patientia ac labore durare ſolebant, totamq; fœmineæ leuitatis mollitiem abdicantes, muliebre ingenium virili vti ſæuitia cogebant.

Fœminarũ Danicarum illuſtrium quondam ſtudium.

Sed & tanta cura rei militaris notitiã captabant, vt fœminas exuiſſe quiuis putaret, præcipue vero quibus aut ingenij vigor, aut decora corporum proceritas erat, id vitę genus incedere conſueuerant. Hæ ergo perinde ac natiuę conditionis immemores, rigoremq; blanditijs anteferentes, bella pro baſijs intentabant, ſanguinemq; non oſcula delibantes, armorũ potius quam amorum officia frequentabant, manuſq; quas in telas aptare debuerant, telorũ obſequijs exhibebant, vt iam non lecto, ſed letho ſtudentes ſpiculis appeterent, quos mulcere ſpecie potuiſſent. Nunc à diuerticulo propoſitum repetã. Veris initio cum Alf, & Algerus repetitis piraticæ operibus varia pelagus nauigatione tentarent, in Hamundi Reguli filios Helwin, Hagbarthum & Hamundum cenrenis incidêre nauigijs. Quibus illato prælio cum feſſas cæde dextras ſola crepuſculi caligo dirimeret, noctu militi fœdus imponitur, quod poſtero die perpeti inuicem iure firmatũ eſt, tanto vulnere heſterna pugna vtrobiq; ſuſcepto, vt nulla renouandi certaminis facultas exiſteret. Ita quos par virtus exhauſit, neceſſitas in pacem coëgit. Per idem tempus Hildigiſleus claro Teutonum loco ortus, formæ & nobilitatis fiducia Sygnem Sigari filiam poſtulabat, apud quem maximum ei contemptum obſcuritas peperit, quod fortitudine va-

cuus, aliena probitate fortunam inſtruere videretur. Præcipue eandem in amorẽ Haconis magnaliũ eius ſpectata deflexit opinio. Quippe maiorẽ fortium quã mollium reſpectũ agebat, nec formæ, ſed operũ inſignia mirabatur, ſciens omne decoris blandimentum ſola virtutis æſtimatione ſordeſcere, nec æqua illi lance conferri. Sunt enim puellæ, quæ potius amatorũ claritate quàm ſpecie capiuntur, quaſq́; non oris, ſed mentis habitum æſtimantes, in alternũ copulæ votũ ſolus animi reſpectus accendit. Hagbarthus vero cum Sigari filijs Daniã petens, ijſdemq́; ignaris ſororis eorũ alloquio potitus, tandẽ eam ad clandeſtini concubitus promiſſionem fide ſibi obligandã adduxit. Quæ poſtmodũ fortè pediſſequis inſignes procerum titulos conferentibus Hildigiſleo Haconem prætulit, in illo nihil præter ſpeciem laudabile reperiri, in iſto oris liturã animi flore penſari teſtata. Nec eum ſimplici laudationis genere extuliſſe contenta, tali concentu vſa perhibetur:

Hic candoris inops prima probitate relucet,
Vultum vigore metiens.
Nam damnum rigida redimit mens ardua formæ,
Mendamq́, vicit corporis.
Corde micat ſpecies, facies feritate iuuatur,
Ipſo rigore præcluis.
Hæc candore beat mentem, ſed mente colorem
Morum ſeuerus arbiter.
Huic precium non forma facit, ſed fortior auſus
Armiſq́, parca claritas.
Aſt illum capitis decor approbat, & nitor oris,
Vertexq́, crine fulgidus.
Sordet inane decus formæ, confunditur in ſe
Fallax decoris dignitas.
Diſparibus ſtudijs virtus, ſpeciesq́, reguntur,
Hæc perſtat, illa deperit.
Importat vitium vacuus color, hunc leuis anni
Fluxus gradatim diſſipat.
Aſt probitas meliore loco ſua pectora format
Nec lapſa prorſus excidit.
Exteriore bono vulgaris fallitur aura,
Rectiq́, normam negligit.
At mihi cenſura virtus potiore probatur,
Spreta decoris gratia.

Quæ vox ita ad aſtantium aures delapſa, vt Hagbarthus Haconis laudari vocabulo putaretur. A qua cum Hildegiſleus Hagbarthum ſibi prælatũ dolenter tuliſſet, Bolwiſum quendam luminibus captum muneribus illicit, qui Sigari & Hamundi filios ad amicitias odio permutandas adduceret. Rex quippe Sigarus ſenum duorum, quorum alter Bolwiſus erat, conſilio cuncta ferè gerere conſueuerat.
Senum duorũ diſpar ſtudiũ. Horum tam diſcors ingenium fuit, vt alter inimicitijs diſſidentes, in gratiam reducere ſolitus eſſet: alteri curæ foret amicitia iunctos odio ſequeſtrare, & ſimultatum peſtes alternis ventilare diſſidijs. Primum itaq; Bolwiſus apud Sigari filios Hamundi ſobolem pleno obtrectationis mendacio lacerabat, affirmans eam nunquam fida pace ſocietatis iura ſeruare ſolitam, bello potius quàm fœdere continendam. Itaq; iuuenum pactione perrupta Helwis & Hamundus, Hagbartho procul agente, Sigari filijs Alf & Algero prælium inferentibus apud portum, qui Sinus Hamundi dicitur, opprimuntur. Quos Hagbarthus poſtmodum integris viribus ſuperueniens in vltionem fratrum bello conſumpſit. Hildigiſleus ambas nates telo traiectus elabitur. Quæ res inſectandorum riſu Teutonum occaſio extitit, quod opprobrij nota plagæ deformitas non careret. Poſt hæc Hagbarthus muliebri corpus cultu inſtruens, tanquam Sigari filiam fraterna clade non læſerit, ſolitarius eam acceptæ promiſſionis fiducia repetit, plus ſecuritatis ex ipſius fide, quàm ſuo facinore formidinis contrahens, adeò libido periculum contemnit. Et

ne profectioni cauſa deeſſe videretur, pugnacem Haconis famulam profitendo, legationem eius ad Sigarum perferre ſe dixit. Cumq́; noctu inter pediſſequas cubitum reciperetur, pedesq́; ei ab ancillulis lauandi officio pertergerentur, interrogatus, quid hiſpidis adeò cruribus eſſet, manusq́; parum blandi contactus haberet, hoc modo reſpondit:

Quid miri tenerum nobis dureſcere ſubtel,
Et longos hirto crure manere pilos?
Cui plantas toties ſubiecta reliſit harena,
Et vepres medium corripuere gradum?
Nunc ſaltu nemus experior, nunc æquora curſu,
Nunc mare, nunc tellus, nunc iter vnda mihi.
Sed neq; ferratis concluſum nexibus vber,
Aut iaculis ſolitum, miſsilibusq́; premi,
Ad tactum veſtro potuit molleſcere ritu
Quas chlamydis tegmen aut toga leuis habet.
Nec colus aut calathi, ſed cæde madentia tela
Officium noſtræ compoſuere manus.

Cuius affirmationem Sygne conſentaneo diſſimulationis genere proſequi nõ morata, par eſſe refert manus vulnera ſæpius quàm vellera, pugnam quàm penſa tractantes, conſentaneam officio præferre duritiem, nec tractabili fœminarum mollitudine eneruem leuitatis ſpeciem alienis contactibus exhibere. Quippe eas partim bellico labore, partim nauigandi conſuetudine duratas eſſe. Neq; enim bellatricem Haconis vernulã muliebribus inſeruire negocijs, ſed iaculandis haſtis, torquendisq́; miſſilibus oblitam cruore dexteram afferre conſueuiſſe. Quamobrem mirandum non eſſe plantas ingenti itinerum emenſione duratas, quasq́; decurſa toties littora ſcabris lapidum fragmentis obtriuerint calloſo rigore lenteſcere, nec parem earum teneritudini contactum præ ſe ferre, quarum veſtigia digreſſus expertia aulicis iugiter liminibus includantur. Quam quum Hagbarthus perinde ac honoratiorem cubandi locum habiturus tori ſociam recepiſſet, inter mutuæ voluptatis colloquia talibus ſenſim orſis compellat:

Si captum genitor tuus Me triſti dederit neci,
Nunquid coniugij fidem Tanti fœderis immemor
Poſt fatum repetes meum? Nam ſi ſors ea ceſſerit,
Haud ſpero veniæ locum, Nec parcens miſerebitur
Vlturus ſobolem parens, Nam fratres necui tuos
Priuatos ope nautica, Et nunc te patre neſcio
Ac ſi nil prius egerim Votis illius obuiam
Communi teneo toro. Dic ergo Venus vnica
Quam voti ſpeciem feres Complexu ſolito carens?

Ad hæc Sygne:

Me crede tecum chare velle commori
Si ſors exitij prætulerit vicem,
Nec ulla vitæ prorogare tempora,
Quum te mors tumulo triſtis adegerit.
Nam ſi ſupremam fortè lucem clauſeris,
Lictorum rabido ſubditus auſui,
Quocunq; letho præfocetur halitus,
Morbo ſeu gladio gurgite vel ſolo,
Omnis petulcæ labis ignes abdico,
Et me conſimili deuoueo neci,
Vt quos idem fœdus tori reuinxerat,
Idem ſupplicij contineat modus,
Nec hunc necis ſenſura pœnas deſertam,
Quem dignum Venere conſtitui mea,
Qui prima noſtri carpſit oris oſcula

Et floris teneri primitias tulit.
Nullum puto votum futurum certius,
Si quid fœminea vox fidei gerit.

Quæ vox ita Hagbarthi animum vegetauit, vt plus voluptatis in eius promiſſo quàm periculi in ſua digreſſione reponeret. Qui quum ab ancillulis proditus à Sigari lictoribus oppugnaretur, diu ſe ſtrenua pugna defendit, compluresq́; ex eis in aditu trucidauit. Comprehenſus tandem, & ad concionem perductus, diuerſa plebis ſuffragia expertus eſt. Siquidem complures ſupplicium ab eo tam grauis iniuriæ exigendum dicebant. Sed Bilwiſus Bolwiſi frater, alijq́; ſententiæ potioris autores, potius ſtrenua eius opera vtendum, quàm crudelius in eum conſulendum monebant. Tunc ſubiens Bolwiſus, iniqua affirmabat conſilia, quæ regem quum vltione vti debeat, ignoſcere iubeant, & iuſtum iracundiæ motum indigna miſeratione deleniant. Quo enim pacto Sigarum circa hunc parcendi miſerendiúe ſtudio moueri poſſe, à quo non ſolum gemino filiorum ſolatio ſpoliatus, ſed etiā corruptæ filiæ contumelia reſperſus videatur? Quam ſententiam maiore concionis parte ſuffragijs proſequente, damnatur Hagbarthus, ſtipesq́; eum excepturus erigitur. Quo euenit, vt qui prius nullum penè triſte ſuffragium habuerat, omnium ſæuitia mulctaretur. Quem regina mox porrecto poculo ſitim lenire iuſſum, tali minarum inflictione ſolicitat:

Nunc inſolens Hagbarthe Quem morte dignum concio
Adiudicauit omnis, Sitis fugandæ gratia
Ori dabis bibendum Cypho liquorem corneo.
Ob hoc metum refutans Vitæ ſupremo tempore
Audacibus labellis Letale liba poculum,
Quo potus inferorum Mox applicere ſedibus,
Iturus in recluſam Ditis ſeueri regiam,
Patibuloq́; corpus, Orco daturus ſpiritum.

Tunc iuuenis oblatum apprehendens poculū, tale fertur intuliſſe reſponſum:

Hac guſtum capiam manu ſupremum,
Extremæ quoq́; potionis hauſtum,
Qua natos tibi ſuſtuli gemellos.
Iam non elyſios inultus axes
Non impune truces adibo manes,
Nam noſtro prius hos peracta niſu
Clades tartareis recluſit antris.
Hæc veſtro maduit cruore dextra,
Hæc proli teneros ademit annos,
Quam luci tua procreauit aluus,
Cui tunc nec funebris pepercit enſis.
Infamis mulier, furensq́; mente,
Infelix genitrix & orba natis,
Sublatum tibi nulla reddet ætas,
Nec tempus redimet, dieſúe quæuis
Demptum lethifero rigore pignus.

Ita mortis comminationem interfectorum à ſe iuuenum exprobratione vltus, reiecto in reginam poculo, os eius ſparſo meri liquore ſuffudit. Interea Sygne deflentes famulas an ſibi cœptorum ſociæ fieri paterentur, interrogat. Illæ quicquid dominæ voti incederet, ſuis ſpondent effectibus exequendum. Promiſſioni fides adiecta eſt. Deinde lachrymis ſuffuſa, quem vnice tori conſortem habuerit, fato inſequi velle ſe dicit, iubetq́; mox vt ſignum è ſpecula datum eſſet, faces thalamo ſubdi, deinde laqueos ex peplis fieri, hiſdemq́; fauces pulſo pedum fulcimine ſtrangulandas præberi. Aſſentientibus quo minorē mortis metum haberent, merū propinat. Poſt hæc Hagbarthus ad montem, qui poſtmodū ab ipſo vocabulum traxit, ſuſpendio conſumendus adducitur. Tunc experturus amaſiæ fidē, amiculū ſuū à lictoribus ſuſpendi præcepit, voluptati ſibi eſſe præfatus, ſi propinquæ mortis inſtar

inſtar alicuius ſpectaculi imaginem peruidiſſet. Quo impetrato, ſpeculæ cuſtos id circa Hagbarthum peragiratus, concluſis intra aulā puellis conſpecta denunciat. Quę mox datis incendio tectis, ſubiecta pedibus robora depellentes, gulas laqueis obtorquendas dederunt. Igitur Hagbarthus regiam igni implicatam conſpiciens, ac notum conflagrare cubiculum, plus lætitiæ ſe ex amicæ fide, quàm mœroris ex propinqua morte ſentire perhibuit. Quinetiā aſtantes ad necem ſibi inferendam hortatus, in quàm paruo momento fatū poneret, huiuſmodi carmine proteſtatur:

Ocyus ó iuuenes corruptus in aëra tollar,
Dulce mihi nupta eſt poſt tua fata mori.
Aſpicio crepitus & tecta rubentia flammis,
Pollicitusq́; diu pacta reuelat amor.
En tua non dubijs completur pactio votis,
Quum vita mihi ſis, interitusq́; comes.
Vnus erit finis, vnus poſt fœdera nexus,
Nec paßim poterit prima perire Venus.
Felix qui tanto merui conſorte iuuari,
Nec male tartareos ſolus adire deos.
Ergo premant medias ſubiecta tenacula fauces,
Nil niſi quod libeat pœna ſuprema feret,
Quum reſtaurandæ Veneris ſpes certa ſuperſit
Et mors delicias mox habitura ſuas.
Axis vterq;, iuuat, gemino celebrabitur orbe,
Vna animi requies, par in amore fides.

Ecce enim oblatum libens diſcrimen accipio, quum ne apud manes quidē amor ipſe participis ſui complexum deperire patiatur. Et cum dicto lictorum opera laqueo profligatur. Et ne cuiquam antiquitatis veſtigia prorſus exoleuiſſe credantur, prædictæ rei fides præſentibus locorum indicijs exhibetur, quum & Hagbarthus pago vocabulum extinctus intulerit, nec longe a Sigari oppido locus pateat, vbi plano paulūlum agger elatior veteris fundi inſtar protuberantis tumi ſpeciem demonſtrat. Sed & quidam Abſaloni trabem ſe eo loci repertam vidiſſe narrauit, quam agreſtis vomere glebam rimatus offendit. His auditis Hako Hamundi filius, quum in vltione fratrum arma ab Hybernienſibus in Danos tranſlaturus videretur, ab Hakone Sialandico Wigeri filio, Starcatheroq; deſeritur, quorum poſt Regnaldi necem ad id vſq; tempus auxilijs vtebatur. Alter ſiquidem familiaritatis, alter originis intuitu mouebatur, diuerſaq; ratio par ambobus ſtudium peperit. Hakonem nanq; ab inuaſione patriæ pietas deturbauit, quod cæteris aduerſum exteros bellum gerentibus, ipſe cum ciuibus præliaturus videretur. Starcatherus vero quod Sygari ſenilis hoſpitio vſus fuerat, hoſtem agere ſuperſedebat, ne bene meritum iniuria afficere putaretur. Tantum enim quidam hoſpitalitatis gratiæ deferunt, vt ad moleſtiam eis inferendam adduci non poſſint, quorum ſe quandoque humanitatis officia expertos meminerint. Sed & Hako plus damni in fratrum nece, quàm pugilum defectione reponens, in portum qui Danice Herwig, latine Exercituum ſinus dicitur, claſſe collata, militem exponit, pedeſtremq; aciē inſtruit, quo loci nunc oppidum ab Heſberno conſtructum, munimine ſuo præſidium accolis facit, aditumq́; barbaræ feritatis eliminat. Deinde ſparſis trifariam copijs, geminam nauium partem, paucis remigio deſtinatis, ad Suſam amnem præmittit, quæ per obliquos aluei flexus ancipiti nauigatione progrediens, peditibus ſi res poſceret ſubſidium miniſtraret. Ipſe cum reſiduis pedeſtri itinere facto, ſyluestribus maxime locis ne cerneretur, inceſſit. Quæ via crebris quondam occluſa nemoribus, nunc partim aratris apta, tenui fruticum raritate prętexitur. Et ne progreſſis in planum arboreum deeſſet vmbraculum, ramalia ab eis incîdi geſtariq́; præcepit. Præterea ne quid properantibus oneri foret, veſtium partem ac vaginas abijci, nudosq; gladios deferri iuſſit. Ob cuius facti memoriam æternum monti vadoq; cognomen reliquit. Ita binas vigilum ſtationes nocturna progreſſione fruſtratus, quum in tertiam incidiſſet, mox ſpeculator inſolitum facti contemplatus

Hagbyr Danice vocatur.

Suſa amnis.

Frondes et frutices humano more videntur incedere.

euentum, acceſſo Sigari cubiculo ſtupendæ rei nuncium afferre ſe dixit, quod frondes ac frutices humano more gradientes aſpiceret. Tunc percontatus rex quantum nemoris diſtaret aduentus, vt propinquum eſſe cognouit, hoc monſtro fatum ſibi portendi ſubiunxit. Quo euenit vt ſucciſorum fruticum palus letalis publico nuncuparetur eloquio. Igitur locorum anguſtias veritus, relicto oppido conſpectiorem ſoli planitiem prælio hoſtes excepturus petiuit. Idem apud locum qui vulgo Walbrunna, latine cadauerum vel ſtragis puteus appellatur, geſta infeliciter pugna, protritus extinguitur. Tunc Haco victoria in crudelitatem verſa tanto facinore fortunam proſequi cœpit, vt promiſcuæ cædis auidus, nihil conditioni aut ſexui deferendum putaret. Sed neq; miſerationis aut verecundiæ reſpectui indulſit, quo minus fœmineo ferrum cruore reſpergeret, matreſq; cum liberis communi ſtragis ſæuitia violaret. His auditis Syualdus Sigari filius, quum paternis hactenus penatibus inhæſiſſet, vltoris partes executurus exercitum contrahit. Igitur Haco multitudinis concurſu conterritus, cum tertia agminis parte in Herwig claſſem repetens, maritimo ſibi diſceſſu conſuluit. Cuius collega Haco cognomine Faſtuoſus, plus fiduciæ in recenti victoria, quàm metus in Haconis abſentia reponendum exiſtimans, mortemq; fugæ præferens, reſiduum tutabatur exercitum. Itaq; reductis pauliſper caſtris apud villam Axelſtadam naualem diutiùs præſtolatus occurſum, venientium tardius ſociorum ſegnitiem cauſabatur. Nondum enim ad deſtinatum portum immiſſa amni claſſis appulerat. Adeò autem Sigari clades Syualdiq; charitas promiſcuos plebis animos incitabant, vt vterq; ſe bello ſexus impenderet, nec certamē crederes fœmineis caruiſſe præſidijs. Poſtera luce Haco, Syualduſq; congreſſi, biduum extraxere pugna, in qua rebus atrociſſime decertatis, vtroq; duce proſtrato, Danorum reliquias victoria decorauit. Nocte vero prælium inſecuta ad conſtituti portus receptaculum claſſis Suſam rimata peruenit. Cuius alueum quondam remigijs peruium, nunc ſolidioribus elementis concretum anguſtiæ limitant, vt vetante conſtrictionis inertia rarus puppium admittatur ingreſſus. Diluculo nautæ ſociorum cadauera conſpicati, funerandi ducis gratia, collem ſpectatæ magnitudinis extruunt, quem vſq; nunc opinione celebrem Haconis buſtum fama cognominat. Quorum multitudinem Borcarus cum Scanico repente equitatu adueniens, neci implicuit. Conſumpto hoſte vacuas remigio rates inſtruens, Hamundi filium anhela præceps celeritate perſequitur. Cuius congreſſu habito, contigit Haconem rebus infeliciter geſtis metu præcipitem in Scotorum patriam ternis euolare nauigijs, vbi decurſo biennio defungitur. Talia rerum bellorumq; diſcrimina adeò regiam apud Danos gentem exhauſerant, vt hanc ad ſolam Iuritham Alfi filiam, Sigari vero neptem redactam eſſe conſtaret. Qui quum ſe conſuetæ nobilitatis regimine defectos viderent, regnum popularibus tradunt, creatiſq; ex plebe principibus Oſtmaro Scaniæ, Hundingo Sialandiæ procurationem attribuunt. In Hanonem Fioniæ dominium conferunt. Penes Roricum atq; Haterum Iutiæ ſummam diſcreta poteſtate conſtituunt. Quod ne lateat quo regum poſteritas ſatore ſuccreuerit, occurrunt quædam neceſſariò pauliſper perſtringenda digreſſu. Ferunt fortiſſimum Suetonum Gunnarum olim ob grauiſſimas cauſas Noruagiæ infenſum, laceſſendæ eius licentiam precibus impetratam maximis exaſperaſſe periculis, ac primum in Iather prouinciam propoſitos effudiſſe decurſus: quam partim flammis, partim cædibus implicans omiſſis rapinis tantum obſitos cadaueribus calles ac fuſas cruore ſemitas permeare gaudebat. Nam quum cæteri iugulis abſtinere, prædamq; magis quàm cædem affectare ſolerent, hic ſpolijs ſæuitiam anteponens, funeſtum animi libitum, humanis potiſſimum cladibus exercebat. Cuius atrocitate permoti incolæ, propinquum periculum publica deditione præueniunt. Sed & rex Normanorum Regnaldus vltimæ ſenectutis, audito tyranni ſtudio, filiam Drotam facto ſpecu claudendam curauit, aptumq; ei prouiſis in longum ſumptibus famulitium tribuit. Sed & gladios exquiſita fabrorum opera decuſatos, cum regia ſupellectile pariter antro mandauit, ne ferri vſum, quem ſibi inhabilem videret, hoſti capiendum relinqueret. Et ne conſpicua caueæ pateret elatio, ſolidiori terræ tumorē æquabat.

Ad bellum

Ad bellum deinde profectus, quum ſenilibus membris in aciem deſcendere non poſſet, comitum innixus humeris, alienis fulta gradibus veſtigia proferebat. Igitur prælio cupidius quàm felicius geſto conſumptus, grauem ruboris cauſam patriæ reliquit. Vt enim Gunnarus deuictæ gentis ignauiam inuſitata conditionis deformitate mulctaret, rectoris loco canem eis præponi curauit. Quo facto quid aliud eum aſſequi voluiſſe putemus, quàm vt plenus ſuperbiæ populus inſolentiam ſuam manifeſtius puniri cognoſceret, dum obnixos latranti vertices inclinaret. Et ne quid contumeliæ deeſſet, ſatrapas procurauit, qui ſub eius titulo priuata ac publica negotia tuerentur. Cuius etiam iugi conſtantiq́; cuſtodiæ diſtinctos procerum ordines applicabat. Statuit inſuper, vt ſi quis aulicorum ducis ſui deſpicabile duxiſſet obſequium, varioſq́; diſcurrentis inceſſus plenis venerationis obſequiis inſequi ſuperſediſſet, membrorum clade ſupplicia lueret. Sed & geminum genti vectigal impoſuit, vnum autumnalibus copijs, alterũ vernali tempore perſoluendum. Ita Noruagienſium tumore exploſo obtentum eſt, vt liquidius faſtus ſui detrimenta cognoſcerent, quem caninis adactum obſequijs viderent. Audiens autẽ regis filiam longinquis occluſam latibulis, omnibus ingenij neruis ad eam inueſtigandam contendit. Quo euenit, vt dum ipſe quoq; luſtrandi inter alios officio fungeretur, ſubterranei murmuris ſonum dubia procul aure colligeret, tunc ſenſim progreſſus certiorem humanę vocis habitum deprehendit. Cumq́; ſubiectam pedibus humum ad ſolidum fodi iuſſiſſet, ſubitò patente cauea cuniculatos animaduertit anfractus. Trucidatis itaq; famulis, dum detectos antri aditus tueri cupiũt, puella cum repoſitis inibi ſpolijs cauo extrahitur, quæ rerum admodum prouida patrios duntaxat enſes ſecretioris cuſtodiæ tutamento tradiderat. Hęc a Gunnaro ſtuprum pati coacta, filium procreat Hildigerum, cui tanta paternæ crudelitatis æmulatio fuit, vt cædium ſemper appetens, & humanis ſolum intentus excidijs, immenſa fundẽdi cruoris cupidine ſuſpiraret. Igitur ob intolerabiles ſæuitiæ mores à patre proſcriptus, moxq́; ab Aluero tyrannide donatus, finitimos bellis ac cædibus implicando omne ætatis tempus armis exegit, nihilq́; exilij conditione ex conſueto crudelitatis habitu remittens, animum cum loco mutare paſſus non eſt. Interea Borcarus Regnaldi filiæ Drotæ matrimonium per vim a Gunaro occupatum expertus, coniuge eum, vitaq́; priuat, ac ſibi Drotam connubio ſociat, quæ etiam ægrè nuptijs aſſenſa non eſt, quod parentis vltorem iure complexura videretur. Neque enim lugentis patrem filiæ eius interfectori voluptuoſus poterat obtemperare conſenſus. Huius Bocariq́; filius Haldanus fuit, cuius iuuentæ initia ſtoliditatis opinione referta fuere, ſequens verò ætas fulgentiſſimis operum inſignibus illuſtris euaſit, maximiſq́; vitæ ornamentis inclaruit. Adoleſcens pugilem ingenuæ famæ, quod ab eo pueriliter obludens colapho percuſſus eſſet, geſtamine quod in manu habebat petitum oppreſſit. Quo facto futuros operum titulos auſpicatu præteritæ vitæ contemptum in ampliſſimum ſequentis fulgorem conuertit. Ea quippe res bellicorum eius inſignium magnitudinem augurata eſt. Ea tempeſtate Rotho Rutenorum pirata patriam noſtram rapinæ & crudelitatis iniurijs profligabat. Cuius tam inſignis atrocitas erat, vt cæteris extremę captorum nuditati parcẽtibus, hic etiam ſecretiores corporum partes tegminibus ſpoliare deforme non duceret. Vnde graues adhuc, immaneſque rapinas Rothoran cognominare ſolemus. Sed & torquendi interdum hunc ſupplicij modum adhibere ſolebat, vt dextris eorum pedibus terræ tenacius affixis, læuos curuatis de induſtria ramis annecteret, quorum ſalacitas medij corporis diſtractione recurreret. Quem Fioniæ rex Hano dum ſpecioſos ſibi titulos conſciſcere cupit, maritimis viribus oppugnare conatus, fugam vno comitatus ingreditur. In cuius exprobrationem prouerbium manauit, in proprio plus lare Hanonem valere. Tunc Borcarus vlteriorem ciuium iacturam inſpectare non paſſus, Rothoni ſe obijcit, quorum vt mutuum bellum, ita etiam exitium fuit. Eadem pugna Haldanum grauiter affectum fama eſt aliquandiu ſuſceptis oblanguiſſe vulneribus, e quibus vnum euidentius ori inflictum habebat. Quod adeò cicatrice conſpicuum erat, vt cæteris medela recreatis, patentiori quadam lentigine teneretur. Obliſam quippe labelli partẽ ita

Inaudita crudelitatis exemplum.

verrucæ vitium vlcerabat, vt eius rimoſa tabes carnis excremento ſarciri nequiret. Quæ res ei plenum contumeliæ cognomẽ impreſſit, quum potius vulnera aduerſo corpore excepta laudem quàm dedecus afferre ſoleant. Adeo maligna virtutum interpres vulgaris interdum exiſtit opinio. Interea Alfi filia Guritha, quũ regiam ſtirpem ad ſe ſolam redactã animaduerteret, nemineimq́; cui nuberet nobilitate parem haberet, nuncupatis votis voluntariam ſibi caſtimoniã indixit, concubituq́; carere quàm ex plebe maritum adſciſcere ſatius duxit. Quinetiã cauẽdæ iniuriæ gratia cõclaue ſuum electo pugilum agmine tutabatur. Ad quam quũ Haldanus ſemel fortè veniſſet, abeſſentq́; pugiles, quorum ipſe fratrem impubis extinxerat, oportere eã, inquit, ſoluto virginitatis vinculo, caſtimoniæ rigorẽ rebus permutare venereis: ne ita pudicitię votis indulgeat, vt lapſa regni gubernacula copulæ ſuæ beneficio reparare contemnat. Se ergo nobilitatis ſplendore conſpicuum nuptialibus ab ea votis reſpici iubet, quod ob dictã cauſam voluptati aditum daturã videatur. Ad hęc Guritha adduci ſe nõ poſſe retulit, vt regię nobilitatis reliquias inferioris ordinis viro copulare ſuſtineat. Nec generis obſcuritatẽ exprobraſſe cõtẽta, etiam oris deformitatem improperat. Haldanus geminũ ab ea ſibi vitiũ obiectari ſubiunxit, vnum quod ſanguine parum niteret, alterũ quod rimoſi oris iacturam inexpleta cicatrice præferret, ideoq́; non prius ſe poſtulandæ eius gratia rediturũ, quàm vtranq; notã parta armis claritate terſiſſet. Obſecrat quoq;, ne cui tori conniuentiã pręberet, antequam reditus, interitúſue ſui certitudinem nuncio cognouiſſet. Quẽ athletę fratre iampridem ab eo ſpoliati Gurithæ locutũ indignè ferentes, diſcedentẽ equis inſectari conantur. Quo viſo, commilitibus latebrã petere iuſſis, ſe ſolũ pugiles excepturum dicebat. Morantes aſſeclas imperioq́; obſequi deforme ducentes minis abigit, præfatus non cõperturam Gurithã pugnã à ſe formidine detrectari. Mox quercu ſucciſa, atq; in clauæ habitũ redacta, ſolus cum duodecim manũ conſeruit, eoſq́; ſpiritu ſpoliauit. Quibus perẽptis tam præclari operis titulis non contentus, maioris edendi gratia auitos a matre gladios recepit, quorũ alter Lyuſingus, alter Huuytingus ob collimati acuminis nitorẽ vocabulũ habuit. At vbi inter Aluerũ Suetię regem, Rutenoſq́; bellũ flagrare cognouit, è veſtigio Ruſciam petit, oblatoq́; incolis auxilio, ſumma cum omniũ dignatione ſuſcipitur. Sed nec procul Aluerus agebat, breui locorum traiectu paruulam internectente diſtantiã. Cuius miles Hildigerus Gunnari filius, Rutenorum pugilibus ad ſecum dimicandũ prouocatis, cum Haldanũ offerri animaduerteret, eiuſq́; ſe fratrem eſſe non ignoraret, pietatem fortitudini prętulit, ſeq́; ſeptuaginta pugilum oppreſſione conſpicuum, cum homine parum ſpectato manum conſerturum negauit. Iubet itaq; eum minorum ſe rerum experimẽtis metiri, ac deinde æqua viribus ſtudia conſectari. Hæc autem non virtutis diffidentia, ſed integritatis ſeruandæ gratia aſtruebat, quum non ſolum acerrimus, verum etiam hebetandi carminibus ferri peritus exiſteret. Quippe quum ab eius patre ſuum oppreſſum meminiſſet, affectuſq́; geminos, vnum paternæ vltionis, alterum fraternæ charitatis haberet, prouocationi cedere, quàm maximo implicari ſcelere ſatius duxit. Cuius loco alium Haldanus athletam depoſcens, exhibitum iugulat, moxq; ei etiam hoſtium ſuffragio virtutis palma decernitur, omniumq́; fortiſſimus publica proclamatione cenſetur. Poſtera die duobus in pugnam petitis, ambos obtruncat. Tertia luce ternos expugnat. Quarta, quatuor ſecum congreſſos exuperat. Quinta verò quinos expoſtulat. Quibus oppreſſis, quum ad octauam ſimilibus pugnæ & victoriæ incrementis peruentum eſſet, vndecim ſimul admiſſos proſternit: cui Hildigerus quod operum ſuorum titulos virtutum eius magnitudine æquatos videret, cõgreſſum vlterius negare non paſſus, quum ab eo obducto panniculis ferro mortificum ſibi vulnus inflictum animaduerteret, abiectis armis humi decumbens, tali fratrem voce compellat:

Haldanus duodecim pugiles quercu obtruncat.

Collibet alternis deuolui fatibus horam,
Et ferro pauſante ſolo ſubſidere paulum,
Alternare moram dictis animoſq́; fouere.
Reſtat propoſito tempus, nam fata duorum

Fors diuerſa tenet, alium diſcrimine certo
Sors feralis agit, alium potioribus annis
Pompa decusq́ manent, & agendi temporis vſus.
Sic ſibi diuiduum partes diſcriminat omen.
Danica te tellus, me Sueticus edidit orbis.
Drot tibi maternum quondam diſtenderat vber,
Hac genitrice tibi pariter collacteus exto.
En pia progenies trucibus concurrere telis
Auſa perit, ſudo pro nati ſanguine, fratres
Illata ſibi cæde ruunt, dum culmen auentes
Tempore deficiunt, ſceptriq́ cupidine nacti
Exitiale malum ſocio ſtyga funere viſent.
Ad caput affixus clypeus mihi Sueticus aſtat,
Quem ſpecular vernans varij cælaminis ornat,
Et miris laqueata modis tabulata coronant.
Illic confectos proceres, pugilesq́ ſubactos,
Bella quoq́, & noſtræ facinus ſpectabile dextræ
Multicolor pictura notat: medioxima nati
Illita conſpicuo ſpecies cælamine conſtat,
Cui manus hæc curſum metæ vitalis ademit.
Vnicus hic nobis hæres erat, vna paterni
Cura animi, ſuperoq́ datus ſolamine matri.
Sors mala quæ lætis infauſtos aggerit annos,
Et riſum mœrore premit, ſortemq́ moleſtat.
Lugubre enim ac miſerum eſt deiectam ducere vitam,
Et triſtes ſpirare dies, omenq́ dolere.
Sed quæcunq́ ligat Parcarum præſcius ordo,
Quæcunq́ arcanum ſuperæ rationis adumbrat,
Seu quæ fatorum ſerie præuiſa tenentur,
Nulla caducarum rerum conuerſio tollet.

His dictis quum ab Haldano ob tam letam fraterni vinculi confeſſionem inertiæ damnaretur, ideirco ſe ſilentio vſum eſſe dicebat, ne aut pugnam detrectando ignauus, aut committendo ſceleſtus exiſtimari poſſet. Talibus excuſationis verbis intẽtus extinguitur. Sed apud Danos Haldanum ab Hildigero proſtratum rumor ediderat. Poſt hæc Gyuritha, quæ regij ſanguinis ſola apud Danos ſupererat, quũ à Siuaro Saxoniæ gẽtis nobiliſſimo poſtulari cæpiſſet, latenterq́; ei Haldanũ prẹferret, conditionem pro eo intulit, ne ſuum prius cõnubium peteret, quàm Danorum regnum membratim diuiſum in vnum corpus redigeret, idq́; ſibi per iniuriã ereptum armis reſtituiſſet. Quod fruſtra tentante Siuaro, omnibus arbitris pecunia ab ipſo corruptis, tandem ei deſpondenda conceditur. Quod Haldanus apud Ruſciam per negociatores expertus, tanto ſtudio nauigationi incubuit, vt nuptiarum tempus aduentu præcurreret. Quarum prima die regiam petiturus præcepit, ne comites prius à conſtitutis ſibi mouerẽtur excubijs, quàm ferri ſtridorem eminus aure perciperent. Cumq́; conuiuis parũ cognitus coram virgine conſtitiſſet, ne vulgaris eloquij nuditate pluribus intellecta depromeret, in hunc modum abſtruſa carmen ambage compegit:

Patris ſceptra relinquens Nil figmenta verebar
Commenti muliebris Aſtus fœmineiue,
Vnum quando duosq́ Tres ac quatuor & mox
Quinos indeq́ ſenos Poſt ſeptem ſimul octo
Vndenos quoq́ ſolus Victor Marte ſubegi,
Sed ne tunc fore rebar Probri labe notandus
Promiſit leuitate, Pactis illicibusq́.

Ad hæc Gyuritha,

Fragili moderamine rerum

Animus mihi pendulus hæſit
Trepida leuitate pererrans:
Tua fama volatilis, anceps,
Variisq́; relatibus acta,
Dubium mihi pectus iuſſit,
Teneri tibi temporis annos
Gladio periiſſe verebar,
Poterámne reſiſtere ſola
Senioribus atq; magiſtris
Prohibentibus iſta negari
Thalamoq́; monentibus vti?
Manet & Venus, & calor idem
Socius tibi, parq́; futurus:
Nec ab ordine ſponſio ceſſit
Aditus habitura fideles.

Neq; enim vlla adhuc te ſefellit promiſſio, quanquam ſola multiplicis ſuadelæ conſilia detrectare non poſſem, & in iugalis copulæ receptione monitis obuiare cenſorijs. Nec dum reſponſum virgo complebat, & iam ſponſum Haldanus ferro tranſuerberat. Nec vnum oppreſſiſſe contentus, maximam conuiuarum partem obtruncat. In quem quum Saxones ceſſim ebrietate labantes irruerent, à ſuperuenientibus eius vernaculis trucidantur. His geſtis Gyuritha potitur: quam quum ſterilitatis vitio obnoxiam animaduerteret, maximamq́ue prolis creandæ cupidinem haberet, conciliandæ ei fœcunditatis gratia Vpſalam petit, reſponsóque monitus ſuſcitandæ ſobolis cauſa fraternis primum manibus parentare, poſtquam oraculo paruit, optatæ rei ſolatium impetrauit: ſiquidem filium ex Gyuritha ſuſcepit, cui Haraldo vocabulum aptauit. Cuius titulo Danorum regnum principum iniurijs laceratum ad priſtinum dominationis habitum reuocare conatus, dum bello apud Sialandiam geſto, Weſetum præcipuæ opinionis athletam in acie oppugnat, occiditur. Quo viſo Gyuritha, quum prælio ob filij charitatem ſub virili habitu intereſſet, eundem fugientibus ſocijs cupidius dimicantem ad propinquum nemus humeris deportandum curauit. A cuius inſectatu plurimum hoſtes laſſitudo prohibuit, quorum aliquis dependentis pygam ſagitta confixit. Igitur Haraldus plus ruboris ſibi, quam opis materna cura allatum exiſtimauit. Qni quum eximiæ formæ, præcipuæq́ue magnitudinis eſſet, coæuisque robore & ſtatura præſtaret, tantam Othini, cuius oraculo editus videbatnr, indulgentiam expertus fuerat, vt integritatis eius habitus ferro quaſſari non poſſet. Quo euenit vt vulnifica alijs tela, ad læſionem ei infligendam inhabilia redderentur. Nec præmij inops beneficium fuit, animas quippe ei quas ferro corporibus eieciſſet, pollicitus proditur. Idem in monimentum patris eius res geſtas apud Blekvgiam rupi, cuius memini, per artifices mandare curæ habuit. Poſt hæc quum Weſetum apud Scaniam nuptias acturum audiret, eásque ſub egentis ſpecie petiuiſſet, finito noctium conuiuio, omnibúsque mero ac ſomno ſopitis, nuptialem thalamum trabe pertudit, cuius buccam Weſetus ita abſque vulneris inflictione fuſte quaſſauit, vt binis eam dentibus vacuefaceret. Quorum iacturam poſtmodum inſperata molarium cruptio ſarciebat. Hic euentus Hyldetam ei cognomen impoſuit, quod cum quidam ob eminentem dentium ordinem aſſecutum affirmant. Illic occiſo Weſeto Scaniæ dominium adipiſcitur. Inde Hatherum apud Iutiam oppugnatum extinxit, cuius occaſum perpes oppidi vocabulum indicat. Poſt hæc Hundingo, Roricoq́; proſtratis, Lethram occupat, diſtractúmque Daniæ regnum in priſtinum corpus reformat. Deinde Wicarorum regem Aſmundum à ſorore natu maiorem regno ſpoliatum comperiens, pendente bello tanta fœminæ petulantia concitatus, ſola naue Noruagiam Aſmundo opem laturus accedit. Commiſſo prælio purpurea amictus lacerna, mitraq́; auro variata capillitium redimitus, in hoſtē progreditur. ita armorum loco tacita fortunæ conſcientia fretus, vt conuiuali potius quàm bellico cultu inſtructus videretur. Sed nec apparatui ingeniū reſpōdit. Inermis ſiquidem

Mulier ſterilis fecunda quomodo videatur effecta.

dem ac regijs duntaxat inſignibus ornatus, cœtus anteibat armigeros, expeditámque pugnandi copiam feruentioribus belli periculis obiectabat. Directa nanque in eum ſpicula, ac ſi retuſi acuminis eſſent, nocuo caſſabantur effectu. Cúmque cæteri præliantis inermitatem aduerterent, impreſſione facta, ad eum acrius impetendum pudore coguntur. Quos Haraldus corpore integer, aut ferro conſumpſit, aut fugam arripere coëgit, ſicque regnum Aſmundo proſtrata eius ſorore reſtituit. A quo oblatis ſibi victoriæ præmijs, ſolam gloriæ mercedem ſufficere dixit, tantúmque ſe in repudiandis muneribus geſſit, quantum egerat in promerendis. Quo facto non minorem omnibus continentiæ ſuæ, quàm ſortitudinis admirationem incuſſit, claritatem ſe, non pecuniam ex victoria percepturum teſtatus. Interea rex Sueonum Aluerus decedit, Olauo, Ingone, & Ingeldo filijs relictis: quorum Ingo paternæ hæreditatis titulis non contentus, proferendi imperij gratia Danis bellum denunciat. Cuius euentum Haraldo oraculis explorare cupienti, ſenex præcipuæ magnitudinis, ſed orbus oculo obuius extitit, qui hiſpido etiam amiculo circumactus Othinum ſe dici, bellorúmque vſu callere teſtatus, vtiliſſimum ei centuriandi in acie exercitus documentum porrexit. Iuſſit igitur vt terreſtribus bellum copijs editurus, vniuerſam aciem in tres turmas diuideret, quarum vnamquamque vicenarij ratione denſaret, mediam verò viginti virorum numero reliquis porrectiorem extenderet, quam etiam in coni ſiue pyramidis acumen digerens, alarum receſſus vtrinque ſecus diſcretis ambagibus obliquaret. Cuiuſlibet verò turmæ ſeriem hac ratione contexeret, vt à duobus frons inchoans, conſequētibus locis vnitatis duntaxat incrementa reciperet, & quidem in ſecunda linea tres, in tertia quatuor, eodémque modo poſterius ordinandos, habita congreſſione ſtatueret, ſicque conſequentes gradus idem proportionis tenor inſtrueret donec coniunctionis extremitas alas æquaret: cornu verò quodlibet denis ab eo ordinibus formaretur. Poſt has item turmas inſtructam iaculis iuuentutem admittat, à cuius tergo grandæuorum cohortem adhibeat, quæ labantes ſociorum vires veterana quadam virtute firmaret. Deinde funditorum alas gnarus locorum ſupputator annecteret, qui poſt ſodalium agmina conſiſtentes, eminus hoſtem tormentis inceſſerent. Poſt quos cuiuſlibet ætatis aut ordinis homines abſque conditionis æſtimatione paſſim adſciſceret. Cęterum poſtremam aciem ternis ad inſtar primę cornibus interſtinctam, ſimiliq; graduum proportione digeſtā explicet. Cuius tergum ſuperiori coniunctum agmini, ipſum auerſæ frontis obſtaculo tueretur. At ſi nauale fortè prælium incidiſſet, partem claſſis ſecerneret, quæ eo propoſitos inchoante conflictus multiunla rates hoſticas reflexione circundaret. His diſciplinæ militaris rationibus inſtructus, Ingonem, Olauumq; bellum parātes, anticipatis apud Suetiam rebus, oppreſſit. Quorum fratri Ingeldo ſub aduerſæ valetudinis ſimulatione belli inducias per legatos poſcēti poſtulata conceſſit, ne virtus quæ mœſtis rebus parcere didiciſſet, humilis ac iacētis fortunæ temporibus inſultaret, à quo poſtmodum raptæ ſororis iniuria laceſſitus, quum diu bellis eum ancipiti victoria fatigaſſet, in amicitiam adciuit, ſociumque quàm hoſtem habere ſatius duxit. Poſt hæc quum inter Olauum Throndorum regem, virginesq; Sticlam & Ruſilam regnum bello decertandum audiret, fœminea admodum præſumptione permotus, clàm arbitris eum acceſſit, cultuq; quo dentium prolixitatem obnuberet ſumpto, pugnām virginibus intulit. Quarum vtraque proſtrata binis portubus affine earū vocabulis nomen reliquit. Tum verò conſpectiſſimum virtutis argumentum exhibuit. Quippe ſubarmali tantum ſubucula fretus, inermem telis thoracem oppoſuit. Igitur Olauo victoriæ ſibi præmium offerente beneficium repudiauit, ſicq; fortitudinis an continentiæ maius ſpecimen dederit, incertum reliquit. Deinde Freſicæ gentis athletam Vbbonem nomine Iutiæ fines crebra popularium ſtrage vaſtantē adortus, quum armis ſubdere non poſſet, milites ad eum manibus capiendum hortatus, humi proſtrauit, victumq; compedibus tradidit. Ita quem paulò ante grauiſſimam ſibi cladem allaturum putauit, deformi expugnationis genere ſuperatum obtinuit. Quem ſorore ei in matrimonium data militem nactus, finitimos Rheno populos tributo ſubmiſit, militēq; ex eius gētis fortiſſimis legit. Quo fretus bello Scla-

Acierum instructio.

uiam preſſit, eiuſque duces Duc & Dal ob virtutem capi potius quàm occidi curauit. Quibus in commilitium receptis, Aquitaniam armis perdomuit, moxque Britanniam petens, Humbrorum rege proſtrato, promptiſſimos quoſque deuictæ iuuentutis adciuit. Quorum præcipuus Orm cognomento Britannicus habebatur. Hac rerum fama athletas è varijs orbis partibus accerſitos in mercenariam manum redegit. Quorum frequentia actus, adeò regnorum omnium motus nominis ſui terrore cohibuit, vt eorum rectoribus mutuum conſerendæ manus auſum excuteret. Sed nec quiſquam maris dominationem abſq; eius nutu vſurpare præſumpſit. Quippe quondam in Danorum republica diuiduum terræ & pelagi imperium fuit. Interea apud Sueriam moritur Ingeldus, Ringone, quem ex Haraldi ſorore ſuſtulerat, paruulo admodum filio relicto, quem Haraldus paterno regno datis ei tutoribus præfecit. Ita prouincijs principibúsque perdomitis, quinquaginta annos, in otio habuit. Quorum quiete ne militum animos in deſidiam reſolui pateretur aſſidue eis cauendi, inferendiq; ictus rationem à gladiatoribus perdiſcendam conſtituit. Quorum quidam inſigni dimicationis arte callentes, aduerſæ frōtis ſupercilium infallibili ictu ferire ſolebant. Quo ſi quis recepto verſilitate palpebræ timidius conniueret, mox aula eiectus ſtipendijs defungebatur. Hiſdem temporibus Olonem Syuardi filium Haraldi ſorore editum in Daniam e Noruagię finibus conſpiciendi auunculi cupido perduxit. Quem quia primum in Haraldi clientela habitum, poſt bellum verò Sueticum Danicarum rerum imperio potitum conſtat, propoſito paulisper attinet, quæ de eius operibus memoriæ ſunt prodita, recenſere. Igitur Olo tertium ætatis luſtrum apud patrem emenſus, quantum animi corporisq; dotibus inclaruerit, incredibile reddidit. Pręterea adeo viſu efferus erat, vt quod alij armis, ipſe oculis in hoſtem ageret, ac fortiſſimum quenq; vibrāte luminum acritate terreret. Cui quum nuncio delatum eſſet Gunnonem Thelemarchię ducē cum filio Grimone nemus Ethaſcog, quod & fruticibus prędenſum & vallibus quam maximè opacum erat, per latrocinium obſidere, facinoris indignatione cōmotus, cum cane & equo probabilem a patre armaturam depoſcit, iuuentam damnans, quę debitū virtuti tempus inertia dilabi pateretur. Quibus impetratis, prædictam ſyluam arctiſſimè ſpeculatus, hominis veſtigia niui altius impreſſa cognoſcit. Quippe latronis inceſſum pruina greſſu violata prodiderat. Qua duce vſus ſuperato montis cliuo præcipuæ granditatis amnem offendit. Quo priſtinam humani veſtigij ſpeciem auferente, traiectu vtendū conſtituit. Verum ipſa aquæ moles rapidiore lapſu præcipiter agens vndas, difficultate tranſitum negare videbatur. Siquidem occultis cautibus frequens omnem aluei tractum ſpumeo quodam volumine turbidabat. Sed ex animo Olonis periculi metum feſtinationis cupido detraxerat. Igitur vbi domitus virtute timor, contemptumq; temeritate periculum, nihil quod animo libitū foret actu difficile ratus, ſtridulos equo vortices ſuperauit. Quos emēſus in anguſtias paludibus vndiq; ſecus ambitas incidit. Quarum interna facile peti præiecti aggeris obſtaculum non ſinebat. Trans quē leuato equo frequens ſtabulis repagulum animaduertit. Vnde egeſto equorum grege, ſuum inducere cupiens, à Tokone quodam (ſeruus hic Gunnonis erat) adeò aduerſam inſolcuiſſe dolente acrius impetitus, oppugnantem ſolo clypei fruſtrabatur obiectu. Quē ferro opprimere deforme exiſtimans, apprehenſum, artuatimq; confractū, tecto quo præceps exceſſerat, tranſuerſum iniecit. Qua ignominia Gūno ac Grimo ocyus incitati, diuerſis elapſi poſticis pariter in Olonem cum contēptu ætatis eius ac virium ruunt. A quo letaliter vulnerati, quum corporis admodū viribus deficerentur, Grimo ſupremi vix ſpiritus potens, ac toto penè vigore defunctus, carmen hoc extremo vocis ſingultu contexuit:

Simus nempe licet corpore debiles,
Elapſusq; cruor robur obhauſerit,
Quum nunc elicitus vulnere ſpiritus
Vix ſenſim lacero pectore palpitet,
Diſcrimen moneo temporis vltimi,
Per nos intrepidis clareat auſibus.

Ne

Ne conflictum aliquis fortius editum,
Pugnatúmue magis dixerit vſpiam.
Et certamen atrox arma gerentibus
Quum per buſta caro feſſa quieuerit,
Famæ conciliet præmia perpetii.
Prima hoſtis ſcapulas ſectio comprimat,
Et ferrum geminas abripiat manus,
Vt quum nos ſtygius Pluto receperit,
Olonem quoq; par exitus occupet,
Et commune tribus funus inhorreat,
Vna triumcineres vrnaq́; contegat.

Hactenus Grimo. Cuius inuictum pater ſpiritum æmulatus, vt fortiſſimam filij vocem mutua adhortatione proſequeretur, ſic cœpit:

Quanquam defectis ad ſummum ſanguine venis,
Extet in occiduo corpore vita breuis,
Taliter extrema vigeat contentio pugnæ,
Vt laudem noſtri non ſinat eſſe breuem.
Ergo humeros hoſtis & brachia framea primum
Impetat, vt manuum debilitetur opus.
Sic commune tribus dabitur poſt fata ſepulchrum,
Et ſocios cineres par tribus vrna teget.

His dictis ambo genibus nixi, nam fati propinquitas vires hauſerat, comminus cum Olone cõfligere ſummopere niti, vt perituri morte hoſtem æquare poſſent, floccipendere fatum, dummodo eum à quo occidebantur, ſocio amplecterentur occaſu. E quibus Olo, alterum ferro, alterum cane cõſumpſit. Sed ne ipſe quidem incruẽtam geſſit victoriam, quum hactenus integer, tum demum aduerſo vulnus corpore ſuſcepiſſet. Quod ſedulo cane perlinctum recuperata corporis firmitate, mox ad vulgandam victoriæ ſuæ fidem ipſa latronum cadauera patibulis ingeſta latius inſpectanda conſtituit. Cæterùm caſtro potitus, quicquid inibi prædę reperit, clandeſtinæ cuſtodiæ traditum futuris vſibus aſſeruauit. Ea tempeſtate Scati & Hiali fratrum inſolens luxus eò petulantiæ prorepſit, vt excellentis formæ virgines parentibus ereptas concubitu violarent. Quo euenit vt Eſam quoque Olaui Wermorum reguli filiam raptui deſtinantes patri mandarent, ſi illam externæ libidini famulari nollet, per ſe, aliúmue quempiam pro tuenda prole decerneret. Quod quum Olo nuncio comperiſſet, oblata pugnæ facultate gauiſus, Olaui penates agreſtium cultum mutuatus accedit. Vbi quum inter extremos diſcubitu frueretur, mœrentem regis familiam conſpicatus, eius filio de induſtria propius accerſito, quid ita cæteri luctuoſa facie eſſent, inquirit. Quo ſororis ſuæ pudicitiã ni cuiuſpiam defenſio ocyus intercederet, proximè per acerrimos pugiles profanandam dicente, percontatur rurſum quid præmij recepturus foret, qui ſalutem ſuam pro virgine deuoueret. Super quo Olauus per filium interrogatus, filiã propugnatori ceſſuram reſpondit. Quæ vox præcipuam Oloni ſubeundi diſcriminis cupidinem attulit. Conſuêrat autem virgo hoſpitum vultus propius accedendo quam curioſiſſimè prælato lumine contemplari, quo certius ſuſceptorum mores cultumq; perſpiceret. Eandem quoq; creditum ex notis atq; lineamentis oris conſpectorum perpendiſſe proſapiam, ſolaq; viſus ſagacitate cuiuſlibet ſanguinis habitum diſcreuiſſe. Quæ quum Olonẽ ſcrutabundis aggreſſa luminibus cõſtitiſſet, inuſitato oculorum eius horrore perſtricta, penè exanimis cõcidit. At vbi ſenſim redditus vigor, ſpiritusq; liberius in ea re cœperat, rurſum iuuenem conſpicari conata, lapſo repente corpore ceu mente capta procubuit. Tertio quoq; dum clauſam deiectamq; aciem attollere nititur, non modo oculorum motu, certe etiã pedum regimine defecta, ſubito lapſu decidit. Adeò vigorem ſtupor hebetat. Quo viſo Olauus cur toties caſum corpore præbuiſſet interrogat. Qua ſe truculẽto hoſpitis viſu perculſam teſtante, eundemq; & regibus ortum, & ſi raptorum vota refelleret ſuis perquam dignũ amplexibus aſſerente, rogatur a cũctis Olo, nam os

Effectus luxuriæ turpiſſimus & ſceleratiſſimus.

pileo obnuptum habebat, diſcuſſo velamine cognoſcendi capitis notas præbere. Tum ille cunctis mœrorem deponere, animúmque procul a dolore habere iuſſis, detecta fronte auidius omnium in ſe oculos eximiæ pulchritudinis admiratione deflexit. Flaua quippe cæſaries, nitentique capillitio erat. Cæterum pupillas ne viſentibus formidini forent, palpebris arctius obſtringendas curabat. Crederes repente animis ſpe meliorum erectis tripudiare conuiuas, diſſultare aulicos, ſummámque ægritúdinem effuſa mentium hilaritate conuelli. Igitur ſpe metum leuante altera conuiuij facies, nec quicquam initio par aut perſimile fuit. Ita benignum vnius hoſpitis promiſſum, communem omnium formidinem propulſabat. Inter hæc Hiallus & Scatus cum decem vernaculis ſuperuenientes, tanquam puellam ilico ſublaturi tumultuoſo cuncta clamore miſcebant, regem ni filiam in expedito ſiſteret, euocantes in pugnam. Quorum debacchationem protinus Olo ſponſione certaminis excipit, conditione adiecta, ne quis furtim tergum dimicantis inceſſeret, ſed aduerſis tantum pugna congreſſibus ſtaret. Deinde gladio Logthi dicto, ſolus duodecim proſtratis maius adoleſcentre opus edidit. Cæterum pugnę locum inſula dabat ſtagni medium tenens, vnde non longè vicus abeſt, qui cladis huiuſcemodi monimentum Hialli & Scati fratrum vocabula coniunctim referens, præbet. Igitur puella ſibi in præmium victoriæ data, quum filium ex ea ſuſtuliſſet, Omũdum repetendi patris licentiam à ſocero nactus, poſtquam patriam à Thorone regulo per Toſtonem Victimarium & Leotarum cognomine præditum oppugnari cognouit, ad conſerendam cum eis manum ſolo ſatellite muliebriter culto contentus, perrexit. Cúmque non longe Thoronis ædibus abeſſet, ſuum comitiſque ferrum cauatis baculis condendum curauit. At vbi regiam ſubijt, verum oris habitum adulterina ſpecie ſupprimens, obtritum annis hominem ſimulabat. Apud Syuardum verò ſe Egentium regem fuiſſe, filijq́; eius Olonis odio pertinacius actum exulare dicebat, quem mox aulicorum pleríque regis nomine conſalutantes, genibus nixi manus ei per ludibrium offerre cœperunt. Quibus ille quod ioco geſſerant ratum habere iuſſis, ferro quod baculis incluſum geſtabant erepto, regem inuadit. Itaque pars Olonem iuuare, iocum pro ſerio ducere, nec fidem per ludibrium præſtitam violare. Complures voti vanitate reſciſſa, à Thoronis partibus ſtare. Igitur anceps, inteſtinúmque prælium oritur. Denique Thorone non minus ſuorum quàm hoſpitis armis oppreſſo, Leotarus letaliter ſaucius victorem Olonem tam ingenio viuidum, quàm acrem operibus iudicans, Vegeti cognomento donauit, eundem fraudis exemplo, qua circa Thoronem vſus fuerat, periturum vaticinans: indubitanter quippe domeſticis occaſurum inſidijs. Et cum dicto repente exanimatus eſt. Itaque ſuprema morientis vox futurum victoris exitum augurij ſagacitate complexa dinoſcitur. His geſtis Olo nõ prius ſe patri reſtituit, quàm pacem eius penatibus reportauit. A quo recepta pelagi dominatione, ſeptuaginta maritimos reges nauticarum virium certamine conſumpſit, inter quos Biruillus & Huiruillus, Thoruillus quoque, Nef & Onef, Reduarthus, Randus atque Erandus præcipui noſcebantur. Cuius rei fama ac titulo pugiles, quorum omne fortitudini ſtudium inhiabat, accenſos, ad firmandam ſecum ſocietatem frequentes adduxit. Quinetiam effrenati ingenij iuuenes claritatis cupidine concitatos ſtipatores adciuit, inter quos Starcatherum ſumma dignatione ſuſceptum familiarius quàm vtilius colebat. His viribus inſtructus ita finitimorum regum petulantiam opinionis ſuæ magnitudine caſtigauit, vt ijſdem gerendorum inuicem bellorum manus curam audaciámque detraheret.

Olo paternæ domui pacem ſuis præclarè geſtis reſtituit

Poſt hæc ad Haraldum profectus, ab ipſoq́; maritima prælatione donatus, tandem Ringoni in commilitium delegatur. Eodem tempore Bruno quidam omniũ Haraldi conſiliorũ vnicè particeps ac cõſcius habebatur. Huic ipſe & Ringo quoties ſecretiore nuncio opus habebant, mandata credere conſueuerant. Quẽ familiaritatis gradũ educationis & crepundiorum conſortione adeptus fuerat. Quo fluminis cuiuſdã aquis inter aſſiduos ꝓfectionum labores abſumpto, Othinus eius nomine & habitu ſubornatus inſidioſæ legationis cura arctiſſimã regum concordiã labefactauit, tãtaq́; inimicitias ſerentis fallacia fuit, vt amicitia ac neceſſitudine vin

ctis

ctis mutuum odij rigorem ingeneraret, quod abſq; bello ſanari nõ poſſe videretur. Primum apud eos tacita adoleuere diſſidia, donec vulgatis vtrinq; ſtudijs arcanus in publicum liuor erumperet. Denunciatis itaq; inimicitijs, colligẽdis belli inſtrumentis ſeptem anni ceſſere. Sunt qui Haraldũ non liuoris impulſu, aut regni æmulatione, ſed induſtrio quodam ſpontaneoq; conatu clandeſtinas exitij cauſas quæſiuiſſe teſtantur. Quũ enim ob ſenectam, ſeueritatemq; ciuibus etiã onuſtus exiſteret, ferrum morbi cruciatibus anteponens, ſpiritum in acie quàm lectulo deponere præoptauit, conſentaneum præteritæ vitæ operibus exitum habiturus. Itaq; quò mortem ſuam clariorem efficeret, inferosq; comitatior peteret complures fati cõſortes adſciſcere geſtiebat, futuræ cladis materiam vltronea belli inſtructione molitus. His ergo de cauſis tam propriæ, quàm alienæ necis auiditate correptus, vt par vtrobiq; ſtrages incideret, pares vtrinq; copias inſtaurauit, aliquãto fortius Ringoni robur applicans, quem victorem ſupereſſe maluerat.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI SEPTIMI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI HISTORIÆ DANORVM LIBER OCTAVVS.

HISTORIAM belli Suetici Starcatherus, qui & eiuſdem prælij præcipuum columẽ erat, primus Danico digeſſit eloquio, memoriæ magis quàm literis traditum. Cuius ſeriem ab ipſo pro more patrio vulgariter editam, digeſtamq́ue latialiter complecti ſtatuens, in primis præſtantiſſimos vtriuſque partis proceres recenſebo. Neque enim mihi multitudinem complectendi cupido inceſſit, quam ne præciſe quidem numerus capit. Et prius eos qui ab Haraldi partibus ſteterant, mox qui ſub Ringonis ſtipendijs egerant, ſtilo retexam. Igitur ex ducibus qui ad Haraldum coierant clariſſimi noſcitãtur Suen, ac Sambar, Ambar, & Elli, Rati, Fionicus, Salgarthus, & Roẽ, quem barbæ prolixitatis cognomento inſignem effecit. His accedunt Scalk, Scanicus, & Alf Aggi filius, quibus iunguntur Oluir latus, & Gnepia vetulus. His annumeratur Gardhſtang oppidi cultor. Cui adijciuntur neceſſarij Haraldi Blend vltimæ Tyles incola, ac Brandmicæ cognomen habens. Hiſdem ſociantur Thorny cum Thoruingo, Tatar atq; Hialto. Qui quidem nauigio Lethrã aduecti inſtructis ad bella corporibus, ingenij quoq; virtute pollebant, proceritatis habitum animorum exercitijs æmulantes. Quippe ſpicula arcuum, baliſtarumq; tormentis excutere, ac plerunq; viritim cum hoſte decernere, poẽſes quoq; patrio ſermone cõtexere promptiſſimè calluerunt, adeò animum cum corpore impenſa exercitatione coluerãt. E Lethris autẽ prodiere Hortar, Borrhyq;, præterea Belgi cum Begatho. Quibus adiecti ſunt Bari ac Toli. Atſle oppido cum Hacone genam ſciſſo ſub Hetha Wiſnaq; ducibus Tummi velificator exceſſerat, quarum muliebri corpori natura virilem animum erogauit. Webiorgam quoq; eodem ſpiritu præditam, Bo Brami filius, & Brat iurus belligerandi cupidine proſequuntur. His agglomerantur Orm Anglicus, Vbbo Freſicus, Ary altero caſſus lumine, Alfer Goter. Poſt quos Dal corpulentus, & Duc Sclauicus recenſentur.

WISNAM verò imbutam rigore fœminam, reiq́ue militaris apprimè peritam Sclaua ſtipauerat manus. Cuius præcipui Barri ac Gnizli ſatellites agnoſcũtur. Cæteri verò ex eadem cohorte corpus clypeolis tecti, prælongis enſibus, aëriique coloris parmulis vtebantur. Quas belli tempore aut in tergum repellentes, aut impedimentorum gerulis dantes abiectis pectorum munimentis, expoſitiſque ad diſcrimen omne corporibus, diſtrictis Martem mucronibus intenderunt. E quibus

Tolcar atque Ymi præcipui claruere. Poſt quos Toki Iumenſi prouincia ortus cũ Otriro, cui agnomen iuuenis erat, illuſtris agnoſcitur. At Hetha promptiſſimis ſtipata comitibus, armatam bello centuriam afferebat. Cuius primi fuere Grimar, ac Grenzli: poſt Hoſger, Liuicus: Hama quoq; & Hunger Humbli Biariq; regum fortiſſimi memorantur. Hi perſæpè duellis feliciter geſtis inſignes latè victorias edidere. Itaque memoratæ virgines non modò comiter, ſed etiam pugnaciter cultę, terreſtres in aciem copias duxauere. Igitur centuriatim Danicus confluxit exercitus, ſeptem reges pari ingenio, ſed diſpari voto. Alij Haraldo, pars Ringoni prę ſidio fuerunt. Prætereà in partem Haraldi conceſſerant, Homi & Hoſa, Thulbim Haſtinusq; & Hythin gracilis, Dahar quoque cognomento Grenski. Sed & Haraldus Olauo genitus patre. Ex Hatica verò prouincia Har atq; Herleuuar cũ Hothbroddo, cui Effreni cognomen erat, Danicis militauere caſtris. At ex Imica regione Humnehy, & Haraldus adueniunt: quibus applicantur à ſeptẽtrione profecti Haki Bemonisq; filij Sygmundus & Serker. Horum omnium clientelam rex liberali familiaritate coluerat: nam primis apud ipſum honoribus habiti, cultos auro gladios, opimaq; bellorum præmia perceperunt. Aduenerant & editi Gandal ſene, quos Haraldi familiares clientela vetus effecerat. Igitur frequens Danica claſſe pelagus, Sialandiam Scaniæ veluti interlito ponte committere videbatur. Quas quidem prouincias intermeare cupientibus conſertiſſimo nauium globo pedeſtre compendium exhibebat. Sed ne improuidis bellum Sueonibus pararetur, mittuntur ab Haraldo, qui Ringoni palàm inimicitiarum mandata perferrent, ipſamque ſequeſtræ pacis direptionem vulgarent, hiſdem pugnæ locum præſtituere iuſſum. Igitur qui Haraldo militauerant, hi fuere quos edidi. At ex parte Ringonis computantur Vlf, Abgi, Windar, Eyil luſcus, Gotar, Hildi, Guti, Alf patre genitus, Stur robuſtus, Sten, Wienicæ paludis accola. Applicantur hiſdem Gerth alacer, Gromer, Wermicus. Poſt quos ſeptentrionales Albiæ finitimi ſupputantur: Saxa, Fletir, & Saligothus, Thord nutabundus, Throndar naſutus, Grundi, Oihi, Grinder, Toui, Coll, Byarchi, Hogni ingenioſus, Rokar fuſcus. Hi ſiquidem multitudinis collegium aſpernati, in vnam ſe aciẽ à cætera cohorte ſecreuerant. Præter hos Rani, cui Hyld pater erat, & Lyuth Guthi, Sueno quoque supernè tonſus, Rethyr, accipiter, & Rolf vxorius numerantur. Quibus conglobantur Ring Athylæ filius, Haraldúsque Thothni editus vico. His annectuntur Walſten Wicenſis Thorulf ſpiſſus, Thengil procerus, Hunſolwe, Birwil pallidus, Byrgar, & Scumbar. At è Thelemarchia fortiſſimi venerant, quibus animi plurimum, faſtus minimum erat: Thorleuar pertinax, Torkill Guticus, Gretir iniquus irruptionúmque auidus. His ſuccedunt Haddir durus, & Roldar articulus. E Noruagia verò memorantur Thronder, Thronski, Thoki moricus, Raſn candidus, Halwar, Biarni, Blihar cognomento ſimus, Biorn è vico Soghni, Findar maritimo genitus ſinu, Berſi quoque apud Falu oppidum creatus, Syuardus verris caput, Ericus ſibulator, Alſten, Harki, Ruthar, Rauui, Erlingar, cui Colubra cognomentum erat. At è Yathrica prouincia prodiere Od Anglus, Alf multiuagus, Enar protuberans, Ynuarúsque cognominatus Thruwar. A Tyle autem venere Mar Ruffus, eo videlicet pago, qui Mithfrithi dicitur ortus, educatúsque Grombar annoſus, Gram Brundeſucus, Grim ex oppido Skierum, apud Scaha Fyrchi quidem prouinciã ſatus. Deinde Berhgar vates aduertitur, cui Brahi & Rankil comites adhibentur. At Sueonum fortiſſimi hi fuere: Ar, Backi, Keclu, Rarll, Croc agreſtis, Guthfaſt, Gummi è Gyſtamarchia. Qui quidem Fro dei neceſſarij erant, & fidiſſimi numinum arbitri. Ingi quoque & Oly, Alwer, Folki patre Elrico nati, Ringonis militiam amplectuntur, viri quidem manu prompti, conſilio vegeti, proximáque Ringonem famliaritate complexi. Iidem quoque ad Fro deum generis ſui principium referebant. Inter quos & Simundus aderat ex Sigtim oppido forenſis quidem athletha, emptionúmque ac venditionum contractibus aſſuetus. Huic additur Frosty cognomento Crucibulum. Cui ſociatur Alf elatus è vico Vpſala. Idem & iaculari promptus & in acie præire ſolitus erat. At Olonem ſeptem reges manu conſilióque promptiſſimi ſtipauere, Holty videlicet & Hendill, Holmar, Leuy, & Hama. Quibus Regnal-

Telemarchicis animi plurimum, faſtus autem minimum.

gnaldus Ruthenus, Rathbarthi nepos aſcribitur. Prætereà Syualdus, vndecim ſalum paronibus ſulcat. Leſy Pannoniorum victor bracteatam auro Liburnam lintheo excipit. Thririkar vero inſtar draconis tortuoſas habente proras nauigio vehebatur. Thrygir quoq; & Torwil diuiſim nauigantes duodenas ductauere puppes. Cæterum in tota Ringonis claſſe nauium duo millia quingentæ repertæ ſunt. Guttonica verò claſſis in portu cui Garnum nomen, Sueticam operiebatur. Itaq; Ringo terrenum ductabat agmen. At Oloni naualibus præeſſe copijs imperatum. Igitur Gothis obuiam Suetis veniendi inter Wic & Werundiam locus eum tempore denunciatur. Cernere tum erat late proris exaratum mare, proſpectúmque pelagi explicata malis carbaſa præſtruebant. Et iam claſſis Suetica proſpera nauigatione vſa, Danis adhuc aduerſo laborantibus cœlo maturius belli locum petiuerat. Vbi Ringo expoſitas claſſe copias, ſimúlque quas ipſe terreno ductarat itinere gregatim in aciem dirigere parat. Quæ vbi campis laxius explicari cœperant, cornu alterum in Werundiam extrahi compertum eſt. Quam multitudinem rex locis ordinibúsque confuſam equo circuiens, in fronte promptiſſimos quoſque & præſtantiori armatura cultos ſub Olone Regnaldo Wiuilloque ducibus collocat. Deinde veluti flexu quodam in duo cornua reliquam aciem cogit. E quibus dextrum Vngonem cum Elrici filijs, Trigonémque tueri iubet. At læuum Læſoni parêre iuſſum. Cæterum alas globosque maxime Curetum Eſtonumq́ue conſertior turma texuerat. Vltima funditorum acies ſtabat. Interea claſſis Danica ventorum indulgentia aſpirante, ſeptem dierum continuam nauigationem emenſa, Calmarna oppidum ſubijt. Mirareris late ventis velificatum mare, cœlumque ex oculis intenta antennis linthea eripiebant. Nam Sclaui ac Liui, Saxonumq; ſeptem millia claſſem auxerant. At per ſolidum proficiſcentibus Scanienſes, quod locorum periti eſſent, duces ac præuij deſtinantur. Igitur vbi præſtolantibus Suetis, Danicus ſuperuenit exercitus, Ringo ſuis quoadusque Haraldus aciem centuriaſſet, patienter conſidere iuſſis, non antè ſigna canere præcepit, quàm regem propter aquilas curru compoſitum aſpexiſſent, præfatus ſperare ſe facile collabi aciem poſſe, quæ cæci ductamine niteretur. Præterea Haraldum ſupremo ætatis tempore alieni imperij cupiditate correptum, non minus mente captum, quàm luminibus fore, nec opibus exatiari poſſe, qui ſi annos reſpiciat, tumulo penè contentus eſſe debeat. Suetis itaque pro libertate, pro patria ac liberis dimicandi neceſſitatem incumbere, hoſtem temeritate atque inſolentia ſuſcepiſſe bellum. Prætereà ex parte aduerſa perpaucos Danos eſſe, Saxones complures, aliasq́; effœminatas gẽtes in acie ſtare. Ob quod cogitare debere Suecones Norieosq́;, quantum Germanos ac Sclauos ſeptentrionales ſemper turba præſtiterit. Spernendam ergo aciem fore, quæ potius lubrica hominum colluuione, quam ſolido militum robore cõtexta videatur. Nec parum ea oratione militum animos accendebat. At Bruno Haraldi loco aciem ſtatuere iuſſus, cuneo frontem molitur, Hetham verò in dextero latere locat, Haconem læuo præficit, Wiſnam aquiliferam facit. Igitur Haraldus curru eminẽs quàm potuit celſa voce beneficia ſua iniurijs à Ringone rependi queritur. Ab illo ſibi bellum inferri qui regnum ſuum munere adeptus fuerit. Ita Ringonem nec ſenis miſereri, nec auũculo parcere, propriośq; motus cunctæ neceſſitudinis aut beneficentiæ reſpectui præferre. Iubet itaq; meminiſſe Danos, vt exteris ſemper victorijs inclaruerint, vt finitimis imperare potius quàm obſequi conſueuerint, horteturq; ne tantæ gloriæ decus deuictæ gentis inſolentia labefactari ſuſtineant, nec imperium quod ſibi iuuenta florenti pepererant, ſenectute confectis demi permittant. Deinde canentibus lituis ſumma vtrinque vi conſeritur bellum. Crederes repente terris ingruere cœlum, ſyluas camposq́; ſubſidere, miſceri omnia, antiquum rediſſe chaos, diuina pariter & humana tumultuoſa tempeſtate cõfundi, cunctaq́; ſimul in perniciem trahi. Nam vbi ad teli iactum peruentum, intolerabilis armorũ ſtridor incredibili cuncta fragore compleuit. Vapor vulnerum repentinam cœlo nebulam intendebat, dies effuſa telorum grandine tegebatur. Nec parum in acie funditorum opera valuit. At vbi pila manu aut tormentis excuſſa, comminus gladijs ferratisq́; clauis decernitur. Tum verò plurimum ſanguinis periclitatum eſt,

Igitur feſſis manare ſudor corporis cœpit, mucronumq; crepitacula eminus exaudiebātur. Illic Starcatherus qui belli huius ſeriē ſermone patrio primus edidit, prior in acie dimicans, Haraldi proceres Hun & Elli, Hort, ac Burgha à ſe proſtratos, abſciſſamq; Wiſnæ dexteram commemorat. Cæterum Roa quendam cum duobus alijs Gnepia & Garthar à ſe in acie vulneratos occubuiſſe declarat. Hiſdem Scalki patrem tacito nomine applicat. Idem fortiſſimum Danorum Hacōem à ſe in terram prorutum, ſeq; ab ea ita mutuò vulneratum teſtatur, vt exertum thorace pulmonem ceruicemq; mediotenus ſciſſam, manum quoq; vno truncam digito gerens excederet bello, diuq; hiſcens plaga nec cicatricis capax, nec medelæ habilis videretur. Eodem teſte puella Wegthbiorg in hoſtem dimicans Soth pugilem acie ſtrauit. Eandem athletarum cædibus imminētem Thorkillus Thelemarchiæ ortus, emiſſo per chordam ſpiculo traijcit. Tanta enim vi periti arcuum Guttones neruos intenderant, vt clypeos quoq; iaculis tranſuerberarent, nec alia efficacior cædis extitit cauſa, loricas, galeasq; perinde ac inermia corpora ſagittarū acumina penetrabāt. Interea Vbbi Freſicus promptiſſimus Haraldi miles, ac præ aliis habitu corporis inſignis, prçter vndecim, quos in acie vulnerauerat, vigintiquinq; delectorum pugilum interfecit. Ii omnes Sueti ſanguine fuere, vel Gothi. Deinde primam aggreſſus aciem conſertiſſimos hoſtes inſilit, palātesq; metu Sueones hac illac haſta gladioq; diſpellit. Etiam penè res in fugam ceſſerat, cum Hagder, Rolder, & Gretir ęmulatione virtutis athletam adorti, publicam perniciem priuato redimere periculo ſtatuerunt. Verum comminus inſtare veriti, ſpiculis procul agendum curabant. Sicq; crebreſcentibus iaculis eminus Vbbo confoditur, nemine

Vbbonis inulti nominis pugilis interitus

propius cum ipſo manum conſerere præſumente. Centum quadraginta quatuor ſagittæ prius pectus præliantis obſederant, quàm lapſis corporis viribus ſolo poplitem daret. Tum demum per Throndos, eosq; qui Dala prouinciam colunt, ingens de Danis clades accepta eſt. Nam ſumma ſagittariorum vi recruduit bellum, nec alia res noſtris pernicioſior fuit. At Haraldus cum defectam lumine ſenectam ageret, triſte ſuorum murmur exaudiens, intellexit ſuperiorem hoſtibus arriſiſſe fortunam. Igitur vt erat falcato curru vectus, Brunonem aurigæ per inſidias officio fungentem, qualem Ringo in centurianda acie tenorem habuerit cognoſcere iubet. Qui paulum ſoluto in riſum vultu, corniculata illum acie prçliatum reſpondit. Quo audito rex trepidare animo cœpit, ac per ſummā admirationem percontari, quo Ringo talem ordinādi agminis doctrinam autore contraxerit, maxime cum Othinus diſciplinæ huius traditor ac repertor extiterit, nec ab ipſo quiſpiam præter ſe nouum hoc rei bellicæ documentum perceperit. Ad quod ſilente Brunone ſubijt regem Othinū hunc eſſe olimq; familiare ſibi numen, impræſentiarum dādæ vel ſubtrahendæ opis gratia verſiformi corporis habitu tegi. Cui mox ſupplicare obnixius cœpit, vti Danis, quibus antè clemēter affuerit, ſupremā quoq; victoriam tribuat, cōplementumq; beneficij origini exæquaret, eidem ſe proſtratorū manes muneris loco dedicaturum pollicitus. At Bruno nihil obſecrantis precibus motus, repente excuſſum curru regem arietauit in terram, ereptamq; cadenti clauam in ipſius caput detorſit, proprioq; cum geſtamine interfecit. Iacebant circa currum regis innumera extinctorum corpora, rotarumq; faſtigium congeries funeſta vincebat. Temonem quoq; cadauerum cumulus exæquauerat. Nam in acie Ringonis ad duodecim millia proceres exanimati ſunt. At ex parte Haraldi, præter popularium ſtragem ad triginta millia proceres corruerunt. Cuius Ringo nece cognita, dato ſigno laxare aciem ſuos, bellumq; remittere iubet. Deinde ſequeſtra pace fœdus cū hoſtib. ferit, fruſtra pugnā abſq; duce ꝓtrahi monitis. Poſt hæc Sueonibus paſſim inter promiſcuas cadauerū ſtrues Haraldi corpus exquiri præcepit, ne regium funus debitis fraudaretur inferijs. Igitur reuoluendis interfectorum corporibus, auidæ plebis inijcere operam cœpit. In hanc curam dimidium diei extractum eſt. Tandem cum corpore reperta claua, Haraldi manibus parentādum ratus, equum quem inſidebat regio applicatum currui, aureiſq; ſub ſellijs decenter inſtratum, eius titulis dedicauit. Inde vota nuncupat, adijcitq; precem, vti Haraldus eo vectore vſus, fati conſortes ad tartara antecederet, atq; apud

præ-

ſtirẽ Orci Plutonẽ ſocijs hoſtibusq; placidas expeteret ſedes. Deinde rogũ extru it, Danis inauratã regis ſui puppim in flãmę fomentũ cõijcere iuſſis. Cũq; ſupiectũ ignis cadauer abſumeret, mœrẽtes circuire, pceres, impẽſiusq; cũctos hortari cœpit, vti arma, aurũ, & quodcunq; opimũ eſſet, liberaliter in nutrimẽtũ rogi, ſub tãti taliterq; apud oẽs meriti regis veneratiõe tranſmitterẽt. Cineres quoq; puſti corporis vrnę cõtraditos Lethrã perferri, ibiq; cũ equo & armis, regio more, funerari præcepit. Tali parẽtationis cura iuſtis auunculo perſolutis, Danorũ ſibi fauorẽ cõciliauit, odiumq; hoſtiũ ad gratiã deflexit. Poſt hæc à Danis vti Hetham regni reliquijs præficeret exoratus, ne repente recidiuæ hoſtium vires coaleſcerẽt, Scaniã à Daniæ corpore abruptam in Olonis præfecturam ſecreuit, Sialandiam verò reliquosq; regni fines, Hethæ dũtaxat parẽre iuſſit. Ita in poteſtatẽ Sueticam fortunæ varietas Danicum redegit imperium. Et hic quidem belli Brauici finis. Regni cura quibus & cur olim conſeſſa, ſolata.

At Sialandenſes qui Haraldo duce vſi fuerant, cum adhuc prioris fortunæ ſpecies animis oberraret, fœmineis parẽre legibus, pbroſum rati, Olonẽ accedunt, poſtulantes ne clariſſimi regis militiæ aſſuetos, muliebri iugo obnoxios habere pateretur. Præterea ad ipſum ſe defecturos ſi pro conditionis eorũ deformitate tollenda arma ſuſciperet, pollicentur. Nec ſegniter Olo ſupplicantibus affuit, tam auidæ maieſtatis memoria, quàm militũ inuitatus obſequio. Igitur Hetham ad ſe venire iuſſam, cunctis præter Iutiam dominationis ſuæ partibus cedere, ante minis q̃ armis coẽgit, ipſamq; Iutiam ne fœminæ liberũ regni vſum tribueret, vectigalem effecit: filium quoq; procreauit, cui Omundo vocabulum poſuit. Cæterum crudelitati intentus tam impium regem agebat, vt ſuperior reginæ contemptus cunctis pœnitentiam pareret, quibus regnum eius rubori fuiſſet. Duodecim duces ſiuę patriæ calamitatibus moti, ſiue Oloni ob aliam olim cauſam infeſti, inſidias capiti eius pparare cœperunt. Ex his fuere Lenius, Atyla, Thottus, & Vithnus, qui quanquam apud Sclauos præfecturam gerebat, Danos tamen origine contingebat. Cæterum ad peragendum facinus parum viribus atque ingenio freti, pecunia Starcatherum adſciſcũt. Ille vt rem ferro exequeretur adductus, vtentem balneis regem ſuſceptis cruenti miniſterij partibus attentare conſtituit. Quo lauante ingreſſus, mox acri ipſius viſu luminumq; continua mobilitate vibrantium fulgore perſtrictus, occulto metu hebetatis artubus veſtigium preſſit, relatoq; pede manũ propoſitumq; ſuſpendit. Itaq; qui tot ducum, tot pugilum arma protriuerat, vnius inermis viri aciem ferre non potuit. At Olo ſanè vultus ſui conſcius, obtecto ore accedere eum propius, & quid afferat edere iubet, quippe quem vetuſtas conuictus, & longa familiaritatis experiẽtia ab inſidiarum ſuſpicione alieniſſimum faciebãt. At ille deſtricto mucrone deſiliens tranſuerberat regem, nitentiſque aſſurgere iugulum ferit. Centum & viginti auri libræ in præmio reponebantur. Poſtmodum pœnitentia ac pudore perculſus, tanta animi acerbitatę commiſſum facinus luxit, vt ſi mentionem eius incidere contigiſſet, à lachrymis temperare nõ poſſet, adeò culpæ atrocitatem reſipiſcens animus erubeſcebat. Præterea aliquot ex his quorum inſtinctu vſus fuerat, in ſceletis a ſe commiſſi vindictam occidit, & cui facto manum tribuerat, præbuit vltionem.

Cæterum Omundum Dani Olone ortum creauere regẽ, plus parentis eius nobilitati, quàm meritis deferendum putantes. Hic poſtquam maturuit, in nullo paternis operibus defectior extitit. Siquidem res ab Olone geſtas, aut æquare, aut tranſcendere curæ habuit. Præerat eo tempore aliquantæ Normannorum genti Ringo, cuius filiam Eſam Omundo matrimonium circumſpicienti inſignis commendauerat fama. Verùm poſcendæ eius ſpem ſingulare Ringonis ſtudium minuebat. Is quippe ſolum ſpectatæ fortitudinis generum affectabat, tantum gloriæ in armis reponens, quantum cæteri in opibus ſitum autumãt. Igitur Omundns vt eo claritudinis genere illuſtris euaderet, laudemque ſibi fortitudinis conciliaret, viribus votum impetrare conatus, claſſe Noruagiam accedit, Ringonis regnum hæreditatis nomine tentaturus. Excipit amicè illum Iathriæ regulus Oddo, qui Ringonem certiſſimum patrimonij eius inuaſorem aſſereret, ſeque ſæpius ab eodem iniurijs laceſſitum defleret. Itaque Ringone interim apud Hyberniam pirati

cam exercente, prouinciam propugnatore vacuam adortus, prȩteritis popularium rebus peculiaria Ringonis bona rapinæ tradidit, eiusq́; neceſſarios interfecit. Nam Oddo quoq; Omundo manum iunxerat. Inter omnia autem facinora, quæ varie ac multipliciter geſſerat, nunquam quibus multitudine copiarum præſtaret, vim inferre ſuſtinuit, memor ſe fortiſſimo parente editum, virtute non numero bella gerere oportere. Interea Ringonem à piratica reuertentē adeſſe contigit. De cuius reditu edoctus prægrande moliri nauigium cœpit, vnde tanquam è munimento ſuperne hoſtem telis appeteret. Huic Atylonis Scanici filij Homothus ac Thola remiges adſciſcuntur, quorū alter gubernatorem agere, alter proræ præeſſe iuſſus. Nec Ringoni in his excipiendis ingenium aut ſolertia defuit. Quippe exiguam copiarum partem oſtendens, à tergo hoſtem incurſandum curauit: de cuius aſtutia Omundus per Oddonem certior factus, qui in inſidijs conſtitutos opprimerent mittit, Atylone Scanico Ringonem excipere iuſſo. Is impetio pronius quàm felicius obſecutus, fractis bello rebus, acceptaq́; ſtrage victus refugit in Scaniam. Igitur Omundus reparatis per Oddonem viribus, pugnaturam pelago claſſem explicat. Quo tempore Atylo bellum Noruagicū ex ſomniorum viſis haud dubie ſpeculatus, redimendæ fugæ gratia quamcelerrime nauigationem orſus, Omundum prælio propinquum grata ſocietate proſequitur. Cuius Omundus opera fretus, pugnam tam feliciter quàm fidenter ingreditur. Nam habito per ſe conflictu, victoriam quam in ſuis amiſerat recuperauit. Quem Ringo mortifico vulnere perſtrictus exanguibus contemplatus oculis, manu vt poterat mota (nam vox linguam defecerat) accerſitum fore ſibi generum obſecrat, iocunde ſe fatum excipere aſſerens, ſi tali filiam connubio reliquiſſet. Nec reſponſo exceptus extinguitur. Cuius exceſſum Omundus lachrymis proſecutus, Omothum, cuius fidam in bello operam expertus fuerat, alterius filiarū Ringonis connubio donat, alterā ipſe complectitur. Eodem tempore Ruſla virgo ſtrenuis militiæ operibus muliebrē animū ſupergreſſa, apud Noruagiā cum fratre Throndo crebros de rerū ſumma conflictus habuerat. Hæc Omundū Noruagienſibus præeſſe nō ſuſtinens, in omnes Danorū dediuros decreuerat bellū. Quod Omundus nuncio expertus, ad hunc tumultum comprimendū promptiſſimos deſtinat. Quibus ſuperatis Ruſla ſuperbiā ex victoria nacta, animū ſpe immodica raptū ad ipsā rerum Danicarū ſummā potiendā intendit. Primū igitur Hallandiæ partes adorta, ab Omotho & Thola à rege tranſmiſſis excipitur, victaq́; bello refuga conceſſit ad claſſem. Cuius triginta ſolæ rates, cæteris ab hoſte captis, fugā nauigatione carpſerunt. Euitantē Danos ſororem armis excipit Throndus, à qua victus, toroq́; exercitu ſpoliatus, Dofrinas alpes permetiendo, neminē fugæ comitem habuit. Ita quæ paulò ante Danis ceſſerat, mox fratre ſuperior, fugam victoria mutauit. Quo cognito, Omundus ingenti Noruagiā claſſe repetit, primūq́; Thelemarchiæ populū per Omothū & Tholā clandeſtino compendio miſſos, aduerſum Ruſlæ dominationem erexit. Quo euenit vt Ruſla regno per populares exacta, apud inſulas, quas ſpe ſalutis acceſſerat, ſuperuenientibus Danis terga ſine prȩlio daret. Cuius fugā rex impenſius perſecutus, interceptā pelago claſſem internitiōe deleuit, interuentāq́; victoriā ac ſpecioſa ſpolia cum ſummo hoſtiū diſcrimine retulit. At Ruſla perpaucis elapſa nauigijs, incitatiori fluctus remigio perſulcabat. Quæ dum Danos declinat fraterno trucidatur occurſu, adeò efficaciorem vim nocendi incircunſpecta ſolent habere pericula, & quæ minus metuuntur mala, plerunq; inſtantibus grauiora gradus efficit. At rex Throndo ob interfectionē ſororis præfectura donato, cæteris vero ſub penſione coërcitis in patriam redit. Ea tempeſtate Thorias ac Bero promptiſſimi Ruſlæ milites apud Hyberniam piraticū munus edebant. Hi cognita dominæ nece, quam ſe olim vlturos iureiurando promiſerant, Ringonē auide petitum duelli prouocatione ſolicitant. Quod abnuere quondā probroſum regibus habebatur. Veterū enim claritudo principū ex armis potius quam opibus æſtimabatur. Subeunt igitur Omothus & Thola, qui ſe prouocatores regis pugna excepturos offerrēt. Quibus Omūdus impenſe laudatis primū eorum operā admittere vitandi ruboris gratia recuſauit. Ad vltimū crebris ſuorum precibus

Virtute nō numero bella gerenda.

Incircumſpecta pericula magis nocent, quam alia

Claritas principum veterū magis ex armis, quàm pecunijs æſtimata fuit.

precibus exoratus, aliena manu fortunam experiri ſuſtinuit. Quo certamine Beronem occubuiſſe, Thoriam grauiter affectum pugna exceſſiſſe proditū eſt. Quem rex primo è vulneribus recreatū, mox in fidē acceptum, ducē Noruagię creat. Deinde cum conſuetū à Sclauis per legatos tributū exigeret, non ſolū legatorū cædibus, ſed etiā vi Sclauica apud Iutiā laceſſitus, ſeptē reges vno certamine ſuperauit, ſolitumq́; tributi ius victoria confirmauit. Interea Starcatherus prolixa iam ætate defeſſus, cum caſtrorum ſtipendijs, ac gladiatorio munere emeritus haberetur, ne ſenij vitio priſtinū gloriæ decus amitteret, egregiū fore putauit, ſi voluntatium ſibi cōſciſceret exitū, fatūq́; proptiū maturaſſet arbitrio. Itaq; qui toties excellētes ediderat pugnas, incruēta morte defungi ignobile ratus, vt ſpecioſo obitu ꝑteritæ vitæ claritatē augeret, maluit ab ingenuo quouis interfici, quàm ſerū naturæ iaculum operiri. Adeò quondam rei bellicę deditis morbo oppetere probroſum exiſtimatū eſt. Itaq; cum & corpore inualido & defectis ꝑſpicuitate luminibus eſſet, diuturnioris vitæ morā peroſus, emendi in ſe percuſſoris gratia, aurum quod pro Olonis interfectione meruerat, collo appenſum gerebat, nō aptius ſe violatæ maieſtatis iniuriā expiaturū ratus, quàm ſi idē ſuæ quod Olonianæ necis extiterat præmium effeciſſet, aurumq́; quod pro aliena clade tulerat, damno propriæ ſalutis impenderet. Hunc quippe vſum ſceleſtiſſimi precij pulcherrimum ctedidit. Itaq; gemino cinctus enſe, totidem baculorū adminiculo vacua viriū veſtigia tutabatur. Quo viſo populariū quidā geminū gladiorū vſum ſeni ſupuacuū ratus, donari ſibi alterum per ludibrium petiuit. Quē Starcatherus ſpe petitionis facta propius accedere iuſſum, detracto lateri mucrone tranſuerberat. Quod Hatherus quidem, cuius patrē Lennonem Starcatherus olim parricidij pœnitētia adductus occiderat, dum canibus feras inſequeretur aſpiciens, omiſſo venationis officio, duos è comitibus inijciendi metus gratia cōcitatis vehementer equis in ſenem impetū dirigere iubet. Qui dū procurſu edito refugere cupiunt, Statcatheri baculis intercepti mortre ſupplicia luerunt. Quo ſpectaculo Hatherus admodum perterrefactus, propius equo aduolat, agnitumq́; ſenem, ſed ab eo minimè recognitus, an gladiū vehiculo permutare vellet interrogat. Refert Starcatherus, quondā pœnas ſe ab irriſoribus exigere ſolitū, nec vnquam impune ſibi à procacibus inſultatum. Sed neq; iuuenē ex oris notis defuncta viſu acies deprendere poterat. Itaq; carmen quod indignationis ſuæ magnirudinem patefaceret, in hunc ſubtexuit modum.

Vt ſine regreſſu pronas agit alueus vndas,
Sic ætas hominum curſim labentibus annis
Irreditura fluit: præceps ruit orbita fati,
Quam generat finem rerum factura ſenectus.
Illa oculos hominum pariter greſſusq́, relidit,
Eripit os animumq́, viriū, famæq́, nitorem
Paulatim premit, & claros oblitterat actus,
Occupat occiduos artus, fruſtratur anhelæ
Vocis opus, vegetamq́, premit torpedine mentem
Dum paritur tuſsis, dum pellis ſcabida prurit,
Dens ſtupet exeſus, ſtomachus faſtidia gignit,
Euacuat iuuenile decus, marcore colorem
Oblinit, & picea crebras ſerit in cute rugas.
4 *Obturit egregias artes, monimenta priorum* 4 fortè obruit
Obruit, & titulos antiquæ laudis adurit,
Demolitur opes, precium virtutis & vſum
Carpit edax, tranſuertit res, & ab ordine turbat.
Ipſe ego quàm noceat didici damnoſa vetuſtas,
Viſu æger, vocis modulis, & pectore rauci,
Cunctaq́, in aduerſam fluxerunt commoda ſortem.
Iamq́, minus vegetum corpus fulcimine tutor
Flaccida ſubiectis innixus membra bacillis.
Lucis inops moderor veſtigia fuſte gemello,

Militibus morbo oppetere olim probroſum.

Et virga monſtrante ſequor compendia callis
Stipitis auſpicio potius quàm lumine fiſus.
Nemo mei curam celebrat, nec in agmine quiſquam
Solamen veterano adhibet niſi forſan Hatherus
Aſſit, & infractis rebus ſuccurrat amici.
Ille ſemel quemcunq; pio dignatur amore
Integer, incœpti ſtudio conſtanter eodem
Proſequitur, primosq́; timet peruellere nexus.
Ille etiam bello meritis bene præmia crebro
Digna refert, animosq́; colit, largitur honorem
Fortibus, & claros donis veneratur amicos,
Spargit opes, laudisq́; ſuæ cumulare nitorem,
Dapſilitate ſtudet multos ſuperare potentes.
Nec minor ad Martem pietatem viribus æquat,
Belligerare celer, labi piger, edere pugnam
Promptus, & vrgenti tergum dare neſcius hoſti.
At mihi, ſi recolo, naſcenti fata dedere
Bella ſequi, belloq́; mori, miſcere tumultus,
Inuigilare armis, vitam exercere cruentam.
Caſtra quietis inops colui, pacemq́; peroſus
Sub ſignis Gradiue tuis diſcrimine ſummo
Conſenui, victoq́; metu pugnare decorum,
Turpe vacare ratus, crebras committere cædes
Egregium duxi, & ſtrages celebrare frequentes.
Sæpe graues bello reges concurrere vidi,
Et clypeos, galeasq́; teri, crudeſcere campos
Sanguine, loricas affixa cuſpide rumpi,
Vndiq; thoraces admiſſo cedere ferro,
Luxuriare feras inhumato milite paſtas.
Hic aliquis fortè egregij conaminis autor
Marte manuq́; potens medium dum pugnat in hoſtem
Intentam capitis loricam diffidit, alter
Caſſide perfoſſa, ferrumq́; in vertice merſit.
Hic gladius ſæpe dextra bellantis adactus
Tegmine diſciſſo capiti deſtrictus inhæſit.

Egregium conſtantiſſimæ amicitiæ exemplum.

Contrà Hatherus huiuſmodi carmen habuit:

Vnde venis patrias ſolitus ſcriptare poëſes,
Infirmo dubium ſuſpendens ſtipite greſſum?
Quoue ruis Danicæ vates promptiſſime Muſæ?
Roboris eximij caſſus decor excidit omnis:
Exulat ore calor animoq́; amota voluptas:
Deſtituit fauces vox & raucedine torpet:
Deſeruit corpus habitus prior, vltima cepit
Illuuies, formæq́; notas cum robore carpſit.
Vt ratis aſſiduo fluctu quaſſata fatiſcit,
Sic longo annorum curſu generata ſenectus
Triſte parit funus, defunctaq́; viribus ætas
Occidit, & primæ patitur diſpendia fortis.
Quis vetuit te note ſenex iuuenilibus vti
Rite iocis, agitare pilam, morſa nuce veſci?
Iam ſatius reor vt rhedam qua ſæpe veharis
Venditor enſis emas, facilémue in frena caballum,
Aut precio leue curriculum merceris eodem.
Aptius inualidos ſua quos veſtigia fallunt
Excipient iumenta ſenes, rota proficit illi .

Orbi-

Orbibus acta ſuis, cui planta vacillat inanis.
At ſi fortè caues caſſum venundare ferrum,
Ereptus tibi te perimet ni væneat enſis.

Ad hæc Starcatherus.

Improba verba feris, facili temeraria labro
Auribus inconcinna pijs: quid præmia ductus
Qui gratis præſtandus erat per munera quæris?
Nempe pedes gradiar, nec turpiter enſe relicto
Externam mercabor opem, natura meanti
Ius dedit, & proprijs iuſsit confidere plantis.
Cur cui debueras vltro dux eſſe vianti
Ludibrio inſultas, ſermone procaciter vſus?
Quæq́; olim geſsi memori dignißima fama
Dedecori tribuis, meritum quoq; crimine penſas?
Quid riſu inſequeris vetulum pugnare potentem,
Inuictosq́; meos titulos & ſplendida facta
Probro adigis, famoſa terens & fortia carpens?
Qua probitate petis indignum viribus enſem?
Haud latus hic imbelle decet, dextrámue bubulci
Agreſtem ſoliti calamo deducere muſam,
Procurare pecus, aruis armenta tueri.
Nempe inter vernas ollæ vicinus obunctæ,
Cruſtula ſpumantis patinæ buligine tingis,
Craßi adipis macrum perfundens vnguine panem,
Iusq́; tepens furtim digito ſitiente liguris,
Doctior aſſuetam cineri proſternere Gallam,
Indormire lari, ſomnos celebrare diurnos,
Sedulus officium nidentis obire culinæ,
Quam bello fortem iaculis aperire cruorem,
Auerſans lucem, latebræ ſordentis amator,
Mancipium ventris miſerabile, parq́; putaris
Sordida cum ſiliquis lambenti farra catello.
Hercule non tunc me ferro ſpoliare petebas,
Quando ter Olonis ſummo diſcrimine nati
Expugnator eram: nanq; agmine prorſus in illo
Aut gladium fregit manus, aut obſtantia fudit.
Hac grauitas ferientis erat. Quid quando Curetum
Littus, & innumera conſtratum cuſpide callem
Primus ligniferis docui decurrere plantis?
Nanq; aditurus agros confertos murice ferreo
Armabam laceros ſubiecto ſtipite greſſus.
Hinc mecum egregijs congreſſum viribus Hamam
Enecui, mox cum Rino duce Flebace nato
Obtriui Kyrios, vel quas alit Eſtia gentes,
Et populos Semgala tuos. Poſt hæc Thelemarchos
Aggreſſus, caput inde tuli liuore cruentum
Quaſſum malleolis, armisq́; fabrilibus ictum.
Hic primum didici, quid ferramenta valerent
Incudis, quantúmue animi popularibus eſſet.
Teutonici quoq; me pœnas autore dedere,
Quum natos Suertinge tuos Frothonis iniqua
Cæde reos domini vindex ad pocula ſtraui.
Nec minus hoc facinus, quando pro virgine chara
Vno ſeptenos necui certamine fratres
Teſte loco, qui me ſtomacho linquente pereſus

Mediocritatis haud unquã ſatis laudatæ exemplum.

Non parit arenti rediuiuum ceſpite gramen.
Moxq́; ducis Kerri bellum nauale parantis
Vicimus egregio confertam milite puppim.
Inde dedi letho Wazam, Fabrumq́; procacem
Multaui natibus cæſis, ferroq́; peremi
Rupibus à niueis hebetantem tela Wiſinnum.
Quatuor hinc Leri natos, pugilesq́; peremi
Biermenſes, gentis Hybernæ principe capto,
Duflinæ populabar opes, ſemperq́; manebit
Noſtra Brauuellinis virtus conſpecta trophæis.
Quid moror? excedunt numerum quæ fortiter egi,
Quodq́; manu geſſi ad ſolidum celebrare recenſens
Deficio, ſunt cuncta meo maiora relatu,
Vincit opus famam, nec ſermo ſuppetit actis.

Hæc Starcatherus. Tandem quum Hatherum Lenno patre ortum mutuo ſermone expertus fuiſſet, animaduertens iuuenem ſplendido loco natum, feriendũ ei iugulum præbuit, hortatus ne à parentis ſui interfectore pœnas exigere vereretur. Hæc facientem auro, quod à Lennone receperat, potiturum eſſe promittit. Et vt eiuſdem in ſe vehementius animum efferaret, huiuſmodi exhortatione vſus eſſe traditur:

Præterea Hathere priuaui te patre Lenno:
Hanc mihi quæſo vicem referas, & obire volentem
Sterne ſenem, iugulumq́; meum pete vindice ferro:
Quippe operam clari mens percuſſoris adoptat,
Horret ab ignaua fatum depoſcere dextra.
Sponte pia legem fati præcurrere fas eſt.
Quod nequeas fugere, hoc etiam anticipare licebit,
Arbor alenda recens, vetus excidenda, miniſter
Naturæ eſt quiſquis fato confinia fundit,
Et ſternit quod ſtare nequit. Mors optima tunc eſt
Quum petitur, vitaq́; piget, quum funus amatur,
Nec miſeros caſus incommoda proroget ætas.

Mors quando optima.

Hęc dicens exertã crumena pecuniam promit. Hatherus autẽ tam fruẽdi æris, quàm paternæ vltionis capeſſendæ cupidine concitatus, obſecuturũ ſe precibus, nec præmia repulſurũ ſpopondit. Cui Starcatherus cupide enſe præbito, pronam poſtmodũ ceruicẽ applicuit, ne timidè pcuſſoris opus exequeretur, aut ferro muliebriter vteretur, hortatus, præfatusq́;, quod ſi peracta cæde ante cadaueris lapſum caput ac truncũ medius interſiliret, armis innocuus redderetur. Quod verum inſtruendi percuſſoris, an puniẽdi dixerit, incertũ eſt. Fore enim poterat, vt ſaltantẽ eximij cadaueris moles obrueret. Igitur Hatherus adacto vegete gladio, ſenem capite demutilauit. Quod corpori auulſum, impactumq́; terræ glebã morſu carpſiſſe fertur, ferocitatem animi moribundi oris atrocitate declarans. Percuſſor tamẽ promiſſis fraudẽ ſubeſſe veritus, ſaltu non incautus abſtinuit. Quẽ ſi temerè peregiſſet, fortè lapſi cadaueris ictu obrutus, occiſi ſenis pœnas proprio funere perſoluiſſet. Verum ne tantum athletam buſti inopem iacere pateretur, corpus eius in campo, qui vulgò Rolung dicitur, ſepulturæ mandandum curauit.

Starcatheri interitus.

OMVNDVS autem, vt accepi, pace integra ſumma cum tranquillitate deceſſit, duobus filijs & totidem filiabus relictis. E quibus maximus natu Syuardus, fratre Butho adhuc tenero, regnum hæreditate conſequitur. Quo tempore Sueonum rex Gotarus alteram Omundi filiarum ob eximiæ pulchritudinis famam, infinito amore complexus, Ebboni cuidam Sibbonis filio poſtulandæ virginis gratia negocium legationis imponit. Is officio prudentius adminiſtrato, gratum de puellæ cõſenſu nuncium retulit. Iamq́ue nihil voto præter nuptias deerat, quas Gotarus apud alienos agere metuens, per Ebbonem quo prius legato vſus fuerat, ſponſam ſibi tranſmittendam efflagitat. Is quum parua admodum familia comitatus Hal-

landi-

landiam præteriret, ad agreſtem vicum ſe pernoctandi gratia contulit, in quo duorum fratrum habitationes aduerſas medius amnis ſecreuerat. Et hi quidem conſuetudinem iugulandi quos hoſpitaliter recepiſſent habebant, liberalitatis ſpecie latrocinium obſcurare callentes. Trabem enim in modum præli oblongam, eandémque ferri acumine præditam, arcanis quibuſdam vinculis in excelſa domus parte ſuſpenderant, quam nocturno tempore ſubductis nexibus demittentes, ſubiectorum capita deſecare ſolebant. In quem modum complurium vertices penſili mole præciderant. Igitur Ebboni ſuiſque poſt epulas abunde præbitas, penes focum miniſtri torum extruunt, vt applicatas igni ceruices inſidioſæ trabis impulſu demeterent. Quibus abſcedentibus Ebbo impenſum capitibus machinamentum ſuſpiciens, ſocios ſimulato ſomno corpora tranſponere iubet, præfatus perq̄ ſalutarem eis loci variationē exiſtere. Fuere autem inter eos quidam ab Ebbonis clientela extranei, qui ſpretis quæ cæteri exequebantur monitis, immoti vt cuiq; iacendi locus obuenerat, cubuerunt. Sub opacam verò noctem ab inſidiarū miniſtris pendulum machinamenti pondus impellitur. Quod nodis quibus inhærebat excuſſum, magnaq́; vi ſolo adactum, ſubiectos exitio tradidit. Igitur qui facinoris exequendi curam habebant, quo certius rei euentum diſcerent, illato lumine Ebbonem, propter quem maximè rem adorſi fuerant, prudenter periculo occurriſſe cognoſcunt, à quo protinus impetiti, ſanguine pœnas dederunt. Ebbo quoq; ſuis per mutuam ſtragem amiſſis, frequente eruſtulis glacialibus amnem inuento fortè nauigio ſuperat, Gotaroq́; cladis ſuæ potius quam legationis euentum declarat. Quam rem Gotarus à Syuardi inſtinctu profectam iudicans, iniuriarū vindictā armis exequi parat. Quo Syuardus apud Hallandiā expugnatus, ſorore ab hoſtibus capta, conceſſit in Iutiam. Vbi Sclauorum vulgus pugnā ſine principe auſum acie ſuperauit, tantum gloriæ ex victoria nactus, quantum ex fuga dedecoris traxerat. Verùm hiſdē quos ductu vacuos debellauerat, paulò poſt ducē nactis pugna apud Fioniam ceſſit, aduerſum quos identidem in Iutia præliatus, infelicem pugnę euētum habuit. Quo euenit, vt Scania Iutiaq́; exutus, media duntaxat regni veluti quaſdam exeſi corporis partes ſine capite retineret. Iarmericus ex eo genitus, cū ſororibus admodū paruulis præda hoſtibus fuit, quarum altera Noruagięſibus, altera Germanis, quod venalia quondam ſolebant eſſe connubia, precio vēdita eſt. *Connubia, nō aliter atq; res aliæ venalia.* Itaque Danorum regnum fortiſſimè propagatum, tantis etiam maiorū titulis illuſtratum tot victorijs auctum, ob vnius viri inertiam ex ſummo nitore fortunæ & florentiſſimo rerum ſtatu eò ignominiæ peruenit, vt penſionem quam prius exigebat, exolueret. Syuardus autem ſæpius victoria caſſus, ac deformium fugarum reus, poſt tot maiorum decora, in tam erubeſcendo patriæ ſtatu cōfuſa regni gubernacula geſtare non ſuſtinens, ne diuturnior vita ad extremam gloriæ iacturam pertingeret, ſpecioſum ſibi fatum pugna parere properauit. Quippe memorem calamitatis animum, deponendæ ægritudinis cupido ſalutis faſtidio cruciabat, adeò demendi ruboris ſtudium lucem ei inuiſam effecerat. Igitur comparatis pugnę copijs, Simoni cuidam ſub Gotaro Scaniam procuranti, bellum aperte denunciat. Quod obſtinatis temeritatis viribus executus, occiſo Simone, per ſummā hoſtiū ſtragem vitam finiuit, patriam tamen præſtandæ penſionis onere liberare nequiuit. Interea Iarmericus apud regem Sclauorum Iſmarum cum coæuo ſibi collacteoq́; Gunnone coniectus in carcerem captiuus degebat. Quo demum erutus atq; exercendi ruris culturæ applicatus, ruſticum opus exequitur. Ob cuius promptiſſimam adminiſtrationem ad regaliū mancipiorum magiſteriū transfertur. Eo quoq; ſynceriſſimè geſto, in neceſſariorū regis gregē aſſumitur. Vbi quū ſe iuxta aulicorum ritum egregia morum amœnitate geſſiſſet, breui in amicorum numerum tranſlatus, primū familiaritatis locum obtinuit, ac veluti quibuſdam meritorū gradibus fretus, ab infima ſorte ad ſpectatum honoris faſtigiū conceſſit, & ne ſegnem eneruemq́; iuuentam ageret, militaribus ſe ſtudijs aſſuefecit, naturæ dotes induſtria cumulans. Grata omnibus Iarmerici indoles erat, ſoli reginæ ſuſpectum adoleſcētis ingeniū fuit. Fratrē quoq; regis fato functum repentinus rumor edocuit. Cuius corpus Iſmarus ampliſſimo funere elaturus, quo maior exequiarum pom-

Horribilis duorum fratrū hoſpites ſuos clam trucidātiū hiſtoria.

pa fieret, regia comitate conuiuium inſtruit. At Iarmericus aliàs cum regina familiaris curam ſortitus, ad fugam, cuius facultatem regalis abſentia promittere videbatur, circunſpiciendum acceſſit. Animaduertebat enim ſe etiam inter opes poſitum miſerabile regis mancipium fore, & quaſi alieno beneficio precarium ſpiritum poſſidere. Præterea quanquam primis apud regē honoribus vteretur, libertatem delicijs præferendā exiſtimans, viſendæ patriæ, noſcendiq; generis eximia cupiditate flagrabat. Sciens aūt quod regina ne quis captiuorum elabi poſſet cōpetentibus prouidiſſet excubijs, quò viribus peruenire nequibat, arte aſſurgendū procurat. Fiſcellam itaq; biblo ac vimine textam, qua agreſtes inſtar hominis formata aues ariſtis deturbare cōſueuerant, viuo cane cōpleuit. Quam etiam detracto ſibi cultu quo veriſimilius humani repræſentaret imaginē, texit. Deinde priuatū regis ęrarium demolitus, egeſtā inde pecuniam notis ſibi tantū recondidit locis. Interea Gunno abſentiam ſocij ſimulare iuſſus, illata in regiā fiſcella, impulſoq; ad latrandum cane, percontanti quidnam hoc eſſet reginæ, mente captū clamitare retulit Iarmericum. Illa ad aſpectum ſtatuę ſimilitudinis errore deluſa, inſanum æde eijci iubet. Tunc Gunno perlatam foras ſtatuam, perinde ac furentem ſocium lectulo tradit. Sub noctem verò vigiles epularum hilaritate, ac vino prouehit largiore, abſciſſaq; dormientium capita, quo turpiore eos morte cōſumeret, inguini ſociauit. Excitata ſtrepitu regina, cauſamq; eius diſcere cupiens, concita fores petiuit. Sed dum caput incautius exerit, improuiſo Gunnonis enſe confoditur. Quę quū mortificum vulnus experta corrueret, reflexis in occiſorem luminibus, nullius, inquit, obtentu fraudis ſi incolumi mihi viuere licuiſſet, his finibus impunitus excederes. Ad hunc modum crebras in percuſſorem minas moribunda profudit. Poſt hæc Iarmericus vnà cum Gunnone præclari facinoris ſocio, tabernaculum in quo rex fraternas conuiuio celebrabat exequias, cunctis temulentia victis, admoto furtim incendio complet. Quo larius fuſo quidam ebrietatis ſtupore diſcuſſo, immiſſis equis deprehenſos periculi inſequuntur autores. At iuuenes primum iumentis quæ receperant vecti, ad vltimum hiſdem prolixiori curſu debilitatis pedites dedere fugam. Iamq; penè occupatis amnis remedio fuit. Pontem enim quem antè morandi perſecutoris gratia præciſis ad medium trabibus non modo onerum impatientem, ſed etiam ruinæ propinquum effecerant, prætergreſſi, in opacam de induſtria voraginem conceſſerunt. Quibus imminentes Sclaui, dum parum proſpecto periculo equis improuidi, pontem onerant, deſidentibus tabulatis excuſſi, prȩcipitantur in flumen. Sed dum enando ripam appetunt, à Gunnone & Iarmerico obſtantibus intercepti, merſi aut interfecti ſunt. Ita iuuenes egregia calliditate vſi, non vt fugitiua mancipia, ſed quaſi prædíti conſilio ſenes, maius ætate ſua facinus ediderunt, quod acutè conceperant efficaciter adimplendo. At vbi in littus ventum, rapto quod fors obtulerat nauigio, in altum procedunt. Quos qui inſequebantur barbari nauigare conſpectos, vociferando reuocare conati, regnaturos ſi redeant ſpondent, quod publico veterum inſtituto regum percuſſoribus regnorum ſucceſſio decreta fuerit. Diu recedentium aures pertinax Sclauorū clamor promiſſis pellacibus exurdabat. Ea tēpeſtate Buthlus Syuardi frater Danis perfunctoriè prȩerat, à quibus venienti Iarmerico regnum tradere coactus, ex rege priuatus euaſit. Eodem tempore Gotarus Sybbonem ſtupratæ ſororis inſimulatum occidit. Cuius nece affines permoti, ad Iarmericum eiulabundi decurrunt, ſeque in vltionem propinqui, Gotarum cum eo oppugnaturos promittunt. Nec parum promiſſa ſoluerunt, nam eorum auxilijs oppreſſo Gotaro, Iarmericum Suetia potiri contigit. Qui quum duarum gentium imperio fungeretur, antè dominationis fiducia Sclauos prælio tētat, quorum quadraginta captos applicatis totidem lupis laqueo adegit. Quem ſupplicij modum olim parricidis debitum, ob hoc circa hoſtes peragere voluit, vt quantæ in Danos rapacitatis extiterint, ex ipſa atrocium belluarum communione videntibus conſpicuum foret. Subacta quoque regione præſidia locis opportuna diſponit. Inde profectus Sembonum, Curetum, compluriumque Orientis gentium cladem exercuit. Qua regis occupatione Sclaui datam ſibi defectionis materiam iudicantes, interfectis qui ab ipſo præſides conſtituti

Humanorum incuria recompenſanda affectuum, vana imago.

Parricidæ quonam ſupplicio ſint olim affecti.

tuti fuerāt, Daniam depopulati ſunt. Quorum claſſem Iarmericus forte è piratica rediens interceptam deleuit, eoq; facinore priores victoriarum titulos decorauit. Cæterum optimates eorum primo tibias loris traiectos, moxq; immanium taurorū vngulis alligatis, moloſſisq; inceſſentibus raptim in cœnum, voraginesq; pertractos lachrymabili ſpectaculo conſumpſit. Ea re hebetati Sclauorum animi ſumma cum trepidatione regis imperium coluerunt. Iarmericus itaq; tot gentium manubijs locupletatus, vt tutum prædæ domicilium compararet, in editiſſima rupe mirifico opere ædem molitur. Aggerem collatis glebis extruit, fundamētum crebris conijcit ſaxis, ima vallo, triclinijs media, ſumma propugnaculis cinxit. Secus vndique iuges excubias fixit. Quatuor portæ magnitudine præſtantes, a totidem plagis irreſtrictos aditus dabant. In huius domus magnificentiam omnem opum ſuarum apparatum congeſſit. Ita domeſticis rebus compoſitis, rurſum in externas cupidinem vertit. Igitur nauigatione cœpta, quatuor fratres genere Helleſponticos obuios pelago factos, piraticæq; admodum ſtudijs aſſuetos, maritima pugna attentare non diſtulit. Qua triduo geſta, ſororem eorum cum medietate tributi quo victos onerauerant pactus, præliū reuocauit. Poſt hæc Liuorum regis filius Bicco captiuitate quam ſub memoratis fratribus ducebat elapſus, Iarmericum, a quo olim fratribus ſpoliatus fuerat, iniuriæ haud oblitus acceſſit. Apud quem benignius habitus, breui arcanorum omnium arbiter ſingularis euaſit. Hunc vt ſuis per omnia tractabilem monitis ſenſit, in res quam maximè factu deteſtabiles conſultantem adduxit, atq; ad ſcelera flagitiaq; committenda compellit, adeò nocēdi artem obſequij ſimulatiōe captabat: ꝑpetue eum aduerſum eos quos ſanguine proximè contigiſſet, armabat. Ita fraternā vltionem, quia viribus nequibat, fraude exequi pertentabat. Quo euenit vt rex virtutum loco vitiorum ſordes amplexus, ob ea quæ perfidi monitoris impulſu atrociter geſſerat, communibus in ſe locum odijs daret. Aduerſum quem etiam Sclauorum tumultus exoritur. Cuius ſopiendi gratia duces eorum captos, traiectis fune tibijs, equis in diuerſa raptantibus præbuit lacerandos. In hunc modum conſumpti principes, corporum ſuorum diſtractu pertinacis animi pœnas dederunt. Quę res Sclauorum obſequia in ſuo ſtatu æquali ac ſolida ſubiectione continuit. Interea qui ex ſorore Iarmerici apud Germaniam orti, educatiq; fuerant, auito nomine freti, in auunculum arma ſuſcipiunt, æque ſibi regnum atque ei debere certantes. Quorum munitiones rex apud Germaniam machinis demolitus, oppidis compluribus aut obſeſſis, aut captis, nonnullis etiam ſolo æquatis, incruentam ad ciues victoriam reportauit. Occurrunt Helleſpontici pactis ſororem nuptijs offerentes, quibus celebratis rurſum Bicconis inſtinctu Germaniam petens, captis bello ſororijs laqueo ſpiritum eripere non dubitauit. Optimates quoque conuiuij ſimulatione contractos, eodem exemplo conſumendos curauit. Interea Broderus, quem olim rex ex alio ſuſtulerat matrimonio, nouercæ curam ab eo ſuſceptam, plenis ſanctitatis excubijs celebrabat. Quem Bicco apud patrem inceſti crimine accuſatum, ne falſo inſimulaſſe videretur, ſubornatorum teſtimonio inſecutus eſt. Cumq; Broderus accuſationis partibus plene exhibitis defenſionis præſidia afferre non poſſet, pater ab amicis in conuictum ferri ſententiam iubet, minus impium ratus ſumendam de filio vindictam alieno quàm ꝓprio delegare iudicio. Quem cæteris proſcriptione dignum decernentibus, Bicco triſtiorem de capite eius ſententiam ferre nō veritus, a nefarij ſtupri autore pœnam ſuſpendio capiendam eſſe pronunciat. Quam ne quis à paterna crudelitate profectam putaret, eūdem laqueo affixum à miniſtris ſubiecto aſſere excipiendū percenſuit, vt quum hi feſſas oneri manus ſubducerent, perinde ac rei perempti iuuenis forent, regemq; parricidij crimine ſua culpa liberum facerent. Præterea niſi pœna accuſationem ſequeretur, paternæ eum ſaluti inſidiaturū aſtruxit. Adulteram verò Swauildam quò turpius è vita excederet, pecudum vngulis proculcari debere. Paruit Bicconi rex, adactumq; ſuſpendio filium ne ſtrangulari poſſet à circunſtantibus tabulati ope allenandum curauit. Igitur innoxium vinculum parum compreſſis faucibus ſolam pœnæ ſpeciem pręſe ferebat. Reginā verò firmiſſimo nexu humo aſtrictā, equinis obterendā calcibus præbuit. Hanc tātę fuiſſe pul-

S. lauicorū ducum ſupplicio horrore pleniſſimum.

chritudinis fama eſt, vt ipſis quoq; iumētis horrori foret artus eximio decore præditos ſordidis lacerare veſtigijs: quo argumento rex innocentiam coniugis declarari coniectans, accedente erroris pænitentia, falsò notatã feſtinat abſoluere. Aduolat intereà Bicco, qui ſupinam iumēta diris deturbare carminibus, nec niſi pronam obteri poſſe firmaret. Quippe eam formæ ſuæ beneficio ſeruatam ſciebat. In hunc modum collatum reginæ corpus, adactus iumentorum grex crebris altè veſtigijs fodit. Hic Swauildæ exitus fuit. Interea canis cui Broderus aſſueuerat, ceu quibuſdam queſtubus aggreſſus regem, deflere domini ſuppliciū videbatur. Eiuſdemq; illatus accipiter intimas corpori plumas roſtro detrahere cœpit. Ex cuius nuditate rex ſumptis orbitatis auſpicijs, omen intercepturus præpropere qui filium laqueo detraherent, mittit. Per implumem enim auiculam futurum ſe, ni caui ſſet, abſque liberis augurabatur. Liberato clade Brodero, Bicco delationis pœnas exoluere metuens, nunciare Helleſponticis pergit, Swauildam à viro nefaria ſtrage conſumptam. Quibus vlciſcendæ ſororis gratia nauigantibus, ad Iarmericū reuerſus, parari bellum ab Helleſpõticis indicat. Rex mœnibus q̃ acie tutius dimicandum exiſtimãs, in eam quam exædificauerat, munitionem confugit, vbi ad ferendam obſidionem cõmeatibus penitiora propugnacula armatis implebat, fulgentes auro cetræ, circunpenſiq; clypei ſupremū ædis ambitū adornabant. Contigit autem vt Helleſpontici prædæ partitionem acturi, magnã ſuorum manum peculatus inſimulatam occiderent. Igitur quod tantam copiarum partem inteſtina clade conſumpſerant, aulæ expugnationem ſuis altiorem viribus rati, veneficam, cui Guthrunæ erat vocabulū, cõſulunt. Qua efficiente, regiç partis ꝓpugnatores ſubitò oculis capti, in ſeipſos arma conuertunt. Quo viſo Helleſpontici applicata teſtudine primos portarum aditus occupant. Deinde cõuulſis poſtibus, irruptaq; æde, cæcas hoſtium phalanges obtruncant. Eo tumultu ſuperueniēs Othinus, mediosq; præliantium globos appetēs, Danis quos paterna ſemper pietate coluerat, ademptum præſtigijs viſum ſupera virtute reſtituit. Helleſponticos verò corpora aduerſum tela carminibus durare ſolitos, crebro ſilice conuerberandos eſſe perdocuit. Ita vtrunque agmen mutua cçde conſumptum interijt. Iarmericus vtroq; pede ac manibus ſpoliatus, trunco inter exanimes corpore rotabatur. Cui Broderus parum idoneus ſucceſſit in regnum.

Post hunc regnat Syualdus, cuius filius Snio, ſeneſcente patre ſtrenuum piraticæ opus complexus, patriæ res non ſolum ſeruauit, ſed etiam diminutas in priſtinum habitum reuocauit. Idem tyrannide ſuſcepta, Eſkilli atq; Alkilli pugilum inſolentiam comprimendo, Scaniam à Danicæ iuriſdictionis integritate ſubmotam ad ſocietatem patriæ victoria reduxit. Tandem filiæ Gothorum regis mutuo amore perſtrictus, conueniendæ eius copiam clandeſtinis nuncijs tētat. Qui à patre puellæ intercepti ſuſpendioq; conſumpti, improuidæ legationis pœnas dederunt. Quorum Snio vltionem exigere cupiens, quum Gothiam hoſtiliter aggreſſus fuiſſet, rege eius cum copijs occurrente, prædictorum pugilum prouocatione rem per athletas gerere iuſſus, hanc duelli legem edidit, vt alteruter regum pro varia athletarum fortuna aut proprium perderet, aut alienum lucraretur imperium, victiq; regnum in victoriæ prçmio reponeretur. Quo euenit vt Gothorū rex propugnatorum ſuorum infortunio ſuperatus, regno Danis cedere cogeretur. Cuius filiam Snio, quum in Sueonum regis connubium paterno impulſu comperiſſet abductam, quēdam obſoleto habitu per itinera publica ſtipem petere ſolitum, ad eam vſq; tentandam tranſmiſit. Qui quum egentium more propinquum liminibus diſcubitum habuiſſet, viſa forte regina exili voecula ſuccinens, amat, inquit, te Snio. Illa allapſum auribus ſonum diſſimulanter excipiens, nec viſu nec gradu relato procedit in regiam, atque e veſtigio regreſſa obſcuro & vix aures offendente ſibilo, amantem, inquit, me redamo. Eo dicto veſtigium extulit. Quam egenus mutui amoris vocem edidiſſe gauiſus, die poſtera foribus aſſidens, præſente domina conſueta ſermonis breuitate, locum, ait, voto ſuppetere cõuenit. Illa rurſum argutæ vocis induſtriam colligēs, ſumma cum diſſimulatione diſceſſit. Paruo poſt percontatorem præteriens, Bocheror breui ſe peruenturam aſſeruit. Hunc quippe

pelo cū fuga petere deſtinauit. Qua de re egenus certior redditus, ſolito percontationis acumine competens promiſſo tempus cognoſcere perſeuerat. Illa vero nec aſtu inferior, nec ſermone lucidior, quam breuiſſime potuit hyemis initiū nūcupauit. Cæterū ſtipatores eius qui leuem amatoriæ vocis iactum exceperant, plenum calliditatis ingenium extremæ ſtoliditatis deliramentū eſſe credebant. Quę quum Snlo certius ex egeno cognoſceret, reginam ſublatis mariti opibus lauandi ſimulatione digreſſam, nauigio deportandam curauit. Poſtea vero ſæpenumero inter ipſum ac Suetiæ regem, altero iuſtas repetente faces, altero illicitas tueri perſeuerante, ancipiti euentu variaq; victoria dimicatum eſt. Ea tempeſtate per ſummam cœli intemperantiam agrorum vbertate corrupta, ingens annonę caritas incidit. Cumq; oborta victualium raritate grauis plebem inedia laceraret, rex quonam modo temporis difficultati ſuccurreret anxius, quum aliquanto maiorē bibulorum, quàm edacium impenſam animaduerteret, frugalitatem populo intulit, conuiuiorum vſum abrogans, ne qua ex fruge potio pararetur edixit, acerbitatem famis ſuperflui hauſtus interdicto pellendam, atq; à ſiti abundantiā eſus mutuandam exiſtimans.

Ceruiſiæ vſus interdictus.

Tunc quidam petulantioris gulæ proſcriptam bibendi conſuetudinem deflens, altum calliditatis genus complexus, nouam voluptati licentiam reperit, ac publicam continentiæ legem priuata intemperantia ſoluit, deliciarum vſum à ridiculi operis acumine mutuatus. Vetiti enim liquoris guſtu minutim liguriendo vſus, deſiderium ebrietatis expleuit.

Bibacis aſtus.

Quam ob rem conuentus à rege, integerrimum ſe frugalitatis obſeruatorem aſſeruit, vtpote auiditatem hauſtus moderatæ ſumptionis ingenio caſtigantem, affixamq; ſibi culpam ſorbitionis titulo tueri perſeuerauit. Deniq; adiecto minarum terrore, non modo bibere, verumetiam pitiſſare prohibitus, conſuetudini tamen imperare non potuit. Vt enim tanquam licite illicitis frueretur, nec gulam alieno ſubiectam haberet imperio, madefactis potione cruſtulis, capace liquoris offula veſcebatur, cupitamq; crapulam lento guſtu prouexit, interdictum ſatietatis modum haud ſecus ac licitum conſecutus. Adeò pertinaciſſima gulæ rabies ſalutem pro luxu deuouens, nec regia quidē comminatione deterrita, ad omne periculum ſpernendum temerarium ſolidauerat appetitum. Secundo quoq; perinde ac violatę conſtitutionis reus conuenitur à rege. Sed ne tunc quidem facti defenſionem abiecit, nequaquam à ſe regalibus inſtitutis obuiam itum eſſe contendens, aut decretam edicto continentiā ſuis profanatam illecebris, præſertim quū lata frugalitatis lex ita parſimoniæ formam tradiderit, vt potandi magis quàm edendi liquoris facultas inhibita videretur. Tum rex obteſtans deos, per communē iurare ſalutem, talo quid deinceps audentem capitaliter eſſe plexurum. Ille mortem temperantia leuiorem, vitamq; quàm luxum deponere tolerabilius ratus, rurſum aquis excoquit frugem, detoſtoq; liquore cum ſe nullam vlterius excuſandæ cupiditatis defenſionem obiecturū ſperaret, palàm potioni indulgendo ad calicum vſum libera fronte conuertit, aſtuq; in audaciā verſo, regiam animaduerſionē operiri quàm frugi fieri maluit. Interrogante ergo rege, cur toties rei interdictæ licentiam vſurpaſſet, deſiderium hoc, inquit rex, nō tam auiditas mea, quàm habita in te beneuolentia peperit, funeribus enim regijs, inferias conuiuio perſoluendas meminerā. Itaq; ne epulum quo tuæ peragantur exequiæ ob frumenti inopiam ſolenni potionis vſu careat, induſtria potius quàm ingluuie ductus prohibiti liquoris temperamento prouidi. Te autem ante alios inedia periturū. priotemq; buſto opus habiturum non ambigo, cum ob hoc inuſitatā parcitatis legem tuleris, quod defuturam tibi primum alimoniā verearis. Tibi quippe nō alijs conſulendo nouum auaritiæ autorem agere ſuſtines. Tam vrbana hominis cauillatio iram regis in ruborem conuertit, qui cum publicæ ſalutis decretum in ludibrium ſui recidiſſe conſpiceret, omiſſo communis vtilitatis conſilio, reuocauit edictū, ſententiáq; ſoluere quàm ciuiū offenſam contrahere maluit. Cumq;, vt dixi, ſiue parum compluta humo, ſeu nimiū torrida torpentibus ſatis, ac parce fructificantibus campis, inediæ languor defectam eſcis regionem attereret, nullumq; parum ſuppetentibus alimentis trahendæ famis ſupereſſet auxilium, Aggone atque Ebbone autoribus

Edictum crudele.

plebiſcito prouiſum eſt, vt ſenibus ac paruulis cæſis, omniq; demum imbelli ætate regno egeſta, robuſtis duntaxat patria donaretur, nec niſi aut armis, aut agris colēdis habiles domeſtici laris paternorumq; penatium habitacula retinerent. Quorum mater Gambaruc, id ad ſe deferentibus filijs, cum à ſceleſti decreti autoribus ſalutem in crimine repoſitam animaduerteret, damnata concionis ſententia, neceſſitatem parricidio redimi oportere negabat: propius honeſtati conſilium fore aſſerens, animorumq; ac corporum virtuti expetibilius, vt ſeruata erga parentes ac liberos pietate, patria exceſſuri ſorte deligerentur. Quæ ſi ſenes inualidos obtuliſſet, robuſtiores ſe eorum loco exilio offerrent, eiusq; pondus pro debilibus perferendum ſua ſponte ſuſciperent. Cæterum indignos eſſe vita, qui illam ſcelere & ſacrilegio comparare, parentesq; ac prolem tam iniquo ſententiæ genere perſequi ſuſtinuiſſent, charitatis loco crudelitatis officia peracturi. Poſtremo cunctos malè patriam demereri, apud quos parentum aut liberorum amori proprij ſpiritus charitas præponderaret. Huic voci ad concionem relatæ, plerique ſuffragijs aſſentiebantur. Igitur omnium fortunis in ſortem coniectis, qui deſignabantur, extorres adiudicati ſunt. Quo euenit, vt qui ſponte neceſſitati parêre noluerant, fortunæ iudicio obſequi cogerentur. Primum itaque Blekingiam aduecti, ac deinde Moringiam prę̨ternauigantes, ad Gutlandiam ſe appulerunt, vbi & Paulo teſte, autore Frig dea, Longobardorum vocabulum, quorum poſtea gentem condiderunt, traduntur adepti. Tandem ad Rugiam ſe applicantes, deſertisq; nauigijs ſolidum iter ingreſſi, cum multam terrarum partem emenſi, armisque depopulati eſſent, poſt editas late ſtrages, poſtremo petitis in Italia ſedibus, priſcum gentis vocabulū ſuo nomine permutarunt. Interea Danorum tellus rareſcente cultorum opera, ſulcorumq; veſtigijs ſitu obductis, ſylueſtrem induit vultum, & quaſi natiui ceſpitis amœnitate depoſita, informi ſuccreſcentium nemorum denſitate perhorruit. Quod præſens quoque camporum eius facies prodit. Quæ enim olim feracia frugum iugera fuerant, eadem nunc arboreo ſtipite conſerta viſuntur. Atq; vbi olim cultores terram altius verſantes vaſtas diſſipauere glebas, illic nunc enatum nemus ſeruantia adhuc veteris culturæ veſtigium rura complectitur. Quæ niſi cultore vacua ac diuturno ſitu vaſta manſiſſent, nequaquam vnius ruris glebam inter factos aratro ſulcos, tenacesq; arborum radices partiri potuiſſent. Colles quoque quos in plano humandorum cadauerum cura veterum labor extruxerat, præſens ſyluæ congeries occupat. Cernere etiam eſt crebros petrarum aceruos ſyluarum ſaltibus interſitos, quas toto quondam rure diſperſas, ne proſcindendis vbiq; ſulcis officerent, coniectis in ſtruem molibus ruſtica cura ſublegit, malēs exiguum agri perdere quàm totum difficile reperire. Vnde ex eo quod tunc exercendorum liberius aruorum gratia agreſtium labor egerat, prioris æui populus poſtero numeroſior extitiſſe perpenditur, qui breuibus agellis contentus agreſtem operam citra veteris culturæ veſtigia cohibet. Itaque præſens ſeculi vultus capax quondā dam ariſtæ ſolum, nunc gignendis glandibus idoneus agreſtem ſtiuam ac cereales culmos conſita arboribus facie ſe permutaſſe miratur. Et hæc quidem de Snione quàm veriſſimè potui digeſta ſufficiant.

Hvic ſuccedit Biorn, itemq; poſt ipſum Haraldus rerum aſſequitur ſummam. Cuius filio Gormoni inter priſcos Danorum duces non infimæ laudis locum rerum ſtrenuè geſtarum titulus tribuit. Hic enim nouum audaciæ genus complexus, hereditarium fortitudinis ſpiritum ſcrutandæ rerum naturæ veſtigiis quàm armis excolere maluit, vtq; alios regum ardor bellicus, ita ipſum cognoſcendorū mirabilium quæcunq; vel experimento deprehenſa, vel rumore vulgata fuerant, præcordialis ſtimulabat auiditas, Cumq; eſſet, externa atq; inuſitata viſendi cupidus, experiendam prę cæteris duxit Geruthi cuiuſdam ſedium acceptam a Tilenſibus famam. Incredibilia enim ab eis ſuper opum inibi cōgeſtarum magnitudine iactabantur, ſed iter omnium refertum periculo ac penè mortalibus inuium ferebatur. Ambitorem nanq; terrarum oceanum nauigandum, ſolem poſtponēdum ac ſydera, ſub chao peregrinandum, ac demum in loca lucis expertia, iugibusque tenebris obnoxia tranſeundum, expertorum aſſertione conſtabat. Sed in iuuenili

ani-

lian imo circunſtantis periculi metum,non tam prædę quàm gloriæ cupido calcabat,multum ſibi claritatis acceſſurũ ſperante,ſi rem admodum intentatã auderet.Trecentis idem cum rege votum nuncupantibus,autorem famæ Thorkillum itineris ducem aſſumi placuit,vtpote locorũ gnarum,peritumq́; adeundæ regionis eius. Is officio non recuſato,aduerſum inuſitatam nauigandi maris ſæuitiã firmiore ſtructuræ genere nodisq́; crebrioribus,ac conſertioribus clauis preparanda iubet nauigia ſolidari, eademq́; magnis repleri commeatibus ac bouinis supernè tergoribus claudi,quę intrinſeca nauiũ ſpacia ab incurſantium vndarum aſpergine tuerentur.Inde tribus duntaxat liburnis nauigatio tenditur,vnaquaque centenos capiente delectos. At vbi in Halogiam ventum, ſecundis flatibus deſtituti, varia pelagi iactatione dubijs nauigationis caſibus agebantur. Tandem per ſummam alimẽtorum inopiam etiam pane defecti, exiguæ pultis vſu traxere famem. Interiectis diebus eminus perſtrepentem procellæ fragorem, perinde ac ſcopulos inundantis exaudiunt. Igitur intellecta telluris vicinia, agilitatis eximiæ iuuenis ſpeculandę rei gratia cacumen mali conſcendere iuſſus,prærupti ſitus inſulam in conſpectu eſſe denunciat: læti omnes regionem quæ ab eo ſignificabatur,auidis inſequuntur luminibus,attente promiſſi littoris præſidium expectantes.Cuius tandem aditum nacti,in editiorem ſoli partem per obſtantes cliuos præaltis callibus enituntur.Tunc Thorkillus ex armentis quæ in maritimis frequentia diſcurrebant,ſupra quod ſemel leniendæ fami ſufficeret,negat eſſe tollendum,futurum enim ſi ſecus agerent,vt à dijs loci præſidibus diſcedendi potentia priuarentur. At nautæ magis prorogandæ ſatietatis quàm ſeruandi imperij cupidiores,incitamento gulæ ſalutis conſilium ſubiecerunt,exhauſta nauium gremia cæſorum gregum corporibus onerantes.Qui ideo captu perfaciles extitere, quòd ad inuſitatos virorum aſpectus firmato pauore mirabundi conuenerant. Nocte inſequenti mõſtra littori inuolantia,ac tote concrepantia nemore,cõcluſas obſedere puppes. Quorum vnum cæteris grandius ingenti fuſte armatum profundum paſſibus emetiebatur.Idem propius admotum vociferari cœpit, non antè enauigaturos, quàm fuſi gregis iniuriam expiando, viris pro nauium numero traditis, diuini pecoris damna penſaſſent. Cuius minis obſecutus Thorkillus,vt vniuerſorum incolumitatem paucorũ diſcrimine tueretur,tres ſorte denotatos exhibuit. Quo facto,optato vento excepti in vlteriorem Byarmiam nauigant. Regio eſt perpetui frigoris capax,prçaltisq́; offuſa niuibus,ne vim quidem feruoris perſentiſcit æſtiui,inuiorum abundans nemorum,frugum haud ferax, inuſitatisq́; alibi beſtijs frequẽs. Crebri in ea fluuij ob inſitas alueis cautes ſtridulo,ſpumantiq́; volumine perferũtur. Illic Thorkillus ſubductis nauibus tendi in littore iubet, eo loci peruentum aſtruens, vnde breuis ad Geruthum tranſitus foret. Prohibuit etiam vllum cum ſuperuenientibus miſcere ſermonem, affirmans monſtra nullo magis nocendi vim, quàm aduenarum verbis parum comiter editis ſumere. Ideoq́; ſocios ſilentio tutiores exiſtere, ſe verò ſolum tuto profari poſſe,qui prius gentis eius mores habitumque peruiderit. Crepuſculo appetentę, inuſitatæ magnitudinis vir nominatim ſalutatis nauticis interuenit. Stupentibus cunctis, Thorkillus aduentum eius alacriter excipiendum admonuit, Guthmundum hunc eſſe docens Geruthi fratrem, cunctorum illic applicantiũ pijſſimum inter pericula protectorẽ. Percontantiq́; quid ita cæteri ſilentium colerent,refert rudes admodum linguæ eius ignoti pudere ſermonis. Tum Guthmundus hoſpitio inuitatos curriculis excipit. Procedentibus amnis aureo ponte permeabilis cernitur. Cuius tranſeundi cupidos à propoſito reuocauit, docens eo alueo humana à monſtroſis rerum ſecreuiſſe naturam, nec mortalibus vltrà fas eſſe veſtigijs. Subinde ad ipſa ductoris penettalia peruenitur. Illic Thorkillus ſeductis ſocijs hortari cepit, vt inter tentamentorum genera quæ varius obtuliſſet euentus,induſtrios viros agerent,atque à peregrinis ſibi dapibus temperantes,proprijs corpora ſuſtentanda curarent,diſcretasq́; ab indigenis ſedes peterent,eorum neminem diſcubitu contingendo.Fore enim illius eſcæ participibus inter horridos monſtrorum greges amiſſa cunctorum memoria ſordida ſemper cõmunione degendum. Nec minus miniſtris eorum ac poculis abſtinendum

Rebus creatis temperanter utendum.

Biarmiæ regionis deſcriptio.

edocuit. Duodecim filij Gurhmundi egregia indole, totidēq; filiæ præclui forma circunſtiterant menſas. Qui eum regē a ſuis duntaxat illata delibare conſpiceret, beneficij repulſam obijciēs iniurioſum hoſpiti querebatur, nec Thorkillo competens facti excuſatio defuit. Quippe inſolito cibo vtentes, plerunq; grauiter affici ſolere commemorat, regemq; non tam alieni obſequij ingratū, quam propriæ ſoſpitatis ſtudioſum, conſueto more corpus curantē domeſticis cœnā obſonijs inſtruxiſſe, Igitur haudquaquā contemptui imputari debere, quod fugiendæ peſtis ſalutari gereretur affectu. Videns autē Guthmundus apparatus ſui fraudem hoſpitum frugalitate deluſam, cū abſtinentiam hebetare non poſſet, pudicitiam labefactare cōſtituit, omnibus ingenij neruis ad debilitandam eorum temperantiam inhians. Regi enim filiæ matrimoniū offerens, cæteris quaſcunq; è famulitio peterent potiendas eſſe promittit. Pleriſq; rem approbantibus, Thorkillus hūc quoq; illecebrarum lapſum ſicut & cæteros ſalubri monitu præcurrit, induſtriam ſuam inter cautum hoſpitem ac lætū conuiuam egregia moderatione partitus. Quatuor è Danis oblatum amplexi, ſaluti libidinem prætulerunt. Quod contagium lymphatos inopeſq; mentis effectos priſtina rerū memoria ſpoliauit. Quippe poſt id factū parum animo conſtitiſſe traduntur. Qui ſi mores ſuos intra debitos temperantiæ fines cōtinuiſſent, herculeos æquaſſent titulos, giganteā animo fortitudinem ſuperaſſent, perenniterq; patriæ mirificarū rerū inſignes extitiſſent autores. Adhuc Guthmūdus propoſiti pertinacia dolū intendere perſeuerans, collaudatis horti ſui delicijs, eò regem percipiendorum fructuum gratia perducere laborabat, blandimentis niſus, illecebriſq; gulæ cautelæ conſtantiam elidere cupiens. Aduerſum quas inſidias rex Thorkillo, vt prius, autore firmatus, ſimulatæ humanitatis obſequium ſpreuit, vtendi excuſationem à maturandi itineris negocio mutuatus. Cuius prudentiæ Guthmundus ſuam in omnibus ceſſiſſe conſiderans, ſpe peragendæ fraudis abiecta cunctos in vlteriorem fluminis ripam tranſuectos iter exequi paſſus eſt. Progreſſi atrū incultumq; oppidum vaporāti maxime nubi ſimile, haud procul abeſſe proſpectant. Pali propugnaculis interſiti deſecta virorum capita præferebant. Eximiæ ferocitatis canes tuentes aditū præ foribus excubare cōſpecti. Quibus Thorkillus cornu abdomine illitum collambendum obijciens, incitatiſſimam rabiem paruula mitigauit impenſa. Superne portarū introitus patuit. Quem ſcalis æquantes, arduo potiuntur ingreſſu. Atrę deintus informeſq; laruę conferſerant vrbem. Quarum perſtrepentes imagines aſpicere horridius an audire fuerit, neſcias: fœda omnia, putidumq; cœnum adeuntium nares intolerabili halitu fatigabat. Deinde conclaue ſaxeum cui Geruthum fama erat pro regia aſſueuiſſe, reperiunt. Cuius arctam horrendamq; crepidinem inuiſere ſtatuētes, repreſſis gradibus in ipſo pauentes aditu conſtiterunt. Tunc Thorkillus hærentes animo circūſpiciens, cūctationem introitus virili adhortatione diſcuſſit, monens temperaturos ſibi, ne vllam ineundæ ædis ſuppellectilem tametſi poſſeſſu iocunda aut oculis grata videretur, attingerent, animoſq; tam ab omni auaritia auerſos, quàm à metu remotos haberent, neque vel captu ſuauia concupiſcerent, vel ſpectatu horrida formidarent, quanquam in ſumma vtriuſq; rei forent copia verſaturi. Fore enim vt auidæ capiendi manus ſubita nexus pertinacia à re tacta diuelli nequirent, & quaſi inextricabili cum illa vinculo nodarentur. Cæterum compoſite quaternos ingredi iubet. Quorum Broderus & Buchi primi aditum tentant. Hos cum rege Thorkillus, inſequitur. Cæteri deinde compoſitis gradiuntur ordinibus. Ædes deintus obſoleta per totum, ac vi teterrimi vaporis offuſa, cūctorum quibus oculus aut mens offendi poterat, vbertima cernebatur. Poſtes lōgęua fuligine illiti, obductus illuuie paries, compactum è ſpiculis tectum, inſtratum colubris pauimentum, atq; omni ſordium genere reſperſum inuſitato aduenas ſpectaculo terruerunt. Super omnia perpetui fœtoris aſperitas triſtes laceſſebat olfactus. Exanguia quoq; monſtrorum ſimulacra ferreas onerauerant ſedes, deniq; conſeſſuum loca plumbeæ crates ſecreuerant, liminibus horrendę ianitorum excubiæ præerant. Quorum alij confertis fuſtibus obſtrepentes, alij mutua caprigeni tergoris agitatione deformem edidere luſum. Hic ſecundo Thorkillus auaras temere manus ad illicita tendi prohibens,

bens, iterare monitũ cœpit. Procedẽtes per fractã ſcopuli partẽ, nec procul in editiore quodam ſuggeſtu ſenem pertuſo corpore diſciſſæ rupis plagæ aduerſum reſidere conſpiciunt. Præterea fœminas tres corporeis oneratas ſtrumis ac veluti dorſi firmitate defectas iunctos occupaſſe diſcubitus. Cupiẽtes cognoſcere ſocios, Thorkillus qui probè rerum cauſas nouerat, docet Tordiuum gigantea quondam inſolentia laceſſitum per obluctantis Geruthi præcordia torridam egiſſe chalybem, eademq; vlterius lapſa, conuulſi montis latera pertudiſſe, fœminas vero vi fulminum tactas infracti corporis damno eiuſdem numinis attẽtati pœnas pependiſſe firmabat. Inde digreſſis dolia ſeptem zonis aureis circunligata panduntur, quibus penſiles ex argento circuli crebros inſeruerant nexus. Iuxta quæ inuſitatæ belluæ dens extremitates auro præditus reperitur. Huic adiacebat ingens bubali cornu, exquiſito gemmarum fulgore operoſius cultum, nec cælaturæ artificio vacuum. Iuxta quod eximij ponderis armilla patebat. Cuius immodica quidam cupiditate ſuccenſus, auaras auro manus applicuit, ignarus excellentis metalli ſplendore extremam occultari perniciem, intentique prædæ fatalem ſubeſſe peſtem. Alter quoque parum cohibendæ auaritiæ potens, inſtabiles ad cornu manus porrexit. Tertius priorum fiduciam æmulatus, nec ſatis digitis temperans, oſſe humeros onerare ſuſtinuit. Quæ quidem præda vti viſu iocunda, ita vſu probabilis extitit. Illices enim formas ſubiecta oculis ſpecies exhibebat. Armilla ſiquidem anguem induens venenato dentium acumine eum à quo gerebatur appetijt. Cornu in draconem extractum, ſui ſpiritum latoris eripuit. Os enſem fabricans, aciem præcordijs geſtãtis immerſit. Cæteri ſociæ cladis fortunam veriti, inſontes nocentium exemplo perituros putabant, ne innocentiæ quidem incolumitatem tribuendam ſperantes. Alterius deinde tabernaculi poſtica anguſtiorem indicante ſeceſſum quoddam vberioris theſauri ſecretarium aperitur, in quo arma humanorum corporum habitu grandiora panduntur. Inter quæ regium paludamentum cultiori coniunctum pileo, ac mirifici operis cingulum viſebantur. Quorum Thorkillus admiratione captus, cupiditati frenns excuſſit, propoſitam animo temperantiam exuens, totiesq; alios informare ſolitus, ne proprios quidem appetitus cohibere ſuſtinuit. Amiculo enim manum inſerens, cæteris cõſentaneum rapinæ auſum temerario portexit exemplo. Quo facto, penetralia ab imis concuſſa ſedibus, inopinatæ fluctuationis modo trepidare cœperunt. Subinde à fœminis conclamatum, æquo diutius infandos tolerari prædones. Igitur qui prius ſemineces, expertiaq; vitæ ſimulacra putabantur, perinde ac fœminarum vocibus obſecuti, e ſuis repente ſedibus diſſultantes, vehementi incurſu aduenas appetebant. Cætera raucos extulere mugitus. Tum Broderus & Buchi ad olim nota ſibi ſtudia recurrentes, incurſantes ſe lamias adactis vndique ſpiculis inceſſebant, arcuumq; ac fundarum tormentis agmen obtriuere monſtrorum. Nec alia vis repellendis efficacior fuit. Viginti ſolos ex omni comitatu regio ſagittariæ artis interuentus ſeruauit. Cæteri laniatui fuere monſtris. Regreſſos ad amnẽ ſuperſtites Guthmundus nauigio traijcit, exceptosq; domi cum diu ac multum exoratos retentare non poſſet, ad vltimum donatos abire permiſit. Hic Buchi parum diligens ſui cuſtos, laxatis cõtinentiæ neruis, virtute qua hactenus fruebatur abiecta, vnam è filiabus eius irreuocabili amore complexus, exitij ſui connubium impetrauit, moxq; repentino verticis circuitu actus, priſtinum memoriæ habitum perdidit. Ita egregius ille tot monſtrorum domitor, tot periculorũ ſubactor, vnius virginis facibus ſuperatus, peregrinatum à continentia animũ miſerabili iugo voluptatis inſeruit. Qui cum abiturum regem honeſtatis cauſa proſequeretur, vadũ curriculo tranſiturus, altius deſidentibus rotis, vi vorticum implicatus abſumitur. Rex amici caſum gemitu proſecutus, maturata nauigatiõe diſceſſit. Qua primum proſpera vſus, deinde aduerſa quaſſatus, periclitatis inedia ſocijs, paucisq; adhuc ſuperſtitibus religionem animo intulit, atq; ad vota ſuperis nuncupanda confugit, extremæ neceſſitatis præſidium in deorum ope cõſiſtere iudicans. Deniq; alijs varias deorum potentias exorantibus, ac diuerſæ numinum maieſtati rem diuinam fieri oportere cenſentibus, ipſe Vgarthilocum votis pariter ac propitiamen-

Inſatiabilis auaritiæ pœna perquã miraculoſa.

tis aggreſſus, proſperam exoptati ſyderis temperiem aſſecutus eſt. Domum veniens eum tot maria ſe, totq́; labores emenſum animaduerteret, feſſum ærumnis ſpiritum à negocijs procul habendum ratus, petito ex Suetia matrimonio ſuperioris ſtudij habitum ocij meditatiõe mutauit. Vita quoq; per ſummum ſecuritatis vſum exacta ad vltimum penè ætatis ſuæ finem prouectus, quum probabilibus quorundam argumentis animos immortales eſſe compertũ haberet, quaſnam ſedes eſſet exuto membris ſpititu petiturus, aut quid præmij propenſa numinum veneratio mereretur, cogitatione ſecum varia diſquirebat. Hæc voluentem ſubeunt quidam parum benigni in Thorkillum animi, docentes diuino opus eſſe conſultu, tantæq́; rei certitudinem humano altiorem ingenio, nec mortaliũ cognitu facilẽ, cœleſtibus expetendam oraculis: quamobrẽ propitiandum eſſe Vgarthilocũ, neminẽq́; id Thorkillo aptius executurum. Fuere quoq; qui eũdem inſidiarũ reum, ac regij capitis hoſtem deferrent.

Malum conſilium conſultori peſſimum.

Qui cum vltimo ſe periculo deſtinari videret, criminationis autores profectionis comites expetiuit. Tum qui inſontem notauerant, periculum alieno capiti præparatum in ſeipſos recidiſſe cernentes, conſultum reuocare tentabant. Sed fruſtra regias aures implentes, etiam pauoris increpiti Thorkillo duce nauigare coguntur. Ita excogitatis in alterum malis, in autorem plerunq; adigi neceſſe eſt. Qui cum ſe ineuitabili diſcriminis neceſſitate diſtrictos animaduerterent, nauigium taurinis obſtructum corijs prouiſis abunde commeatibus impleuerũt. Quo euecti eò peruenere loci, vbi regio Solis inops, ignara ſyderum, nec diurni luminis capax, perpetuæ noctis ſpecie caligabat. Cumq́; diu ſub inuſitata cœli facie nauigaſſent, tandem incidente lignorum inopia, foculi nutrimentis defecti, nec ſuppetente decoctionis officina, crudis famem obſonijs propulerunt. Verum complures veſcentium vltimam peſtem ab indigeſtæ dapis ſacietate traxetũt. Primum enim paulatim ſtomachis inuſitato partus edulio languor irrepſit, deinde latius manante contagio, vitalia morbus appetijt. Sicq́; anceps vtriuſq; intemperantiæ malum vt inedia grauem, ita gulam quoq; ſuſpectam effecerat, cum nec abſtinere commodum noſceretur. Igitur omnem ſalutis ſpem abijcientibus, vt neruũ tunc facilius rumpi ſolitum eſt cum arctius tenditur, patrocinium inopinatæ commoditatis affulſit. Subito enim ignis haud procul emicare conſpectus, exhauſtis trahendę vitæ fiduciam ingenerauit. Quem Thorkillus tanquam diuinitus datum remedium colligere ſtatuens, quo ſibi certiorem ad ſocios reditum strueret, cacumen mali infixæ gẽmæ fulgore ſignauit, littore deinde potitus ſubijcit oculis anguſti aditus, arctarumq́; faucium ſpecum. Quem comitibus foris præſtolari iuſſis ingreſſus, duos eximiæ granditatis aquilos conſpicatur corneis naribus contracta, quæ fors obtulerat igni nutrimenta præſtantes. Cęterum deformis introitus, obſoleti poſtes, ater ſitu paries, ſordidum tectum, frequẽs anguibus pauimentum, nõ oculum magis quam animum offendebant. Tum gigantum alter ſalutatum eum rem conatu pręarduã orſum eſſe dicebat, inuſitati numinis adeundi cupiditatẽ flagrantem, atq; extra mundani climatis cognitionem inueſtigabili ſcrutatione complexum. A ſe autem propoſiti itineris ſemitas cogniturum, ſi tres veridicas ſentẽtias, totidem prouerbijs comprehenſas expromeret. Tum Thorkillus: Non mehercule incomptiorẽ naribus familiã peruidiſſe commemini. Sed neq; locum quo minus libenter degerem attigi. Item: Illum mihi pedem potiorem ſtatuo, qui prior exitum capeſſere quiuerit. Gigas Thorkilli prudentia delectatus, prouerbiorũ veritate laudata, docet ad inops graminis ſolum, altiſq́; obfuſum tenebris inprimis eſſe migrandũ. Antè autẽ quàm deſtinatus poſſit locus accipi, nauigationẽ quatriduò pertinaci remigio pertrahendã. Illic viſendum fore Vgarthilocum tetros horrendoſq́; ſpecus ſordida manſione cõplexũ. Thorkillus magnopere ſtupẽs, quod & longa & periculoſa nauigatio imperabatur, ſpe tamen dubia præſentẽ metũ vincente foculũ expetiuit Et gigas, ſi ignem, inquit, deſideras, neceſſe eſt alias tres ſententias ſimilibus prouerbijs edas. Tum Thorkillus: Conſilio, tametſi exilis id autor ediderit obſequẽdum eſt. Item, eò temeritatis proceſſi, vt ſi regredi quiuero, ſalutem meã nulli magis quàm pedibus debeã. Rurſum, ſi imprę ſentiarũ receſſu libere fruerer, vlterius à reditu temperandũ curarem. Inde perlato ad ſocios igne, auræ

indul-

indulgentiam nactus quarto die ad propoſitum portum appulit, aggreſſusq; cum ſocijs terram apud quam continuæ noctis facies alterni luminis viciſſitudinem fruſtrabatur, ægrè proſpectum capientibus oculis inuſitatæ molis ſcopulum conſpicit. Cuius perluſtrandi cupidus, à comitibus foris ſtationem peragētibus extuſum ſilicibus ignem, opportunum contra dæmones tutamentum, in aditu iuſſit accendi. Poſt hæc prælato per alios lumine, arctis cauernæ faucibus corpus ſubijciens, inter crebros ſerpentum allapſus ferreorum vndiq; ſedilium frequentiam contēplatur. Inde placidior aquæ moles ſubiectoq; ſabulo molliter influens conſpectui obuerſata eſt. Qua tranſita paulò defectiorem ſitu ſpeluncam aggreditur. Ex qua item atrum obſcœnumq; conclaue viſentibus aperitur. Intra quod Vgarthilocus manus pedesq; immenſis catēnarum molibus oneratus aſpicitur: cuius olentes pili tam magnitudine quàm rigore corneas æquauerant haſtas. Quorum vnum Thorkillus adnitentibus ſocijs mento patientis excuſſum, quo promptior fides ſuis haberetur operibus aſſeruauit, ſtatimq; tanta fœtoris vis ad circunſtantes manauit, vt niſi repreſſis amiculo naribus, reſpirare nequirent: vixq; egreſſu potiti, ab inuolantibus vndiq; colubris conſpuuntur. Quinq; duntaxat Thorkilli comitum cęteris veneno conſumptis nauigium cum ductore conſcendunt. Imminent efferi dæmones, & in ſubiectos venenata paſſim ſputa conijciunt. At nautæ prætentis coriorum vmbraculis illapſum reſpuere virus. Hic cuiuſdam fortè proſpicere cupientis tactum veneno caput, perinde ac ferro reciſum ceruici exemptum eſt. Alius ocellos vmbraculis exercens, ſub eadem vacuos luminum orbes retulit. Alius exerta manu tegimen explicans, eiuſdem tabis vi truncum ad ſe brachium reuocauit. Igitur cæteris propenſiora ſibi numina nequicquam deprecantibus, Thorkillus vniuerſitatis deum votis aggreſſus, eiq; cum precibus libamenta defundēs, mox prioris cœli vſum ac perſpicua rerū elementa proſpera nauigatione collegit. Iamq; alium ſibi orbem atq; ipſum rerum humanarum aditum perſpicere videbātur. Tandem ad Germaniam Chriſtianis tunc ſacris initiatam appulſus, apud eius populum diuini cultus rudimenta percepit, vbi ſociorum manu ob inuſitatum aëris hauſtum propemodum conſumpta, duobus tantum quos ſors vltima prætererat comitatus, reditum ad patriam habuit, verum illitus ori marcor ita habitū corporis, ac priſtina formę lineamēta confudit, vt ne ab amicis quidē potuiſſet agnoſci. At vbi deterſa illuuie, notitiam ſui viſentibus reddidit, eximiā regi cognoſcēdę legationis auiditatem ingeſſit. Sed necdum æmulorū obtrectatione ſopita, fuere qui regem cognitis quæ Thorkillus afferret, ſubitò deceſſurum aſtruerent. Auxit affirmationis fidem, eiuſdem rei falſa ſomnij prædictiōe ſuggeſta crudelitas. Igitur qui noctu Thorkillum opprimerent, regis imperio ſubornantur. Cuius ille rei vtcunq; indicium nactus, clam cunctis relicto cubili magni ponderis lignū ſubiecit, eoq; facto ſubornatis truncum cædentibus regiæ fraudis commentum eluſit. Die poſtero regem corpus curantem aggreſſus, ignoſco, inquit, ſæuitiæ tuæ, errorique veniam tribuo, qui proſperū legationis nuncium afferenti pœnā pro gratia decreuiſti. Itaq; te ſolū, pro quo caput tot ærumnis deuoui, tot periculis cōtudi, quemq; operū meorum gratiſſimū penſatorē ſperaui, acerrimū virtutis punitorē inueni. Verum vltionis partibus ꝓtermiſſis, interno animi tui rubore (ſi tamen ullus ingratos pudor afficit) læſionis meæ vindice ſum contentus. Nec immerito te omnem dæmonū rabiem, aut belluarum ſæuitiam ſuperare coniecto, quod tot monſtrorū inſidijs erutus à tuis immunis eſſe non potui. Rex cuncta ex ipſo cognoſcere cupiens, fatisq; arduū obſtare iudicās, euentuū ordinē exponere iubet. Cumq; per cætera auidis referentē auribus excepiſſet, poſtremo recenſitā numinis ſui mentionē ſiniſtra opinione colligi paſſus non eſt. Exprobratā enim Vgarthiloci fœditatē exaudire non ſuſtinens, adeo indignitatis eius vicē doluit, vt impatientē dictorū ſpiritum inter ipſa narrantis recitamēta deponeret. Itaque dum vani numinis cultum cupide fouit, vbinam verſus eſſet miſeriarum carcer agnouit. Crinis quoq; oliditas, quem Thorkillus perinde atq; operum ſuorum magnitudinem teſtaturū, capillitio gigantis excerpſerat, in circunſtantes effuſa, compluribus exitio fuit.

Ingratitudo quotidianum virtutis eſt premium.

Defuncto Gormone, Gotricus ex eo genitus regnat. Hic non armis modò, ſed

etiã liberalitate conſpicuus, incertũ fortior an clementior fuerit, adeoq́; ſeueritatẽ manſuetudine caſtigabat, vt alterã altera rependere videretur. Eodẽ tempore rex Noruagiæ Goto à Berone & Reſone Tylenſibus petitus, Reſonẽ cultius ac familiarius habitũ, magni ponderis armilla donauit. Quo quidã aulicorũ conſpecto, magnitudinẽ doni impenſiori laude complexus, neminem Gotoni parem humanitate firmabat. At Reſo quanquam gratiam beneficio deberet, tamen immodici laudatoris tumidã vocem approbare non paſſus, Gotricũ ei prętulit. Vt enim vanam aſſentatoris affirmationẽ obtereret, abſenti liberalitatis teſtimonium reddere, quàm præſentem beneficij datorem falſo palpare maluit. Partim quoq; ingratitudinis argui, quàm inanis iactantiæ laudẽ aſſentiendo proſequi, regemq́; veritatis ſerio mouere, quã adulationis mendacio fallere, aliquanto precioſius duxit. At Vluo dictas in regẽ laudes, non ſolũ pertinaciter affirmare, ſed etiã experimento proſequi perſeuerans, pignus cum negante proponit. Cuius conſenſu Reſo in Daniã pergens, Gotricũ ſella poſita, ſtipendia inter milites partientem inuenit. A quo quiſnam eſſet rogatus, vulpeculæ ſibi nomẽ eſſe reſpondit. Cumq́; riſu quoſdã, alios admiratione compleſſet, & vulpem, inquit Gotricus, ore prædã excipere conuenit. Ac mox detractũ lacerto torquem accerſiti labris inſeruit. Quem Reſo confeſtim brachio applicans, id cunctis auro præditũ oſtentabat: reliquum vero perinde atq; ornamenti inops occultius habuit, eoq́; acumine ab inuictæ munificentiæ dextera conſentaneũ priori munus accepit. Quod ei non tam precij magnitudo iocundũ, quam litis initæ victoria faciebat. A quo cũ rex de pignoris poſitione cognoſceret, fortuitò magis quam de induſtria munificus erga ipſum extitiſſe gaudebat, plus ſe voluptatis ex datione, quam accipientem ex munere ſentire teſtatus. Igitur reuerſus Noruagiam Reſo concertatorem pignus exoluere recuſantem occîdit, filiamq́; Gotonis captiuam Gotrico potiendam adducit. Cumq́; Gotricus, qui & Godefridus eſt appellatus, transfuſis in exteros prælijs, famam ac vires felicibus propagaſſet auſpicijs, inter cætera factorũ monimenta, hanc quoq; Saxonibus tributi legem indixit, vt eorum duces quoties apud Danos regni mutatio obueniſſet, centum equos niueos ſuffecti regis initijs dedicarent. Quod ſi nouum Saxonibus ducem variata rerum ſucceſſio peperiſſet, is quoq; prædictæ penſionis obſequio poteſtatis principium Danicæ maieſtatis titulis inclinaret, quo & gentis noſtræ fateretur imperium, & ſubiectionis ſuæ ſolenne præberet indicium. Nec Germaniæ quidem oppreſſione contentus, per Reſonem legationi addictum Sueoniam tentat. Quem Suecones aperta vi necare veriti, latrocinium auſi incuſſo lapide dormientem conſumpſerunt. Quippe molarem ſuperne penſum, reſciſſis vinculis, ſubiecti ceruicibus illabi fecere. In cuius noxæ expiationem actum eſt, vt ſinguli facinoris autores biſſena auri talenta, è plebe vero quilibet vnam eiuſdem generis vnciam Gotrico perſolueret. Vulpeculæ penſionem vocabant. Accidit interea vt rex Francorum Carolus contuſam bello Germaniam, non ſolum chriſtianiſmi ſacra ſuſcipere, ſed etiã ditioni ſuæ parêre compelleret. Quo comperto Gotricus finitimas Albiæ gentes adortus, Saxoniam ſuſceptum Caroli iugum cupidius amplexantem, ac Romana arma Danicis præferentem, ad priſtinum regni ſui titulum reuocare tentabat. Quo tempore Carolus victricia trans Rhenum caſtra receperat, ideoq́; ab aduenæ hoſtis congreſſu, perinde ac fluuij interſtitio veritus, temperabat. Quem quum ob res Gotrici comprimendas iterato tranſmeare proponeret, à Leone Romanorum pontifice in vrbis tuendæ præſidium accerſitus mandato paruit, filio vero Pipino gerendi aduerſum Gotricũ belli partes commiſit, vt dum ipſe in longinquum hoſtem ageret, hic contra vicinum ſuſceptum pugnæ negocium procuraret. Oportebat enim vt gemina curarum anxietate diſtractus, ſparſa manu aptum vtrique remedium prouideret. Interea Gotricus ſpecioſam ex Saxonibus victoriam referens, contractis denuò viribus, ac frequentiori copiarum robore comparato, non in Saxones modò, verum in omnem Germaniæ populum amiſſæ dominationis iniuriam vlciſci conſtituit. Ac primo quidem claſſe Freſiam domat. Quæ prouincia admodũ ſitu humilis, quoties ſæuiente oceano obiecta fluctibus æſtuaria per-

Tributi lex Saxonibus à Danis impoſita.

rumpun-

rumpuntur, totam inundationis molem patentibus campis excipere conſueuit. Huic Gotricus non tam arctam quàm inuſitatam penſionem impoſuit. De cuius conditione & modo ſummatim referam. Primum itaque ducentorum quadraginta pedum longitudinem habentis ædificij ſtructura diſponitur, biſſenis diſtincta ſpatijs, quorum quodlibet vicenorum pedum intercapedine tenderetur, prædictæ quantitatis ſummam totalis ſpatij diſpendio reddente. In huius itaque ædis capite regio conſidente quæſtore, ſub extremam eius partem rotundus è regione clypeus exhibetur. Freſonibus igitur tributum daturis mos erat ſingulos nummos in huius ſcuti cauum conijcere, è quibus eos duntaxat in cenſum regium ratio cõputantis eligeret, qui eminus exactoris aures clarioris ſoni crepitaculo perſtrinxiſſent. Quo euenit vt id ſolum æs quæſtor in fiſcum ſupputando colligeret, cuius caſum remotiore auris iudicio perſenſiſſet. Cuius vero obſcurior ſonus citra computantis defeciſſet auditum, recipiebatur quidem in fiſcum, ſed nullum ſummæ præſtabat augmentum. Compluribus igitur nummorum iactibus quæſtorias aures nulla ſenſibili ſonoritate pulſantibus, accidit, vt ſtatam pro ſe ſtipem erogaturi, multam interdum æris partem inani penſione conſumerent. Cuius tributi onere per Karolum poſteà liberati produntur. Cumq́; Gotricus tranſcurſa Freſia, ac reuerſo iam Roma Karolo in vlteriores ſe Germaniæ prouincias effundere ſtatuiſſet, proprij ſatellitis inſidijs circumuentus, ferro domeſticæ fraudis interijt. Quo audito Karolus effuſo gaudio exultauit, nihil eo caſu vnquam fortunæ ſuæ iucundius obueniſſe confeſſus.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI OCTAVI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI
HISTORIÆ DANORVM LIBER NONVS.

OLAVVS Gotrici filius patre mortuo regnat. Hic paternæ vindictæ ſtudio ciuilibus patriam bellis implicare ſuſtinuit, publicam pietatem priuato affectui ſubijciendo. Cuius extincti corpus collis Olaui titulo celeber prope Lethram congeſtus excepit. Huic ſuccedit Hemmingus, cuius dignum memoratu opus non reperi, niſi quod pacem cum Cæſare Ludouico iuriſiurandi firmitate compoſuit. Et fortè complura temporum eius inſignia, quanq̃ præclara extiterint, vetuſtatis liuore teguntur. Poſt hos Syuardus cognomento Ring, quem eiuſdem nominis pater Noruagiæ dux olim ex Gotrici filia ſuſceperat, Scanis, Sialandiſq́; fautoribus regnat. Nam conſobrinus eius Ringo, idemq́; Gotrici nepos Iutiam occupabat. Igitur vnius regni diuidua poteſtas, tanq̃ vtraq; parte ob paruitatem ignobili, non ſperni modo ſed etiam laceſſi ab exteris cœpit. Quos Syuardus maiore odio quàm regni æmulum inſecutus, peregrina bella ciuilibus præferendo, quinquennio periculis patriæ defenſionem ſuam opponere perſeuerauit. Elegit enim vulnus tolerare domeſticum, quo promptius ſanaret externum. Quamobrẽ Ringo dominationis eius occaſione ſuſcepta, vniuerſum imperij ius in ſeipſum transferre conatus, foris excubias peragentẽ, intus lacerare ſuſtinuit. Prouincias ſiquidem quæ ab ipſo poſſidebantur inuadens, communis patriæ defenſionem ingrata mente penſabat. Igitur ex Sialandicis quidã Syuardi ſtudioſiores, quo ſynceriorem abſenti fidem gererent, filium eius Regnerum vixdum cunis erutum, regis nomine cenſuerunt, non quod ipſum regimini intempeſtiuum neſcirent, ſed vt tanti pignoris ductu aduerſum Ringonem torpentium ſociorum animos excitarent. Audiens autem Ringo Syuardum interim ab expeditione regreſſum, Sialandenſes magna manu petitos ni ſe dederent, fer-

ro perituros edixit. At Sialãdici quibus aut rubor, aut periculũ imperabatur, viribus ob paucitatem diffiſi, deliberandæ rei inducias popoſcerunt. Quibus impetratis, quum nec Syuardi gratiam colere liberum, nec Ringonis amplecti videretur honeſtum, diu inter metum pudoremq́; ſolicitì iactabantur. Qua in re ne ſenibus quidem conſilio ſuppetente, Regnerus tunc fortè cõcioni præſens, breuis, inquit, arcus ſubitò ſpiculum iacit: ego verò tametſi puerili auſu maiorum ora præcurrere videar, ignoſcendum erratis veniamq́; immature editis precor. Verum prudentiæ monitor tametſi deſpicabilis videatur, reſpuendus non eſt. Docili quippe animo ſorbenda eſt vtilium diſciplina. At quoniam vt deſertores ac tranſfugas notari turpe, ita ſupra vires audere temerarium eſt, & vtrobiq; par culpa ſubeſſe conuincitur: ſimulata tranſitione petendus eſt hoſtis, idemq́; quum primum facultas obuenerit, opportuna deſertione linquendus. Satius ergo erit aduerſarij iram obſequij figmento præcurrere, quàm negatione eundem in noſmetipſos acrius inceſſendos armare. Quid enim fortioris imperium detrectantes agimus, niſi quod ipſi in iugulum noſtrum arma ſponte præſtamus? Sæpe inuolutioribus ſtudijs efficaciſſima fraus alitur. Aſtu illaqueanda eſt vulpes. Cuius conſilij ſalubritate, & fluctuantium ciuium cunctationem diſcuſſit, & hoſtilibus caſtris noxium robur adiecit. Concio quoque infantiæ eius non facundiam minus quàm ingeniũ mirans, egregiæ indolis decretum habitu annorum excellẽtius cupide amplexata eſt. Nec rubori fuit defectis conſilio ſenibus puerilibus obſequi monitis, quæ quanquam à tenero manaſſent, integerrimo diſciplinæ pondere redundabant. Autorem vero conſilij inſtanti periculo obijcere veriti, educationis gratia Noruagiam tranſtulerunt. Breui poſt conſerta pugna Ringonẽ Syuardus aggreditur, quo occiſo ipſe immedicabili plaga perſtrictus, paucis interiectis diebus ex vulnere deceſſit.

Cvi Regnerus in regnum ſuccedit, quo tempore rex Suetiæ Fro, interfecto Noruagienſium rege Syuardo, coniuges neceſſariorum eius proſtibulo religatas, publicè conſtuprãdas exhibuit. Quo Regnerus audito, au itæ vltionis ſtudio Noruagiam petiuit. Eò veniente matronæ complures, quæ corporum ſuorum ludibria, aut nuper paſſa fuerant, aut in proximo pudicitiæ periculum verebantur, viriliter cultæ cupide caſtris eius adproperare cœperunt, profitentes ſe fatum contumeliæ prælaturas. Nec erubuit futurus muliebris improperij vindex, aduerſum autorem turpitudinis, quarum ignominiam vlciſci venerat, auxilia mutuari. Inter quas affuit & Lathgertha perita bellandi fœmina, quę virilem in virgine animum gerens, immiſſo humeris capillitio, prima inter promptiſſimos dimicabat. Cuius incomparabilem operam admirantibus cunctis, quippe cæſaries tergo inuolare conſpecta fœminam eſſe prodebat. Regnerus aui interfectore proſtrato, de puella quam in acie præuiam prænotauerat, commilitones plurimum percontatus eſt, vnius fœminæ viribus victoriam ſibi conſtitiſſe profeſſus. Quam quum illuſtri inter barbaros loco natam cognouiſſet, per internuncios procari perſtitit. Illa legatione tacite ſpreta, conſenſum ſimulat. Cumq́; datis fallaciter reſponſis anhelanti proco potiendi voti fiduciam attuliſſet, adiectum vrſo canem in ædis ſuæ veſtibulo religari pręcepit, contra omne amatoris ſtudium per obiectas belluas propriũ tutatura conclaue. Regnerus verò fauorabili nuncio recreatus, nauigium ſcandit, emenſusq́; fretum, comitibus apud Golerdal (id valli nomen eſt) ſubſiſtere iuſſis, ſolitarius puellæ penates accedit. Vbi exceptus à belluis, alteram telo traijcit, alteram faucibus apprehenſam obtorto gutture ſtrangulauit, virginemq́; victi periculi præmium habuit. Ex cuius matrimonio geminis filiabus, quarum nomina memorię prodita non ſunt, filióq; Fridleuo ſuſceptis, triennium feriatus eſt. Cuius ob recentes nuptias reditu deſperato, Iutigens inſolens Scanis in ſocietatem contractis, Sialandos, qui Regneri fidem propenſiori charitate colebant, bello laceſſere tentant. Quo comperto Regnerus triecenas inſtruit puppes, ventiſque nauigationi parentibus, Scanos apud Whiteby vicum bellum auſos obtriuit, exactaq; hyeme, cum Iutis prope Lym Fyorthinũ eius regionis fretum habitantibus ſecundis euentibus dimicauit. Tertio itẽ ac quarto Scanis, Hallandisq́; fœlici auſpicio domitis, in Thoram Herothi regis filiam nuptiarum amore cõuerſo, ſibi

Lathgertha perita belli fœmina.

ac Lathgerthæ repudium interiecit. Damnabat enim coniugis fidem, quam olim in perniciem ſuæ ſummæ ferocitatis belluas admouiſſe meminerat. Interea rex Sueonum Herothus ſyluas forte venatione complexus, repertas à comitibus angues filiæ detulit nutriendas. Illa paterno ocyus obſecuta præcepto, vipereum genus virgineis manibus educare ſuſtinuit. Quinetiam curæ habuit, vt integrum bouis cadauer earum quotidie ſatietati ſuppeteret, ignorans ſe priuato pabulo publicam ſuſtentare perniciem. Quæ quum adultæ peſtilentiſſimo halitu viciniam vrerent, rex inertis operæ pœnitens, potiturum filia qui peſtem amouiſſet, edixit. Quo non minori fortitudinis quàm libidinis inciramento frequens iuuentus adducta, periculoſam gnauiter operam erogabat. Cuius rei ſummam Regnerus ab intermeantibus expertus, laneum à nutrice ſagulum, villoſaq; admodum fœmoralia quibus inflictos anguium morſus eliderer, experiuit. Nam vt munimenti gratia referto pilis cultu vtendum credidit, ita agilitatis cauſa tractabilem ſumpſit. Cúmque nauigio Suetiam appuliſſet, incidente gelu aquis de induſtria corpus iniecit, humefactamque veſtem quo minus penetrabilis redderetur, brumæ durandam præbuir. Qua amictus ſalutatos comites ad fidem Fridleuo ſeruandam hortatus, ſolus procedit ad regiam. Qua viſa enſem lateri nectens, dextræ telum inſerit amẽtatum. Procedenti inuſitatæ magnitudinis obuius allabitur ſerpens. Huic alter granditate par priorisque prolapſum inſecutus arrepſit. Qui iuuenem modo caudæ voluminibus quatere, modo pertinaci vomitu ac veneno conſpuere decertabant. Interea aulici tutiora complexi latibula, perinde ac pauentes puellulæ rem eminus inſpectabant. Ipſe rex pari metu perterritus, in anguſtum cum paucis con claue refugerat. At Regnerus gelati cultus duritie fretus, non armis modo, ſed etiã amictu virulentos fruſtrabatur aſſultus, ſolúsque duarum rictum pertinaci ſpiritu virus in ſe profundentium infatigabili congreſſione ſuſtinuit: quippe morſus clypeo, venenum veſte reſpuit. Ad vltimum excuſſum manu telum ſtrenuè inceſſentium ſe belluarum corporibus adigit, eoq; vtriuſque præcordia lacerans, fœlicem pugnæ euentum habuit. Cuius cultum rex curioſius contemplatus, quum hirtum atque hiſpidum animaduertiſſet, præcipuè tamen occiduæ veſtis horrorem, maximeq; incomptam braccarum ſpeciem eludens, Lothbrog eum per ludibriũ agnominauit. Quem etiam vt ex laboribus recreatet, cum amicis epulaturum accerſit. Ille prius reuiſendos ſibi quos reliquerat arbitros aiebat, profectusq; eoſdem futuræ epulationis gratia nitidius cultos adducit. Ac demum peracto conuiuio præfixum victoriæ pignus accepit. Ex qua Rathbarthũ Dun, Warthnumq; egregiæ indolis pignora procreauit. Hiſdem Syuardus, Biornus, Agnerus, Iuarusq; natura fratres adiecti ſunt. Interea Iutiæ Scani inſopibili ſeditionis face ſuccenſi, abrogato Regneri titulo, Haraldo cuidam rerum cõtribuunt ſummam. Aduerſum quos Regnerus legatis Noruagiam miſſis, quum amica precaretur auxilia, Lathgertha priſtini amoris pertinaciore hauſtu exuberans, cum viro ac filio nauigationem arripuit. Centum ac viginti nauium claſſem ei à quo olim repudio acta fuerat, exhibere ſuſtinuit. Qui etiam vniuerſę opis egenum ſe iudicans, ab omni ætate præſidium mutuari curauit, robuſtisq; imbecilles agglomerans, fortium cuneis ſenũ, puerorumq; partes inſerere non erubuit. Igitur apud campum qui latialiter Laneus dicitur, in primis Scanorum res obterere orſus, graue cum factioſis bellum habuit. Vbi Iuarus ſeptimum agens annum inſigni pugna edita puerili corpore grandęuum robur exercuit. Syuardus verò dum hoſti vim aduerſo corpore ingerit, humi collapſus prono vulnus excepit. Quę res inſpectantibus ſocijs grauiſſimam circũſpiciendæ fugæ ſolicitudinem attulit, nec Syuardum modò, ſed & omnia ferè Regnericæ partis arma deiecit. Verum hũc attonitarum mentium lapſum Regnerus virili opera hortatuq; firmauit, paratosq; vinci victoriam conari perpulit. Lathgertha quoq; teneris membris incomparabilẽ fortita ſpiritum, trepidantis militiæ ſtudium ſpecioſo fortitudinis exemplo contexit. Militari nanq; diſcurſu inopinatorum terga circunuolans, ſocialem metum in hoſtilia caſtra cõuertit. Ad vltimum laxata Haraldi acie, atq; ipſo per ſummam ſuorum ſtragem fugato quum domum ex acie reuertiſſet, ſpiculo quod toga occultauerat noctu mariti iugulũ attentauit,

Angues quotidie bouis integro cadauere in propriam paſcentis perniciẽ nutrita.

totiusq; potentiæ eius ac nominis ſummam inuaſit. Inſolentiſſimus nanq; fœminæ ſpiritus abſq; viro regnũ gerere, quàm fortunæ eius communicare iocundius duxit. Interea Syuardus oppido quod in vicinia erat allatus, curandũ medicis corpus præbebat. Quibus ad ſummã vſq; deſperationẽ prouectis, dum vulneris immanitas adhibita fomentorũ genera fruſtraretur, quidam ſtupenda magnitudine ægri lectulum adire conſpectus, ſi ſibi illorum quos armis oppreſſurus foret animas dedicaſſet, protinus incolumitate gauiſurũ promittit. Nec nomine quidem ſuppreſſo, Roſtarum ſe dici ſubiunxit. Animaduertens autem Syuardus paruulæ promiſſionis impendio ingens comparari beneficiũ poſſe, penitus cupide paruit. Tunc ſenex attrectatæ tabis liuorem repentino manus auxilio diſpulit, ſubitamq; vulneri cicatricem intendit. Poſtremo pupillas eius puluere perfundens abijt. Qui maculis repente coortis, eximiã vermiculorũ ſimilitudinẽ obſtupeſcentibus oculis ingenerauit. Crediderim huius miraculi autorẽ futuram iuuenis ſæuitiam euidentiori luminũ teſtimonio prodere voluiſſe, nè perſpicacior corporis pars ſequentis vitæ præſagio vacua maneret. Quem anus quæ potionibus eius præerat, vermiculatas ore notas præferre conſpiciens, inuſitato iuuenis horrore permota ſubito lapſu decidens, linqui animo cepit. Quo euenit vt Syuardo ſerpentini oculi vulgatum late cognomen accederet. Interea nuptam Regneri Thorã violentus morbi caſus abſumpſit, eaq; res amantiſſimo coniugis viro infinitam ægritudinis moleſtiã peperit. Quam optime negocio diſcutiendã ratus, ſolatium ab exercitio mutuari, doloremq; labore temperare conſtituit. Militiã itaq; detrahendæ ægritudinis, pariendiq; ſolaminis gratia meditatus, ſtatuit vt vnuſquiſque paterfamilias, quem inter liberos contemptiſſimũ duceret, aut ſi quem pigrioris operæ, ac minus ſpectatæ fidei ſeruum haberet, ſtipendia ſibi meriturũ offerret. Quod edictum tametſi parũ propoſito competens videretur, inualidiſſimos Danicæ gentis aliarum nationum fortiſſimis præſtare docuit, magnumq; iuuentuti profectum attulit, delectis certatim ſocordiæ notã abſtergere cupientibus. Præterea vt omnis controuerſiarum lis ſemotis actionũ inſtrumentis, nec accuſantis impetitione, nec rei defenſione admiſſa, duodecim patrum approbatorum iudicio mandaretur, inſtituit. Cuius legis beneficio temeraria litiũ contractione ſummota, improborum calumniæ ſufficienter obuiatum exiſtimans, arma in Britanniam erexit, regemq; eius Hamam, Hellæ nobiliſſimi iuuenis patrẽ, pugna perſtrictũ occîdit. Inde Scotiæ ac Petiæ inſularũq; quas auſtrales vel meridianas vocant, ducibus interfectis, Syuardo ac Rathbartho filijs vacuas gubernatore prouincias in poteſtatẽ addixit. Noruagiam quoq; principe ſuo violenter exutã Fridleuo parêre præcepit, eundẽq; Orchadibus proprio duce defectis præferre curauit. Interea Danorum quidam pertinacioris erga Regnerũ odij obſtinatis ad rebellandũ animis Haraldi quondam profugi partibus aduoluti, proſtratã tyranni fortunam attollere conati ſunt. Qua temeritate inſolentiſſimos belli ciuilis aduerſum regẽ ſpiritus excitauerunt, externiſq; liberum domeſticis implicuere periculis. Ad quos conſtringendos Regnerus cum inſularium Danorum claſſe profectus, rebellium agmẽ eliſit, Haraldumq; ſuperati exercitus ducem fuga in Germaniam actum, honorẽ improbe partum impudenter abijcere compulit. Captiuos quoq; ſimplici morte afficere non contentus, tortos necare maluit, vt qui ad deſerendam impietatem adduci non poterant, ne ſpiritum quidem niſi per ſummam pœnarum violentiam deponere ſinerentur. Cæterum latiſundia eorum qui cum Haraldo profugerant, ſecum ſtipendia peragentibus partitus eſt, eo patres punitiores iudicans, quod ad liberos quos ſuo iudicio repuliſſent, charioribus patrimonio ſpoliatis, honorem hæreditatis ſuæ tranſlatum viderent. Sed ne ſic quidem vltionis ſatietate perſuſus, inſuper Saxoniam, quod eam aſylum hoſtium, Haraldiq; profugium crederet, oppugnare conſtituens, implorato filiorum auxilio, Carolum tunc fortè illis imperij ſui finibus immorantem offendit. Cuius quum interceptis vigilibus præiectas feſelliſſet excubias, atque ob hoc cætera factu leuia duceret, conatuq; promptiora ſperaret, ſubitò diuina futuri muliercula tanquam cœleſte quoddam oraculũ, aut diuinæ voluntatis interpres, ſalutari re-

gem

gem prædictione permonuit, aduentantisq; periculi malum fœlici vaticinio præcucurrit, Syuardi claſſem ad Sighnini fluminis fauces appuliſſe denuncians. Imperator attente accepto monitu hoſtilem interpretatus aduentum, ſignificatos ſibi barbaros pugnæ oppoſitu conſtringendos curauit. Qua in Regnerum habita, non ſimiliter vt diſcriminis cautelam hauſit belli actum impleuit. Itaque infatigabilis ille totius penè Europæ domitor ſereniſſimis, ampliſſimisq; victorijs tantam terrarum partem emenſus, tot ciuitatum, tot gentium victorem exercitum auerſis bello pectoribus vtiius prouinciæ paruula manu profligatum aſpexit. Cúmque Regnerus oneratis tributo Saxonibus de morte Herothi certum è Suetia nuncium accepiſſet, liberóſque ſuos Sorli ſuffecti regis calumnia auitis bonis exutos cognoſceret, Biorni, Fridleui, atque Rathbarthi collegium apprecatus (nam Regnaldus, Witſercus, & Ericus, quos ex Suanlogha progenuerat, nondum habilem armis ætatem impleuerant) Suetiam petijt. Cui occurrens cum exercitu Sorlus, publice an priuatim dimicandi optione facta, ſingularem deligēti conflictum Scarchdhum ſpectatæ audaciæ pugilem, cum ſeptena filiorum manu ex prouocatione pugnaturum admouit. Cum quibus Regnerus tribus filijs in certaminis ſocietatem aſſumptis, vtroque exercitu inſpectante congreſſus, agone victor exceſſit. Biornus vero quod integer hoſti cladem ingeſſerat, tanquam à ferrei lateris firmitate ſempiternum vſurpauit agnomen. Qua victoria Regnerus omnis periculi ſuperandi fiduciam nactus, Sorlum cum vniuerſis quas ductauerat copijs impetitum occidit. Cumq; Biorno ob conſpicuæ fortitudinis meritum Suetica prælatione donato, aliquāto bellorum interſtitio quieuiſſet, cuiuſdam forte mierculæ amantior factus, quo promptiorem ſibi potiendæ eius aditum strueret, patrem ipſius ampliſſimo beneficentiæ cultu officioſiſſime captandū curauit. Sæpe enim numero accerſitum ad epulas pluri..iæ comitatis officijs proſequebatur. Nam & venientem aſſurgendi reuerentia, diſcumbentemq; proximo ſibi conſeſſu veneratus eſt. Sæpe etiam donis, interdum benigniſſimo recreauit alloquio. Qui quum tantæ honorationis cauſam à nullo ſuo merito profectam animaduerteret, cogitatione variè deflexa, ex amore filiæ ſuæ tacitam principis liberalitatem deſcendiſſe cognouit, libidinoſum propoſitū humanitatis nomine colorantis. Quā vt exactiſſimum amantis ingenium fruſtraretur, tanto impenſius obſeruandā curauit, quāto eam latentioribus ſtudijs ac peruicacioribus modis ambiri cōperit. Verum Regnerus certiſſimo conſenſus eius nuncio recreatus, villá in qua aſſeruabatur acceſſit, nihilq; amori inuium putans, in vicino quendam ruſticę vitæ ſolitarius hoſpitio petijt. Mane commutata cum fœminis veſte, amicæ laneum opus explicanti muliebriter cultus aſtitit, virgineoq; operi rudes artificij manus callide ne ꝓderetur admouit: nocte vero votis virginem amplexatus indulſit. Cumq; matureſcente partu temeratæ pudicitiæ facinus tumidiore puellæ gremio proderetur, incertus pater cui ſe filia polluendam dediſſet, ignoratum ſtupri autorem ex ipſa maxime cognoſcere perſeuerauit. Qua ſe neminem præter pediſſequam lecti participem habuiſſe pertinacius affirmante, rem regi cognoſcendam mandauit. Ille inſontem famulam inuſitata criminatione notari non ſuſtinens, proprij ſceleris profeſſione alienæ innocentiæ fidem facere non erubuit. Qua humanitate, & muliebris calumniæ partes repulit, & ne ridiculus rumor apud improbas aures ſereretur effecit. Præterea gignendum ex ea filium ſui ſanguinis eſſe, quodque eum Vbbonem nuncupari vellet, adiecit. Qui quum aliquatenus excreuiſſet, teneræ ætatis ingenio maturæ diſcretionis habitum apprehendit. Matris enim dilectionem quod excellenti ſe toro miſcuiſſet, amplexus, venerationem patris quod ad obſcuriorē iuſto copulam deſcendiſſet, abiecit. Poſt hæc Regnerus expeditionem in Helleſponticos parans, vocataq; Danorum concione ſalubertimas ſe populo leges laturum promittens, vt vnuſquiſque paterfamilias ſicut ante quem minimi inter liberos duxerat militaturum exhiberet, ita tunc valentioris operæ filium, aut probatioris fidei ſeruū armaret, edixit. Quo facto, omnibus quos ex Thora procreauerat filijs præter Vbbonem aſſumptis, Helleſpontū eiusq; regem Dian vatijs cōtuſum bellis laceſſendo perdomuit. Ad vltimum eundem crebertimis diſcrimini-

bus implicatum extinxit, cuius filij Dian & Daxon olim Rutheni regis filias maritali ſorte complexi, impetratis à ſocero copijs, ardentiſſimo ſpiritu paternæ vindictæ negocium rapuerunt. Quorum Regnerus immenſum animaduertens exercitum, diffidentia copiarum habita, equos æneos ductilibus rotulis ſuperpoſitos, ac verſatilibus curriculis circunductos, in confertiſſimos hoſtes maxima vi exagitari præcepit. Quæ res tantum ad laxandam aduerſariorum aciem valuit, vt vincendi ſpes magis in machinamento, quàm milite repoſita videretur. Cuius intolerabilis moles quicquid impulit, obruit. Altero ergo ducum interfecto, altero fuga ſublapſo, vniuerſus Helleſponticorum ceſſit exercitus. Scithæ quoq; Daxon arctiſſimo materni ſanguinis vinculo contingentes, eodem obtriti diſcrimine referuntur. Quorum prouincia Witſerco attributa, Ruthenorum rex parum viribus fidens, formidoloſa Regneri arma fuga præcurrere maturauit. At Regnerus cæteris prompta ſibi deditione ſubſtratis, quum quinquennem propemodum piraticam expleuiſſet, Biarmos nuper deuictos inualida ſubiectionis fide palàm imperium detrectantes inuenit. Qui quum aduentum eius compertum haberent, carminibus aggreſſi cœlum, ſolicitatas nubes ad ſummam vſque nymborum violentiam impulerunt. Quæ res Danos aliquandiu nauigatione prohibitos alimentorum facultate defecit. Eoſdem quoque ſubito remiſſa tempeſtate æſtuoſiſſimi feruoris flagrantia torruit. Nec ea quidem peſtis concitati frigoris magnitudine tolerabilior extitit. Itaq; anceps geminę intemperantię malum, viciſſim affecta corpora immoderata vtriuſque ſtatus acceſſione corrupit. Cæterum laxi ventris profluuium complurimos exanimauit. Ita Danorum plerique dubia cœli qualitate cōcluſi, paſſim oborta corporum peſtilentia deceſſerunt. Cumq; ſe Regnerus adulterina magis quàm vera aëris vi præpeditum animaduerteret, vtcunq; nauigatione producta, in Curorum Semborumq; regionem acceſſit, qui maieſtatem eius perinde atq; honoratiſſimi victoris amplitudinem impenſius venerati ſunt. Quo beneficio rex magis aduerſus Biarmorum inſolentiam efferatus, ſpretæ maieſtatis ſuæ vindictam inopinato petiuit aſſultu. Quorum ignoti nominis rex ſubitanea hoſtium irruptione perculſus, ſimulq; conſerendæ cum ipſis manus fiducia vacuus, Matullum Fin marchię ducem perfugio petijt. Cuius peritiſſima ſagittariorum opera fretus, Regneri apud Biarmiā hyberna peragentem impune lacerauit exercitum. Quippe Finni lubricorum ſtipitum celeri allapſu curſum intendere ſoliti, arbitraria velocitatis potentia rapiuntur, promptiſſimamq; propinquitatis vel abſentiæ facultatem obtinere creduntur. Mox enim vt hoſtem læſerint, eadem celeritate qua ſubeunt auolant, nec procurſu languidius reditum tentant. Itaq; & vehiculorum & corporum agilitate inſtandi, fugiendiq; expertiſſimam obtinent poteſtatem. Credendum eſt tunc Regnerum fortunæ ſuæ imbecillitatem admiranter tuliſſe, quum ſe olim Romani culminis triumphatorē, ab inermi incōditoq; agmine ad vltimū vſq; diſcrimen abripi peruideret. Itaq; qui ſplendidiſſimum Romanę militię decus, maximiq; ac ſereniſſimi ducis inſignes copias excellēter obtriuerat, agreſtis & ignobilis vulgi ſordidiſſimo atq; tenuiſſimo apparatui ceſſit: iſq; cuius bellicam antea claritatē fortiſſimę gentis vis hebetare nequiuerat, deſpicabilis populi paruulā manum ſuſtinere non valuit. Quo euenit, vt ea manu qua clariſſimam orbis pōpā ac grauiſſimū militaris roboris inſtrumentū fortiſſimè cōtudit, qua tot peditū, tot caſtrorū, tanti equitatus fragorem apertiſſime ſubruit, vilē obſcuramq; plebeculam furtim & quaſi per latrocinium inceſſere ſuſtineret, illuſtremq; gloriam ſuam palàm atq; interdiu partam nocturna fallacia maculare nō erubeſceret, manifeſtæ fortitudinis loco clādeſtinas amplexatus inſidias. Quæ res vt opere deformis, ita exitu vtilis fuit. Nec Finnorū quàm Caroli fuga parcius gratulatus eſt, plus ſe virium in nudiſſima plebe, quàm in inſtructiſſimo milite reperiſſe confeſſus. Siquidem grauiſſimam Romanorum armaturam, quàm leuia pannoſæ gentis ſpicula tolerabilius ferre potuit: vbi Biarmorum rege interfecto, Finnorum vero fugato, Regnerus ſaxis rerum geſtarum apices præ ſe ferentibus, hiſdemq; ſuperne locatis, æternum victoriæ ſuæ monimentum affixit. Interea Vbbo per auū ſuum Heſbernum ad ſacrilegam regni cupiditatem adductus, abiecta paterni re-

ſpectus verecundia, capiti ſuo regium arrogauit inſigne. Cuius quum Regnerus inſolentiam ex Sueriæ ducibus Kelthero, Thorkilloq; cognoſceret, Gothiam verſus perpropere nauigationem exercuit. Quos Hesbernus Regneri partibus ſingulari fide deninctos expertus, præmio ſolicitatos regis deſertores efficere laborabat. Illi non flexo è ſententia propoſito, ex Biorni arbitrio ſuum conſiſtere retulerunt, cõfeſſi Sueonum neminem quod ab eius placito deſtitiſſet auſurum. Nec ſegniter ipſum Hesbernus benigniſſimis legatorum alloquijs captauit. Qui ſe perfidiæ quàm bonæ fidei propiorem fore denegans, pijſſimi patris amori improbiſſimi fratris gratiam anteferri perquàm nefariũ iudicabat. In ipſos verò legatos perinde ac grauiſſimi criminis hortatores laqueo animaduertit. Sueti quoq; de reliqua legatorum turba pari clade noxiæ exhortationis pœnas ſumpſerũt. Igitur Hesbernus occulto clandeſtinoq; paratui parum proſperum ratus conſtare progreſſum, adcitis palàm copijs manifeſtè procurrit ad bellum. At præfectus Iutiç Iuarus neutram ſacrilegæ pugnæ partem pietati propinquam autumans, impium bellum voluntario præcucurrit exilio. Regnerus verò Hesbernum apud ſinum qui latialiter viridis appellatur aggreſſus, occidit, exanimisq; abſciſum caput prora excipi mandans, terribile factioſis ſpectaculum edidit. Vbbo verò profugio vſus, itemq; patrẽ reuocato apud Sialandiam bello adortus, dum laxata ſuorum acie vndique ſolus impetitur, tantum aduerſi agminis fudit, vt hoſtilium cadauerum excremẽto perinde ac munitiõe firmiſſima circumactus facile prouocantiũ inhiberet acceſſum. Ad vltimum frequentioribus hoſtium globis obfuſus, comprehenſusq;, publicis vinculis onerandus abſtrahitur. At ille immenſa vi extricatis reciſisq; catenis, inditos ſibi nexus diſijcere ac lacerare adorſus, nullis obitum modis effugere potuit. At vbi Iuarus tumultum patriæ factioſi ſupplicio diſcuſſum comperit, Daniam petijt, quem Regnerus quòd inter ſæuiſſimas parricidiorum procellas, integerrimum ſe pietatis cultorem geſſerat, ampliſſima veneratione ſuſcepit. Intereà Daxon Withſercum Suetiæ principantem, diu nequicquam ſuperare conatus, tandem factæ pacis commento circumuentũ aggreditur: conuiuialiter ab eo exceptus, armatum ſubornauit exercitum, qui ſimulata mercatione in vrbẽ rhedis aduectus, hoſpitis domum nocturno laceraret aſſultu. Cuius latrocinij manum tãta Withſercus ſtrage perculit, vt hoſtilium corporum cumulo circunfuſus, niſi ſcalis ſupernè admotis comprehendi nequiret: duodecim quoq; comites eius pariter ab hoſte capti, facta ſibi repetẽdæ patriæ poteſtate, deuotis pro rege capitibus alienum participare periculum, quam ſuũ, abijcere maluerunt. At Daxon egregiç Withſerci formæ miſeratione permotus orientem ſpecioſiſſimæ indolis florem conuellere paſſus nõ eſt. Cui non tantũ ſalutem, ſed & filiam dimidio regni ſui dotatam in matrimoniũ obtulit, ac decori incolumitatem, quàm fortitudini pœnã afferre maluit. Ille vero precariæ vitæ vſum animi magnitudine floccipendẽs, impunitatem perinde atq; paruulum aliquod beneficiũ reſpuit, mortis ſententiam ſua ſponte complexus, præfatus Regnerum vindictam filij remiſſius exacturum, ſi eum in eligendo mortis genere proprio vſum arbitrio cõperiſſet. Cuius temeritatem admiratus hoſtis, ea fati ſpecie qua ipſe in ſe animaduertiſſet, conſumendũ eſſe promittit. Quam libertatẽ iuuenis ingentis beneficij loco ſuſcipiens, vinctum ſe cum ſocijs cremari petiuit. Nec ſegniter Daxon auidis fati precibus obſecutus, pro beneficio optatæ mortis ſupplicium erogauit. Quo audito, Regnerus obſtinato ad moriendum luctu, non modo mœrorem induit, verũ & per ſummam animi ægritudinem lectulo corpus affixit, doloremq; conceptum gemitu patefecit. Quem coniunx virilem ſupergreſſa fiduciam, imbecillitatis increpitũ virili adhortatione firmauit, reuocatumq; à mœrore animũ, arma impenſius celebrare perdocuit, affirmans fortiſſimum patrẽ cruentos filij cineres, iuſtius armis quàm lachrymis expiaturũ. Monuit quoq; ne muliebriter lugens, tantum ſibi ignominiæ fletu pareret, quantum antea claritatis virtute contraxerat. At hanc vocem veritus Regnerus, ne priſtinos fortitudinis titulos effœminato mœrore contereret, diſcuſſo mœſtitiæ habitu, depoſitiſq; doloris inſignibus, promptiſſima vindictæ ſpe iacentem reuocauit audaciam. Adeò interdum ab inualidis fortia roborantur ingenia.

Pacis facta violatio.

Iuaro ergo regni tutelam deferens, Vbbonemq́; priſtinæ gratiæ redditũ paterna charitate complectens, traiecta in Ruſciam claſſe, cōprehenſum Daxon, catenarumq́; pœna coercitum, apud Vtgarthiam cuſtodiæ relegauit. Siquidem tunc Regnerũ aduerſus chariſſimi filij interfectorem, clementiſſima animi moderatione vſum eſſe conſtabat, cum ad cōcupitæ vltionis ſatietaté exilium ſontis, quàm necẽ ſufficere maluit. Qua quidem humanitate magnus Ruthenis iniectus eſt rubor, vlterius aduerſus eum ſæuiendi regem, quem ne iniuriarum quidem acerbitate ad infligendam captiuis mortem impellere potuerũt. Eundem quoq; Regnerus breui in gratiam reductum patriæ reddidit, pollicentem ſe ei annuo nudatum pedes, cum duodecim patribus diſcalceatis ſuppliciter tributa penſurũ. Enimuero in captiuum ac ſupplicem leniter animaduertere, quàm cruẽtam ſecutim diſtringere, ſuperbamq́; ceruicem ſedulo mulctare ſeruitio, quàm ſemel elidere ſatius duxit. Inde prouectus filium ſuum Ericum ventoſi pilei cognomen habentem Suetiæ præfert. Vbi Fridleuo atq; Siuardo apud ſe ſtipendia merentibus, Normanos, Scotosq́; duobus alijs falſo regis nomen arrogaſſe comperiẽs, inprimis Noruagicæ rei vſurpatorem ſuſtulit, eamq́; Biorno fruendam tradidit.

DEINDE eo atque Etico adcitis Orcades populatus, ad vltimum Scotorum finibus appulit, eorumq́; regem Murial triduano exhauſtum prælio interfecit: verum filij eius Dunuat, atq; Rathbarthus pugna ſpectabiliter edita ab hoſte necati, ſanguine ſuo cruentam patri victoriam pepererunt. Cumq́; in Daniam reuerſus coniugem Suanlogam interim morbo cognouiſſet abſumptam, protinus ſolicitudini remedium ſolitudine quæſiuit, ægræq́; mentis luctum intra penatium ſuorũ clauſtra cohibere paſſus non eſt. Verum hanc mœroris acerbitatem Iuari regno pulſi repentinus detraxit aduentus. Quippe Galli fugato eo in Hellam quendam Hamonis filium falſam regis contulerant poteſtatem. Quo duce Regnerus perinde atque locorum perito vſus, edita claſſe, portum qui Noruicus appellatur acceſſit, vbi expoſitis copijs, Hellam Gallicana virtute ſubnixum, poſt extractam in triduum pugnam fugę amantem effecit, eaq́; res creberrimo Anglorum, rariſſimo Danorum ſanguine conſtitit. Cúmque ibidem Regnerus annum victor expleſſet, conſequenter excitis in opem filijs Hyberniam petit, occiſoque eius rege Melbrico, Diflinam barbaris opibus refertiſſimam obſedit, oppugnauit, accepit, ibique annuo ſtatiuis babitis, mediterraneum fretum pernauigans ad Helleſponticum penetrauit, interiecta regnorum ſpatia clariſſimis emenſus victorijs, continuæ fœlicitatis progreſſum nuſquam interpellante fortuna. Inter hæc Haraldus quondam aſtipulatione Danorum Regneri militiam languidiore ſtudio comitantium, recidiuos patriæ tumultus incutiens, regij nominis vſurpator emerſit. Qui Regneri ab Helleſponto redeuntis armis exceptus, cum rebus infeliciter geſtis exhauſta domeſticæ opis præſidia animaduerteret, Lodouicum Maguntiæ conſtitutum auxilia petiturus acceſſit. At Ludouicus ſummo amplificandæ religionis ardore confertus, conditionem Barbaro intulit, opem ſpondendo, ſi Chriſti cultum exequi conſenſiſſet. Nullam enim poſſe aiebat animorum interuenire concordiam, diſſona ſacra complexis. Quamobrem petitorem opis primum religionis contubernio opus habere, neque magnorum operum conſortes exiſtere poſſe, quos ſupernæ venerationis formula diſparaſſet. Qua ſententia & ſalutem hoſpiti, & ſibi pietatis præconium peperit. Haraldum enim ſolenni lauacro vſum conſequenter Saxonicis roborauit auxilijs. Quibus is fretus, in territorio Sleſuicenſi dicandam deo ædem ſolicita moliebatur impenſa. Hic itaque ſanctiſſimi tenoris ſpecimen à Romanis ritibus mutuatus, profanato perfidorum errore delubra diruit, victimarios proſcripſit, flaminium abrogauit, atque inconditæ patriæ chriſtianiſmi ſacra primus intulit, reiectoque dæmonum cultu, diuinum æmulatus eſt, ſupremo quicquid ad cuſtodiam religionis attinuit, ſcrupuloſiſſima cura ſeruauit. Sed non tam efficaciter, quàm pie rem auſpicatus eſt. Superueniens enim Regnerus, inductaq́; per eum ſacra temerans, vera religione proſcripta, priſtino adulterinam loco reſtituit, ac ſuo cerimonias honore donauit. Haraldus vero profugus fortunam ad ſacrilegium tranſtulit. Nam vt præcipuum inchoatæ religionis ſpecimen, ita

Vera animorum nō poteſt eſſe concordia, vbi diſpar religio.

ita primum neglectæ ſpectaculum fuit, atq; ex ſplẽdido ſanctitatis autore, infamis eiuſdem deſertor euaſit. Interea Hella ad Hybernos collatus, omnes qui ſe Regnero propiore fide deuinxerant, ferro ſupplicijsq; mulctauit. Quem Regnerus claſſe adortus, iuſta omnipotentis animaduerſione manifeſtas detractæ religionis pœnas pependit. Comprehenſus enim atque in carcerem coniectus, noxios artus colubris conſumendos aduertit, atque ex viſcerum ſuorum fibris triſtem viperis alimoniam præbuit. *Calamitoſus vitæ finis.* Cuius adeſo iocinore, cum cor ipſum funeſti carnificis loco coluber obſideret, omnem operum ſuorum curſum animoſa voce recenſuit, ſuperiori rerum contextui, hanc adijciẽs clauſulam, ſi ſuculæ verris ſupplicium ſciſſent, haud dubio irruptis haris afflictum abſoluere properent. Quo dicto Hella adhuc nonnullos filiorum eius viuere interpretatus, quieſcere carnifices, amoueriq; viperas iubet. Cúmque ſatellites peragendæ iuſſionis gratia accurriſſent, Regnerus imperium regis funere ſuo præceſſerat. Quem quid aliud quàm duas inter ſe fortunas partitas eſſe dicemus, alteram quæ ei incolumem claſſem, propenſum imperium, præcipuas piraticæ vires adijceret, alteram quæ claritatis ruinam, commilitonum necem, acerbiſſimum vitæ exitum irrogaret, cum ipſum carnifex venenatis belluis circunfuſum, eo corde, quod aduerſus omne diſcrimen immobile geſſerat, aſpides exatiantem videret. Itaque ex ſpecioſiſſimo victore ad miſerabilem ea ptiui ſortem deductus, ne quis nimium fortunæ credat, edocuit. Quem caſum Iuarus dum forte ludos inſpectaret, accepit. Sed nihilominus vultum in eodem habitu continens, ſolitóque nulla ex parte infractior, non ſolum nunciatam parentis cladem doloris diſſimulatione ſuppreſſit, ſed ne ſtrepitum quidem exoriri paſſus, attonitum rumore populum theatro diſcedere vetuit. Itaque neque oris hilaritatem depoſuit, ne ceſſato ludo ſcænam interrumperet, neq; oculos à publico plauſu ad priuatam mœſtitiam flexit, ne ex ſummo tripudio repente in vltimum prolapſus mœrorem potius calamitoſi filii, quàm iocabundi ducis partes egiſſe videretur. Syuardus vero eodem nuncio accepto, propior paternæ charitati, quàm priuatæ paſſioni, haſtile quod forte in manu habebat altius pedi ſtupefactus immerſit, triſtitiæ ſalebra corpoream negligente moleſtiam: vt enim animi vulnus patientius ferre potuiſſet, corporis partem grauius afficere ſtuduit. Quo facto ſimul fortitudinem mœrorémque detexit, fortunam ſuam inter calamitoſum filium, conſtantemque partitus. At Biornus inter teſſerarum iactus delato ad ſe paternæ mortis nuncio, tanta vi correptum manu calculum preſſit, vt tabulæ quoque cruorem digitis extortum infunderet, vbi nimirum fortunæ iactum ipſa quam verſabat alea leuiorem eſſe didicit. Quod audiens Hella, hunc trium parentis obitum fortiori animi robore ſuſtinuiſſe iudicauit, qui nihil pietatis eius funeri præſtitiſſet, ideoq; ſibi Iuari ſuſpectiſſimam haberi virtutem. Iuarus verò petitis Angliæ partibus, quum claſſem ſuam conſerendi cum hoſte belli impotentem animaduerteret, aſtum audaciæ præferens, Hellam acumine tentat, ſpatium arui quantum equino tergore *Iuari aſtus in* complecti potuiſſet, in ſequeſtræ pacis pignus expoſtulans. *petendo aruo.* Et quidem quod petijt impetrauit. Rex enim paruo preces ſtare autumans, à tanto hoſte exiguum magnæ rei loco expeti gratulatus eſt, ratus per quam breue tergus, paululum ruris occupaturum. At Iuarus corio in exiles admodum corrigias ſciſſum extracto, habilem exædificandæ vrbi agrum implicuit. Igitur Hella prodigalitatis pœnitentia ſuccedente, magnitudinem corij ſera ęſtimatione collegit, diuiſam cuticulam rectius quàm incolumem menſus. Quam enim exiguum ſoli cincturam credidit, ampliſſima iugera latius occupantem aſpexit. Iuarus vero conditæ vrbi abunde ſuffecturos obſidioni commeatus inuexit, ab inedia perinde atq; hoſte defenſam haberi cupiens. Interea Syuardus ac Biornus cum quadringentarum nauiũ claſſe ſuperuenientes, bellum regi manifeſta prouocatione ſignificant. Idque ſtatuto tempore executi, comprehenſi ipſius dorſum plaga aquilã figurante affici iubent, ſæuiſſimum hoſtem atrociſſimi alitis ſigno profligare gaudentes. Nec vulnus impreſſiſſe contenti, laceratam ſaliuere carnem. Taliter perempto Hella, Biornus ac Siuardus regna ſua reduces expetiuere. Iuarus Angliam biennio tenuit. Interea Dani perſeuerantiſſima bellum factione complexi, Syuardo cuidam atque Erico

regia gente creatis publicam detulere tyrannidem. Quos Regneri filij communiter mille ſeptingẽtarum nauium claſſe apud Sleſuicũ adorti, ſemeſtri deleuere pugna. Colles indicio manẽt, nec minus is apud quẽ belligeratũ eſt ſinus Syuardi funere inclaruit. Iamq; præter Regneri filios regius propemodũ interierat ſanguis. Exinde Biorno atq; Erico domum reuerſis, Iuarus atq; Syuardus quo tenaciores rebellibus frenos imponerent, in Dania reſederunt, Agnerum Angliæ præſerentes, qui repulſa prouocatus Anglorum, opitulãte Siuardo contemptricem ſui prouinciam incolis vacuefaciendo tenacia ſitu iugera cultore carere, quàm inſolentẽ alere maluit, pinguiſſimaq; inſulę rura, teterrima vaſtitate perfundens, deſertæ quàm ſuperbæ regioni imperitare ſatius autumauit. Poſt hæc Ericum apud Sueciã Osteni cuiuſdam malignitate ſublatum vlciſci cupiens, dum alienę vindictę arctius incumbit, ſuum hoſti ſanguinem erogauit: dumq; cæſi fratris pœnas auidius expetit, proprium fraternæ charitati funus impendit.

Itaqve Syuardus ſummis totius Danicæ concionis ſuffragijs paternũ apprehendit imperiũ. Hic autem poſt editas late ſtrages domeſtica claritate contentus, toga quàm armis illuſtris haberi maluit, omiſſoq; caſtrorum cultu, ex acerrimo tyranno exactiſſimũ pacis cuſtodem agere cepit, tantũ decoris in ocio atq; vacatiõe conſtituens, quantũ antè in victoriarũ frequentia repoſitũ autumabat. Adeò autẽ ſtudiorum eius mutationẽ fortuna fauorabiliter proſecuta eſt, vt ſicut ipſe neminem, ita nec ipſum quiſquã hoſtiliter laceraret. Idem fato functus, Ericum admodum infantulũ naturæ magis quàm regni aut pacis hæredem habuit. Quippe Ericus Haraldi frater tenerrimã eius ætatulam ſpernẽs, irrupta cum ſeditioſis patria, regium occupauit inſigne, nec erubuit laceſſita legitimi ducis infantia, adulterinã arripere poteſtatẽ, hoc ſe regno indigniorẽ comprobans, quod imbellem eo ſpoliare ſuſtinuit. Igitur illum ſceptro, ſeipſum virtutibus exuit, & dum armis incunabula appetit, omni pectus virilitate nudauit. Neque enim vbi cupiditas ambitioq; flagrauit, conſanguinea charitas ſedem habuit. Sed hanc inhumanitatẽ ſupernę vltionis ita penſauit. Inter ipſum nanq; ac Guthormum Haraldi filium ſubitò tanta clade confectum eſt bellum, vt eorum vtroque cum innumeris alijs interempto, regia Danorum ſtirps atrociſſimis exhauſta cædibus, ad vnicum ſuperioris Syuardi filium redigeretur.

Vbi cupiditas ambitioq; flagrat, conſanguinea charitas locum non habet.

Hic conſanguineorũ iactura regnandi fortunã adeptus, vtpote propinquorum nece quàm incolumitate felicior, relictis aliorum exemplis per auiti negocij veſtigia decurrit. Repente nanq; ſtudioſiſſimus piratici muneris executor apparuit. Et vtinam in abolendo chriſtianiſmi cultum, temerarium Regneriani ſpiritus non egiſſet hæredem. Siquidem religioſiſſimum quenque aut ſupplicijs inſequi, aut rebus exuere, exilióque mulctare perſeuerauit. Sed fruſtra principium cauſer, cuius exitum probem. Laudabilior enim eſt vita, cuius initium turpe, ſpecioſus finis abripit, quàm cuius probabile exordium in culpas flagitiaque decurrit. Siquidem Ericus ad ſalutares Anſgarij monitus ſacrilegæ mentis errore depoſito, quicquid per eiuſdem inſolentiam commiſerat, expiauit, tantumq; in excolenda religione ſe geſſit, quantum egerat in aſpernanda. Itaque non ſolum ſanioris diſciplinæ hauſtum docili animo traxit, verumetiam primæuas maculas finali puritate perterſit. Hic filium Kanutum ex Guthormi filia eademq; Haraldi nepte progenitum ſuperſtitem moriens dereliquit.

Hvivs infantia manente regni pupilliq; tutor expoſcitur, verum quoniam huiuſce muneris aduocationem præſtare pleriſq; vel inuidioſum, vel arduum videbatur, ſortitione virũ legi placuit. Prudentiſſimi nanq; Danorum in tam excellẽti negocio arbitrario delectu vti pertimeſcentes, plus alienæ fortunæ quàm ſuis ſententijs permiſerunt, electionis euentum fortuitò magis quàm ſolido conſilio delegantes. Quo euenit vt Ennignupus quidam ampliſſimæ atque integerrimæ virtutis, tam oneroſæ functioni humeros ſuos ſubmittere cogeretur, decretamq; ſorte adminiſtrationem ingreſſus, non minus vniuerſorum res, quàm ſingularia regis incunabula tueretur. Vnde & ei quidam parum annalium periti medium in faſtis locum tribuunt. Cúmque Kanutus decurſis adoleſcentiæ ſpatijs ab annis viri-

lita-

litatem rraxiſſet, amotis qui ſibi beneficium educarionis impenderant, ex penè deſperato adoleſcente auror inſperatę probitatis euaſit. hoc vno deflēdus, quod abſq; Chriſtianæ religionis inſignibus è vita ad mortem tranſitum habuit.

Sᴇᴅ mox ad filium eius Frothonem rerum ſumma conceſſit, cuius fortuna armis belloq; alita, eò felicitatis exceſſit, vt prouincias quæ à Danis quondam defecerant, priſtino adactas iugo, vetuſtis alligaret obſequijs. Qui etiā ſeipſum apud Angliam iampridē chriſtianiſmi peritam ſolennibus aquis humectandū exhibuit. Cæterum priuatam ſalutē ſuam in publicā exuberare cupiens, ab Agapito qui tunc ciuitatis Romanæ ſacris præerat, Daniā diuinitus erudiri petiuit. Quod antequā voris exequeretur abſumptus eſt. Nam fatis ſuis Romanæ legationis præcucurrit aduentum, animo certe quàm effectu ſuperior, tātumq; ſupernæ compenſationis ob pietatis propoſitum aſſecutus, quantum cæteris præſtatur ex opere.

Hᴠɪᴠs filius Gormo, cui quod ex Anglia oriundus extitit, Anglici cognomen inceſſit, patre extincto, promptiore fortuna quàm diuturniore apud inſulam regiam adeptus eſt arcem. Dum enim Daniam diſponendæ eius gratia petiſſet, ex Anglia, lōgam paruuli ſeceſſus iacturam expertus eſt. Quippe Angli libertatis ſuæ fortunam in eius abſentia reponentes, publicam à Danis defectionem moliendo, præcipitem rebellandi fiduciam induerunt. Sed quo eum Anglia inuidentius ſpreuit, hoc Dania fidentius coluit. Itaque dum ad duarum prouinciarum vtramque auidas imperij manus porrexit, altera potitus, alterius irreuocabiliter dominationem amiſit, nihil vnquam fortiter pro ipſius recuperatione conatus. Adeò difficile prægrandia continentur imperia.

Pᴏsᴛ quem filius eius Haraldus Daniæ regnator inceſſit, ob hoc quidē obſcurioris apud poſteros memoriæ, egregiorumq; operum monimentis vacuus, quod regiarum opum ſeruator magis quàm propagator extiterit.

Pᴏsᴛ hūc Gormo arcem obtinuit, ſemper infenſi erga religionem animi, chriſticolarum perinde ac teterrimorum hominum reſpectum extinguere cupiens. Omnes huiuſce normæ participes vario iniuriarū genere fatigatos, quibus potuit calumnijs inſequi nō quieuit. Quinetiam vt priſcum delubris cultum reſtitueret, templum in fundo Sleſuicenſi a religioſis conditum tanquam ſacrilegum aliquod impietatis domicilium, ab imis fundamentorum partibus demolitus eſt, quos ſupplicijs non attigerat ſacræ cellę ſtrage puniens. Hic tametſi proceritatis habitu eximius putaretur, parum reſpondentem corpori animum geſſit.

Iᴛᴀ enim mores ſuos intra regnandi ſatietatem continuit, vt ſeruata potius quàm aucta maieſtate gauderet, ſatiusq; tueri proprium, quàm alienum inceſſere duceret, magis de acquiſitorum cuſtodia, quàm acquirendorum incremento ſolicitus. Hic à maioribus coniugalia ſacra celebrare permonitus, Anglorum regis Hedelradi filiam Thiram nuptiali ſtudio inſecutus eſt. Illa vt erat grauitate atque induſtria ante alias præſtans, conditionem proco attulit, non ante ſe ei nupturam præfata, quàm Daniam ſub dotis nomine recepiſſet: eoq́ue pacto intercedente, Gormoni deſponſa nocte qua prima genialem torum conſcendit, ſponſum perſeuerantiſſimis precibus aggreſſa in triduum ſe virilis concubitus expertem dimitti periuit, non ante rebus venereis indulgere conſtituens, quàm matrimonium creandis liberis efficax futurum aliquo per quietem præſagio didiciſſet. Itaque ſimulatione continentiæ, matrimonij experientiam interpellabat cognoſcēdæ poſteritatis propoſitum pudicitię ſpecie tolerando, commerciúmque libidinis diſtulit, verecundiæ figmento fortunam propagandæ ſucceſſionis explorans. Alij eam vt temperantia ſua tori ſocium chriſtianiſmi ſacris adſciſceret, maritalis lecti blanditias detrectaſſe coniectant. Verum quanquam iuuenis amori eius flagrantiſſimo animo inhæreret, alienę tamen continentię, quàm proprię voluptati obſequi prætulit, ſpecioſiusque nocturnis motibus imperare, quàm lachrymoſa amicæ vota repellere arbitratus eſt, profectas ab induſtria preces pudicitiæ propinquas autumans: euenitque vt qui mariti partes agere debuerat, pudicitiæ cuſtodem præſtaret, ne in capite nuptiarum ſtuproſæ mentis nota afficeretur, quaſi plus libidinis viribus, quàm propriæ indulſiſſet verecundiæ. Cæterum ne inconceſſum virgi-

nis amorem libidinoſo complexu præcipere videretur, vicina latera non ſolum alterius complexibus exuit, ſed etiam deſtricto mucrone ſecreuit, atque ex cubiculari lecto ſuum ac ſponſæ diuiduum contrubernium reddidit: ſed voluptatem quã gratuita humanitate diſtulit, mox læta ſomnij ſpecie delibauit. Quippe profuſo in ſomnum animo, exiſtimauit duos alites coniugis ſuæ genitali parte prolapſos, ſed alterum altero grandiorem corpora ſuperne librantes præpeti cœlum volatu petere, exiguóque tempore interiecto reuerſos, ſuis altrinſecus manibus inſediſſe. Secundo quoque ac tertio patuula quiete recreatos, propaſſis alis aëri ſe crediſſe: tandémque minorem ex his ad ſe pennis cruore oblitis comite vacuum remeaſſe. Ea opinione attonitus, vt erat ſomno preſſus indicem ſtuporis queſtum ædidit, ac totos penates tumultuoſo clamore compleuit. Quàm ſpeculationem eo percontantibus famulis explicante, Thira fœlicem ſe prole futuram autumans, omiſſo differendarum nuptiarum propoſito, caſtimoniam quam cupide precata fuerat, auidius remiſit, cœlibatumq; ad Venerem transferens, ſponſo gratam ſuimet potiendæ copiam tribuit, continentis animi virtutem admiſſi concubitus ſatietate penſando, præfata minime ſe ei nupturam fuiſſe, niſi ex his adumbratæ quietis imaginibus certiorem fœcunditatis ſuæ fortunam hauſiſſet. Itaque vt vafro ita inuſitato conſilio pudicitiæ ſimulatio in futuræ prolis agnitionẽ tranſiuit: nec ſors opinionem eius fruſtrata eſt, breui enim Haraldi atque Kanuti fœlix prole mater apparuit, qui cum virilem attigiſſent ætatem, exerta claſſe effrenatam Sclauorum inſolentiam domuerũt, nec Angliam quidem immunem ab hoc vexationis genere reliquerunt: quorum 1 Edebrandus ingenijs delectatus, illatam à nepotibus vim voluptatis loco habuit, ampliſſimi beneficij nomine teterrimam amplexatus iniuriam. Multo enim amplius virtutis in eorum fortitudine, quam pietate repoſuit. Ideoq; ab infeſtis laceſſi, quàm ab ignauis coli ſpecioſius duxit, tãquam ex ipſo fortiſſimo indolis habitu futurum virilitatis eorum ſpecimen peruideret. Non enim ambigere potuit, quin extera quandoq; impetituri eſſent, qui materna tam audacter exigerent. Adeo autem iniurias officijs antepoſuit, vt præterita filia Angliam iiſdem teſtamento legaret, auitũ nomen paterno præſerre non dubitans. Nec imprudenter, quoniam aliquanto ſpecioſius mares, quàm fœminas regni vſum decere nouerat, imbellis filiæ ac fortiſſimorum nepotum conditionẽ ſeparãdam exiſtimans. Quo euenit vt Thira filios ſuos paternorum bonorũ hæredes non inuidenter exhæres ipſa conſpiceret: prælationem enim eorum honorabilem ſibi magis quàm contumelioſam fore arbitrata eſt. Iidem crebris piraticę quęſtibus locupletati, ſumma cum fiducia ſpes ſuas ad inijciendum manus Hybernię promouerunt. Cuius rex, Duflina quæ prouinciæ caput habebatur obſeſſa, cum paucis admodũ ſagittariæ artis peritis coniunctum vrbi nemus ingreſſus, Kanutũ magna cum militum frequẽtia nocturnis ludorum ſpectaculis interpoſitum inſidioſo fraudis circuitu vulnifica procul ſagitta petiuit, quæ in aduerſum regis corpus incidens, mortificum ei vulnus intorſit. Veritus autem Kanutus ne periculum ſuum hoſtes effuſo gaudio inſequerentur, atq; ob hoc cladis ſuæ fortunam diſſimulanter haberi cupiens, voce ſupremos anhelitus reddente, ludos abſq; tumultuatiõe peragi iubet. Qua arte prius Danos Hyberniæ potitores, quàm ſuum Hybernis exitum notum reddidit. Quis autem extinctum non plangeret, cuius diſciplina militum ſuorum victoriæ conſilio quàm ſpiritu diuturnior ſuffecit? Salus nanq; Danorum in vltimas anguſtias deducta, ac pene deſperationis periculis implicata, quia morientis ducis iuſſui paruit, breui quos timuit triumphauit. Quo tempore Gormo ad vltimum ætatis ſuę finem prouectus, ingentem annorum ſeriem luminibus captus exegerat, ſenectam ad vltimos humanæ conditionis terminos prorogando, magis de filiorum vita & incrementis, quàm reliquo ſpiritu ſuo ſolicitus. Tanta autem maioris filij charitate tenebatur, vt à ſe occidendum iuraret, qui prior ipſius exitum nunciaſſet. Cumq; fortè Thira haud dubium de eiuſdem exitio nuncium accepiſſet, nemine id Gormoni palàm inſinuare audente, præſidium calliditatis amplexa, caſum quẽ ore prodere timuit, opere explicauit. Maritum nanq; regio cultu exutũ, tetriore circũdedit, aliaq; doloris inſignia p quę cauſam luctus aperiret, admouit,

1 fortè Hedelradus, vt vſpiam ſuprà.

mouit,quod àntiqni talibus inter exequiarum actiones vti conſueuerant,acerbitatem mœroris habitus aſperitate teſtantes. Tunc Gormo: En mihi, inquit, Kanuti fatum publicas? Et Thira, idipſum (ait) tuo potius quàm noſtro declaratur augurio. Quo dicto marito mortem,ſibi viduitatis cauſam præbuit, nec antè filiũ quàm coniugem planxit. Itaq; dum viro nati fortunam exprimit, alterum alterius funeri ſociauit,amborumq́; exequias paribus proſecuta lachrymis,huic coniugales,maternos illi planctus impendit, quanquam tunc temporis magis ſolatijs erigenda, q̃ cladibus obtergenda fuiſſet.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI NONI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI
HISTORIÆ DANORVM LIBER DECIMVS.

DEFVNCTO Gormone Haraldus hæreditariæ dominationis fortunam conſpicuæ fortitudinis operibus proſequi cupiens, traiecta in orientem piratica, circumpoſitum laceſſiuit oceanum. Sed abſumpto interim Hedelrado, quanquam ſedulos quæſtuoſi negocij fructus decerperet, aliquanto plus tamen in auito fato amaritudinis, quàm ex tyrannide voluptatis accepit. Dum enim eum fortuna cumulatius barbaris ditauit opibus, Anglicis exuit, externaq́; donatum præda,domeſtica atque hæreditaria ſpoliauit. Siquidem Hedelradi filius Adelſtenus patris teſtamento perterritus,indignationem ſuam literis quibus Haraldus hæres ſcribebatur oppoſuit, reſciſſoq́ue parentis arbitrio, proprium æmulatus eſt. Igitur Noruagiæ rex obtuſi cordis homini ampliſſimæ rei ſummam ceſſiſſe ingemens,potiendæ eius ſpe armata inſulam claſſe petijt. Cuius cum ſe Adelſtenus viribus minorem animaduerteret, conficiendæ pugnæ fiducia vacuus, bellum ad obſequium tranſtulit, beneuolentiam hoſtis quem armis propulſare nequiuerat, officijs capeſſere cupiens. Non ſolũ enim regem amiciſſimo vultu, benigniſſimoq́; excepit alloquio, ſed etiam quo ſalubrius patriam armis hoſtilibus liberaret, filio eius Haquino admodũ tenero educationis impenſam pollicitus,regnum ſe pariter teſtamento legaturum promittit. Quam rem maxime vt Noruagicis armis aduerſum Haraldum vteretur, oblatu dignam putauit. Eius namq; ferociam pertimeſcens, orbitatem ſuam gratuito hærede ſolari, quàm violentum expectare ſatius exiſtimauit. Rapuit hoſtis conditionem præceps,propoſitamq́; pactionem amplexus, tantum de offerentis humanitate præſumpſit, vt filium proprio ſpiritu chariorem inexploratæ eius fidei credere non dubitaret. Poſt hæc Haraldus reductis ab oriente copijs, quanquam ad impetendum auunculi factum præcipuis iuris viribus inuitari poterat, nihilominus impunitam eius ambitionem diſſimulatæ indignationis patientia præterire ſuſtinuit, iuſtisq; operibus pie carere, quàm crudeliter potiri maluit. Poſt paululum verò temporis Haquinus audito paterni fati nuncio, cum proficiſcendi gratia velis nauigationem inſtrueret,magno ſuperuenientis Adelſteni impetu reuocatus,pauliſper omiſſo ventorum vſu propius littori nauigium egit. A quo poſt cætera morum documenta, quibus quotidie informabatur,noui quid accepturum ſe ratus, ne inter epulas obſcuro ſe vultu gereret, ſed magis in circũſpiciendis amicis hilari oculorum habitu vteretur audiuit. Quem enim Adelſtenus compluribus alijs honeſtatis præceptis imbuerat, etiam aptos conuictui mores ignorare paſſus non eſt. At cui parentis mors Noruagiam ceſſit, paulo poſt præceptoris occaſus Angliam patefecit. Veritus ergo Haraldus, ne iniuriarum tolerantia, quæ hactenus conſanguineæ charitatis reſpectui dabatur,deinceps in ignauiæ verteretur opprobrium,& quod mo-

derationis eſſet, vitio applicaretur, Noruagicæ rei turbatione primam Haquino iacturam inferendam conſtituit, domeſticis eius viribus debellatis, externas facilius obterendas exiſtimans. Cum itaque res barbaras regia executione tractaſſet, in Daniam reuerſus occurſu Haraldi Gunnildę filij aduerſus eundem Haquinum auxilia petentis excipitur, pollicentiſque ſe tributa daturum, ſi Danicę opis beneficio efficacia partium ſuarum adiumenta ſumpſiſſet. Enimuero inter acerbiſſimos rerum caſus clemẽtiſſimam regis humanitatem expertus eſt. Heuindo enim atque Karlhofſtho pugnæ adiutoribus receptis, ſexaginta nauium claſſe donatus petiti præſidij compos abſceſſit, euenitq́; vt plus ſpei in auxilio Danorũ quàm metus in ſua aduerſitate reponeret. Igitur nauigationem remenſus, aduerſus hoſtem naualis pugnæ copia non ſuppetẽte, terreſtrem exercuit, in qua Heuindus Haquinum, vt in primos pręliantiũ globos progrederetur hortatus, ipſum clarius ſui indicium exhibentem, inuſitatæ magnitudinis ſecuri petijt, attigiſſetq́; ni ſatellitũ quidam adactum regi ferrum proprij corporis periculo feſelliſſet. In quem Heuindus tanta vi deſtrictę bipennis aciem egit, vt ferrum medio corpori elapſum nullum inter artus obſtaculum reperiret. Quod cum terræ altius illapſum, genibus nixus abſtrahere conaretur, ab Haquino interfecti militis corpus cõſcendente perfoditur. Incertum ergo vter alteri plus pietatis impenderit, ille enim ſalutis ſuæ impendio regis fatum repulit, iſte ſeruatoris ſui cladem ſpecioſiſſima vltione penſauit, cuius beneficio fatum effugerat, exitium vltus. Et quid huius militis opera clarius, qui alienæ incolumitati quàm ſuæ propior, voluntarium pro duce ſpiritum erogauit, priuatęq́; mortis obiectu, ne publica ſociorũ ſalus periclitaretur effecit? Interea Thoraluus quem Haquinus ad exturbanda hoſtiũ terga in inſidijs collocauerat, ſuperueniens, edito in aciem impetu Karlhoſtho, mortem, Danis fugam inflixit. Enimuero cæterorum fortunam vnius inclinauit occaſus. Haquinus autem palãtes pertinacius vrgere veritus, effuſas ſociorũ habenas ſalutari conſilio reuocauit, ne qua improuidi militis incuria effici poſſet, vt in victricem victæ partis fortuna recideret. Igitur æquales ambarum partium ſtrages parem vtrobiq; belli ſucceſſum effecerat. Nam etſi altera victoriæ propior videbatur, cladibus victam æquabat. Repente verò claſſem Haquino incredibile memoratu mõſtrum incidit, iaculum nanq; vago ancipitiq́; diſcurſu ſupernè inter auras oberrare conſpectum, non minore intuentes metu, quàm admiratione compleuit. Siquidem in diuerſas partes dubijs reflexibus agitatum, figendi vulneris locum exploratius proſpicere videbatur. Quod miraculum cunctis immani ſtupore proſequentibus, incertiſq́; quidnam res tam inuſitata portenderet, ſubito caſus in ſolius Haquini caput ſuſpectũ omnibus periculum tranſtulit. Arbitrantur quidam matrem Haraldi Gunnildam procurato maleficijs ſpiculo victi filij pœnas a victore ſumpſiſſe. Haraldus itaq; inſperato hoſtis exitio regnandi fortunam adeptus, triẽnio promiſſum Danis bonæ fidei vectigal exhibuit. Ea tempeſtate Sturbiornus Suetici regis Biornonis filius à patrui Olaui filio Erico regno ſpoliatus, petendi auxilij gratia ad Haraldum, cui Thyra mater extitit, cum ſorore Gyritha ſupplex migrauit, tantoq́; apud eum parariorem amicitiæ locum reperit, quanto illi eiuſdem ſororis ſuæ matrimonium liberalius permiſit. Poſt hæc Haraldus armis Sclauia potitus, apud Iulinũ nobiliſſimũ illius prouinciæ oppidum Sturbiorno duce competentia militum præſidia collocauit. Quorũ piratica egregio animorum robore celebrata, ac finitimis paulatim trophæis alita, eò demum ferocitatis exceſſit, vt continuis nautarum cladibus ſeptenttionalem repleret oceanum. Ea res plus Danico imperio quàm vllum terrenæ militiæ negocium attulit, inter quos fuere Bo, Vlff, Karlſhefni, Siualdus, aliiq́; complures, quorũ prolixam enunciationem tædio quàm voluptati propinquiorẽ ſtylo proſequi ſuperſedeo. Inter hæc Sturbiornus vltionis aculeo laceſſente, acceptam iniuriã penſare cupiens, Haraldo in opem accito, memorẽ damnorum iram aduerſus inuiſam Erici dominationẽ deſtrinxit. Cuius rei gratia Haraldus Hallandiam proficiſcens, Theutonicæ irruptionis nuncium, quę à Cæſare Othone gerebatur, accepit. Igitur alienæ rei impetitionem quàm propriæ defenſionem languidiore ſtudio proſecutus, externæ pugnæ propoſito domeſticæ curam antepoſuit, refle-

Mirum iaculi in aere oberrãtis ſpectaculũ.

reflexoq; in Iutiam curſu, ad opem oppreſſis ferendam præcipiti celeritate contendit. Sed eo ſuperueniente, Cæſar Iutiam vtpote regio ductu vacuam nullo reſiſtẽte permenſus cum Lymici ſinus obiectu tunc temporis Wendalam aquis claudẽtis, vlterius excurrere vetaretur, coniecta in vndas lancea, non ſolum iter ad Eydoram reflexit, verum & ſimillimum fugæ reditum habuit. Siquidem haſtam cuius vſum habebat, maritimos in fluctus relinquendi monumenti gratia iaculatus, ſuũ freto vocabulum indidit. Verum vt impetu grauis, ita exitu vanus apparuit. Haraldus quippe ardentiſſimo curſu abſcedentes hoſtium reliquias inſequutus, Epponem extremi agminis ducem cum ijs quos reperit, trucidauit. Interea Sturbiornus contumelioſa militum adhortatione cõpulſus, fortunam ſuam temere ſociorum fortitudini credidit, inq; proprium exitium ruens, regiarum partium reditum ſtolida pręceſſit audacia. Bellum enim pręponere auſus, rebus Sueonum per incuriam laceſſitis occiditur. Et ſanè hoſtilibus gladijs vltro iugulum ſubijcit, quiſquis in vrgenti aliquo diſcrimine magis alienæ temeritati, quàm propriæ obſequitur prouidentię. Poſt hæc Thyra quo patriam à clandeſtinis exterorum irruptionibus tutiorem præſtaret, quantum a Sleſuico ad occidentalem oceanum patet, vallo foſſaq; proſcindere aggreſſa eſt, ſuperq; iacto aggere tenaciſſimi operis terrenũ molita eſt munimentum. Cui poſtmodum Waldemari regis Abſalonisq; Danicæ gentis antiſtitis, conſimilis erga patriam pietas murum cocti lateris ſuperiecit, vti potius veteris valli occiduos lapſus ſolidior nouæ molis ſtructura reficeret, quàm debilem eius ſitum crebrior in poſterum ruina ſubmitteret. Siquidem priori munitione fundamenti loco vſi, imperfectũ fœmineæ virtutis propoſitum virili prudẽtia compleuerunt, tanto excellentius opus edentes, quanto ſe muliebri nouerant induſtria clariores. Eadem quoq; cum ſub ſpecie fœminæ virilem animum gereret, Scaniã Suetica dominatione cõpreſſam præſtandi tributi onere liberauit. Itaq; hinc muro, inde armis hoſtem repellens, diuerſis patriæ finibus par tutelæ beneficium peperit. Interea defuncto apud Noruagiã Haraldo, filius eius Haquinus patriam hæreditariæ penſionis ignominia exuere cupiens, cum Haraldũ auditis quæ Cæſar apud Iutiam geſſerat, Germanicis diutile bellis implicãdum ſperaret, palam detrectãdæ ſtipis audaciam præbuit, plus ſpei ac fiduciæ ex Saxonicis armis, q̃ ſuis viribus capiens. Verum Haraldus rebus cum imperatore compoſitis, conſortium catholicæ religionis amplexus, diuinam humanamq; pacem regno ſuo cõciliauit. Sicq; Haquinum conceptæ inaniter ſpei irritum reddens, ſeipſum errore, patriam prælijs liberauit. Comperta vero Haquini defectione, tanto in Noruagicæ iuuentutis contumaciã aſperius animaduertendũ putauit, quanto eam aduerſum ſe ceruicem inſolentius extuliſſe cognouit. Miſſa igitur aduerſus hanc Iulinę piraticę manu, Bo, atq; Siualdo ducibus contemptus ſui vltionẽ mandauit. Quorũ Haquinus perſpectis copijs, cum intolerabile rebus ſuis onus imminere cognoſceret, excipiendi eius materia non ſuppetente, tanquam humanæ opis diffidentia, diuinam amplexus, ſuperos inuſitato piaculo propitiandos curauit. Duos ſiquidem præſtantiſſimæ indolis filios hoſtiarum more aris admotos, potiendæ victoriæ cauſa nefaria litatione mactauit, nec ſanguinis ſui interitu regnum emere dubitauit, patriſq; nomine quàm patria carere maluit. Sed quid hoc rege ſtultius, qui geminam chariſſimorum pignorum ſtragem, incertis vnius pugnæ euentibus impendendo, fortunam belli parricidio petere, & orbitatem ſuam muneris loco dijs bellorum fautoribus erogare ſuſtinuit? Quo euenit vt Dani manũ cum eo nauali certamine cõſerentes, quocunq; militaris diſcurſus impetũ contuliſſent, infeſtã nymbi vim quatanquam ab hoſte lęderentur exciperent. Cęterũ coorti imbris maleficium, ira noſtrorum vertices inuſitatis grandinis ictibus conuerberauit, vt eorum oculi veluti quibuſdam nymborũ ſpiculis laceſſiti, proſpiciẽdiq; penitus facultate defecti, grauiorem ab elementis pugnam quàm ab hoſte ſentirent. Accidit ergo vt Noruagiẽſes cœli, quàm ſuis viribus fœliciores, Danos diſtrictam aduerſum ſe numinũ iram haud dubie ſentientes, antè fuga quam cædibus implicarent. Inter quos Karlsheſni ac Siualdus à victoribus capti, q̃ quã dimicando ſpecioſiſſimã rei militaris operã edidiſſent, aliquanto tamen plus laudis in vinculis quàm prælio meruerũt. Haqui

Duo filii, victoriæ per deos conſequendæ cauſa, tanquã beſtiæ mactati

Danorum in rebus aduerſis inuictus animus.

nus enim celeberrimam Danicę iuuẽtutis fortitudinem exploranius noſſe cupiẽs. duos qui captiuorum patientiã plenius experientur admouit. Tantum enim viriũ animis eorum à natura inſitum eſſe fama fuerat, vt etiam receptis in vultũ ictibus, ne leues quidem ſuperciliorum nutus ederent, atq; aduerſus omne percuſſoris irritamentũ in eodem animũ habitu continerent. Cuius experientię gratia prior Siualdus ingenti ſatellitis fuſte percuſſus, oculos motu vacuos præbuit. Quinetiam eo minus fortunæ ceſſit, quo miſerius virtutis ſuæ experimentum habuit. Nec minus in reliquo mentis robur apparuit. Karlshefni enim alium diſtricta ſecuri capiti ſuo imminentem pulſu pedis humi proſtrauit, applicatũq; ceruici ſuæ ferrũ manibus ferire conantis excutiẽs, vt erat vinculatus arripuit, quemq; lapſu affecerat, capite ſpoliauit. Enimuero vt ſtrenuo ita impigro niſu periculũ audacia pręcucurrit. Neq; enim captiui virtus inter vinculorũ ſtridorẽ vigore ſuo exui potuit, quin & inter grauiſſimas contumelias, eo clariorẽ fortitudinis ſuæ experientiã præbuit, quo incitatiorem fortunæ aduerſum ſe fremitũ ſenſit. Sed nec illi aut mortis propinquitas, aut catenarum cõtumelia, quo minus liberum fortitudinis opus ederet, obſtare valuit. Quorum conſtantiam admirans tyrannus, vt vtroque potius bono milite vteretur, quàm in vtrunque animaduerteret, remiſſionem pœnæ, dummodo partes ſuas fide atque amicitia colerent, pollicetur. Illi vero violentum obſequiũ vitę reſpectui erogare indecorum putantes, vtpote alienæ fidei quàm proprię ſaluti propiores, conditione inſolentius ſpreta, turpi pacto prorogandi ſpiritus beneficium expetere noluerunt. Quo viſo Haquinus, ne patientiæ punitor magis quam probator exiſteret, virtuti eorum incolumitatem tribuendam putauit. Haraldum verò duos ex Gerytha filios ſuſtuliſſe memoriæ proditũ eſt. Quorum maior Haquinus excellentiſſimæ indolis habitu, ac fœliciſſimis naturæ incrementis, fratris Suenonis fulgorem ſuppreſſerat. Idem Sembos aggreſſus cum militum animos periculoſi belli reſpectu aliquanto infractiores animaduerteret, quo melius fluctuantibus fugę ſpem demeret, ignẽ ſubductę claſſi ſubiecit, eoq; neceſſitatis duramento imbecillitatis ignauiam repulit: effecit enim vt nauigiorũ facultate defecti, reditũ victoria ſtruendũ animaduerterent. Itaq; quo æquiore animo ſeipſum claſſe ſpoliauit, eo tutiore hoſti ſpolia detraxit. Miſerta eſt tunc profecto fortuna Danici ducis, a nauigiorũ iactura nautarũ præſidia mutuantis, cum ſummã claſſis inopiam opẽ victoriæ cerneret. Igitur vt prudenti, ita periculoſo conſilio ſalutarẽ miniſtrauit euentum. Potiti enim Sembia Dani, necatis maribus fœminas ſibi nubere coegerunt, reſciſſaq; domeſticorũ matrimoniorũ fide, externis auidius inhærentes, ſuã cum hoſte fortunã communi nuptiarũ vinculo partiti ſunt. Nec immeritò Sembi ſanguinis ſui contextũ à Danicæ gẽtis familia numerant. Adeò enim captiuarum amor victorum animos cepit, vt omiſſa redeundi cupiditate, barbariem pro patria colerent, alienis quàm ſuis coniugijs propiores. Poſt hęc Thyra Danicę maieſtatis caput abſumpta eſt: cuius corpus Haraldus ampliſſimo funere elatum magno cum omnium plangore, non longe à patris tumulo ſepulturæ mandauit. Neq; enim tam acri iactura cuiuſquam penares mœroris expertes eſſe poterant, priuato funere publicam patriæ fortunam expiraſſe credentes. Vbi nunc quoq; ſacrarium perſpicere eſt, duorum coniugum ſocialibus buſtis interſitum. Nec ſilentio implicandum quod ſequitur. Toko quidam aliquandiu regis ſtipendia meritus, officijs quibus commilitonum ſtudia ſuperabat, complures virtutum ſuarum hoſtes effecerat. Hic fortè ſermone inter conuiuas temulentius habito, tam copioſo ſe ſagittandi vſu callere iactabat, vt pomum quantumcunq; exiguum baculo è diſtantia ſuperpoſitum, prima ſpiculi dirętione feriret. Quæ vox primum obtrectantium auribus excepta, regis etiam audirum attigit. Sed mox principis improbitas, patris fiduciam ad filij periculũ tranſtulit, dulciſſimum vitæ eius pignus baculi loco ſtatui imperans. Cui niſi promiſſionis autor primo ſagittæ conatu pomum impoſitum excuſſiſſet, proprio capite inanis iactantiæ pœnas lueret. Vrgebat imperium regis militem maiora promiſſis edere, alienæ obtrectationis inſidijs parum ſobriæ vocis iactum carpentibus. Itaque ex dictis etiam non dictorum effectui obligatur, eueni tq; vt conatus ſuos ad id quod minus præſumebat erigeret.

& quod parum profeſſione coluerat, plenius experientia celebraret. Neq; enim ſolida virtus tametſi detractionum laqueis implicata, iuſtam animi fiduciam abijcere potuit. Quinetiam eo certius quo difficilius experimentum accepit. Exhibitum itaque Toko adoleſcentem attentius monuit, vt æquis auribus, capiteq; indeflexo quàm patientiſſimè ſtrepitum iaculi venientis exciperet, ne leui corporis motu efficaciſſimæ artis experientiam fruſtraretur. Præterea demendæ formidinis conſilium circunſpiciens, vultum eius ne viſo telo terreretur auertit. Tribus deinde ſagittis pharetra expoſitis, prima quam neruo inſeruit propoſito obſtaculo incidit. Cui ſi fortuna caput adoleſcentis obieciſſet, haud dubie in patris periculum nati pœna recideret, ſpiculiq; error percuſſorem percuſſi exitio ſociaſſet. Virtutē ergo patris an ingenium filij impenſiori admiratione proſequar ambigo, quorum alter artis ſuæ prudentia parricidium cauit, alter corporis animiq; patientia ſibi ſoſpitatem peperit, patri pietatē ſeruauit. Enimuero iuuenile corpus ſenilem animū roborauit, tantum fortitudinis in expectando iaculo exhibens, quantum peritię pater in emittendo præbuerat. Itaq; conſtantiæ ſuæ beneficio, ne ſibi ſpiritus, patri ſalus eriperetur effecit. Interrogatus autem à rege Toko, cur plura pharetræ ſpicula detraxiſſet, cum fortunam arcus ſemel duntaxat experimento proſequi debuiſſet: Vt in te, inquit, primi errorem, reliquorum acumine vindicarem, ne mea fortè innocentia pœnam, tua impunitatem experiretur violentia. Quo tam libero dicto & ſibi fortitudinis titulum deberi docuit, & regis imperium pœna dignum oſtendit. Sed ijs neceſſitatum procellis erutum, paulò poſt par mali tempeſtas implicuit. Haraldo enim eius ſe artis qua Finij niuales ſaltus peragrant, peritiorem iactanti, Toko in conſimili genere laudis ſuam auſus conferre virtutem, apud Collam rupem editæ profeſſionis experimentum præbere compellitur. Sed quod minus exercitio celebrauerat, plenius à virtute mutuatus eſt. Eminentis enim ſcopuli cacumine conſcenſo, exiguo ſe fuſti credidit, lubricasq; plantis tabulas adaptādo, rapidum in præceps vehiculum egit. Cuius pręcipiti raptu in præruptos ſilices actus, nihilominus debitum eius regimen intrepida manu continere ſuffecit. Neque illi aut periculi magnitudo, aut vllus animi ſtupor quo minus firmo ſe corpore contineret, officere potuit. Exterruiſſet alium conſpecta pręcipitij immenſitas, atq; antè ipſum periculi ingreſſum plena metus hebetudine confeciſſet. Tandem illiſo cautibus vehiculo cui inſiſtebat excuſſus, fortuito fuſtium fragmento ſolidum incolumitatis præſidium reperit, fatoque alioqui propinquius felici naufragio inſperatam ſalutis anchoram apprehendit. Enimuero acrius cliuo impactus, perfracti vehiculi damno tutum curſitandi euentum habuit. Niſi enim impetum eius inuia petrarum robora, vaſtæque voragines interpellaſſent, haud dubie procurſum ſubiectum rupi pelagus excepiſſet. Vbi a nautis exceptus, inuiſo regi triſtiorem fortuna ſua famam reliquit. Vehiculo quoq; fragmenta à nauigantibus inter vndas reperta, falſo periculi eius fidem auxerant. Ipſe vero ſuſpectam Haraldi præſentiam reputans, quod virtuti ſuæ præmiorum loco pericula proponi cognoſceret, ſtudiorum ſuorum exercitia ad filij eius Suenois militiam contulit. Poſt hæc Haraldus totam regni claſſem exerens, ne paruo apparatu magnę molis pondus aggrederetur, iunctis hominum boúmque copijs inuſitatæ magnitudinis ſaxum Iutico littore repertum quo matris tumulum inſigniret, abſtrahi iuſſit. Interea qui cum Suenone claſſi præerant, Haraldi imperium, tum quia diuino cultui fauorem tribuerat, tum quia inuſitatis plebem oneribus adigebat peroſi, quendam compoſitum & ſubornatum, qui Suenonem an arma aduerſus patrem ſumere, regnoq; potiri vellet, callide percunctaretur, inducunt. Quo mandato Sueno ad regnum parricidio petendum adductus, percunctanti grates habuit, libenterq; ſe patriæ dignatione vſurum reſpondit. Quo accepto, maiores exploratam eius cupiditatem ſecurius amplectentes, occultis animorum commentis audacter euidentiam præbuerunt. Enimuero quod clandeſtinis motibus texerant apertius executi, continuo regem cum publica acclamatione decernunt. Inter hæc Haraldus circa tractum lapidis occupatus, quendam ſuorum è claſſe ſuperuenientem arctius percunctari cœpit, an tantam aliàs molem mortali manu tentatam conſpexerit. Ille ſe

maioris ponderis ductum humanis viribus effectum recenter oculis ſubieciſſe commemorat. Quod rege crebris percūctationibus proſequente, nuper, inquit, cum Dania tibi ſubduceretur intereram, ipſe vter oneroſior tractus extiterit penſes. Ita Haraldus cum alieno iudicio cœpti gloriam quærit, erepti regni nuncium accepit. Pœnituit tunc regem pecudalibus iugis, humanas alligaſſe ceruices. Nam cum omiſſo vehendæ molis propoſito, tractū ſaxi in belli apparatū conuertere voluiſſet, grauiſſimū militis ſupercilium expertus eſt. Exercitus nanq; tam probroſi officij cōtumelia laceſſitus, ꝓ quo iugū tulerat, arma capere recuſauit. Neq; enim maieſtatis imperio aut prece adduci potuit, vt eius capiti incolumitatē quæreret, q̄ omniū ceruices erubeſcenda iuſſione damnaſſet. Nōnulli tamen popularis ſentētiæ expertes, inter publicæ conſternationis ꝓcellas conſueta ſe erga regē charitate geſſerūt. Quibus adiutoribus vſus, dū filij conatus armis elidere nititur, acrius ſanguinis ſui viribus oppugnatur. Siquidē bello à Suenone victus, fugā ſuā Sialandiæ credidit, contractisq; ex ea viribus, rurſum conſimilē fortunę habitū nauali ex certamine retulit. Iamq; domeſticis exuto copijs, externa manus implorāda reſtabat. Igitur relicta patria Iulinū Danicis armis refertū, vtpote fidiſſimū militię ſuę gremium exilio petiuit. Interea Sueno nondū paterno odio pietatē violaſſe contentus, conciliandę ſibi plebis gratia, effuſis impietatis habenis delendorū ſacrorū curam animo pertinacius ſumpſit, omniq; diuinitatis cultu patria eiecto victimarios templis, aris libamēta reſtituit. Quē rurſum pater mixtis Danorū Sclauorūq; copijs apud Helgenes littus aggreſſus, diē prælio tā fugę q̄ victoriæ alienus extraxit, in quo defatigati exercitus, nectēdæ pacis gratia, poſteram lucē colloquio tribuunt: cum forte Haraldus creandæ cōpoſitionis fiducia licentius euagatus, in anguſtiores nemoris partes conceſſit. Vbi cū exinaniēdi ventris gratia arbuſtis inſideret, à Tokone iniuriarū ſuarum vltionē ſitiente, ſagitta vulnus excepit, idemq; ſaucius à ſuis Iulinum relatus, celerē vitæ exitum habuit. Corpus eius Roskildiā miſſum apud ſacrarium nuper ab ipſo conditum, ſolennē ſepulturæ locum recepit. Ingrata enim olim bonorum ſuorum patria, pijſſimi ducis opera ſera animaduerſione complectens, quod minus vitę eius præſtiterat, funeri plenius deferendum putauit: omnibusq; humanitatis neruis exequiarum cultui inſiſtens, cuius ſpiritum ſuperbe oderat, clementer cineres amplexata eſt.

Princeps in vita odio habitus poſt mortē honoratur.

DEFVNCTO Haraldo, Sueno, ꝓſperam ſibi in diuina ſæuiēdi occaſionē veniſſe gauiſus, totā religionis ſtirpē ab radice conuulſit, eoq; autore Dani ſuſceptū diuinitatis cultū repetita ſuperſtitiōe mutarūt, hoc liberius erroris ſui recurſum cōplexi, quo certius amatiſſimū eius reprehenſorē accidiſſe cognouerant. Quā temeritatē vindex contemptus ſui diuinitas, non parua rerū acerbitate penſauit, autorem eius triſtiſſimis fortunæ viribus inſecuta. Ipſum nanq; deſerendæ religionis ducē perq̄ grauiter affectū, violentiſſimis caſibus implicare non deſtitit, lætisq; ſucceſſibus ſpoliatū, amarū vitæ vſum experiri coēgit. Quippe à Iulini oppidi accolis piratica Daniā inceſſentibus, captus facta ſibi redimēdi poteſtate, corpus ſuū auro ſemel, argento bis rependēdum promiſit. Ea ſumma à Danis ob deſerta ſacra nimio eum fauore proſequentibus attributa patriæ reſtitutus, nihilominus oculos denſiſſimis ignorātiæ tenebris obfuſos, cōſpicuę lucis radijs admouere cōtempſit. Enimuero plenū nequitiæ portentū, paternoq; animo parū reſpōdens, ab eximio eius ſplendore in profundū caliginis ſecedere non erubuit. Sed cui propria damno labes extitit, aliena vſui benignitas fuit. Idem ſecundo cōſimili fortuna affectus, nobiliū liberis vadibus pro ſe datis, priorisq; ſummæ pactione interpoſita, redēptionis præſidium impetrauit. Sed cum promiſſum æs ex proprio fiſco ſoluere nequiret, omnibus qui pro ſalute eius filios proprio ſpiritu chariores prædes dederant, nunc publice, nunc priuatim ſaltus ac nemora venditabat, eorumq; precium protinus captiuitatis ſuæ autoribus numerauit. Enimuero Scani ac Sialandenſes communes ſyluas publico ære comparauerunt. Apud Iutiā vero nō niſi familijs propinquitatis ſerie cohærentibus, emptionis communio fuit. Eo tempore piraticæ vſus noſtris creber, Sclauis perrarus extitit, qui ob hoc latius ad eos manare cœpit, quod Iulini oppidi piraticæ ſtudijs aduerſum patriā vſi, eo maxime Danis, quod ab ipſorū ingenijs

genijs traxerãt, nocuerunt. Quem incurſationis morem noſtris annis Waldemari regis, maximiq́; pontificis Abſalonis, propenſæ pro ciuibus excubiæ domuerunt: quorum ſtrenuo interuentu tranquillus terris cultus geritur, tuta aquis nauigatio celebratur. At Sueno oppreſſionum ſuarum vindictam ſitiens, maximeq́; Iulinum, perinde ac ſceleſtiſſimi contubernij domicilium armis euertere cupiens, ſinum quo Moën inſula à Falſtria ſecernitur, regia claſſe compleuit. Qui cum ſe mox in Sclauorum effuſurus prouinciam videretur, qui Iulini conſtiterant, audacter callidi impetum hoſtis arte præcurrendum duxerunt. Nam cum muniendæ claſſis gratia nocturnas à Danis circuiri vigilias noſſent, delectos remiges ſubornauerunt, qui mane anticipato vigilum more ſimulatoq́; ab excubijs reditu, frequentem liburnis portum breui lintre permenſi, cum ad regis vſq; nauigiũm proceſſiſſent, eſſe gubernator dixit, quod ſecretius eum noſſe admodum oporteret. A quo rex noctu exploratæ rei nuncium afferri ratus, detracto nauigij tegmine, capiteq́; exerto, veluti familiaris colloquij gratia accliue vocanti corpus præbuit. Quem vt ille inſidijs opportunum animaduertit, ſubitò ceruicem eius perquam violento amplexu corripuit, liburnæq́; detractum apparitorum ope myoparoni ſuo inijciendum curauit. Nec ſegniter fugam nautæ concitatis remorum ictibus expetebant. Ita præſidium ſtrenuæ calliditatis amplexi, quod armis nequibant, inſidijs promouerunt. Igitur qui paulò ante in maieſtatis faſtigio fulſerat, tunc barbarorum miſerabile mancipium contumelioſo ludibrio fortunæ effectus. Neſcio patris maior, an religionis iniuria, prouinciam quam parentis exilio violauerat, miniſtram carceris vltricemq́; parricidij ſenſit, patriam quam ſacris ſpoliauerat, etiam opibus exuere neceſſe habuit. Neq; enim ocyus à ſuis iuuari poterat, vtpote quibus primum detrahenda nauigijs tegmina, aptandi foris remi, extollendæq́; vndis anchoræ fuerant. Ceſſit igitur expeditio fraudi, nec barbariem abſq; regio ductu petere auſa, ſoluta claſſe domeſticis militem littoribus reddidit. In qua fortunæ violentia Sueno virili defectus auxilio, fœmineum expertus eſt. Nam cum exhauſtis regni opibus ne aurum quidem redemptioni eius ſuppetere videretur, tanta ei matronarum humanitas affuit, vt detractis aurium inſignibus, cæteroq́; cultu, certatim digeſtam pondere ſummam explerent, plus commodi in ſalute principis, quam amœnitatis in ornamentorum ſuorum ſpecie reponentes. Adeò in liberando eo vterq; ſexus vnius humani voti curam habuit. Ita matronalis ſtolę publicum culmen priuatis facultatibus emere voluptati magis quam oneri fuit. Neq; enim eius capiti incolumitatem publicæ ſtipis impendio petere dubitatum eſt, qui primus deſerendæ religionis conſtantem ſe geſſiſſet autorem. Enimuero ignara perditionis ſuæ patria, ſummum ſcelus, ampliſſimis beneficijs rependere pietatis loco duxit, parentis ac numinis violatorem indebito gratulationis officio proſecuta, quodq́; pœnis expiandum fuerat, obſequijs penſans. Quanto enim Haraldi odio tenebatur, tanta Suenonis charitate flagrabat, autorem religionis faſtidio aſpernatorem beneuolentia inſequendo. Ita populus ſacrilegi animi probator, religioſi punitor, quantum in patris ſanctitatem contemptus, tantum in filij labem honoris congeſſerat: cultumq́; eius quia ſacrorum morem abrogauerat, copioſa fauoris indulgentia proſequutus, ter regem à piratis captiuum interpoſita munerum pactione receperat. Nec illi quidem ad præmia matronarum obſequio exoluenda ingrata mens fuit: Nam fœminis deinceps participandarum hæreditatum ius, à quibus antè lege repellebantur, indulſit. Vt autem argentum priori ſummæ debitum contraheret, agros ac latifundia vænire iuſſit, vtq; ab exteris ipſe vænijt, ita vænalem ſuis patriam fecit. Ita neſcio in acie miſerior an felicior fuerit, quæ quantum eius corpori detraxit, tantum ſenſui pepercit, opeſq; artuum conſumptione ſeruauit. Cæterum barbari nondum rebus eum exuiſſe contenti, truculentius affectum iurare etiam iram remiſſurum compellunt, gemina miſerum pactione torquentes. Sed alteram exhibere difficile, alterã admittere turpe. Opes enim hoſti fundere neceſſitati conuenit, iniuriæ vero reſpectum abijcere, pœnaſq; impunitate penſare, vicinum rubori beneficium eſt. Siquidem vt violentiæ cedere infirmum, ita vindictam eius abdicare probroſum. Quippe ſupra vires co-

Quod nullis armis, id ſæpe ſolis efficitur inſidijs.

Supra vires co gi, quàm eis remiſſe uti, ſpecioſius.

gi, quàm vltibus remiſſe vti ſpecioſius. Nec ſegniter exuendæ captiuitatis cupidus, ſacramento omittendæ vltionis exhibito, propoſitæ conditionis partes admiſit, hoſtemq; non minus fruendæ ſecuritatis beneficio, quàm auri impendio locupletauit, hoc magis ſeruilem ſe exhibens, quo turpius libertatem impetrare ſuſtinuit. Tantum autē transfugarū erga patriam charitas valuit, vt cum regiā Danorum ſtirpem ad vnicum Haraldi filium redactam eſſe cognoſcerent, quo minus alienis ſumma cederet, ſaluti ipſius parcendum exiſtimarent. Quamobrem opes eius non exitum ſitientes, egeſtatem ſuam cenſu ſolari quàm ſanguine maluerunt. Nec tamen erga deſertorem ſacrorum principem diuinæ correptionis aculei quieuerunt. Nam Suetiam quoq; Danorum rebus infeſtam fecere. Cuius rex Ericus agnomen à victorijs mutuatus, per Haraldum iampridem latam Stybiorno aduerſus Suecones opem memoriæ ſubijciens, perquam grauiter in Suenonis caput exarſit, vtq; ſui vindictam perageret, exercitum in Daniam traiecit, expugnatione filij parentis noxam penſare cupiens. Quanquam enim eum arctiore materni ſanguinis nexu contingeret, iram tamen affinitati prætulit, eo quidem fidentius, quod Suenonis fortunam ſæpius ægram atq; fractam, ac crebris detrimentorum incurſibus laceſſitam, ſuam iugiter in ſummo felicitatis cardine verſatam nouerat. A quo Sueno bello Scanico victus, relicta excellentis pulchritudinis filia Thira auiæ nomen referente (quæ qua matre orta fuerit ignoro) Olauum Thirgonis filium Noruagiæ regimen gerentem exilio petiuit, eo quidem ampliori ſpe, quod patrem eius iampridem regno exactum, Haraldi ſuccurſu reſtitutionem impetraſſe meminerat. Is quanquam regio nondum titulo cenſeretur, regijs tamen partibus pleno procurationis officio fungebatur. Quo beneficio quanquam obligatus eſſet Olauus, nihilominus debitam patris eius meritis gratiam referre negligens, profugum ac ſupplicem ſpreuit, omniaq; momenta petitæ opis abnegans, nullum penè miſero ſuffragium præbuit. Neq; enim exuli ſuccurrit, nec aſpernatur illum à ſe repelli, à cuius parente ſuus patriæ redditus fuerat. Cuius repulſæ Sueno contumelia ſuggillatus, ad Anglorū præſidia conuolauit. Quorū rex Eduardus ætate admodū tenera auxilij petitorem ambitionis nota perculit, exiſtimans nō tam opem à profugo peti, quam exilij ſimulatione regnum à callido repeti, fortunæq; inopiam argumentum aſtutiæ reputans, obſeratis exulem auribus auerſatus eſt. Adeò paterna felicitas ſuſpectam nati miſeriam fecerat. Ita maligni animi ducibus ſpes ſuas precesq; fruſtrantibus in Scotiam profectus, clementiam quam in aliquanto mitiore gente non reperit, apud efferata barbarorum ingenia ſenſit. Adeò etiam volubilis fortunæ varij atq; ancipites motus exiſtere conſueuerunt, vt interdum humana mens vbi ſperatis fallitur, inſperata facilius aſſequatur. Hac fortunæ ſæuitia Sueno ad amplectendam religionis charitatem adactus, abſtractos caligine oculos ſalutari lucis contemplatione ſuffudit. Nam cum duos maxime reatus ſuos parricidium atq; ſacrilegium, totidem grauiſſimis ſupplicijs captiuitate atq; exilio abunde mulctatos animaduerteret, piam neglectæ ſalutaris diſciplinæ verecundiam egit, conuerſoq; in curam ſacrorum animo, vtriuſq; delicti contagium plenis pœnitentiæ lachrymis expiauit. Quinetiam cunctis circa ſe rite peractis, lauacri vſum promptiſſimo religionis tenore percepit. Cuius quanta prius labes extiterat, tantum poſtea robur ac columen euaſit. Nec ſegniter pœnitentiæ beneficio permulſa deitas, propitij numinis fauore priſtinum ei fortunæ ſplendorem conciliauit, amorq; ipſius ſeptimo decedente Erico, promptum regni introitum ſtruxit, pro exilio patriam, pro paupertate ampliſſimum decus, ac ſummam largita potentiam. Nam Erici filius Olauus cum matre Syritha Suetiam repetiuit, ibiq; degens regnum materno arbitrio ſubiectum habuit. Ita Sueno eodem penè tempore & religioni paruit, & patria potitus eſt. Ne autem quorum fauorem impietate contraxerat, ſanctitatis irritamento odia in ſe repente traijceret, publice diſſimulata religione priuatim exhibita, pium mentis habitum texit. Itaq; diuerſi motus hiſdem præcordijs incluſi, ſumma formido ac ſanctiſſima deuotio animum eius perplexa cunctatione diſtractum ad vltimam penè hæſitationem redegerant. Hinc enim perdendi regni, inde lædendi numinis metus pectoris eius munimentum

Mēs vbi ſperata nō cōſequitur, inſperatis ſæpe fruitur.

tum ancipiti periculo vulnerabat. Faſtiditæ ſiquidem religionis vltorem deun plebem cultæ vindicem metuebat. Quæ tam diſſona ſtudia attentiore animi c paratione expendens, plus diuini quàm humani timoris viribus indulge prouidit. Priuatim itaq; maiores aggreſſus, clandeſtina admonitione ſacr bus ſubijcere perſeuerabat, diſſerendi officium quod à literis doctrinaq; nou xerat, rudi atque impolito ingenio proſecutus: adeò præceptotis partes, quas ſo lertia ac conſuetudine parum complexus fuerat, à fundandæ religionis cupidine mutuabatur. Verum medelæ ſalubritatem ab incolumi capite quæſitam, ab aridis atque indignantibus membris euomi crederes. Neque enim amator veterum populus, docilem inuſitatis animum præbere ſuſtinuit. Quinetiam externi cultus tædio patrium æmulatus eſt. Igitur cupido ſed inefficaci ſerendæ religionis autori, numinis ſui illuſtrator deus Popponem ingenio ac ſanctitate conſpicuum, præcipuaq; literarum ſcientia excellentem præclari operis conſortem adiecit. Hic Danorum concione publice apud portum, cui glaciei frequentia agnomen peperit, habita, cum eos ne fana excolere vellent ſermone flectere nequiret, euidenti indicio certiſſimum aſſertioni ſuæ argumentum præbuit, doctrinæq; fidem conſpicuo ſanctitatis miraculo publicauit. Percontatus enim an monitis ſuis obſecuturi eſſent, ſi ad flagrantis ferri tactum manum eius læſione vacuam conſpexiſſent, vniuerſis haud dubie parendum reſpondentibus, candentem ferri laminam chirothecæ formam habentem expediri iuſſit, eiq; brachium cubito tenus inſeruit, ac protinus per omnes intertite circumlatam ante principis pedes excuſſit, dextramq; nulla ex patte corruptam in eodem incolumiratis colorisq; habitu religioſæ omnium admirationi conſpiciendam monſtrauit. Quo tam mirifico ſpectaculo alioqui inexorabiles ſtudio ſuo conſentaneos reddidit, effecitq; vt periculum non impedimentum monitorum eius eſſet, ſed experimentum. Enimuero ipſam rerum naturam audacis voti conſtantia ſuperauit. Quinetiam ea miraculi celebritate externum genti noſtræ religiouis ſpiritum ingenerauit. Quo euenit, vt Dani abrogata duellorum conſuetudine, pleraque cauſarum iudicia eo experimenti genere conſtatura decernerent, controuerſiarum examen rectius ad arbitrium diuinum, quàm ad humanam rixam relegandum putantes. Quamobrem Poppo à maximo pontifice Bremenſi Adaldago apud Aruſium honorem gerendi pontificij vitæ atque operibus ſuis perquam debitum impetrauit. Eodem officij nomine Harico Seuiſcus, cum Leſdago Ripæ ceſſerunt. Gerbrandus Roſkildiæ claruit. Adeò religioſiſſimi principis exactiſſima ſanctitas chriſtianiſmi cultum nouis ſacerdotijs auxit, cellis atq; ſacrarijs decorauit. Prius enim quatuor hic religionis domicilia externis ſacrorum contenta præſulibus, domeſticæq; prælationis expertia, ſortuito magis quàm ſolido pontificum ordine nitebantur. Nec minus Noruagia Bernardi ex Anglia profecti ſaluberrima admonitione profecit. Cuius regi Olauo tanta ſumendorum auſpiciorum adnotandorumq; omnium cura acta eſt, vt etiam aquarum ſacrarum liquore perfuſus, cum partem religioſæ diſciplinæ rudimenta ſorpſiſſet, nullo tamen ſanctitatis exemplo, nullius autoritate doctrinæ, quo minus augurum monitus conſectaretur, futuraq; per pullarios diſceret, vetari poſſet. Itaq; ſanctitate vacuus, necnon inanem eius vmbram complexus, ſuſceptam religionis ſpeciem ſucoſa ſuperſtitione damnabat. Conſimilis eiuſdem pontificis induſtria, Suetiæ regem Olauum ad chriſtiana ſacta perductum, Iacobi nomine venuſtauit, morum profectui, decus vocabuli tribuens. Vtrum autem idem rex ab eo, an à Bremenſium pontifice Vnnone, ſacrorum vſum diſciplinamq; perceperit, parum comperi. Eo tempore Lundenſes ſacrarium moliti, ſub Gerbrando Roſkildiæ prȩſule rem diuinam domeſtici templi religione geſſerunt. Cæterum Vnnonis corpus Byrce oppidum veteri ſama inclytum, Bernardi Lundenſe hypogæum tenet. Interea rex Noruagiæ Olauus adhuc cœlebs, fruendæ claritatis potiendæq; Daniæ cupidine inſtinctus, quo facilius voti ſe compotem redderet, petitis Syrithæ nuptijs, Sueticas partibus ſuis vires applicare curauit. Ne ergo Sueno duorum regum iunctis copijs geminum patriæ latus incurſandum præberet, perquam callido conſilij genere vſus, duos per-

Portus à glaciei frequentia nomen adeptus.

uicacioris animi ſatellites ſubornauit, qui ſimulata damnatione Olauum ſupplices petiuerunt. A quo exulum more indulgentius habiti, cum poſt aliquantæ familiaritatis vſum propoſito licentius vtendum animaduerterent, Suenonis vituperio, Thyræ commendationem impenſioribus verbis ſociare cœperunt, quantum patris mores conuicio, tantum filiæ ſpeciem laudibus inſecuti, adeò falſum proſcriptorum nomen complexi, mendacij noxam beneuolentiæ ſimulatione texerunt. A quibus Olauus probabilis formæ irritamento virginem petere perſuaſus, legationem preces ſuas Suenoni porrecturā inſtruxit. Quā aditus Sueno, petitas proco nuptias pollicetur. Quo nuncio Olauus ad ſummā vſq; gratulationem euectus, matronali ſtolæ illibatas pudicitiæ faces præferendas exiſtimabat, virgineumq; adulatus amplexum, adoleſcentiam ſuam intra viduitatis gremium obterere paſſus non eſt. Igitur quantum alteri contemptus, alteriq; venerationis deferret, aperuit. Syritham nanq; colloquij ſimulatione celebriter accerſitam, nauigium conſerendi ſecum ſermonis gratia ſubintrare petiuit. Cuius precibus regina quo verecundiæ munimento tutior fieret, aliquandiu reluctata, ad extremum imperio ceſſit. Igitur vix atq; ægre obtemperanti lignum penſilibus vncis ſubnixum, pontis loco ſcandendæ puppis gratia ſternitur. Quod cum regem aditura conſcenderet, eodem per inſidioſos ſubducto, præceps fluctibus obuoluta eſt. Nec contenti nautæ ampliſſimam maieſtatem vltimo dedecore confudiſſe, quo clarius libidinoſum ei animum exprobrarent, inflicti caſus turpitudinem clamore ſub hinnitus ſpecie edito perſecuti ſunt. Hæc eſt Noruagica humanitas, dolis ac deriſione inſtructa, quæ ſplendidiſſimæ fœminæ fidem probroſis inſidijs circumuenire, matronale decus contumelijs proculcare, amoremq; ignominia rependere non erubuit. Et ſanè quiſquis ei populo humanitatem atq; obſequium erogat, ingratis beneficiū præſtat. At regina penè periculo præfocata, magno cum Sueonum rubore ægre littori reſtituta eſt. Tandem recepto ſpiritu impudicitiam ſibi à rege exprobratam iudicans, ruborem periculi tacita ferre nequiuit, opprobrij deformitatem minis quibus potuit inſecuta. Neq; enim duabus grauiſſimis calumnijs periculo ac rubore affecta, laceſſiti pudoris irritamentum æquo animo tolerare ſuſtinuit, vtpote quæ ex integerrimæ maieſtatis regina ad inſolentis proci plenum ignominiæ ludibrium redacta fuerat. Ita verſuti ducis acumen admirabilis vaframenti inuolucro tectum, vires quibus Olauum exuit ſibi ſagaciſſime conciliauit. Continuò nanque petitæ in matrimonium Syrithæ, eo benigniorem animum, quo Olauo infeſtiorem expertus eſt. Nec inerter ruborem coniugis negata mox proco filia vindicauit. Interiecto tempore Kanutū ex Syritha ſuſcepit. Ita Olauus duob. ſplendidiſſimis coniugijs deſtitutus, dum alterū temere reſpuit, ab altero turpiter repelli meruit, vtq; hoc repulſa, ita illud inſolentia perdidit. Verum quia Suenonem parum proſpere bella gerere ſolitum nouerat, facta non virium eius, ſed fortunæ æſtimatione, inſtructoq; nobilis famæ nauigio, armis vltionem exequi parat. Contrà Sueno adcita priuigni manu, maritimo hoſtem certamine excipit, In quo Olaui ſagittarius Enarus, magno corporis artisq; robore præditus, tanto rigore mirifici arcus tormentum intenderat, vt excuſſum ab eo iaculum, nulla rerum duritia ſiſteret, quo minus citato motu, vniuerſum penetraret obſtaculum. In malum nauigij incidens, lignum violentia ſua peruium habuit. Eodem interiecto regis clypeo tabulæ ratis illapſum, vix inter vndas impetus ſui finem reperit. Itaque grauius hoſtem ſolus quam tota ſociorum manus afficere valuit. Cæterum adeò certo ictu deſtinata feriebat, vt quicquid impetebat offenderet. Quo euenit, vt Sueno tormenti monſtro territus, plus metus in vnico ſtipite, quam tota hoſtium claſſe reponeret. Cumq; ſolum in eius corruptione remedium animaduerteret, non tam ſagittarium quàm artis ſagittariæ inſtrumentum ab eius rei peritis impeti iubet, violata arcus fortuna tutius bellum gerere cupiens. In quo delectis certatim tela congerentibus, vnum fortè arcui impactum, artificem ingenio, hoſtem victoria ſpoliauit. Cumq; late ruptionis eius fragor obſtreperet, ſtupens Olauus quidnam eſſet comminutum interrogat. Cui Enarus, conuulſam, inquit, abs te Noruagiam puta. Plus nanq; opis in arcu quam exercitu repoſitum iudicabat,

Noruagicæ gẽtis ſugillatio.

Enari ſagittarii monſtroſa virtus.

dicabat, futurum pugnæ exitum abſciſſa reſponſi ſagacitate complexus: nec ſecus quàm prædixerat accidit. Fractio nanq; arcus inſecutam Noruagienſium cladem ominata eſt. Vt autem Olauus hoſtium manus arbitrario fato præcurreret, mortemq; ſibi ipſe cōſciſceret, armis onuſtus præcipiti ſaltu profundū petiit, tanquam vita feliciter exceſſurus ſi non auiditate lucis victorem intueri cogeretur. Cumq; Sueno hoſtium vires in ſuam redactas poteſtatem vidiſſet, quos armis ad fugam inclinauerat oratione ad obſequium flectere cupiens, inſignem rei bellicæ ſucceſſum ad blanditias tranſtulit, victorq; cum victis paciſci deforme non duxit. Nec Noruagiam ſibi ſubieciſſe contentus, petita Anglia pactū cum Adalſtano habuit, vt eo decedente regis bonis ac nomine frueretur. Iiſdē temporibus Popponi Rimbrandus, Henrico Marcus, pontificij religione ſucceſſit. Pro Leſdago Fulbertus ſacerdotio fulſit: poſt quem Othuncarus Albus ſplendidiſſimo loco natus infulas ſumpſit. Cuius liberalis in deum animus, ne paruula quidem ſibi ſumma retenta, ampliſſimum patrimonium neceſſarijs templorum vſibus erogauit, cellasq; ante id rei familiaris inopes vberrimis agris ac latifundijs locupletes effecit, adeò vt excellentiſſimæ totius Iutiæ ciuitates quicquid penè prædiorum poſſident, à religioſa eius donatione perceperint. Itaq; propior publicæ deuotioni quam priuatæ facultati, ſolidæq; magis quam fluxæ laudis appetens, momentaneo rerum impendio manſuras animi delicias comparauit, ſeq; patrimonij quam religionem rei familiaris inopem eſſe maluit, ad eum hæreditatis ſuæ honorem transferens, à quo pia dona perpetuis bonis rependenda cognouerat. Nec poſſeſſionem ſacris impendiſſe contentus, vt omnes virtutis partes ac numeros exequeretur, etiā rerum beneficijs virtutum adiumenta ſubtexuit. Siquidem Sialandiam & Scaniam officio piæ eruditionis aggreſſus, mirificum ſacri dogmatis autorem agere cæpit. Ac ne parcius animi quam corporis officium adminiſtraret, tantum ſe in amplificanda religione geſſit, quantum egerat in locupletanda pro quo patrimonium erogauerat, etiam morte paratus occumbere. Cæterum Sueno ſenilis animæ laboribus feſſus, diuinis rebus infatigabilem vltimi temporis curam tribuit, nec ſpiritu quam religione diuturnior fuit. Siquidem omni humana concuſſione vacuus, in ipſo perfectiſſimæ vitæ fulgore deceſſit. Hunc igitur duæ inter ſe diuiſere fortunæ, quem varia ſors in ludibria ac decora alterna vice traiecit, regno illius captiuitatem, captiuitati exilium ſubſtituendo. Quis enim crederet illum à maximo ſolio ad Sclauorum peruenturum catenas? Quis rurſus exiſtimaret à Sclauicis vinculis ad regni rediturum inſignia? Attamen ex rege captiuus, atq; ex captiuo rex eſt factus. Ita nunc miſerrimis nunc feliciſſimis par, diuerſo conditionis habitu geminam vtriusq; fortunæ menſuram æquauit.

Rex glorioſiſſimus, exul ex inſperato factus, regiæ dignitati tandē reſtituitur.

Mortuo Suenone Angli ac Noruagienſes, ne rerum ſummam alieno imperio ſubiectam haberent, reges ex ſuis legere, quàm à finitimis mutuari ſatius rati, abrogato Danici nominis reſpectu, Eduardum atq; Olauum in maieſtatis faſtigio locauerunt. Quorum prævalidum robur Kanutus Danorum ſolio functus inter rerum initia aggredi veritus, ne tamen regnandi vſum intra patriæ metas clauſum haberet, diſſimulata magis quàm omiſſa paterni imperij recuperatione, primum Sclauiæ ac Sembiæ, perinde ac debilioribus regnis ferrū inijcere ſtatuit. Quarum alteram Sueno tametſi graues iniurias paſſus, obſtante religionis vinculo concutere formidabat, altera ab Haquino oppreſſa, abſumpto eo rebelles Danis manus exercuit. Solerter igitur à Danici regiminis ſucceſſore prouiſum eſt, vt in hac paterni grauaminis, in illa defectionis noxam puniret. Neq; enim ignorabat bonæ indolis habitum ad maiorem virtutem capeſſendam leuiori rerum conamine roborari, ideoq; in ipſo militiæ tyrocinio, adoleſcentiam ſuam aliquo præclaro opere auſpicari cupiuit. Nec eo quidem ſegniores deſertoribus manus intulit, ſed neſcio an ideo promptiores, quia ſtrenua ingenia quo plus experimenti ſumunt, hoc ad inſignem operam edendam maiore auſu proficiunt. Cuius propoſiti compos ſpes ſuas duabus ſplendidiſſimis victoriis alitas, tertiā ab Anglis expetere docuit. Quod vt promptius expediretur, Olauum Noruagiæ potitorem cum fratre Haraldo, tectis diſſimulatione odijs, aduerſum defectionis ſuæ conſortem armauit. Enimuero

vt prudenter, ita periculoſe hoſte in hoſtē vſus, ambitione coniunctos armis diuiduos fecit. Igitur Danorū Anglorūq; exercitibus acerrima pugna conſertis, Tymmo genere Sialandicus, cū hoſtili impetu ſociæ partis aquilas admodū inclinatas videret, leuemq; & quem ſors obtulerat ramulum haſta ſuſtulit, eoq; vexilli loco vſus, atq; in eum vociferatus modū quo Kanuti milites mutuæ adhortationis gratia acclamare conſueuerant, aduerſas in fugam turmas felix anteſignanus auertit. Itaq; non tam ſigni quàm animi virtute ſalutarē ſuis aquiliferum geſſit, nutantēq; Danorum fortunā ad victoriam vſq; ne laberetur erexit. Nec ſolum fortitudinem ipſe pleniſſimā præbuit, ſed etiam ex ſociorum animis penè profugam reuocauit. Cuius facti decus poſtmodū cognomine vſurpauit, inſuperq; virtutis titulo honore primipili à rege donari meruit. Nec puduit Danorū partes ſplendidiſſimo aquilifero defectas, plebei hominis ductum vt obſcurum ſpecie, ita præclarum euentu recreatis animis ſaluris præmium conſectari. Igitur Eduardus contuſis ſuorū animis, intolerabilem Danici exercitus ſpiritum animaduertens, quia manum non poterat, pactum cum hoſte conſeruit, vt quoad ipſe viueret, Kanutum dimidij regni conſortē haberet, extinctus omnium bonorum hæredem relinqueret. Ita victor à victo extudit, vt is ſibi conſortionem imperij viuens cederet, totū moriens teſtamento legaret. Eodem tempore Alwinam ab Olauo adamatā, Kanutus eximia matronæ ſpecie delectatus, ſtupro perijt. Igitur Olauus ſiue quia concubinæ facibus ſpoliatus, ſiue quia promiſſa Angliæ parte per Kanutum fraudatus fuerat, priuatam offenſam publicæ militiæ prætulit, peractiſq; ſtipendijs, ira pariter ac dolore inſtinctus Noruagiam redijt, non incongruum eius deſertorem agere ratus, à quo plena turpitudinis iniuria vexatus fuerat. Septenis poſtmodum interiectis annis quidam triclinium in quo Kanutus epulabatur ingreſſi, totius Angliæ regem ſalutare cæperunt. A quibus rex ſibi ictum cum Eduardo fœdus per inuolucrum exprobrari ratus, nihil eius ſe pudere reſpondit. Sed neq; ab ira animum neq; vultum à rubore continuit, profectas à ſcelere voces ludibrio propinquas exiſtimans. Tunc illi funeſtum miniſteriū incauto confeſſionis officio proſecuti, Eduardū ſua interemptū opera iactitabant, eo ſe regi placituros rati, quo ſummam ipſius offenſam accenderant. In quos rex perinde ac maieſtatis inſidiatores, præparati præmij loco, ſuſpendio protinus animaduertendū curauit, deterrimū opus deformi vindictæ ſpecie puniens. Quanquā enim ſe acri æmulo liberatum cognoſceret, ſceleri tamen pœnam, quàm vulitati gratiam referre maluit. Memorant alij Eduardum clandeſtino Kanuti imperio occiſum, eiuſdemq; iuſſu pœnam à maleficis, gratia deinde ſuſpicionis exactam. Vt enim innocentiæ ſuæ fidem aſtrueret, ſeq; ei culpæ affinem fuiſſe negaret, grauius in ſceleratos conſulendum putauit. Ea tamen res primum regis apud domeſticos fauorem quaſſauit. Qui cum Anglorū rebus obtentis nectendam cum finitimis amicitiam decreuiſſet, Normaniæ præfecti Roberti filiam Immam matrimonio duxit, eiuſq; fratri Rikardo ſororem Eſtritham coniugio potiendā permiſit. Igitur ex Imma Kanuto, Gunnildaq; ſuſcepta, duorū populorū concordiam communi ſanguinis vinculo ſtabiliuit. Cæterū quo promptius habilem expeditamq; clientelam contraheret, ſplendidis militiam tyrocinijs auxit, ampliſſima fortibus ſtipendia proponendo, non tam numero quàm robore militum venerabilius imperij ſui decus futurū exiſtimans. Itaq; militaris alacritas, cuius maxime præmijs honos alitur, certatim in eius contubernium defluebat. Cuius munificentiæ gratia Vluonem quendam è Suetia accerſitum, dolis magis quàm viribus inſignem, in militarem ordinem allici contigit. Cuius quoniam incidenter mentionem egi, ortum ſummatim diſſeram. Cuiuſdam patrisfamilias in agro Suetico filiā liberalis formæ cum ancillulis luſum egreſſam, eximiæ granditatis vrſus deturbatis comitibus complexus rapuit, exceptamq; vnguibus præſe leniter ferens, ad notam nemoris latebram deportauit. Cuius egregios artus nouo genere cupiditatis aggreſſus, amplectendi magis quàm abſumendi ſtudiū egit, petitamq; laniatui prædam in vſum nefariæ libidinis vertit. Continuò enim ex raptore amator effectus, famem concubitu ſoluit, ardoremq; gulæ Veneris ſatietate penſauit. Quoq; eam indulgentius aleret, crebris incurſationibus vicinum acrius

Mirum dictu vrſus fera bellua puellam deperit.

Amoris vis.

a Rectius, Cui ſe fore protinus alimoniã, &c.

Vrſi ſyluestri progenies.

acrius inceſſabat armentum, nec niſi lautioribus antè veſci ſolitam, ſparſis ſanguine dapibus aſſueſecit. Adeò enim captiuæ ſpecies efferatam raptoris ſæuitiam fregit, vt quem ſanguinis ſui cupidum extimeſcebat, amoris auidum experiretur, paſtumq; ab eo perciperet, [a] cui fore protinus alimonia metuebat. Quô non penetrat, aut quid non excauat amor? cuius ductu etiam apud efferatam belluarum rabiem gulæ irritamentum libidinis imperio cedit. Tandem gregis poſſeſſor exhauſti pecoris inopia prouocatus, obſeruatione adhibita circumuentam canibus belluam curſu ac clamore vehementius vrgere perſtitit, fugacemq; ſectatus, eo fortè loci quo puella ſeruabatur acceſſit. Siquidem domicilium eius inuijs paludibus clauſum, perplexa ramorum ſeries continenti frondium vmbraculo texerat. Vbi mox fera à retiarijs circumuenta ac venabulis occupata confoditur. Vt ergo duplicis materiæ benigna artifex natura nuptiarum deformitatē ſeminis aptitudine coloraret, generationis monſtrum vſitato partu edidit, ſylueſtremq; ſanguinem humani corporis lineamentis excepit. Nato itaq; filio, paternum à neceſſarijs nomen imponitur. Qui tandem agnita ſuæ veritate propaginis, à patris interfectoribus funeſta ſupplicia exegit. Cuius filius Thrugillus cognomine Sprageleg, nullo probitatis veſtigio à paternæ virtutis imitatione defecit. A quo Vluo genitus, originem ingenio declarauit, auitum animo ſanguinem repræſentans. Cæterum vt ad diuerticulum quo exceſſi redeam, Olauum cum Haraldo fratre Danis atrociter imminentem Kanutus claſſe ex Anglia petitum, ad ſocerum Gerithaſlauum Orientalium ducem exilio migrare compulit, recuperataq; Noruagia rediens, Rikardum acerrimum vxoris oſorem effectum patria exegit, ſed & ſororem Sialandiæ redditam regiarū partium functione donauit. Interea abſumpto Sueonum rege Olauo, ſuccedit Omundus, à vitæ diuturnitate cognomen ſortitus. Cuius fato Olauus Noruagienſis repetendæ patriæ fiduciam nactus, contracta Sueonum ope Noruagiæ ſummam audaci vſurpatione corripuit, quod Kanutum fraternæ opis caſſum, ac celeberrima virium parte defunctum aduerteret. Idem ignarum iuris populum, paſſimq; & agreſti more viuentem, legibus ſalubriter editis, ad melioris vitæ habitum perduxit, quarum vetuſta monimenta plebs Norica præſenti veneratione complectitur, nec minus in deum venerabilis, memorabili exemplo ſeruatæ religionis inclaruit. Nam cum prima feria cultello fuſtem per incuriam ſecuiſſet, atq; ab his qui proxime conſtiterant, ſolutæ à ſe religionis fuiſſet admonitus, continuò dexteram ſuam, quod eius miniſterio lapſæ mentis errorem compleſſet exoſus, ſparſas repente ſcindulas legit, factoq; ex eis foculo, ſubiectam palmam cremandam præbuit, fortuitum culpæ modum, ſolido cruciatus genere pungens. Adeò ſcrupuloſo cultu leuia quoq; religionis momenta ſeruauit, cuius detractæ triſtem à ſeipſo pœnam exigere cunctatus non eſt. Nam cum reos pœnas apud inferos manere perſuaſum haberet, leui admodum cruciatu grauiorē præcurrere ſtatuit, manumq; ad præſentes pœnas perferendas patientiæ duramento firmare, quàm animā futurarū metu ſuſpendere tutius duxit. Ita ne cæteri à diuinitatis cultu auocarentur, ne ſibi quidem ignoſcendū putauit, & quod pie diſſimulare licuit, ſuppliciter expiauit. Cumq; præſidio negligentię errorem tueri poſſet, ne qua religioni fraus fieret, pœnitentiam magis repręſentare curauit, pœnamq; correctionis ſuæ fidem, quàm impunitatē delicti teſtem eſſe maluit. Ita prudentia ac deuotione inſtructiſſimus, propior publicę religioni quàm priuato reatui fuit. Cuius facti circunſpectiſſima ſanctitate, ęternam cognomine memoriam vſurpauit. Ab eodem quoq; pauperibus protectio, pupillis tutela, ſacerdotali ordini veneratio, detrimentorum violentia laceſſitis ſubſidia prębebantur. Pręterea ex gremio eius veluti quodam munificentię fonte, complura alia virtutum ſpectacula manauerunt. Hęc hactenus, quia publico cultu conſecrata pietas, priuatę laudis egena non eſt. At Vluo ob virtutis ęmulationē grauibus in Kanutum odijs efferatus, quia tutò inimicitias gerere nequibat, quo efficaciores inſidias necteret, inſtrumentum doli ſimulatione officij texit. Suetis enim aſſidue Scaniā irrumpentibus, primus ad conſtringendam rem proficiſci popoſcit, impetratisq; petiti miniſterij partibus, Eſtritham quęcunque imperaſſet exequi, literis ſignatorio anulo impreſſis iuberi peti-

uit. Quibus acceptis, continuò matrimonium eius poſtulare aggreſſus, rei bellicæ mandatum ad nuptiarum preces tranſtulit, libidinoſumq́; quàm ſtrenuum legationis miniſtrum agere ſatius duxit. Quam rem Eſtritha arcano fratris imperio conſentaneam rata, perſeueranti repugnare paſſa non eſt. Ita verſuti ducis animus impulſu capti odij inſtinctus, corrupto legationis officio, linguæ volubilitate qua plurimum valuit, fratris ac ſororis credulitatem nefarijs perfidiæ laqueis circumuentam oppreſſit, bellumq́; aduerſus Daniam profeſſus, ſtructis callide dolis audacter euidentiam præbuit. Et ne Kanutum in Dania vltorem operiretur, declinandæ vindictæ gratia, in Suetiam ſibi cum coniuge tranſeundum prouidit. Vbi inuadendæ Daniæ propoſitum pertinacius animo voluens, Omundo, Olauoq́; conſilij participibus factis, alteri maritimis Sialandiam copijs, alteri Scaniam terreſtribus impetendam proponit, ipſe ſe claſſem è Suetia ducturum promittit. Cuius rei molitione detecta, Haquinus quidam è villa Stangby, amantiſſimus regis, arrepta quamcelerrime nauigatione, Kanuto cuncta ex ſe cognoſcendi copiam tulit, eaq́; humanitate quanta principis ac patriæ charitate teneretur, aperuit. Rex tantæ conſpirationis nuncium exercitu ſubſecutus, ne rumoris autorem præmio vacuum præteriret, fidem nuncij quod & longam & periculoſam nauigationem egerat, præmij loco duûm iugerum agri Scanici donatione penſauit. Interea Olauus claſſe ſua apud inſularum vnam acquieſcere iuſſa, habili expeditoq́; nauigio Sialandiam petiit. Vbi accerſitum concionis nomine populum ad deditionem quam potuit diſertiſſimo prouocabat eloquio, modo vniuerſorum, modo ſingulorum compoſitis blanditiarum figmentis animos demulcendo, eam demum tutiorem potentiam credens, quæ pace magis quàm prælio conſtitiſſet. Igitur à maiorum quodam aſtu benigniſſimæ reſponſionis exceptus, ſimulatum plebis fauorem ſpe eximia complectebatur. Tandem inter varium plebis tyranniq́; ſermonẽ ſpeculatorum vnus ex maritimis ſuperueniens, grandia terris vela propinquare narrabat. Igitur fluctuantem Olauum, ſenior regis aduentum operiens, interrito ſe animo gerere cohortatus, conſuetam littoribus mercem aduehi prædicabat, non aliam premendi inimici occaſionem aptiorem fortunam ratus, quam ſi odium beneuolentiæ ſpecie ſuppreſſiſſet, ſpemq́; eius vano ſermone protrahere potuiſſet. Secundo quoq; pari nuncio accepto, concionantis metum conſimili affirmatione diſcuſſit. Tum demum Olauus aſſertionem eius ſuſpicione inſecutus, emiſſum in littus ſpeculatorem explorare iubet, Kanutus ne eſſet, an negociatorum aliqui venientis exercitus ſpeciem præbuiſſent. Quo reuerſo ſeq́; frequens claſſe pelagus proſpexiſſe perhibente, continuò ſenem mendacij damnans colloquium ſoluit. Ille nihilominus vera ſe omnia retuliſſe contendens, eos aduentare dicebat, à quibus Daniam ferro comparare quis poſſet. Olauus vix fuga vſus, pertinaci remigio ſociam repetit claſſem. Subinde Kanutus portum claſſe complexus, victum labore remigem nocturna quiete firmauit: vbi ab incolis Omundum terreſtri agmine Scaniam, Vluonem nauali fluuium Helgam occupaſſe cognoſcit. Ipſe igitur Omundũ excipit, claſſem ad opprimendos qui ad amnẽ appulerant mittit. A quo cum nauium duces Omundũ apud Stangam montem inſigni pugna obrutũ comperiſſent, ipſi quoq; conſentaneam fortitudinis operam edere cupientes, ne rege audacter agente ignauum geſſiſſe militẽ viderentur, quo promptius in eã quam hoſtes occupauerant inſulã traijcerent, aliam eidem vicinã ingreſſi, mediũ amnis ſpatium contabulatis molibus ſternunt. Illic ſiquidẽ fluuius latius manantibus aquis, amnis modũ excedens, ingentis ſtagni ſpeciẽ præbet. Tum Vluo ſuos ne hoſtẽ cœpto deturbarent admonitos, traijcientẽ telis eminus ac ſagittis inceſſere iubet, futurũ taliter inquiens, vt ipſe ſua ſibi manu vltimã fati ſemitã ſtrueret. Progreſſo vero longius opere veluti noſtros trãſitu prohibiturus, in aduerſa ripa phalangẽ explicat. Quo viſo Dani traijciendi cupidiores effecti, frequentes onerauere pontem. Vbi dum conferti, ſed in quam periculoſum iter progrederentur ignari, bellum inſtanter appetunt, ſubitò deſidente congerie inter vndas auidũ pugnæ ſpiritũ depoſuerunt. Si quem vero (vt in eo diſcrimine accidere ſolet) ſemel ad ſummũ fluctus retulit, protinus alterius amplexibus implicatus, in profundum periturus abſtrahebatur.

In aquis ii qui ſalutis conſeruatores expetuntur, interitus ſolent eſſe comites.

hebatur. Ita dum mixti atq; alius alij cohærentes inuicem opem exigunt, mutuò ſibi exitium pepererunt, & quem ſalutis quis autorem petijt, infelicē fati comitem habuit. Neq; enim armorum pondere preſſi, tutum natandi euentum aſſequi potuerunt. Ita Vluo Danorum deceptor magis quam victor, aliena temeritate quod proprijs viribus nequibat obtinuit, certiſſimam hoſtium virtutem ſalubrius cunctatione pugnæ quam impetu proculcando. Cuius facinoris inſecuturā metuens vltionem, quod ſibi hinc claſſem obſtare, inde regem imminere conſpiceret, ſalutis obtinendæ conſilium vt viribus difficile, ita arte promptiſſimum reperit: fugam nanq; diligentius animo circunſpiciens, cum vnicum eius diuerticulum in claſſis deſertione reſtare animaduerteret, noctu maioribus nauigijs relictis, in proximam ripam vniuerſum ſcaphis traiecit exercitum, ſicq; clandeſtino ſeceſſu vſus potitū latebris agmen abducit. Diluculo Dani ſociæ cladis vltionem auidius ſitientes, dū in hoſtium nauigia ruunt, eadem propugnatore vacua reperiunt. Rex lacu luſtrari iuſſo, merſorū corpora vncis aut euerriculis capta, apud Aſum contiguū amni oppidū ſupremis procurauit officijs: Olauum vero per Noruagienſium quoſdā pecunia à ſe corruptos domeſtico bello opprimendū curauit. Ita egregij animi dux ſuorum auaritia laceſſitus, quos foris propugnatores habuit, domi percuſſores inuenit. Cuius frater Haraldus conſimilem gentis perfidiam veritus, adito Byzantio ſuſpectam patriæ fidem longinquo declinauit exilio. Igitur Kanutus ſex præpollentiū regnorū poſſeſſor effectus, eximio ſui fulgore etiam Romanū illuſtrauit imperiū. Enimuero eius principi Henrico, filiam Gunnildam nuptū tradidit, eundēq; paulò poſt Italica conſternatione perculſum auxilio proſecutus, priſtinæ fortunæ preſſa rebellium conſpiratione reſtituit. Inde reuerſus Haraldū natu maiorem Angliæ, Daniæ Kanutum, Noruagiæ Suenonem, quem ex Aluina ſuſtulerat, abſq; vlla maieſtatis ſuæ diminutione præfecit. Nam etſi tres prouincias totidem filiorum regimini tradidit, nihilominus commune ſibi trium imperium reſeruauit, neq; ſummam penes alium conſiſtere voluit. Pręterea teneris adhuc ducibus, in officiorum tutelam fortiſſimorum præſidia ſociauit. Poſt hæc Heſtritha filiū Suenonem enixa, ſobolis interceſſu viro fratris gratiam conciliauit. Beneuolentiam enim quam Kanutus perfidis Vluonis meritis denegauit, conſanguineæ ſibi prolis reſpectu tribuendam putauit. Quinetiam ſororem Anglorum ſatrapæ Godewino nuptijs iunxit, gentem genti animis atq; affinitate conſerere cupiens. Ex qua Haraldum, Biornonem, Toſtonemq; ortos memoria proditū habemus. At Cæſar ex Gunnilda filium æque fortuna ac vocabulo Magnum ſuſcepit, à quo illuſtrium Teutonicorum imagines, ſplendidaq; Germaniæ lumina ſucceſſionis ſerie pullulaſſe produntur. Eo temporis Guthſcalcus Sclauicus eximiæ indolis adoleſcens, commilitium regis ſtipendia meriturus acceſſit. Is Apribigneuo patre chriſtiani cultus amantiſſimo, deficientemq; à religione Sclauiam nequicquam reuocare conante, præter nationis ſuæ morē percipiendæ literarū diſciplinæ gratia, doctoribus traditus, vt eum à Saxonibus potiendæ Sclauiæ cupidis interemptum cognouit, efferatum ingenium leni ſtudio miteſcere paſſus non eſt. Repente enim armis ſcholam mutauit, & ne alienigeni ingenij exercitatione patrios ritus pigrius proſequeretur, literarū cultū in tyrocinium vertit, omiſſoq; doctrinæ ſtudio, ſtrenui vindicis quā ignaui diſcipuli partes agere maluit, audacter quā induſtrie animo vti ſatius autumans. Itaq; naturę magis quā pręceptoris monitis obſecutus, parta tandē vltiōe, Kanuti cōmilitiū expetiuit. Ita adoleſcētis mens in ipſo doctrinæ limine ſæuitię ſtimulis intercepta, ſtudioſæ ratiōis clemētis ingenitū ſanguini ſuo rigorē expugnare non potuit. Eodē tempore apud Daniā ſacrorū antiſtites alijs alij ſucceſſiſſe traduntur. Nam Gerbrando ſubſtituitur Auaco, Orkynkarus iunior Ripen. pontifex creatur. Cæterū Kanutus tria pręmemorata regna circuiēs, clientelā ſuā ſex milliū numerū explentē, ſexaginta nauigijs cultius apparatis, eorūq; quolibet centenos armatos capiente diſtinxit. Eandē æſtate pro tuendo imperio excubantē, hyeme cōtubernijs diſcretā alere conſueuit: menſibus ſtipendia nouabantur. A quo Vluo tēpore quo rerū autor nobiſcū immortalitatē ſuā partiri voluit, annuo feriarū circuitu repetito, apud Roſkildiā cōuiuialiter accerſitus, poſtquā induſtriā temulētia

vicerat, merſæ nuper miliriæ cladem nocturnis laudum ſuarum cantibus celebrabat. A quo rex ſuorum ſibi pericula palàm exprobrari iudicans, vehementis iræ procurſum aduerſum contumelioſum eius carmen deſtrinxit, indignum ratus eo conuiuanti, cuius ductu ſe fortiſſimis propugnatoribus ſpoliatum cognouerat. Igitur Vluo inter ipſa menſæ ſacra ab aſtantibus interfici iuſſus, præcipitis linguæ iuſta ſupplicia pependit. Ita dum aliena fata parum ſobrie meminit, ſua cecinit, ſiccatosq; cupide calices proprij ſanguinis liquore compleuit. Meritò enim ex tam petulanti ingenio amaritudinem potius quàm voluptatem percipere debuit, quod gloriæ ſibi loco arrogaſſet, ductu ſuo præcipuis regis viribus vltimam inceſſiſſe iacturam. Quo peracto Kanutus violatæ neceſſitudinis iniuriam, ac ſororis viduitatem, duarum prouinciarum attributione penſauit, quas eadem poſtmodum ſacroſanctæ Trinitatis ædi, præcipua apud Roſkildiam veneratione cultæ, decimarum nomine partiendas curauit. Iamq; frequens ad Kanutum miles defluxerat, animis quàm impenſis oneroſior. Pleriſq; enim amplior virium quàm morum grauitas inerat, quiq; ſe ſplendidius bello geſſerant, obſcurius pacis decora intuebantur, adeò vt qui foris inſignes extarent, domi ignobiles viderentur, vixq; eadem & honeſta & acria ingenia reperiebantur. Igitur complures ad vim & rixam vſq; in aula pernicioſi eſſe conſueuerant. Quos cum rex natione, linguis, ingenijs quam maxime diſſidentes animaduerteret, quippe varijs ac perplexis inuicem affectibus vrgebantur, nam petulantia alios, alios inuidia, quoſdã etiam ira vexabat, quo minus ſeditioſe ſe gererent, ſaluberrimum caſtrenſis diſciplinæ tenorem, qua tantæ varietatis diſcordiam rumperet, debitamq; militi maturitatem monſtraret, exactiſſimis edidit inſtitutis. Itaq; circunſpectiſſima eiuſdem deliberatio Oponis Sialandici, cæteros prudentia atq; autoritate præſtantis, monitis perſuaſa, ne externa fortè domeſtico crimine turbarentur, ſocialis odij tempeſtatem repreſſit, legesq; ſeueriſſime cauendo ſeditioſum militię ſpiritum veluti fraterna quadam charitate coërcuit. Atq; vt audacię comitatẽ adijceret, fortiſſimo militi ſpecioſiſſimũ moris habitum ingenerauit, clientelã ſuam effreniũ ac litigioſorũ conuictu tanquã erubeſcenda aliqua ſentina vacuefacere cupiens. Vt ergo improborũ frequentiam à curiæ valuis repelleret, ſtatuit vt in capeſſendo diſcubitu ordine quo quiſq; militaris muneris aduocationẽ ſortitus fuerat, vteretur, locoq; antecelleret, qui prior obſequio foret. Adeò militiæ vetuſtatem honore menſæ rependi par duxerat, ne promiſcuis ſedendi locis cõfuſa meritorũ ſeries videretur. Eũ vero qui cœna inita, aliqua mora interpellante tardior ſuperueniſſet, inter conſidentes excipi oportebat. Qui ſi tam arcto ſe conſeſſu iunxiſſent, vt ob nimiam eorum frequentiã qui ſuperuenerat ſeſſum recipi nequiret, qui eius loco inſederat exurgens proximũ occupabat, euſq; inuicem ſe aſſurgendi officio venerantibus, donec laxato totius conſeſſionis ordine, legitimũ recipiendo ſpaciũ patuiſſet, menſaq; qui poſtremus reſidebat abſcederet. Si quis vero alieno diſcubitu vti per inſolentiã perſeueraſſet, qui eo ſpoliatus fuerat proxime circunſedentibus iniuriæ querelam detulit, hiſdemq; teſtibus in concionem productis aduerſus reũ actione contendit, effecitq; vt qui cedere iuſſus contumaciter ſuperſediſſet, contumelioſe ſtipendijs amoueretur. Ter tamẽ regi tali culpa affectis neceſſitatem pœnæ remittendi fas erat. nec aliter quàm vt tot gradibus quis diſcubitu indignior fieret, quot vicibus ſodalem dignæ ſedis negatione ſpreuiſſet. Ita enim legis temperamentũ inter ſeueritatem ac manſuetudinem medium, rigori clementiam ſociauit, vt nec pœnitentiã repelleret, nec impunitatẽ exceſſui daret. Quod ſi quarto ſe quis eodem reatus genere maculaſſet, diſcreto à milite loco, menſæ alienus fiebat, cõmilitonũ nemini catino aut calice communicabat. Neq; enim ter veniam experto vlterius ignoſcendũ putabat, quia ſua iam noxa pœnam meruit, qui ſe ac toties affecit, adeò contumaciam contemptu mulctari placuit. Valuit enim apud regem ſpretæ militaris dignitatis indignatio, eumq; qui parem venerari neſciret, parum ſuperiori delaturũ eſſe exiſtimatũ eſt. Eodem pœnæ genere in minutos quoq; animaduertebatur exceſſus: vt, ſi quis alium conuicio inſecutus fuiſſet, aut potione per contumeliã reſperſiſſet. Cæterũm rex maritimã ſæpius quàm terreſtrem miliriam agere conſueuerat. Igitur

Linguæ præcipitis ſupplicium.

Regis Kanuti in milites proteruos animaduerſio.

tur quoties equitatu opus erat, milites equis omnibus vacui pro aſſeruandis equis alternis vicibus excubabant. Qui vero adaquandi tempore ita ſodalis equo vſus fuiſſet, vt ipſum continue, nec modo ſuum, modo illius viciſſim inſidendo premeret, prædictum pœnæ modum expleuit. Tanto enim ſtudio rex verecundiã à ſuis ſeruari voluit, vt etiam paruulo impudentiæ exceſſu deuios, caſtigationis remedio coërcendos putaret. Qui vero tribus faſciculis in ſtabulũ coniectis, equo ſuo communis pabuli ſpicam, alieno ſtipulam admouiſſet, iuxta priorem formulã militia, aut turpiter vti, aut deformiter excedere cogebatur. Ac ne quis ſocio flumen tranſequitanti, ita equo concurreret, vt ad ipſum turbulentior vnda deflueret, pari induſtria cautum. Adeò ſcrupuloſa cura paruula quoq; ſocietatis officia penſaban tur. Ei vero qui ſtationi addictus, ita ſe ſomno oneraſſet, vt veſtes aut arma dormienti detrahi poſſent, conſimile vindictæ genus mulctæ nomine irrogabatur. Neq; enim regio profuturus imperio putabatur, quem priuatus torpor publico excubiarum officio ſubmouiſſet. Verum aduerſus grauiora præfractior actio conſtituta fuerat. Si quis enim commilitonum ſuorũ quempiam manu, ferro, vel fuſte læſiſſet, aut ſi quicquam violenter eius manibus extorſiſſet, comãmue alieni capitis violaſſet, poſtremo ſi maieſtati inſidias ſtruxiſſet, abundeq́; de facto teſtiũ adſtructione conſtaret, tanquam capitalis criminis reus, clientela amotus, militari munere defungebatur. Is nanq; qui grauiter ab eo affectus fuerat, in primis regem ſella poſita ius militi dicere poſtulabat, deinde eum vt in concionem veniret, tertio citato rum ordine prouocabat. Vnumquenq; bini duntaxat commilitones explebant. A quibus ſi reus in quæſtionem publicã deducendus rem familiarem poſſediſſet, domi ſemel, bis in curia apud diſcubitus ſui locum pręſens abſenſue poſtulari ſolebat. At ſi fundo careret, eo loci vbi in aula accubare conſueuerat, ter ſponſione prouocandus fuerat. Concione inita qui prouocauerant ſyncere ſe reum poſtulaſſe, nihilq́; in ea cauſæ dictione fauoris, aut offenſæ reſpectu indulſiſſe iurabant, ſimulq́; & citatorum, & teſtium partibus inſeruiebant. Conſequenter in reum principalis facti teſtimonium, à duobus denunciandum reſtabat, iuramento pręfari iuſſis, nec actoris amore, nec rei odio quicquam ſe præter oculis aut auribus explorata dicturos. Nam in quæſtione læſæ maieſtatis propenſior auditui fides haberi conſueuerat. Cæterum teſtimonium in oculis reponebatur. Præterea obiecta defenſionis præſidio repellere non licebat. Siquidem teſtium criminatio, neq; alieno patrocinio, neq; propria cuiuſquam repulſione ſubrui poterat. Tantum quippe autoritati ipſorum pondus inerat, vt aſſertionis eorum fidem eleuare proxima ſacrilego dementia putaretur. Ita reus aduerſum teſtimonij fulmen, nec culpam nec innocentiam vllo argumento tueri potuit. Sed neq; ei ſi ſponſione prouocatus fuiſſet reſtipulatione vti licuit. Rationem teſtium diſtricta iudicum inſequebatur autoritas, reum veluti euidenter noxium, nihilq́; iam pro ſe recuſantem, honore, opibus, patria, atq; omni demum militari functione damnantium. Hoſtibus eius honos atq; impunitas adiudicabantur. Iuxtà in pręſentẽ abſentemq́; ſententię ferebantur. Sua nulli longinquitas præſidio eſſe poterat, quo minus & accuſatio teſtibus, & damnatio ſententijs inſtrueretur. Quarum vtraq; plenè partes ſuas exhibente, reo defenſionis amplecti præſidium non licebat. Tum demũ rex cognitione ſuſcepta, an ea cæteris pronunciatio placuiſſet, interrogat. Ipſe enim auditoris tantum partem exequens, militiæ iudicationis mandauit arbitrium, deforme ratus damnare viros, quos ipſe fouiſſet. Quapropter in eos quorum egregia opera vſus fuerat, aſpere pronunciare veritus, quæſtionem ad ſe delatã, ad curiæ cognitionem relegauit, ſilentiũq́; moderationis ſuæ fidem, quàm ſententiã ſeueritatis teſtem eſſe maluit. Cumq́; demum exaudita militũ reſponſione, totius concionis ſuffragia iudicationi conſentanea noſcerentur, qui damnatus fuerat interrogari ſolebat, terreno an maritimo ſeceſſu fugam petere decreuiſſet. Ita rex proſcriptione ſuos quàm nece puniri maluit, delectumq́; fugæ, ne violentiam repręſentaret, indulſit. Quod ſi reus mari ſe credere delegiſſet, eò commilitonum frequentia proſequendus, dataq́; naue, remigijs, commeatu, vaſculo egerendis aquis idoneo tandiu in littore operiendus fuerat, donec rem, ſi eis nauigatio gereretur, vel ſi velis, antennæ extra

Sententia tã in abſentes quã præſentes lata.

conſpectum abijſſent. Tum deniq; qui profugerat ſuperiori ab omnibus ſententia repetita, amariſſimorum maledictorum verberibus laceratus, triſtiſſimis totius militiæ ſuffragijs damnabatur. Qui ſi tempeſtate in littus relatus fuiſſet, continuò vt hoſtis habitus violatæ ſocietatis pœnas pendebat, diſcrimenq́; capitis eius funeſto damnationis incurſu cupide à commilitonibus expetebatur. Ita non periculoſa minus, quàm ignominioſa ſontium euitatio fuit. At ſi militiæ munere defunctus terra perfugere maluiſſet, ad nemus vſq; pari militum cura comitandus erat, cunctis tandiu in eius abitu expectantibus, quouſq; procul ipſum abeſſe cognoſcerent. Ac tunc demum magno cum totius militiæ fragore ter valide edendus clamor, cunctaq́; ſtrepitu miſcenda fuerant, ne fugiturus vllo ad eos errore referri poſſet. Tunc demum diſtricta etiam inexorabilis omnium ſeueritas cunctis ſolenni iure completis, ne de indemnato ſupplicium ſumere videretur, ſupremam reo damnationem intendit, effecitq́;, vt qui ſe à ſpecioſo militiæ conuictu abruperat, turpiter vagam vitam proſcriptus exigeret. Ita militaris diſciplinæ rei, indicialis ignominiæ grauitate in abiectiſſimorum conditionem relegabantur. Adeò enim rex contumeliam ſontium non ſanguinem ſitiebat, vt eos probroſo caſtigationis genere, quàm cruento punitiores putaret. Si quis autem ei poſtmodũ commilitonum vno telo aut comite ſuperior obuio peperciſſet, ipſius ſe contumeliæ participem præbuit, cuius culpam vindicta proſequi formidauit. Tale noxijs quoties à curiæ moribus degeneratum fuerat, militiæ munere defungendi ius erat. Adeò quondam caſtrenſis notæ dedecora iudiciali repellebantur vmbone. Quod ſi reus ab actore teſtimonio ſuperari nequiret, ſex ſecum commilitonibus in iuſiurandum accitis, culpæ quæ obijciebatur alienum ſe fuiſſe monſtrabat. At ſi commilitonum quis eum quem militiæ conſortem neſciſſet iniuria per ignorantiam affeciſſet, ad conciliandam errori ſuo fidem, prædictum ſodalium numerum in ſacramenti ſocietatem contrahere debuit. Cæterum ſolenni iure conuictos, ac ſuperiori modo damnatos felicitas deficiebat, occupabat aduerſitas: eo quidem certius, quod trium regnorũ pontifices aduerſum talium tranſgreſſionũ reos ſolenni execratione vſos eſſe conſtabat. Ita diſciplinæ ius geminũ amplexa columen, partim regio, partim religionis præſidio nitebatur, vt humanam ſententiã diuino credere iudicio comprobari. Cuius rigor diſcordias rupit, ſimultates finiuit, ſeditiones extinxit, pacatioremq́; regi militem reddidit. Poſtmodũ vero ſeueritati eius ſiue ob inertiam, ſiue ob clementiam principum, pecuniariæ mulctæ temperamentum acceſſit. Quo tamen ſola ligni percuſſio caruit, quod eo canes quis abigere ſoleat. Adeò maiorum verecundia ſummam in ictu probroſo contumeliam reponebat. Contigit autem vt ipſe rex ſua primus lege caderet, iuriſq́; firmamentum quod catenus ſyncerum, atq; incolume ſteterat, parum ſobrius proprij militis occiſione laxaret. Cumq́; ſe legibus quas ipſe tulerat euidenter noxium animaduerteret, pœnitentiæ acerbitate correptus, vocata militum concione, regia ſella deſcendit, inq́; omni conſpectu ſupplex humi demiſſus, milites commiſſi ſceleris pœnas ſuo arbitrio exigere iuſſit, libenter ſe decretam ab eis pœnam ſuſcepturum promittens. Cumq́; factum maieſtatis nomine tueri poſſet, militari ſe animaduerſioni ſubſtrauit, humilitatemq́; manſuetudinis ſuæ documentum, quàm vires elationis indicium eſſe maluit. Illi concione lachrymantes egreſſi, deliberatione inita triſtem de rege ſententiam ferre vt minus honeſtum, ita parum vtile peruiderunt, non ignari ſine eo eſſe ſe vacuum ſpiritu corpus, prædam quibus ante imperaſſent futuros. poſtremo, vniuerſum rei militaris ſtatum eo pœnam ſubeunte conuelli, inq́; vnius omnes proſcriptione damnari, lapſum eius ruinam ſuam, damnationem, commune omnium periculum fatebantur. Igitur in tam ardua re ſententiæ dubij, creditoq́; ſibi iudicio æquo leuius auſteriúſue vti veriti, proprio regem arbitrio decreuere mulctandum, exiſtimantes plus nutui maieſtatis, quàm priuatorum ſententijs deferendum. Emendabile enim credidere delictum, quod impetu magis quàm induſtria noſceretur admiſſum. Igitur ex eo iudicem ſtatuunt, pœnamq́; præſtolanti impunitatis potentiam largiuntur. Et pulchre quidem factam ſibi iudicandi poteſtatem ipſius arbitrio reddiderunt, ne difficillimum negocium temere iacta

re iacta pronunciatione finirent, vel commilitonis vltionũ placide, vel regis ſupplicium crudeliter expetentes. Ita ſalus regis penè ſuo ſcelere euerſa, temporis difficultati donata eſt. Ad hæc ſatis graues eum delicti pœnas dediſſe arbitrabantur, qui ſe in tanto fortunæ faſtigio, tam ſuppliciter abijcere ſuſtinuiſſet. Tum demum venerabiliter exceptum, atq; ex ancipiti reo ſecuri iudicis partibus inſeruire iuſſum, ſellæ reſtituerunt. Rex culpam ære redimi debere conſtituit. Cumq́; aliàs homicidiorum crimen quadragenis nummi talentis expiari ſoleret, ipſe ſibi trecenta ac ſexaginta mulctæ nomine numetanda deſcripſit. Huic ſummæ nouem talenta auri doni nomine adijcit, eandemq́; mulctæ ſpeciem conſimilis culpæ reis, lege perenniter irrogauit. Totius vero pecuniæ partem regi primam, alteram militibus, tertiam interfecto ſanguine coniunctis adiudicauit. Cumq́; ipſe in præſentiarum tam regis quàm rei partes exequi debuiſſet, aſcriptam ſibi portionem ſacrorum præſidibus egenisq́; diuiſit, deum perinde ac communem omnium principem pio munere propitiandum exiſtimans. Egit humanum iudicem, reum liberalem, veniæ genus abſolutionis ſpem, debito emendationis ordine complectendo. Cæterum eo viuente militaris mos æquè violatore atq; expiatore caruit. Igitur dum ſic ſeditioſis occurritur, mens militum à litigijs aberat. In exequenda enim vltione non ſanguinis, non neceſſitudinis vinculo parcebatur, quo minus damnationis partes legitimo rigore procederent. Nunc vero ſolutis hebetatisq́; priſtinis militiæ neruis, grauiora inter commilitones quam exteros dedecora pariuntur, cum & omnis aduerſum improbos actio ſileat, & qui culpæ punitor eſſe debuerat, patronus exiſtat, nec ſit qui diſſolutos militiæ mores præfractius rigidiusq́; conſtringat. Hanc itaq; militaris diſciplinæ conſuetudinẽ diuturna vſurpatione firmatã, noſtri temporis principes abrogare minime erubeſcendum duxerunt. Vbi enim domeſtica quies ſeditionum fluctibus agitatur, priſcæ conſuetudinis forma conuellitur. Quippe aduerſum effrenes, concitatiq́; ingenij tyrones, ſeueritate potius quam nimio fauore, ac profuſa indulgentia vtendum eſt. In quem modum Kanuti induſtria pro adminiſtrandis militaris diſciplinæ negocijs, ſyncere ac valenter excubuiſſe cognoſcitur. Præterea militi regem, vel regi militem, non niſi pridie Calend. Ianuarias abdicandi fas erat. Eiuſdem quoq; poſtmodum obſeruantiæ grauitas ab aula regum, in aliquanto obſcurioris familiæ conuictum prorepſit, diuq́; ſuperioris diſciplinæ etiam apud ſupparis conditionis viros imitatio valuit. Interea Suenonẽ tutelæ tunc Noruagiæ vacantem caſus abſumpſit, moxq́; ad patrem prouincialis miniſterij ſumma conceſſit. Vt autem Kanutus à Richardo, quod ſororis ſuæ repudium egiſſet, atq; aduerſus vxorem ſeuerius æquo maritali ſupercilio vſus fuiſſet, tanquam à coniugalia ſacra contumelioſe tractante pœnas ſumpturus, ac tori genialis iniuriam repulſurus, in Normaniam magna ſe claſſe traiecit. Vbi cum paulò poſt triſte quoq; de Haraldi fato nuncium accepiſſet, propior publicæ expeditioni quàm priuato affectui, agmen eadem qua prius celeritate promouit, neq; animo aut officio quo minus cœpto inſiſteret, remiſſior fuit: ſed neque oculos ad ſingularem luctum à generalis militiæ contemplatione deflexit, adeò rerum ac temporis ſtatum inter fortem patrem ac ſtrenuum ducem egregia animi moderatione diuiſit, nec minus in toleranda filij morte, quàm in hoſtium appetenda perſpicui roboris ſpectaculum præbuit. Cuius impetum Richardus Siciliam petens, fuga præcurrere maturauit. Interea Kanutus ob grauis militiæ labores aduerſa valetudine preſſus, cum ſe corporis firmitate defectum, ac mox ſpiritu cariturum animaduerteret, conuocatos proceres, non niſi bello confecto, domos reuerti iuſſit, haud dubie victoria potituros, ſi funebri eius lecto humeros in acie ſubieciſſent, atque inter primos prælantium globos ducis nomine corpus ſuum exanime pertuliſſent, idq́; fugato hoſte quo clarius cinerum ſuorum monimentum extaret, apud Rothomagum promiſſa indigenis libertate, ſepulturæ mandarent, facile vſuros conditione Gallos, ſi ilico hoſtem finibus ſuis exceſſurum cognoſcerent, paruoq́; impendio grandi patriam metu liberare quiuiſſent. O immenſam perituri regis induſtriam, quæ ſuis in vltimas rerum anguſtias deuolutis, diſciplina quàm

ſpiritu viuidior affuit. Enimuero ſuperſtitum ſalus decedentis ingenio ſtetit. Nam corpus eius funebri lecto à militibus in acie perlatum, ad Danorum vſq; victoriam veluti viua adhortatione profecit; vt non minus extincti, quam ſuperſtitis fortunæ pondus ineſſe crederes. Cui mox ſepulturam diſceſſuros ſe pacti à Rothomagenſibus expetiuerunt. Rapuere conditionem hoſtes, cineribusq; eius in vrbe ſua acquieſcendi locum dederunt. Ita milites ſuſcepti monitus ratione, pugnam, pactionem, ſepulturam atque exequias proſecuti, fato functum humeris ſuis regem in acie pertulerunt, victoresq; funerato eo ſumptis tantum commeatibus, ad propria reditum habuerunt. Hunc Kanutus exitum habuit, quo nemo noſtrorum regum, tametſi plura alij victorijs illuſtrauerint, ſplendidior fuit. Adeò enim operum eius magnitudinem propitiæ famæ fides auxerat, vt quos rerum geſtarum gloria pares habuerat, amplitudine claritatis excellat. Cumq; aliorum ſplendorem ignorantiæ obſcuritas, ac vetuſtatis rubigo perederit, huius decus longa famæ vſurpatione ſubnixum, perpetuis memoriæ fructibus reuireſcit. Siquidem ſanctitate ac fortitudine inſtructiſſimus, non minus religionem, quam regnum proferre curæ habuit. Quippe cum bellicis late titulis inclaruiſſet, placidiore ſtudio vſus, ex fiſco ſuo compluribus in locis priuatorum clericorum conuictu inſtituto, cellularum frequentiam nouis conuenticulis auxit, ſacrorumq; venerationem, quam maximam ſemper exhibuerat, regiarum opum impendio ſtipendijs multiplicauit: monachalem quoque ordinem vberiorem reliquit, ne ferociæ propior quàm pietatis officijs videretur, æquam ſibi vtriuſque laudem adijcere cupiens. Cuius ſtudij induſtria ad tantum claritatis lumen acceſſit, vt cum fortiſſimorum regum bellica virtus antiquitate exoleuerit, eius famam gloriæ quæſtu opulentiſſimam tenaciſſima poſteritatis agnitio comprehenderit. Interea Sueno Eſtrithæ filius expectato apud Angliam Kanuto, quo plenius incolis auſum defectionis excuteret, militiam præſidijs ſparſit, ne libera monimentorum occupatione ſuſpectas Anglorum vires armaret. Vt autem Noruagienſibus mortis Kanuti nuncius adfuit, continuò pudore externi obſequij Danicum detrectantes imperium, ad Olaui filium Magnum, cui bonitas ſua cognomini erat, deficiunt, eiq; regnum imponunt. Quippe ſpectata patris ſanctitas popularium ei fauorem conciliauerat. Neque enim parenti gratiam impendiſſe contenti, in filium quoq; fauorem extenderant. Interea Kanutus haud leuius Noruagicæ perfidiæ quam paterni fati rumore perculſus, vereri cœpit, ne ſi finitimorum bello intenderet, ex dilatione rerum Anglia per abſentiam careret, ideoq; minoris regni defectionem tolerare, quam maiori conſimilis auſus locum tribuere, conſultius duxit, leuiori malo ſolam grauioris formidinem præponderare iudicans. Itaque diſſimulata iniuriarum offenſa conditione defectorem aggreditur, iureiurando pactus, eius qui prior decederet, ſuperſtiti regnum eſſe ceſſurum, ne priſcam regnandi conſuetudinem noua regnorum partitio laceraret, rerumq; quondam iunctarum diuiduam efficeret ſummam. Adeò enim Daniam Noruagiámq; vnius eſſe regiminis affectabat, vt alteram alteri ſubijci quam vtramq; ſeparatim regnum gerere præoptaret, patriæq; exteros imperitare, quam patriam ſine exteris imperium gerere mallet. Quæ nimirum conditio eo ſtoliditati propior, quo fortunæ ſubiectior, alterutri aut ſplendidum imperium, aut ſordidam paritura fuerat ſeruitutem. In hanc pacti fidem vtraque pars ſacramento conuenit. Deinde Angliam profectus cum cuncta Suenonis induſtria pace pleniſſima comperiſſet, Eduardum fratrem quem eiuſdem nominis pater ex Immæ matrimonio ſuſtulit, in regni ſocietatem adſciſcit, non quod fraterno illum affectu coleret, ſed vt eius ambitionem munificentia ac liberalitate præcurreret, regniq; parte potitum, totum cupere prohiberet. Itaq; non tam veneratione charum quam popularium ambitione, paterniq; generis autoritate ſuſpectum, conſortem imperij facit. Verum Eduardo humilior origine animus fuit, ſiquidem obtuſi admodum cordis obſcuriorem indolis experientiam præbuit. Kanutus cum biennio regnaſſet defungitur. Cuius Sueno propinquitate fiſus, relictis apud Angliam præſidijs, Daniam nauigatione contendit, retinendæ inſulæ ſpem non ſolum in Godouini filijs,

Patris probitas filio popularium fauorem conciliat.

filijs, quibus ſanguine admodum coniunctus fuerat, reponens, ſed etiam ex ipſa conſortis ſui ſtoliditate deſidiaq; præſumens. Quod audiens Magnus, Daniam perinde ac ſibi mutuæ pactionis lege debitam, ipſiusq; Kanuti teſtamento legatam, æquis popularium animis occupat, Suenoniq; cognationis rationem edenti, priſtinam fœderis conditionem opponit. Nec dubitauit alieniſſimum ſibi, ſanguini ſuo regnum legati titulo poſtulare. Sed & Dani pacti cui ſe ſacramento obligauerant ratione permoti, conſtantius religionis quàm familiaritatis fidem præſtandam putabant, ideoq; facta competitorum æſtimatione, alienum domeſtico prætulerunt, curioſius fœderis pignus quàm debitam regno proſapiam intuentes, fideiq; ſuæ quam patriæ reſpectui propiores. Igitur alienigenæ partes religioſo fauore complexi, præteritam Kanuti familiam regum ſuorum ſanguinem repulſæ deformitate confundere, quàm iuriſiurandi vinculum perrumpere maluerunt, ſuffragiorum iura non adulationis, ſed fidei intuitu ponderantes, ſeq; plus religioni quam regno debere confeſſi. Adeò promiſſionem ſuam ſequeſtram periurij fieri noluerunt. Quanti igitur roboris fuiſſe tunc inter ciues iuſtitiam credimus, cum inter diuerſæ nationis viros tantum virium poſſediſſe cernamus? Et vtinam adultæ iam religioni ea apud noſtros vis, autoritasq; conſtaret, quam inter antiquos tenera atq; eneruis habuerat. Contrà Sueno ſubiectam ſtoliditati conditionem reputans, temerarium conſobrini pactum nequicquam reſcindere cupiebat, per quam ſtultum argumentando, quibus antè imperitaſſent obſequi, inq; vnius iuramenti imprudentia communem deponere libertatem, atq; ex fulgenti imperio repente in humilimam concedere ſeruitutem. Sed religioſa popularium ſententia ſuperabat, quorum arbitrio pacti non ſanguinis habitus æſtimabatur. Verum vt Magni votis Danica fides reſpondit, ita Suenonis crudelitatem Anglica perfidia circumuentam oppreſſit. Nam poſt eius ab Anglia profectionem, Godouini filius Haraldus ſpe improba totius Angliæ regnum complexus, participato cum incolis conſilio, Danicum vt erat per præſidia diſtributus exercitum compluribus ſeparatim vicis vno eodemq; tempore magnifico conuiuiorum apparatu per obſequij ſimulationem excipi iuſſit, meroq; ac ſomno ſopitum noctu per inſidias trucidandum curauit. Ea nox paruulo temporis momento vetuſtam Danorum dominationem, diuq; maiorum virtute elaboratum finiuit imperium. Sed neque id poſtera noſtris fortuna reſtituit. Ita Anglia dominandi ius ignauia perditum ſcelere recuperauit. Igitur Haraldus Danicæ oppreſſionis, ſimulq; domeſticæ libertatis autor, Eduardo ſummam, facta non animi eius, ſed ſanguinis æſtimatione, permittit, quatenus ille nominis, ipſe rerum vſurpatione regnaret, & quò nobilitate peruenire non poſſet, potentia vallatus aſſurgeret. Eduardus vero ſola generis autoritate, non prudentiæ ratione munitus, vano maieſtatis obtentu prauorum ingenia, maiorumq; petulantiam nutriebat, titulo rex patriæ, conditione miſerabilis, procerum verna, contentus quod alij fructum, ipſe vmbram tantum ac ſpeciem occupaſſet. Ita Anglorum inter ſe ſummam, nomen atq; potentiam diuiſerunt, tituliq; ius ac rerum dominium veluti diuerſis ab inuicem gradibus differebant. Sed nec Haraldus alienum ſpecie regnum geſſiſſe contentus, propriam claritatis imaginem affectabat. Igitur Eduardo ipſum quoq; nuncupationis decus inuidit, omniaq; regni inſignia in ſe ipſum transferre conatus, cupiditati aditum ſcelere petiuit, occiſoq; rege, tituli qui ſolus ſibi deeſſe videbatur, gloriam occupauit. Interea Sueno tametſi rara fautorum ope ſubnixus, belli eum Magno fortunam experiri decreuit, cumq; paucis & incompoſitis aduerſus multitudinem manum conſerere cunctatus non eſt. Igitur in Iutia prius maritima, deinde equeſtri pugna ſiniſtris congreſſus auſpicijs, vtraq; victus conceſſit in Fioniam, nec armis maior quàm agmine fuit. Cumq; ſe omni auxilio deſertum, nec hoſtium tantum, ſed etiam ſuorum contemptu perfuſum videret, Sialandiam, Scaniamq; prætergreſſus, Sueciam maternæ neceſſitudinis fiducia petere cogitabat. Quem Magno terra mariq; pertinacius inſequente, in Iutiam ſe repente Sclauicus effudit exercitus. Quorum irruptio dubium victori effecit, fugacem ne hoſtem pellere, an imminentem excipere debuiſſet. Quidam enim gentis illius no-

Anglia quomodo ius dominandi perdiderit & poſtea recuperauerit.

biliſſimus, duodecim filijs maritimis prædonibus apud Daniam ſpoliatus, Iutorũ fines ferro orbitatem vlturus inuaſit. Quamobrem Magnus perſeuerantiſſimis popularium precibus committendi prælij autorem agere poſtulatus, omiſſo æmulo à domeſtico hoſte in externum arma conuertit, & quaſi priuatæ affectionis oblitus publicam induit, ne ſuas quã regni partes curioſius egiſſe videretur. Nec dubitauit alienigeni ſanguinis dux ſumma adhuc fluctuante in ſeipſum dubiæ poteſtatis transferre periculum. Nocte vero quam belli dies inſecutus eſt, quietem eius certæ prædictionis ſpecies adumbrauit. Quippe ſomnum capienti imago cuiuſdam obuerſata prædixit, hoſte eum ſuperiorem futurum, inq; aquilæ nece victoriæ fidem auſpiciaq; ſumpturum. Expergefactus rex viſionis ordinem die poſtera magna cum omnium admiratione vulgauit. Sed & ſomno omen conſentaneum fuit. Progreſſo nanq; exercitu aquilam quæ in quiete demonſtrata fuerat, comminus conſidere conſpectam, pernici equo aduolans haſta petiuit, fugamq; alitis veloci iaculo præcucurrit. Itaq; nouitate rei ad ſpem victoriæ ſpectatores erexit. Arripuit igitur omen exercitus, atq; fortuito aquilæ occaſu certiſſimam hoſtium ruinam interpretatus eſt. Cuncti quippe euentum ſomnio congruiſſe cernentes, perinde atque ſecuri rerum in fortunam ſuam acceptæ rei præſagium referunt, & quaſi indubitatam vincendi ſortem, pari mentiũ alacritate præſumunt, quos eò audaciæ ipſa auſpicij religio prouehebat, vt iam ſibi victoriam ante oculos præponentes, abſque reſpectu periculorum certatim in prælium proſilirent. Quibus primã pugnandi occaſionem corripientibus, eodemq; euentu quo omine dimicantibus, cæduntur funditus Sclaui, victor Magnus felici pugna popularibus percharus euaſit, eorumq; propenſiore ſubſidio roboratus, ad proſequendum regni æmulum redit, eo quidem inſtantius, quod rerum ſucceſſus quo plus ſibi gratiæ peperit, hoc magis Suenonis fauorem abſumpſit, auerſoq; vulgi animo magnopere reſiduum eius debilitauit auxilium, nec ſolum contrahendarum virium ſpem ſuſtulit, ſed etiam contractas excuſſit. Quinetiam Guthſcalcus Sclauicus inter cæteros qui infelicis eius militiæ ſtipendia deſeruerant, diu ſe ſub alienis auſpicijs rem infeliciter geſſiſſe conſiderans, cum domino nihil ſpei relictum animaduerteret, militem exuens defectorem agere non erubuit, ſuamq; experiri fortunam quam alienam ſequi tutius duxit, vt cum regem meliora ſperaturum diffideret, paternæ ſaltem neci vltionem non negaret. Conſilio reſpondit euentus, ſiquidem geſtis varie bellis Slauiam ſuæ ditionis effecit, vtq; externis rebus infractus, ita domeſticis inuictus apparuit. Nec quæſitæ dominationis felicitate cõtentus, Saxoniam poſtmodum parentis necem vltus obtriuit, paruæ glorię regnũ, aut diuitias reputans, ſi non vltionem opibus adieciſſet. Adeò autem Magnus ob vindictam finium ſuis charus haberi cæptus eſt, vt omnium conſenſu boni cognomine cenſeretur, quodque aliorum moribus tribui aſſolet, fortunæ laudibus impetraret. Sueno vero deſperatis iam rebus in Scaniam, vt diximus, profectus, Suetiam (nam paternum inde genus traxerat) reuiſere proponebat. Quem Magnus concitato animi impetu ſubſecutus, cum oppidum Alexrhathiam præteriret, deturbato per occurſum leporis equo, trunco cuius præacuti fortè ſtipites eminebant adactus extinguitur: corpus eius Noruagiam relatum Throndemi in regiorum monumentorum area ſepulturam poſſedit. Ita Suenoni anguſtiſſimis fortunæ caſibus implicato, omniq; mortalium ope defecto, præſidium ſupernæ pietatis affulſit, regnumq; quo illum fortunæ iniquitas ſpoliauit, eiuſdem beneficium reddidit.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI DECIMI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI HISTORIÆ DANORVM LIBER VNDECIMVS.

POST hæc Daniæ ſtatus varijs rerũ caſibus fluctuatus eſt. Quippe Sueno ſummam ſuceſſu magis quàm viribus capit. Sed neq; ad reſtituendam Danici nominis fortunam quicquam eius ſuſceptione profecit. Nam adeò nec fauore felix, nec imperio efficax fuit, vt ſubiectorum animos veteris offenſæ acerbitatem redolentes, ad ſyncerum ſui cultum adduceret, aut ira abſtractos ad placidiorem mentis habitum inclinaret. Tanta ſiquidem mole in Danorum præcordijs prioris odij reliquiæ conſederunt, vt priuatos motus reipublicæ vſibus anteferrent, honoremq; patriæ ſua deperire ſocordia, quam ſuſcepti ducis auſpicijs reſtitui præoptarent. Neq; enim facile propagata odiorum ſemenris ſtirpitus interit, quippe vt gratiæ in odium deflexus facilis, ita odij ad gratiam difficilis eſſe tranſitus conſueuit, raroq; animus quem ſemel grauiter faſtidiuit, ſyncera fidei ſtipendijs excolit, aut cum quo vehementes primum inimicitias geſſit, affectuoſe poſtmodum in gratiam redit. Cuius impotentiæ vis à ſimultatis ardore profecta, arcaniſq; æmulationis flammis alita, non ſolum gerendarum præclare rerum ſpem ſuſtulit, ſed etiam magnifice geſtarum gloriam corrupit. Verum ea res, vt nouæ maieſtatis conceptum, ita prioris fideliter cultæ indicium edidit, ſimulq; recentis iniuriæ crimen & priſtinæ fidei perfectionem exhibuit. Principio regni Suenonis Roſkildenſium ſacrorum antiſtes Anachus moritur. Sufficitur Wilhelmus, quo Kanutus maior & ſcriba & ſacerdote vſus fuerat, genere quidem Anglus, ſed omnium virtutum partibus ac numeris abunde inſtructus, idemq; pontificalium ſacrorum apprime peritus. Ad cuius vſq; tempora Scaniæ genti religionis priuilegio Roſkildenſis præſidebat autoritas. Ab eo viro diuiduum eſſe ſacerdotium cœpit. Cuius Scania veluti alteram partem adepta, protinus inter coniuncta admodum oppida nouam muneris potentiam partita eſt. Nam Lundia Dalbiaq; protinus ſuſceptum inter ſe ſacrorum diuiſere primatum, geminaq; eiuſdem dignitatis vſurpatione certarunt. Nam alteri Henricus, Eginus alteri ſacerdos acceſſit. Verum Henrico ob immoderatum potionis vſum abſumpto, pontificatus eius vniuerſum ius, omniaq; honoris inſignia ad Eginum Lundenſium præſulem conceſſerunt, ac veluti in vnum corpus vtraq; ſacerdotij ſumma confluxit, quanquam meritò in ebrioſi antiſtitis fato ſobrius ciuium honos expirare non debuit. Sed in gregis perniciem ſordida paſtoris intemperantia redundauit, innoxiaq; ciuitas poti pontificis temulentiam deponendi ſacerdotij cauſam habuit. Ita alterum inimica bibendi cupiditas abſtulit, alterum ſalutaris continentiæ diſciplina prouexit. Indignum populari nedum pontifice exceſſum, cuius plenam ignominiæ ſortem omnis æui deriſus pleno cauillationis ludibrio proſequitur. Ita bibulus præſul candorem ſacerdotij turpiſſimis gulæ maculis obſoletum, quem viuendo corruperat, moriendo conſumpſit, humaniq; calicis cupido hauſtu diuini vſum amittere meruit. Cumq; ordini gloriam deberet, notam intulit, pro virtutis conciliatore probri autor effectus. Nec immeritò, qui alijs continentiæ & frugalitatis ſpecimen exhibere debuerat, tam indecenti fato violatæ ſobrietatis pœnas pendebat. Huius memoria Danicis annalibus non paruæ eſt verecundię, quoniam perridicula morte conſumptus, priuatum opprobriũ publico rubore perfudit. Hoc loci ſplendida Haraldi memoria tempeſtiuam ſui exhibet mentionem. Qui quum fratre caſſus, ſalutem ſuã intra patriam tueri non poſſet, fugam Byzantio credidit. A cuius rege homicidij crimine damnatus, domeſtico draconi lacerandus obiectari præcipitur. Nihil enim eius morſu ad necandos reos valentius ducebatur. Cui in carcerem eunti ingenuæ fidei ſeruus vltro ſeſe damnationis comitem obtulit. Exuit vernam vt ſocium ageret, mortemq; excipere quàm domino deeſſe maluit. Vtrunq; is qui cuſtodiæ præerat curioſius

Præſul bibulus.

Haraldus frater ſancti Olaui ad beſtias damnatus.

obſeruatum, per os antri inermem excuſſumq; demiſit. Itaq; nudato miniſtro, Haraldum verecundiæ gratia lintheo tantum diſcinctum excepit. A quo clàm armilla donatus, piſciculis pauimentum inſtrauit, vt haberet draco in quo primæ famis procurſum effunderet, reorumq; carceralibus tenebris obfuſi oculi vel paruulā perſpiciendi copiam ipſo ſquamarum nitore capeſſerent. Tunc Haraldus lecta cadauerum oſſa anguſtijs telæ conſertioris implicuit, hiſdemq; in vnum globū coactis veluti clauam effecit. Cumq; allapſus draco in obiectam perquam auide prædam irrueret, dorſum eius veloci ſaltu conſcendens, cultellum tonſorium, quem ſecum fortè tectum attulerat, vmbilico qui ſolus ferro patebat, immerſit. Sectionem enim rigidiſſimis ſquamis obſitus ſerpens cætera corporis parte ſpernebat. Hunc cultellum Waldemarus rex res geſtas cognoſcendi ac referendi cupidiſſimus, rubigine exeſum, vixq; ſecandi ſufficientem miniſterio, familiaribus ſæpe monſtrabat. Sed neq; Haraldus ob ſeſſionis eminentiam ingenti belluæ ore corripi, dentiúmue acumine noceri, aut caudæ voluminibus elidi poterat. Miniſter vero compacto geſtamine vſus, conuerberatum belluæ caput ad ſanguinem & necem vſq; crebris ictum ponderibus contundebat. Quo cognito rex vltione in animi rationem verſa, fortitudini ſupplicium remiſit, ſalutemq; animoſitati tribuendam putauit. Nec pœnam remiſiſſe contentus, addidit charitatem. Nauigio enim ſtipendioq; donatos abire permiſit. Cumq; crimini ſupplicium deberet, fortitudini pepercit, virtutemq; colere quam culpam punire maluit. Reuerſus Haraldus Noruagiam occupat, eaq; potitus, arma in Daniam transfert. Igitur Sueno contractis Iutis cupidius quam conſideratius apud Dyurſam fluuium totam Noruagienſium manum aggreſſus, vt claſſe, ita bello quoq; inferior fuit, copiarum numero reſpondente fortuna. Siquidē tam infeliciter quam temere dimicauit. Maxima Iutorū pars ferri metu flumen inſiluit, prærepto q; hoſtis officio, ſuaui quàm aliena conſumi tutius duxit. Itaq; quod ab hoſte timebat, ſibi ipſa conciuit, inq; gemino fati delectu vnda, quàm armis perire maluit. Igitur dum alterum mortis genus timide declinauit, alterum cupide comprehendit, dumq; aduerſarium refugit, hoſtilem in ſe ipſa crudelitatē exercuit, tanquam ſpiritū placidius aquis quàm aëri redditura, ac violentiorē exitum ferro, quàm fluctibus expertura: ita neſcias viriliter mortē, an effœminate petiuerint, incertūq; vtrum fati cupidis ignauia, an virtus inceſſerit, quoniā tam vehemens animi æſtus fortes ne an timidi ſpiritus ſui raptores extiterint, ambiguæ exiſtimationis eſſe fecit. Breui poſt dux victi agminis Sueno Scaniæ, Sialandiæq;, ac præterea quarundā inſularū viribus recreatus, Viſzan fluuium claſſe corripit, eademq; ſuperuenienti Haraldo obuiam in altum procedit. Cumq; Dani paucitatē ſuā hoſtilis frequentiæ cōparatione penſaſſent, raritati cōſertione ſuccurrēdū rati, digeſta in ordinē nauigia tenaculis ſociare cœperunt, quatenus cōtinenti nexu cohærens claſſis expeditius opi inuicē ferendæ iter ſterneret, cunctiſq; hac neceſſitate duratis, tam fugæ quàm victoriæ indiſſolubilis cōmunio foret, nec cuiquā à tāta collegij firmitate dilabēdi fas eſſet: ad eò imbecillitatē neceſſitate roborandā duxerūt. Hic nobis Aſlace Skyalmonis Candidi remex ob immenſam bellicæ virtutis gloriā literarum præconijs inculcandus occurris. Danis ſiquidē aduerſum Noruagienſes maritimo certamine decernentibus, non contentus clariſſimam pugnā intra propriū edidiſſe nauigiū, omnibus corporis tui munimentis præter ſcutū abiectis, confertiſſimā hoſtiū ratem inſiluiſti, quercuq; quam in gubernaculi prius colligamentum excideras, viribus fretus hoſtium corpora conuerberaſti, eiuſq; crebris & vegetis ictibus quicquid obuiū fuerat obtriuiſti, ingentiq; verberum fragore ſtupentes prælantiū animos à proprijs periculis ad tuæ virtutis ſpectaculū deflexiſti. Quinetiā fortiſſimos vtriuſq; agminis bellatores, operis tui admiratione ſuſcepti certaminis immemores reddidiſti, pugnæq; ac periculorū oblitis auidius te intuendi, quā ſeipſos tuendi ſtudiū incuſſiſti, ita vt promptiſſimi quiq; neglecto diſcriminis ſui negocio, plus te viſo ſtuporis, quā ex dubia ſalute formidinis caperent. Itaq; fortius fuſte, quàm cæteri ferro, rem geſſiſti, cunctaq; intolerabili modo comminuens, hinc Danicis, inde Noruagicis oculis incredibilem niſi ſpectareris operam edidiſti. Adeò autem ſo-

ciorum

clorum paucitatem hoſtium multitudini coæquaſti, vt diſparem viribus pugnam in noctē vſq; par belli ſucceſſus extraheret, numeroq; diſſimiles copias fortuna perſimiles reddidiſti. Poſtremo quum omnem nauis remigem partim fuſte, partim fluctibus obruiſſes, cōpluribus ſed leuibus plagis perſtrictus, ex tot hoſtibus admirabilem ſolus victoriam retuliſti. Quæ res veri fidem excederet, ſi non Abſolon autor ſuis eam relatibus tradidiſſet. Verum Danis nullam virium acceſſionem circumſpicientibus, Noruagienſibus inſperatus domeſtici ducis aduentus affulſit. Quo viſo Scanienſes contuſis debilitatiſq; animis noctu, ne res ſtrepitu proderetur, claſſis ſocietatem ſoluere, reciſiſq; vinculis, ac perrupta nexuū conſortione, à cætero agmine intempeſta ſe nocte ſubducunt. Deinde tacitis remorum ictibus fugā adepti, furtiuo diſceſſu fluminis diuerticula quibus exceſſerant, repetebant, ibiq; relictis nauibus paſſim per auia profugere, meritò omnis Danicę ętatis cōuicio lacerandi. Cuius fugæ deformitas autoribus quāmaxime erubeſcēda, ad poſteros quoq; probroſa deſcendit. Luce reddita Sueno fugitiuæ admodū claſſis pudore perculſus, pertinaciſſima reſiſtendi virtute fortunā ſuam armis, quam fugæ credere maluit. Igitur quanquam & claſſis, & militum numero inferiorē ſe cerneret, exiguas bello reliquias applicat, virtute ſua ſociale probrum abluere cupiens, bellaq; animorū quā numeri robore fortius geri iudicans. Sed peſtiferum temere initi certaminis exitum expertus eſt, quippe numero victoria paruit. Skyalmo Candidus, cuius nutu ſuo tempore totius Sialandiæ vires regebantur, grauiter aſtrictus, immenſaq; hoſtium multitudine concluſus, capitur, non quod timide præliatus, ſed quia labente ſanguine viribus prorſus vacuus extitit, tantumq; eius apud victores amplitudini donatum eſt, vt alias captiuis parcere inſoliti, ſaluti ipſius cuſtodiæ præſidium adhiberent. Quippe tam conſpicuæ dignitatis virum ferro aggredi paſſi non ſunt. Neq; enim præſens illi fortuna prætéritæ venerationem adimere valuit. Sed hanc cuſtodiæ vim apud Caprinum lacū profunda nocte decepit. Cæterum Haraldus non contentus Danorū vires duabus exhauſiſſe victorijs, iiſdem hoſtili ſtudio frequentius imminebat. Cuius quū Sueno inſtanter motibus vrgeretur, laceſſitæ patriæ defenſionem maiore fiducia, quàm fortuna parabat. Tertio tamen bina prius clade afflictus, fortunam ſuam publicis armis committere verebatur, qui iam rem Danicam duarum pugnarum temerarijs ingreſſibus a ſe confractam videbat. Interea minores Godouini filij regni æmulatione maiorem peroſi, voluntario ſeceſſu inuiſam eius dominationem vitarunt, vltroq; exilij tenebras ferre, quàm fraternæ intra patriam fortunæ ſplendorem conſpicere maluerunt. Ad vltimum Haraldū Noruagiæ regem obſequij promiſſione conueniunt, ſuā patriæq; ſubiectionē polliciti, ſi ſumma per eum potiri quiuiſſent. Rapuit oblationē exulum auida dominationis ambitio, Angliæq; littoribus Noruagica claſſis aduehitur. Eodē fortè tempore Normanorū dux pari impetu diuerſum inſulæ latus aggreditur. Cuius rex Haraldus inter geminas hoſtium partes anceps quam priorem exciperet, aliquandiu liberū vtriq; procurſum reliquit. Quam ipſius cunctationē Noruagienſes timori conſentaneā rati, neglectis corporum munimentis, perinde ac ſecuri periculorum validius prædæ incubuerunt. Sed dum incautius ruunt ſparſi palanteſq;, ab Anglis nullo negocio trucidati ſunt. Ea res victoribus maxima quæq; audendi fiduciam miniſtrauit. Sed mox temere credente audacia Normanos adorti, infelici pugna recentis victorię titulum perdiderunt. Neq; vllum victi regis veſtigium extitiſſet, niſi poſtmodum ab agreſtibus obſcuro ſolitudinis loco repertus proderetur. Cuius filij duo confeſtim in Daniam cum ſorore migrarunt. Quos Sueno paterni eorum meriti oblitus, conſanguineæ pietatis more excepit, puellamq; Rutenorum regi Waldemaro, qui & ipſe Iarizlauus à ſuis eſt appellatus, nuptum dedit. Eidem poſtmodum noſtri temporis dux vt ſanguinis, ira & nominis hæres ex filia nepos obuenit. Itaq; hinc Britannicus, inde Eous ſanguis in ſalutarē noſtri principis ortum confluens, communem ſtirpem duarū gentium ornamentum effecit. Extincto Haraldo, cui ſcelera mali cognomen adiecerant, Suenonis regnum quod antè admodum claudicauerat, perinde atq; acerrimo hoſte vacuum, proſperioris fortunæ gradibus in

Maiorum ma lefacta poſterum ſolent eſſe probroſa.

Haraldus ob admiſſa facinora malus cognominatus.

cedebat, oppreſſumq; Daniæ gubernaculum plena proſperitatis vela ſoluebant. Hic quum liberalitate illuſtris, beneficentia celeber, cunctiſq; humanitatis partibus perfectiſſimus haberetur, etiam ſacrarum ædium condendarum, ornandarumq; curam intentiſſime edidit, rudemq; adhuc ſacrorum patriam ad cultiorem religionis vſum perduxit. Verum hunc morum candorem ſola libidinis intemperantia maculabat. Complurium nanq; illuſtrium puellarum caſtitate delibata, vt nullum ex matrimonio, ita complures ex pellicibus filios ſuſtulit: è quibus fuere cum Gormone Haraldus, cum Suenone Omundus. His acceſſere Vbbo & Olauus, Nicolaus, Biorno, atq; Benedictus, paterno quam maxime, materno minimum ſanguini reſpondentes. Conſimilis copulæ obſcuritas Kanutum & Ericum maxima patriæ ornamenta progenuit. Sed & filia Siritha quæ poſtmodum Guthſtalco Sclauico coniunx acceſſit, in ſequentibus referenda, pellice pariter orta proditur. Tandem rex animum ſuum ab illecebris luxuriæ & immoderato Veneris vſu retractum, genialis tori caſtitate cohibere conſtituit. Vt ergo multorum pellicatuum experientiam licenti nuptiarum vſu, vniuſq; matrimonij lege redimeret, nec talibus vlterius cubiculis maieſtatis ſuæ vigorem abſumeret, Gutham Suetico rege genitam ſanguine coniunctam ſibi legitimæ prolis cupiditate complexus, ſimulata coniugij religione collegit, eiuſq; coitum pro matrimonio habuit: ita vt dum ad coniugalia ſacra celebranda animum induxit, eorum nomine flagitium colorauit: dumq; ab vno ſe crimine retrahit, in aliud repente prouoluit. Sed tolerabilius quod alieni ſanguinis, quàm quod ſuæ propinquitatis copulam vſurpauit, quanquam vterq; huiuſce Veneris vſus impudicitiæ crimini obnoxius ſit. Quam rem Eginus & Wilhelmus intactam præterire paſſi non ſunt: quippe regem à tam illicito thalamo fruſtra conantes abſtrahere, monitiſq; dirimendi contractus perſeueranter aggreſſi, aduerſum inceſtuoſam eius libidinem debitæ reprehenſionis amaritudinem deſtrinxerunt. Cumq; correptioni inſiſtentes nihil ſe ea profeciſſe cognoſcerent, apud Bremenſium antiſtitem iniuſtas eius nuptias accuſantes, maiori pontificio caſtigationis arbitriū reliquerunt. A quo cum rex per ſacram ac ſalutarem admonitionem inceſti reus ageretur, diſciplinæ minas oppoſuit, ſeq; ferro correptionis inſolentiam repreſſurum edixit. Itaq; vexationis impatiens, plus crudelitati ſuæ quam ſacroſancti iuris viribus indulgendū putauit, religioniſq; quam nuptæ deſertor eſſe maluit. Quæ res ab Hamburgenſibus maritimi periculi metu ad Bremenſes pontificium tranſtulit. Hæc voluentem Wilhelmus propoſitum exequi monitis ſuis paſſus non eſt. Sanctitate enim conſilij conſentaneum furori impetum ab eius pectore ſubmouit, maximaq; doctrinæ ſuæ perſeuerantia ſtudium eius à ſententia reuocauit. Itaq; repente ſanior affectus regis animum occupauit. Saluberrimo nanq; præceptoris imperio reſipiſcere coactus, continuò iniuſti concubitus nexum reſcidit, depoſitoq; ſtuproſæ mentis ardore, nuptam repudio ſubmouit. Nec ſolum ira abſtinuit, ſed etiam ab illicita connubij vſurpatione mentem retraxit. Gutha quoq; paternos penates repetens, ſuſceptis viduitatis inſignibus cum ſumma morum ſynceritate conſenuit, caſtitatemq; votis profeſſa, vitilis concubitus experientiam abdicauit. Et quia iniuſto ſe toro maculauerat, nullum vlterius ſibi iuri eſſe permiſit. Sanctitatis ſiquidem amplexa propoſitum, reliquum vitæ tempus cœlebs exegit, ingentiq; pudicitiæ ſeueritate illiciti concubitus noxā licentis euitatione penſauit. Sed nec inerti ocio effluere paſſa, quotidiana conſuetudine exquiſita ſacrariorū ornamenta fingebat, inq; eandem operam continuam ancillularū curam cogebat. Inter quæ chlamydem ſacerdotalem ſubtilibus ſigillis excultam, precioſæq; materiæ impenſa ac mirifici operis arte elaboratā, Roſkildenſi ſacrario doni nomine largita eſt. Alia quoque complura diuini cultus inſignia ſacrorum vſibus operata eſt. Sueno vero ſacrorū adminiſtratores quammaxime conuerſatione probabiles contrahebat, in quibus quanquam ſcientiam veneraretur, morum tamen curioſius habitū intuebatur, indignum ratus literarū ſuauitati ſummū familiaritatis conſortiū tribui. Adeò igitur honeſtatis ſcholam literarum rudimentis præponderare credebat, vt in agendo clericorū delectu virtutis potius, quàm ſcientiæ elementa penſaret,

ſtaret, lateraq; ſua fidis quàm doctis obſequijs vallare mallet. Suenonē quoq; Noruagicæ regionis virum cunctis virtutis partibus ac numeris inſtructiſſimū, ſed parum iuſta notitia literarum monimenta complexū, in ius familiaritatis adeiuerat. Hic ex præfectura ad ſacerdotium tranſlatus, tametſi Latinæ vocis penuria premeretur, domeſtici ſermonis opibus abundabat. Quem cęteri ingenijs ſuis ob virtutem qua ipſis præſtabat à rege præferri videntes, perridicula imperitię exprobratione ſcurriliter cauillandū duxerunt. Rem enim diuinam acturo, deriſus gratia affectum litura codicem ſubiecerunt. Qui quum ſalutē regi votis libello expreſſis ſolenni verborum precatione debuiſſet expoſcere, ipſum famuli nomine deſignaturus, vitiata ab æmulis pagina, muli appellatione fœdauit. Neq; enim lituræ errorem correctionis beneficio redimere nouerat. Igitur circunſtantes lectoris imperitiam iocabundo cachinnorū anhelitu proſecuti, immodico ora riſu ſoluerunt: ipſo quoq; ioci irritamento religio in ludibriū abijt. Finita actione rex amotum aræ libellum complexus, cum & ipſum inuida manu corruptū & recentis lituræ veſtigia cauſam inerter fuſæ precationis aſpiceret, inuidæ ſocietatis animos deteſtatus, inſultantiū fraudem coarguit, ipſosq; obtrectatione vitioſiores, quam Suenonē inſcitia comprobabat. Eundem quoq; breui irriſoribus ſuis imperitiam exprobraturū adiecit. Deinde ſcholam eum petere hortatus, ſumptum ſe adminiſtraturū promittit. Neq; hac re quicquā de conſueta eius familiaritate decerpſit, ne inuidiæ reſpondiſſe potius quàm obſtitiſſe videretur. Profectus Sueno efficaciſſime liberaliū artium ſtudijs operatus eſt. Quippe literarū quibus parum inſeruierat documenta ſumere cupiens, percipiendæ earū diſciplinæ gratia, omiſſa domeſtica, peregrinæ ſcholæ erudiendum ſe dedit, animumq; doctrinę capaciſſimū excolens, Latino ſe ſermone aſſuefecit. Cuius ſtudijs abunde inſtructus, vocabulorū vim ad ſumma quęq; Grāmaticę rationis elemēta animi docilitate percepit, abſciſoq; ruſtici rigoris crimine, facundiā ſuam ingenij exercitatione politiorem effecit. Itaq; flagrātiſſima diſcendi cupiditate clarū ſciētiæ magiſteriū retulit, breuiq; morarū proceſſu quos imperitiæ deriſores habuit, ingenij admiratores inuenit. Primū inter omnes Wilhelmus apud regem familiaritatis locū occupauerat, eiusq; gratiæ mutua animi viciſſitudine reſpōdebat. Etenim ab ipſo cęteris impenſius cultus, charitatis dignationē ſingulari fide penſabat. Horū fidei rex tanquā tutiſſimis obſequijs latera ſua cingenda cōmiſerat. Sed & ſequens caſus in antiſtite ſeueritatis pulcherrimū, in rege certiſſimū moderatiōis documētū exhibuit. Ipſe nanq; ſacro circunciſiōis peruigilio ſolenni magnatū cōuiuio feriatus, cū quorundā principū clandeſtina obtrectatione parū honorate de ſe habitū cōperiſſet ſermonem, occultam eorum perfidiam temulentiæ laſciuijs detectā exiſtimans, iræ aculeis actus, miſit qui ipſos matutino tempore intra Trinitatis ædē oraturos confoderent, tanquā in ſacris penetralibus aptiſſimus humanarū cladium locus exiſteret. Itaq; actum erga cōuiuas facinus ſarilegio duplicauit, ipſumq; pietatis domicilium crudelitatis officinam effecit, neque loci, aut temporis, quo minus cupiditati indulgeret, reſpectum habuit. Qua in re antiſtes, templi (vt par erat) violatione permotus, in primis diſſimulanter excepit, neque indignationem ſuam vlla ex parte ſtipatoribus patefecit, opportuno vindictam tempore præbiturus. Nam quum rem diuinam pontificali more peragere debuiſſet, non ſolum aduentantem regem occurrendi veneratione excipere ſuperſedit, ſed etiam ſacrarium ſubire conniſum à primis eius liminibus abſque reſpectu familiaritatis ſacerdotij inſignibus ornatus, baculo quo vtebatur excluſit, ſacrorum penatium aditu indignum iudicans, quorum religionem non ſine graui pacis rubore ciuili ſanguine maculaſſet, ſuppreſſoq; dignitatis nomine non regem eum, ſed humani cruoris carnificem appellabat. Nec reum obiurgaſſe contentus, aculeum virgæ eius pectori infixit, armatumq; duritia animum imperati parricidij pœnitere perdocuit. Enimuero priuatæ ſocietati publicæ religionis verecundiam prætulit, non ignarus alia eſſe familiaritatis officia, alia ſacerdotij iura, quibus ſeruorum æque ac dominorum, neque ingenuorum parcius, quàm ignobilium flagitia vindicari par eſt. Cumq; abunde foret repulſam egiſſe, etiam execra-

Epiſcopi ſeueritas in regem.

tionem adiecit, nec dubitauit in ptæſentē damnationis quoq; proferre ſententiā. Itaq; mitifica audacia dubium reliquit, ſortius illum manu ne, an voce pulſauerit, quē grauibus admodū cōtumelijs proculcatū prius linguæ, deinde dextræ repulſa muictauit, inq; pectore quo virtutē antè coluerat, vitium cōtudit. Neq; enim in tam euidenti ſcelere longum vltionis tempus expectandū putauit, facilius origini atq; incunabulis culpę, quàm vlterioribus eius incremētis occurrendū exiſtimās, ne mora alitū crimen diuturnitatis tractu cōualeſceret. Igitur vt regem impotentiæ & temeritatis incurſus tranſuerſum in facinus egit, ita antiſtitē ad exercendam vindictā profecta à religionis æmulatione ſeueritas concitauit. Enimuero fortiter vindicata religione, & debitā ordini ſuo fidem, & alienæ temeritati ſalutarē reddidit diſciplinā. Ne enim ſolenniū officiorum tutelam omittere videretur, veluti indulgētiæ oblitus, ſeueritatē exercuit, neq; ſanctitatis inimico amicus exiſtere aut aſſentatoris potius quàm pontificis partes præſentare ſuſtinuit. Cæterum ſpecie hoſtem reuera amicum exhibuit, quia fida concordiæ pignora ac ſyncera familiaritatis ſtipendia potius iuſti rigoris, quā iniqui fauoris examine ponderabat. Quapropter manſuetiſſimum ingenium ſuum depoſita ad tempus clementia auſteritati ſubiecit, meritoq; ad firmandam religionis diſciplinā aliquid à crudelitate ſibi pauliſper mutuandum putauit. Quamobrem infeſto militum concurſu petitus, applicatos ceruici ſuo gladios animi firmitate contempſit, tantumq; ſe in deſpiciendis periculis geſſit, quantū egerat in prouocandis. Tanto animi robore præditus, tamq; generoſi ſpiritus abundantia inſtructus, diuinæ charitatis munimento ſuperior humani timoris viribus apparuit. Cuius rex inhibita nece, quum eum non temeraria offenſa, ſed publicæ ſeueritatis fiducia concitatum animaduerteret, conſcientiæ rubore perfuſus, ſcelerisq; quàm repulſæ pudore ægrior, continuò regiam repetit, quietamq; frontem contumelioſe correptus exhibuit, nec ipſa quidem generoſæ indignationis verba inuitus audiuit. Deinde regia veſte depoſita obſoletam accepit, mœroremq; deformitate cultus, quàm ſplendore contumaciam teſtari maluit. Neq; enim tam triſti pontificis ſententia perculſus, regalis magnificentiæ cultum geſtare ſuſtinuit. Sed abiectis regiæ maieſtatis inſignibus, inſigne pœnitentiæ ſagulum ſumpſit. Quinetiam ſimul cum veſte potentiam

Sacrilegus tyrannus, fidus ſacrorū fit venerator.

exuit, atq; ex ſacrilego tyranno fidus ſacrorū venerator euaſit. Siquidem nudatis pedibus ad atrium regreſſus, in eius ſe aditu proſtrauit, terramq; ſuppliciter oſculatus, dolorem qui ex contumelia acerrimus infligi ſolet, verecundia ac moderatione compreſſit. Neq; enim continuò repulſæ vindicem egit, ſed pudore ac pœnitentia culpam cruenti imperij redemit. Exulaſſe huius animum in nequitia, non habitaſſe credimus: quē vt primo temeritas tranſuerſum in facinus egit, ita poſtmodū æquiſſima moderationis temperies rexit. Quanta enim manſuetudine pectus eius inſtructum fuiſſe putemus, qui pontificem palàm ſeueriſſimis ſacerdotij viribus aduerſum ſe vſum, non ſolū impunitate donaret, ſed etiam humilima veniæ petitione venerari ſuſtinuit, gratiamq; tam pudoris patrocinio, quàm pœnitentię beneficio meruit? Diuina ſiquidem obſequio, non viribus propitianda nouerat, ideoq; atrocitatem ſceleris verecunda mœroris acerbitate penſabat. Quinetiam patuulo pudoris irritamento magnopere confuſus, excitatā ignominia virtutem rubori imperare coëgit, quantumq; violentiæ religioni crudeliter imperando incuſſerat, tantum venerationis vehementer animo contuſus exoluit. Sed dum taliter ſe gerit, inuſitatā ſacerdotalis auxilij clementiam expertus eſt. Interea antiſtes inchoamento pſallendi facto, primaq; concentus parte edita, quum grææ precationi ſolennem rite gloriam ſubnectere debuiſſet, ex ſtipatoribus ſupplicem foribus regem adeſſe cognoſcit. Igitur ceſſato cantu, cleroq; conticere iuſſo, fores repetens, quum regem quid ita ſe gereret percontatus fuiſſet, atq; ille criminis confeſſione facta, religioni ſeſe ſatisfacturū promittens, ſacerdotalis ſubſidij veniā poſtulaſſet, continuò execratione remiſſa iacentem amplexus, abſterſis lachrymis, depoſitisq; doloris inſignibus, & cultum & animum regium reſumere iuſſit, non licere inquiens priuatum mœrorem publicis intereſſe tripudijs. Neq; enim eum humiliorem dignitate ſua vultum gerentem, aut ſupplicem liminibus

aduolu-

aduolutum intueri ſuſtinuit, ſed benignioribus verbis recreatum, priſtinam veſtem, qua maieſtatem ſuam concinniorem efficeret, corpori reponere cultioreq́; progredi iubet: ſatis graues eum pœnas religioni dediſſe ratus, qui ſe tam demiſſe agere, tamq́; ſuppliciter poſternere ſuſtinuiſſet. Deinde imperatis pœnitentiæ rebus, cantores quorum frequentia ſolennitas agebatur, in occurſum eius quo ornatius reciperetur procedere iuſſit, ſtatimq́; venerabiliter exceptum, cunctis lætitia ouantibus, ad aram vſq; perduxit. Ita prioris violentiæ ſpeciem honeſto comitatis genere temperauit, repulſæq́; deformitatem ſpecioſo penſauit obſequio: Nec minus in pœnitentia venerationis, quã auſteritatis in admiſſo repoſuit. Quin etiam adhuc mœrenti ſolicitudinem detraxit, fiduciam adiecit, priuatæq́; triſtitiæ ſalebram publica gratulatione diſcuſſit. Itaq; quod in potentis viri ſcelere pollutum fuerat, religioſa ſeueritate expiatum eſt. Sed & populus maximo plauſu tam ſpectatam in rege verecundiam comprobabat, plus pœnitentia pium, quàm imperio ſceleſtum euaſiſſe confeſſus. Peregerat iam pontifex ſeueri ac pij vindicis partes, inq́; eodem rigoris & clementiæ experimento ſe geſſit, nec parcius veniam quàm vindictam exhibuit. Quippe cuius contumaciam ſeuere repulit, indulgenter modeſtiam coluit, ſicq́; pietati iuſtitiam contemperauit, vt nec ſperneret ſupplicem, nec reciperet inſolentem. Qua in re paterni affectus habitum pleniſſime repræſentauit, quod parentis more correptionem blanditijs ſubſecutus, neq; aut elatum amplecti, aut demiſſum aſpernari ſuſtinuit. Poſt hæc omiſſa altaris ſacra repetens, ſummo patri regię expiationis gloriam ſuccinit, eoq́; ſerenius gaudium ſubijt, quo tetrior luctus cauſa præceſſit. Rex ipſe biduum quiete peragens, tertio demum die regio cultu ornatus inter ipſa miſſæ ſacra excelſam ædis partem conſcendit, ſilentioq́; per præçonem venerabiliter acto, coram omnibus ſemet grauiſſima accuſatione perſtrinxit, acerbũ religioni vulnus inflixiſſe confeſſus. Deinde collaudata antiſtitis indulgentia, quod tanto crimini tam repente ignouerit, ſeq́; iuſſu etſi non manu reum celerrime ſacrorum vſibus reſtituerit, pro tam cruenti imperij expiatione muneris loco Steffnicæ prouinciæ dimidiũ ariſà ſe conferri publicat. Nec erubuit multorũ auribus ſingularem flagitij ſui committere notionem. Ea res inextricabilem regni, ſacerdotijq́; concordiá operata eſt. Quippe rex non ſolum antiſtitem in eodem amicitiæ gradu habuit, ſed etiam maioribus dignitatis incrementis donauit, plus officijs eius ad gratiam, quàm contumelijs ad iracundiam concitatus, quem non priuata ira, ſed publicæ religionis iniuria aduerſum ſe prouocatum videbat. Hic enim mirificam illius ſeueritatem, ille ſanctiſſimam huius moderationem beneuolentiæ conſtantia proſequebatur. Sed & vterq; quotidianis votis ne tantæ animorũ concordiæ diuiduum fati tempus intercederet, exoptabat. Itaq; ſummæ venerationis officia certatim mutuis ſibi ſtudijs impendebant, adeoq́; eximiam ſocietatis fidem honoris viciſſitudine nutriebant, vt potius inter eos amicitiæ paritas, quàm ſuperioris ad inferiorem familiaritas cerneretur. Veniam nunc ad Kanutum Suenonis filium, qui propitiæ fortunæ beneficio ſummis naturæ dotibus cumulatus, magno cum indolis experimento ætatem animo præcucurrit. Quippe contracta iuuentute myoparonum piratica monſtra perdomuit, Sembicis atque Eſtonicis illuſtrem trophæis adoleſcentiam egit, nouisq́; virium gradibus paterni roboris fundamenta tranſcendit. Quæ victoria futurum eius dominium ominata eſt. Pro amplificanda tuendaq́; patria iuges excubias geſſit, rerumq́; quarum ob infirmã adhuc ætatem vix ſpectator eſſe potuit, autor haberi præſumpſit. Quinetiam iuuenile corpus continuo vſu ad bella impigre conficienda, armaq́; viriliter ſuſtinenda firmabat, famaque eius bellica vi in tantum claritatis exceſſit, vt rediuiuum magni Kanuti ſpiritum fortunamq́; ſimul cum nominis videretur communione ſortitus, adeò vt nullus eum paterni regni ſucceſſione potiturum ambigeret. Neq; enim virtute iam maturus, honori intempeſtiuus videbatur. Sed nec liberalitatis ſpecies eius adoleſcentiæ defuit, cuius fratrem Haraldũ natu maiorem obtuſi admodũ cordis inter iuuentæ initia perpetuus inertiæ ſopor oppreſſum tenebat. Tandem Suenonem vltima penè ſenectute confectum, apud Suddathorp Iuticarum partium oppi-

dum febri implicatum aduerſa corporis valetudo corripuit. Qui cum peſtifero humore graſſante fatalem cordi dolorem imminere cognoſceret, paruulas adhuc extremi ſpiritus reliquias trahens, à præſentibus ſe Roſkildiæ ſepeliri petiuit. Nec miniſterij eorum promiſſo contentus, ſacramento fidem exegit. Siquidem loci illius religio regibus vetuſto more exculta, vt viuis ſedem, ita fato functis ſepulturam præſtare conſuerat. Iamq; regis corpus ab iiſdem amplo funere elatum Sialandiam vſq; peruenerat, cum primum Wilhelmus in occurſum eius veniendi mandata ſuſcepit. Nec moratus ad vrbem curſu feſtinato contendit, inq; ipſa trinitatis æde accerſitis qui terram ad ſolidum foderent, prius regi, deinde ſibi tumulum extrui iubet. Quam vocem foſſoribus potius à mœrore, quàm induſtria profectam putantibus, extinctisq; non viuis tumulo opus eſſe dicentibus, ſuum antequam regis funus ab eis excipiendum aſſeruit, non ſe voto fraudandum inquiens, quo cum eo commori ſemper optaſſet. Eoſdem admiratione ſtupentes, imperium deliramento conſentaneum exiſtimantes, ad obſequendum pœnam, ni paruiſſent, comminatus adduxit. Ita adhuc experte morbi corpore, mortis certitudinem præſumebat. Deinde citato equo in occurſum exequiarum contendens, cum ad nemus fortè Topshogicum perueniſſet, duabus miræ proceritatis arboribus ſecus iter conſpectis vtranq; præcidi, inq; vſum lecti funebris aptari præcepit. Illi ſibi regalis feretri conſtructionem præcipi rati, imperium exequuntur. Compactum deinde vehiculum præſtantibus robore equis imponunt. Cùmq; pontifex ſyluam prætergreſſus regium in vicino funus adeſſe cognoſceret, aurigam conſiſtere iuſſit, ac protinus veluti laxamenti gratia amiculum quod habebat exuit, ciq; humi expanſo ſeipſum præcipitem ſuperiecit: deinde erectis ſuperne palmis, ſi quo rerum autori ſeruitio placuiſſet, vitam à ſe finiri petiuit. Sanè abſque vlla fati cunctatione amicum morte inſequi, quàm vita deſerere præoptauit. Hæc fatus, veluti in domeſtico lectulo acquieſcens extinguitur. O immenſam concordiam, quæ ſuperſtite ſpiritu iucundior fuit. Quem famuli longam admodum cubandi moram egiſſe mirati, cum nequicquam erigere iacentem vellent, exanimem repererunt. Igitur recens omnibus inopinati funeris luctus exoritur. Ipſe vero à ſuis feretro exceptus atq; ante regem elatus, vt fato poſterior, ita funebri pompa prior extitit. Viris nanq; funebri Suenonis lecto humeros ſubijcientibus, ipſe equis ſubuectus veluti quidam exequiarum eius auriga præceſſit. Prior vero ſacrario allatus, veram præſagij fidem retulit. Qua tam admirabili fati ſorte potitus, ſe regis cultum charitati, quàm fortunæ erogaſſe perdocuit. Exequijs impenſius actis, amborum corpora coniunctis admodum tumulis occluduntur. Hæc ſunt veneranda amicitiæ ſtipendia, quæ cum è duobus eius conſortibus alter excidit, reliquo vitæ dulcedine faſtidita, mortis appetitum ingenerant. Poſt hæc Sueno Noricus quem ſuprà ſignificaui, communibus cleri ſuffragijs ſacerdotium ſumit.

Tropsorr.

Wilhelmi epiſcopi obitus mirabilis.

REGIÆ vero ſucceſſionis delectum, anceps popularium ſententia pertractabat. Maior nanq; Danorum pars memor quantis per Kanutum adhuc priuatæ fortunæ periculis obiecta fuerit, grauiora ſi regnum indueret verita, maligna virtutis interpres, quod gloriæ eius accreſcere debuerat, iniquiſſima meritorum æſtimatione damnabat, eleuatis virtutum præmijs clariſſima eius opera repulſæ turpitudine rependendo. Igitur vt hunc negociorum metu peroſa, ita Haraldum ocij cupiditate complexa, audaciæ hebetudinem prætulit, ignauumq; ſibi regem maluit imperare quàm fortem. Quamobrem egregiæ indolis claritate contempta, negatum virtuti culmen vitio tribuere non erubuit, repulſa fortitudine, inertiam honoribus inſecuta. Verum hunc ingratæ mentis habitum fucoſa rationis ſpecie colorabat, Haraldum perinde ac natu maiorem ipſo naturæ iure regno debitum certans. Genus affectionis inuſitatum: hunc virtus inuiſum, illum vitium probabilem fecerat. Soli Scanienſes iuſta animi inclinatione prouecti, Kanuti probitate culta, Haraldi deſidiã reſpuebant. Igitur Yſoram habendi delectus gratia conuenitur. Ibi quidem ingens oceani vaſtitas oſtijs admodum anguſtis excipitur, furenſq; fretum coactu littorum in arctas fauces terra compellit. Medium ſinus ha-

renæ tenent obſcura nautarum celantes pericula, nam vt abiens eas æſtus aperit, ita rediens claudit. Orienti Scania, cætera vero occidenti claſſis appulerat. Hic fratres apud ſuos quiſq; fautores diuerſis in locis concionati ſunt. Tunc Haraldus vocato aſſenſorum concilio, nequaquam contumelioſam ſibi fratris prælationē videri refert, ſi non eum dignitate poſteriorem ſors ipſa naſcendi feciſſet, maioremq; à minore ſuperari ridiculum eſſet. Qui etſi virtuti maturior videretur, ſe tamen naturæ ordine, ætatisq; priuilegio vincere. Præterea indignum fore ciuium illi vexationem, obiectamq; periculis patriam ſuffragari debere, ſuæ vero prouectioni ſeruatam in omnes clementiam obeſſe: nec ita merita ab eis æſtimanda fore, vt miſerias ſuas gratia felicitatis repulſa penſare cupiant. Nam ingratorū hanc maxime viciſſitudinem eſſe. Ad hæc ſi ſummam aſſequatur, impias ſe leges abrogaturum, blandas placidasq; pro eorum arbitrio laturum promittit. Tanti igitur tamq; optati commodi promiſſorem concio peſtiferis eius blanditijs inuitata, regem appellat, paternum illi regnum deferens, cuius inertiæ contemptus magis quàm vllus honos aut gratia referri debuerat. Itaq; populi fauor orationis ſuauitate præreptus, plus fallacibus eius promiſſis, quam inuictæ Kanuti fortitudini præſtitit. Igitur fraternæ contentionis certamen varia aſſentatione ſubnixum, ſine arbitris aut iudicibus, ſolis partium ſuffragijs gerebatur. Verum Haraldus imperitæ multitudinis errore ſuffultus, mox per legatos fratri mandat, ne decretam maiori ſummam ambiat, eumq; honore ſibi poſtponat, quem naſcendi ſerie priorem ſciat, néue reguum maiorum virtutibus illuſtratum domeſticæ atq; inteſtinæ diſcordiæ bello corrumpat, nec pernicioſa ſeditione diuiduos patriæ motus incutiat, ſed potius clauſum ambitioni animum gerat, abiectaq; temeritate competitoris ſui, ſuffragatorem agere non erubeſcat. Adiectæ monitis minæ, mandataq; non tam blanditijs pacis, quàm belli irritamentis inſtructa. Præterea pleroſq; fraternæ partis fautores legum emendatione, liberiorisq; vitæ iocunditate promiſſa, per ſubornatos in gratiam ſuam ſolicitandos curauit. Ita à Kanuto vulgi animos partim ſpes, partim metus auertit. Ipſe deficientibus à ſe copijs, tribus duntaxat roſtratis nauibus in anguſtiſſimas Scanici maris fauces elabitur, regno carere iuſſus, cuius ipſe incolumitatem protexerat, terminos auxerat. Vbi fraterna legatione regni communionem ſpondente reuerti monitus, ſpretis mandatorum blanditijs, Sueciam fugibundus intrauit, perquam ſtultum ratus eius ſe promiſſis infracta fortuna credere, cuius eadem adhuc vigente minas acceperit. Mox perinde atq; iniuriarum oblitus, intactis patriæ rebus bellum aduerſum Orientales viuente patre cœptum, enixe proſequitur. Haraldus habito in octo dies concilio, quod promiſſis complexus fuerat, rebus proſequi monitus, vt regia maieſtate popularem excoleret, in primis aduerſum prouocationem reſtipulandi ius edidit, prioresq; defenſionis partes quàm accuſationis inſtrumenta conſtituit. Reo ſiquidem actoris ius in refellenda accuſatione conceſſit, quam antea teſtium fide ſubnixam defenſionis præſidio repellere non licebat. Quod ius vſurpatione firmatum vt familiare libertati, ita religioni peſtiferum euaſit. Ipſa nanq; defendendi poteſtas non armorum, non teſtium vſu, ſed ſola ſacramenti fide ſubnixa, multorum conatus votorum cupiditate periurio polluit, ſed & funditus ſingularium congreſſionum vſum euertit. Poſteris nanq; ſuſceptas cauſarum controuerſias ſatius iureiurando viſum eſt expedire, quàm ferro. Verum alterum religionis intuitu, alterum ſalutis reſpectu periculoſius. Quem morem Dani pertinaciter retentum ad hoc vſq; tempus obſtinate vſurpant, adeò vt vita magis, quàm eo carere cupiant, ſalutemq; ſuam pro ipſius obſeruatione deuoueant. Haraldus vero ſolis ſacrorum officijs deditus, latarum à ſe legum ſeueritate neglecta, impunitas omnium noxas eneruì legum indulgentia præteribat, omniaq; ſtatuti iuris munimenta conuulſit, ignarus plus deo ſynceram regni adminiſtrationem, quàm inania ſuperſtitionis momenta placere, ſeuerumq; iuſtitiæ cultum ſuperuacua precum adulatione gratiorem exiſtere. Præterea diuinum plenius propitiari numen, vbi iura quam thura promuntur: plus ſcelerum quàm pectorum contuſionem probare, libentius criminum quàm genuum flexus aſpicere, nullamq;

Deo magis ſcelerū quàm pectorum placet contuſio.

victimam vindicatæ pauperum libertati præferre. Quanquam enim regum maieſtas rite religioni intendère debeat, aliquanto tamen ſpecioſius interdum tribunalia, quàm aras excolere poteſt. His omiſſis rex ſola ſacrorum charitate conſpicuus, iniquiſſimos actus profuſa animi tolerantia ſuſtinebat, pauciora experimentis proſecutus, quàm promiſſis complexus fuerat. Noxas non venia modo, ſed etiam licentia proſequebatur, tamq́; inopem iuris patriam reddidit, quam antea promiſſis diuitem fecit. Sed neq; à regijs moribus habituq́; degenerare deforme ducebat. Regnando biennium emenſus, defungitur.

Qvo mortuo Kanútus fraternis ſuffragijs in regni faſtigiũ reuocatus, orientale bellum quod in adoleſcentia orſus, in exilio auſpicatus fuerat, accepto ſolio potius amplificandæ religionis, quàm explendę cupiditatis gratia totis viribus innouandum curabat, cum incrementis fortunæ etiam claritatis augmentum apprehendere cupiens. Nec ante manum ab incœpto retraxit, quàm Curorũ, Sembonumq́;, ac Eſtonum funditus regna deleſſet. Deinde ſublato hoſte nuptias circunſpiciens, finitimaq́; coniugia obſcura ac dignitate ſua minora reputans, præfecti Flandriæ Roberti filiam Ethlam in matrimonium aduocauit, ex qua filius ei Carolus obuenit. Cumq́; magnatum inſolentia ſolutos hebetatosq́; priſci iuris neruos aſpiceret, omnibus ingenij modis ad reparandam patrij moris diſciplinã connifus, probatioris iuſtitiæ cultum ſeueriſſimis edidit inſtitutis, contuſumq́; & labentem æquitatis tenorem in priſtinum habitum reuocauit. Non ſanguini, non neceſſitudini, quo minus iuſte ſe gereret, indulgentiam habuit, nullius amicitiæ aut familiaritati impunitatem iniuriæ tribuit: ſed omnia antiquæ conſuetudinis momenta præcurrens, labefactatum iuris vinculum tenaciſſimo nexu aſtrinxit, ac paternæ ſeueritatis veſtigia ſolicitus vſurpauit, eoq́; ſtudio grauiſſimas maiorum offenſas contraxit. Sacris decus ſuum reddebat. Sacerdotia gerentes gratiæ nutrimentis proſequebatur. Cumq́; ab inerti & rudi populo parum iuſtam pontificibus venerationem haberi conſpiceret, ne tanti nominis potitores inter priuatos relinqueret, decreti circunſpectioris induſtria principum eis conſortionem indulſit, ipſisq́; primum inter proceres locum perinde ac ducibus aſſignauit, autoritatem honore concilians. Prouidit enim ne tanti officij pondus æquo minor veneratio caperet, inq́; ſumma religionis arce poſiti, infima cultus conditione vileſcerent. Nec ſolum pontificibus dignitatis incrementa donauit, ſed etiam priuatorum clericorum ordinem benigniſſimis decretis adornare ſtudebat. Nam quo cumulatiorem eis honorem redderet, literatorum controuerſias vulgaris fori conditione exemptas, ad eiuſdem profeſſionis iudicium relegabat. Iiſdem religionis reos obiecta repellere nequeuntes, pecuniaria mulcta puniendos permiſit. Quibus etiam in omnia quæ aduerſum diuina committerentur animaduerſionis arbitrium tradidit, enectasq́; huiuſce generis actiones ſacerdotali iudicio deſtinatas à publico foro ſecreuit, ne honore impares conditio æquaret. Quamobrem dignitati pondus adiecit, decusq́; priuato faſtigio excelſius eorum reſpectui ineſſe voluit. Quo effectum eſt, vt Danorum nemini niſi regi aut pontificibus, eiq́; qui potiſſimus regni ſucceſſor aduertitur, domeſticis quenquam liceat actionibus poſtulare. Idem populares adhuc ſacrorum rudes decimarum religioni aſſueſacere conabatur. Sed propoſiti irrita ſuaſio fuit: quippe maturitatem rerum capere nouelli cultus rudimenta nequibant. Interea Sueno Roſkildenſis templi ædificationem à Wilhelmo cœptam ſaxeo opere proſecutus, cum perfecto ſacello ſolas locandi pulpiti anguſtias, quo minus dedicatio perageretur obſtare conſpiceret, condendi eius gratia Wilhelmi monumentum ſummouit, cineresq́; mauſoleo erutos, eo loci vbi nunc acquieſcunt transferendos curauit. Nocte igitur quam dedicationis dies inſecuturus putabatur, ſacriſtæ ſomnium capienti quidam ſacerdotij inſignibus decoratus per quietem præcepit, Suenoni ſufficere diceret, quod in exædificando ſacrario Wilhelmi ſibi merita vendicaſſet, ac gloriæ ſuæ alieno labore partam arrogaſſet impenſam, ne cuius famam aucupatus fuiſſet, etiam cineres ſubmoueret, eosq́; à Kanuti regis corpore ſepararet. Cuius facti pœnas haud dubie ab ipſo violationis autore, niſi vitę eius ſanctitas obſtitiſſet, expetendas

petendas fuiſſe: nunc vero in ipſas ſacrarij partes ab eo conditas vlciſcendum, ſeq́ꝫ omnem operis eius molem funditus euerſurum. Monuit quoq́ꝫ ne quis ſuum de cætero tumulum attentare præſumeret, præfatus neminem qui cineres eius loco ſuo ſubmouerit, impune laturum. Deinde baculo tectum impellere, totamq́ꝫ operis molem diruere viſus, ſomnij fidem ædis excidio comprobauit. Quippe ſacrarium repente ab imis fundamentorum ſedibus conuulſum excidit: adeoq́ꝫ res viſioni conſentanea fuit, vt eodem temporis momento ruina ſomnij comes incederet, nocturnaq́ꝫ vnius opinio omniũ oculis interdiu ſubiecta clareſceret. Tantum autem rei miraculum extitit, vt ne collapſum quidem ſacrarium cuſtodem oppreſſerit. Nam neq́ꝫ petrarum pondere quæ vndiq́ꝫ congerebantur eliſus, neq́ꝫ vlla collapſæ molis importunitate quaſſatus, tutum quietis vſum habuit, quanquã cubile eius cadenti materiæ contiguum fuerit. Attoniti fragore ciues, ruinæ præſentis admiratione concurrunt, cuſtodemq́ꝫ excidio periſſe creditum, medijs lapidum coagmentis incolumem egredi cernunt. Quæ res omnium in eum oculos religioſa vulgi admiratione conuertit, incertum vtrum templi lapſus an ſacriſtæ ſalus plus viſentibus ſtuporis attulerit. Nec paruulum viſioni autor eius ab imminenti lapidum mole defenſus præbuit argumentum. Qui cum antiſtiti nocturna Wilhelmi mandata prompſiſſet, ſubridens præſul, nil ſe mirari inquit, vitæ eius ſeueritati fati habitum reſpondere: ſuæ nihilominus ſolicitudinis fore, collapſas ædificij partes reficere. Quamobrem diu poſtmodum intactus Wilhelmi tumulus manſit, donec noſtris eum temporibus Hermannus maioris ſacrarij præſes, Arnfaſtusq́ꝫ ſcholæ miniſterio functus, conniuente Iſaac rutalis ſacerdotij præpoſito, parabilem magis & inter cæteros cultiſſimum aduertentes Aſcerianæ ſepulturæ gratia aperiri iuſſerunt. Porrò foſſa ad ſolidum humo, incorruptam antiſtitis togam inter adeſa ſolo oſſa reperiunt. Quibus ſublatis, tanta fragrantiæ vis ſine vllo autore ad circumſtantium nares veluti è beato quodam vnguentorũ fonte manauit, vt nemo cœlo potitum ambigeret, cuius cineres tam mira terreſtrium odorum ſuauitas perfudiſſet. Ipſas vero contrectantium manus tanta odoramenti pertinacia aſtrinxit, vt ipſum triduo balneis ac lauacris attentatum abolere nequiuerint. Nec tamen ſanctitatem cinerum, vt decuit, venerati, in extremam eos monumenti partem applicandos curabant. Sed neq́ꝫ præſumptioni impunitas affuit. Siquidem ſacrilegi conſilij autores peſtiferum audaciæ ſuæ exitum experti ſunt, tantumq́ꝫ quiſq́ꝫ ſupplicij retulit, quantum violandi buſti ſententiæ impendit. Hermannus nanq́ꝫ ſub Abſolone ſacerdotali concilio aſſidens, ſacrũ naribus ignem excepit, cuius vi non ſolum corporis firmitate, ſed etiam vocis officio ſpoliatus, elinguis ac mutus ante triduum graſſante latius ardore deceſſit, dignus ea corporis parte puniri, qua diuinam ingratus fragrantiam hauſerat. Nec leuiorem Arnfaſtus exceſſum habuit: qui cum impotentium neruorum hebetudini mederi vellet, potione per incuriam ſumpta, quo ſalutem conciliare debuerat, languorem inſtruxit. Sed & rupti tandem iocinoris partes fruſtatim egeſtas vomitu protulit, quas à medico pelui exceptas, maximus pontifex Abſolon dum ad viſendũ eum humanitatis officio veniſſet, aſpexit. Quo præſente æger hic ſe ob violatos Wilhelmi cineres perpeti proteſtatus, manifeſtas neglecti imperij eius pœnas pependiſſe dicebat, ſeq́ꝫ ſua cum tota re familiari religioni pollicitus, trimeſtri languore habito per ſummam animi pœnitentiam expirauit. Miſerandos duorum exitus tertius temeritatis autor aſpiciens, ſeq́ꝫ ſimilibus ſupplicijs propinquum veritus, fati inclementiam pietatis officio præcucurrit. Nam in æde Mariæ magno rei familiaris impendio ſacrarum virginum conuictum inſtituit, eiſq́ꝫ quoad vixit pudicitiæ diſciplinam ingenerauit. Nec tamen omnem prorſus vindictam effugit, diutino nanq́ꝫ vitiati pulmonis languore conſumptus interijt. ita primo fati celeritate correpto, reliquos à diuerſis corporis partibus profecta peſtis tarditate ad vltimam tabem redactos abſumpſit. Igitur tantum vnuſquiſq́ꝫ pœnæ ſumebat, quantum in violanda antiſtitis ſepultura auctorem egerat. Quia enim ſalubritatem ſuam prudentiæ munimento tueri noluerunt, cladem culpæ præcipitio contraxerunt. Ne autem Sueno promiſſam templi refectionẽ negligentius exe-

Wilhelmi reliquiarum odor.

Vindicta violati ſepulchri.

qui videretur, cœptam Roſkildenſis ſacrarij fabricam ad finem vſq; perduxit. Cuius excolendi gratia coronam arte, impenſaq; operoſiſſime elaboratam, in eius ornamentum appendit, exiſtimans regias opes potius ſacrorum ſplendori, quàm humanæ auaritiæ ſeruire oportere. Eginus quoq; hiſdem fermè temporibus, opitulante rege, Laurentianæ ædis inchoatum à ſe opus explicuit. Quibus rex dedicari iuſſis, mirificam doris nomine munificentiam erogauit. Nam in æde Laurentiana annua cantorum ſtipendia pontificis ſubſidio fultus, inſtituit. Ipſe enim partim ex fiſco ſuo, regiſq; latifundijs, partim antiſtes ex ante collatis templo beneficijs quotidianos eorum ſumptus exhibuit, tantaq; inter ipſos religioſi certaminis alacritas fuit, vt vter in deum venerabilior fuerit, incertum extiterit. Prima itaq; dedicationis die rex ſolenniter altaria veneratus, quartam regij numiſmatis, quartam ſuæ in ciues exactionis, quartam æſtiui cenſus portionem ei, qui pro tempore loci antiſtes extiterit, muneris loco perpetuo iure poſſidendam conceſſit. Nec parcius priuata clericorum iura tutatus, ab eis qui ſacrarij rus excolunt vniuerſum penè regiæ penſionis ius aſcriptis chori miniſtris deferendum curauit. Cæterum detractæ expeditionis pœnas, ac violatæ pacis vindictam, eorumq; qui propinquis vacui deceſſiſſent hæreditates, regij duntaxat iuris eſſe voluit. Itaq; non minorem in ædendis templorum priuilegijs, quàm pręſtandis beneficijs autorem egit. Et vt legibus ſuis æternitatem conciliaret, eas conuellere conaturos antiſtitum execrationi ſubiecit. Cuius edicti poſtmodum à multis temere pertentati, vetus adhuc ratio perſeuerat. Rex vero quum in omnibus ſanctè ſe induſtrieq; geſſiſſet, præcipue religionis charitate conſpicuum præbuit, nec vnquam remotos ab exactiſſimo eius cultu oculos habuit. Qui cum fratrum ſuorum turbam iuueniliter intemperantem patriæ admodum onuſtam videret, largis vberibusq; ſtipendijs alitam, vno duntaxat Olauo Sleſuici partibus præſidente in clientelam aſſumpſit, ac publicum pondus priuato leuauit impendio. Tandem Danorum nomen armis in deſidiam cadentibus à paterni auunculi temporibus obrutum, animaduertendi nouandarum rerum cupido ſubrepſit. Vtq; eius animum certius repræſentaret, non contentus ſtudia ſua orientalibus decoraſſe victorijs, Angliam infelicitate amiſſam hæreditatis duxit nomine repetendam. Recolebat enim bellicam maiorum gloriam, cumq; opibus imperij fines, nullo magis quàm Anglicis creuiſſe titulis, maioremq; eis ex vnius inſulæ, quàm totius orientis ſpolijs inceſſiſſe ſplendorem. A quorum imitatione deficere ſtolidi ac degeneris animi eſſe, ſatiusq; regno carere quam inter paruulæ telluris anguſtias incluſum maieſtatis vſum habere. Vt ergo negociorum conformitate maiorum fortitudini reſponderet, operamq; eorum ſtudijs conſentaneam ederet, atq; auiti nominis gloriam æquaret, omnium quæ paterna corrupiſſet inertia, refectionem ſuæ commendabat induſtriæ, parentemq; peroſus, auum æmulatus eſt. Primum igitur occultum Olauo conſilium prodit, eoq; idipſum hortante, rem deinde popularibus aperit. Alacris omnium aſſenſio fuit. Sed quem rex ſibi fraternæ charitatis viciſſitudine reſpondere crediderat, latenter æmulum habebat, inſidioſaq; eius adumbrationis ignarus, affectum referri ſibi, quem ipſe impenderet, æſtimabat. Quem etſi prudentia ſecus monuit, ſanctitas tamen malignam de fratre ſuſpicionem referre prohibuit, ne conſanguineam fidem temere damnare, inq; fraudis metu hoſtes ac neceſſarios iuxtà ponere videretur. Verū Olauus affectatione regni pietatis erga germanum oblitus, perfidiſſimi pectoris habitum ſumma fidei ſimulatione tegebat, vulgatumq; regis propoſitū non ſolum adulationibus fouit, ſed etiam hortamentis inſtruxit, non quod potentiſſimum regnum ab eo recuperari poſſe ſperaret, ſed vt imperatæ rei difficultatem in odium imperantis conuerteret. Enimuero fratris animum faſtidioſe æſtimans, pijſſimum eius amorem parricidali fraude penſabat. Nam quum eum quod neglectam antè ſeueritatem nouis legibus reſtituiſſet, ciuibus inuiſum animaduerteret, quò odium eius cumulatius redderet, quod publice diſpliceret, priuatim exequi ſtimulabat. Et ne ſolus inſidias volueret, lecta ſocietate clandeſtinæ coniurationis cœtum inſtruxit. Nec fruſtra ingenium fuit. Quippe primores, quorum violentia regijs ſanctionibus retuſa fuerat, parti-

A quibus fraterna charitate ſe quis coli credit, eos non raro ſolet æmulos habere peſsimos.

parricidalis cum Olauo propoſiti conſortium habuerunt. Kanutus verò omniũ animos gloriæ magis, quàm ſceleri intentos exiſtimans, imperata claſſe Lymici maris oris aduehitur, à quo breuiſſimus in oceanum tranſitus patet, quondam nauigijs peruius, nunc vero interiecta arenarum mole præcluſus. Hic rex fraternũ diu præſtolatus aduentum, nauigandi cunctatione exercitus alacritate eſt excuſſus. Nam Olauus reddita tarditatis ratione, veniendi moram in dies extraxit, commentumq; caſſandæ expeditionis exagitans, alimenta perfidiæ mendaci impedimentorum ſimulatione quærebat, eò moram trahere cupiens, donec aut regem ſine eo proficiſcentem interim ipſe regno priuaret, vel tarditate ſuſpenſum exercitum deſtitueret, rexq; vel deſertorũ impunitate deſpicabilis, vel pœna cunctis inuiſus euaderet. Ita & fratrem & dominum aduentus ſui cunctatione ludificans, tam vafræ, tamq; inſidioſæ rationis commento generoſi ac fortis propoſiti molitionem ſubruere conabatur. Nec eum callida conſilij ratio feſellit. Nam tota a rege claſſis faſtidita eius expectatione defecit. Rerum enim quæ à fratre gerebantur ignarus, morantis aduentum ſæpenumero mandatis exegerat, quum tandem de eius perfidia certior factus, claſſe præſtolari iuſſa, Sleſuicum lectiſſima manu feſtinatò contendit, ibiq; fratrem inopinatum & attonitum intercepit. Deinde productum, accuſatumq;, nec obiecta valide propulſantem, perinde ac conuictũ, impotentemq; defenſionis compediri à militibus iubet. Qui indebitã regio ſanguini contumeliam ſuis manibus adminiſtrandam negabant. Cuius tanta apud ipſos veneratio fuit, vt ex eo ortos morte, quàm vinculis mulctare mallent, tolerabilius rati quod cõmunis conditio admittit, quã quod ſeruile ſuppliciũ exigit. Sed & gentis noſtræ verecundia ſummã in vinculorum pœna turpitudinem reponere conſueuit, hiſq; affici omni fato triſtius ducit, ingenuas mentes probroſo, quam cruento ſupplicio punitiores exiſtimans, tantoq; alterũ altero ſpecioſius cenſens, quantum naturæ habitus à fortunæ vitio diſtare creditur. Mandatam militibus operam communis frater Ericus exequitur, plus iuſti imperij quàm iniqui germani reſpectui tribuendum, nec ſanguini parcendũ dum vitia puniuntur, exiſtimans. quippe quem virtus defecerit, nullam ſtirpis reuerentiam obtinere, animiq; labe fœdum omnem generis infuſcaſſe ſplendorẽ. Igitur nõ tam fratris nomen quàm parricidę propoſitum intuebatur. Adeò ſanguinis precium euileſcit, quum ie moribus ignobilem fecerit. Poſt hæc rex Olauum catenis coërcitũ, nauigioq; in Flandriam relegatum, carcerali cuſtodiæ mandandum curauit. Cuius captionẽ coniurati parum fama aut nuncio experti, quo callidius exercitũ ſoluerent, inertem regis moram abſentiamq; cauſati, claſſem clandeſtino monitu circunuentam domos abire iuſſerunt. Quam rem ſi quis palàm exhortatus fuiſſet, publicatis bonis aut in exilium agi, aut capitali ſupplicio affici lege merebatur. Quam ob rem defectionis incentoribus tutiſſimum viſum, vt ſine vllo autore ipſe ſibi populus deſertionis licentiam vendicaret, ne tam priuatum diſceſſionis crimen quàm publicũ haberetur. Tantum autem apud improuidam multitudinis temeritatem inſidioſa magnatum ratio valuit, quod plebs non minus eorum autoritate, quàm moræ tædio adducta, fidentiſſimam reuertendi libertatem acciperet. Cuius facti rex cognitione ſuſcepta, dolorem prius, deinde lætitiam egit. Siquidem iniuriam in religionis habitum formauit, mulctæq; nomine primam exigendarum decimarũ occaſionem corripuit, lætatus quod ei vtiliſſimam propoſiti rationem opportunitas conciliaſſet, ſuoq; dedecore ſacrorũ decus inſtruere cupiens. Cumq; magnates Olauum quem ſibi factionis ducem futurum ſperauerant, à fratre interceptũ audiſſent, propoſita fraude defecti, ſummam eius diſſimulationem egerunt. Itaq; rex accerſita poſtmodum concione, docet quantum Danicis armis militaris ſemper diſciplina profuerit, maiorum imperijs à minoribus ſemper obtemperatum fuiſſe, regum autoritatem popularibus inniti ſuffragijs, principum famam nullo magis quàm militum fide creuiſſe, eorumq; nullius momenti imperium eſſe, ſi non plebeijs ſubſiſtat auxilijs. Sibi vero nuper ignotam regibus contumeliam obueniſſe, inuſitatæ defectionis autores hebetudinem audaciæ prętuliſſe, auiditate ocij ſpecioſiſſimæ rei negocium ſubruiſſe. Adiecit quoq; quanta pecuniæ ſumma ob

Dum vitia puniuntur, nec ipſi ſanguini communi eſt parcendum.

impium deſertionis crimen damnari meruerint, gubernatorum ſingulis quadragena numûm talenta, terna remigum vnicuiq; mulctæ loco numeranda proponens. Nemine collationem abnuente, promiſſa æris ſolutio eſt. Quo cognito remittere ſe Kanutus illam exactionem, ſi ſacerdotibus decimas erogare voluiſſent, edixit. Tunc concio petita conſulendi licentia, pauliſper à rege deliberatura ſecedit, an propoſitis ſatisfieri conditionibus oporteret: vtraq; exhibitu difficilis æſtimata. In ſoluendo nanq; ęre complures inopia afficiendos credebant. Decimarum vero penſionem omni æuo celebrandam, ęternam debitoribus infligere ſeruitutem. Igitur quaſi in triſtium rerum contextu minus aſpere delectum facturis, acerbior viſa cui comes diuturnitas affuiſſet. Nam cum altera ſe tantum, altera poſteros quoq; puniendos aduerterent, præſentem inopiam perpetuo muneri prætulerunt. Itaq; temporum æſtimatione facta, quò ſibi tantum quàm pro poſteris pœnam crearent, culpam redimere præoptantes, ſemel ære, quam ſemper libertate defici maluerunt, iure elicitum, dedecore vacuum, perſuaſione extortum, probro obnoxium rati. Quinetiam annuam alienis frugem dependere ignominiæ, non religioni attinere cenſebant. A quibus quum rex deteriorem conditionis partem approbari videret, ſimulata pecuniæ exactione, ſeptentrionales Iutiæ partes ingreſſus, Toſtonem cognomine Peculatorem, eiusq; collegam Hortam colligendæ penſionis quæſtores inſtituit, mulctæ metu decimarum religionem differere cupiens. Iiſdem defectorum res æſtimatis poſſeſſionum pretijs, intactas dimittere iuſſum. Qui mandatum immitius ac iuſſi fuerant executi, iniqua plebem exactione pulſabant. Quam rem æmuli regis in popularium concilio deplorantes, calumniam mendacijs exaggerabant. Veris quoq; maiora fingentes, inuiſos cunctis reddidere quæſtores. Quippe militum opus non regis imperium iudicabant, nec iubentis, ſed iuſſi ſtudium intuebantur. Quorum inſtinctu multitudo quæſtores adorta, communem iniuriam publica conſternatione cohibuit: magis quid fieret, quam quid fieri iuſſum eſſet inſpiciens. Nec eorum cædibus ſatiata, in regem quoq; veſana prorupit. Qui impetum eius opportune ſua ratus abſentia declinandum, Sleſuicum conceſſit, ibiq; coniugem cum filio conſtitutam ſi res ſiniſtre ceſſiſſent, perfugere in patriam iuſſit, nullum inter perfidos præſidium habituram. Siquidem intempeſtiuum regno hæredem domeſticorum arbitrio relinquere verebatur. Igitur Wandali ſolam ſibi in armis libertatē reſtare credentes, fugæ eius perinde ac victores inſultare cœperunt. Qui quum imminentibus Iutis & vetera auxilia deficere cerneret, nec noua temporis anguſtiæ contrahi ſinerent, quo tutior receſſu foret, Fioniam petit, ſalutem inſulæ præſidio quæſiturus, vbi nihilominus indignam religioſiſſimo ſpiritu ſuo violentiam expertus eſt. Hinc enim Iutis aucta ſæuiendi fiducia, concitatam multitudinis temeritatem exacuit, hinc graſſandi præſumpta libertas triſtem regi procellam inflixit. Sanè populares pœnę metu cœptum omittere veriti, perſeuerantiam ſceleri exhibendam duxerunt. Neq; enim bis læſum pœnam noxijs remiſſurum credebant. Ideoq; eius exitium ſitientes, ardentiſſimo odio ſanctiſſimi viri necem petebant: ac veluti veniæ deſperatione compulſi, hoſtem tollere quam vltorē experiri maluerunt. Nec ſuis eum finibus exegiſſe contenti, Fionia quoq; propellendum decernūt. Iamq; rex accepto traiectionis nuncio, Sialandiam emigrare ſtatuerat, cum Blacco quidam primam ipſius familiaritatem adeptus, ſed nihilominus eum occulte peroſus, ſimulatæ fidei conſilio hortatur fugæ parcat, Othonienſis pagi præſidia expectat, nec fœmineo more latebram circumſpiciat: ſe interim plebis acta ſpeculaturū, blanditiasq; irę eius oppoſiturum promittit. Quod ſi plebis animum mitigare nequiſſet, tanto antè id regi pronunciaturū, quantum fugæ occupandæ ſat eſſet. Cōſilio obtemperatum eſt. Tunc Blacco omiſſa legatione, ſiniſtris plebem monitis palpitans, conciliandæ gratiæ loco, odium regi impenſius ſtruit. hortatur quamcelerrime calumniæ autorē occupent, nec fugacem elabi permittant, oppreſſionum vindices tyrannum non regem faſtidire commemorat: carere culpa, quod

Honeſtatis æmulatione cōmiſſum culpa caret.

honeſtatis æmulatione committitur: patriæ tutores perinde ac pietatis miniſtros parricidio exui: priuatum abeſſe crimen vbi publicę libertatis vindicta peragitur. Præte-

Præterea miſerrimos cœpti irritos, compotes feliciſſimos fore. His atq; conſentaneis modis ſolicitato in regis necem populo, aduerſum immerentis caput funeſtos omnium conatus erexit, eaq; actione conſternatā amentia plebem veluti furiali quadam face ſuccendit, ſtatimq; impetus creuit vbi hortatorē habere cœpit. Neq; enim temeritati eius conſtantiā ſuam obiecit, ſed publicæ ſeſe dementiæ autorem aſcripſit. Igitur incitatior ſeditionis procella peſtifera eius concione deferbuit, grauiorq; tempeſtatis incentorem nacti tumultus erupit. Inde reuerſus pacatiorē populi animū nunciat: facile conſternationis procellā acquieſcere, ſi rex irā mutuò deponere, reisq; pœnam remittere voluiſſet. Quem rex fidum legationis miniſtrū ratus, regalis magnificentiæ conuiuio excipit, malignūq; ſuæ pietatis interpretē donis proſequitur. Vtrobiq; gratia perfidiæ habita eſt. Nam Blacco alterna partes vice ſubiens corrupto legationis officio, pro mediatore proditorē agere cœpit, atq; ex ſpeculatore ſceleris hortator euaſit, ſiniſtre regis, falſo plebis animū interpretatus. Ita pellacis viri mendaciū legationis titulo inuolutū, regem pariter ac populū fefellit, hunc ne imminentē vitaret, illū ne parceret expectanti. Eundē die poſtera rex prioribus paria pollicentē ad ſpeculanda ſeditionis acta dimittit, communemq; hoſtem inter ſe & vulgum creandæ pacis autorē aſſumpſit. Nec ſolita legato perfidia defuit: cuius peſtiferis monitis inſtincta plebs vehemētius aduerſum regis caput conſternationē deſtrinxit. Kanutus interim quotidianis ſacrorū ſolennibus aſſuetus, ne quid religioni præponeret, Albani ædem ſacram pro ſe deprecaturus accedit. Quippe precibus deum, quàm hoſtē armis ne quid charitati detraheret, aggredi præoptauit. vbi dum religioni vacando, officia ſanctitatis exequitur, conſternatæ multitudinis corona armis ſacrariū clauſit. Quotquot ergo ex militibus hoſtem præcurrere poterant, periculi conſortiū affectantes, regē perebant, eius in ſeipſos diſcrimen transfundere cupientes. Cumq; ſalutem ſeceſſu conſequi poſſent, periculū præſentia quæſierunt, morteq; clari quam fuga tuti fieri maluerunt. Quanta porrò humanitate clientelā hanc abundaſſe credemus, quę ne infelicē domini fortunā deſereret, periculo ſeſe quod vitare licebat oppoſuit, inq; magna fugiendi copia ſalutem regis quàm ſuam tueri ſatius duxit? Benedictus quoq; fraternitatis nexū fide imitatus, in templo cum fratre commori deſtinauerat. Ericus vero ſeorſum ab hoſte concluſus cum ſolus multitudinem ſuſtinere nequiret, per medios hoſtiū globos ferro ſeceſſum molitus erupit. Tunc nemine religioſæ pacis domiciliū violenter irrumpere præſumente, primus Blacco cunctantibus cæteris ferro valuas petiuit, ductuq; ſuo eandem cunctis licentiam tribuit. Ita ſe non ſacrilegij modo, ſed etiam publici parricidij ducem autoremq; exhibuit. Quod videns plebs concitato ſeditionis motu templū aggreditur, eoq; irruptione facta diuinos lares, ac ſanctiſſima penetralia ſacrilega tempeſtate fœdauit. Verū Blacco in ipſo quem irruperat aditu trucidatus, datis parricidij piaculis, violati ſacrarij pœnas pepēdit: mors eius interfectoris exitu vindicata eſt. Itaq; alterius fato ſcelus, alterius pietas cauſam præbuit. Crediderim tunc pium cruorē parricidali permixtū ſeparatis fluxiſſe meatibus, atq; ſine vlla riuulorum communione hinc ſacrū in ſceleſtū ſanguinē diuiduis alueis inceſſiſſe. Benedictus liminibus irruptorē excipiens, dum foribus acrius propugnat occiditur. Rex ipſe inter cruentos imminentis violentiæ ſtrepitus fiducia conſcientiæ eundē mentis habitū tenuit: neq; religioni parcius quā ſi periculū abeſſet, vacauit, ne plus ab eo timoris quàm conſtantiæ viribus indulgeretur. Sed ne extrema quidē eius hora ſanctitatis ſtudio vacua fuit. Nam cum parietē vndiq; à popularibus perfringi (quippe ligneus erat) ideoq; propinquā ſibi necem inſtare animaduerteret, accerſito ſacerdoti factorū arcana confeſſus, per ſummā mœroris acerbitatem præteritæ vitæ culpas abſoluit, præmiūq; ſibi pœnitentiæ ſalubritate conciuit. Tantum enim in innocentia ſua fiduciæ repoſuerat, vt mortē non periculo oppreſſus refugere, ſed metu vacuus appetere videretur. Quinetiā propaſſis vtrinq; brachijs ante aram fati ſecurus occubuit: vbi dum victimæ more proſtratus percuſſorē expectat, immiſſæ per feneſtrā lanceæ mortifico iactu cōfoſſus, pium mortis ſacrificiū edidit, profuſoq; militum ſanguine, ſuum ad vltimū erogauit. Enimuero crebris vndiq;

S. Kanuti interitus.

telis petitus, corpus immobile tenuit, nec ante loco quo cubabat exceſſit, quam feretro mandaretur extinctus. Ex cuius ſanctiſſimis vulneribus plus gloriæ quàm cruoris effluxit: quippe præſentis vitæ exitu initium melioris accepit, hoſtili iudicio punitus, diuiuo ſeruatus. Felix eorum patricidium, qui quem terreſtrium virtutum orbe exemerant, cœleſtium vſibus applicabant, caducaq́; & fragili potentia ſpoliatum, ſolidæ atq; æternæ felicitatis compotem ſtatuerunt. Sed & clandeſtina eius virtus perlucidis poſtmodum experimentis enituit. Hæc audiens regina patriã cum filio impubere repetit, geminis poſt ſe relictis filiabus, ex quibus Ingertha Folconi Suetiæ gentis nobiliſſimo nupta, Benedictũ, Kanutumq́; filios habuit, hiſdemq́; mediantibus, Birgerũ qui & nunc extat Suetiæ ducem cum fratribus ſuis nepotem accepit: verum ex Ceciliæ matrimonio Ericus Gothorũ præfectus Kanutum cum Carolo procreauit. Ex quibus generoſiſſimarum imaginũ numeroſa poſteritas clara propinquitatis ſerie cohærens emerſit. At populus perempto rege exultans, quod ſcelus deflere debuerat, inſultatione proſequi voluptatis loco reputabat. Qui cum parricidio pietatis cauſam prætexeret, idq́; tyrannicidij nomine coloraret, militem ſuum Deus mercede fraudari non paſſus, arcanam ſanctiſſimi viri innocentiam manifeſtis publicauit indicijs, eximioq́; vitæ eius ſplendore etiam clara mortis ornamenta conceſſit. Sanè ad coarguendam parricidarum maliriam puniti merita miraculoſis prodidit argumentis, ignotáq́; vulgo virtutem mirifico rerum fulgore detexit. Quorum plebs admiratione perculſa virtutis inuidiam egit, conſpicuamq́; ſignorum experientiam diu nequicquam infuſcare tentauit. Veteris nanq; inuidiæ fremitu, ac priſtinis odij viribus pertinacius excandeſcens, adduci non poterat, vt diuinis honoribus coleret, quem ob ſcelus à ſe interfectum putater, rem cœlitus declaratam humanis argumentis abnegare conando. Quanquam enim damnatos à ſe mores cœleſti iudicio comprobatos viderer, ad diſſimulandam tamen, occultandamq́; miraculorum fidem iuſtam cędis cauſam fingebat, firmamq́; facti tuitionem retinens, ſententiæ ſuę perſeuerantiſſima propugnatrix exiſtere non erubuit. Nec vita regem ſpoliaſſe contenta, etiam fati laudibus exuere conabatur, cuius lucem extinxerat, famã quoq; ſepelire connisa. Sed humanis tenebris diuinus ſplendor inuolui nõ poterat. Quippe miraculorum nitor dubietatis caliginem clara rerum luce pellebat. Nam ſanctitatis eius medela varias imbecillitatum affectiones remediorũ ſalubritate proſecuta eſt. Cumq́; obtrectantium liuor crebreſcentibus ſignis virtuti cedere cogeretur, nec fidem vlterius fruſtrari quiuiſſet, in facti tamẽ defenſione perſiſtens, ſanctitati quidem aſſenſit, ſed eam non tam ex præteritæ vitæ meritis quàm vltimi temporis pœnitentia profectam aſtruxit. Ita & iuſtam facto cauſam prætexuit, & vita caſſum honore donauit. Siquidem digne regem periſſe, ſed pium lachrymis euaſiſſe dicebat, intentionem eius auaritiæ quàm religioni propiorẽ exiſtimans. Cuius erroris non paruas poſtmodum pœnas pependit. Sed & poſteri paternam redolentes inuidiam, ſanctitatis eius formam non moribus, ſed lachrymis imputant, præſentiq́; incredulitati præterito ſeſe errori implicant. Neq; adduci poſſunt, vt ipſius beatitudinem depoſito odio ſyncere æſtiment. Verum ſacra eius oppidulo orta toto penè terrarum orbe fulſerunt, cultusq́; ipſius primum à ciuibus exceptus, paulatim in commune prorepſit. Cuius tam vitæ quàm miraculorum virtutem priuatim Othonienſibus venerandam, publica eam religio conſecrauit. Sed & cœleſtem eius ſpiritum ad hoc vſq; tempus felix ſignorum fortuna proſequitur. Hinc eſt quod Kanutus diuini iam animi immortalitate potitus, vt terreſtribus patriam patrocinijs attollere ſtuduit, ita cœleſtibus protegere non deſiſtit: ideoq́; ſanctitas eius gloriæ & celebritatis fructu opulentiſſima, ſplendidũ in faſtis locum obtinet. Quinetiam ſalutares effectus ſuos quotidianis adminiſtrat indicijs, malitiamq́; patriæ, beneficijs penſat. Nam virtutum eius inſignibus, omnis ætas Danica gloriabitur. Talibus illuſtrationis radijs ſanctorum fatis claritas erogatur, cum cœleſti beneficio mortalis liuor opponitur.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI VNDECIMI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI HISTORIÆ DANORVM LIBER DVODECIMVS.

INTERFECTO Kanuto, Iuti iniquæ ſocietatis pertinacia ſingularem Olaui gratiam amplectentes, creari eum regem alacerrimis petiuere ſuffragijs: hunc ſibi plurimum gratiæ relaturū ſperantes, cui tanto regnum diſcrimine quęſiuiſſent. Neq; eius fratribus hunc honorem eximio Kanuti amore ſuſpectis, erogandū duxerunt. Igitur pecunia pacta, Nicolaum communem tam præteriti quàm futuri regis germanum, vadem pro eius redemptione dederunt, receptoq́; regnum imponunt. Nec paruum Nicolaus fraternæ charitatis ſpecimen edidit: ſiquidem fraternas induere catenas, ſuiſq́; vinculis germano regnum emere non dubitauit. Quod audiens Ericus, contumeliæ memor quam ei communis fratris iuſſu inflixerat, vltionis metu cum coniuge Botilda quæ Vluoni Gallitiano ex filio Thrugoto neptis obuenerat, Sueriam petiuit. Dani vero collato certatim ære pro ſponſoris reditu, pactam creditori pecuniam numerarunt. Quem Flandrenſi cuſtodia liberatum, infeſta parricidis fortuna veluti cladem aliquam noſtrorum abundantiæ ac fertilitati iniecit. Nam cum Dani noui regis initijs applaudentes priſtinæ ruinæ procacius inſultarent, criminoſis ſemper infenſa diuinitas ne diu ſcelus impunitate floreret, petulantiam penuria rependere voluit, communiq́; inopia publici parricidij victa exegit piacula. Vt enim non in ſingulos modo ſed in vniuerſos animaduerteret, ſumma aëris intemperantia annorum quibus Kanutus regnum geſſerat numerum adæquauit, cœleſtiq́; robore humana vi maiorem edidit vltionem. Quippe verni æſtiuiq́; temporis feruore ſatum omne coaruit, autumnale vero adeò pluuium fuit, vt ſiquid locorum humilitate paluſtriúe madore alitum ſuccreuiſſet, perſeueranti imbrium inundatione decideret. quanquam contrarium cœli habitum humanæ commoditatis ratio flagitaſſet. Igitur opportuno ſolſtitium humore caruit, eundemq́; fine modo profuſum ſiccum amans ſextilis excepit. Tunc planè camporū facies cœleſtibus imbribus inundata, late patentis ſtagni ſpeciem prębere conſpecta eſt, ita quod æſtas ægre genuit, autumnus oppreſſit: tantaq́; temporum intemperies extitit, vt nec imber æſtum leniret, nec æſtus imbris illuuiem temperaret. Quin etiam agreſtes aquis campos tegentibus, ſupernantia ſpicarum capita demetentes nauiculis excipiebant, ac deinde putres ariſtarum reliquias fornacibus igni percalefactis exiccandas mandabant, ſicq́; eas molæ ſubijcientes, quia panem præſtare non poterant, in vſum pultis vertebant. Quamobrem tanta ciborum penuria inceſſit, vt maxima populi pars alimentorum inops inedia conſumeretur. Ea res locupletes inopia, pauperes morte mulctauit: maioresq́; ære, minores ſpiritu ſpoliauit. Nam diuitum populus non ſuppetentibus alimentis, auro argentoq́; ſalutarē comparauit impenſam: pauperū vero gregē tam cenſus quàm dapis inopē horrida paſſim fames abſumpſit. Rex ipſe ad vltimā tabem redactus, plurima fingelatiſundia permutabat, agriſq́; vænire iuſſis, alimenta poſſeſſionū precijs comparabat. Nobilibus in eundē vſum ingenuitatis inſignia erogare, rubori non fuit. Enimuero abunde ſeges finitimis erat, vt priuata gentis, non publica terrarum vltio videretur. Quæ tam dira clades conuictū populi animū ſanctitatē, quam antea detrectauerat, fateri coëgit: deq́; celſitudinis eius contemptoribus veneratores effecit. Sanè tam euidens pœna, alijs fruge abundantibus, Danis priuatim ingruens, & parricidarū noxā, & perempti innocentiā, liquidò argumentata eſt. Hanc peſtē Sueno pontifex, cuius ſumma apud Danos autoritas erat, populo parricidij pœnitere permonito inceſſurā prædixit. Quippe in plebē pius, in deū venerabilis habebatur, religionēq́; attentiore cura, cōciones præſtantiore facundia celebrabat: ita fauore omniū occupato, arcem inter noſtros autoritatis, atq; eloquentiæ faſti-

Multi fortunæ tenuioris homines in Dania fame moriuntur.

gium poſſidebat. Subiectorū mores, non ſolum dictis, ſed etiam ſereniſſimis operū informabat exemplis, nec voce quam mente concinnior fuit. Idē perfecta trinitatis æde, in exædificando eius ambitu Kanutum religioſi operis ſociū habuit, nec minorē in extruendis Mariæ ſacrarijs operam geſſit. Quippe vnum in vrbe, alterū Ryngſtiadis enixe molitus, tertiū Michaël Slagloſæ condidit. Adeò ſe ſanctorū penetralium ſingulari cultu flagrare monſtrauit. Nec domeſtica ſanctitate contentus, augmentum eius foris petere arrepto peregrinandi labore conſtituit. Cumq; Hieroſolymam proficiſcens Byzantiū perueniſſet, contracta varij generis ornamenta cum ſacrorū cinerum reliquijs in neceſſarios vſus domeſtici templi remittenda curauit. Sed cuius Græcia pietatē vidit, mortem Rhodos aſpexit. Iiſdem ferè temporibus abſumpto Richaldo, Aſcerus morū generiſq; ſplendore eximius Lundenſi potitur ſacerdotio. Olauus cum bis penè luſtrū regnando condidiſſet, inter continuas rei familiaris anguſtias, nihil regali magnificentia dignū exequi poterat. Sed & finitimi facto paupertatis eius contemptu, famelicū ferro inceſſere ruboris loco duxerunt, rati inediā armis obrui non oportere, neq; diuinitus afflictū humanitus premi, aut cœleſtiū vindictam mortalium viribus exagitari. Cui enim inuidioſum exiſteret regnū, contemptiſſima tot annis inopia profligatū? Cum rex diuinum natalem celebrans, pane in domo non ſuppetente ieiunos circunquaq; penates aſpiceret, erubeſcenda menſarū inopia magnopere confuſus, obducto manibus capite ſuffuſoq; lachrymis vultu, per ſummā animi ægritudinē temporis difficultatem gemitu proſecutus eſt. Sanè tantulā dapem tot cōuiuis apponi defleuit, contemptiſſimā famem honoratiſſimæ lucis ignominiā iudicans. Qui mihi alienā ſpecie, ſuam re vera deploraſſe videtur inopiam. Deinde ſupplicatione habita, ſuperna contuitus autorē omnium deum vt ſi quid iræ aduerſus populū concepiſſet, ſuo nō eius periculo ſatiaret orauit, infeliciſſimū patriç ſtatum, difficilimū temporis habitum æſtimans. Quippe tam inops epularū conuiuiū quo famem inſtruere potius quam pellere videretur, principū oculis ſubijcere erubeſcebat. Nec difficiles numinis aures habuit: ſiquidē celerem fati viam obtinuit, ſibiq; mortē, ſalutē patriæ, ſi qua modo parricidis virtus ineſt, pia prece cōciuit, ingenuoq; viuendi pudore maximæ cladis pœnā auertit. Itaq; memoriæ eius ſpecioſius depoſita vita quā geſta aſcribi poteſt, qui fatū patriç finiēdi ſpiritus cauſam habuit. Porrò quantū charitatis erga ſuos cordi inſitū haberet aperuit, cū & eorū mala proprio capite luere vellet, & cōmune periculū ad ſe ſolū redundare depoſceret. Nempe quia ſuā pro ciuiū ſalute deuouit, pij animi titulo fraudandus non eſt. Fortuna ſiquidē famem cum autore ſuo pari funere extulit, inediamq; ſatietate mutauit. Huic Ericus natu proximus è Suetia reuocatus, magno omnium fauore ſufficitur. Huius ætas periclitanti populo labentis annonæ ſubſidia reparauit, ſegeſq; tempeſtiui imbris beneficio viſitata conualuit. Nā regnante eo agrorū habitus ad tantam vbertatē exceſſit, vt ſinguli cuiuſlibet annonæ modij totidem denarijs permutarentur. Sed & continuis regni ipſius annis eadē agris vbertas inceſſit. Quo euenit, vt non ſolū ex morū, ſed etiam temporū placidiſſimo vſu, boni cognomen acciperet. Tunc planè penuriæ copia, inopiæ ſucceſſit abundantia. Huius viri virtutes ſummatim cognoſcere, tædio nō ſit. Nam præter ingentia animi decora, ſingularibus naturæ incrementis euectus, admirabili corporis magnitudine eò proceritatis exceſſerat, vt cæterorum vertices humeris ſuperaret: nec longitudini inconcinna ſoliditas fuit, vt totam eius compagem exactiſſimo naturæ ingenio excultam elaboratāq; putares, quæ corpori granditate conſpicuo conſentaneum virium habitum conciliauit. Igitur vt corpore nullum, ita nec robore parem habuit, cum ſtaturę laude egregia quoq; vigoris ornamenta ſortitus. Haſtę aut lapidis iactu ſedens ſtantes vincebat: neq; illi ſitus quo minus fortitudinis ſuæ experientiā ederet officere potuit. Eodem corporis ſitu ex robuſtiſſimis duos lucta aggrediebatur, dumq; alterum attrectaret, alterū genibus compreſſum vrgebat. nec ante deſtitit, quàm prius hunc, deinde illū pedibus ſubijciendo, amborū manus poſt terga vinciret. Nec minori robore funiculorum certamen exhibuit. quippe vnum dextra, alterū ſiniſtra, continens eorū extrema quatuor præſtantibus

bus robore ex aduerſo diſtrahenda commiſit. Quibus eum nequicquam ſede ſua detrahere laborantibus, ipſe funem vtrinq; modo dextra, modo læua corripiens, ingenti fortitudine effecit, vt aut tenentibus reſtim excuteret, aut eoſdē ad ſe magnopere renitentes appelleret, funemq́; ducere nequeuntes ſequi cogeret. Eidē quoq; ſpecioſiſſimus vocis habitus fuit. Siquidem conciones non ſolum præſtanti facundia, ſed etiam tanta pronunciationis amplitudine celebrabat, vt in actionibus non ſolum à præſentibus, ſed etiā à procul poſitis liquidò exaudiretur. Præterea ad conciliandam ſibi popularium beneuolentiā in extrema actionum ſuarum parte mandati loco ſubnectere conſueuerat, vt viri coniuges ſuas ac liberos, necnon & ſeruos cum primum domos rediſſent, ſub eius titulo conſalutationis officio proſequerentur, fore ſe cuiq; illius ſeruatorem promittens, communemq́; eunctis in exhibendo æquitatis cultu, debitorem affirmans. Verum hunc corporis eius animiq́; fulgorem, ſola libidinis vis tetris intemperantiæ maculis obſcurabat. Siquidem coniugalis copulæ tædio Veneris vſum pellicum cubiculis intentum habuit. quanquam ei fortuna vxorem forma ac moribus conſpicuam ſociaſſet. Nec defuit Botildæ tolerabunda mens ad inſolentiam mariti ſuſtinendā. Puellas ſiquidē quas ab eo adamari perſenſerat, maternæ dilectionis officijs proſequebatur, easq́; quo promptius mariti ſtudijs indulgeret, quo ad vixit inter pediſſequas habuit. Quarum vt formam quoq; concinniorem efficeret, ſæpenumero capitis earum cultum proprijs manibus exhibebat. Cumq́; abunde foret iram abieciſſe, addidit charitatem, & quia ſua ſpecie non potuit, aliena marito placere voluit, viriq́; in eis affectum colere, quam læſionis ſuæ vindictam agere præoptauit, ne clariſſimum ducem turpitudinis reum ageret. Etenim amoris ſui raptrices officijs quam odijs inſequi ſpecioſius duxit. Itaq; non ſolum mariti flagitium diſſimulatione texit, ſed etiā abſq; reſpectu pellicatus odium merentibus, gratiā erogare ſuſtinuit, veneratione contemptū, obſequijs iniuriam penſans, eoq́; facto clariſſimū muliebris patientiæ exemplum præbuit. Quinetiā ſingulari moderationis beneficio poſteritati inſignem nominis ſui memoriā commendauit. Fuere Erico filij, Haraldus, Kanutus, & Ericus: ſed primus concubina, ſecundus matrimonio, tertius adulterio ortus proditur, nec māſuetudinis ſpiritus regis fortitudini defuit, qui vt crudelitatis alienus, ita ſocordia vacuus mediū inter deſidiam ferociamq́; temperamentū teneret. Eiuſdem quoq; ſeueritas benigniſſime popularibus affuit: ne enim potentum auaritia æquitatis vinculum labefactaret, petulantiaq́; iuris hebetudinem pareret, inſolentiæ rigorem oppoſuit, & quo plus à peruerſis loco deſtitit, hoc magis per imperium nocuit. Quippe cum à popularium oppreſſoribus parum per abſentiam timeretur, eoſdem ſubita ſatellitū manu interceptos ſuſpendio conſumendos curauit. Quo facto quid aliud quàm iniuriæ pondus arborea lance penſauit? Quamobrem maioribus formidoloſus, minoribus percharus euaſit, cum hos paterna indulgentia, illos regia ſeueritate inſequeretur. Filias quoq; complures ex concubinatu habuit, quarum vnam Haquino cuidam Beronianæ necis vltionem pollicito, præmij nomine nuptum dedit: frater ſiquidem Erici Bero Holſatijs Dytmerſisq́; ſubactis, eo loci vbi Wermundi filium Vffonem, cum duobus Saxonicæ gentis lectiſſimis manum duelli nomine conſeruiſſe proditum eſt, munitionem inhibendæ defectionis cauſa molitus, vallo foſſaq́; inſulam cinxit. Cuius dominationem popularium quidam priuatim peroſus, concionantis latus haſta transfixit. Ea tempeſtate Sclauorum inſolentia diu Danicæ rei miſerijs alita, quippe magis ocijs Olaui prouecta, quàm vllis eius negocijs retuſa fuerat, piratica noſtros acerrime laceſſebat. Sed & Autonem quendam ſplendidiſſimo loco natum, Falſtriam è Sialandia petentem, moriq́; quàm intercipi præoptantem, occidit. Enimuero ingenita Danico ſanguini virtus, captiuitatis ſortem omni facto triſtiorem exiſtimat. Quam rem Skialmo candidus, frater hic Autonis erat, in celeberrimis Danorum concilijs querelarum frequentia proſecutus extudit, vt autoritate eius motum vulgus, vnius necem omnium manu vlciſcendam decerneret. Adeò quippe regia maieſtas popularem euexerat, vt ei decernendarum expeditionū ius eſſet, armisq́; publicis, non imperium principis, ſed plebis arbitrium

Clarū muliebris patientiæ exemplum.

præſideret. Præterea Alli & Herri Scaniæ oriundi, ſed eius vſum facinoribus demeriti, Iulinum certiſſimum Danorum profugium proſcriptorum titulo petiuerunt. Cuius enixe negocia conſectantes, maritimisq; patriam latrocinijs inceſſentes, rem Danicam atrocius profligare cœperunt. Tunc Danica iuuentus Iulinum adorta, fractos obſidione ciues, quotquot intra mœnia piratas habebant, cum pecunia pactionis nomine præbere coëgit. Quibus noſtri in poteſtatem acceptis, læſæ patriæ pœnas crudeliſſima mortis ratione expetendas duxerunt. Nam quo violentiore eos morte conſumerent, reuinctis poſt terga manibus palis primum affigendos curabant, deinde ventrium caua cultro rimati, nudatis extis primaq; viſcerum parte protracta, cætera ſtipitibus explicabant, nec ante ſupplicium remiſerunt, quàm tortos extis funditus aluo egeſtis, horridæ rapacitatis ſpiritum profundere coëgiſſent. Quod ſpectaculum vt ſpecie triſte, ita re noſtris perquam vtile extitit. Non ſolum enim reis pœnam inflixit, ſed etiam cæteros conſimilem cruciatus cauſam vitare permonuit. Itaque non minori viſentibus documento quàm afflictis ſupplicio fuit. Nec ſemel quidem Ericus Sclauici roboris amplitudinem preſſit, & neruos debilitauit, ſed iterum ac tertio effrenata gentis illius ingenia tanto tempore retudit, vt nulla eum vlterius piratici æſtus procella pulſaret. Interea defuncto Egino Aſcerus clariſſimo inter lutos loco natus, Lundenſe ſacerdotium ſumpſit. Fortè autem Hamburgenſis antiſtes ob inanes & falſas ſuſpiciones Ericum execratione mulctandum cenſuerat. Quod veritus rex, appellatione ſententiam præcucurrit, Romamq; eueſtigio petiuit: vbi cauſæ ſuæ examine diligentius habito, pontificis accuſationem potentet repulit, cunctisq; defenſionis partibus actore ſuperior redijt. Nec contentus efficaciſſimum cauſæ dictionis ſuæ propugnatorem egiſſe, aduerſariæ partis odio penetralium ſacrorum decus externo ſacerdotio ſubiectum habere paſſus nõ eſt. Quamobrem Romam regreſſus, tum ſe, tum etiam patriam ac domeſtica ſacra Saxonica prælatione liberari petiuit, ne religionis ratione exteris admodum obſequi cogeretur, aut eius diſciplinam ab alienigenis petere neceſſe haberet. Nec difficilem curiæ conſenſum habuit. Quæ ne clariſſimum virum repulſa afficeret, tum dignitatis, tum etiã fatigationis eius intuitu mota, petitioni annuit, ſeq; regnum ipſius ſummi ſacerdotij inſignibus adornaturam ſpopondit, atq; ea promiſſorum ſpe regem à ſe exhilaratum dimiſit. Sed triſtioris fortunæ quod ſequitur. Reuerſus nanque Ericus cum more regio domi in propatulo cœnitaret, inter alios quendam muſicæ rationis profeſſorem adeſſe contigit. Qui cum multa ſuper artis ſuæ laudibus diſputaſſet, inter cætera quoq; ſonorum modis homines in amentiam, furoremq; pertrahi poſſe firmabat. Quinetiam tantas fidibus vires ineſſe dicebat, vt perceptis earum modulationibus aſtantes mente conſtaturos negaret. Cumq; an eiuſmodi vſu calleret interrogatus, peritiam fateretur, tum precibus regis, tum etiam minis effectum præſentare compellitur. Qui cum nec vecordiæ metu, nec periculi prædictione imperantem auertere potuiſſet, ne furori nocendi materia ſuppeteret, primum æde armis vacuefacta, complures extra auditum citharæ in ambitu collocandos curauit, oriente veſaniæ ſtrepitu fores irrumpere, ereptamq; manibus ſuis citharam capiti illidere iuſſos, ne vlterior eius modulatio ſuperuenientes quoque mente captos efficeret. Monuit quoque præſtò eſſe qui furentium veſaniæ valenter occurrerent, ne lymphantes dementia in rixam verſa, mutuis ſeipſos viribus interimerent. Obtemperatum conſilio eſt. Igitur armis domo egeſtis, clauſtrorumq; cuſtodia obſeratis, fidibus operam dare exorſus, inuſitatæ ſeueritatis muſam edidit: cuius prima ſpecie præſentes veluti mœſtitia ac ſtupore compleuit. Qui poſtmodum ad petulantiorem mentis ſtatum vegetioribus lyræ ſonis adducti, iocabundis corporum motibus geſtiendo, dolorem plauſu permutare cœperunt: poſtremo ad rabiem & temeritatem vſque modis acriotibus incitati, captum amentiæ ſpiritum clamoribus prodiderunt. Ita animorum habitus, modorum varietas inflectebat. Igitur qui in atrio melodiæ expertes conſtiterant, regem eum admiſſis dementire cognoſcunt, irruptaq; æde furentem complexi, comprehenſum continere nequibant: quippe nimio captu furoris inſtinctus, eo-

Citharœdus inſignis, affectus hominũ pro voto inflectens.

tum ſe

rum ſe valide complexibus eruebat. Naturæ ſiquidē eius vires etiam rabies cumulabat. Victo itaq; colluctantium robore, ꝓcurſum nactus, cõuulſis regię foribus, arreptoq; enſe, quatuor militū continendi eius gratia propius accedentiū necē peregit. Ad vltimum puluinariū mole quæ vndiq; à ſatellitibus congerebantur, obrutus, magno cum omniū periculo comprehenditur: vbi verò mente cõſtitit: læſæ primū militiæ iuſta pſoluit: vt autē acrioribus expiationis modis pœnitentiā æderet, redimendæ noxæq; gratia, religioſæ peregrinationis propoſitū amplexatus eſt, Iudæamq; diuinæ viſitationis memoria venerabilē adire conſtituit. Cuius ſtudij ſanctitatem cum diu tacitus animo reuoluiſſet, tandem ijs maxime quos ob excellentem corporis habitum ꝓfectionis ſuæ conſortes deſtinabat, inſinuat. Quibus rem dolenter ferentibus, idipſum apud celeberrima patrię cõcilia publicauit. Quod cū in Wibergica quoq; concione vulgaſſet, attonita multitudo perinde ac patrem amiſſura foret ingemuit, abſentiam eius pernicioſam patriæ futurā vociferans, inq; eo remorando tota plebs vnius plorabundi amici vultū habuit. Ad vltimū lachrymis ſuffuſa ſupplicem ſe eius genibus aduoluit, magnopere deprecās, ne magis priuati voti quam publici commodi debitum intueretur, eumq; plus Deo ſyncera regni adminiſtratione, quàm exilio placiturū affirmans. Ille precibus concionis voti religiōem oppoſuit, eiuſq; titulo ꝓpoſiti pertinaciā tuebatur. Nec populo ad refellendam excuſationis rationē conſilij ſagacitas defuit. Redimendi nanq; voti gratia tertiam ſe rei familiaris partem egētibus erogaturum promiſit. Sed ne ſic quidem tenaciſſimam ſanctitatis eius perſeuerannā labefecit. Negabat enim rex honeſtatē culpa redimi poſſe, ſeq; alieni æris interuētu voto liberū fore, futurū aſſerens ſi conditione vteretur, vt & ſe periurij, & patriā paupertatis periculis implicaret. Malle vero ꝓprio ſumptu profectionē inſtruere, quàm aliūde impenſarū neceſſaria mutuari, ne alieno grauamine ad peragendum deuotionis propoſitū vteretur. Itaque ſeductos maiores de ſubſtituendo interim procuratore cõſulere cœpit, non quia prudentia fallebatur, ſed ne pteritis aliorum conſilijs, ſuo indulſiſſe videretur, priuatam ſententiā publicę præferendo. Quo audito principes id ſe conſultoris optioni permittere reſponderunt, ne hac quidē in re de eius induſtria dubitaturos, cuius ſummā in alijs ſolertiam didiciſſent. Tunc rex Haraldū filium quē præſtantior ætas honori tempeſtiuū effecerat, regis partibus perfunctoriè donat. Scialmoni vero candido ſplendidiſſimæ atq; integerrimæ dignitatis viro, cui non ſolum totius Sialandiæ, ſed etiā Rugiæ vectigalis à ſe factæ procurationē detulerat, peragendæ circa Kanutum educationis officium mādat. Ericum autē obſcuriore loco natum hebetiore quoq; cura cõplexus, minoris potētiæ tutoribus applicauit. Quibus diſpoſitis vt granditatis ſuæ ſpeciē conſentaneo corporum habitu minueret, proceriſſimos quoſq; peregrinatiōis participes legit, ſicq; alienæ ſtaturæ ſpectaculo, ſuæ miraculum tēperauit, ne ſingularis eius magnitudo viſentibus exteris ludibrio foret. Nec piger Botildæ ad conſectāda mariti ſtudia animus fuit. Quem quidē eodē voto, ſed diuiduo toro ſecuta, profectionis meritū pudicitia cumulauit. Sed neq; Ericus patriæ quam deſeruit curā abiecit. Ne enim Dani ſub externo pontifice ſacrorum munera celebrarent, miſſis ad curiam legatis, in ornamentū domeſticæ religionis maximi ſacerdotij inſigne expetendum curauit. Nec eum Romanæ promiſſionis fides fefellit: profectus enim à curia legatus, qui ſacri inſignis prærogatiua noſtræ gētis ſacerdotiū adornaret, cum celeberrimis Danorum vrbibus inſpectis cuncta curioſiſſime colluſtrando, non minorē perſonatū quàm ciuitatū reſpectum egiſſet, Lundiæ ob egregios Aſceri mores, tum quod ad eam è finitimis regionibus terra mariq; tranſitus abunde pateat, hunc potiſſimum honorē deferendū exiſtimauit. Nec ſolum eam Saxonica ditione eruit, ſed etiam Suetiæ, Noruagięq; religionis titulo magiſtram effecit. Nec parum Dania Romanę benignitati debet, qua non ſolum libertatis ius, ſed etiam exterarum rerum dominium aſſecuta eſt. Interea Ericus petitam nauigio Ruſciam terreſtri permenſus itinere magna Oriētis parte tranſcurſa, Byzantium veniebat. Quem imperator nequaq̄ vrbe excipere auſus, extra mœnia tendere iuſſum hoſpitalitatis officijs proſequebatur, ratus religionis ſimulatione dolum intendi. Siquidem famam eius ac magnitudinem ſuſpi-

cione inſecutus,impēſis eum quàm mœnibus fouere maluit. Ad hæc,Danos ſumma à ſe familiaritate cultos eadē ſuſpicionis occaſiōe notabat, perinde ac maiorē patrij regis q̃ ſtipendiorū ſuorū reſpectū acturos. Inter cæteros enim qui Conſtātinopolitanę vrbis ſtipēdia mererentur,Danicę vocis homines primū militię gradū obtinent,eorumq́; cuſtodia rex ſalutē ſuam vallāte cōſueuit. Nec imperatoris Ericum opinatio fefellit. Verum re diſſimulanter habita, venerandorū ſacrorū gratia ciuitatis introitū expetiuit, præfatus maxime ſe eo loci celebrādæ religionis amore perductum. Imperator collaudato petentis ſtudio, poſtero ſe die poſtulationi reſponſurum promittit. Interea qui ex Danis Grǽcorū militiam ſecuti fuerant,imperatore adito,regem ſuū conſalutandi poteſtatē efflagitāt,permiſſisq́; ſegregatim egredi iuſſum, ne ſimul omniū animos vna regis hortatio caperet. Subornauerat enim imperator vtriuſq; vocis peritos,per quos eorum Ericiq́; colloquia diſceret. Primū itaq; conſalutato rege conſidere iubentur. Tum ille fari exorſus,docet Danos Græcorum ſtipendia merētes iamdudū honoris arcem virtutibus impetraſſe, indigēis exules imperitare,multoq́; foris quàm domi fœliciores exiſtere. Ad hęc, imperatorē eorum fidei capitis ſui cuſtodiā credere,eumq́; prælationis vſum non tam ex eorū meritis,quàm ex illorum qui ante eos Græcorū militiā coluiſſent,virtute progenitum. Quapropter magnopere eis curandum eſſe,ne plus temulentiæ quàm ſobrietatis ſtudijs indulgerent, ſuſceptæ militiæ melius aſſuturi, ſi neq́; ſe vino,neq; regem ſolicitudinibus oneraſſent. Fore autem ſi frugalitatis normā deſeruiſſent,vt militiam ſegnes,iurgia alacres exequerētur. Monuit quoq; ne manum cum hoſtibus conſerturi, maiorem vitæ q̃ virtutis curam agerent,néue mortē fuga præcurrerent,aut ſalutem ſuam ignauiæ præſidio tuerentur,promittens ſe cum primum in patriam rediſſent,fidelem eorum operam beneficijs penſaturū. Quod ſi viriliter dimicantes ſpiritum in acie profudiſſent, propinquos eorum ac neceſſarios honore proſecuturū. His itaq; conſentaneis modis vniuerſos affatus,propenſam Danorum fidē Græciæ conciliauit. Cuius rei imperator per ſubornatos certior factus,falſo Græcis ſapiētiæ ꝓrogatiuam aſcribi inquit, quod ducis fidem notaſſent,cuius gentem toties alienā perfidię cognouiſſent. Siquidem probatiſſimo popularis conſtantiæ experimento regiæ fidei habitus æſtimari poterat. Cumq́; eum religioni potius quam fraudi intentū aſpiceret, vrbe exornari iuſſa, ac plateis cultius ſtratis, dextera manu venerabiliter exceptū ad curiā & palatium vſq; magno cum omni tripudio triūphantis more pduxit, & cui ſuſpicionem immerenti inflixerat,honorem quo maior ab homine pręſtari non poterat,erogauit. Quinetiam ei perinde atq; honoratiſſimo hoſpiti regiā ceſſit, eaq́; nemo deinceps imperatorū vti voluit,ne quis ſe maximo viro tecti communione æquaſſe videretur, hoſpitijq́; reuerentia perpetuū hoſpitis monumentū exiſteret. Quinetiā acceſſito qui ſtaturam eius menſurę parilitate cōpręhenderet, ſtantiſq́; & ſedentis habitū quàmdiligentiſſime coloribus cōplecteretur,tantę magnitudinis admirationē perenni ſpectaculo repræſentandam curauit. Et ne tantum hoſpitem indonatum dimitteret, complacita poſtulare præcepit. Quem cum facto opū cōtemptu ſacros potiſſimū cineres exoptare cognoſceret, honorandis oſſium reliquijs donat: ille religioſum munus cupide amplexatus,idipſum imperatoria bulla aſſignatū Lundiam, Roskildiamq́; deportandum curauit. Et ne ortus ſui locum veneratione vacuum ſineret, Slangathorpiam cum Nicolai ſacratiſſimis oſſibus diuini patibuli particulā tranſtulit. Quippe & oppidi illius templū molitus, & eo loci vbi nunc aram videmus,matre editus proditur. Præterea oblatum ab imperatore magni ponderis aurum ſpreuit,ac repudiauit,ne poſtpoſito continentiæ ſtudio,Græcas opes appetere videretur. Quem mox imperator iniuriæ reum agere cœpit, affirmans ſe,non donum cōtemptu ab eo fuiſſe perfuſum, abiectiſq; precibus vnico notæ irritamento oblatis verecunde eum vti coēgit. Et ne rex accipientis potius,quàm erogantis partes agere videretur,humanitatis eius officijs mutua liberalitate reſpondit. Sed donis eius precium nouitas fecit, barbarumq́; munus hoc imperatori charius, quo Græciæ rarius fuit. Deinde piraticis ab ipſo nauigijs,commeatúque donatus, Cyprum contendit. Cuius inſulæ natura adeo quondam tumulorum impatiens fuit,vt man-

data

data ſibi interdiu corpora, proxima nocte reijceret. Hic rex febri implicatus cum vicinum ſibi fatum adeſſe cognoſceret, apud celeberrimam Cypri vrbem corpus ſuum funerari peniuit, præfatus tellurem aliorũ cineres reſpuentẽ, ſuos quietius habituram. Igitur pro voto tumulum nactus, corporis ſui beneficio vetuſtam humi indignationem repreſſit, eamq; humanis ante cadaueribus reluctantem, non ſolũ ſuæ, ſed etiam alienæ ſepulturæ patientem effecit. Coniugem quoq; eius idem peregrinationis labor finiuit. Iamq; tota regis ſtirps Suenonis ad tres tantũ filios, Suenonem, Nicolaum, & Vbbonem redacta fuerat. Nam vt ex ſuprapoſitis liquet, Kanutum, Benedictum, atq; Beronem ferrum abſtulit, cæteros morbus abſumpſit. A diſceſſu vero Erici biennium interceſſit, antequam Dania certum mortis eius nuncium accepiſſet. Igitur Sueno natu maior ab Erico ſecundus tantopere regnum ætatis fiducia affectabat, vt nequaquam communẽ patriç ſententiam duceret expectandam, vocatáq; Wibergum concione, publici delectus arbitrium vnius prouinciæ iudicio præcurrere non extimeſceret. Et fortaſſis morum ſuorum obſcuritatem perſpicaciori cenſurç committere verebatur, ideoq; faſtigium paucitatis cõſenſu rapere, quàm fortunam ſuam incerto multitudinis decreto ſubijcere maluit, partiumq; ſuffragijs occupare, quod vniuerſorum erat ſententia tribuendum. Sed dum citato equitatu curſum ad Wibergicç concionis locum dirigit, corporis firmitate defectus, quo lenius commodiusq; ferretur, carpẽto ſe excipi iuſſit, affirmans hilariter obiturum, ſi ſaltem ſub regis titulo triduum exegiſſet. Neque enim neruorum hebetudo, aut membrorum tarditas feſtinabundæ mentis curſum reflectere potuit: ſed ob morbi magnitudinem huius quoq; vſum peroſus, miniſtris properare iuſſis, lecticam popoſcit, præfatus nil ſe curaturũ, ſi rex à populo ſalutatus, ſpiritum in cõcione deponeret. Enimuero inſopibilis ambitionis calor imbecillitate ſuperari nõ potuit. Sed dum aduerſæ valetudinis immemor ſupra vires cõcionem appetit, non regno fatum, ſed fato regni titulum præcucurrit. Reſtabat igitur vt circa Nicolaum, Vbbonémque delectus perageretur. Nam Haraldus ſumma ſibi populariũ odia iniquiſſima regni adminiſtratione pepererat. Quippe procuratione in calumniam verſa, tam fœde ſe, tamq; deformiter geſſerat, vt abiecto iuſtitiæ cultu rapinis ac latrocinijs teterrimam in ſubiectos potentiam exerceret, plebémque omni iniuriæ genere fatigaret. Quo euenit, vt cuncti ſordidiſſimam eius dominationem peroſi, nequaquam regnum oppreſſori deferendum putarẽt, indignum rati iniurias ſuas obſequijs, anguſtias honore rependi. Cunctis ergo Yſoram çoẽuntibus, cum ob ætatem Vbboni ſumma decerneretur, Nicolaus ſolus qui id ægrè laturus putabatur, maximo fauore concionis ſuffragia comprobabat, quod Suenonis filij pro ætatis habitu regni inter ſe ſucceſſionem verſare conſueuerint, ſempérque minorem maior honoris huius hæredem habuerit. Vbbo vero parum ſolertiæ viſus, veluti ſecordiæ conſcientia tanto oneri humeros ſuos ſubijcere recuſauit, vegetioris ingenij fratrem eo munere digniſſimum aſſeuerãs. Enimuero animi ſui imbecillitatem, proprio quàm alieno iudicio metiri prudentius duxit. Sed mihi quidem vitandç præſumptionis gratia, humilius quàm verius de virtute ſua ſenſiſſe videtur, cui melius reſpuendo regnum, quàm amplectendo conſuluit. Eo quidem honore dignior, quod oblatum ſibi fraternæ prudentiæ cedere non erubuit. Et quidem Dani parum iuſta æſtimatione tam modeſtam eius verecundiam proſecuti, ignariq; prudentem virum fugiendi oneris rationem inertiæ ſimulatione quæſiſſe: quem perſeuerantia ſuperare debuerant, negligentia præterire ſuſtinuerunt. Quis enim mentis compos huius refertum induſtria pectus ignoret? qui ſe intra priuatum fortunæ habitum continere, quàm dignitatis incrementa cura ac ſolicitudine quærere præoptauit.

Cypria tellus humanorum cadauerum quondam impatiens.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI DVODECIMI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI
HISTORIÆ DANORVM LIBER
DECIMVSTERTIVS.

IGITVR Nicolaus ſuſcepto regnó adeó animum ab omni faſtu auerſum habuit, vt nihil ex priſtina manſuetudine ſua decerperet, totámque præteritæ vitæ conſuetudinem retinens, cum fortuna animum mutare paſſus non eſt, ne potius fortunæ mores, quàm moribus fortunam ſubijcere videretur. Præterea ne patriam ſumptuoſa clientela ac voracibus oneraret impenſis, quotidianam militiam ſuam ſex tantum aut ſeptem clypeis ob exturbanda latrocinia contentam habuit, nec petulantiorem regem quàm militem egit. Duxit autem Margaretam patre Ingone Sueonum rege, matre vero Helena natam, cuius caſtitatem rex Noruagienſium Magnus coniugio delibauerat. Qui cum ſedulo Suecones adortus, in Hallandenſes etiam arma proferret, inopinata eorum irruptione perculſus, vt erat calciamentis vacuus probroſum ad naues recurſum habuit, eiúſque fugæ deformitatem etiam cognomine vſurpauit. Cuius manum Ingo ſaluti ſuæ perniciter imminentem ferre nequiens, merendæ pacis gratia filia ei in matrimonium tradita, periculum beneficio repulit. Ex hac itaque Margareta Magnus prolē non ſuſtulit. Nicolaus infœlicibus ſobolē auſpicijs propagauit. Cuius filius Ingo initio adoleſcentiæ effrenis equi laſciuia excuſſus, eiuſdémque vngulis artuatim obtritus, ſplendidiſſimum ſanguinem luteis viarum ſordibus erogauit, triſtiſſimóque fati genere conſumptus, ſparſis viatim membris, lacerum humi cadauer iacuit. Pædagogus quippe cum equo aſſuefacere cupiens, habenas manu continere permiſit, quarum regimini intempeſtiuus adoleſcens pede ſubſellijs inhærente, contiguum ſolo corpus habuit. Magnus vero fœlicioribus naturæ quam fortunæ incrementis euectus, teterrimum conſanguineæ cædis piaculum edidit, atq; ad notiſſimum fidei exemplum euaſit. Cui mater ampliorem propinquorum fauorem affinitatum beneficio creare cupiens, Henrico Regnaldi fratris, Kanuto Ingiburgam ſororis filiam coniugio copulauit. Paterna vero bona in æquales admodum portiones partitione redegit, vnam ſibi, cæteras nuptis (quas præfatus ſum) diuiſionis parilitate contribuens. Hinc Danorum, Sueonúmque diſſenſio orta, ac deinde compluribus inimicitiarum incrementis coalita, ad hoc vſque tempus veteris odij tenaciſſima perſeuerat. Præter hæc Ingritha Vbboni cuidam poſtmodum denupta, Nicolao ex pellice nata proditur. At Margareta non ſolum diuinarum ædium opes latifundijs auxit, ſed & totis viribus ad augendum eorum ſplendorem incubuit, ſacerdotaliſque cultus inopiam exquiſito otnamentorum genere permutauit. Enimuero quo rem diuinam ornatiorem efficeret, pallas, laticlauias, cæteráque ſacerdotij inſignia condere, atque ſacrorum vſibus erogare curæ habuit. Henricus vero Guthskalci ex Siritha filius maternis à Nicolao bonis indigne ſpoliatus, tam acrem eorum repetitorem agere cœpit, vt Danis infatigabiliter imminens, ipſum intra Sleſuici fines ad tuendam ſalutem ſuam ſtatione & excubijs vti cogeret. Interiectam Albiæ Sleſuicóque prouinciam cultore vacuefecit. Cuius rei vlciſcendæ gratia Nicolaus excita claſſe, Liutcham appellit, Eliuo Sleſuicenſis præfecturæ viro equeſtres obuiam ſibi copias ductare iuſſo. Necdum enim Dani externas obequitando pugnas conficere nouerant. Verum præfecti leuitas pecuniæ ab Henrico pactione corrupta, cupidius quæſtum, quam imperium intuebatur. Itaq; Nicolaus Sclauicis in campis vácuam equis phalangem explicat. Tunc Sclaui pedites obequitando laſſare, quàm cum tota acie manum conſerere tutius rati, nunc alas, nunc cornua circumuolando, eadémque varie iaculis inceſſendo, obliquis hoſtem inſultibus lacerabant. Procurſu nanque in eum directo fuga referebantur, nec recurſum ſegnius quam impetum edebant, noſtrorumq; maiore mole quàm pernicitate ſibi immi-

imminentium ex aduerſo congreſſum vitantes, reiectis habenis, aduerſos premebant. Terribilem bello virtutem furtim & quaſi inſidiarum latrocinijs attētantes, Ita laxata debilitataq; Danorum acies, quia rem in plano parum feliciter geſſerat, vicini montis editum occupauit, ſalutem ſuam quam armis tueri nequibat, loci præſidio munire cupiens: eoq; potita, verticis beneficio ſubiectum hoſtem ſecura conſpexit. Die poſtera ne loci, quàm ſuis viribus munitior videretur, ancipitē campi fortunam repetere, quàm certo montium tutamento gaudere maluit. Sed equeſtris militiæ ſpiritū pedeſtris ferre non potuit. Quo euenit, vt amiſſum pugnæ decus recuperare nitentes, priſtinæ cladis ignominiam poſtera cumularent. Crediderim hanc pugnę fortunam ab inſtrumentorum magis, quàm animorum inopia profectam, quia dum fortitudinis ſpiritus parum curioſe prima militiæ cōmoda circunſpexit, non metus ſed inertiæ pœnas pependit, ſuaq; potius negligentia quàm alienis viribus proculcatus occubuit. Haraldus re fortiter geſta adeò grauiter affectus proditur, vt gradiendi inops clypeoq; à ſuis exceptus, alienis manibus caſtra ſequeretur. Kanutus quoq; per ſummam vulnerum acerbitatem pedum firmitate defectus, promptiſſimam militis fidē expertus eſt. Qui ne dominus ab hoſte interciperetur, periculum eius ſuo diſcutere non dubitauit. Socijs nanq; de induſtria fugere iuſſis, ipſe corporis ſimulatione curſum lentius agens, imminenti ſibi Sclauo manus obtulit vinciendas, eiuſdemq; propius obequitātis habenas corripiens, lata à ſocijs ope, equo barbarum ſpoliauit. Quo potitus, protinus eo ſummam Kanuti imbecillitatem adiuuit. Igitur vt callidæ, ita periculoſæ fortitudinis fœlix exitus fuit. Subeunte crepuſculo noſtri infœlicem pugnę euentum ſortiti, reliquias ſuas vnico repetiti verticis præſidio tuebantur. Cibo quoque & potione defectos præter vulnera ac laſſitudinem etiam alimentorum inopia lacerabat. Igitur ad vltimam penè tabem redacti, quum & pericula vndique, & nuſquam auxilia cir cu nſpicerent, quippe & Scanieſium tempeſtate detinebatur aduentus, & Elinus pecunia ab Henrico corruptus, reddita tarditatis ratione, copias ducere ſuperſedebat, humanę opis deſperatione ad cœleſte prę́ſidium confugerunt, abſumptęq; ſpei ſuæ reliquias in dei, quàm hominum fortitudine reponere maluerunt. Poſtera vero die qua Laurentianæ vigiliæ ſacra recolebantur, diuinam potentiam nullo melius, quàm frugalitatis voto propitiandam rati, concione lugubriter habitá, lucem qua vel priuatum Laurentij, vel publicum ſanctorum ſolenne præcurrimus, ſiue quam diuinæ paſſionis memoriæ dedicare conſueuimus, annuo temporum volumine repetitam, ab omni Danica ætate continentiſſima ieiunij religione excolendam promittunt. Quod votum publicæ neceſſitatis exigentia nuncupatum, exactiſſima poſteritatis cura firmauit, indignum rata ſtatam à maioribus continentiam ſtomachi impatientia atque eſcarum auiditate conuellere. Diluculo vero noſtrorum acies centuriatis globis naues repetere adorſa, Scanienſes nuper claſſe aduectos obuios habuit. Quorum aduentus beneficio recreata, ipſos perinde ac corpore & viribus integros ne terga ab equitatu inceſſerentur, curare iubet. Deinde compoſito gradum agmine promouens, cum fortè limoſam obiecti lacunaris voraginem traijcere debuiſſet, neque eam vllo compendij deflexu vitare quiuiſſet, peragrare adorſa, ſed mox paluſtri cœno tenacius implicata, ac deſidentis luti illuuie præpedita, confuſo tranſitionis impetu ſimilem fugæ tumultum edebat. Maior pars labili paludis mole peſſundata, pecorum more ab hoſtibus trucidabatur. Ita tranſmeandi auidis improuidaq; & cæca feſtinatione ruentibus impedimentū periculo fuit. Tandē ægrè in littus reditum, diſceſſumq; eſt. Cumq; Sclaui perinde ac victoria freti verbis virium ſuarum laudem præ ſe ferētibus, Danicas vituperio inſequerentur, & quaſi illarum imbecillitati fortitudinis ſuę iactantia procacius inſultarent, Henricus qui probe noſtrorum animos nouerat, diuerſa ſe, inquit, hoſtium robur æſtimatione complecti, quippe regis eorum in equo prævalido exemplum liquere. Qui ſi vires ſuas ſciſſet, omne equitis imperium ſperneret. Quas quoniam ignorat, facile inſidentis arbitrium patitur. Ita Nicolaum ſi viribus ſuis fidem haberet, cuncta proſpere, diffidentem vero nihil fœliciter executurū. Poſt hæc Elinus quod patrię fortunam venditauerit à rege perfidiæ da-

mnatus, non ſolum præfecturæ beneficio, ſed etiam patrimonij rebus ignominioſe exutus, vltima inopia ſordidiſſimi lucri pœnas perſoluit. At Henricus ob ſuperioris pugnæ ſucceſſum audaciæ incrementis euectus, littorales Danos piratica laceſſendo, non ſolum Eidoræ finitima, ſed etiam cuncta Sleſuico Vallóque quod Danorum opus vocamus interiecta vaſtabat: ipſam interdum vrbem illatis clàm per nauigia copijs improuidam aggrediebatur. Itaque poſt exactum Elinum adhuc finibus illis prouiſore vacuis, creberrimæ exterorum violentiæ etiam domeſtica furta acceſſere, tantoq; ciuitas intus quàm foris acerbius vrgebatur, quanto ad nocendum occulta manifeſtis proniora noſcuntur. Æque ciuis vt hoſtis formidabatur. Quippe Freſones cũ Holſatijs ac Dytmerchis impunitatis ſpe ob præfecturæ vacationem concepta, dies latrocinijs, noctes furtis emetiebantur, & vbi faſtigia nequibant, imas ædium partes ligonibus adorti, cuniculis cuſtodem fallebãt, Nec minor ædituorum in aſſeruandis rebus cura flagrauit. Equi intra repagulum ne furtim abſtrahi quirent, ferro compediebantur. Ædium excubitores vberioris cautelæ gratia, valuis affixi iacebant. Nec ſerarum clauſtris contenti, etiam foſſa aditus obfirmabant. Ita graſſante latrocinio quidam ingenuę ſtirpis plurimorum paupertatem partarum nequiter opum incrementis abolitam cernens, abſque reſpectu verecundiæ eadem amplecti animum induxit, clariſſimamq; indolem ſuã ſpe lucri incitatam, ex ſummo nobilitatis faſtigio in obſcœniſſimam atque profundiſſimam turpitudinis ſentinam abijcere non erubuit. Ita ſanguinis decore indecenter vſus, vires generis ad ſcelerum licentiam trãſtulit, & quod virtutibus nutrimentum eſſe debuerat, vitijs obtentui fecit. Siquidem nulli facta eius aperta criminatione inſequendi audacia fuit, tantoq; propẽſior delictis impunitas habebatur, quanto conſpectior delinquentis noſcebatur autoritas. Ea tempeſtate miſſi a Kanuto qui pecuniam quam educator eius depoſiti nomine conſeruauerat, in Fioniamè Sialandia transferrent, cum ab vtroq; littore æque diſtante nauigio procul piratas imminere conſpicerent, expenſam fune crumenam vndis occultauere. Poſtremo cum ſe parum potentes remigij animaduerterent, fugæ diffidentia implicati, reciſo tenaculo, vetuſtas regum opes harenis, quàm hoſtibus relinquere maluerunt. Quam rem Nicolaus in Sialandiam ex Fionia traijciens tametſi eminus ſpecularetur, periclitãtibus præſidio fore nequiuit, quod exiguis & inhabilibus ad remigium nauigijs vteretur. Poſtea cum Kanutum iocundum præ ſe vultum ferẽtem conſpiceret, oris hilaritatem increpans ob recẽtem auiti paterniq; æris iacturam, dolere ei admodum expedire dicebat. Ille nihil hac ſe moueri fortuna dicebat, ſed eius beneficio ſummam liberalitatis occaſionem accepiſſe reſpondit: vt enim ante nihil ex paternarum opum cumulo decerpere auſum, ita deinceps acceſſuras abũde erogaturum. Diuitiæ nutrimentũ auaritiæ Maximum quippe auaritiæ nutrimentũ diuitias eſſe, quas quiſquis aſſeruare intenderit, humanitati vacare nõ poſſit. Qua voce ſe pecuniæ, ſed eam regi imperare monſtrabat. Cuius rei pręcipuum extitit documentum quod ſequitur. Cum ob creberrimas acerrimasq; finitimorum excurſationes nemine Sleſuicenſis præfecturę beneficium etiam oblatum recipere audente, Kanutus tam periculoſum à patruo honorẽ non opum cupiditate, ſed fiducia virtutis expeteret, neque gratis eum impetrare quiuiſſet, vendita patrimonij parte, formidoloſum alijs munus precio aſſecutus eſt, eam demum quæſtuoſam eſſe militiam ratus, qua gloriæ & claritatis ſtipendium potuiſſet acquiri. Ita rex extimeſcendum ignauiæ decus virtuti venale fecit, emptor verò plus lucri in militiæ, q̃ opum agitatione repoſuit. Principio ſiquidem perceptæ poteſtatis Henrico per legatos mandat libẽter ſe cũ eo de pace acturũ, ſi primum & damna lutię emendatiõe penſata, & ſpolia ab ipſo reſtituta fuiſſent. Quibus profectis ipſe interim perinde ac reſpõſi præſcius, non ſolum ſuorũ, ſed etiam eorum quos ex finitimis amicos habebat, manu contracta legatorũ reditum armis ſubſequi ſtatuit. Henricus ſe neq; cum Danis amicitias geſturũ, neq; à maternæ hæreditatis petitione ceſſaturũ reſpondit. Quo accepto Kanutus rurſum ad eum legatos mittit, omnẽ ſequeſtræ pacis cõmunionem publice reciſuros. Quorũ Henricus irriſa legatiõe, Kanutũ impatiẽti ſeſſoris equo pſimilem ait, ſe vero petulantię eius frenos inijcere curaturũ. His auditis Ka-

nutus,

hutus, vt magno impetu, ita minimo tumultu noctu iter ingreſſus, ferriq; & prædæ abſtinẽs, quo minus aduẽtus eius ꝓuideretur, diluculo ad Henrici munitionẽ peruenit. Ille tam ſubitæ irruptionis incautus, nec arma capere, nec ſe pſidio tueri parat, ſed protinus vicinũ mœnibus flumen equo attẽtans, vnico aquæ interſtitio hoſtem ſefellit, lætatusq; eſt quod ſalutẽ ſuam amni quàm oppido credere maluiſſet. Quẽ cum Kanutus vlteriore iam ripa potitũ aſpiceret, an maderet per ludibriũ percontatus eſt. A quo e contrario quid ita incederet interrogatus, veniſſe ſe, inquit, vt promiſſa ab eo lora recipiat. Ille minas ſibi quas nup intenderat reſponſi vrbanitate exprobratas intelligens, ignominiã ioco ꝓſequutus, adeo mihi, inquit, calciũ viribus obniti videris, vt ne tangi quidẽ cõtinerive queas. Tunc Kanutus prius caſtrum, deinde cæteras regiõis culta vaſtauit. Secũdo quoq; nouatis copijs omnem Sclauiã ſtrage atq; incendio implicauit: nec ſolum patriã hoſte, ſed etiã hoſtem robore vacuefecit, adeò vt prius prouocare ſolitum ne ꝓpriæ quidẽ tutelę ſufficientem relinqueret. Poſtremo cum totas Henrici vires prudentia ſua ac fortitudine debilitaſſet, ſanguinis quo illum proxime contingebat natura actus, vt publicè hoſtem ita priuatim amicũ egit. Semel namq; dimiſſo exercitu viginti duntaxat equitibus comitatus, ad locũ in quo Henricũ diuerſari didicerat, curſum direxit, præmiſſis qui ſuæ ei ſalutationis mandata perferrent. Henricus falſo hoſtẽ ſibi blandiri inquiens, protinus vbinam eſſet perquirere inſtitit. Quibus eum in porta adeſſe referentibus, ipſe nuncio attonitus, menſam ad quã forte prandendi gratia diſcumbebat, vi manus diſcutere parat. Tunc legati præſentiã ducis à pace profectã iurantes, conceptum falſo metũ affirmationũ ſuarum perſeuerantia diſcuſſerunt. Quibus vt Henricus fidem habuit, fugæ meditationẽ amoris indicio caſtigauit. Enimuero tabulę innixus ſuffuſo lachrymis ore infœlicem Daniã futuram dum tali viro caruerit, aiebat: ſe vero amicitiam eius ſyncera amodo fide culturũ. Hunc nimirũ conſanguineus amor & ſuæ infelicitatis obliuiſci, & hoſtis virtutem fateri coëgit, vtq; propriæ fortunæ immemorẽ, ita alieni laudatorẽ effecit. Deinde pręſentẽ amplexatus, haud parcius lachrymas quàm epulum prębuit. Quippe pręſentem eius manſuetudinem q̃ præteritas noxas attentius intuens, frequentiæ damnorũ vnius beneficij indulgentiã antepoſuit. Sed neq; Kanutus profectũ à pietate mœrorem ingratus excepit. Quinetiam plus in creanda pace q̃ fruenda dape voluptatis reponens, & quaſi mediatoris partes agere exorſus, Henricũ auunculi gratiam expetere iuſſit, ac demum conſenſum eius perſeuerantia admonitionis obtinuit. Siquidẽ Henricus rem maternã, cuius repetendæ cauſa aduerſa Danis arma tulerat, precij pactione interpoſita, Kanuto in poſſeſſionem aſcripſit, eãdemq; Kanutus ad regem conditionem quà acceperat tranſtulit, ac deinde receptam ab eo pecuniam Henrico numerauit. A quo etiam poſt modũ ad conuiuandum accerſitus excipitur, affirmante priori eius aduẽtui minus q̃ decuit impenſe ſeruitum. A quo etiam Henricus nuper ſe vita atq; incolumitate donatum iudicans, Sclauiam ei iuriſiurandi firmitate legauit. Huic acceſſit quod ad gerẽda cum Theutonicis bella, quibus pręcipuè Sclauia vexabatur, filiorum virtutibus diffidebat, maluitq; marurum fortitudine hęredẽ circunſpecta arbitrij ſui libertate cõſciſcere, quàm ſub naturali ſed inualido patrimoniũ exteris ꝓ ſuadedum relinquere. Hæc offerentẽ Kanutus impietatis ſibi notã immerentiũ liberorũ cõtẽptu paritutũ affirmat, ſeq; tam iniuſtis eius promiſſis vſurum negat. Poſtremo perſeuerantiſſimis Henrici precibus ſuperatur, propoſiti rationẽ à natorum ſocordia mutuãtis. A quo etiam imperatoris gratia quod Sclauia in eius beneficio reponi videretur, admodũ ęgére permonitus, equum ei calces auro confixũ muneris loco tranſmiſit, donumq; per ſe habile inuſitatis vngularum ornamentis accipiẽti venerabilius reddidit. Crediderim tũc imperatorem plus laudis in dantis induſtria, quàm dono repoſuiſſe, cum primi precij metallum quo cõtẽptibilius habitum, hoc glorioſius videret oblatum. Abſum pto Henrico legatã ſibi prouinciam nullo refragante poſſedit. Interea Haraldus cum nec domi clarus, nec foris celeber haberetur, virtutis inopiam quæſtuum copia leuare cupiẽs, refertum nequitia animum in imam turpitudinis voraginẽ egit. Ad rapinas & furta mancipijs vtebatur. Seruorum labores latrocinijs applicabat.

Satellitum cultui viciniæ ſpolia, ſumptui impendebantur armenta. Æſtate piratica pariter ciuibus atque exteris inſidioſus exegit. Cæterum quò Roskildiæ damnoſius immineret, aduerſam ei munitionem erexit, quam & ſordidiſſimę clientelæ frequentia compleuit. Itaque ruris opima populatus, pari vernarum maleficio ciuilia lacerabat. Qui clam noctu meritorijs ſeſe tabernis ſubijcientes, complacitas animo merces impune tollebant. Aliis interim diſtrictos hoſpitum iugulis gladios applicantibus, interitumq́; minantibus, ni iniuriæ patientiā præbeant. Ea furti violentia ſummam ciuitatis opulentiam ad vltimas rei familiaris anguſtias redegit. Talibus calumniæ ſtimulis laceſſita prouincia, accenſis indignatione animis, vltrices damnorum manus Haraldi bonis inijcere aggreſſa, ſpolia ſpolijs, rapta raptis vlciſcitur. Neque enim ſibi aliena corripere, ſed propria reſumere videbatur. Ipſe tutò terras tenere nequiens, conſternatæ multitudinis impetum nauigio vitauit. Quem Kanutus alieni rapaciſſimum, ac vitioſiſſimis vbique lucris incumbentem aſpiciēs, aui perſimilem aiebat omnigenis alitū pennis nidum compaginanti, ſubitò ventorum turbine diſijciendum. Ita Haraldum prædonē omnium effectū omnibus prædam ex ſe daturum, aliorumq́; ſpolia ſuorum indubitanter periculo luiturum.

Ex adulterio natum, hæreditatu particeps eſſe non poteſt.

At Erico modeſtum erga populares ingenium erat. Qui cum debitam ſibi paternæ rei portionem expeteret, ab Haraldo fratre repellitur, negante adulterio ortum ad hæreditatis communionem pertingere. Ea re, vt par erat, motus, acerrimum bonorum eius perſuaſorem agere cœpit, fraternisq́; ſpolijs iniurias ſuas vlciſci probitatis loco duxit. Cæterum Aruacum rapta congeſſit, ſordido neglectoq́; loco ſplendidas opes complexus. Quem Haraldus noctu ibidem inopinatū adortus, poſtquam fuga delapſum cognouit, morę copia non ſuppetēte, circa prędam hærere metuens, tecto faces ſubiecit, refertamq; ſuis opibus ædē flammis abſumere, quàm raptori intactam dimittere maluit. Quo comperto Kanutus profectas à contemptu lites compeſcere cupiēs, metuensq́; ne degenerati patris fulgor in filijs exoleſceret, vtriq, Sleſuicum venire diſtrictius mandat, ſi ſuperſedeant parte corporum ſpoliandos minatur. Præſentes deinde fraterne coärguens, curioſa animi inſpectione æquiſſimā inter eos patrimonii participationē peregit, Ericoq́; ac Haraldo in paterna bona eūdum iudicauit. Eodem tempore Henrici Suenonis filij coniunx mariti conuictum ingenti peroſa faſtidio, aliena veſte ſumpta, ſuis ſe penatibus intempeſta nocte ſubduxit. Apud quam iuuenum quidam (vt fama eſt) plurimam obſequio familiaritatem adeptus, callide effecit, vt ad ſuum eam amorē perduceret. Deinde ne res amborum periculo proderetur, muliebriter allectam viriliter cultam, furtiue deuexit. Quam vir eius fortuitis ſubſecutus indicijs, apud Alaburgiam in cultu familiari deprehenſam, amatore delapſo, domū reduxit. Verum hanc ignominiam à clandeſtino Kanuti conſilio profectam ratus, integerrimi viri innocentiam tacitis ſuſpicionis motibus inſecutus, inſontem notabat. Interea Sueticarum partium rege abſumpto Gothi ſummam, cuius omne penes Sueones arbitrium erat, Magno deferre auſi, alieni priuilegij detrimento dignitatis ſibi incrementa quærebant. Quorū Sueones autoritate cōtempta, veterem gentis ſuæ prærogatiuam in aliquāto obſcurioris populi inuidia deponere paſſi non ſunt. Igitur antiquę dignitatis ſpeciem intuentes, titulum iniuſta collatione præreptū, nouo regis electu caſſarūt. Qui mox à Gothis trucidatus, morte Magno imperiū ceſſit. At Magnus incidentem ſibi nuptiarum cupidinem, Polanorum præſidis Bokiſclaui filiam poſtulando compleuit. Qua ſibi per internuncios deſponſa, mox Sclauiæ excitam paterno imperio claſſem admouit, rex cuius Vartiſclauus diutinas cū Danis, Polanisq́; inimicitias geſſerat. Hic Nicolaus vrbem Ornam oppugnare adorſus, obſidionem pactione redimere coēgit. Inde Iulinum nauigans, Bokiſclauū magna manu inſtructum obuium habuit. Cuius copijs auctus, celerem oppidi expugnationem peregit: deinde relicto victoriæ ſocio allatam filio ſponſam abducit. Vartiſclauus rem Sclauicam intolerabili vaſtationis onere feſſam conſpiciēs, pacem colloquio petit. Quo parum proſpere habito, pari ſupplicatione apud Strelam diſcedentes aggreditur, vbi cum pacis pignoribus fretus, nauigium regis ab ipſo inuitatus intraſſet, maligno ſatellitum inſtinctu, captiui more habitus regre-

di

di prohibitus eſt. Quamrem Kanutus in concione querela proſecutus, magnopere regem monere cœpit, ne plus alienæ perfidiæ viribus quam propriæ indulgeret temperantiæ, néue hoſtem fidem ſuam ſecutum captione implicans, vt eum libertate, ita ſeipſum perpetuo famæ ſplendore priuaret. Fore enim ni captiuum omitteret, vt priuatum crimen publicus patriæ rubor exiſteret. Itaq; efficaci perſuaſione vſus, & amicum oppreſſione & dominum infamia liberauit. Quæ tam iuſta Kanuti ſententia totius concionis ſuffragijs comprobata, magnum alienæ inuidiæ irritamentum præbebat. Dimiſſa claſſe nuptialia ſacra apud vrbem Ripam agi placuit. Illuc ſiquidem frequens nauigijs portus oppido ſplendidam mercium varietatem importat. Vbi cum Kanutus in veſte Saxonica cæteris cultior progrederetur, Henricus obſuſis inuidia oculis alieni cultus ſplendorem ferre nequiens, orta inter ipſos altercatione, latus eius aduerſum gladios oſtro tutum fore negauit. Quem Kanutus nullo magis ouillis ſecurum tergoribus reſpondit: laceſſitum veſtis ſuæ fulgorem vrbano ruſticitatis opprobrio ſpecioſius quàm minis aut conuicijs vltus. Itaq; exprobratam ſibi externi cultus æmulationem, domeſtici cauillatione proſequi contentus extitit. Idem poſtmodum orientis partes piratica peruagatus, cum ſpecioſa domum ſpolia retuliſſet, ideoq; ſe dignitatis incrementa accepturum ſperaret, pro gratia accuſationem expertus eſt, culpatus a rege, quod in re Suetica prædam egiſſet. Cuius operam valenter editam conſimili probitatis genere æmulatus, Magnus inter cætera trophæorum ſuorum inſignia inuſitati ponderis malleos quos Iouiales vocabant, apud inſularum quandam priſca virorum religione cultos in patriam deportandos curauit. Cupiens enim antiquitas tonitruorum cauſas viſitata rerum ſimilitudine comprehendere, malleos quibus cœli fragores cieri credebat, ingenti ære complexa fuerat, aptiſſime tantæ ſonoritatis vim fabrilium ſpecie imitandam exiſtimans. Magnus vero Chriſtianæ diſciplinæ ſtudio paganam peroſus, & phanum cultu, & Iouem inſignibus ſpoliare ſanctitatis loco habuit. Et adhuc quidem eum Sueones perinde ac cœleſtium ſpoliorum raptorem ſacrilegum autumant. Sed vtinam initijs eius exitus reſpondiſſet. Verum pleriſque Magnum ſanguine vel neceſſitudine contingentibus Kanuti inuiſa fœlicitas erat. Nihil enim adeò inuidiæ faces quàm parium impar virtus excitat. Sed præcipue æmulum ei Henricum genialis tori contumelia faciebat. Margareta autem benigniſſima conſanguineæ charitatis altrix, conſilij ſui tranquillitatem concitatis iuuenum ingenijs opponebat, ſaluberrimáque diſciplinæ moderatione inſidioſam petulantium rabiem temperabat. Quæ cum intercutis humoris vitio immodico tibiarum turgore premeretur, neque letiferam morbi rabiem medicamentis leuare quiuiſſet, ad vltimam penè tabem redacta, Kanutum egregiæ indolis fiducia aduocat, impenſéque hortatur, patriæ pacem, propinquorumq; concordiam fidei ſuæ beneficio foueat, tutamento ſtabiliat, tantúmque ſe in rebus domeſticis gerat, quantum egerat in externis. Adiecit quoque exiſtere qui regiæ familiæ charitatem odio diſijcere niterentur, ſe vero plenis ſalubritatis monitis peſtiferos talium inſtinctus preſſiſſe. Ille deum ſimplicitatis ſuæ teſtem affirmat, ſeq́; omne vitæ tempus innocentia ac fide exacturum, periculorum procellas excipere quàm infligere malle promittit, odiáque beneficijs repenſurum teſtatur. Illa promiſſionis beneficio delectata, tantæ fidei ſecuram æquo ſe animo obituram aſſeruit. Quæ vt iuuenilis inuidiæ fluctus viua cohibuit, ita conſumpta laxauit. Nam ab eius fato iuuentutis impatientia primam propoſiti ſceleris licentiam mutuata eſt. Sed & Henricus præter communem ſimultatem etiam priuata Kanutum indignatione peroſus, iniectos malignitati ſuæ frenos audaci impietate diſcuſſit. Vbbonem quoq; præfectum & Haquinum filium quo firmius dolum strueret, promptioremque ſceleri aditum conciliaret, inſidiarum participes facit. Hi tres eximium Kanuti fulgorem virtutis æmulatione pertæſi, graue mendacij incitamentum aduerſum excellentem eius claritudinem deſtrinxerunt. Itaque ſplendidiſſimum patriæ lumen denſiſſimis tenebris inuoluere cupientes, nihil eum regis vitæ temporibúſque deferre, ſed ipſius exitum præpropera ambitione præcurrere, iamq́ue regiam ſibi potentiam arrogare dicebant. Mouit regem tanti contem-

ptus opinio, denunciaraq; concione, Kanutum iubet accerſi. Qui cum prior præſtirutum frequentiæ locum adiſlet, ſuperuenientl patrio Theutonicæ comitatus more, pallio vacuus obuiam accurrit, equoq; deſcendentem continendę ſellæ miniſterio veneratus eſt. Tunc Nicolaus fari in concione exorſus, docet Suenonis filios in regni geſtione ætatis præcipue reſpectum egiſſe, ſucceſſionis habitum ætatis ordine diſpenſaſſe, dominandi ius in annorum prærogatiua conſtituiſſe, neque minori maiorem honore præcurrere licuiſſe. Quamobrem ſeſe vt naru minimum, ita etiam regno poſtremum fraternæ moderationis exemplo nullam fortunæ violentiam intuliſſe, expectatorem beneficij eius non raptorem fuiſſe, neque ad intempeſtiuum ætati culmen manus præpropera porrexiſſe cupidine. Kanutũ vero parum priorum exempla ſecutum, violato ſpecioſiſſimæ conſuetudinis habitu, regni ius cum re necdum queat appellatione pręcerpere, ſingulare nominis inſigne celerius quàm iuſtius occupare, iámque à ſuis falſo regis titulo cenſeri non erubeſcere, conſultius acturum ſi regnandi fortunam non in ſuorum adulatione, ſed in extantis adhuc regis occaſu reponere, maturumq; præſtolari decus, quàm intempeſtiuum præripere mallet. His atque conſentaneis modis regiæ ſibi nuncupationis inſigne eripi querebatur. Tunc exurgens Kanutus diu vultũ humi intentum habuit, dicendiq; exordiũ aliquantiſper ſudore & ſuſpirijs præcucurrit. Tandem & oculos & animũ leuans, gladijq; vt mos eſt capulo innixus, peccant, inquit, pater qui moderationẽ tuam ſuprà quod aut maieſtati, aut ętati debes, exaſperant, quiq; pacatiſſimæ mentis tuæ ſerenum, mendaciorũ procellis incitãt, obtrectationum ſibilis vexant. Sed onuſtum mihi valde eſt, quod integerrimã animi tui temperantiam aliquid ab alieniſſima tibi iracundia mutuatã, & quaſi ſiniſtro rationis ductu tranſuerſam ferri conſpicio. Reijce quæſo nugarum auctores mendaciter obſtrepentes, falſęq; huius criminationis figmentum reſpue. Neq; enim iniurioſo tibi nomine cenſeri ſuſtineo. Herum me mei, non regem appellant. Itaque cum à Sclauis dominus ſalutari conſueuerim, ſiniſtri tantæ comitatis interpretes alienæ vrbanitatis occaſione inſimulationis materiam aucupãtur, ipſiq; venerationis officia negligentes, etiam aliorum iuſta criminantur obſequia. Ego vero non regnũ (vt aiſti) vocabulo vſurpo, ſed temperata nominis dignitate faſtuoſum ſalutationis decus fugio, inuidendum honoris faſtigium ſperno. Ita abſque omni maieſtatis tuæ præiudicio barbara circa me reſultat humanitas. Meam vero inter alienos venerationem indigne ferunt, qui & mihi lucem, & fidum lateri tuo militem eripere geſtiunr. Hos æque tui vſus ac mei capitis hoſtes iudico. Eſto vocari me regem: en filium tuum Magnum nuper apud Gothiam regij cultus & nominis inſignibus potitum comperimus. Mihi quoq; ſi par apud Sclauiam fortuna fauiſſet, certe binis regum obſequijs vti iocũdum ducere debueras, idemq; tuæ quod meæ fortunæ incrementum exiſtimare. Proprio nanque parta negocio, tuo quam alacerrime ſubiectarem faſtigio, foretq; vt inde ſeruitiorum fructum decerperes, vnde alioqui damnorum aduerſa perferres. Itaq; plus amoris quàm odij in mea fueras fœlicitate repoſiturus. Adde quod pro tua ac patriæ incolumitate excubare omni ſorte lętius, omni ſtudio ſpecioſius duxi. Ipſe an efficaciter militauerim, noſti. Littora Dani ſi placet excolite, ęquoribus ædes quãtalibet propinquitate iungantur, Ipſi vndas cauete à maritimis, ego vos à prædonibus præſtabo ſecuros. Et ſi veri confeſſorem agere non erubeſcis, ipſe iampridem Sleſuici conſiſtens, ſalutem tuam aduerſum Saxonum excurſatiões iugibus excubijs vallare neceſſe habuiſti. Eò ſi nunc diuertere libitum eſt, liberas metu noctes exigere poteris. Præterea anguſtias regni tui ſola Daniæ poſſeſſione contentas, inuſitatis terminorum augmẽtis explicui. Quos prius infenſos habueras, nunc in tributum acti, tuo per me famulantur imperio. Itaque quarum ego rerum ſementem ieci, tu fructum abſque negocio meſſuiſti. Et quidem impenſam ad militem, emolumentum ad regem redũdare par eſt. Et ne vlterius priuatæ militiæ facta proſequar, etiam in publica aduerſo pro te vulnera corpore excepi. Et tamen ſic de te meritum ſuſpicione, & querimonia cauſabundus aggrederis, veteriſq; militis tui promptiſſimã fidem & certiſſimam innocentiam notare deforme non ducis. Hiſne ergo operibus merui, vt ad-

uerſum

uerſum me æmulationem tuam in concione deſtringeres? Hæc ne ex labore præmia, ex militia ſtipendia decerpam, vt cuius beneficentiam ſperabam, indignationem experiar? Aliena à te ſit ingrati hæc animi labes, vt operum meorum beneficijs, inuidia atque obtrectatione reſpondeas. Verum totam hanc inſimulationis vim ab inuidia profectam, non tuæ, ſed tuorum malignitati imputãdam exiſtimo. At in regni faſtigio collocatos, difficiles accuſatoribus aures præbere conuenit. Diu paternum huc imperium gere, fœliciterq; & nominis & regni inſignibus vtere. Hæredem tibi quem natura dedit, fortuna conciliet. Ego vero in quocunque me forninæ habitu continuero, nunquam celſitudinem tuam fide vel obſequio colere ſuperſedebo. Permulſus oratione rex, placidiorem oris habitum induens, offenſam falſo inſtinctu conceptam in ipſa repente concione depoſuit, execrarus eos qui ſimplicitatem eius ſcurriliter attentaſſent, ſeq; deinceps aduerſum huiuſmodi criminationum ſuſurros aures obſeraturum promittit. Cúmque Henricus omnem obtrectationis ſuæ molem prudentiſſima Kanuti reſponſione ſubuerſam videret, familiaribus regem minis aggreditur, ſumma illum regni affectatione teneri inquiens, incertámque Magno regni potitionem futuram, ſi populo iudice de ſumma ſecum foret controuerſiam habiturus. Quippe Kanutum cæteræ nobilium turbæ popularium ſuffragijs pręferendum. Quamobrem debere patrem ſucceſſionis ius proprio potius quàm alieno mandare iudicio, deſtinatúmque hæredi locum æmulo vacuefacere, dum filij rebus conſultum eſſe velit. Itaque ſapere eum ſi ſuſpectam Kanuti fortunam ferro præcurrere ſtudeat. Hæ voces ſæpius laceſſiti regis animum ſolicitudinibus implicatum, grauiori quàm ante ſuſpicione torſerunt. Tunc Magnus perinde ac fortunæ ſuæ conſulendi, tollendiq; æmuli, à patre licentiam nactus, accitos qui ſe ſuperius Henrico ſceleſtiſſimi conſilij collegio ſociauerant, iurare coëgit, fidum ſe commiſſi ſilentium acturos. Adiectus eſt his Haquinus cognomine & genere Iutus, neque voci eius vlla ex parte diffiſum eſt, quanquam Kanuti ſororem in matrimonio habere noſceretur. Igitur coniurati diu ſecum taciteq; luſtrantes quibus periculorum procellis, quóue exitij pondere diuinum Kanuti caput obruerent, peſtiferi conſilij laqueos, humi decubãdo nectebant, vt ſi rem caſu detegi contigiſſet, nunquã ſtando, ſedendóue ſaluti ipſius inſidiatos ſe eſſe tutò iurare quirent, pręſidioq; ſitus innocentiæ ſibi munimentum conciſcerent, ignorantes verborum artificio iuramentum edentẽ, periurio obnoxium fore. Quorũ fucoſa atq; errabunda ſimplicitas, plus criminis in vocis quàm actus impietate repoſuit, non in manuũ ſed labiorũ temeritate religionis violationem conſtituens. Cum autem Haquinus Iutus cœpti modeſte ſermonis exitum, Kanuti ne ſaluti inſidioſum aduerteret, protinus collegio ſe peſtiferæ conſpirationis abrupit, conclaueq; exceſſit, ne lattonis potius quàm neceſſarij partes egiſſe videretur. Igitur à coniurationis autore ne iuriſiurandi vinculum petrumperet, monitus, neque fautorem conſilij, neque proditorem ſe futurum reſpondit, quanquã ſatius eſſet immerentis periculum indicio præcurrere, quàm ſilentio tolerare. Vt autem Magnus inſidiarum contextũ familiaritatis præſidio obſcuraret, cũctamq; ſuſpicionis notã calliditatis acumine vitaret, ante omnia conſultum duxit, vt cum eo cuius ardẽtiſſime cruorem ſitiebat, fictã amicitię æqualitatem iuriſiurandi pactione conſereret, perinde ac religionis pondere propinquitatis vinculum aſtricturus. Et vt cunctam malignitatis notam ſanctitatis ſimulatione præcurreret, nihilq; perfidum aut obſcurũ voluere putaretur, iniquiſſimã molitionem ſuã inſidioſa religionis adumbratione contexit. Quippe contracta apud Sialãdiam nobiliũ frequentia, Kanutoq; circa diuinum natalis ſolenne conuiuandi gratia Roskildiã vocato, ſacrę ſibi peregrinationis amorem inceſſiſſe perhibuit. Præterea coniugis ipſum ac liberorum tutorem ordinat, eiq; pleniſſimam rei familiaris ſuæ cuſtodiã mandat. Et fortè tunc Ingiburga conſilij cognitionẽ conſciorum indicijs apprehenderat, ſtatimq; virum vt præparatas capiti ſuo vitaret inſidias, miſſis literis monendum curauit. Ille nunciũ non tam à deprehenſionis certitudine, quàm à muliebri pauore profectũ exiſtimans, monitionẽ reſpuit, ſeq; non minus fidei in Magni quàm vxoris præcordijs reponere dixit. Quem ſi fortuna æque ac coniunx con-

ſilio inſtruere voluiſſet, obiectos perfidiæ laqueos conſultius vitaſſet, neque credulitatem ſuam alienæ malignitatis hamis implicandam præbuiſſet. Interea magnatibus apud Roskildiã, quatuor ſolenniũ dies cõtinuò feriatis, Kanutus ac Magnus, publico iam conuẽtu ſoluto, ſacri tẽporis reſiduum diuiduo peregêre cõtubernio. Eodem fortè tempore quidam Kanuto admodũ ſanguine coniunctus, in eius conſpectu diſſidentem ſecũ militem fuſte percuſſum interemit, atq; ob id curia abire iuſſus, Magnum petiuit. Prouidens autẽ Magnus, ne per eum vllum conſilij ſui indicium ad Kanutum manaret, nocte qua ad deteſtabile carnificis miniſteriũ peragendum contẽdit, cæteris ſe ſequi iuſſis, ſolum hunc priſtina Kanuti familiaritate ſuſpectum comitem recuſauit. Conſilij deinde participes iureiurãdo obſtrictos fidem facere compulit, ſilentio ſe cuncta tecturos. Poſt hęc militem latebra claudit, inſidiasq; circũſpecta locorum obſcuritate diſponit. Mox Kanutũ apud oppidum Haralſtadium, ab Erico Falſtriæ præfecturæ viro domi exceptum, per coniuratorũ quendam genere Saxonem, arte cantorem, ſine arbitris ſibi obuium venire iubet. Occurſus locum apud citimum villæ nemus denunciat. Ille nihil in re doli ſuſpicatus, duobus tantũ militaris ordinis viris totidemq; equiſonibus in comitatũ aſſumptis, armis vacuus equũ petiuit, neq; lateri ſuo ferri munimentum adſciſcere curæ habuit. Quẽ cum e famulis quidam gladio vacuum incedere vetuiſſet, nequaq̃ ſe in ſalutis tutelam ferro opus habere reſpondit. Tantũ enim fiduciæ & pacis in Magni ſocietate repoſuerat, vt in occurſum eius ne enſe quidẽ vtendũ putaret. Monitore vero ne ferrum omitteret inſiſtẽte, ægre gladium ſumpſit. Tunc cantor quod Kanutum Saxonici & ritus & nominis amãtiſſimũ ſciſſet, cautela ſenſim inſtruere cupiens, cum iuriſiurandi religio quo minus id ageret obſtare videretur, quia liquidò nephas ducebat, ſub inuolucro rem prodere conabatur, integritatem ſuam inter fidum arcani, & pium innocẽtiæ ſeruatorem partitus. Igitur ſpecioſiſſimi carminis contextu notiſſimam Grimildæ erga fratres perfidiam de induſtria memorare adorſus, famoſę fraudis exemplo ſimilium ei metum ingenerare tentabat. Sed nullis monitorum ambagibus ſecuritatis eius columen quaſſare potuit. Tantum quippe fidei in Magni propinquitate repoſitum habebat, vt ſalutem ſuam periclitari, quàm ipſius amicitiã notare mallet. Quem cantor certioribus adhuc indicijs aggredi perſeuerans, loricæ quam ſub veſte geſtabat ſumma detexit. Sed ne eo quidem ſuſpicionis irritamento refertum fortitudine pectus, ignauia aſtringere valuit. Ita ſolidæ induſtriæ ſatelles fidem ſuam & periurio vacuam, & innocentia plenam præſtare voluit. Iamq; Kanutus primos ſyluæ aditus ſubibat, cum à Magno occiduum arboris truncum inſidente, falſa oris hilaritate, & fictis oſculorum blandimentis excipitur. Cuius vt aſtrictum amplexibus pectus ferro tectum agnouit, quid ita eo cultu eſſet perquirere inſtitit. At ille diſſimulandæ fraudis cupidine munimenti rationem referre cupiens, eſſe virum, inquit, vitæ ruſticæ, cuius populari penates vellet. Kanutus & rei atrocitatẽ, & temporis religionem ſanctè æſtimans, quippe Epiphaniæ ſacra gerebantur, ne priuata ira publicum ſolenne macularet, orabat. Quo, neque ſe vltionem remiſſurum, neq; propoſito ceſſurum iurante, ipſe ſatiſfactionis iuſta promittere, ſuamq; pro eius correctione ſponſionem offerre cœpit. Obſtrepentibus deinde qui inſidijs addicti fuerant, oculos in partem circunferens, quid ſibi militum hæc manus velit interrogat. Cui Magnus, iam de regni ſucceſſione & rerum ſumma agendum reſpondit. Tunc Kanutus, vt patris eius maieſtas diu lætis fortunæ velis proſperum curſum teneat, exoptat. Tempeſtiuam vero talium mentionem incidere negat. Hęc dicentis verticem exiliens Magnus obiurgantis more corripuit. Igitur Kanutus patente iam dolo manum capulo inſerens, vagina ferrum abſtrahere conabatur: iamq; gladium mediotenus deſtrinxerat, cum eum Magnus capitis media diffiſſum exanimat. Cæteri coniuratorum proſtratũ crebris confodêre cuſpidibus. Sanguis eius terræ redditus ſalutarem fontis ſcatebram perpetuis vſibus mortalium adminiſtrat. Cuius cæde cõperta Skyalmonis filij, quibus multa ad eum ex educationis communione familiaritas erat, petitum ilico regem vt ipſum in Roskyldenſium monumentorum area tumulari patiatur exorãt. Ille loci copiam negare, ciuitatem tanti mali aſpectu ex-

aſpe-

aſperandã dicere, eoſq; à quibus funebris Kanuti pompa duceretur, indignationem ſuam aduerſum inuiſam Magni præſentiam acrius deſtricturos. Quapropter exequias potius ſeditioſum pugnæ ſtrepitum, quàm pium humanitatis obſequiũ habituras. Hic mihi pauorem ſpecie, reuera odium exhibuiſſe videtur, curaſſeq; ne ſpecioſo occiſi funere tetrior interfectori labes accreſceret. Reuerſi qui regi ſupplicauerant, miſerandum amici corpus tenui funere Ryngſtadium extulerũt. Nec diuina laborantibus beneficẽtia defuit. Siquidem locum in quo pauſantibus gerulis funebris eius lectus conſtiterat, repentino fontis ortu ſignauit. Alijs quoq; compluribus rerum indicijs ingens ſanctitatis eius ſplendor eluxit. Facinoris fama, promiſcuum patriæ lamentum exciuit, omniq; penates plangore compleuit. Populus enim cum calamitoſum de nece eius nuncium accepiſſet, protinus conuiuiorum quæ ea tempeſtate gerebantur, hilaritate depoſita, morem tempori impenſum mœrore mutauit, inq; eo lamentando, vterque ſexus vnius gemebundi amici vocem habuit. Cuius funus publico luctu elatum, quantus eius amor omnium animis inſitus eſſet, indicio fuit. Itaq; cuius vitam patria charitatis officijs excoluerat, morti quoque teſtes grati animi lachrymas erogabat, vt Kanutum eiulatibus, ita raptorem ſpiritus eius validiſſimis execrationibus inſecuta. Magnus verò ob impiæ cædis euentum profuſo in gaudium animo, Roskildiam repetit, regnũq; quaſi ſublato iam æmulo ſpei firmitate complexus, erubeſcendam facinoris fortunam tripudio proſequi deforme non duxit. Quinetiam ſanctiſſimis Kanuti vulneribus quibus plenas pœnitentiæ lachrymas debuerat, voluptate ex facinore concepta, per ludibrium inſultare ſuſtinuit. Ne autem ſanguis cœlo terraq; egregie meriti propagine vacuus interiret, hæredem deus extincto ſubiecit. Nam octaua poſt hæc luce, Ingiburga Kanuti conceptum ex eo marem enixa proditur, cui & materni aui nomen inditur. Tunc Haquinus quem ſuperius Sunniua ortum ſignificaui, cumq; eo Petrus matre Botilda natus, & filij Skialmonis, facinoris atrocitatẽ graui querelarum contextu proſequuti, indignam amici necem in populariũ vbiq; concilijs deplorabant, aduerſum iniquiſſimum percuſſoris actum vulgi iram erigere cupiendo. Quinetiam tunicam eius crebris foraminibus abſumptam omniũ oculis in concione ſubijciebant. Nec parum luctuoſam eorum actionẽ laceræ veſtis irritamentũ adiuuit. Quippe compluribus ingentem vltionis cupiditatẽ tam fœdę lacerationis ſpectaculum ingenerauit. Sed & ſanctitas Kanuti crebris ſignorum indicijs prodita, ac diuinis vulgata miraculis, incredibili cladis eius cõqueſtoribus adminiculo fuit. Haraldus quoq; interdum declaratam apud Ryngſtadium concionem, maiore regni quàm vltionis affectatione petiuit, ibiq; triſtiſſimam fraternæ necis querelam peregit. Ericus vero inſularũ à Kanuto præfectura donatus, ſola vindictę meditatione ſolicitus æſtuabat. At Nicolaus popularis inimicitiæ metu periculoſum concionis aditum ſuſpicatus, ſuamq; vel filij copiam multitudinis viribus offerre non auſus, Lundenſium antiſtitis Aſceri conſilium aduocat. Quo edoctus, Magno Roskildis relicto, Ryngſtadium petit, ſperans ſe per abſentiam filij pacatiorem plebis frequẽtiam reperturum. Verum quia habendam in collibus concionem tuto petiturus non videbatur, in oppido acquieſcere, quàm incertam populi fidem diſcrimine ſuo tentare maluit. Cumque Kanuti fratres fatum eius apud concionem pari fuiſſent querimonia proſequuti, populus lachrymoſa eorũ actione permotus, tam innocui ſanguinis carnificem publica damnatiõe mulctauit, ſentẽtiamq; ſuam aduerſum tam pij ſpiritus oppreſſorem deſtrinxit. In regem vero priſtina adhuc fortuna venerabilem, tanquam de eius incerta conſenſu ſeuerius conſulere paſſus non eſt, ne noxam & innocẽtiam in ęquo ponere videretur. Itaq; patrię parentem honoris pariter eius atq; ætatis æſtimatione verecundius habita, ab hoc animaduerſionis genere immunem reliquit. Orta tandem de regis abſentia mentione, ſubitis conſternationis furijs incitatus, laxato concionis ordine, intra ſuos eum penates opprimere geſtiebat, præfatus iuſte regẽ ab his adiri, quos prior ipſe petere noluiſſet, pręſertim cum præſentiam ſuam concioni quę per eum vigere debuerat, in vicinia conſtitutus negaſſet. Quod cum rex ex his quos ad cognoſcendas cõcionis voces direxerat accepiſſet, Aſcerũ emittit, qui reuerentiã &

nobilitati ſuæ, & ſacerdotio debitam iræ vulgi irrumpentis opponeret. Ille plebis in occurſum contendens, conſpecto Erico, dexteram habenis eius equo delapſus inſeruit. Quem diu ac multum vt iram cœptam temere, remitteret precatus, pro Magni facinore decretam lege correctionem, pro patris eius innocentia ſtatutam defenſionis iuſtitiam promittebat. Quinetiam detracto pileo, conſternatæ multitudini capitis ſui maieſtatem obiecit. Tantum autem eius apud Ericum precatio valuit, vt regi non modo ſalus, ſed etiam in proximo petendæ concionis licētia deferretur. Quanquam enim populus ardētiſſimo ſtudio in Kanuti vltionem ferretur, autoritatem tamē antiſtitis quæ inter Danos ampliſſima erat, ante oculos præponens, plus eius precibus quàm ſuis ſententijs indulgendum putauit. Itaq; rex cōcione ſine filio petita, non aliter defenſionem ſibi cōciliare permiſſus eſt, quàm vt ſe Magni præſentiam vitaturum, eumq; domo ac patria exceſſurum, nec ante receptam à populo veniam reuerſurum iuraret. Cęterum ne vulgi iram exaſperaret, diuiduum cum eo concilium habuit, internuncijs partium mandata geſtātibus. Arbitrij ſiquidem regis facultatem, exilij quod Magnus apud Gothiam cuius rex eſſet agere poterat, intuentes conditione vtendum monebant, futurum rati, vt interim in omnium animis odij eius habitus exoleſceret, ipſeq; prolixioris abſentiæ beneficio mitiorem patrię ſententiam reperiret. Populum quippe exilij eius miſeratione mouendum, iram quam ſceleri infixerat, pœnitētiæ remiſſurum ſperabant. Ita pacato popularium motu, rex Iutiam, Magnus Gothiam exilij ſpeciem prębiturus petiuit. Huius pactionis obtrectatores amici regis fuere: quippe qui Magno occidendi Kanutum conſilium dederant, conditionis habitum execrantes, teterrima ſibi ratione regem conſuluiſſe dicebant, ſatius affirmantes vt ipſe rerum ſummam deponeret, quàm vnicum filium & in ſpem regni procreatum, ob leues agreſtiū minas exilij deformitate damnaſſet. Quamobrem oportere Magnum reuerſiōis ius paterno potius quàm populari arbitrio ſubiectum habere, citiſſimoq; reuocationis beneficio patriæ & propinquis inconſulta plebis malignitate reſtitui. His vocibus irritatus Nicolaus, miſſis qui Magnum accerſerent, abdicatam eius communionem inimica religioni charitate repetijt. Nec penſi duxit cum contemptu periurij damnatam ſanguinis ſui præſentiā amplexari. Cuius indulgentiæ temeritas procellam Magni diſceſſu pacatam, reditu concitauit. Enimuero Ericus ac Haraldus Nicolaum, cui eatenus indemnitatem detulerant, vtpote voce ſacrilegum, cōſilio parricidam, deteſtabili filio damnationis conſortione iunxerunt, ſcelere pares pœna æquandos exiſtimantes. Neq; enim vlterior iurationi eius fides habita eſt, qui iam præpropera filij reuocatione conſpicuum cūctis periurium edidiſſet. Verum ne populus regio ductu vacuus regem inceſſeret, ſub certis ſignis militare conſtituit, fragiles conatus & propoſiti irritos iudicans, quos nulla auſpicia procuraſſent. Itaque regem ex conſueta potiſſimum familia petiturus, præterito Haraldo, Erico quod huic ſtirpi affinis eſſet, & nomen, & regias vires ſuffragijs detulit. Siquidem facilem ex his electionem morum inæqualitas faciebat. Non ſolum enim auaritia Haraldi, ſed etiam libido flagitijs obſita, à regno repelli meruit. Huic coniugalia ſacra ſpernenti, frequens cōcubinis cubiculum extitit. Quippe matrimonio non contentus, genialem torum pellicum vſu pollutum habuit. Quarum partus ſingulis in cunabulis excepti, & in aula liberis matrum officijs educati, triſte nuptæ ſpectaculum fuere. Igitur ob inuiſos parentis mores, ſuſpecta quoq; poſteritas erat, nec ſolum præſens patris, ſed etiam futura liberorum metuebatur impietas, quod filiorum affectus paternis ſoleant ingenijs reſpondere. Ea propter cuncti ab Haraldo oculos auertentes, benignis Ericum animis reſpicere maluerunt. Ipſe vero plus propriæ moderationi quàm alieno fauori indulgendum exiſtimans, oblatum à popularibus honorem ſumere recuſauit, ornamentum eius viribus quærere, regnūq; armis præcurrere cupiens. Igitur & vltioni ſtudendum, & imperio ante partam victoriam abſtinendum putauit, ac primum Iutiam imparatę expeditionis viribus petit. Quem contexta acie procedētem Toro Riparum antiſtes compoſitis perfidiæ commentis excepit, ſummā regis innocentiam prædicās, eumq; iurationis ſuæ tenorem deinceps executurum promittens. Verbis deinde magnam præ ſe excu-

Periuro iurāti non facile fides adhibetur.

ſationem præſerentibus, preces de pace multiplicat. Ericus obſecrantis animũ ſimpliciter æſtimans, ſecuritate ex eius mendacio concepta, continno reuocatis aquiliſetis, ſubſiſtere copias iubet. Cuius mora Nicolaus ex ſpeculatoribus cognita, proſuſos in ocium hoſtes nullo negocio fugauit. Ita dux antiſtitis commento ludificatus, ſtolidæ credulitatis ſuæ pœnas pependit. Cumq́; ob hoc datum ſibi iuſtum belli titulum animaduerteret, ſed ob rerum anguſtias regio apud Yſoram nomine inſigniri nequiret, Sialandiam reuerſus, eius Scaniæq́ue ſuffragijs recuſatum prius honorem accepit, omniq́; diſſimulatione reiecta, acrius in fratris vltionẽ erigitur. Inde literas ad Lotharium facit, amici necem vlciſcatur orat, parricidij à Magno pœnas expetat, eumq́ue in ſocietatem belli tum precibus, tum etiam præmij pactione ſollicitat. Imperator maiore potiendi regni quàm exigendę vltionis cupiditate perductus, ſecus Iutiæ mœnia gradum Romano militi ſtruxit: etenim propoſiti ſpem non tam in viribus ſuis, quàm interno diuiduæ regionis motu repoſuit: cui ſe Ericus apud Sleſuicum claſſe obuium dedit. At Magnus vtriuſq; hoſtis aduentum accurata valli munitione præcurrens, validum portis præſidium applicuerat. Interiectis diebus Nicolaus citeriora valli immenſo Iutorum agmine circunfudit: cuius tantæ copiæ erant, vt imperator acie manum cum eo conſerere formidaret, ſed neque claſſe Erici ad copias ſuas in vrbem traijciendas vti præſumeret. Cumq́ue nec aggerem oppugnare, nec militem nauigijs mandare tutum duceret, inaniter tempus à ſe teri conſpiciens, pacis conditiones excogitauit, quibus ſpecioſam ſibi ſoluendę obſidionis rationem conſciſceret. Ericum itaque cui integerrimam opis ſtabilitatem ſpoponderat auerſatus, pactum cum aduerſæ partis principibus habuit, vt obſidioni ipſe parceret, Magnusq́ue Romani imperij militem ageret. Qui cupide conditione vſus, ſupplex Lotharium veneratus eſt, ſed inſidias parabat obſequio. Ille ex pacto copias trans Eydoram recepit. Quo accepto Ericus Cæſarem nauigio petitum per ſummam Theutonicæ perfidiæ execrationem exprobratione leuitatis inſequitur, futurum affirmans, vt Magnus tali ſe circa ipſum fide gereret, qualẽ nuper in excolenda Kanuti ſocietate præbuerat. Nec vana aſſertio extitit. Imperatore ſiquidem Eydoram remenſo, Adolfum extremos ab eo curare iuſſum, Magnus per inſidias adortus, non ſolum copijs ſpoliauit, ſed etiam arma deformiter abiectantem nando fugam capeſſere coëgit. Ericus imperatoris ope defectum ſe videns, per ſummam animi ægritudinem orientalia repetiuit. Superueniunt legati à Magno rege Noruagienſium miſſi, maiorem Kanuti filiam ſed nondum nuptijs tempeſtiuam, eius coniugio petituri. Quorum legationem Ericus contrahendarum virium ſpe fauorabiliter habuit, excepit alacriter, cupiens finitimorum auxilia affinitatis beneficio comparare. Ipſe quoq; bellis ocium interpellantibus, adhuc coniugio vacuus, nouercam Magni Noruagienſium quondam reginam, vtpote dignus hac nuptiarum viciſſitudine ſanente eiuſdẽ priuigno ſuſcepit vxorem. Hybernis itaq; per quietem exactis, recidiua belli tempeſtas efferbuit. Nam Nicolaus occaſiuum Daniæ militem cõtrahebat. Ericus Chriſtierni ſplendidiſſimo inter Iutos loco nati promiſſis euectus, orientis auxilia pugnæ comparat. Is Magni odio à Nicolao deficiens, enixe ſe Erico affuturum ſpoponderat. Petrus vero Roskildenſium pontifex Ericum corpore, Nicolaum animo comitabatur: metu alterum, alterum charitate complexus. Sed Haraldi fauor inter ruborem & odium varie fluctuatus eſt. Vt enim Nicolai caſtra verecunda pudoris meditatione vitabat, ita fratris prælationem peroſus, militiã eius inuidia detrectabat. Itaque partes eius cum duobus ſpectatæ indolis filijs, ſpecie magis quàm beneuolentia proſeqnebatur. Neq́; enim ei parcius aduerſum germanum, à quo ſe in regni petitione ſuperatum videbat, quàm in fratris interfectorem odium erat. Interea Chriſtiernus neceſſariorũ manu contracta, acie regem aggredi ſtatuebat. Cuius Nicolaus non ſolum defectione, ſed etiam hoſtili molitione comperta, copias quas aduerſum hoſtes contraxerat, inter naualem terreſtremq́; partitur exercitum. Quinetiam Chriſtiernum acie excipere parat, Magnum claſſe præfectum Erico obuium deſtinat. Iam vero Ericus ad inſulam, cui Syra nomen, appulerat. Quo ignorato Magnus aucta quam euentu proſperiore ab Aruſia ſoluit, nauigijsq́;

alijs alia præcurrentibus, ſparſa incompoſitaq́; claſſe proceſſit. Cuius Ericus aduentu præcognito, ſcafa exceptus, nunc ſingulos, nunc vniuerſos claſſis ſuæ magiſtros, maximeq́; Petrum & Haraldum, quorum dubiam ſuſpectamq́; fidem habebat, impenſioribus pugnæ hortamentis ſollicitat. Neq́; enim repēte cum tota Magni claſſe manum conſerere cupiebat, ſed nauigia vt cuiq; celeritas curſum dederat accedentia ſigillatim nautarum internicione vaſtauit. Quorum Magnus eminus pericula ſpeculatus, confeſtim demiſſo velo, nauigium ſuum anchoræ quàm auræ credere præoptauit, disiectamq́; pelago claſſem lituo recinente cōtraxit. Igitur ignauis fugam, fortioribus pugnā apprehendentibus, Ericus cum nauiū nume ro preſtaret, arctiſſimo earum cōtextu hoſtē concluſit, ac veluti claſſe claſſem obſedit, atrocitatemq́; pugnæ augebat neceſſitas. Cumq́; Iutēſes neq; victoriȩ facultatem neq; fugæ copiam fortunæ ſuæ ſuppetere viderent, duci quam ſibi cōſulere prȩoptātes, ſalutē eius proprijs ſeruauere periculis. Quippe cōſertiſſimæ claſſis cuneum irrumpentes, quia victoriā Magno præſtare non poterant, victo fugā quȩrebant. Nam eidem Mioparonē ingreſſo, veluti quandā elabēdi ſemitā ſecuris periculorum animis extruebāt. Quo dilapſo nihilominus pugnādi pertinaciā retinentes, aut morte, aut captione finiuere bellū. Cumq́; victores ſpolijs deuictæ claſſis incumberēt, inter egeſtā nauigijs prædā, quendā velo implicatum conſpiciūt. Cuius ex deformitate latebræ formidinē æſtimantes protinus ob ignauiā eū laqueo conſumpſerunt, vti fœdo mortis genere ſpiritū redderet, quem pugnȩ fortiter impendere dubitaſſet. Interea Chriſtiernus manu cum Nicolao infœliciter cōſerta, per ingentem ſuorum ſtragem capitur, & in oſtij Sleſuicenſis ergaſtulum relegatur. Ericus vero recentis pugnæ ſucceſſu elatus, ſed eorum quȩ circa Chriſtiernum gerebantur ignarus, potiendæ Iutiæ ſpe mare Lymicū claſſe compleuit. Vbi cum expoſitis incautè copijs, & Chriſtierni fugā & regis aduentationem nūcio didiciſſet, plus amici fortuna concuſſus q̃ propria recreatus, recepto milite reuerti maturauit. Ex cuius agmine cōplures tardius nauigia repetentes, ab imminenti regis exercitu trucidantur. Hunc euentū ſecutus Haraldus, ad Nicolaū occultis ſe promiſſionibus inuitantē defecit. Plus ſiquidem indignationis ex Erici dominatiōe, quàm iræ ex Kanuti internicione conceperat, eiq́; frater fratris oppreſſore onuſtior erat. Quinetiam Magnus vt lætum hoſtilis militiæ incrementum, ita triſtem ſuæ defectum aſpiciens, fraterni commilitij ſocietatem labefactare tētabat. Haraldū itaq́; quem Erici partes dubia fide ſecutum nouerat, promiſſis dignitatis incremētis vrgebat. Nam & Haraldus quanq̃ iram obſequio tegeret, incitatiore odio aduerſus Ericum, quàm Erici impugnatorē ardebat. Itaq; non ſolum eius arma deſeruit, ſed etiam quò validiorē Nicolao opē impenderet, caſtellum quod in Roskyldenſi ſuburbio molitus fuerat, impenſiore munimēto vallauit, inuidiā fraterna prælarione conceptā, perfidia defectionis exſatians. Idem cum Ericus magna Sialandenſium manu per obſidionem clauſiſſet, valliq́; firmioribus obſtaculis conatus ſuos admodum interpellari videret, à Saxonibus qui Roskildiæ degebant tormentorū artificia mutuatus, domeſticas vires externis cumulauit ingenijs. Quippe noſtri rerum adhuc militarium rudes, raro taliū vſu callebant. Primum itaq; ſaxū parum vegeto iactu machinamēto egeſtū, citraq́; valli propinquitatē collapſum, ludibrio caſtrēſibus fuit. Siquidē irriſa tormenti vi, vlteriores eius impulſus irritos augurabantur. Secundum incitatius actum ac mirifico cuidam tecto ſuperne impactum pōdere & incuſſu ſuo funditus penetralia tranſuerberauit, ædemq́; magno cum fragore colliſit. Quæ domus fundamenti loco lignea tantum baſe ſubnixa, eidemq́ue velut cardini imminens, leui attactu quamlibet in partem circumagi poterat. Quo viſo Haraldus fiduciam quam ex primi iactus defectu conceperat, in ſecundi proceſſu deponere coactus, cum neque ſe domi obſidionem laturum, neque foris auxilia accepturum ſperaret, noctu maritima aggeris parte perfracta, quod ab hoſte negligentius obſideretur, equos per prærupta demiſſos, pedes cum ſuis inſequi cœpit. Cumq́; totis in caſtris tumultus exoriretur citato acrius equo, comitibusq́; vt Haraldo occurreretur de induſtria vociferari iuſſis, non Haraldus ſed Haraldi inſequutor creditus, inter medios perſtrepentium globos facilem fugæ meatum habu-

habuit. Itaq; non minus ſictæ fugientium voces, quàm temporis habitus hoſtium exiſtimationē feſelliſſe creduntur. Fuere tamen ex Theutonibus qui hunc in ipſo fugæ procurſu, ſagittis à ſe confixum aſſererent. Ita vafri ingenij dux obſidionem arte, periculum calliditate fruſtratus, reperta rate Iutiam petit. Quem Nicolaus perinde ac partibus ſuis in Sialandia propugnantem non ſolum regali beneficentia proſecutus, ſed etiam primis inter amicos honoribus veneratus eſt. Nec tamen ſuſpicione vacua familiaritas fuit. Quippe & repentina fratris deſertio, & ſubitaneus tranſfugæ notabatur aduentus. Interea Sueones quod Magnum domeſticis bellis occupatum audierant, Suerconem quendam mediocri inter Sueones loco natum regem conſtituunt, non quod illum tantopere diligerent, ſed quia externi hominis imperium recuſarent, ceruices indigenam ferre ſolitas peregrino duci ſubmittere formidantes. Hic Suerco Vluildam Noricam quam Nicolaus in matrimonium emortua Margareta receperat, amatorijs primo legationibus ſollicitatam, mox viro furtim abſtractam ad ſuum vſque connubium perduxit. Cuius coitu pro coniugio vſus, Karolum ex ea, qui & poſt ipſum in Suetia regnabat, ſuſcepit. Per eadem tempora diui Kanuti filia iampridem regi Noricorū deſponſa, per legatos ab eo in Daniam miſſos nuptura deducitur. Peractis Hybernis Nicolaus diutinam deficientis à ſe regni vlciſci cupiens iniuriam, crebra Iuticarum partium claſſe Sialandiam appulit. A quo Ericus apud Weram pontem grauiſſimo prælio ſuperatus, cum vxore quondam Noruagiæ regina, filioq; paruulo Suenone quem ex pellice procreauerat, neceſſitudinis fiducia Magnum petiuit, eiusq; humaniſſimam primo hoſpitalitatem, mox dolum atque fallaciam expertus eſt. Interea Nicolaus Haraldi Theutonicorum ſupplicia exigentis precibus inclinatus, Roskyldiam irrupit, comprehenſosq; in vrbe Germanos incentoris arbitrio mulctandos dimiſit. Quos Haraldus tum quia tormentorum opifices, tum quia de falſa nece ſua gloriantes audierat, extrema narium parte præciſa deformes reddidit, percontatus an Haraldus eorum fuerit iaculis interfectus. Tunc quidam ex his applicatum ori ſuo cultrum aſpiciens, parcendum ſibi quod doctus eſſet aſſeruit. Haraldus hominem literarum peritum exiſtimans, reuocato lictore ad epiſtolas perductum, ipſas (vt fieri aſſolet) ſolennium nuncupatione verborum dedicare præcepit. Cui captiuus ſuendi ſe, non ſacrandi profeſſorem reſpondit. Haraldus hominis acumine delectatus, impunitatem aſtutiæ tribuit, iramq; quam deceptus abiecerat, correctus repetere erubeſcebat, ne errorem ſupplicio emendare videretur. Per eadem tempora Haraldus Hybernicarum partium oriundus, florentiſſimum Noruagiæ ſtatum veluti fulmen aliquod ac tempeſtas incuſſit. Qui cum ſe Magno Hyberniæ populatore procreatum aſtrueret, affirmationi ſuæ fidem diuini examinis argumento præſtare iuſſus, ſuper candentes laminas nudatis plantis (nam id ab eo experimentum poſcebatur) inceſſit. Hiſdémque nulla ex parte corruptioribus, complures Noruagienſium liquido incolumitatis miraculo, ad aſſertionis ſuæ credulitatem perduxit: ex cuius gremio omnis Noruagicorum bellorum lues manauit. Interea Nicolaus per inſidias æmulum opprimere ſtatuens, Magnum Noricum in eius necem mercedis pactione ſollicitat. Ille lucri irritamento latrone corruptior, hoſtisq; ex hoſpite effectus, impenſioris obſequij ſimulatione curam Erici exactiſſima ſatellitum cuſtodia vallauit, officijsq; fallaciam texit. Ericus vero per reginam cuius patruus erat inſidias obſequio ſubeſſe doctus, amicis quos in Lalandia habebat propoſitū regis cum remedij precatione denunciat. Nec ſegnis Lalandenſibus ad opitulandum animus fuit. Solo quippe nauigio Noruagiam petentes, occulto nuncio aduentum ſuum Erico ſignificant. Qui quod Noruagienſes ſummam in potionis magnitudine voluptatem habere nouerat, applicatam ſibi cuſtodiam temulentia ludificādam putabat. Igitur ſtipatorum ſobrietatem crapulæ delectamento adorſus, inſtaurata comeſſatione crebris cuſtodes poculis attentabat. Quibus vt bibendi cupiditatem augeret, irritamentum ebrietatis aleam cyphis interſerit. In qua poſito cum quibuſdam pignore decertans, etiam proſperum teſſerarū iactum inerti luſu de induſtria proſequebatur, vti colluſores fortuna lucri illectos ad laſciuiendi cupiditatem, ludendiq; perſeuerantiā incitaret. Po-

Haraldus nudatis pedibus ſuper candentes laminas incedit.

ſtremo perinde ac prolixioris vigiliæ tædio fatigatus cubitum exceſſit, ſacerdotemq́; exilij ſocium aleę pro ſe curatorem reliquit. Ille rem ſobrie proſecutus, temperantiam eorum multiplicatis poculis quantulacunq; reſtabat ſubuertit, interq́; mero ac ſomno ſopitos medium cubandi locum habuit. Interea Ericus perrupta cubili parte cum clientela ac coniuge furtiuo ad mare diſceſſu peruenit, repertaq́; in littore nauigia, quò tutius fugam caperet, in ſentinis perforanda curauit. Hęc tractanti ſuccurrit filiolum hoſpitio dormientem fuiſſe relictum: adeò obliuijs animum feſtinatio implicat. Quippe quò occupatius, hoc negligentius humanũ eſſe ingenium conſueuit. Quanquam vero præſtolationi periculum ineſſe non dubitaret, ſanguinis tamen ſui curam deformiter abijcere paſſus non eſt. Miſſis igitur qui adoleſcentem exciperent, tarditatis moleſtiam eximia filij charitate contempſit. Quo allato in altũ proceſſit. Diluculo quibus Erici cura mandata fuerat, pulſatis hoſpitij foribus, an heſternã adhuc temulentiã nõ diſcuſſiſſet, interrogãt. Nemine vero reſponſum edente, taciturnitatis admiratione crebris idipſum clamoribus proſequuntur. Tandem ſilẽtio attoniti, cõuulſis ianuis, vacuam hoſpitibus ædem inueniunt. A quibus vafre ſibi illuſum vociferantes, euentum domino trepidi nũciant. Qui protinus petito littore, detractisq́; in altum nauigijs, fugacem intercipi iubet. Quæ cum vitiatis latebibus vndarum plena conſpiceret, ſubducta refici curauit. Iiſdemq́; rurſum in mare detruſis, ad accelerandam nauigationem velo pariter ac remis incubuit. Adeo promiſſum in mortem Erici præmium affectabat. Interea Ericus grandem pelagi partem emenſus, magno hoſtem interuallo præceſſerat, ideoq́; facile ab inſequentibus occupari nequibat. Cumq́; Magnus nauigationem diutile geſtam propoſiti irritam animaduerteret, reuocato remigio domũ reuertit. Ericus vero fidiſſimam ſibi Lalandiam repetens, intercepti Vbbonis ſuſpendio, quem Nicolaus minorum inſularum præfectum creauerat, clarum reditus ſui indicium dabat. Audito deinde regem diuini natalis die Lundiæ feriari debere, aduentum eius petita Scania præcucurrit, totamq́ue regij apparatus impenſam præripuit. Quod audiens in Sialandia rex, alimentis publica adminiſtratione contractis procedere ſuperſedit. Æſtate vero præter Scaniam omni Danica claſſe contracta, ad Fotam ſinum appulit, pedeſtremq́; propter littus aciem ſtatuit. Quæ cum centuriatis parumper ordinibus conſtitiſſet, aduẽtante Erico excitum equorum vngulis puluerem in ſpeciem nebulæ eminus exhalare conſpiciens, paulatim ad naues gradum retulit, Sed inter eundum aduentantis equitatus fragore perculſa, inceſſum ad fugam conuertit. Quam ſuperueniens Ericus fortuna, non prælio ſuperatam impune cæcidit, incruentamq́; deo parricidium vindicante victoriam habuit. Magnus cum aliquanta fortium manu cedere veritus, cæteris terga obuertentibus, aduerſo hoſtem corpore repellebat. Quippe cum fugam parum liberam cerneret, animoſum ſibi conſciſcere exitum, mortemq́; ſuam pugnãdo clariorẽ efficere egregium duxit. Quinetiam ne priſtinum fortitudinis ſuæ ſplendorẽ obtereret, fatum quàm fugam amplecti maluit. Poſtremo vt inſigni pugna, ita multa aduerſariorum ſtrage edita, ſuper proſtratorum à ſe cadauerum ſtruem vnà cum Petro pontifice Roskildenſi conſumptus occubuit: quem vt fati comitem, ita tumuli quoq; conſortem habuit. Nicolaus admoto ſibi per villicum equo, nauem petiuit. Maior fugientium pars cõprehenſa per foros nauigia conſcendere cupiens, ingenti quadam mole merſabat. Igitur qui primi introrſum euaſerant, tardiorum manus nauigijs inſertas abſque ſocietatis reſpectu ferro truncantes, ferociores in ſuos quàm in hoſtes fuere. Calamitoſa nimirum illa facies erat, cum pendulis nauigia brachijs amplectentes, hinc hoſtis vrgeret, inde ciuis repelleret. Quo experimento quantum quiſque ſalutem ſuam alienę præferret, fortuna detexit. Taceant nugaces adulantium voces, quæ ſpiritum amicorum proprio chariorem aſtruere non erubeſcunt. Crediderim hanc victoriam humanis parum viribus partàm, ſed deo pijſſimi viri interitum vlciſcente conceſſam. Neq; bellum aliud crebriorẽ põtificum cruorem abſumpſit. Quippe Petrus Roskyldenſis, & Henricus Sueticarũ partium pontifex, omnesq́; Iutiæ, præter vnum, antiſtites hoc prælio oppreſſi traduntur. In cuius apparatu Magnus Saxonis filius Erici miles ſingulare fidei ſpecimen

cimen edidit. Nam cum Nicolaus maritima Sialandiæ loca ne quis ad Ericum trāſiret à militibus obſeruari iuſſiſſet, per Stethinnenſis promontorij prærupta à ſatellitibus fune demiſſus, noctu ſcafam conſcendit, eaq; Scaniam petens, gratam Erico opem attulit. Poſt hæc Magnus Noricus nudati conſilij ſui coniugem arguens, reiectam à ſe Erico remiſit, dignam repudio ratus, quæ coniugali charitati conſanguineum prætuliſſet affectum. In cuius contemptum temerata matrimonij religione ſeipſum nuptijs ſpoliare triſtè non duxit. At Nicolaus fuga Iutia elapſus, & tanquàm ad fortunæ ludibrium reſeruatus, æſtimato pariter & orbitatis ſuæ, & ætatis habitu, non vt ſibi ſucceſſorem ſed vt æmulo hoſtem relinqueret, Haraldum regni poſt ſe declarat hæredem. Deinde Sleſuicenſes ob Magni iampridem facinus infenſos ad habitum pacatæ mentis reducere cupiens, de componenda ſecum pace ſollicitat, eoſdemq; & ætatis ſuę & fortunæ miſeratione acturos exiſtimans, ſumendorum obſidum gratia oppidum intrare conſtituit. Rurſum cum caput ſuum inexploratæ fidei ciuibus obijcere dubitaret, Beyonis cuiuſdam ſummam inter oppidanos autoritatem gerentis hortatum ſecutus, ſalutem ſimul cum ſuſpicione depoſuit. Portas ſiquidem de induſtria patefactas ingreſſus, vt pium cleri, ita ferocē plebis occurſum repperit. In excipiendo nanq; eo diuiduum ciuitas animum habuit. Clericis quippe eum ſacrę proceſſionis officio venerantibus, cætera vici pars vt hoſtem excepit. Qui cum inter plateas aduerſis ſibi ſignis obuiam iri cōſpiceret, amicis vt in ædem Petri confugeret exhortantibus, aulam petiuit. Et ne cruenta corrixatione diuini fœdarentur penates, regia ſeſe quàm templo tueri maluit, paterno in lare quietius obiturum præfatus. Nec defuit militibus prompta mens ad eius ſalutem ſuis cladibus defendendam. Diu ſiquidem intactum eum animoſis corporum ſuorum obiectibus ſeruauerūt. Neq; triſte duxerunt pro tuenda illius incolumitate, ſuam vltimis implicare periculis. Quorum Sleſuicenſes primum ſanguine profuſo, ad vltimum & regium abſumpſerunt.

Magni Saxēis filii memorabile fidei ſpecimen.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI DECIMITERTII FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI
HISTORIÆ DANORVM LIBER DECIMVSQVARTVS.

INTEREA Ericus deſtinata in Iutiā claſſe, cum ad Syram inſulā appuliſſet, nūcium de regis oppreſſione ſuſcepit. Et fortè in ea rerū colluuione Ericus ac Bero natu inter Haraldi filios primi, deſerto patre fidelius ſe quàm felicius Erico iunxere. Iidem noctu clandeſtina patris legatione petiti, ſilenter accepta geſſērunt. At Ericus nihilominus legationis indiciū nactus, experiendæ eorū fidei gratia aliquandiu ignorantię ſimulatione ſilentium egit. Quibus ſecretū paternum tegere perſeuerantibus, cum ſe nullam ex eis arcani cognitionē ſuſcepturū putaret, deſperato voluntariæ confeſſionis indicio, vocatos in medium vehementi perfidię exprobratione pulſabat, quod rem à patre mandatam parum lucide pertractaſſent. Interrogati quoq; quam ad eos pater legationem habuerit, conſultos ſe quid agere eum potiſſimum expediret, vt ad Noruagiam exularet reſpondiſſe dicebant, ideoq; non ante conſilium fateri voluiſſe, quàm ei a conſultore obtemperatum agnoſcerēt. Quorum affirmatio quanquam vera eſſet, fidē non habuit, quod inuita potius quàm vltronea videretur. Igitur eorū experiri Ericus aſſerta cupiens, ambos arctiſſima apud caſtrum Sleſuicenſe cuſtodia aſſeruari pręcepit, vti veritatis cognitione ſuſcepta, aut innocentię præmiū, aut reatui pœnā referret. Cui poſtmodū idem fortè caſtellū intrāti, memorati iuuenes compeditis ſemet inceſſibus obtulerūt, ſupplicesq; eius genibus aduoluti, prætem-

tis innocentiæ meritis,captionis remedia flagitabant.Quorũ Ericus vt fortunæ miſertus,ita fidei gratulatus:quippe fuga patris filiorũ affirmationẽ adiuuerat,ſicut erat mero percalefactus,& calamitati lachrymas dedit,& veracitati ſalutẽ promiſit. Quod cũ fortè Chriſtiernus ex aulicis cognouiſſet,antelucano tẽpore petẽti ſacrarium Erico obuius factus,heſternæ eũ temulẽtiæ laſciuia concitatũ intẽperate munificũ extitiſſe ridebat,quòd Daniã hoſti dono dare ſuſtinuiſſet.Rationẽ quoq; dicti lucidiore ſentẽtia perſecutus, Fore,inquit, vt Haraldi filijs maior vinculorũ ſuorum q̃ abſolutionis reſpectus inceſſeret,odium liberatori ꝓ gratia relaturis.Quid enim aliud Ericus eorũ ſaluti parcentẽ agere, q̃ Haraldo robuſtorũ iuuenũ auxilia reſeruare? His vocibus inclinatus Ericus,à ꝓmiſſo ſuo quàm ab amici cõſilio recedere maluit,profectãq; à crapula indulgentiã ſobria animaduerſiõe caſſauit. Huic clementiæ ſtudiũ in crudelitatis exhortatione deponere rubori nõ fuit. Itaq; quorum ſpes ad vitã intenderat,ſalus aquis conſumpta eſt.Eodem tempore Noruagiæ primoribus Magnum Haraldo, qui æque rege genitus eſſet, dimidium regni cedere poſtulantibus, eoq; hominem ignotis ortum parẽtibus admittere recuſante, in agro Fridleuino ferro certatũ eſt.Interea Haraldus repetita Iutia, Vrnicæ cõcionis ſuffragijs rex eſt declaratus.Quo cõperto Ericus nauigijs glacietenus(nam gelu vndã durauerat)in altũ vſq; pertractis,Iutiã tacite petiuit,Haraldumq; apud Scypetorp vicum noctu cum ſupſtitibus filijs interceptũ, diluculo cõclaui extractum, abſq; reſpectu fraternitatis capitali ſupplicio affecit. Ex quibus Olauus clauſum armis cubiculũ videns, mutata cũ fœminis veſte, ſalutarem inter hoſtes egreſſum habuit.Ea tempeſtate Haraldus Noruagia pulſus,vt ab Erico aliquid viriũ contraheret,in Daniã peruehitur.Quem Ericus ob relictũ ab eius æmulo matrimoniũ ſupplicem recepit,oblatumq; ſibi ſpecioſum pugnæ titulũ gauiſus, auxilijs eum proſequi ſtatuit.Haraldus autem excepta liberalitate,nullã animi ferè dotẽ adeptus, crebra corporis virtute pollebat. Cuius viribus fretus apud Helſyngam oppidum pignore cum Erico poſito,an cum lectiſſimis eius equis curſu contendere potuiſſet, duobus in certamen admiſſis vtroq; metã prior tenuit.Geminis ſiquidẽ inter currendũ bacillis innixus,crebris corpus ſaltibus cõcitabat. Aliud quoq; inuſitatæ agilitatis ſpectaculũ edere conſueuerat. Sæpe etenim inter nauigandũ puppi exiliẽs, in proram per exerta remorũ capita decucurrit,indeq; curſu in aliud nauigij latus reflexo,per reliquos remorũ ordines locũ quo exceſſerat,repetiuit.Qui ſi parẽ animi virtutẽ a natura traxiſſet,nequaq̃ ſe inter amplexus pellicis æmulo obruẽdum dediſſet. Huic Ericus tametſi opitulari vellet,Sclauis domeſticã pacem interpellãtibus,animũ opere comitari nequiuit.Igitur omiſſis amici rebus,proprijs curã iniecit, contractaq; aduerſum Rugiam claſſe, quò gnauius bella conficeret, maritimæ Danorũ expeditioni primus equos adiecit, quaternos ſingulis nauigijs mandans, eumq; morẽ diligens poſteritatis cura ſeruauit. Claſſis eo numero digeſta,mille & centum nauigijs frequens reperta eſt. Quibus Dani ad Rugiã appulſi, vrbẽ Archõ aduerſum ſe valido pręſidio firmatã inueniunt.Quam ne finitimorũ auxilijs iuuari ſinerent,tractũ qui Archonenſium fines propemodum Rugia abſciſſos cum cõtinenti committit, ligonibus conciſum in vallum opacæ admodũ altitudinis redegerunt. Tuitio eius Hallendẽſibus credita,ijſdemq; Petro parere iuſſum. Quos Rugiani quæſito per vada tranſitu,noctu inopinatos adorti, cõpluribus cæſis,à cætero repelluntur exercitu. Igitur Archonenſes cum nec vires conſerendi belli haberent, neq; locũ ad contrahenda auxilia ſuppetere cernerent, neceſſitate victi,ſalutem & in Chriſtiana ſacra tranſitionẽ pacti,ſtatua quã venerabantur retẽta, Danis ſe tradunt.Erat enim ſimulacrũ vrbi pręcipua ciuiũ religione cultum,crebriſq; finitimorum officijs celebratũ,ſed falſo ſacri Viti vocabulo inſignitũ.Quo aſſeruato oppidani veterem ſacrorũ morem penitus abrogari paſſi nõ ſunt. Primum itaq; ſolenni ritu prolui iuſſi,ſtagnũ maiore pellendæ ſitis,quàm initiandę religionis ardore petentes,ſub ſpecie ſacrorum feſſa obſidione corpora refecerunt. Datur Archonenſibus pariter rerum diuinarũ antiſtes,qui & eis cultioris vitæ formã perſcriberet,& nouæ religionis rudimenta cõtraderet. Sed poſt abſceſſum Erici,cum antiſtite pulſa religio. Siquidẽ Archonenſes abiecta obſidũ charitate, ꝓtiſtinũ ſtatuæ

cultum

cultũ repetentes, qua fide diuinũ ſuſceperunt, prodiderunt. Poſt hæc Ericus ordinatis in Dania rebus, amici curã importunitate omiſſam, accepta rerũ tranquillitate reſumpſit, iuuandiq; gratia eius vrbẽ aſylo Magno deuotam primo diripuit, mox igni ſubuertit. Interiecto anno Haraldo eidẽ opẽ iterato poſcenti, vniuerſam Daniæ claſſem ꝓ ſupplemento trãſmiſit. Collato bello viribus, Magnus inferior capitur. Quẽ Haraldus vita frui permiſſum, oculis ac genitalibus carere præcepit, ne aut luminũ voluptate regnũ appeteret, aut Veneris vſu vltricem ſui ſobolẽ procrearet. Cęcatus igitur caſtratusq; cum interrogaretur quem ex ſuis pœnã ſecum oculorum ſubire vellet, paucos ea re delectari reſpondit. Tunc quidã & forma ei ſimilimus, & militiam eius ſingulari fide cõplexus, ne ex tanta cliẽtela deeſſet, qui cum domino compati vellet, vltrò ſe ſupplicio obtulit, præfatus vt videnti ſimilimũ, ita luminibus orbato futurum. Qui quum virtute venerationẽ meruerit, apud improbos pœnam perſenſit. Magnus vero non tam animi virtute, quàm corporis debilitate continentiæ religionem amplexus, de ſceptrato cucullatus euaſit. Interea Ericus quæſitam armis pacem iuſtitiæ ornamentis excolere cupiens, conditas a maioribus leges, ac tunc penè ingenti bellorum tempeſtate ſubuerſas, ad priſtini vigoris habitum reuocauit, vtq; fortitudine fuerat, ita iuſtitia inſignis apparuit. Irrogatas minoribus iniurias ſuperiorum ſupplicijs penſabat, nihilq; familiaritati aut neceſſitudini parcẽs, aut ferro, aut laqueo inconſultã maiorum auaritiam caſtigabat. Quo ſtudio & principum odia, & plebis obſequia contraxit, euenitq; vt & potentibus formidoloſus, & popularibus percharus exiſteret. Idem rerum à ſe geſtarum virtutem tantis laudibus proſequi conſueuerat, vt veri interdum fidem excederet. Semel quoq; Erici ſalus ſatellitis eius ſomnio ſeruata proditur. Nam cum ex freto Sleſuicenſi Sialandiam petere ſtatuiſſet, quidam nautarum per quietem exiſtimauir per inculta montium iuga laſciuo admodum equo ſe prouehi, eoq; curſum citante inter vallium opaca præcipitatum crebris noctuarũ vnguibus laniari. Quod cum mane per iocum ſodalibus retuliſſet, Ericus ea viſione veluti periculi pręmonitus, ne eum nauigationis comitem haberet, in aliud ſe nauigium contulit, eoq; tutus ſocijs naufragio pereũtibus permanſit, lætatusq; eſt quod ſalutem ſuam alienæ rati, quàm proprię credere maluiſſet. Forte autẽ inter ipſum, Roskyldẽſemq; pontificem Eskillũ inimicitiæ primum, mox ſeditiones adoleuere. Qua in re antiſtes Petri Botyldæ filij collegiũ nactus, autoritate quam primam inter Sialandenſes habebat, in regis eos odium concitat, viribusq; publicæ conſternationis adiutus Sialandiæ eum terminis pellit. Quo exacto prouincialẽ populum in ſocietatẽ factiõis ſub titulo libertatis adſciſcit, à ſuſpectis obſides petit. Solos vero Skialmõis filios ſeditionis conſortiũ detrectantes ad populare conciliũ euocat, & ni ſtatuta die obſides tradant, bonis carituros minatur. Illi vero ad concionẽ ꝑuecti, nec minis victi, nec bonorũ pœna mulctati, ſolidũ tenuere propoſitũ. Sed vt ad eos impunitas redundauit, ita ad Eskillum pœna conceſſit. Rege enim cum Iutica claſſe reuerſo, patris ac patrui interuentu vſus, vicena auri talẽta mulctæ nomine ꝓſoluit. Petrus vero fatis ſuis vltionẽ præcurrentibus, pœnã quæ à rege parabatur, effugit. Per eadem tempora decedente Aſcero Lundenſi, de noui antiſtitis ſuffectione diuiduũ regis ac populi ſuffragiũ fuit. Siquidẽ Scanienſes ob egregia Aſceri merita Eskyllum arctiſſima ei conſanguinitate iunctũ, ne pontificiũ a familia diſcederet, ſuffragijs amplectuntur. Rex vero rubore fugationis ammonitus, neq; ſuorũ in Eskyllo dedecorũ oblitus, Rikonem Sleſuicenſem, qui nuper Alberto ſucceſſerat, quod in potiendo regno familiari eius opera vſus fuerat, eorũ arbitrio præferebat. Nec tamẽ hæc vota palàm ad litem & controuerſiam progreſſa fuerant, Scanis metu ſententiam occultantibus. Eodem tempore Plogus quidam claro inter Iutos loco natus tametſi regis militiam profiteretur, latentes capiti eius inſidias comparabat. Ad quem Rypam veniens, militię titulo ſtipendium poſtulabat. Quo recepto, datum ſibi cladis eius præmium reputabat. Et forte Ericus inter quoſdam populares acrius diſſidentes regali iudicatione componere rogatus, publica id concione exequi ſtatuebat. In qua quum Plogus cuidam ex plebe de ſe querenti ſatiſfacere iuberetur, dicendi ſimulatione facta nõ ſine lancea progreſſus, auditũ ſibi pręberi petiuit.

Magnus Sueoniæ rex non tã continentia quàm corporis debilitate, fit monachus.

Stabat autem & rex haſtæ innixus, turbātiq; ſilentiū populo manu ne obſtreperet innuebat. Quē Plogus loricam veſte tectā gerere exiſtimatū diu curioſis ſpeculatus oculis, vt inermē deprehendit, lancea tranſuerberauit. Et ne timidius dicere q̄ facere videretur, regē à ſe proſtratum vociferās, cæteros ad militum internitionē hortatur. Aulicis itaq; paſſim metu dilabentibus, Ericus Haquini filius, cui ex patientia cognomen obuenit, egregiū fortitudinis exemplū præbuit. Diu ſiquidē exanime regis corpus gladio protexit, ſocijsq; in fugam lapſis, ſolus ex tot commilitonibus intrepidū mētis habitum tenuit, dignus vt ei in regnum ſucceſſor fieret, pro quo etiam extincto pugnam gerere perſtitiſſet. Iamq; vacantē Daniæ poſſeſſionē nemo ſanguinis virtutisue fiducia aut petere, aut rapere præſumebat. Quippe Sueno Erici, Kanutus Magni, & Waldemarus Kanuti filius nondum regno tempeſtiui fuere. Chriſtiernus vero Waldemarum paterno cuius vltionem adiuuerat regno digniſſimum prædicabat. Quem honorem mater multis & grauibus periculis obſitum, ac vix quidem adultis geſtabilem pernicioſum paruulo futurum aduertens, poſcenti puerum Chriſtierno tradere recuſauit, maioribus id munus deberi præfata. Poſtremo pertinacius inſiſtētem iureiurando obſtringit, in regem eum eligi nō paſſurū. Quo Chriſtiernus ad populum & concionē vſq; perlato, patris eius beneficia memorat, vt domi leges & iura ſtabilierit, vt foris hoſtē repreſſerit, vt furtis rapiniſq; patriam vacuefecerit, vt Daniam pene exhauſtam & exanguem Sclauiæ magiſtram reddiderit, vt etiam vnicuiq; per vim amiſſa ad integrū reſtituerit, vtq; cunctis his operibus ſanguini ſuo regnum deferri meruerit. Verum cum filius eius nondum maturos imperio annos acceperit, neque Danis ſub auſpicijs puerilibus rem gerere militatem expediat, virum debere circunſpici, qui vſq; ad prouectam pupilli ætatem tutorio regnum nomine procuraret. In quod munus aptius neminem quàm Ericum ſuperioris Erici ex filia nepotem, quod audacia ac pietate pręſtaret, maternumq; genus ex regibus duceret, adſciſci poſſe, adulto rerum ſummā pupillo ceſſuram. Ita Erico & populi fauor, & pueri maieſtas vires regias dedit. Hic præter ſolam animi fortitudinem nihil à natura dotis acceperat, ſicut prudentia vacuus, ita patum amœnus eloquio. Cæterum adeò ſalutis ſuæ prodigus eſſe conſueuerat, vt bellum commiſſurus ne ſingulariter in hoſtem procurreret, arctius à ſuis obſeruari ſoleret. Tunc Eskyllus cognito regem apud Iutiam deceſſiſſe, repente in Scaniam maioris ſacerdotij affectatione peruehitur. Ericus vero infectum antedeceſſoris propoſitum circa Ryconem explere cupiens, pontificalis ei dignitatis incrementa tribuere geſtiebat. Scanienſes autem vltima quæque perpeti, quàm pontificium in nouam transferre familiam prçoptantes, bellum aduerſum regem decernunt. Quo ille cognito, ne multorum inimicitias vnius viri familiaritate contraheret, propoſito ſuo cupide ceſſit, Eskylloq; ſedem mutare permiſſo, Rykonem Sialandiæ præſulem mediantibus cleri ſuffragijs, creat. Interea Olauus Haraldi filius Noruagia reuerſus, patrimonium ſuum inter bella ciuilia à patruo occupatum hæreditatis titulo repoſcit. Cuius petitioni Ericus illam antiquitatis legem oppoſuit, qua reis patriæ bonorum pœna decernitur. Patremq; ſiquidem eius peregrino milite aduerſum patriam vſum, decretam hac lege ſententiā incurriſſe. Igitur Olauus perinde ac iuſtum belli titulum accepiſſet, cupidius oblatam ſeditionis occaſionem amplectitur. Siquidem acceptam repulſæ contumeliam ad nouarū rerum licentiam tranſtulit, deq; priuati patrimonij repetitore totius regni inhiator euaſit. Verum diſſimulato odio, per inſidias regem opprimere ſtatuit. Quem in Arna Lundenſi hoſpitio diuerſantem noctu adortus, primum à vigilibus clandeſtinum eius aduentum ſpeculatis excipitur. Qui mox reflexis equis ſepultos ſomno milites clamore eminus in arma concitant, primiq; portas tueri parant. Auxilijs deinde ſuperuenientium ſociorum adiuti, hoſtilem repulere conatum. Olauus perinde ac ſuo propoſito victus in Suetiam contendit, ſed mox Erico Scania excedente reuertit, concionemq; in valle Arnenſi ſub edicto contractam liberioris vitæ promiſſis aggreſſus, regium ſibi nomen illecto popularium fauore conciuit. Quod indigne ferens Eskillus, bellum ei Lundenſi manu cupidius quàm proſperius infert. A quo ſuperatus primum mox in vrbe ad quam ex prælio confugerat ob-

Olauus ſuffragijs populi promiſſis corrupti regium nomen adipiſcitur.

obſeſſus, poſtremo neceſſitate victus, obſidibus datis, fideq́; ſub ſacramẽtõ ꝓmiſſa ſalutem paciſcitur. Sed poſtmodum ex Olaui diſceſſu competẽtem fugæ copiam nactus, Erici charitatem & obſidum, ſaluti & iuriſiurandi religioni ſpecioſa temeritate præpoſuit: neq; nefas duxit extortum ſacramenti vinculum voluntariæ amicitiæ cultu conuellere. Cuius affectum atq; conſtantiam rex ad ſe in Sialandiam venientis ampliſſimi ruris vicorumq́; complurium datione penſauit. Verum Scania impenſius Olauum fouente, ipſe veluti in antiſtitis fuga per abſentiam victus, reparandę fortunę gratia ad littus more gentis Landora appellatum, expeditionis nomine crebra claſſe peruehitur. Cuius loci ſuſpectam admodum fortunam habebat, fabuloſæ cuiuſdam opinionis credulus, qua reges id littus aggreſſi in annũ duraturi negantur. Sed dum per præſentiam fata metuit, abſens victoria caruit. Siquidem tellure perinde ac fatali malo abſtinens, neque ferri, ſed ruris violentiam in metu reponens, copias in aciem dirigit, easq́; Eskyllo proferendas committit. Qui pontificalium ſacrorum quàm rei militaris peritior, perſimilem priori fortunam expertus, triſte regi ſpectaculum fuit. Cuius mali intuitu diſcere Ericus moneriq́; poterat, plus viribus ſuis duces, quàm fœmineis debere figmentis. Quibus ſuperſtitionum laqueis, quóue credulitatis errore animum tunc eius obſeſſum putemus, cum ipſe qui aliàs adeò manu ſtrenuus exiſtere conſueuerat, vt ne temere in hoſtem ſe mitteret, à militibus contineri neceſſe haberet, tunc veluti metu pugnam detrectans, in vicino ſe per abſentiam ſuperari conſpiceret? Qua victoria Olauus veluti ipſum iam Ericum deleſſet ſupra modum erectus, pontificales opes æque ac regias abſque reſpectu religionis inuadit, & in cõtumeliam Eskylli, à quo bis ſe prouocatum meminerat, cuidam eiuſdem nominis ſacerdoti pontificij geſtionem aſſignat. Deinde tanquam vniuerſas æmuli vires ſuperiore prælio contudiſſet, omnibus corporum munimentis apud Lundiam relictis, aliàs locorum & metu & armis vacuus proficiſcitur. Quo accepto, rex contractis vndique leuibus & quæ fors obtulerat nauigijs, noctu è Sialandia traiecit exercitum, amicis è Scania nauigationi ſuæ ductum eminus ſcintillarum ſilicibus excuſſarum ſplendore præbentibus, fortiſſimos quatuor Olauianæ militiæ viros domi interceptos, aquis obruendos curauit. Adulterinum pontificem à veri ſacerdotij ſacramentis exutum, ſuſpendio finiuit. Arma deinde hoſtium gratam militibus prædam occupauit. His denique vſus, Olauum apud Glumſtorp vicum conſerto prælio ſupẽrauit. Qui in Gothiam confugiens, interiectis diebus per Blekingiam reuertitur, itemque ab Erico fugatus cum ad montium anguſtias perueniſſet, eorum præſidio fretus proxime inſequentes deleuit. Partem quoque exercitus in oſtium terga traiecit, eaque manu propemodum Lundenſes abſumpſit. Super hæc omnia fugam capeſſit. Deinde veluti rebus in Scania parum fœliciter prouenientibus bellum in Sialandiam transfert, fortunam loco mutare cupiens. Vbi ab incolis Rykonis ductum ſecutis, apud Bythingam amnem bello victus in Hallandiam excurrit. Ex qua rurſum Sialandiam petens, cum ex agreſtibus antiſtitem in vico Ramloſa moram habere cognoſceret, noctu tacitus in vicinia manſit. De cuius cubiculo certior per matutinum eius officium factus, oſtio militem inuehi iubet. Ad cuius tuitionem procurrentes cubicularij in limine trucidantur. Antiſtes ipſe extremę neceſſitatis periculis obſeſſum ſe videns, religione ſaluti poſtpoſita, ceruicem ſcuto ſubiecit, aditúque hoſtem inſigni pugna prohibuit: clericis interim qui & epiſtolarum eius & anuli curam habebant, conuulſas penè ianuas admoto puluinorum cumulo reprimentibus. Igitur ædem Olauus quia armis non poterat, flammis attentabat.

At pontifex enſe quàm igni conſumi ſpecioſius ratus conferendi cũ Olauo ſermonis pacem efflagitat, benignaq́; eius ꝓmiſſione firmatus, exſerto foribus capite trucidatur. Igitur Olauus vltionẽ parricidio cõſecutus cupide in littus decurrit, vtq́; nauigia tacitꝰ deſeruit, ita cõcitus eadẽ repetiuit, ante fuga & nauigatiõe vſus; q̃ rex nunciũ facti qui tũc in vicinia morabatur acciperet. Quo cognito Romanus antiſtes acerbiſſima aduerſus eũ execratione vſus, cęteris ꝑ Europã põtificib. ſimiliter in ipſum ꝓnunciãdi detulit poteſtatẽ. Mãdatũ quoq; ad vniuerſos Iutiæ põtifi

ces dedit, vt ſententias aduerſum ſacrilegam eius impietatem debita animaduerſione deſtringendas curarent, indignum vſu ſacrorum exiſtimans, qui celebrem eorum miniſtrum oppreſſerit. Ericus vero comperto Olauum Hallandiam petere feſtinatò poſt eum peruehitur. Cuius aduentu Olauus apud Aryſtadium nunciato, vicini pontis beneficio fugæ conſuluit, eoq́; poſt tergum abrupto, in proxima ripa tutus conſedit. Pauci ex militibus eius quibus ob virtutem aut torporem fuga tardior erat, à ſuperuenientibus occupati funduntur. Tunc Ingimarus quidam vetus Erici miles, æmulum eius non bellorum impendio, ſed leui inſidiarũ momẽto tollendum ratus, illectusq́; ſiue præmij ſpe, ſiue gloriæ cupidine, transfugæ titulo Olauum petiuit, eumq́; tranſitionis ſimulatione ſecutus, tandem in publico pergentem equi pernicitate fretus, telo traijcere deſtinauit: compleſſetq́; votum, ni Olauus repente equo delapſus, imminens iaculum induſtria corporis declinatione vitaſſet. Deinde citatum acrius equum, dum incautius fugę compendium quęrit, in paluſtre cœnum pręcipitem agit, eiusq́; voraginibus implicatus, opprimitur, propoſito parum reſpondente fortuna. Poſt hæc Ericus nuptiarum ſolicitatus affectu Bremorum antiſtitis Harwici germanam vxorem duxit, natu quidem nobilem, ſed non tam pudicitia quàm parentela conſpicuam. Cuius inſtinctu vetera regum latifundia in eos maxime quorum forti opera aduerſus Olauum vſus fuerat, dono contulit, neque regijs opibus quo minus ſuſcepta pro ſe pericula repenſaret, pepercit: quaſi ad hoc tantum eas recepiſſet vt in alios largitione transfunderet, totasq́; ſtipendij loco militibus erogaret. Poſtremo ęmulum apud Thiutã amnem cum maiore copiarum parte bello deleuit. Verum non eadem virtute peregrina ac domeſtica bella confecit. Expeditiones enim quas aduerſum Sclauos ductabat, non tam timori eis quàm ludibrio fuere. Adeo enim apud eum inertia omnia ſolutaq́; fuere, vt ne à viro quidem edita putarentur. Infimi cuiuſque in ſoluenda militia arbitrium ſequebatur. Sæpe lixarum redeundum vociferantium clamorẽ ſecutus, claſſem dimiſit. Ob cuius mollitiem animata Barbarorum atrocitas, non ſolum eum foris peruagantem contempſit, ſed etiam domi conſiſtentem inuaſit. Qui cum in Fyoniam forte è Sialandia nauigatione contenderet, piratas poſt tergum imminere conſpiciens, auide petito littore, armamentisq́; omnibus in prædam relictis, non ſine rubore & metu nauigio ceſſit. Interiectis annis cum apud Sialandiam febri ſe implicatum ſentiret, Fyoniam vſque, cuius erat oriundus, conceſſit, ſpiritum vbi acceperat redditurus. Illic deſperato languoris remedio quia corpori non poterat, ſpiritui conſulere cupiens, regiam veſtem cuculla permutat, vocataq́; militum cohorte palàm regno renunciat. Creditum enim eſt, & à ſacrorum peritis traditum, nihil abolendis piaculis pœnitentię religione valentius reperiri. Tunc Elyuus à vico Wiſingo, qui & ipſe ægro cum alijs aſſidebat, cunctos de creando rege circunſpectos eſſe ſuffragijs iubet, vtpote præſenti iam militia liberos. Quæ vox vitam regis quantulacunq; reſtabat abſumpſit, ægre ferentis adhuc viuo ſibi ſucceſſorem inquiri.

Salutis conſequendæ gratia rex morti proximus, pro regia veſte monachalem induit.

Defuncto Erico ambiguum plebis de regno ſuffragium fuit. Quippe Kanutus in Iutia, Sueno apud Sialandiam, Magni alter, alter ſuperioris Erici filius, ingenti ambitu regnum petebant. Siquidem hunc paterna, illum auita merita venerabilem faciebant. Suenone itaque Sialandenſium ſuffragia ambiente, ac pleriſque petitionem eius fauorabiliter accipientibus, Olauus cognomine Balbus priſci moris æmulatione permotus, cunctos qui regium ei nomen tribuerent, ipſumque ſi reciperet execratus, adduci ſe poſſe negabat, vt in hanc vocem inconſulta patriæ maieſtate procurreret, aut regium honorem priuato præter publicum regni conſenſum deferret. Siquidem electionis locum Sialandiam eſſe, ius vero penes popularis arbitrij communitatem conſiſtere memorabat. Hæſitantibus cunctis, atq; a ſententia aliquantulum cedentibus, Steno quidam ſpreto veterum ritu, Suenonem occultis à ſe promiſſis aggreſſum, regio primus nomine cenſuit, maioremq́; concionis partem ad ſimilem vocis auſum induxit. Itaque ſententiam eius proſecutum vulgus, quod arbitrio ſuo paulo ante permittere verebatur: pari mox ſuffragio comprobabat. Eodem quoque autore populus Sialandenſis creatum

à ſe

à ſe regem finitimorum conſenſu fulciri cupiens, Iacobo Colonis filio ſingularis facundię viro legationem compoſitam & ſubornatam committit, qui Scanienſes adulatione dignitatis ad ſocietatem electionis impelleret. Idem Suenoni cõmes in Scaniam datus, accepta dicendi copia, docet noluiſſe Sialandos quicquam ſuper regio delectu ſententijs ſuis præter Scanicum arrogare conſenſum, ſed hunc ſequi in cunctis quàm pręcurrere malle, ſine eo nihil magnæ rei executuros: verum Suenonis inſitam animis charitatem habere, eumq; ſibi in regem dummodo Scanica allubeſcant ſuffragia exoptare, quem præter propriæ indolis claritatem, etiam patris auiq; merita commendarent. Meminiſſe deinde monet, vt ſoli cæteras Danorum vires obtriuerint, vt patri eius ad extremam penè deſperationem redacto, nihilq; præter interitum præſtolanti imperium dederint, obſecratq; humanitate qua illum exceperant, filium proſequantur. Ita Sialandenſium affectũ indicans, ſed factum reticens, omniũ Suenoni ſuffragia conciliauit, quos ad hunc fauorem non ſolum Sialandenſium legatio, ſed etiam propriæ eorum virtutis memoria concitabat. Kanutus quoq; eodem à Iutis honore prouehitur, indignantibus Suenonem temeraria geminæ concionis audacia regium occupaſſe vocabulum. Inde Sialandiam potiendæ eius libidine ijſdem fretus accedit. Poſt hæc maximum pontificem Eſkillum, eundemq; Suenonianæ partis fautorem occultis ad defectionem promiſſis impellit: quibus incenſus antiſtes Kanuto per internuntios mandat, claſſe Scaniam petat, ſeq; belli ſocium pollicetur: vt autem occaſionẽ ſibi trãſitionis cõſciſceret, ac lubricũ fidei ſuæ rationabilis cauſę titulo coloraret, acceptas à Suenone iniurias fingit, & quaſi cum eo controuerſiam initurus, cõtractis colloquij ſimulatione militibus, Lũdiam quæ & Suenonem habebat petiuit. Vbi dum compoſitionis negocia falsò geruntur, Kanutum ex ijs quos ad ſpeculandum eius aduentum præmiſerat, adeſſe cognoſcit. Nec colloquium ſoluere moratus, ignotum cæteris conſilium ſuum eadem hora repente detexit. Siquidẽ elatis ſignis, præcipiti in littus equitatu contendit. Cuius aduentum Kanutus nauigatione præcurrens, littori copias mandare noluit, ſed in altum nauigia reijciẽs damnata promiſſoris fide Sialandiam reuertit. Ita præſens conſilium non cedentibus ex ſententia rebus fortuna deluſit. Sueno vero properantem ab vrbe pontificem ſubſecutus, reuertentem bello ſuperat, captumq; quia publica cuſtodia nõ ſuppetebat in excelſam Laurentianæ ædis partem attollit, eiq; templum ergaſtulo fecit. Eapropter execrationis (quæ ſuprema pontificum vltio eſt) cenſuram metuens, non ſolum eum captione eruit, ſed etiam agreſti vico, magnaq; Burgundæ inſulæ parte, quò ſynceriorẽ eius fauorem impetraret, donauit. Poſt hæc ſine ipſo apud Slangetorp ruralem Sialandiæ villam bellum cum æmulo facit, eumq; cruentiſſimo prælio ſuperatum inſula pellit, victor in Scaniam redit, Kanutus in Iutiã refugus ceſſit. Per eadẽ tempora Romanus antiſtes Barbaricæ tempeſtatis procella rem diuinam penè obrutam euerſamq; conſpiciens, datis per Europam epiſtolis, vniuerſos Chriſtianæ credulitatis hoſtes ab eius cultoribus oppugnari præcepit. Singulæ autem catholicorum prouinciæ confinem ſibi Barbariem inceſſere iubebantur. Ne ergo Dani priuatæ militiæ rebus, publicæ religionis officia detrectarent, ſumptis ſacræ peregrinationis inſignibus imperium amplectuntur. Igitur Kanutus ac Sueno inuicem obſidibus datis, depoſitisq; inimicitiarum exercitijs, rei melius gerendæ gratia pacem pro tempore ſtatuunt, reuocatumq; à ſuis viſceribus ferrum, ad ſacrorum vindictam conuertunt. Diſcordiam itaq; à regni æmulatione profectam ſociæ expeditionis fœdere caſtigantes, iunctis viribus Sclauiam petunt, Germanis ex condicto diuerſam eius inuadentibus plagam. Iuti Kanuto duce, Hetbienſes Suenone, hoſtilem occupant portum. Superueniunt extremi Sialandenſes ac Scani, prioremq; claſſem prout cuiq; locus patebat ſua circũincludunt. Occurrunt in littore Saxones & ipſi vindicandæ religionis cupientiſſimi, militiæ ſocij Danis futuri. Mox Dobinum inſigne piratica oppidum, ab vtroq; circunſidetur exercitu, omni Danica multitudine præter paucos claſſis cuſtodes nauigia relinquente. Quorum raritate cognita Rugiam primam obſeſſis opẽ inimicæ claſſis oppreſſione porrigere ſtatuunt. Mox Scanos quos ordo proximos

offerebat adorti, fermè omnes fuderunt. Iutis iocundam eorum cladem ducentibus, neq; ſocios computantibus quos duce à ſe diuerſos nouerant. Sed & forenſis nondum pugnæ memoria exoleuerat, & recens partium odium æſtuabat. Adeò quos priuatæ iræ agitant, publica nunquam communio fœderat. Aſcerus vero Roskildenſis qui claſſis à rege curam acceperat, ſuo repēte nauigio per ignauiam cedens mercatorum cymba aduectus conſcēdit, eoq; latebram nactus, quos ſpecioſo pugnæ exemplo ad fortitudinē incitare debuerat, deformis fugæ ſpectaculo territabat. Primum autem Scani ne timidioribus fuga ſuppeteret, cōmunibus vinculis arctius naues in claſſem ſociāt, mox victi nexus induſtriè procuratos fortuitis ruptionibus lacerant, parsq; ferro perijt, pars necem ſibi inter vndas præcipitio maturauit. Cumq; Rugiani complures ob magnitudinem naues captu difficiles animaduerterent, multitudinis ſpecie metum eis ingerere cupientes, claſſem ſuam abductis cæſorum nauigiis duplicant, eademq; perinde ac remigum plena tentorijs inſtruunt, vacuitatem vmbraculis obſcurantes. Vſi ſunt & alio non minore mentiendæ claſſis ingenio. Noctibus enim tacita nauigatione in altum pergentes, diluculo referuntur imaginem recentis claſſis, & ſuperueniētium auxiliorum effigiem præbituri. Sed crebro id agentium fruſtra calliditas fuit. Interea Danis obſidionem arcētibus, eorum claſſis piratico bello nunciatur oppreſſa. Hac fama reuocati correptis nauium reliquijs Rugianos reſiſtere formidantes, portu propellunt, ſociorumq; ſtragem fuga hoſtium vlciſcuntur, ob interfectorum cadauera parum adhuc nauigabili ponto. Suenoni vero naui qua venerat ſpoliato, ſuam cedere Kanutus Liburnicam voluit, ſed ſuſpecta æmuli humanitas erat, oblatūq; notabatur obſequium. Nam cum eius partes incolumes, ſuasq; propemodum exhauſtas videret, alieno nauigio reditum experiri fiſus nō eſt. Sleſuicum deuectus interiecto tempore prior Kanuto Sialandiam occupat, Roſkildiamq; mœnium inopem receptaculi gratia vallo foſſaq; cōplectitur. Cuius cuſtodia Ebboni mandata, in Scaniam pergit. Kanutus vero Scanienſium damnis benigne ſecum à fortuna actum exiſtimans, eamq; tantum ſibi virium addidiſſe, quantum æmulo depreſſiſſet reputans, ne res eius proxima clade corruptas, ocio recreari permitteret, Sialandiam tam ſibi quàm hoſti diuidua ope familiarem, Iutis pręcipuè fretus ingreditur, ei potiſſimum ceſſuram ratus à quo primum occupata fuiſſet. Vbi comperto Roskildiā deſciuiſſe, portasq; ſibi Ebbone filio Skialmonis autore clauſiſſe, Sunonem quendam ſola loquacitate inſignem, nec tam conſilio gnarum quàm amœnum eloquio, qui eam ad deditionem hortaretur præmittit. Is cum ad oppidum perueniſſet, primum ante vallum laſciue & diſcurſim obequitans, mox compoſiti volubilitate ſermonis propugnaculis inſiſtentes aggreſſus, legationis mandata facundius quàm fœlicius explicabat. Quem Ebbo de induſtria blādis ac mitibus verbis excipiens, emiſſis deditionis ſimulatione iuuenibus prendendum curauit. Quorum vnus paulatim ei propior factus, ius fræni violentius occupat, cæterisq; equum à tergo pulſantibus, captum ciuibus ligatum adducit. Is primo compedum pœna coërcitus, poſtmodum ſuperueniente Suenone luminibus ſpoliatus improuidæ exhortationis pœnas pependit. Hęc audiens Kanutus potiendę vrbis diffidentia, in Iutiam reuertit, vtq; rerum cōmoditas affuit, Sialandiam ſpe reparandæ fortunæ, parte qua maris anfractibus interluitur inopinatam intrauit, improuidam quoq; Roskildiam capit, & penates Ebbonis ad Suenonē elapſi incendio diruit. Vnde ne impenſarum inopia arctatus diſcederet, publico ſtipendio alimentorum ei ſubſidia decernuntur. Par Scanienſibus circa Suenonem affectus inceſſerat. Ne enim labente ſumptu veluti ciborū penuria afflictus arma deſerere cogeretur, publicæ eum collationis commeatibus proſequuntur. Tanta inter partes virtutis & gloriæ æmulatio fuit. Interea nobiliſſimi Iutorum, & in rebus bellicis ſingulari militiæ laude conſpicui, duabus Suenonem Liburnicis petiuerunt. Quorum viribus ſuccinctus aſſumpto Eskillo, manum in Sialandiam traiecit, ac prope Thorſtam vicū bello cum Kanuto concurrit. Vbi inclinata ſuorū acie timidiorum fugā ſecutus, fortiorum victoria reuocatur, & dum vinci credidit, victor repētinus euaſit. Kanutū vero ſui, ſiue qđ tenerą adhuc ætate eſſet, ſiue quia belli

cum

eum implicare periculis nollent,in aciem deſcendere paſſi non ſunt,pro duce pugnæ ſpectatorem effectum. Interiectis diebus Waldemarus diui Kanuti filius,armis tūc primum per ætatem maturus,ſed paterna in Kanuto merita peroſus Sueno ni ſe iungit,in eius caſtris militiæ tirocinium habiturus: cuius fauor plurimum Suenoni virium conciliauit. A quo paternæ præfecturæ dignitate donatus, Kanutum quendam Henrici filium ſub Kanuto Magni filio eiuſdem beneficij titulis inhiantem, crebra belli congreſſione perdomuit. Nec minor ipſis mediocris rei, q̃ regibus ſummę æmulatio erat. Semper autem ad Waldemarum victoria redundauit. Erat autē Kanutus inſignis facundia,ſed moribus effuſiſſimus. Sueno & fortunæ fauore, & virium incrementis accinctus in Fioniam excedit, mox æmulum apud Iutiā perſecuturus: vbi ab exule quodā Ethlero ſolicitatus bellum in Holſatios parat, abunde minora ad traijciendum nauigia promittente. Incolæ ſiquidem quo tranſitus impeditior foret,pontē conuulſerant. Veniētibus Eydorā, promiſſoris incuria binas tantum nauiculas exhibuerat: quarū altera Sueno ſuos præcedere cupiens,ſaniore militum ſententia reuocatur, rogatus propoſitum hoſtiū aliena traiectione prænoſcere,neq; proprijs rem periculis explorare. Siquidē haud procul eis latebrā eſſe, partem copiarū quātum à ſe ſuperādam crediderint irrupturis. Nec falſa prædictio fuit. Holſatij quippe vicinis ſe ſaltibus occultantes, patienter primorum aditū præſtolantur: tranſuectisq; quos à ſe capi poſſe confiderent,procurſu facto, omnes aut neci aut captioni ſubijciunt: quanq̃ Danis in propulſando periculo animus non deeſſet, vtpote qui nec fugere poſſent, & in regis oculis pugnam edere neceſſe haberent. Ita noſtros ad virtutē capeſſendam & ſalutis deſperatio,& pæſens ducis incitabat aſpectus. Quorum periculis exturbati ſcafarū magiſtri, circa palos medio amne defixos hærebant, neq; reſiduos tranſuehere, neque trāſlatos referre auſi. Itaque nec regi ad procedendum, nec victis ad reſiliendum opi fuere. Interea Kanutus ſumptuoſis militiæ impenſis oneratus, nec minorē occidentis humanitatem inuenit,quàm orientis nuper expertus fuerat. Siquidē agreſtium placide tractatorū ſtipendia contraxit, tali Iutorū beneficio vſus, quale pridem apud Sialandios acceperat. Huius Sueno congreſſu vitato,Scaniā reuiſit,exiguis militiæ reliquijs integram æmuli manum attētare formidans. Interiecto tempore receptis precio captiuis ſecurus Iutiam adiri conſtituit. Peragranti Fioniam Ebbonis è vita nunciatur exceſſus. Cuius fato deiectus, relatis in Sialandiam copiis præſens belli propoſitum deſerit,militemq́ue plangere quàm æmulum inceſſere maluit. Adeo enim familiariter eo vſus, vt nihil in foro, nihil in caſtris, abſque ipſius adminiſtratione curaret, inq́ue priuatis ac publicis negocijs prorſus ex eius arbitrio ſententiáque penderet. At vbi recens funeris mœror exoleuit, bellum nouaturus per Fioniam in Iutiam decurrens, Wibergenſes regiorum vectigalium immunitatem pactos,ad bella pro ſe ſuſcipienda perduxit. Huc Kanutus magnis orientis viribus ſuccinctus aduehitur, victor haud dubie futurus ni ſuadentibus amicis equeſtrem militiam pedeſtri mutaſſet. Siquidem optimates eius ſuperiorum bellorum admoniti, quibus rem infœliciter equitando geſſere, ne fugæ facultas ignauos abriperet,neceſſitatem ſibi inferre tentantes, equorum adminicula ſubmouēda duxerunt. Kanutum cum paucis equitibus peditū medium faciunt belli merita æſtimaturum,nec aliàs Sueno rebus ſuis impenſius diffidebat. Vt autē hoſtes vltro militiæ expedimentis exui vidit, ſumma ſpe extremam deſperationem mutauit. Neq; enim ignorabat equitatu uacuos lentam & ignobilem militiam edituros, plusq; ſibi præſidij demere quàm duramenti cōſciſcere. Et ne ei ſimilis manus deeſſe videretur, Wibergenſes vtpote rei equeſtris ignaros, pedeſtri prælio militare præcepit, nonnullos inter ſagittarios & funditores diſpertit. His leuia tormenta ſaxaq; iactilia pro armis fuere. Proxime eis ab vtroque latere equites iungit, mox hoſtium terga preſſuros. Committendi taliter prælij præcipuus autor ei Waldemarus extabat, corpus annis tenerum, animum induſtria præualidum habens. Is ſiquidem pedites peditibus opponendos, latera autē & terga ab equitibus inceſſenda docuerat. Kanutus dupliciter inſtructi hoſtis cōſilium ex apparatu cognoſcens, opportunitatem inſidijs negare diſpoſuit. Quibus vt copiam demeret,

neque ſuos à tergo circumueniri pateretur, opus impetu ratus, totam ma num inconſertiſſimos pedites inducit, eoſque paſſim & varie reſiſtentes penè omnes oppreſſit: nec ea tamen virtute periculum propulit. Quippe Sueno vtrinque ex latere aduerſarios, partito equitatu circumuolat, deturbatiſque equis quos retro aciem fugæ metu locauerat, ancipiti incurſu concluſos exagitabat. Quod vbi videt Kanutus tranſuerſis aciem principijs inſtruit, reuocatamq; à pedinbus pugnam, ad equites tranſtulit. Quippe à tergo inſtantibus ora aduertere neceſſe habuit. Sueno vero cum & armis diffideret, & equorum pericula formidaret, tranſuerſis eos prælijs fatigare, non manum cum eis acie conſerere, non pugnandi copiam facere, ſed incerto Marte ludificatos, æſtu ac laſſitudine ſuperandos curabat: eos grauiſſime adortus qui communi acie longius excedentes, audacius ſemet propulſandis obiecere periculis. Varijs igitur irruptionibus laceſſiti, crebroq; impetu & obliquis concurſibus lacerati, tandem virium inopia ad tãtam corporis laſſitudinem peruenerunt, vt præter communem belligerandi morem in ipſo certaminis ardore ſeſſione pauſarẽt. Cumq; nec ad fugam, nec ad pugnam vis vlla ſuppeteret, dum ſolicite ſalutis præſidia circumſpiciunt, oppidum cuius paulò antè incolas fuderant, compoſita acie paulatim accedere tutiſſimum dicunt, ſubſidij loco hoſtium tectis vſuri. Eo igitur ſeruatis ordinibus inceſſum emouent, procuratis qui à tergo curarent, hoſtemq; retrogradi pellerent. Tanta plerunq; neceſſitatis fiducia eſt. Tunc Barcho quidam promptiſſimus Suenonis miles ab aduerſarijs vndique circumuentus, innumeram manum admirabili ſolus virtute ſuſtinuit. Tandem obſuſis ſudore oculis, pulſo clypeo ambas bipenni manus inſerere, promiſcue cædem facere, hoſtes ac ſocios iuxta ferire, nulli propius inſtanti parcere. Quo viſo Waldemarus cui multa ſecum ex veteri conuictu familiaritas erat, memoria priſcæ charitatis euectus equo ocius aduolat, extremis amici rebus adeſſe cupiens. Quem Barcho aduerſarium ratus, relata bipenni inſtantem appetit. Sed Waldemarus prærepto eo ictum ocyor anteuenit. Manubrio ſolo ſcapulæ eius vehementer impacto ferrũ excidit. Vix hominem inter tot arma, tot hoſtes obnixius contranitentem ſeruare potuit. Diu tandem obluctatum abducit, inuitumq; ſaluti reſtituit. Qui poſtquam ſe ab amiciſſimo ſalutari captione pertrahi videt, libenter quidem eius opem excipere dixit, ſed non ita vti hac velle vt captiuorum more clunes equi ſequendo, fœdum de ſe ſpectaculum faciat. Verum ex parte Kanuti alij confeſtim fugam facere, pars oppido latebram quærere, nonnulli per medias eius plateas erũpere: Kanutus ipſe per anguſtiſſimas vici partes, equo vectus eripitur. Occupati qui in vicum profugerant, & in vnam ædium captiui tradũtur. Ad quos introgreſſo rege Helias Ripenſis antiſtes circunſpectis omnibus, hortulanum regi æmulandum aiebat, qui vtilibus herbis incrementa conciliat, noxijs locum vacuefacit. Quod dictum ſpecie horridũ, ſi quis altius mente perſpiciat ſumma induſtria procuratum fateatur neceſſe eſt. Abciſe enim rem, ſed copioſe diſſeruit. Cui ſi Sueno obſecutus fuiſſet, profecto omnem æmuli fiduciam ſepeliſſet. Qui licet iniuriarum nomine vindictam à captis exigere potuiſſet, ad mitiorẽ tamen ſententiam ingenita ſibi pietate deflexus, pleriſq; redimendi copiam fecit, alioſq; ſacramento, alios ſponſione in fidem acceptos, morte mulctare paſſus nõ eſt. Ex quibus binos duntaxat peculiaribus flagitijs obſitos, alterum quia terram latrocinijs vitam egerat, alterum quod optime de ſe merentem virum per inſidias dormientem oppreſſerat, capite pœnas ſoluere iuſſit: in neutro belli, in vtroq; ſceleris negocium puniens. Complures ex ſuperioribus tributæ ſibi ſalutis immemores, acceptum ab hoſte beneficium repetita Kanuti militia neglexerunt, eiſq; priſtina fides recenti charior erat. At Kanutus ab Alaburgo Liuthuſium petẽs, apud vitricum Suerconem exul aliquandiu demoratus eſt. Huc ſiquidem occiſo, Magno Kanuti mater coniugio obuenit. Tunc vero laceræ Danorum res diſiectæq; fuere, cum interius ſociali bello flagrante, exterius piratica peſtis ingrueret. Cuius propulſandæ cauſa, Sueno toti Sclauiæ bellum crebrius quàm proſperius inferebat. Neque enim tanta illi in prælijs perſeuerantia, quantus furor atque impetus fuit. Nam cum receptui conſulere debebat, tam auide littus repetere conſueuit, vt par

Danorum propter ſui regis ignauiam ſtatus afflictiſſimus.

vt par fugæ reductio videretur. Neque ſuorum ei res curæ fuere, dummodo prior ipſe nauigium rapuiſſet. Quæ regis ignauia tantam Sclauis audaciam dedit, vt crebro copias eius reuertentes opprimerent. Ipſe quoque Wibergam adhuc munimenti expertem, quo tutiori ſibi receptaculo foret, terreis mœnibus clauſit, magniſq; eam ſtipendijs inſtruxit. At Kanutus apud Sueciam primùm vitrico optatus, mox onuſtus haberi cœpit, ita vt pro comparandis alimentis quicquid illic prædiorum poſſederat venditaret. Neq; enim vlla gens exules aut promptius recipit, aut facilius reſpuit. Sed & filius Suerconis Ioannes, vt plurimum ſtrenuus ita parum facetus, irriſorio carmine fugam eius præliaq; retexuit, & quaſi cantilenæ ſpecie pudibundi hominis verecundiam laceſſiuit: vt enim hoſpitem rubore & contemptu perfunderet, fortunam ipſius ludibrio laceſſere cœpit, aſperſiſq; iocis, & ignominioſo verborum genere, ignauiam ei belliq; triſtes exprobrabat euentus. His Kanutus opprobrijs irritatus, nauigio commeatuq; empto, plurimũ in auunculi & materna ſiſus neceſſitudine, Poloniam profugit. Quem illi maternæ rei nomine regni conſortionẽ appetere rati, cæteris in locis admiſſum, munimentis excipere non paſſi ſunt. Ad vltimum eum ne placida ſatis fronte conſpiciunt, inſontem notantes, cum propinquo charitatem deberent. Augebat hunc metum recens maioris eorum fratris depulſio. Itaq; receptus quidem, ſed nullam, vt dixi, vrbium intrare permiſſus, ad præfectum Saxoniæ Henricum peruehitur. Apud quem minorem ſpe ſua fortunam expertus, Hamburgenſem antiſtitem Hartuicum accedit, iampridem Danis iuridictioni ſuæ exemptis infenſum. A quo humaniſſime habitus, belliq; tandem ſubſidia mutuatus, domeſticorum militum fidem, tacita legatione pertentat. Reſponſum eſt omnes ad eum ocyſſime tranſituros, datamq; Suenoni fidem, priſtina mutaturos. Qua promiſſione ſecurior factus, peregrina manu Iutiam intrat. Sed & ſuis nec humanitas Suenonis, nec obſidum charitas, nec periurij reſpectus, quo minus ad eum ſigna referrent obſtaculo fuit. At Sueno vbi de eius aduentu cognouit, virium diffidẽtia apud Wibergam recentibus à ſe munimentis excultam, obſidionem ferre conſtituit. Vbi ad ſuſtentandã ſumptuum neceſſitatem, bona eorum qui ad Kanutum conceſſerant rapinis exhaurit, prædaq; ſtipendia contrahit.

At Kanutus ex proximæ pugnæ euentu, vrbem oppugnare diffiſus, formidata locorum fortuna, procul mœnibus caſtra conſtituit, operiri volens quoad æmulus protelatis diebus alimentorum egeſtate vexatus, aut turpiter fugam, aut temere bellum arriperet. Ea Kanuti ſpes Suenoni victoriæ fuit. Eodem tempore Bruno quidam qui & Kanutum ipſe è Saxonia ſecutus fuerat, ſiue Suenonis inſtinctu corruptus, cum quo vetuſta ſibi ſocietas erat, ſiue delati belli tædio ſatiatus impetrata vtcunque licentia cum aliquot Ripam ſeceſſit. Sueno vero cum rem familiarem magnis in vrbe ſumptibus exhauſiſſet, neque trahendi diutius belli materiam circunſpiceret, audendum aliquid cum periculo ratus, noctu magnis itineribus tacitus ad hoſtium caſtra contendit, eoſq; mane diuina curantes, improuidos irrumpit. Quibus repentino metu perculſis, vt cuiq; animus erat, alijs fugam, alijs arma capere negotium fuit. Medius horum interfluebat riuus occultis voraginibus frequens, ſed vno duntaxat vado meabilis, quod Suenonianis incognitum, Kanuticis notum prior loci inſpectio fecerat. Exiguus idem & obſcurus olim, nunc belli inclytus fama. Igitur qui irruperant ignorantia loci inuias riui partes aggreſſi, præcipitatis equis improuidi impetus pœnas dedere. Experti periculum eminus inſtant, fundiſque ac iaculis prouocant congreſſum, prohibente lacuna. Tunc Saxones oſtentandæ virtutis auidi, ne rebus locus officeret, equis vadum inſiliunt. Waldemarus poſtquam id loci equitabile videt tanquam hoſtes tranſitu prohibiturus, eò freno conuertit, aduerſoq; cum eis equo cõcurrens, impactam vni lanceam ingenuo militandi more perfregit. Sed contra in ipſo gurgite ita quaternis ſimul haſtis excipitur, vt equus in clunes conſideret, ipſe tamẽ ob egregiam equitandi peritiam ſella pelli nequiret. Quintam inter frõtem galeamque defixam, adacto capulo colliſam auulſit. His malis liber, arrepto equo cum paucis vadum ſuperat, & ne ſecuturis anguſtias faceret, procul riuo ſecedit, ibiq; facta acie pugnã

capeſſit. Quinetiam totam hoſtium turbam quoad omnis ſociorum permeaſſet exercitus, parua manu ſuſtinuit, Suenoniꝗ; certiſſimus autor victoriæ fuit. Quo opem ferente, Kanuti partes fugam fecere. Grãdem quippe ex ſuperioribus prælijs metum hauſerant, eorumꝗ; memoriam abijcere nequeuntes, ægris ſemper, infractisꝗ; animis erant. Adeo enim Kanuticorum animos res aduerſæ corruperãt, vt maiore fortitudinis parte defecti, perſeueranter hoſtẽ ferre nequirent, nimioꝗ; timoris captu hebetatis animis, faciles ſemper in fugam exiſterent. Saxones vero quibus agitatio militaris familiarior erat, equeſtri exercitatione vſi, crebro equorum reiectu victoribus inſultabant, ita fugam moderantes, vt eam non ſine ordine & regimine dirigere viderentur. Promptiſſimus horum Folradus eo prælio cadit, neq; captorem reperire quiuit, quanquam obrutus prendi ſe plurimum precaretur. Cæteri interdiu male fugientes oppido noctu manſerunt, vbi à fugæ perſecutoribus intercepti, hoſpitio necantur. Condixerant enim victores nemini parcere deuictorum, tum Saxonum odio, tum quia proximo bello captos & à ſe redimendi poteſtate donatos, denuo hoſtes experti fuiſſent. Kanuto Saxonia refugio fuit. De cuius fuga Ripenſes vti acta erat ab intermeantibus edocti, quo plus victori placerent, confeſtim Brunonem capiunt, Suenonis in breui iudicio præſentandum. Quem Sueno oblatum aliquandiu familiarius habuit, mox donatũ abire permittit. Quæ res ei apud conterraneos ſuſpicioni primum, mox cladi atq; exitio fuit. Fuere enim interfectorum propinqui qui crederent eum pecunia à Suenone corruptum, ſociorum ſalutẽ iniquiſſimo ſubuertiſſe conſilio: declinati belli argumento doli coniecturam trahentes, neq; aliud beneficentiam regis, quam fraudis præmium extitiſſe putantes. Cui cum de perfidia diem dixiſſent, omnemꝗ; accuſationis ſuæ vim validiſſima eius defenſione eluſam viderent, inuictũ foro inſidijs occupant. Sueno perinde ac priuatis periculis liber, ad publica propulſanda animum induxit. Locis marinis natura munitis, complura agreſtium præſidia condidit. Bina caſtra, alterum in Fionia, in Sialandia alterum propter fretum molitur. quæ piratis timori, incolis vero receptui forent. Sed à Sclauis vtrunq; conuulſum proditur. Bellum cum ipſis magna apud Fioniam virtute geſſit. Quorum copias ita cæcidit, vt pleriſq; militum palmas ferro præroſas habentibus, media digitorum caro crudeſceret. Eo tempore propter incurſus qui à maritimis crebri prædonibus edebantur, apud Roskildiam Wethemanno autore piratica cœpit: cuius hæc diſciplina, hi mores fuere. Nauigia piratæ magis idonea ſibi viſa, abſq; poſſeſſoris permiſſu aſſumendi poteſtatem habebant, octaua acquiſitorum parte naulum daturi. Nauigationem orſuri, apud ſacerdotes præteritæ vitæ piacula deplorabant, eorumꝗ; religioſa animaduerſione puniti, perinde ac ſtatim deceſſuri, diuina altaris libamenta ſumebant, cuncta proſperius ceſſura rati, ſi rite Deum ante bella placaſſent. Patuo viarico ſumpto, onera & impedimenta vitabant, armatura ac cibo ſimpliciter contenti, nihilꝗ; quod nauigationem moraretur amplexi. Multæ illis vigiliæ, multaꝗ; parſimonia erat. Remorum manubrijs conſidendo innixi, ſomnum carpebant. Quoties propter littora illis nauigatio erat, eadem antè ſpeculatoribus perluſtranda mandabant, ne quid incompertum fortè vel improuiſum occurreret. Inſulas ad quas vento afflarentur petebant, miſſis qui loca procellis auerſa percurrerent, quod peregrina claſſis tranquillis ſoleat portubus delectari. Crebrum eis cum hoſte certamen, ſed vbiq; facilis, ac pene incruenta victoria fuit. Prædam ex æquo pattiebantur, nec maior gubernatoris portio quàm priuati remigis erat. Chriſtianos quos expugnata claſſe captiuos repererãt, amictu donatos ad propria dimittebant: tanta eis in cõterraneos humanitas erat. Octogenas & binas piraticas puppes varie & viciſſim cepere, nunquam ipſi claſſem viginti duabus frequentiorem habentes. Stipendijs defecti, impenſas à ciuibus contrahebant, præmij loco prædæ dimidium recepturis. Hic piraticæ cultus, vt dixi, Roskildiæ cœptus, ab vrbis gremio etiam ad agreſtes manauit, ab omni ferme Sialandiæ parte ſubſidia mutuatus. Enimuero anguſtus primum ac tenuis, magna beui incremẽta contraxit. Sed neq; ante redditam terris pacem vlla ex parte remiſſior fuit. Interea Kanutus Friſiam minorem, quæ & ipſa Danicarum eſt partiũ, cum paucis exilij comitibus petit.

petit. Diues agri prouincia eſt, pecoribus opulens. Cæterum confinis oceano patet humilis, ita vt eius interdũ æſtibus eluatur. Qui ne irrumpãt, vallo littus omne præcingitur: quod ſi fortè perfregerint, inundant campos, vicos & ſata demergunt. Neque enim illic locus natura alius alio editior extat. Plerunq; agros ab imo conuulſos aliò loci traiiciunt, locum eorum occupante lacuna, in quorum conſederint præſidijs poſſidendos. Inundationem comitatur feracitas. Gramine tellus exuberat, torrefacta in ſalem gleba decoquitur. Hyeme cõtinuò celatur æſtu, ſtagni ſpeciem præbentibus campis: vnde & in qua rerum parte locanda fuerit, pené ambiguum natura fecit, cum alia anni parte nauigationis patiens, alia aratri capax exiſtat. Incolæ eius natura feroces, corporibus agiles, anxiam & grauem armaturam contemnunt, ancilibus vtuntur, miſſilibus dimicant, Agros ſcrobibus cingunt, ſaltus contulis edunt. Penates in editum ſubiecto glebarum aceruo prouehunt. Hos à Friſonum gente conditos, nomine & linguæ ſocietas teſtimonio eſt. Quibus nouas quærentibus ſedes, ea fortè tellus obuenit, quam paluſtrem primum ac humidam longo durauere cultu. Adminiſtratio deinde prouinciæ ſub noſtris regibus eſſe cœpit. A qua Kanutus cum fortè præſidium imploraſſet, prompto omnium fauore ſuſcipitur, pollicitus ſe eis aliquid de conſuetæ penſionis onere laxaturum. Auidi promiſſionis Friſi, intuitu exilis præmij, immani ſe negocio onerant. Ac primum mœnia propter Mildam fluuium, quis eum reciperent, condunt, Tantulo ſtipendio ingens militia ſtetit. Sueno reditus eius opinione accepta, Iutis in equitatum digeſtis à Sialandis & Scanis claſſem adſciſcit. Ex qua nonnullas naues Sleſuici ſubductas ad Eidorani vſque ſolorenus pertrahendas curauit, ne ea pars hoſtibus elapſui foret. Quæ res ei impendio magis quàm vſui fuit. Inde cum copijs ad recens oppidum pergit. Id inter paludes amnemq; ſitum natura quàm opere munitius erat. A latere ei Milda fluuius fuit anguſtis alueis, ſed placide manantibus aquis. Quod quia rex ob anguſtias exercitu circumuenire non poterat, locis ex copia idoneis caſtra defigit. Deinde cæſis virgultis, quæ nemus proximum offerebat, ad peragrandas paludes conſtramenta fieri iubet, quibus cum oppottunum foret, velut pontibus vterentur. Interea quidam ex Friſica iuuentute, ſiue moræ impatientes, ſiue vegetioribus animis virtutis iactandæ cupidi, prouocandi gratia, riuum qui inter caſtra medius erat conſueta arte tranſiliunt, vagumq; eminus hoſtem inceſſunt. Nec laceſſentibus obuij defuerunt. Complures ex vtroque agmine huic ſe certamini ingerunt, ſuorum quique pericula propulſuri, neutris communis fortunæ negocium patienter inſpectare valentibus. Itaque paulatim creſcente pugna, adeò omnium huc animi confluxerunt, vt ex eo belli præſultu, totius victoriæ ſumma pendere videretur. Quo viſo, filius Thorſtani Petrus, omnium regis arcanorum particeps, non ignarus Friſicæ temeritatis, confeſtim armari exercitum, præſtolariq; caſtris paratum iubet. Huius rei inſcij Friſones, rota amnem manu repente tranſuolant, rati ſine paratu regem in caſtris eſſe. Ita audacius quàm prudentius omnis eorum irrupit exercitus, inopinatum hoſtem opprimere auidus. Sed Suenonianis non ſegnius occurſantibus, ad notas ſibi refugere paludes. Quas mox equites factorum à ſe pontium ſtramentis vſi facile ſuperant, tranſlatique fugam acerrime perſequuntur. Aliud quoq; ferro ſibi compendium ſtruũt. Nam tanta in fugientes ſtrages exercita eſt, vt conſtratis cadaueribus, amnis mox à victoribus permeari potuerit. Fuſis Friſonibus, Kanutus cum paucis exilij ſocijs eques elabitur. Reliquis fugæ expertibus oppidum receptui fuit. Cui Sueno Kanutum ineſſe ratus, obſeſſos quàm poterat infenſus aggreditur, ſperans obtentione eius totius belli finem futurũ. Saucios integris mutat, feſſis requietos ſuccedere iubet, diurno prælio nocturnum ſociat, omniq; inſtãtia curat ne laſſis quies remedio ſiat. Addebat obſeſſis animũ recens captiuorum occiſio, nec cuiquam à victore toties læſo venia ſperabatur. Contrà rex ſi pugnam remitteret, neque mox oppido potiretur, Freſos auxilio obſeſſis futuros timebat, ideoque perſeuerantiore prælio opus ducebat. Sic metus vtrinque pugnandi pertinaciam fecerat. Nec interdiu dimicaſſe contenti, noctem quoque bello contribuunt. Tunc vero anceps prælium erat. Cum fortè Waldemarus cla-

Friſia minor alia anni parte nauigationis, alia rurſus aratronis eſt patiens.

Non ſolum die, verumetiã de nocte pugnatum.

more cominus orto, Freſos inſtare ratus, in partē qua ſtrepitus exaudiebatur cum ſignis accurrit, ſociosq; perquàm ſtrenue repugnantes, errore noctis eluſus oppreſſit. Ita fortiſſimi animi dux temporis habitu circumuentus, quibus opē ferre decreuerat, cladem atq; exitium irrogauit. Oppidani aſſiduis plagis & continua laſſitudine exhauſti, nullumq; pugnæ ſupplementum habentes, cum nec vires, nec vulnera vllo momenti ſpacio recreare quiuiſſent, deſperatis rebus dedidere ſe regi. Cuius fidem atq; clementiam, vltrà ac rati fuerant, experti ſunt. Tum vero rex & in Plogo, qui Ericum occiderat, ſingulare pietatis ſpecimen dedit. Neq; enim à patris interfectore pœnas exigere voluit, plus deditionis moribus, quàm vltionis aculeis debiturus. Cæteros quoq; nec morte nec captione mulctatos abſq; redemptione dimittit, præfatus ſe eorum obſequia ac odia iuxtà æſtimaturum. Nihil enim ijs proſpere ceſſurum, qui toties mobili fide & ſacramento fuiſſent. Dimiſſi cum duce exilium amplectuntur. Id enim gratiæ apud ſuos Kanutus habebat, vt nulli vnquam fortuna eius faſtidio eſſet. At Freſones mulctæ nomine duo milia librarū regi cum obſidibus pendunt. Poſt hæc ſiue rubore fugæ, ſiue naturæ ſtoliditate compuncti, Waldemarū obſecrant, precetur regem, bellum cum eis hac lege iteret, vt victor æquam priori ſummam recipiat: victus, ex veteri penſione quantū Kanutus ſpoponderat, remittat. Ille precantium temeritatē incertosq; pugnæ euentus ſolertius æſtimans, extremæ dementiæ voces conſilij ſui ſalubritate cohibuit, perquam ſtultum affirmando victos, à victore noxias belli conditiones expetere. Interea Kanutus apud Germaniam Friderică Romano recenter imperio functum auxilij imploratione ſollicitat, promittens ſe patriæ procurationem in eius beneficio repoſiturum. Imperator cui & ſumma naturæ calliditas, & maxima proferendi imperij cupiditas eſſet, tantū alieni in ditionem ſuam redigere auidus, Suenonem veteris amicitiæ & commilitij monitū, promiſſo honoris incremento ad colloquendū ſibi ſimulatione charitatis inuitat, eximiā ſibi viſendi eius cupidinem inceſſiſſe ſignificans, ſed Romanæ maieſtatis amplitudinē quo minus eum accedat obſiſtere. Quippe Sueno adoleſcentiæ tempore militaris rei perdiſcendæ gratia, Conradi Cæſaris clientelā ingreſſus, cū Friderico adhuc priuatæ fortunæ, quem & ætate & ingenio æquabat, diu ſodalitatis officia geſſerat. Itaq; nō quod fallaciſſimi hominis commentis crederet, aut æmulo aſylū demere vellet, ſed vt ſola ſe Germanis fama cognitum etiam ſpectandum ſubijceret, præſentemq; famæ ſuæ miratoribus exhiberet, cultiore pompa inſtructus mandatum exequitur. Nec parum gloriæ apud curiam magnificentia clientelæ & apparatus oſtentatione contraxit, totiusq; in ſe Germaniæ oculos ob virtutis admirationem conuertit. Merſburgum oppidū theutonicæ nobilitatis frequentia complerū ingreſſus, ab imperatore primum veneranter habitus, mox vario accuſationis genere vexatus, diſparē promiſſis fidem expertus eſt. Cui demū conditiones huiuſcemodi proferūtur, vt imperatoris ipſe, eius vero Kanutus renunciata regni affectatione militem ageret, beneficij iure Sialandiā recepturus. Alioqui imperatoris vires Kanuto obtentui fore, expeditāq; cum eo manum in Daniā eſſe mittendam, quæ vel Suenonis præcurreret reditum, vel confeſtim impugnaret aduentū. Sueno in re tam anxia, aut periclitandum ſibi, aut parendum fore cognoſcens, ſimulata aſſenſione paterna bona quibus in Sialandia abundabat, tanquam peculiaria à conditionis tenore ſublegit, ne violandæ pactionis omnis domi deeſſet occaſio. Quod quia Germanico iuri familiare erat, ad miſſu facile fuit. In hoc Kanutus pacti parum credulus, Waldemarū qui cum Suenone aderat ſponſorem efflagitat, fidem eius integritatemq; tutiſſimum rerum ſuarū pignus exiſtimans. Neq; enim alium ex regio comitatu, pari conſtantia pro capite ſuo excubiturum putauit. Ille Suenonianæ perfidiæ conſcius, cum vanam ac lubricam compoſitionis fidem aduerteret, ne alienā in ſe labem recidere pateretur, ſponſionē pertinacius abnuit. Tandem rege compellente, vix atq; ægre vadimonium dixit, præfatus ſe ſi Sueno pactum perrumperet, Kanuti partibus acceſſurum: probata vtrinq; conditione diſceſſum eſt. Reuerſus in regnum Sueno, deq; æmulo comitem nactus, remiſſis è veſtigio literis, fidem Cęſaris aperta fraudis exprobratione damnauit: initasq;

Sueno pactū quod cum Cæſare pepigerat, reſcindit.

taſq; cum eo pactiones,obſequij negatione ſubuerrit,in eas ſe conditiones fallaciter adductum affirmans,in quas Danicorum adhuc regum nemo cōceſſerit. Præterea Kanuto iuſta petenti, prouinciali duntaxat adminiſtratione cōceſſa, regios penates à cætera ſe conditione ſecreuiſſe dicebat. Fraudatus pacto Kanutus, vadem ſollicitat. Qui quum regem deſerere, vel ſponſionem corrumpere, æque fœdum putaret, vtrobique famæ periculum contemplatus, mutare pactum quàm euertere maluit, ſtatuens vt quum rex Sialandiā commeatui ſuo neceſſariam duceret, aliud pro ea Kanuto ſtipendium aſſignaret, nec fructu parcius, nec ſpatio contractius, nec honore defectius. Aſſenſus conditioni rex, tripertitam Kanuto præfecturam conſtituit, eiq; in Iutia, Sialandia, ac Scania, peculiare beneficium tradit, interciſam loco dominationem minus ſolidæ poteſtatis geſturam exiſtimans. Huius rei Kanutus Waldemarum denuo prædem expoſcit. Quem velut antea repugnantem Sueno condendi fœderis auidus,ſponſionem iterare coēgit, negans ſi pacto obuiam iſſet,eius Kanutiue defectionem ægre laturum. Hoc fretus pignore Kanutus, cupide conditionibus fruitur. Igitur Sueno perinde ac bellorum metu ſolutus,in ſuperbiam lapſus patrios mores, quod parum ſibi viderentur exculti,tanquam agreſtes & inconditos,petita à finitimis vrbanitate mutauit: ſpretoq; Danico ritu Germanicum æmulatus eſt. Nam & cultum Saxonicū ſumpſit, & ne eo inuidioſius vteretur, militum ſtudia ad ſimilem veſtis vſum adduxit, ruſtici moris tædio,comptioris famulitij grege palatium inſtruens. Quinetiā epulandi ruſticitate depulſa,externas menſis comitates adſciuit, comeſſationumq; ritus cultiore miniſterio gerendos inſtituit. Nec ſolum cultum nouauit, ſed etiam edendi bibendiq; facetias tradidit. Idem ſtudij in nouāda clientela,aſciſcendiſq; ſatellitibus geſſit. Honores quippe nobilibus dēptos,hiſtrionibus deferebat: magniſq; & illuſtribus viris à latere ſuo ſepoſitis, in eorum locum turpium & effœminatorum familiam ſubrogabat, vt abiectu maiorum,minorumq; prouectu, prorſus eximias potētiæ ſuæ vires oſtenderet, ditatiq; fortunam ſuam beneficio regis, non generis imputarent. Nec inſolentiæ eius auaritia defuit. Siquidem lucroſa ſibi illorum fata, quorum bona auxiſſet conſtituit,pupillorumq; parentibus emortuis expilator euaſit. Neq; nephas duxit eorum liberos egeſtati ſubigere,quorum opera regni opes ipſe ſuſceperit. Ipſos quoq; milites prius à ſe locupletatos, ad vilem paupertatis ſtatum beneficij ſui pœnitentia adductus reiecit. Quinetiam ingentis clientelæ voracitate compulſus,prouincialia miniſteria,impēſaſq; ab agreſtibus arctius exigere cœpit. Itaq; dum militum luxui conſulit, plebis fauorem amittit. Præterea controuerſiarum iura eatenus ſacramenti religione ſubnixa, ad palæſtras & palmas athlethicas relegauit, iudiciumq; rationis ſpeculationi debitum,in ſola corporum exercitatione conſtituit. Et ne quid faſtui deeſſet,in communibus ſuggeſtis concionari faſtigio ſuo indignum ducebat. Quam ob rem æqua vulgarium alloquia contemnendo,editioribus locis occupatis, ſuppoſitę plebi ſuperne ius dicere conſueuit. Crebræ quoque ei cum Lundenſi pontifice ſimultates,maiore fructu quam iactura fuere. Ea tempeſtate Karolo Hallādię præſide prouinciam egreſſo,coningem eius,ſororemq; viduam Sueiconis filius Ioannes excellentis earum puchritudinis opinione corruptus, ad libidinis commercium raptas in Suetiam vſque deuexit. Quibus tam contumelioſe vſus proditur, vt eas in ſtupri vices noctibus euocaret alternis, ingenuæ pudicitiæ fœminas, obſcœniſſima fœditate proculcans: neque aut huius matronalem torum, aut illius cœlibem caſtimoniam, quo minus voluptatum ſuarum ignibus indulgeret reueritus. Ad vltimum patriæ & populo tantæ temeritatis facinus execrante, vtranque remiſit. Quod flagitium Sueno perinde ac commune probrū in omne Sueonum regnum vlciſci ſtatuit, publicum ruborem communibus armis ſubmouendum exiſtimans. Sed nuptiarum apparatu præuentus, quippe Saxonum ſatrapæ Conradi filiam nuper deſponſam vxorem ducturus erat, propior priuatæ copulæ, quàm publicæ vindictæ militiam retentabat. Per hanc Suenonem in peregrinos ritus adductum falſa plebis opinio referebat, eiuſq; ſuper conſuetudinum nouitate conſilium accuſabat. Per eadem tempora Nicolaus vrbis Romæ cardi-

Impudicitia plurimumq; ſimul concurrētium flagitiorum mira narratio.

nalis Britannicum permenſus oceanum, Noruagiam Lundenſium adhuc ditioni parentem, immunitate conceſſa, maximi pontificatus titulis inſigniuit. Quod in Suetia quoque legationis poteſtate peragere cupiens, Sueonibus & Gothis devrbe, & perſona tanto muneri idonea concordare nequeuntibus, certamini decus negauit, rudémque adhuc religionis barbariem ſummo ſacrorum honore dignatus non eſt. Verum inſpecto temporis habitu, cum per oceanum reuerti hibernę nauigationis m .tu in periculis duceret, Daniam reditui ſuo percommodam arbitratus, offenſam eius ex Noruagiæ promotione contractam beneficij deliniamento ſedare conſtituit. Eskyllum igitur mandatis aggreſſus, plus nouæ dignitatis quã veteris amiſerit, recepturum promittit, definiens ſe ereptæ Noruagię damna, Suetici primatus munere penſaturum. Rapuit promiſſum Eskyllus cupidéque legati copiam flagitat. Qui veniens apud ipſum futurum Suetici ſacerdotij inſigne depoſuit, dandum ei in quem concors Sueonum Gothorúmque ſuffragium conueniſſet. Statuit quoque vt quicunque maximi Sueonum pontifices creandi eſſent, pallio à curia dato, per Lundenſem inſignirentur antiſtitem, eámq; ſedem perpetuo vererentur obſequio. In hoc priuilegio dato confirmationem à curia adſciſcendã promittit: quod effectu perfacile fuit. Siquidem Romam reuerſus, decedẽre Eugenio maximus pontifex ſubrogatus eſt, peregitque publicæ religionis præſul quod priuatæ legationis miniſter annuerat. Qui mox vſurpatione poſterorum firmatus, ſub hoc vſque tempus, antiqui tenoris obſeruatione perfruitur. His peractis Nicolaus nondum Dania egreſſus, Sueuonem Suetica meditabundum bella, Romana induſtria à propoſito reuocare conatus, locorum difficilium, inopis regni infructuoſæ victoriæ habitum prætendebat. Siquidem eius militiæ negocium ingẽs, fructus exiguos fore, priusq; ei cum vaſtis & immanibus ſcopulis, quàm cum hoſte certandum. Quo victo nihil præter ignobilem prædam, & ſordida ſpolia victoribus occupandum.

Postremo cum ſtolidam regis perſeuerantiam conſilij ſui ſapientia ſuperare nequiret, inertiam eius facetiſſimè cauillatus eſt. Nam araneam cum æmulari dicebat, quæ telarum figmentis cum diſcrimine vitę, & viſcerum ſuorum egeſtione conſertis, quid niſi ſcarrabeos putres & vilia prenderet animalia? Cuius exẽpli euidentia, araneæ regem, militiam telæ, victoriam venatui conſerebat. Ita auidũ ducem exiguę rei cupiditate ſeipſum viribus exinaniẽtẽ inutili bello delectari monſtrabat. Cuius Sueno dignitatem potius quàm monitum veneratus, abeũtem que eum ad regni fines vſq; commeatibus proſecutus, deſtinati olim belli ſtudium animo reuocauit: quippe quem magis potiendæ Suetiæ cupido, quàm aut iniuriæ dolor, aut pudoris irritamentum accenderat. Maximam ſiquidem inuadendæ eius opportunitatem, tum ob ſeniũ imbelliamq; Suerconis, tum ob factiones inter eundem & plebem recenter ortas (nam Ioannem agreſtes concionantem occiderãt) arbitrabatur. Spe quoq; tam rata victoriam complectebatur, vt ante militiæ exordium inter milites ſuos Sueticarum iura prouinciarum, tanquam belli præmia partiretur. Duo quoque ex proceribus eius ad opinionem vnius Suericæ virginis libidinis æmulatione correpti, magnis inter ſe iurgijs diſſidere cœperunt. Cuius nuptias rex in beneficio ſuo reponere par æſtimans, capta Suetia fortiori connubium pollicetur. Quo promiſſo libidinis æmulis magnum virtutis certamẽ ingeſſit. Tanta apud Danos fruendæ Suetię fiducia fuit. Interea Suerco belli metu crebras ad eum de pace legationes direxit, ſed nullis conditionibus ad eam impetrandam aſſurgere valuit. Igitur fruſtra fatigari ſe videns, non ſe prælio offerre, non arma, non expeditionem parare, ſed ignotos locorum receſſus quærere, ſummamq; belli Sueonibus credere. Vt autem Sueno difficillimorum itinerum euitaret anfractus, inſtrumentum belli hyemis expectatione ſuſpẽdit, ab aſtrictis glacie paludibus profectionis compendium petiturus. Hyberni itaque temporis beneficium nactus, expeditiora legit itinera, rapinisq; & incendio Finniam prædabundus aggreditur. Occurrunt indigenæ ſupplices, patriam ſeq; dedentes: nec ſic ſe ſubtraxiſſe contenti, etiam commeatibus præbitis, hoſpitalitatis eum obſequijs proſequuntur. Poſt hæc Werendiam intrat. Vbi ab incolis neq; Marte neq; deditione

exce-

nis omnia, ferroq́; peruadit, viris ac fœminis paſſim ſolitudinum inacceſſa petentibus. Sed & præaltæ niuium moles totis ferme campis inceſſerant, frigorisq́; tanta vis erat, vt vberibus admoti infantes, algore hebetatis membris inter ipſa lactis alimenta decederent, matresq́; ſimili fato propinquæ, extincta pignora moribundis complexibus attrectarent. Dani quoq; eadem aëris inclementia afflicti, non in caſtris noctes exigere, non militares excubias obſeruare, pars ſoco ſibi, pars tecto conſulere, aëris non armorum ſæuitiam in metu reponere, cuncti plus cœlum quàm hoſtem cauere. Werendenſes autem quoad regis gratiam paciſcerentur, iter intercipere cupientes, cęſis minoribus trūcarum arborum coaugmentis, faucium quas permeaturus eſſet anguſta præcludunt. Tantis ſiquidem circumiacentium rupium anfractibus claudebantur, vt abſque ingenti diſpendio à latere præteriri nequirent. Quorum auſu rex inter cœnitandum accepto, moræ omnis impatiens, diſcuſſis menſis equum inuolat, militibusq́; adeſſe iuſſis, ad rupem concitus fertur, indigne ferēs cœptorum ſuorum curſum vilibus agreſtium obſtaculis retardari. Rogatus à Nicolao quodam iræ parcere, incertamq́; admodum rem curioſius explorare, interpellanti ſe, vxoratum quemq; timidiſſimum eſſe reſpōdit, ad eius nuptias alludens qui ducta coniuge poſtridie militiam ingreſſus fuerat. Ille ob contumelioſam monitorum ſuorum repulſam ira percitus, facturum ſe breui quod Sueno non audeat, ſubintexuit: exprobratamq́; ſibi ignominiam, inuicem in eum reiecto meticuloſitatis opprobrio vindicauit. Quæ vox ab iracundia profecta, celerem ipſius obitum ominata eſt. Vbi ventum ad fauces, delapſi equis milites, quanquam tenui armatura eſſent, quod eis feſtinationis ardor periculorum contemptum ingeſſerat, arboream ſtruem oppugnare cœperūt, indigenis qui ad eam defendendam conuenerant, ingenti pacem clamore poſcentibus. Tunc Nicolaus acceptam à rege contumeliam conſpicuæ probitatis operibus demere cupidus, ne magis vxorius quàm ſtrenuus videretur, dum conſerta truncorum robora obſtinato ad pericula gradu ſuperare conatur, ab agreſtibus è ſtrue tāquam ex muro propugnantibus caput haſta traiectus opprimitur. Similis aliorum conatus ſaxis ſudibusq́; repellitur. Sueno propinquitate noctis, impetusq́; præpropeti pœnitentia reuocatus, ſigno receptui dato prope aggerem caſtra conſtituit, luce poſtera maiore vi ac paratu prælium exequuturus. Verum hoſtibus noctu ſibi diffugio conſulentibus, mane vacuum propugnatoribus iter nullo negocio ſuperauit. Werendos deinde reſiſtendi fiducia defectos, in fidē accepit. Igitur cum pleraq; ſibi ex voluntate reſpōdere cognoſceret, fœlicibus fortunæ experimētis euectus, in omnem ſe Suetiā effundere ſtatuit. Sed nimietas frigoris equorumq́; exaſperitate itinerum inopiaque pabuli coorta debilitas, proceſſum negabant. Tunc qui ex equitibus ad pedites redacti fuerant, commilitonum equos ſuis oneribus inſtrauere, eosq́; prę ſe onuſtos agentes ignaro rege domū dilabebantur. Qui tandē furtiuū militiæ diſceſſum expertus, clandeſtinam eius elapſionem data reuertēdi licentia præcurrit, ſtatimq́; compendiaria ad Scanicā via curſum reflexit. Igitur Karolus cum Kanuto fratre receptorum obſidum fiducia ſpem liberæ tutæq́; reuerſionis præſumens, cum Hallandiæ propemodum confinijs acceſſiſſet, à Finnēſibus inſidias hoſpitalitate tegentibus conuiuio exceptus, maiorē noctis partem commeſſationibus extraxit. Temulentia grauis in horreum annona vacuum, pariter ſe & comites ſobrietate exutos cubitum recepit. Quibus altiore ſomno ſpirantibus, Finnenſes foris valuas obicibus obſerantes, igni ſparſere tectum. Iamq; maior eius conflagrauerat pars, priúſque ædes in cinerem prope collapſa fuerat, quàm preſſos mero ſenſus vis ardoris expungeret. Poſtremo propiore flammarum feruore correpti, dum nudi valuis erumpere geſtiunt, forinſecus eas obcluſas cognoſcunt. Vrgebat intus incendium, foris hoſtis vetabat egreſſum. Sed pręſens pœna ſequentis metum leuabat, inſtantisque mali periculum futuro triſtius ducebatur. Quo euenit vt Dani ferro quàm flammis opprimi præoptantes, validius conniſi præiecta foribus clauſtra conuellerent, vtq́; vnum periculorum effugerent, in aliud ruere non dubitarent. Egregiæ indolis pueri quos ſibi in clientelam Karolus reſpectu propinquitatis adſciuerat, abſq; ætatis miſeratione ſub Ni-

Vxorati reliquis timidiores æſtimati.

cæ amnis glaciem nudatis corporibus barbarorum ludibrio merſi, in eodē alueo fatum ac tumulum recepere. Ita paucorum agreſtium fraude maximæ expeditionis labor exinanitus eſt. Interiecto tēpore, plebs Scanica à principibus diſſidens, concione lecta in Arnam vallem armata ſucceſſit. Quoties enim in ea prouincia intolerabilia vulgi onera ducebantur, publica vi iniurijs occurrebatur. Adeò cum intolerabilis plebis ſeruitus ducitur, publicis armis libertas expetitur. Veritus ergo rex ne is tumultus ad grauiores regni motus progrederetur, coërcēdi eius gratia ad Scaniam è Sialandia traijciens, militaris manus fiducia agreſtium concionē acceſſit. Inermis ipſe equitibus vtebatur armatis, vt vim metuere potius quā ſtruere videretur. Cedente de induſtria vulgo, coronam ingreſſus multis & grauibus querimonijs exceptus eſt: ſed obſtrepente multitudinis clamore, defenſionis poteſtatem dicendiue copiam impetrare nequiuit: flagitandi ſilētij gratia dextram vulgo obtendens crebros lapidum iactus excepit. Adeo cōſternationis furor in contemptum maieſtatis exarſerat. Tunc Toko matre Sygne ortus, vir natu & facūdia, iuxta nobilis, primaq; regis amicitia præditus, in medium vulgi ſe proripit, obtentaq; omnium taciturnitate, imperitum concionis fragorem doctæ vocis autoritate compreſſit: ita ſuam temperans actionem, vt & præfectorum partes diſſimulāter protegeret, & manifeſtum patrocinium impertiret. Reuerſis ad propria agreſtibus, rex tantę contumelię deformitatē ſumma indignationis moleſtia proſecutus, complures Scaniæ vicos exuſſit, eamq; fermè totam perinde ac maieſtatis ream, rapinæ ſubiecit. Ipſos conſternationis autores ſpiritu, vel bonis priuauit, factioſos paupertate aut morte mulctandos iudicans. Nec Tokonem cuius ſalutari eloquio vſus fuerat, tametſi linguæ eius beneficio vulgi iram vitaſſet mulctæ expertem reliquit, plebem aduerſum ſe occulto eius conſilio concitatam affirmans. Ita ſæuiſſimis iracundiæ furijs prouocatus, odia ac familiaritates iuxta penſabat. Ea Suenonis irruptio Kanuto nouandarum rerum ſpem fiduciamq; reſtituit. Sed hunc auſum præcipue Suenonis ac Waldemari concordia caſtigabat. Nam quantum regis odium, tātam ducis apud omnes gratiam intuebatur, alteriusq; flagitia, alterius virtute redimi denotabat. Arbitri quoq; Kanuti prius ſodalem regi quàm ocium eripiendum rati, eius cum Waldemaro concordiā connubij affinitate cōponendam duxerunt. Cuius efficiendi gratia vterinam Kanuti ſororem Sophiā, apud Waldemarum eximia pulchritudinis laude de induſtria proſequebantur. Sed Waldemarus quo minus ad hanc copulam intenderet, inopiam virginis obſtare dicebat, quod patre Ruteno procreata, nullorum in Dania bonorum hæres exiſteret. Quanquam enim ſuaſoribus tacite pareret, plus ſe tamen paupertatem puellæ fugere, quàm ſpeciem ammirari fingebat. Igitur à Kanuto totius patrimonij ſui parte tertia ſponſalium loco promiſſa, puellam deſpondit, eamq; matronæ cuidam Hotildæ aduſq; maturam toro ætatem educandam committit. Quam ob rem neglectum ſanguinis vinculum, ac diu funeſtis odijs laceratum, tanta animorum integritate refectum eſt, vt nulla veterum inimicitiarum macula quas vel ipſi vel eorum parentes geſſiſſent, nouæ ſocietatis habitum infuſcaret. Quorum amicitia quo inuicē purior, hoc regi ſuſpectior extitit. Sed eos & tacite cauit, & palàm offendere metuit, quod maximam à ſe virium partem cum Waldemaro migraſſe cognoſceret, cuius fortunæ ſuam incumbere non dubitaſſet. Itaq; licet amborum fidem notaret, ſuſpicionem tamen ne odium proderet obſcurauit. Illi regiæ diſſimulationis haud inſcij, accepta commeādi licentia, quaſi bona ſua apud Sueciam inuiſitaturi, regem eius Suerconem accedunt. Re autem vera Kanuto Suerconis filiæ poſtulandę negocium fuit. Quorum præſentiam Suerco tanta affectione amplexatus eſt, vt pręteritis liberis futuræ affinitatis ſpe hæredes eos nuncupare proponeret. Quod votum ei ſiue filiorum inertia, ſiue excellētis proci nobilitas inſeminabat. Reuerſi itaq; hoc inuiſiores regi, quo hoſti concordia iunctiores fuere. Kanuto deinde in Iutiam digreſſo, Waldemaro vero Ringſtadiū inuiſente, Sueno poſt eum contentius pergit, conuentumq; diu perfidiæ & proditionis probris euerberat. Neganti, confictas à ſe literas tradit tanquam ab amicis porrectas, ſed titulo de induſtria vacantes, quæ eius ac Kanuti initam cum Suercone concordiā nunci-

nunciarent. Quo commento Waldemarus, quanquam iræ parciſſimus eſſet, ſupra modum accenſus, linguam nimio indignationis hauſtu repletam in contumeliam arguentis effundere non dubitauit: perfidiæ quoq; in eum exprobratione reiecta, non iam redargutione, ſed conuitio agebat, egregios operum ſuorum labores nugaci mendaciorum obiectu penſari vociferans. Adeoq; regem reſponſi ſui libertate permouerat, vt tentus ab eo eſſet, niſi milites operam ſuam in eius captionem negaſſent, quorum fauor impenſius ipſum quàm regem excoleret. Quam iniuriam poſtea apud Iutiam querimonia proſecutus, graues regi inimicitias peperit. Inde cum Kanuto magna totius Iutiæ claſſe in Sialandiam receſſit, non quod bellum regi inferre proponeret, ſed vt nouis conditionibus tutiorem eius circa ſe fidem efficeret. Quo apud Sundby maritimum vicum cum armatis obuio, diali colloquio de concordia actum. Compoſita pace, rex concubia nocte Roſkildiam reuertit. Interea Sclauorum expeditio ad orientales Sialandiæ partes inuſitatæ multitudinis claſſe nunciatur ingreſſa. Qui quoniam rus ante vaſtarent, cuncta prædæ vacua prætergreſſi, inopinatam aggredi Roſkildiam ſtatuunt. Igitur ne fumi indicio proderentur, incendio penitus abſtinebant. Accedebat eorum audaciæ, quod ex ſpeculatoribus otioſam vrbem regemq; procul ex ea profectum acceperant. Quo nuncio inſtructi, intacto rure, eam contentius petebant. Ex quibus nonnulli pernicioribus equis ſuburbium prope liminaq; ciuitatis acceſſerant. Rex ipſe dum nocturnam vigiliam ſopore auidius redimit, ſero paratu tanti diſcriminis nuncium excipiebat. Primus ex Danis Radulphus equeſtris militiæ apprime peritus, promptioris equi beneficio in hoſtem occurrit. Sed cum ſolitarius eſſet, nunc euitando hoſtes, nunc perſequendo, opem ab exercitio mutuatus eſt. Quoties inculta camporum offenderat, ob armaturæ molem ægrius fugam conficiebat. Nam Sclauos ſimili pondere vacuos liberior equorum pernicitas adiuuabat. Quo viſo, plus viribus equi quàm velocitati confiſus, curſum ad cultiores agros de induſtria dirigere cœpit. Igitur caballi quibus vires parum ſuppeterent, officiente ſtipula præſtantem robore equum imitari non poterant. Ita dum agilitatis equinæ certamen ad virium conamen tranſtulit, ab inſtantibus occupari nequiuit. Quippe denſior ſeges plus vilium iumentorum, quàm robuſti animalis curſum debilitauit. Interrogatus quis eſſet: mercatorem, reſpondit. Percontantibus quaſnam merces haberet: reſpondit, arma quibus equos commutare ſoleret. Sed & eum quem inſideret, hoc ſibi mercimonio obueniſſe ſubiunxit. Regem quoq; Roſkildiæ eſſe, rogatus aſſeruit. Illis eum neceſſarios ſuos allocuturum vrbe nuper exceſſiſſe dicentibus, egreſſum quidem eum ſed reuerſum aſtruxit. Quod quia cum ſpeculatorum affirmatione non conueniebat, in medacijs duxerunt. Idcirco autem Radulphus circa regis ſtatum veris vtendum putauit, quod ſi quà à ſe veraciter ederentur, contrario modo hoſtibus credidit exiſtimanda. Interea regij equites, vt quiſque apparatu velox ac manu ſtrenuus erat, Radulpho admixti in vnam cohortem ſe receperant, incurſaturi ilico hoſtem, ni Radulphus intuitu paucitatis auxilia ſociorum expectanda duxiſſet. Tantam eis victoriæ certitudinem aſſidua bellorum felicitas ſuggerebat. Contrà Sclaui reuocatos à præda ſocios in aciem corrogant. Radulphus vbi primum excitati pulueris indicio regem affore deprehendit, ſuperuenientis auxilij fiducia prælium facit. Cedentibus Sclauis cum pedites necarentur, equites ſeorſum in globum contracti, prius velut ex conſulto terga vertebant, mox imminentem à tergo regem, equitum eius paucitate conſpecta, conuerſi fugarunt. Quos Radulphus intermiſſa peditum ſtrage cum ſuis adortus, in veram & præcipitem fugam coëgit. Sed ab iiſdem longius inſectandis, quod equis præſtatent reuocatus, admixta regia cohorte, ferrum ad pedites retulit. Fugientibus tanta adhuc prædandi cupiditas inerat, vt occiſorum arietum corporibus pellem curſitando detraherent. Quantum in illorum pectoribus auaritiæ clauſum putemus, qui inter extrema pericula, abiectis armis, ignobilem prædam & vilia fugæ impedimenta quo melius ſibi conſulerent, deſerere paſſi non ſunt? Pauciſſimi ex eis in littus elapſi, per lubricum pelagi nando nauigia petiuerunt. Nonnulli fuga cupidius

inita, cæco metu vndas aggreſſi paſſim exanimati ſunt, præcipitato in mare ſpiritu, quem ab hoſte ſeruare ſtuduerant. Interea Sclauorum equites velut ex abdito prouolantes, victoriam regi è manibus per inſidias eripere conabantur. Igitur Dani, dum ad finem pugnæ peruentum autumant, prælium iterant. Quorum virtute victi Sclaui, fuga auidius ſumpta adeò ſalutem ſuam ferro ſubtrahere geſtiebant, vt per maritimæ rupis ardua, ſemet cum equis effœminato pauore præcipitantes, vitam finirent, & inter ſcopulos ſpiritum deformi corporum ruina deponerent, quem audacter in acie profundere dubitaſſent. Abducendis igitur nauigijs ob ingentem nautarum ſtragem, ægre remigia ſuppetebant. Iiſdem temporibus effuſis piraticæ habenis à Wandalicis finibus Eidoram vſque, omnes per orientem vici incolis vidui, ruraq́; culturæ expertia iacuere. Sialandia ab ortu & meridie, marcida ſitu vaſtitate torpebat. Siquidem agreſtium inops patriæ loco prædonibus fuit. Fioniæ nihil reſiduum præter paucos incolas piratica fecerat. Falſtria ſpacio quàm virtute contractior, incolarum fortitudine paruitatis damna penſabat. Quippe tributarij ignara iugi, aut pacto hoſtem, aut viribus ſubmouebat. At Lalandia tametſi Falſtriæ granditate præſtaret, pacem tamen penſione petebat. Cætera vaſtitas occuparat. Itaq; non armis, non vrbibus confiſum, anfractus equorum, quò minus piratas admitterent, prælongis palis ac ſudibus exſtruebantur. Aduertens igitur rex nutantes patriæ res, & iam penè collapſas, ſe proprijs viribus à piratica vindicare nequire, Henrici ducis cuius inſignes ea tempeſtate vires fuere, aduerſum Sclauos opem pecunijs promerendam putauit. Cui mille quingentas argenti libras mercedis nomine pollicitus, publica collatione ſummam expleuit. At Henricus cuius vænalis magis quàm vtilis amicitia eſſet, pecuniam aſſecutus, vel quia noluit, vel quia nequiuit, parum ſtabiliter in promiſſo ſe geſſit. Ita rex non accepta pace, dum patriæ rebus conſulere quærit, miſeriam eius dedecore cumulauit. Quæ res aduerſum eum popularium iram acrius deſtrinxit, deforme ducentium pacem cenſu non armis exquiri, communemq́; patriam regis vitio eſſe deceptam. Igitur Sueno deſperatis malorum remedijs, à piraticis periculis propulſandis ad ciues vſque cauendos curam retorſit. Renouatisq́; ſuſpicionibus, Waldemarum occupare animum intendit, tanquam altero ſibi onuſtorum ſublato, facilius reliquum aggreſſurus. Quod inſidijs quàm bello commodius gerendum ratus, perinde ac coniugis dotem exquiſiturus ad ſocerum iter inſtaurat, interq́; delectos comites Waldemarum profectionis ſequacem adſciſcit: quia domi eum tutò relicturus non videbatur, in carcerem Conrado ſeruandum tradere cupiens. Quem dolum Waldemarus amicorum ſibi complurium literis indicatum, venienti Sleſuicum regi, memoratis quæ pro eo fideliter ac ſtrenue geſſerat, eum exprobratione perfidiæ palàm obiecit. Neganti in eum à ſe crudeliter eſſe conſultum, ſuſceptos apices abſciſis indicum vocabulis oſtendit. Meminiſſe deinde monet, vt præcipuam ei bellicorum manum conciliauerit, vt corpore aduerſo diras pro eo plagas acceperit, vt ſecum maiorē ſemper victoriæ partem traxerit, egregijsq́; meritis ſuis gratiæ loco dolum ac fallaciam erogari conqueritur. Comitatum nihilominus pollicetur, præfatus ſciturum eum peracta fraude, nequitiam ſibi non aſtum effectui fuiſſe. Contrà Sueno ſuſpicionem leuare ſumma diſſimulatione tentabat. Neque enim ad deponendam perfidiam, tantæ fidei meritis adduci poterat. Irreuocabilis itaque propoſiti pertinacia, Stadium aduectus, à præſule Bremorum Hartuico domo ſuſcipitur. A quo cum vlterioris viæ ducem expoſceret, non impetrato, Waldemarum quem ei perſamiliarem ſciebat, preces iterare compellit. Quo pontifex clàm vocato regij conſilij commentum aperit, confeſſus ſe de induſtria negare, quod ei pernicioſum aduerteret. Vt autem regi ſatisfacere videretur, diſſimulata poteſtate, ductum ab Henrico, quod potentia ac dignitate præſtaret, commonet expetendum, verum has preces ſuo Suenonisq́;, & Waldemari nuncio committendas. Quibus Henricus auditis cum & regis dolum calleret, & Waldemaro conſulere vellet, quod à ſocero commodius accipere poſſet, fruſtra Suenonem à ſe flagitare reſpondit. Abductum deinde Waldemari legatum, quam noxia mit-

Pauoris, ut homines timidiores minus malum fugientes in maius incidunt, efficientis exemplum.

tenti precetur, edocet, ipſumq; ni tœdeat, apud Conradum extremâ paſſurum denunciat. Igitur Suenonis nuncius collegarum vtroque dimiſſo, Conradum accedens, nunciat ſuſpectos regem habere propinquos, quos pridem inimicitias exercentes, connubij recentis affinitas concordes effecerit. E quibus vnum ei fraudulenter accitum in comitatum ceſſiſſe, quem apud ipſum nouarum rerum metu, vinctum haberi cupiat. Præterea procedendi gratia, profectionis ei debere præſtari ductorem. Quærente Conrado quo pacto regem æmulus comitaretur, fidem eius ſecutum aſſeruit. Tunc Conradus Suenonis conſilium execratus, dedecere ſenem ſe, inquit, quod iuuenis fugiſſet, admittere. Nempe deforme vetulo eſſe, de integritatis duce perfidiæ fautorem euadere, notamq; quam eatenus cauerit, ſub vltimum tempus ſibi conſciſcere. Malle igitur ſe generum, filiamq; cum nepote ex ea ſuſcepto cruci ſubfixos videre, quàm fidei & ſynceritatis opinionem tot annis ſeruatam, extremæ ætatis infamia corrumpere, alienæq; fraudis propoſitum impijſſimi fauoris proſequi nutrimento. Tum demum affuturum ſe, ſubſidiaq; laturum, ſi gener omiſſa fraude, palàm quos metuat, impetat. Ad huius vocis nuncium, Sueno rubore perfuſus, vlterioris viæ tutatore negato, in regnum reuertit. Breui morarum proceſſu, Kanuto & Waldemaro Wibergi moram habentibus, occulto traiectu in Fioniam è Sialandia acceſſit, confiſus inopinatos prendi poſſe. Detecto dolo mandat vtrique, allocutum ſe eos non occupatum veniſſe: ſuſpiciones deponant quas falsò conceperint. Illi indicijs dolum præcurrentibus, eius de ſe propoſitum ſpeculati, nihilq; iam bonæ ſpei ex regis promiſſu capientes, Iutorum ſuffragijs, regium ſibi nomen conſciſcunt. Tunc rex apud Othenas (nam eò fortè loci diuerterat) contractis in regiam militibus, nunc ſingulos, nunc vniuerſos arctius percontari cœpit, qua fide præſens bellum ingredi vellent. Reſpondentibus alacriter, non contentus ſimplicitate promiſſi, ſacramento fidem efflagitat. Illatis ſacris, Suno ſiue vetuſta Waldemari charitate, ſiue priuato iniuriarum dolore permotus, regia ſolus excedit. Emiſſi qui eum reuocarent, cauſam tam ſubitæ egreſſionis efflagitant. Rogatus, regredi ob paternæ villæ ereptionem conqueritur. Rex reſtitutionem promittit. Suno, ſeram hanc iuſticiam inquiens, in aduerſis vſurum ſe negat, quo in proſperis fraudatus fuerit. Quam obrem potioris partis amplexu ſolitariam tranſitionem non veritus, ab iniurioſo ſibi rege ſalutari conſilio deſciuit. Itaque iuſtum defectionis titulum ſecutus, Waldemarum auitæ paternæq; familiaritatis reſpectu transfugio petiuit. Cumq; Sueno roborata ſuorum fide in Sialandiam redijſſet, conſequenter ab æmulis Iutorum claſſem mutuatis, impetitur. Qui tunc fortè Roſkyldiæ ſitus, Eſkillum ſæpe dictum antiſtitem, præſidiaq; Scanorum accerſit. Quibus præſentatis, Petrum cui pater Thorſtanus erat, omnium conſiliorum ſuorum arbitrum, qualiter rebus conſulendum eſſet, interrogat. Is, conſultantem olim regem qualiter tutò regnare poſſet, iuſſiſſe fertur, vt aut equeſtrem plebeiumq; ordinem, quo ſetutius aduerſum æmulos gereret, beneficijs impenſioribus coleret, aut ab ijs ſaltem ad propinquos placendi ſtudium transferret, eosq;, ſola contentus ſpecie, re uera reges exiſtere pateretur. Si neutrum egiſſet, haud dubiū quin breuem regni vſum habiturus eſſet, edocuit. Rex verò neque ſalubritatem conſilij, neque ſapientiam reſponſi debita animi ſententia proſecutus, vtiliſſimos monitus deliramentorum loco habuit. Enimuero obfuſum iracundia animum, ſalutaris æſtimatio ſubire nequiuit. Concepti itaq; furoris impatiens, quoad vnum ſibi ſcutum ſuppeteret, id ſe Petro oppoſiturum iurauit. Tum Petrus, meum ſemper, inquit, pro te clypeum geſſi, ſed vereor ne citò eunctis ſcutorum tuorum copijs opus habiturus ſis. Quod rex auarè dictum exiſtimans, percontatur num adhuc ſatur eſſet. Reſpondit, ſaturum ſe, ſed vereri ne ſatietatem parum ſalubris digeries ſequeretur. Tunc quoque quid facto opus eſſet rogatus, in Scaniam migrandum edocet: tutiores illic vires, in Sialandia pauciores amicos quàm hoſtes eſſe. Præterea Iutos haud facile inſecuturos, forenſis adhuc pugnæ memoria trepidos. Si autem in Scaniam præuenerint, gentis aduerſum eum auxilia contracturos: quam ſi petere ſuperſediſſet, ad æmulos defecturam non dubitaret.

Integritatis cultorem, perfidum fieri, res turpiſsima.

Quem Sueno ſecus æſtimaturum inquit, niſi Waldemarum, cuius concubinarij filij pædagogum ageret, penatibus ſuis parſurum ſperaret. Aliorum vero bonis ſi patriam hoſti ceſſiſſent, nullum peculiaris amicitiæ beneficium præſidio futurū. Ita alieno conſilio ſpreto, proprium amplexatus, Roſkyldiæ hoſtem opperiri cõſtituit. Rareſcentibus alimentis, regios vicos complures comparandi ſumptus gratia venditabat. Tandem multi ruris abſumpto precio, cum exercitum nimijs impenſis oneroſum dimiſſurus videretur, Eſkillus defectionem prouidens, artem excogitauit, qua periculum ad fructum conuerteret. Primum enim ampla defectionis præmia ab aduerſarijs occulte paciſcitur. Mox cum conterraneis regem accedens, alimentorum inopiam queritur: dimittat precatur, quos paſcere nequeat. Præſertim pietatis ac neceſſitudinis iura violaturos, ſi in ciues ac propinquos ex aduerſo contractos pugnatum iſſent. His dictis tanquam defenſionis ratione reddita, cum cohorte Scanica regia excedit, ſubiungente Suenone, dignū eum qui defectionis pœnas capite lueret. Sed hunc regis furorem ſanior arbitrorum ſententia propulit, imminentis belli auſpicia ſcelere, & ſacrilegio prohibentium eſſe ſumenda. Iamq; rex maiore exercitus parte delapſa, fugam meditabundus cum reliquijs copiarum, Falſtriam verſus contentius pergit, ignorantibus etiam arbitris quo propoſito tam remotas ab vrbe partes accederet. Quem vbi de fuga cogitare compertum milites habuere, ne ſine prælio vinceretur orantes, victoriam ſi redeat ſpondent. Præterea ſcire iubent, eos ſibi milites eſſe qui crebrò parua manu ingentes hoſtium copias ſuperauerint, neq; paucitatem vereri debere, quam toties in ſuis victricem aſpexerit. Quinetiam vltimi dedecoris eſſe fortunam ſuam antè fugæ quàm bello permittere, eoſq; qui vinci poſſent vltro victores efficere, alieno metu quàm ſuis viribus fortiores. Monent deinde ne ex ſtrenuo rege timidus militum deſertor euadat, ne vnius fugæ dedecore tot victorias ſuas maculare ſuſtineat. Cuius perſeuerantiam à propoſito reflectere nequeuntes, amaris eum conuicijs inſequuntur. Nec deformitatem ei peregrinationis exprobraſſe contenti, etiam contumeliæ damnationem iunxerunt. Deinde mutua ſemet adhortatione firmantes, bello hoſtibus occurrere ſtatuunt. Fore enim vt eorum multitudo paſſim ac diſſolute inſtandi cupiditate procurrens, ſparſum militiæ genus ſequendo, facile à paucis intercipi poſſet. Præterea arma ſibi & equos ſuppetere, nihilq; tot viris in vnius meticuloſi ducis abſentia nocuiſſe fortunam. Ita ſibi fortitudinis robur ingenerantes, regij dedecoris notam militari ſpiritu redimere geſtiebant. Diu itaq; expectato hoſte, nec viſo, Petrus ſoluendum agmen, ſalutiq; conſulendum admonuit, perquàm ſtultum affirmans prælium abſq; duce capeſſi. Quippe luti Suenonem de induſtria ceſſiſſe rati, inſidiarum metu tardius incedendum duxerunt. Tunc Sialandenſes quod indigenæ eſſent, cæteros commilitonum ductu ac commeatibus proſequebantur, nec cuiquam ex tanto grege pernicioſus ad patriam reditus extitit. Sed eorum poſtmodum pleriſq; paci tranſitio fuit. Nam & fides regibus data, & amicitia pariter obſequio quæſita, Vulf & Thorbiornus ſpectatæ in regem fidei, cum hoc veniæ genus in probris ducerent, domi ſuæ comprænhenſi Suerconiq; regi in cuſtodiam traditi, exilio capita quàm hoſti dedere maluerunt. Horum ſiquidem excellentis conſtantiæ animus, plus gloriæ in vinculis quàm libertatis in defectione conſtituit. At Sueno continuato apud ſocerum exilio triennium emenſus, ipſo defuncto, Saxonum ſatrapæ Henrico datis vadibus pecuniam pollicetur ingentem, ſi regno per eum reſtitui poſſet. Pactus præmium dux, cum ad aggerem quam Danorum ſtructuram appellant, ſummis viribus perueniſſet, tranſitu per eum qui portæ præerat, pecunia corruptum, obtento, obſidione cenſum à Sleſuicenſibus extudit. Tunc Hartuicus Bremorum pontifex qui & ipſe poſt Henricum expeditionis autor extiterat, meruiſſe eum, inquit, qui portam patefecerit, cum pecunia ſimul quam pactus eſſet ſuſpendi, quatenus ad horrorem conſimilis facti in eodē laqueo proditor, & proditionis præmium conſpicerentur. Illic Sueno peregrinam claſſem prædatus, direptas Rutenorum merces ſtipendij loco militibus erogauit. Quo facto non ſolum aduenarum in poſterum frequentiam deturbauit, ſed etiam ſplen-

didam

didam mercimonijs vrbem ad tenuem anguſtumq; vicum redegit. Saxones deſertum ab incolis rus nullo reſiſtente permenſi, hoc longius quo licentius ruebant. Nam auſtrales Iuti paucitatis ſuæ metu, in ſeptentrionalem partem quæ multitudine præſtabat elapſi, ſub ſpecie fugæ bellum parabant. Et qui prius auxilia Suenoni ſpoponderant, alienorum viribus ſuccincto ſuccurſum negabant, ne peregrinam manum aduerſum patriam iuuiſſe viderentur.

Bellum ſub fugæ ſpecie paratum.

Eadem ferè tempeſtate Suerconem regem, ſeruus qui cubiculo eius præerat, noctu dormientem occiderat. Quod ſcelus diuinitas haud ſegnius quàm iuſtius vlta eſt. Nam paruo poſt tempore, Magnus qui occulta regnandi cupiditate ſeruo peragendi facinoris autor extiterat, in eo conflictu quo filium Suerconis Carolum quem patre ſpoliauerat, regno etiam exuere geſtiebat, ſceleratæ machinationis pœnas morte perſoluit. Ea res Kanutum ſolandæ matris gratia Sueriæ ſuperiora petere coëgit. Interea Waldemarus apud Sialandiam Theutonici motus opinione ſuſcepta, ad Iutiam concitus tendit, remiſſo coæuo atq; collacteo ſuo Abſalone, qui reuertentis à Suetia, Kanuti poſt ſe maturaret aduentum. Tantum autem eius apud Iutos præſentia valuit, vt & fortibus fiduciam afferret, & ignauia torpentes ad bellum pro patria ſuſcipiendum erigeret. Idem Henricum nobilem inter Saxones virum cum quo iampridem affinitatem, data ei in matrimonium cognata, iunxerat, per internuncios occultius obſecrat, vti veteris amicitiæ cauſa ad procedendum ſocios incitet, ducisq; reditum modis omnibus interpellet, breui ſe cum exercitu ſuperuenturum denuncians. Tantam illi fiduciam & numerus militum, & alacritas dabat. Huius tumultus nuncio Kanutus è Suetia reuocatus, cum delectis Sialandiam intrat, extemplo Iutiam petiturus. Sed cum coortæ tempeſtatis magnitudine tranſitu prohiberetur, afflicti mora milites, Waldemarum pacem cum hoſtibus pepigiſſe, idq; ſe per agreſtium quendam recenti nuncio cognouiſſe fingebant. Hoc famæ commento Kanutus audito ingrati animi labem exprobrat, parum honeſtum de eo ſermonem habentibus, qui ſuum communi periculo caput obiecerit: hortaturq; ſi dignis eum laudibus proſequi nolint, ſaltem linguas ab indigna ipſius obtrectatione cohibeant. Heſbernus ſolus Skyalmonis Candidi ex filio nepos idemq; Waldemaro ob pueritiæ & educationis ſocietatem percharus, transfretare ſe velle dixit, quæ apud Iutiam gererentur Kanuto renuntiaturum. Igitur vt ſtrenuam, ita periculoſam nauigationem feliciter emenſus, & quaſi cum ipſa rerum natura luctatus, ſæuientium elementorum rabiem incredibili remorum certamine ſuperauit. Nuntiatur interea Saxonibus totius Iutiæ vires ad Waldemarum coiſſe, tantaq; hoſtes manu eſſe, vt ſine periculo & clade excipi nequeant. Hac dux fama attonitus, Henricum quem apud Waldemarum affinitatis iure magnæ familiaritatis locum habere nouerat, vbi nam regulus eius degeret, ſimulato ioco perquirere inſtitit. Quo latebras eum ac ſolitudines circumſpicere reſpondente, dux eludi ſe ſentiens, à ficta & ludicra ad ſeriam & ſollicitam interrogationem conuertitur. Repugnantem illum commiſſaq; tegere perſeuerantem, per debitam Romano imperio fidem orat, obteſtaturq; vt quæ ab hoſte parari ſciat, indicio præcurrat: neq; quod ciuibus perniciosum aduertat, ſilentio contegat. Hac Henricus adiuratione permotus, verum eſſe quod rumor docuiſſet, aſſeruit. Bellum ſiquidem præ manibus eſſe, quale prius experti non fuerint, ſuperſtitesq; recordationem eius perpetuo narratu proſecuturos. Formidoloſa cunctis Henrici affirmatio fuit. Idem an hoſtes expectandi eſſent conſultus, omnium animos ad prælium virili exhortatione prouexit. Ita fidem ſuam inter amici preces & ducis imperium partitus, vt nec huius mandatum negligeret, nec illius ſalutem ſilentio falleret. Quam ſententiam publico metu refutante, cupidus reuerſionis exercitus, occaſionem à tempore mutuatus eſt. Ne enim ob piſcium raritatem Veris quod imminebat ſtatum, ſolenneq; ieiunium ſolueret, remeandi ſibi neceſſitatem impoſuit: omniq; ſimulatione competentium alimentorum cauſabatur inopiam, ignauiæ ſtudium religionis nomine colorando. Quod quidem in eorum abſceſſu luce clarius fuit. Iter enim quod ſemeſtri ſpacio venientes confecerant, triduo remenſi ſunt, multa poſt ſe onera mul-

taq; impedimenta nimia feſtinationis cupidine relinquentes. Tunc reuerſus Hesbernus Kanuti expectatiōem ſummis ambiguitatis curis implicitam, certo rerum nuntio abſoluit. Paruo poſt tempore vi Sclauica tanta apud Fioniam clades incidit, vt ſi ſecundam huic ſimilem accepiſſet, cultu vacua māſiſſet, res'q; eius non afflictæ modo, verum etiam perditæ fuiſſent. At Sueno non contentus ſemel Saxonibus ſupplicaſſe, iteratò ad Henricum decurrit, per'q; Sclauos eius ditioni parentes in patriam ſe peruehi laborabat. Quorum claſſe tranſlatus, in Fioniam lætis ciuibus ad vrbem Othenas ſe contulit, ſalutem ſuam aduerſum innumeros paucorum præſidio defenſurus. Sed & pax immunitas'q; per Sclauos eius fautoribus promiſſa. Igitur ſiue impetrandæ pacis, ſiue amplectendæ maieſtatis intuitu tanta tuendi colendi'q; eius apud inſulanos cura flagrauit, vt paſſim ad ipſius præſidium virorum fœminarumque turba concurreret, egregium reputantium aduerſum eos qui rerum ſumma potirentur, infractam regis reparare fortunam. Ad hanc cum Kanuto Waldemarus aduerſum Fioniam terra mari'q; cæteras regni copias contraxere. Quarum multitudine facile Fionienſium paucitatem oppreſſiſſent, niſi Waldemarus miſeratione reliquiarum afflictis inſulæ rebus parcendum putaſſet, ne poſt nouæ cladis calamitatem populi reſiduum exhauriendo, plus patriæ quàm hoſti nocuiſſe videretur. Itaq; æmulum cum pernicie tolerare quàm debile patriæ membrum quaſſare ſatius ratus, expeditionem ad conſilium tranſtulit. Nam autore eo res in colloquium verſæ, condictum'q; vt Sueno cum adſcripta ſibi clientela Lalandiam concederet, ibi'q; propemodum ſolitarius degeret, quoad inter ipſum & duces de pace plenius conueniret. Die poſtero Othenas lauandi graria repetens, Kanuto ob inſidiarum metum balnea communicare non auſo, à Suenone eius amicitiam ambiente, elatis obuiam ſacris religione proceſſionis excipitur. In Albani deinde ædem ab ipſo perducitur, arbitrorum nemine præter Abſalonem admiſſo. Tum Sueno intra ſacellum reſidens, ſiniſtra mihi, inquit, iampridem Waldemare fortuna, cōſortium tuæ familiaritatis inuidit, quanquam & animum bene de te ſemper geſſerim, & à patris tui interfectore mens non ſolum vltionem exegerit, ſed etiam ſuſcepto aduerſum patruum bello, ſalutē tuam inter parricidales manus ſine cuiuſquam præſidio conſtitutam plenis pietatis armis ab exitio vendicauerit. Poſt quem Ericus iunior ne parentis mei cui diutius militauerat cœptum excidere pateretur, vt regni, ita tui quoq; curam arripuit. Tertius ego pueritiæ tuæ propugnator acceſſi. Nec mea parcius quàm priorum opera ſeruatum reſcito. Pro capite tuo nondum in ætatem producto, aduerſum hunc cuius fidem nunc ſocietatem'q; exoſcularis, arma ſuſcepi. Quę niſi fœlicius auſpicatus fuiſſem, filio Magni immerens pœnas luiſſes. Qui niſi me tertium extimeſceret, haudquaquam re ſecundum pateretur. Dum viuo, vitam tibi aduerſus eius inſidias prorogo. Extinctus vt meum ita tuum quoq; diem finio. Igitur eo tutius ad opem tuam decurrerim, quo plus eam beneficio meo debere cognouerim. Et nunc charitatis tuę fiducia, arbitrum te pacis in me faciendę conſtituo. Contentus ero qua me cum'q; ſorte donaueris, tantum apud exteros calamitatis perpeſſus, vt priuatus aut egens intra patriæ fines degere, quàm exul denuò cenſeri malim. Arbitror quoq;, vt cum ſingula iuſtius æſtimaueris, inter probra ducturus ſis potius parentis tui interfectore quàm vltore procreatum, excolere. Hæc & ſimilia replicantem Waldemarus interpellare non dubitans, fruſtra meam, inquit, Kanuti'q; concordiam caſſare pergis, cum & ipſe paternæ culpæ affinis non fuerit, & mihi in eius expiationem olim iuſta perſoluerit. Quod autem vlterius tibi militare non tuli, non meæ leuitatis, ſed tuæ perfidiæ crimen reputa. Nonne olim me peregrinationis tuæ comitem in carcerem ſocero necandum tradere ſtatuiſti? Atqui niſi prauitatem tuam eius honeſtas viciſſet, inter vincula moriturus abieram. Quoties meam, quoties Kanuti ſalutem per inſidias attentatam, fraudulentis conſilij niſibus obruere voluiſti? Qualiter autem pares ferre poteris, quos milites habere paſſus non es? Verum ne cum reprehenſione propinquum auertere videar, res tuas aduerſum caput meum reſtaurare tentabo, plus miſeratione fortunæ tuæ, quàm credulitate promiſ-

promiſſionis inductus. Quam humanitatem cum ſcelere & fallacia repenſaueris, ſimplicitatem noſtram artibus tuis circunuentam ne exiſtimes, ſed potius fidem, pietatemque periculis locum dediſſe. Tunc Sueno verbis in ſimulationem compoſitis perfide ſe acturum negare, ſyncera fide eorum amicitiam expetiturum promittere, præſertim cum nec ſibi nec liberis conſulturus videatur. Eo enim ſe morbo eſſe, vt annum vix conficere queat. Præterea ſine filijs eſſe quibus regnum parare debeat. Quid igitur niſi culpam & ignominiam perfidia quæſiturum? Malle itaque quantumuis triſtes fortunas excipere, quam maximo famæ dehoneſtamento ſceleratam ſui memoriam per totum terrarum orbem diſijcere, breueſque regni fructus æterna famæ turpitudine comparare. Dimiſſo Waldemato Lalandiam ipſe conceſſit: vbi paucitate ſatellitum non contentus, nouos quotidie ſtipatores adſciuit, clientelæque grandibus incrementis auctus colloquij diem hoc tutior quo fortior operiebatur, tanquam pacem cum æmulis ex pari facturus. Tempore prænominato, Kanutus & Waldemarus cum omni Danica nobilitate Lalandiam aduehuntur. Tunc Waldemarus quod Suenonem familiarius frequentare ſoleret, cum paucis ad eum viſitandum contendit, Kanuto fidem perpetua ſuſpicione damnante. Cum quo Sueno Kanutum pariter adeſſe ratus, ſubornat ex ſuis qui iurgantium more rem in ſtrepitum ſeditionemque conuerterent, æmuloſque pariter ferro violarent. Quem vbi ſine ſocio venire conſpexit conſilium reuocauit, parum proficuam alterius ſine altero oppreſſionem exiſtimans. Waldemarus cognitis inſidijs ſed diſſimulatis, multa Suenonis adulatione vexatus, cum ab eo die poſtero ad familiare colloquium expeteretur, non aliter annuit, quàm vt vterque ſolitarius adeſſet. Eo nanque corporis habitu erat, vt cum nemine viritim congredi dubitaret. Militibus itaque procul abeſſe iuſſis inuicem collocuti, proximo die concilium aduocant. Tunc Sueno ſiue cognationis fiducia, ſiue tegendæ fraudis ſtudio Kanuto conſentiente, Waldemaro compoſitionis arbitrium tradir, probaturum ſe quæcunque per ipſum taxarentur, affirmans. Igitur Waldemarus ipſis ſibique regij nominis vſurpatione decreta, trifariam totius regni orbem partitus, Iutiæ magnitudinem non minus incolarum multitudine, quàm ſpacijs abundantem in vnam portionem ſecteuir: in altera Sialandiam ac Fioniam, in tertia Scaniam cum attinentibus prouincijs locauit. Cumque penes ipſum vt partitionis, ita optionis quoque poteſtas exiſteret, primam ſibi, ſecundam Suenoni indulſit: priorque Iutiam ipſe delegit. Tunc Sueno cui poſt ipſum optio debebatur, ne medium inter æmulos locum acciperet, Scaniam popoſcit. Ita minores inſulæ duorum electione prætetitæ, Kanuto ceſſere. Fides pacti ſacramento componitur, vt religionis metu perfidia pelleretur. Deinde manus ad cœlum tenduntur, autor rerum in cautionem vocatur. Nec contenti concordiæ pignus humanis ſtabilire conſilijs, Deum ſimul & pactionis præſidem, & temerationis vltorem efflagitant. Pontifices quoque cenſuræ ſuæ partibus interſertis, ijs qui pactum rupiſſent execrationis ſententiam intentabant. Præterea condictum delatores mutuò prodi debere, ne mendaciorum obſcuritate ſynceritatis habitus corrumperetur, concordiæque quaſſaretur integritas. His ita compoſitis, Kanutus in Sialandiam cuius iam poſſeſſionem adeptus fuerat, Waldemaro comitante præcedit, Suenonem breui ſubſecuturum hoſpitio ſuſcipere cupiens. Quem poſtridie Ryngſtadio ſuſceptum expertus, dum in eius occurſum bonæ fidei ſtudio pergeret, Ryngſtadiæ religionis prælatum cum Radulfo equite Theutonico obuium habuit, affirmantem nunciatum fuiſſe Suenoni, cum armatorum multitudine eum venire. Hauſit ergo cum ſuſpitione cautelam, argumentoq; perfidiæ ſumpto concionem quæ eo fortè die magna popularium frequentia gerebatur, declinato Suenone petiuit. Waldemarus vero apud quem fides ſuſpitioni præponderabat, pacti fiducia, Suenonem conſtantius quàm cautius petebat. Stabant milites regis gregatim armati, Kanutum & Waldematum dummodo pariter affuiſſent necare iuſſi.

Speciosa Suenonis, ſe de criminibus ſibi obiectis excuſantis, oratio.

Comperta alterius abſentia Sueno, reuocatis ſatellitibus multa venientem gratulatione proſequitur. Percunctantem illum cur nullo diſcrimine impendente comitibus vteretur armatis, quid rumoris acceperit, edocet. A quo compluribus perfidiæ probris laceratus, conſilium propoſitumq; ſuum ſumma animi diſſimulatione ſuppreſſit. Roſkildiam deinde, Kanuto cui illic hoſpitalitatis ius erat inuitante, procedens, nocte per ludos & comeſſationem exacta, diluculo Thorberni vicum haud procul vrbe ſitum, cum paucis petiuit, perinde ac paruulæ filiæ quæ illic educabatur cernendæ charitate perductus. Ferunt tunc vxorem Thorberni dixiſſe, mirari ſe eum in hanc conditionis vilitatem adductum, vt quod totum geſſerat, eius tertia parte contentus habere ſuſtineat. Quod dictum ab indignatione profectum, Suenoni ingens irritamentum facinoris fuit. Veſpera appetente mittuntur à Kanuto qui cœnatum eum accerſerent. Quos Thorbernus perquam iucunde excipiens, cum ſuper regis mora rogaretur, debilitatem capitis ex balnearum fumo & vapore contractam, tarditatis eius cauſam aſtruxit. Sueno vero cum expectationis ſuæ excuſationem afferre vellet, cum filia admodum paruula infantilibus blandimentis iocatum ſe dixit. Diſcors cauſæ redditio percontatoribus notabilis fuit. Quorum hortatu vrbem repetens, inter conſortes quaſi per ætatem honoratior medio ſedendi loco receptus eſt. Menſis poſt epulas amotis, cum munitioribus poculis paſſim & varie diſcurrentibus conuiuij hilaritas augeretur, calculorum ludum popoſcit, gloriatus ſe eius apprime peritum, quod exul hoc maxime iocunditatis genere delectari conſueuerit. Quod dictum iactantiæ ſimile, re vera acerba calamitatis recordatio fuit. Sed tabulato non ſuppetente, ne luſui quidem vacatum eſt. Inter cætera cantor Germanicus fugam Suenonis, exiliumq; cantilena complexus, varias ei contumelias formatis in carmen conuicijs obiectabat. Quem ob hoc acrius à conuiuis increpitum, Sueno diſſimulata moleſtia fortunas ſuas liberius recinere iubet, perquam libenter ſe poſt ærumnas, malorum meminiſſe confeſſus. Crepuſculo appetente, illatiſq; ex more luminibus, miles Suenonis Thetleuus, qui paulo antè conuiuio egreſſus fuerat, reuerſus in regiam, occaſionem edendi facinoris oculis, animoq; tacitus perluſtrabat. Cumq; pauliſper attonito ſtupentiq; ſimilis conſtitiſſet, Kanutus eum propaſſo in terram amiculo ſedere ſibi proximum iubet. Ille tantæ eius dignationi gratias habens, æde excedit, eueſtigioq; regreſſus exiguo capitis motu Suenonem accerſit. Quem ſigni tam latentis ignarum, Kanutus à Thetleuo vocatum edocet. Cui cum Thetleuus exurgenti paululum inſuſurraſſet, quotquot Suenoniarum partium affuere eis in colloquium admixti, collatis in orbem capitibus, nemini remotiorum exaudienda tractabant. Tunc Kanutus perinde ac inſidiarum præſcius, Waldemarum brachijs attrectatum oſculo petiuit. Cauſam blandimenti, cum minime ſic ſe aliàs gerere conſueuerit, ab eo cui oſculum tulerat interrogatus, ſuppreſſit. Interea Sueno relictis in æde militibus, per poſticum in conclaue diuertit, præeunte puero luminis gerulo. Mox in Kanutum & Waldemarum à ſubornatis ferrum diſtringitur. Sed Waldemarus ocyus ſede exiliens, manum amiculo obuolutam nõ ſolum applicatis capiti ſuo gladijs obiecit, ſed etiam Thetleuum acrius in ſe ruentem pectoris impulſu humi præcipitauit. Cum quo pariter & ipſe collapſus, femur quamgrauiſſime ſauciatus eſt. At vbi primum pedibus ſe excepit, recepti vulneris immemor, dum perruptis obſtantium globis foribus exiliret, quidã obſcuro loco obuius, arrepta cinguli ipſius penſilia, retentare eũ conatus, abrupit. Interea alijs (ne noctis errore facinus impediretur) feneſtras reſerantibus, Thetleuus humo reſiliens, Kanutum dexteram gladio obtendentem à fronte confodit. Excipit ſemianimem Abſalon, Waldemarum eſſe ratus, fluidumq; cruore caput manibus ac ſinu complexus, inter ipſos armorum ſtrepitus ſalutem ſuam quàm regis curam negligere præoptabat, reliquijs ſpiritus adhuc in eius pectore palpitantibus. Tandem Kanutum à ſe teneri cultus indicio expertus, permixtum mœrori gaudium habuit. Dobicus vir prima audacia, dum regis necem in autores vindicare conatur, occiditur. Itaq; noctis obſcuro neminem diſcerni patiente, in eos qui valuas propius acceſſiſſent, ſtricto ferro proruebatur:

Conuiuium, quod lætitiæ debuerat eſſe cauſa, miſerãdæ cædis præbet occaſionẽ.

batur: quia tenebrarum acceſſio, hoſtes, an commilitones adeſſent, incertos fecerat. Igitur Conſtantinus qui primo inter Kanuti neceſſarios loco fuerat, ne exitu prohiberetur, Abſalonem in cuius iam gremio complexuq; Kanutus ſpiritum depoſuerat, ad vnum oſtiorum accedere quo tutior ſibi in reliquum procurſus pateret, tacite poſtulabat: parenteq; eo ſeorſum elapſus, ab ijs qui foris verſabantur exceptus, opprimitur. Abſalon vero propior eius petitioni quàm ſuæ ſaluti, Kanuti corpore reuerenter amoto, ſecurus periculorum in armatos progreditur, crebraſq; eorum interrogationes confeſſione ſui nominis abſoluere dignatus non eſt. Itaq; conſtantia taciturnitatis adiutus, ſalutarem inter hoſtes egreſſum habuit. Cui Radulphus medio ponte obuius, tam tetri facinoris non autores modo ſed etiam conſcios execrabatur, ab eius ſe culpa alieniſſimum proteſtatus. Hunc Petrus cognomine Thema magno ſecutus impetu, per ludibrium Abſaloni comminando diſceſſit. At ille ad auſtralem atrij portam, quo Trinitatis ædes ambitur, progreſſus, infeſto ſatellitum occurſu præripitur. Cuius caput gladiorum multitudine circunfuſum, quidam fortè cum alijs ſuperueniens, non ſolum ferri, corporiſq; ſui pio vindicauit obiectu, ſed etiam quendam à pectore eum confodere geſtientem pœnas ſibi ſi non deſiſteret daturum minatus, ſalutare ei diffugium conciliauit. Abſalon quoq; tempeſtiua corporis declinatione percuſſorem euitans, tunica qua latus eius proxime tegebatur, telum excepit. Ita ne Danicæ reparationis ſpes penitus elaberetur, futurum patriæ columen fortuna ſeruauit. Inde digreſſus cum in Ramſo vicum nocturno itinere perueniſſet, attonitum ſolitario eius aduentu villicum, nunciatis quæ Roſkyldiæ inciderant, penè exanimem reddidit. A quo vegetiore equo donatus primum ſororem, quam Petrus quidam in matrimonio habebat, deinde matrem petiuit. Quæ cum ex eo Kanutum occiſum, Waldemarum vero grauiter affectum cognoſſet, plus mœroris ex eorum clade, quàm ex filij incolumitate voluptatis contraxit. Interea Waldemarus duos duntaxat è ſuis caſu comites aſſecutus, greſſum femoris debilitate negatum, vitæ cupiditate prouexit. Igitur incedendi vſum vulnere debilitatum à neceſſitatis violentia mutuatus eſt. Adeò corporis dolores, animi metus extenuat. Deinde ſequacium ope equo impoſitus, in eum fortè vicum caſu ductante peruenit, ad quem fortunæ eius nuncius Abſalon paulò antè præceſſerat. Quem poſtquam ex villico recenter ad matrem diſceſſiſſe cognouit, præuijs locorum peritis, poſt eum contendit. Adeò corpoream ipſius debilitatem, duratrix infirmitatis humanæ neceſſitas confortabat. Illic procurato vulnere, femoreq; faſcia circumligato, noctis reliquias exegit. Diluculo Sueno collectis ciuibus, nocturnis æmulorum inſidijs appetitum ſe queri, amiculum quod de induſtria confoderat, oſtendere, Kanutum & Waldemarum hoſpitalitatis violatores, periuros, latrones, parricidas appellare, gratias Deo replicare, quod amborum facinus alterius nece propulerit, auxilia aduerſum ſuperſtitem implorare. Aſſertis eius, quia fraus in propatulo fuerat, fides delata non eſt. Deinde ne Waldemaro maritimæ fugę locus ſuppeteret, totius inſulæ nauigijs confodi iuſſis, ſolitudines quoq; quibus eum irrepſiſſe crediderat, exquiſitius indagandas curabat. Igitur Waldemarus tribus duntaxat comitibus fretus, non per abdita nemorum, aut inacceſſa paludum, ſed per tenues admodum ſaltus errabat, tutiora ratus loca, quæ minus hoſti ſuſpecta fuiſſent. Heſbernus quoq; cum aliquot procul in planiciem mittitur, qui ſe patentioribus interdum campis, Waldemarum ſimulaturus, oſtenderet. Complures quoq; duce eo varijs in locis multitudinem ſuam, regiæ tranſitionis ſimulatione conſpiciendā præbebant. Cumq; demū Iutiam accedi placuiſſet, familiaris ei faber nauigium, quo in eam traijceretur reficere iuſſus, metuens ne Suenoni pœnas daret, operam ſuam ſub ſpecie coactionis extorquendam perdocuit. Igitur Heſbernus officinā eius agreſtium frequentia completam ingreſſus, imprimis eum fictæ precis commento ſolicitat. Refectionem abnuenti, inijcit manus, nexumq; deducit: abſtractus artificiū præbuit. Itaq; ſub iniuriæ ſimulatione & amico vtiliter paruit, & apud Suenonem ſibi impunitatē ſalubriter conciliauit. Tunc armamentis, commeatibuſq; per Heſbernum exhibitis, Waldemarus no-

Suenoni ſe de cæde commiſſa purganti, fides non adhibetur.

ctu cum ſuis nauigationem orſus, coorta ſubitò tempeſtate, inuſitatam maris ſæuitiam expertus eſt. Ipſis quoq; militibus immanium vndarum aſpergine prolutis, tantum algoris inceſſit, vt ſingulis corporis partibus hebetatis, ne velum quidem ad nauigationem commodum circumferre potuerint. Prætereà tanta nimbi vis antennam impulit, vt inter vndas effracta decideret, nec minus imbrium quàm fluctuum moles nauigium onerabat. Gubernator omnia freto permittens, abiecto regimine quo proram deflecteret ignarus, ſolum venti imperium expectabat. Aër quoque crebris intermitentium fulminum ignibus micans, ingenti nubium fragore concrepuit. Tandem per ſummam nimborum rabiem inſulæ cuidam errore nauigationis appulſi, detractum vndis nauigium, quod ancora retentare nequiret, circunſtantium arborum ramis in foros detortis, quò minus lapſum collideretur, tenacius aſtrinxerunt. Eadem nox Sclauos ad Hallandiam mille quingentarum nauium claſſe appulſos, naufragio obruit. E quibus quotquot viui in littus euaſerant, ferro periclitati ſunt. Diluculo Waldemarus adminiſtrato per Heſbernum viatico, militibus abunde firmatis, ſecundo mari in Iutiam peruenit. Vibergum progreſſus, Suenoniſq; dolum pro concione cauſatus, omnium animos ad mœſtitiam lachrymoſa fortunæ ſuæ narratione deflexit. Cuius aſſertioni non minus miſerationis quàm fidei, vulneris præſentia conciliauit. Itaque neſcias miſerior plaga an felicior fuerit. At Sueno fugæ eius opinione accepta, refectis nauibus quas antè quaſſauerat, expeditionem in Iutiam parat.

Mulierum vi rile facinus.

Tunc mater Abſalonis, & ſoror egregium virilis induſtriæ facinus edidere. Siquidem vt regis tranſitum morarentur, nauigia quibus traijcere deſtinabat, nocturno tempore diſſecanda curarunt. Quarum Sueno refectioni diutius immoratus, cum redintegratis omnibus in Fioniam perueniſſet, Waldemarus ocyus æmulo occurrendum exiſtimans, primis eum Iutiæ liminibus prohibere conſtituit. Quo cognito in Sialandiam ſe contulit, eiuſq; & Scaniæ populo per edictum contracto, priuatis armis publica miſcet auxilia. Interea Waldemarus incertum belli ſuſpicatus euentum, repetito Vibergo, nuptias agit, tum vt eos facilius ſibi qui Kanuto militauerant adſciſceret, tum ne pulcherrimæ ſponſæ caſtitatem hoſtibus fortè delibandam ſeruaret. Deinde expeditione coire iuſſa Randruſium petit, Sialandiam, quod Suenoni receptaculo eſſet, armis attentare conſtituens. Ex Suenonis quoq; militia complures ob immane eum ſcelus peroſi, Waldemaro ſeiungunt, tanti facinoris reatum, auxiliorum fomentis proſequi nefas ducentibus. At Sueno qui bellum inferre quam excipere ſpecioſius duceret, magnitudinem animi ſui intra vnius inſulæ fines concludere nequiens, nauigijs è Fionia, Sialandiaq; petitis, ad Iutiam appulit, ijſdemq; intra Dyurſo fluminis alueum recipi iuſſis, cum promptiſſimis equitum ſub dubia oppidanorum fide Vibergum conceſſit. Quod cum Waldemarus per transfugarum quendam expertus fuiſſet, auxiliaribus qua poterat celeritate contractis, ad exturbandam hoſtium claſſem, Saxonem & Iuriſium cum naualibus copijs mittit. Quorum autoritatibus moti Sialandenſes, nauigatione reflexa, plus propinquorum monitis quàm regis imperio tribuendum putarunt, eiuſq; deſertores, quàm horum hoſtes exiſtere maluerunt. Verum Fionenſes apud quos plus regis quàm priuatorum reſpectus valuit, ſpreti monitus pœnas vapulando luere, pulſatique dedere fugam, quam ſoſpites abnuerunt. Nec quicquam Sueno malorum ægrius tulit. Poſt hæc, Heſbernus hoſtium conſilia cognoſcere iuſſus, cum prope Wibergum ſuſceptæ ſpeculationis gratia perueniſſet, Suenonis Randruſium petentis obuium contemplatur exercitum. Igitur ne res diligentius quam fortius explorare videretur, præcedentium quoſdam effuſius obequitantes, haſta validius appetitos militari virtute proſtrauit. Quorum equos potitus comitum ope, per deuium abſtrahendos curauit. Tunc Suenoniani propinquas hoſtium copias arbitrantes, armatura propere ſumpta, lectiſſimiſq; equorum conſcenſis bello ſe præparant. At poſtquam inæqualia loca Parmenſis proſpectum planicies dedit, ſolum contuentes Heſbernum, poſt eum promptiſſimos dirigunt. Quibus ille volucri fiſus equo, tanto ſemet interuallo ſurripuit, vt interdũ quieti deſcendendo conſuleret.

Cumq;

Cumq́ inſecutores fruſtra ſe eius occupatione inhiaſſe conſpicerent, alloquium ipſius ſub fidei promiſſione eminus vociferando depoſcunt. Negat eorum ſe colloquia ſuſcepturum Heſbernus, quod lubrica fide ſerotinis eſſe temporibus conſueuerint, faceciſſime eis perfidiam quam recenter Roſkyldiæ patrarant obiectans. Ex quibus Petrum duntaxat, cognomine Thema, antiquæ ſocietatis fiducia accepta fide, propius accedere paſſus, cum ſuper Waldemaro pluribus rogaretur, reliqui inter ſe equis de induſtria concurrentes, inſidias ei ſub exercitationis ſimulatione tendebant. Tunc Petrum Heſbernus quid animi ſocijs eſſet aduertere poſtulat. Ille fidem ſuam commilitonum perfidia quaſſandam veritus, obuerſa haſta confixurum ſe, qui in Heſbernum irruiſſet, exclamat. Quorum fraudem Heſbernus per anguſtos diuerticuli receſſus, præpropere pontis cuiuſdam tranſitu præcucurrit, intentasq́ lateri haſtas cuſpidis ſuæ fruſtrabatur obiectu. Quumq́ eos identidem dignis perfidiæ conuicijs affeciſſet, procul inde diſcedens obuios fortè commilitones de hoſtium inſecutione edoctos, propinquis vix fruticibus occultauit, ac protinus ipſe equo diſſiluit. Qui vero in eius captionem intenderant, nondum hac ſpe depoſita, curſum dirigere perſeuerabant. Quibus ille procul conſpectis equum inſilit, eiusq́ latera crebris de induſtria verberibus attundendo, ficto curſum labore confecit. Igitur inſequentes conceptam intercipiendi eius ſpem maiori conamine proſequentes, acrius equos vrgere cœperunt, haud dubie ab hoſtibus capiendi, niſi inſidiantium quidam expectationis impatiens, per nimiam occurſandi cupidinem ocyus latebris erupiſſet. Itaq; ex vnius procurſu datum ſibi inſidiarum indicium exiſtimantes, ad ſocios impigre relabebantur, aliena impatientia quàm ſua prouidentia feliciores. Ita Heſbernus niſi ſociorum imprudentia vetuiſſet, calliditate perfidiam vltus fuiſſet. Per quem Waldemarus hoſtes imminere comperiens, nondum ſe committendi belli viribus abundare confiſus, iunctum vico pontem, ne eis peruius foret, partim diſcindi iubet. Itaque & tutum militi munimentum, & opportunum contrahendis viribus ſpatium ab amne mutuatus eſt. Cumq́ nec Suenoni tranſeundi facultas, nec Waldemaro obuiandi voluntas ſuppeteret, promptiſſimi tamen iuuenum reliquijs pontis præter imperium occupatis, iaculis miſſilibusq́ certantes magna fortitudinis experimenta dedere. Quippe quia congreſſionem locus negabat, ad aliquanto mitius pugnæ genus iuuenilium animorum laſciuia decurrebat. Waldemarus tandem gerendi fiduciam belli quotidianis copiarum incrementis adeptus, amne aliàs ſuperato hoſtem appetere ſtatuit. Nocte vero quam belli inſecutus eſt dies, frænatos ſtare equos, paſtuq́ penitus arceri præcepit, ne ſatietate graues, curſu hebetes forent. At Sueno caſtris ſata complexus ex ipſa agrorum vbertate abunde equos refici iubet, ignarus ſtomachi ſarcinam curſui impedimento futuram. Cumq́ Waldemarus exercitu in aciem digeſto procederet, cohortem armis ſignisq́ fulgentē è latere conſpicatur. Quam primo hoſtilem ratus, ex ſpeculatoribus cognoſcit ſocios eſſe quos metuat. Quibus in aciem receptis fidentius in hoſtem tendebat. Adeò quippe copijs creuerat, vt ne à decima quidem exercitus parte, ſignorum ordines proſpici potuiſſent. Tunc quibus à Suenone commiſſa ſpeculatio fuerat reuerſi immodicas hoſtium vires edocent, fatigandam ante multitudinem, quàm ſuſtinendam eſſe. Fore enim vt multum ex eius numero copijsq́ dies detraheret. Cuius conſilij ſalubritatem Suenoni admodum gratam Achonis cuiuſdam Chriſtiarno procreati temeritas repulit. Siquidem aut pugnaturum regem, aut à militibus deſerendum eſſe dicebat: quippe qui ita ſibi conſulere nolint, vt rem familiarem proprio ſpiritu chariorem hoſti impune potiendam relinquere cupiant. Ad hæc memorem eſſe iubet, quoties exigua manus ingens victoriæ decus acceperit. Itaq; ſi animos ſuorū non numerum metiri velit, plus fiduciæ ex eorum paucitate, quàm metus ex hoſtiū multitudinē concipiendum fuiſſe. Præterea aciem contemni potius quàm metui debere, quam nō militum robur, ſed vulgus inerme conſtruxerit. Hac exhortationē regem ſalutari conſilio depulſum, pernicioſe parere coëgit. Ex parte Waldemari iuuentus ferrugineis ſuccincta tunicis, dextrū aciei latus confecerat. Quam Sue-

Sueno ſalutari cõſilio repudiato. ſequitur id quod euentus oſtendit eſſe peſſimum.

noniciob eximiam ferri ſimilitudinem vario loricarum genere excultam rati, in eam cohortem exercitus ſui cuneum deſtrinxerunt. At vbi ſpecie deceptos ſe vident, ab his ad regiam phalangem inſultum transferunt. Illud quoq; memoratu dignum, quod Waldemari exercitum tam crebri coruorum greges interuolaſſe produntur, vt complures ſe erectis militum haſtis feriendos obijcerent. Medius acies interequitabat cantor, qui parricidalem Suenonis perfidiam famoſo carmine proſequendo, Waldemari milites per ſummam vindictæ exhortationem in bellum accenderet. Congreſſuris ſepes frugum ambitrix obſtabat, quam neutro equitatu propter palorū eminentia acumina tranſcendere præſumente, Waldemari pedites diſijcere aggreſſi, pugnæ principium ediderunt. Qua Suenonici leui negocio victi, ægre fugam moliebantur. Quippe equi nocturno adhuc pabulo onuſti perſeueranter curſum intendere non valebant, quod ſaturitatis moles citam eis laſſitudinem ingerebat. Primipilus ipſe & equo in hoſtem conuerſus, ſparſosq; fuga ſocios ad pugnam capeſſendam hortatus, tandem circunſpectis nuſquam auxilijs, ſignum humi defixum ſiniſtra complexus, dextra propius accedentes obtruncat. Ad vltimum memorabili pugna edita, circumfuſæ multitudinis viribus laceſſitus obruitur. Sueno cum paucis ad paluſtria forte fuga perueniens, cum luto deſidente equi veſtigia mergerentur, pedes iter arripere conabatur. Sed ne ſic quidem cœno onus ferente, etiam arma depoſuit. Poſtremo quanquam ſuorum humeris anniteretur, ſuprema victus laſſitudine comitibus auſugere iuſſis, in arboris vnius radice conſedit. Adeò quippe eum vires defecerant, vt ne gradum quidem alieno ſubnixum adminiculo proferre potuerit. A quo quidam ſuorum per ignauiam diſcedere omni fato triſtius ratus, ab agreſtibus indagandæ prædæ gratia ſuperuenientibus, ante pedes regis appetitus, occubuit. A quibus & Sueno captus, cum quis eſſet interrogaretur, regis ſcribam profitebatur. Agnitus tandem, equoq; ob reuerentiam maieſtatis impoſitus, ſiue metus, ſiue ſpei inſtinctu Waldemaro ſe præſentari poſcebat. Hæc orantis caput agreſtium quidam ſubitò aduolans ſecuri præcidit. Corpus eius nullis funeris impenſis honoratum, ignobili ſepulturæ popularium cura mandauit. Vluonem bello captum, Wibergiq; cuſtodiæ traditum, Heſberno duntaxat quò minus puniretur obſtante, capitali ſupplicio Kanuti milites affecere, ſanguine eius ducis ſui manibus parentandum putantes. Prænſus quoq; Thetleuus cum ad eculeum abſtraheretur, primo culpam apud captores excuſare pergebat. Poſtremo cum ſine effectu preces eſſe cognoſceret, adeò effœminate ſe geſſit, vt virum exuere viſus ne lachrymis quidem abſtineret aut planctu, muliebremq; animum virili corpore clauſum confiteretur. Itaq; prius dedecore, deinde morte multatus, geminam interfecti à ſe principis manibus pœnam perſoluit. Magnus vero poſterioris Erici ex pellice filius, qui & ipſe Suenoniani nominis acrior quàm iuſtior defenſor extiterat, cum captus vltima ſe paſſurum arbitraretur, ſupra vota propitiam victoris clementiam expertus eſt. Quem Waldemarus ſibi à captoribus præſentatum, ſub reſpectu cognationis non ſpiritu modo, ſed etiam honoris ac poteſtatis incrementis donauit. Cumq; abunde eſſet impunitatem tribuiſſe, etiam liberalitatem adiecit: ne diſtrictum vltorem agendo, plus iræ quàm neceſſitudini indulſiſſe videretur. Itaq; tametſi iniuriæ ſupplicium deberetur, propinquitati ſalus tributa eſt. Igitur non minus in aduerſario affinitatem, quàm in fautoribus fidem atq; obſequium veneratus, hoſtem amicis præmio æquauit, Buryſium etiam vt ſanguine ſibi, ita animo obſequioq; coniunctum, quod optima ipſius opera aduerſum Suenonem vſus fuerat, tum opibus, tum etiam honoribus proſecutus eſt. Cuius fratrem Kanutum pari munificentia ad præfecturæ faſtigium recenter euexerat. Tum vero qui Kanuticæ militiæ comites fuerant nondum hoſtium cladibus contenti, communiter regem adeunt, vt eos qui Suenoni interficiendi Kanuti conſilium dederant proſcriptione proſequeretur, orantes. Inter cæteros autem, Thorberni pœnam cupidius expetebant, quanquam is cum apud Randruſij pontem dimicaretur, præſentibus quorum conſilio Kanuti cædes commiſſa fuerat, huic ſe perfidiæ affinem negabat, autores eius acerrime deuouens.

Muliebris animus, eſt in virili corpore quādoq; clauſus.

Atrex

At rex metuens, ne ſi tot gentis ſuæ nobiles exilio multaret, Kanutum, Buryſiūq́ꝫ dubia fide ſuſpectos, proſcriptorum aduerſum ſe armis inſtrueret: veniam ſontibus, quàm æmulis opem afferre maluit. Ad vltimum inſtantium perſeuerantia victus, ne à Kanuti interfectoribus remiſſius vltionem exigere videretur, proſcripturum ſe quos iuſſiſſent promiſit, nec alio pacto patriæ redditurum, quàm ſi eorum precibus reuocarentur, quorum ſententijs exilio adacti fuiſſent. Sciebat enim facilem humani animi ab odio ad gratiam deflexum exiſtere, ac plerunque mortales affectus, cum ipſa rerum varietate conſentire. Nihil enim in his tam aſperum reperiri, quod tempus aut caſus lenire non poſſit. Cæteris eiuſdem gregis, vt ijſdem potius bonis militibus vteretur quàm in eos animaduerteret exoratus, ignouit, tantoq́ꝫ ſe eius amicitia propiorem exhibuit, quanto ipſos ab illius parricidalis commenti conſcientia remotiores agnouit. His ita compoſitis, vt regni initia ſtrenuis militiæ operibus auſpicaretur, patriamq́ꝫ tot annis piratica laceratam, ac fermè tertia ex parte ad ſitum & vaſtitatem vſqꝫ redactam iniuriarum vltione reficeret, publica claſſe Maſnet inſulam, bellū Sclauis facturus, accedit. Vbi dum populum in concione exhortaretur, ſeniores quibus pro roſtris dicendi mos erat, claſſem tutò proceſſuram negabant. Nam & ſuos commeatibus defici, & hoſtes compertum regis habere propoſitum. Aucupandæ ergo opportunitatis gratia dilatu opus exiſtere, quoad melior gerendæ rei facultas incideret. Cęterum non paruæ temeritatis eſſe, aduerſum prouidos & præmunitos armorum experiri fortunam. Præterea in eam claſſem Danicum penitus coiſſe robur, quod ſi periclitari contingeret, profectò Sclauos vnius victoriæ beneficio, Dania potituros. Nam ſi res parum ex ſententia cederent, nonne patriam penitus in eorum funere perituram? Minime igitur vni prælio tantæ nobilitatis vires impendere debere, dummodo victrices parum gloriæ, victę dedecoris plurimum ſint laturæ. In hanc ſententiam totius concionis ſuffragia conſonabant. Cuius arbitrio rex expeditionem remittere coactus, propoſito ſuo celerius quàm cupidius ceſſit. Apud quē Abſalon in nauem regreſſum, deſidiam eius eludens facetiſſime cauillatus eſt. Nam cum ſolutæ expeditionis cauſam perquireret, dixiſſetq́ꝫ rex, ne tot fortes periculo obiectarentur, Ergo, inquit, cum ignauis & ignobilibus cœptum exequere, aut proficue victor futurus, aut parum damnoſe vincendus, quum nullo in momento vilium internicio ponenda ſit. Ita lepidi ingenij adoleſcens, indignationem ſuam ad inertię exprobrationem ſub ioci ſpecie conuertit. Quæ tam faceta eius vrbanitas, tacitum regis conuicium fuit. Per eadem tempora Aſcero Roſkyldenſium antiſtite decedente, ſuper ſubrogando pontifice plebis à clero ſuffragia diſſidebant. Eadem etiam tempeſtate diuidua Roſkyldenſis populi coniuratione, cum mutuis cædibus ciuitas exundaret, aduenis partim cæſis, partim vrbe eiectis, non contenta indigenarum ſodalitas alienigenæ coniurationis partes protriuiſſe, etiam in eum qui regium numiſma adminiſtrabat, non tantum ædes eius ſolo æquando, ſed etiam bona omnia diripiendo veſaniam ſuæ conſternationis exercuit. Tunc rex ob maieſtatis ſuæ contemptum acrius ciuitati infenſus, cum ad excidium eius magna prouincialium manu niteretur, miſſis ad ſe deprecandum legatis, ne armis quæ pro patria ferre debuerat aduerſum patriam vteretur, incolumitatem vrbi, ſuſcepta pecuniæ pactione donauit. Quam continuò placida mente ingreſſus, Trinitatis ædi inſeruientium penates intrauit, eorū de creando pontifice ſuffragia, ſuo proſecutus aſſenſu. Quanquam autem ei in eccleſia à maioribus condita ac dotata, iuris aliquid competere videretur, nihil ſe tamen aduerſum eam aut illicita affectatione, aut inſolita conſuetudine præſumpturum dicebat: ſacris ſiquidem legibus cautum noſſe, ne clerus peculiare eligendi ius regali imperio obnoxium habeat. Itaqꝫ præſentiam ſuam haudquaquam impedimento futuram, quò minus electoribus libera ſuffragiorum arbitria maneant. Tunc clerus religioſam eius iuſtitiam ſummis gratiarum actionibus proſecutus, concilio exceſſit, delectum curioſius habiturus. Cumq́ꝫ tres ſpectatæ opinionis viros, quibus quartus ob virtutem Abſalon adijciebatur, circumſpexiſſent, vt ex eorum numero potiſſimus aſſumeretur, Waldemarus tacita ſingulorum ſuffra-

Faceta vrbanitas, eſt ſæpè tacitum conuicium.

gia in vnius tabulæ ſegregata volumina referri iuſſit, ſynceriorem electionis habitũ ratus, ſi vniuſcuiuſq; voluntas antè manu quàm lingua proderetur: euenitq; vt omniũ ſcripto in vnam coëunte ſententiam, honoris culmen Abſaloni decerneretur. Qui mox antiſtes creatus, non minus piratam ſe quàm pontificem geſſit, parui ęſtimans intus religionem rueri, ſi foris eam periclitari pateretur. Neq; enim minus ſacrorum attinet cultui publicæ religionis hoſtes repellere, quàm cerimoniarum tutelæ vacare. Itaq; pontificalibus tectis maiore ex parte ſolo æquatis, quò patriam firmioribus vallaret excubijs, maritimam aſſidue ſtationem peragens, habitationis vſum interdum à ſyluis, frondibusq; mutuari ſolebat. Cuius tam humilis manſio, conuulſos patriæ penates erexit. Eloquentiæ quoq; eius præſidia, Sialandenſes ſalutaria ſenſerunt. Nam domeſticas conciones ad vim & rixam vſque litigioſas, moderatione ſua ad pacatiorem habitum perduxit. Tantaq; facundiæ eius ornamenta fuere, vt eos ſemet ſtoliditatis damnare cogeret, qui eum inertem elinguemq; crediderant. Nec penſi duxit duratos gelu fluctus hybernis ſulcare nauigijs, ne vllum anni tempus ſalutaribus vacaret excubijs, aut inſignis eius erga patriam pietas neceſſitati cedere videretur. Itaq; non minus patriæ parentẽ quàm pontificem egit, militiæ & religionis ſociato fulgore conſpicuus. Prima illi pridie quàm Palmarum ſolenne inſtaret, apud Borlundam vicum aduerſum Sclauos congreſſio extitit. Nunciata nanq; eorum irruptione, clientela duntaxat ſua quæ decem & octo militum numerum explebat, inſtructus, aduerſum quatuor & viginti nauium copias, vt periculoſo, ita felici certamine dimicauit. Compluribus ſiquidem aduerſæ partis equitum fuſis, pedites fermè omnes oppreſſit. Nec in tanto diſcrimine quempiam ex ſuis præter vnum amiſit, pontificatum & militiã pulcherrima victoria auſpicatus. Paucos ex hoſtibus arma ſpoliaq; fugæ liberius ineundæ gratia per ignauiam abiectantes, iuncta campis ſylua ſeruauit. Eodẽ anno ciuitas Aruſyenſis acerrimis piratarum incurſibus afflicta proditur. Tunc quoq; Falſtrenſibus paucitatem ſuam aduerſus infinitam Sclauorũ claſſem publica munitione tuentibus, cum fortè pincerna regis ad alia negocia obeunda in eam prouinciam miſſus communi obſidione premeretur, prouincialium quidam arbitris regis ſegnitiem exprobrando dixiſſe fertur: priores reges in talis, præſentem vero in prima pedum parte calcaribus aſſueuiſſe. Quod dictum pincerna deſidiæ conſcientia prouocatus, maligna animi interpretatione regijs auribus modo quo nõ debuit inculcauit, & quod ſuæ contumeliæ erat, in maieſtatis opprobriũ transtulit. Alia quoq; haud leuiori criminatione aduerſum Falſtrenſes aſperatũ regis animum inflammabat, vnius præcipitis linguæ vehementiam vniuerſorum excidio multare cupiens. Siquidem impijſſimam eis proditionis noxam affixit, quaſi con filiorum omnium aduerſum Sclauiam conceptorum indicia ad eam tranſmittere ſolitis, familiaritatemq; quam interdũ conciliandæ ſibi ſalutis gratia ad hoſtes habebant in crimẽ deducens, obſequia timori potius quàm charitati erogabat, perfidiæq; deputabat. Nam & captiuos à Sclauis ſibi cõmiſſos in cuſtodia aſſeruare, & plerunq; patriæ arma metu potius quàm beneuolentia adducti, lato hoſtibus nuncio præcurrere conſueuerant, ſcilicet vt ſalutem ſuã quam viribus protegere nequibant, ſaltem beneficio munirent. Huius itaq; peſtifera rex exhortatione corruptus, reliquias Falſtriç ferro penitus exhaurire conſtituit, atq; ad id peragendũ, Sialandiæ duntaxat miniſterium ſufficere credidit. Abſalone ergo Orientalibus inſulæ copijs præeſſe iuſſo, Occidentales ipſe ductare ſtatuit, ingentibus paſſim, exiguiſq; nauigijs exercitũ traiecturus. At Sialandenſes quod cum Falſtrenſibus diutinas ac vehemẽtes inimicitias geſſerãt, acceptas iniurias communibus armis penſare cupientes, vltrò imperiũ obſequio præcurrebant, lætati regem ſibi aduerſum æmulos belli ducem, autoremq; futurũ. Sed hunc eius errorem ſiniſtris monitis concitatũ, fortunæ violentia felici remedio præcucurrit. Nam cum rex magnis viribus ſuccinctus, iter ingredi vellet, apud Ryngſtadiũ ſubita febri implicitus Abſalonem remiſſis copijs ocyus ad ſe venire iubet. Ita peſtiferæ regis molitioni opportuna valitudinis conquaſſatio remedio fuit. Nec minus Waldemari innocentiæ, quàm inſontis populi ſaluti, miſſo cœlitus languore, conſultũ. Quàm

Vnius præcipitis linguæ gratia, ſæpius vniuerſi periclitantur.

porrò

porrò tunc non ſolum deformem, ſed etiam miſerabilem rei Danicæ ſtatum fuiſſe credendum eſt, cum foris hoſtilibus, intus regijs armis appeteretur? Quis vero diuino numine effectum ambigat, ne patriæ Imperator futurus in ipſo penè fulgoris ſui primordio regnum, quod ex hoſtium manibus erepturus erat, obrueret? Quia patriæ habenas tenenti, difficillimo morbo quàm maximo facinori implicari latius fuit. Itaq; languore indies acrius graſſante, Abſalon pro ſalute regia votis excubare nõ deſtitit. Ad vltimum veluti remedij deſperatione perfuſus, cum vnicum in virtute diuina auxilium reſtare animaduerteret, ad eam propitiandã ſumma cum examinatione vota pro ægroto nuncupaturus acceſſit: diuinamq; rem ſacerdotali veſte amictus rite peregit, ſacrificia deinde legitimis verbis confecta ad ægrũ detulit, ac penè exanimi delibanda porrexit. Quibus ille refectus, continuò oborto ſudore, bonę valetudinis habitũ recuperauit. Antiſtes tamẽ adhuc de eius conualeſcentia dubius, languore ex moleſtia cõtracto, repente corporis firmitate defici cœpit. Ac niſi cœleſte remediũ affulſiſſet, ſpes tantæ indolis in ipſo ortu ſuo occubuiſſet. Sed nec illi ſanitatis alienatio impedimento fore potuit, quo minus curã regis quam ſoſpes geſſerat, æger exſequeretur. Ratus ſiquidem emendatam ipſius valetudinẽ triſti nuncio corrumpi poſſe, affectionem ſuã ei nunciari prohibuit, ne ſubita animi triſtitia implicatus in priſtinã peſtem relaberetur. Soſpitate reddita, ambo tam exitialis propoſiti interpellatori Deo ſaluberrimæ admonitionis grates ſoluebant: errorisq; eos non ſine rubore pœnitentia ſubijt, cogitatæ impietatis effectũ, diuinæ animaduerſionis beneficio ſublatam eſſe gaudentes. Salubriori itaq; ſententia animũ amplectente, à ciuium periculis ad hoſtes vſq; laceſſendos ſtudiũ traduxerunt. Tunc rex, Abſalonis, Petri, Sunonis, & Heſberni, qui potiſſimũ conſilijs eius præerant prudentioribus monitis informatus, citiore quã maiore exercitu, occultoq; magis incurſu quàm aperta claſſe expeditionis in hoſtem agendæ conſiliũ cœpit: cum multo facilioris ſit negocij inopinatos quã prouidos oppugnare: & plerunq; præualidæ multitudinis ſententia ſalutaribus maiorũ iuſſis obniti ſoleat, apud quam plus virium Sclauici nominis terror quàm regiũ poſſideret edictũ. Idcirco autẽ perpaucos huius rei arbitros adſciuit, quod ſciret quæcunq; ferro geruntur, publicis viribus, ſed priuatis conſilijs adminiſtrari oportere. Et quoniam de Sialandenſiũ nihil obſequio dubitabat, Scanicæ claſſis ducẽ agere præoptauit. Cumq; nondũ integra valitudine, Scanienſes Lundiæ contractos expeditionis ſolicitaret edicto, maximus pontifex Eſkyllus (nã ei cæteri proloquiũ deferebant) negabat in expedito naues eſſe, quibus tam ſubitò iuſſum perageretur. Cumq; rex obtemperantibus gratiam, ſuperſedentibus iram ſe repenſurum dixiſſet, tantaq; propoſiti cupiditate perfuſum, vt vnico proficiſci nauigio quàm expeditionem remittere mallet. Eſkyllus indubitatæ voluntatis eius firmitate comperta, nõ ſolum conſilium probauit, ſed etiam qui regi comites deeſſent admodũ execratus, ſua eum naui, impenſaq; excepit. Iampridẽ enim regem expeditionũ diſſuetudo nauigio ſpoliauerat. Poſtremi Lalandenſes ac Falſtrici in claſſem coire iuſſi, ne longa præſciẽtia edocti, furtim ad Sclauos imperatæ rei indicia deferrent. At vbi Landoram claſſe peruentum, rex ſpectandi exercitus ſui auidus in campo copias explicare conſtituit, vt totas vires oculis ſubijciendo, an ea manu tutò bellũ commiſſurus videretur, aſpiceret. Ab huius littoris continenti longior arenæ tractus breuibus abſciſſus, curuatis anfractibus portũ nauigijs facit, humilis ita vt veniente æſtu lateat, abſcedente viſatur. Nam vadoſus eius introitus diffuſiore ſpacio opacæ altitudinis vndas includit. Sed quoniam hunc locum cuncti Danorum reges vaniſſimi erroris deliramento ſuſpectum, perinde ac fatalem cauere conſueuerant, proximo portu vniuerſi agminis apparatum curioſiſſime contemplatus eſt, adhibitis qui militiæ rudes rei bellicæ documentis imbuerent, quatenus vires ſuas potius ſolida oculorũ fide, quàm cæco æſtimationis augurio metiretur. Huic militiæ ſpeculationi quatuordecim diebus intentos, maior commeatuum pars ocio conſumpta defecerat. Egreſſis portu, tranquilla toto mari nauigatio incidit. Sed vt taciti improuiſiq; appellerent, remigijs eã quàm velis inſtruere maluerunt, Abſalone cum ſeptem nauibus præmiſſo, qui Rugyani littoris excuſ-

Quæ ferro geruntur, publicis quidem viribus, at priuatis expediẽda ſunt conſilijs.

ſius indagaret acceſſum. Siquidem Arcon oppidum vetuſto ſimulacri cuiuſdam cultu inclytum, ignaris incolis incendio tentare, cunctosq; eius præſidium petituros ex improuiſo opprimere ſtatuerunt: munimentum quidem habitatore vacuum ferarumq; duntaxat clauſtris firmatum exiſtimantibus, indigenis parum humanæ tutelæ egenum, quod præſentis numinis excubijs eſſet vallatum. Summa vero contractæ claſſis ordine digeſta, ducẽtarum & ſexaginta nauium numerum reddebat. Abſalon exequendæ ſpeculationis gratia, cum propemodum ad Rugiam perueniſſet, indicantibus nautis, cognoſcit regiam nauem ſubito remigium velo mutaſſe: miratusq; quid ita cętera claſſis incederet, quæ paulo antè velis quò occultior nauigatio gereretur, abſtinendum condixerat, poſtquam eam à ſtatuto declinare cognouit, & ipſe non ſuppetentibus propoſiti ſocijs, per ſummam animi confuſionem puppim vltimus vertit, regemq; Monenſium in portu receptum mœſtior quàm libentior comes petiuit. Quippe quia cœpti comitibus deficiebatur, indignatus optimam gerendæ rei facultatem omitti, cum & aëris fauor & militum arridebat alacritas, ab inchoata nauigatione ægre proram auertit. Hunc Petrus, Suno, & Hesbernus, cũ quibus rex conſilia ſua participare ſolebat, rate egreſſum excipientes, tam deformem regis ab vtili illuſtriq; conſilio defectionem anxie querebantur. Quos tandem rex obuiam ſibi venire iuſſos, vbi triſtes animaduertit, admirans cur eo vultu eſſent: viſum ſibi, inquit, ne tarda & intempeſtiua nauigatio proferretur, curſum eius ad inſulam fuiſſe flectendum, mane cuncta commodius executuro. Quippe dies labori, noctes quieti familiares exiſtere.

Dies labori, nox autem quieti deſtinata.

Cumq; nullum ab amicis reſponſum daretur, taciturnitatis admiratione permotus proferre eos quæ ſentiant imperat. Illi quæ inuicem contuliſſent Abſalonem proponere iubent. Tum ille, quid miri eſt, inquit, ſegnes hæſitare voces, quas ingẽti mœroris pondere obrutas quaſi fauce obcluſa latens animi ſtrangulat ægritudo? Enimuero vicem tuam ad ignominiam vergere conſpicientes, interno mẽtis luctu perfundimur. Quippe imperij ius obſequio mutas, paresq; quibus præeſſe debueras, vtiliſſimis conſilijs ſpretis, eorum monita conſectando qui in æquo ponunt, pulchérne rerum tuarum curſus an deformis exiſtat. At poſtquam ſine collega aut æmulo regnare cœpiſti, altera nũc expeditio geritur, nec illius remiſſio quàm huius fœdior apparet. Siquidem ſumma rerum opportunitate contempta, paruulas commeatuum reliquias habentes ocioſis nauigationis exceſſibus excuſabilem reuerſionis titulum quærimus: & cum nullis vrgeamur obſtaculis, ignauiam noſtram neceſſitatis nomine cenſeri cupimus. Hiſcéne patriam operibus vindicandam, talibúſue regnum ingenijs auſpicandum duxiſti? Si vero maris ſæuitia nauigationem interpellari contigerit, quid ſupereſt niſi vt neceſſitatis imperio cogente domos inglorij petamus, teterrimis effœminatæ mentis opprobrijs inſectandi? Hæc & ſimilia tum moleſtiæ ſtimulis, tum fiducia familiaritatis euectus, per ſummam verborum acerbitatem apud regias aures eloqui non dubitabat. Quanquam autem rex aduerſum dictorum eius libertatẽ acrius exarſiſſet, tamẽ ne monitorẽ impudentius auertere videretur, magnitudinẽ iræ quam vultu teſte conceperat, moderatione ſua ad leue & tolerabile reſponſum deflexit, dicendo complures operum ſuorum teſtes extare, nihilq; tam fortiter ab Abſalõe geſtum, quod ſi nondum virtute æquauerit, adhuc ſatis æmulari non poſſit. Nec plura eloqui paſſus cymba nauigium repetiuit, ſubiungente Abſalone haudquaquam eum vtilia ſuadenti ſuccenſere debere, cum aliquanto ſatius ſit apertis amicorum monitis inſtrui, quàm occultis amaræ ſugillationis morſibus obtrectari. Poſtera nocte concitatum acrius mare eò tempeſtatis exceſſit, vt regia claſſis non portu, nõ anchoris quo minus ſparſa pelago diſijceretur retentari potuerit. Nulla ex parte remiſſior eodem aëris habitu quatriduo perſeuerauit. Quæ res iram regis aduerſum Abſalonem accenſam magnopere deliniuit. Sed quod iam corde ſalubre deprehenderat voce fateri erubeſcebat, pudore ſerum animi eius intellectum celante. Nam interim nulla ad amicos communione habita, poſtridie prędictos viros fortè littori inſiſtẽtes acceſſit, comitibusq; propius accedere vetitis, cõcitationẽ animi ſui, inquit, tametſi diſſimulatiõe vti vellet, iracundis oris notis ꝓditã eſſe: dicebat

bat, parum quidem admiratione dignum, cum conſultātis vocem monitis potius quam contumelijs excipi deceat. Quædam tamen ab eis ſapientius, quàm tempeſtiuius dicta, quæ ſi ante triduum prolata fuiſſent, ingentis mali materiā præcurrere poterant. Seras quidem monitoris partes eſſe, quæ rem dum in arbitrio eſt negligentius obeunt, exactam ſolicitudine proſequuntur. Inemendabilia autē corrigere velle, proximum amentiæ errorem eſſe. Fruſtra igitur ſe conuitijs attentatum fuiſſe, cum & irreuocabiles præteritorum euentus exiſtant, & plerunq; animi commotio parum cum ratione conſentiat. Orturæ vero tempeſtatis ſæuitiam abſq; cœleſtium monitis humano præſagio cōprehendere nequiuiſſe, neq; quin ea delictorum pœnas lueret dubitare. Quam ob rem aut naturæ ignorantiam, aut improuiſæ neceſſitatis violentiā vitio ſibi verti non oportere. Omiſſis igitur præteritorum querelis ad tempeſtiua rebus cōſilia, animum operamq; deuocare par eſſe. Malle enim ſe ſpiritum ſpecioſo exitu, quàm expeditionem deformi reditu finire. Tunc Petrus Abſalonis ſententiam aliquanto leniori monitorum genere proſecutus, docet neminem regum fidas amicorum voces infenſis auribus excipere conuenire, cum ſæpe clari illuſtrésq; viri ſpreti ſalutaris conſilij pœnas pernicioſa morte pependerint. Cæterum aura dum faueat vtendum eſſe, quod eius anceps incertaq; varietas exiſtere ſoleat. Suſtinendum itaq; donec tempeſtatis immenſitas ad tolerabilem remigijs habitum concidat. Adhuc enim tridui commeatus ſuperceſſe, exiguoq; traiectu hoſtes accedi poſſe. Quod ſi præſenti alimentorum ope deficerentur, alia armis eſſe poſcenda. Oportere ergo mox vt vndas remigio habiles viderint, ſparſam ocius vniri claſſem, inceſſuramq; ſociali remigio progredi. Quippe nauigationem omnem hoc alacriorem, quo æquabiliorem exiſtere. Rex monitore laudato Abſaloni ſpeculandæ tempeſtatis officium mādat, ſibiq; cumprimum eam remigij patientem aduerteret, indicaturo. Abſalon cupide præcepto quod ſuis monitis extuderat obſecutus, nocte poſtera aura ſenſibiliter impetum remittente, euentu gauiſus antelucano tempore peractis diuinis ad regem peruenit, nunciando tempeſtatem ex parte collapſam poſſibilem quidē profectioni, ſed difficilem fore, nec niſi ſumma cum remigij difficultate nauigationis capacem exiſtere. Reſpondente rege moras eſſe rumpendas, per ludibrium ſubtexuit, pulchre ſe operam impenſuros, ſi nauigationis medietate confecta vnde ſoluerant ſint reuerſuri. Cuius dicti procliuitas tametſi ioco mordacior videretur, ingens regi capeſſendę virtutis præbuit incitamentū. Lepida tamen irriſione non caruit, ſubiungente rege, reuerentē ſe, ex eo quæ in Sclauia gerantur poſſe cognoſcere. Principio claſſis lætam alacremq; nauigationē pleno fiduciæ remigio proferebat. Nam intra propinquæ telluris anfractus auræ vis quæ aperto mari licentius incumbebat, latētium vndarum habitum aſperare non poterat, terreni tractus obſtaculis vndique ſecus incitatiorem fluctuum allapſum arcentibus. At vbi in altum dirigi nauigia cœpere, intolerabili pene tempeſtatis occurſu excipiebantur. Antiſtes ne fortiſſimos monitus ſuos parum iuſto conatu proſequi videretur, ingenuo pudore firmatus perſeuerantiſſima remigij obluctatione quaſi cum neceſſitate certabat, regemq; virtutis æmulatione prouectum, cœpti ſui comitē exiſtere coëgit. Itaq; lenta & inhabilis ac pene inconceſſa nauigatio hinc ſæuiente mari, inde claudicante remigio fuit. Ea freti repugnantis violentia regiam nauē aduerſis vndarum molibus implicatam, per ſummam procellarum aſperitatem laxatis propemodum compagibus diſiungi coëgit. Quo viſo rex tum vitandi periculi, tū etiam complendæ nauigationis gratia, tutiore excipi cupiens, Ingimari Scanienſis ratem propius adeſſe iuſſam, enſem dextra, ſignumq; læua corripiens, vt temerario, ita proſpero ſaltu inuolat, eamq; remis acrius citari iubet. Eskyllum virtutis pertinacia aliquandiu ſubſequi conatum, affectumq; regis quàm debilitatem nauigij ſui propenſius intuentem, partim regiæ vocis prohibitio, partim referta periculo neceſſitas reuerti compulit. Eo viſo, complures reuerſionis occaſionē ab erroris ſimulatione mutuari ignauia docuit. Quibus tamē erroris commentum patrocinio fore non debuit, cum regem nauigium non iter mutaſſe tranſlati ſigni indicio liquere potuerit. Nonnulli quoque conquaſſatioribus nauigijs inuiti relabe

Ea, quæ corrigi non poſſunt corrigere velle dementia eſt.

bantur, quod hiſdem compagum firmitate defectis, concitati maris incurſum ſuſtinere nequibant. Qui vero procedere perſeuerabant, vt viribus corporis laboris continuati ſufficere poſſent, edendi nauigandiq́; pariter officio fungebantur. Ne enim nauigationis curſum vel paruula remigij intermiſſio moraretur, dextra remos, læua cibos tractabant. Exigua claſſis pars Abſalone duce virtutis & gloriæ æmulantior, inuſitatæ tempeſtatis ſæuitiam incredibili remorum certamine ſuperauit, obluctatumq́; pelagus infatigabili permenſa nauigio, hora antelucana ad inſulam Hythim ipſa quoque neceſſitate ſuperior appulit. Tunc Abſalon ne quid inexcuſſum omitteret, per Wethemannum piraticæ operibus clarum officio ſpeculationis addictum, & portus hoſtilibus nauigijs vacuos, ad Rugiam nihil hoſtile metuentem cognoſcit. Nam armenta ſecuris cuſtodibus propter littus errantia, inopinatos incolas eſſe fidem fecere. Rex languido remigio ſeram nauigationem emenſus, obtento portu protinus in Abſalonis nauem ſe contulit, fatigatumq́; tędio ac vigilia corpus ſomno excepit. Reliquiæ quæ cum eo fretum ſuperauerant annumeratæ, ſexaginta duntaxat nauigiorum claſſem explebant. Duo tunc Hallandēſes natu quàm animis nobiliores, paucitatem ſuam indubitato periculo oblatam rati, nauigio quo communiter vtebantur, Abſalonem petebant, ſeq́; prępropero regis alloquio opus babere dicentes. Poſtquam ſomno eum acquieſcentem audierant, ocyus excitari poſcebant. Abſalon ſalutarem eius quietem importune rumpendam negans, quæ afferrent regem ex ſe cogniturum affirmat. Tum illi conquaſſationem nauigij, inopiam commeatuum, longinquitatem reditus prætendentes, optimam ſibi nauigationis facultatem proſperantibus ventis incidiſſe dicebant, quod quibus aduerſis ægrè proceſſerant, ſecūdis facile reuerti poſſent. Quam ob rem eorum ſe beneficio vti malle, quàm caſſam & inutilem expeditionem agendo, aut nauigij vitio, aut inediæ malo perire. Quos Abſalon non ſolum deformitatem propoſiti ſpecioſo cōſilio mutare, ſed etiam quo minus ſe probris obijcerent, honeſto ſilentio ſupprimere iubet, ne tam pudendæ voces alienis auribus exceptæ, inexpiabilem eis timiditatis notam inurerent. Itaq; eneruis & effœminati animi trepidationem, falſo cauſarum commento colorare eos aſſueuerabat, docendo facilia refectu nauigia fore, & opima commeatuum ſupplementa per prædam late patentem leui negocio conſciſci poſſe. Cæterum ipſos famam & opinionem ſuam grauiſſimo crimine corrupturos, ſi regem apud hoſtes in tanta ſuorum paucitate, ſine reſpectu pudoris deſerere ſuſtinuiſſent. E quibus alter domi ſe negocia regia quæ ſumma cum celeritate exequi neceſſe haberet, manere ſubtexuit. Contra Abſalon ſimulationem eius quia blādimentis nequibat, minis diſcutere cupiens, eos qui in expeditione ſoluenda plus arbitrio ſuo quàm regiæ indulſerint reuerentiæ, non tantum bonorum, ſed & lucis ac ſpiritus ereptionem patria lege meritos aſtruebat. Sed ne ea quidem periculi denuntiatione quo minus fauentem nauigationi ventum velo colligerent, imbecillitatem eorum durare trepidationémue corrigere potuit. Diſcedentes itaque execratione & conuitio per ſummam verborum acerbitatem inſequi perſeuerauit. Quod cum expertus rex ex Abſalone cognoſceret, tam impudentes & improbos deſertores pœnas ſibi luituros iurabat. Conſcenſa deinde inſula, accerſitos nauigiorum rectores, agendorum percontatione ſollicitat. Compluribus vt redeatur expedire viſum, quod tutò hoſtem laceſſere nequeant. Placituram rex ſibi ſententiam affirmabat, niſi ea res & grauis patriæ rubor, & ingens hoſtium incitamentum exiſteret. Nam & eos Danicæ expeditionis præſentiam ex caſtrorum veſtigijs comperturos, & clandeſtinam eius reuerſionem timiditati duntaxat imputaturos. Huius rei cauſa periculo ſe quàm rubori patere malle, haudquaquam proram niſi laceſſito hoſte verſurum. Præterea ſe eorum qui ſimulata nauium fragilitate defecerāt ignauiam ęquaturos, ſi quos labore vicerant virtute non ſuperarent, domosq́; impenſa male nauigatione repeterent. Tunc Wethemannus incautas Rugiæ res recenti ſpeculatione expertus, admouēdas littori copias ſuadet: ſi ignari incolæ fuerint, impune prædam cædemq́; facturas: ſin prouidi, confeſtim abſque diſcrimine redituras. Vtro autem modo ſe gerant, per arantium morem deprendi poſſe

Remigij continuandi cauſa, remiges dextra remos, læua cibos tractant.

aſſeuerabat: qui cum primam diurnæ operæ partem exegerint, quò ad laborandum fiant vegetiores, ſopori ſe proſternere ſoleant. Hunc vero non niſi metu vacuis, altaq; ſecuritate firmatis obrepere ſolitum. Cæterum nemine talium dormiente reperto, præcautæ gentis indicium accipi. Quem rex piratico potius muneri conſentanea, quàm magnitudini ſuæ conuenientia docuiſſe dicebat. Nunquã enim Danorum reges à Sclauis fugatos memoriæ proditum fuiſſe, ſed ne ſe quidem primum regiam dignitatem hoc deformitatis genere maculaturum. Tunc Gnemerus Falſtricus quanquam aliàs vegetioris quàm ſapientioris animi ęſtimaretur, ſiue ingenio ſuo, ſiue regis fortuna monente ſummam omnium hęſitationẽ ancipiti ſtudio fluctuantem, ſalutari exhortatione diſcuſſit, incertamq; conſilij cõcionem ad ſuam ſentẽtiam perduxit, affirmando temeritatis eſſe exiguam manũ cum immenſo hoſte conſerere. Cæterum Barcam prouinciam à Rugia breui freto diſcretam ob paruitatem ſui quocunque paratu eſſet, populatu perfacilem fore. Denique regem quieſcendi gratia cubile petere, exhauſtasq; vigilijs vires, & attritum curis animum ſomno reficere iubet, veſpere quo minus prouiſus irrumperet claſſem applicaturum. Præterea vadoſi fluminis anguſtias intraturos, ſparſam nauigationem tacito conficere remigio iuſſit, ne aut obſtrepentium remorum fragor ſecuritatem incolis demeret, aut ipſimet impactis arenę nauigiis circa incertæ altitudinis vada diutius hærere cogerentur. Cætera ſe exploraturum promittit. Rex cupide conſilio obſecutus, veſpere ſigno nauigationi dato deſtinatũ amnem occupat. Cuius expeditius permeandi gratia ternis nauigijs iunctis, claſſem incedere iubet, ne confuſa fluuialibus tardaretur anguſtijs. Cui Gnemerus rate obuius opportunitatem inuadendæ gẽtis aucupatus, interceptos incolarum ſpeculatores adducit. Lætus eo rex, diluculo peragratis ſyluis, rura ac vicos hoc acrius quo latentius irrupit, incolasq; adhuc ſomni ſecuritate torpentes, repentina incurſione protriuit. E quibus complures perſtrepentis equitatus fragore perculſi, patrios duces aduentare credebant. Sed hunc eorum errorem adacta repente corporibus iacula diſcuſſerunt. Complures eorum exertis per oſtia capitibus, Kazimarus ne an Bugiſclauus aduentaret, rogabant. Quorum percontatio proprijs eorum funeribus excepta eſt. Antiſtes cum parte copiarum longinquã regiõis plagam diuerſo complexus itinere, eo locorum peruenerat, vt à regia cohorte eximiæ paludis interiectu diſtaret. De cuius admodum inceſſu dubius ne direptos à ſe vicos exuri pateretur, illuſtri conſilio prouidit. Tandem procul ignes à rege editos conſpicatus, ſibi quoque conſimilis facti poteſtatem ſuppetere, confeſtim illato tectis incendio declarauit, ſocijsq; ſui proſperitatem excurſus, reſperſo flammis rure nuntiandam curauit. Cumq; prædã abunde actam exiſtimaſſent, iter ad naues remenſi, quanquam grandi inuicem à ſe interſtitio diſceſſiſſent, veſtigia tamen ſua quo minus clandeſtinos reditus captaſſe viderentur, néue alter alterum impetuoſa feſtinatione præcurreret, mutuis ignium fumigijs prodiderunt. Interea Skyalmo quidam cognomento Barbatus in aſſeruandæ claſſis officium relictus, ne hoſtili remigio præueniente amnis exitu prohiberetur, ad mare nauigia reducit. Vbi dum Rugianorum nauali incurſatione peteretur, in paucas rates totius claſſis præſidium transfert, inſtructioribus quàm frequentioribus nauigijs hoſtibus occurrere præoptans. Quibus obuia nauigatione fugatis, ne ſociorum reuerſio tardius nauigijs exciperetur, omiſſa fugitantium inſecutione portum reuiſit. Iterato laceſſitus, eodem auſu inuaſoribus reſtitit. Sed & compluries attentatus, crebra hoſtium irritamenta occurſationis perſeuerantia ſuperauit. Ita pertinaci magis quàm acri incurſatione vexatus, opportuna hoſtem agitatione premebat. Inter hæc regi in littus ſuperuenienti non paruæ admirationi fuit, nauigijs cuſtodia vacantibus abeſſe Skyalmonem, quem tandem ab agitatione redeuntem cætero proſecutus exercitu, Rugianos fugam à remigio mutuantes, velorum intenſione proſequitur. Sed interuallo præceſſionis, & volucritate nauigationis adiutos inſtando magis quàm occupando vexabat. Tunc quendam vicinæ ratis rectorem in anteriorem nauigij ſui partem fortitudinis ſimulatione progreſſum aſpiciens, verbiſque magnam præ ſe laudem ferentibus

Hoſti potius inſtructiori quàm frequentiori occurrendum præſidio.

proſecutus, ad vltimum quæcunque viro forti erogarentur, egregie & laudabiliter impenſa aſſeuerabat. Ad vltimum vento obliquante prohibitus, quantum velis emenſus fuerat, conuerſa nauigatione remorum obſequio penſat. Sed quo proſperiorem velificandi, hoc difficiliorem remigij vſum habuit. Itaque Danis aduerſa cum mari nauigatione certantibus, Sclaui quos locorum habitus non fallebat, ignotum noſtris profundum compendiaria nauigatione ſulcantes, ſubitò fugam in inſidias vertunt. Quos Abſalon per occultos pelagi receſſus proſilire conſpiciens, ſocijs metu nauigationem citantibus ſubſequi quàm antecedere maluit, præuiæ claſſis terga plenis pietatis excubijs tutaturus. Pudet referre quod ſequitur. Maxima Danorum pars rubore poſthabito, quanquam hoſtes imminere conſpiceret, deſerto rege velis malos onerare ſuſtinuit. Rex cum paucis admodum nauigijs relictus, aliquanto deſertores ægrius quàm hoſtes ferebat. Tunc etiam militem quem paulò ante in prora aſtantem probauerat, breuitatem veli ſui quo maior nauigationis curſus exiſteret, pannorum additamentis producere conſpicatus laudem conuitio mutauit, amorem timidis erogatum imprudenter impenſum affirmans. Ita abſque ſupremæ neceſſitatis diſcrimine, veræ ac ſolidę fortitudinis habitum explorare promptum non eſt. Enauigantium diſceſſio, non clamore, non ſignis, denique nullo exhortationis genere reuocabilis fuit. Adeo omnium aures pauor concluſerat. Cúmque rex intermiſſo pauliſper remigio à præſentibus quid factu opus potiſſimum eſſet inquireret, cunctantibus cæteris Abſalon inſulam Hythim petendam, ibiq; ſecunditatem aëris expectandam hortatur. Quod Petrus fieri oportere non ſine rationum aſſertione negabat, quod perſeuerante tempeſtate, nec reditum, nec ſupplementum claſſis habituri viderentur, Sclauis aduerſum ſe quotidiana copiarum incrementa ſumpturis. Pandenda igitur vela, eamq; nauigationis æqualitatem habendam eſſe, vt naues volucritate præſtantes complicata velorum parte tardiores operirentur, & quas celeritate præcurrerent, ſocietatis iure conſequi debeant. Ita ſtrenua Abſalonis adhortatio eximiæ Petri prudentiæ ceſſit. Vterque ſiquidem annis ſuis ſimilia cogitabat. Ille etenim iuuenili animo condigna, hic canis ſuis conſentanea proponebat. Ita ſeptem ſolis nauigijs ex omni Danorum claſſe reſiduis, Sclaui multitudine freti incitatiſſimo remigio acerrimoq; clamore, cum contemptu paucitatis irrumpunt. Sed maiore impetu quàm audacia rem exequebātur. Quippe cum primum excepere ſagittas, propius ferre remos auſi non ſunt. Paulo poſt deſtrictorum enſium laminis nunc ceruices ſuas, nunc ſcuta pulſare cœperunt, rati ſe Danos hoc minarum genere territuros. Remigium deinde magno clamoris ſtrepitu proſecuti, horribiles latè ſonos edebant. Hic quoq; procurſus priori perſimilis fuit. Obuijs nanque Danorum miſſilibus repulſi, continuo remigium retulerunt. Tertio vt hoſtem apparatu terrerent, contactos ſole clypeos aqua perfundere, genibusq; ſuperpoſitis in pugnæ vſum extricare cœperunt, veluti indubitatum noſtris prælium illaturi. At tum demum ſeu cupiditate prædæ, ſeu vi pudoris accenſi, vehementius nauigia concitant. Quæ ſpecies vt initio acris, ita exitu inanis apparuit. Telorum enim obiectu velut antè deterriti, inuictam paucitatis conſtantiam vlterius laceſſere deſtiterunt, quāquam Danorum prouocatione admodum ſibi inſultari conſpicerent. Rex cum ad aſpectum patriæ perueniſſet, concidente paulatim vento tam remiſſam & languidam nauigationem agebat, vt quāquam propaſſo velo vteretur, eo ferè loci diem opperiretur, vbi noctem ingreſſus fuerat. Sed cum Zephyris deficeretur, proceſſum à remigio mutuatus eſt. Tandem obuiam Eskylli ratem ingreſſus, Scaniam repetiuit. Qui nouiſſime eum proſecuti fuerant, Sialandiæ partibus aduehūtur. Tunc Petrus Ranonis eloquentiſſimi viri imperitam calliditatem eludere cupiens, non ſolum nexos, ſed etiam remiges ſuos vt prædæ ſpeciē augeret in eminenti nauigij parte cōſtituit, captiuorum imaginem præbituros. Quem cum Rano Liburna prætereuntem videret, diſſolutionem nauigij ſimulare deſiderans, ſentina aquam egeri increpitis acrius remigibus iubet. Tunc quodam reſpondente eo triduo ſentinam aqua vacaſſe, non ritè inquit Petrus remiges tui quibus te reſponſis excipere debeant, callent. Tunc Rano

Quomodo Sclaui Danos eminus perterrefacere ſint conati.

nopaucis intra Petri nauigium remigio occupatis, ocioſæ iuuentutis multitudinem exerto capite conſpicatus, prædam exiſtimabat, quietisq́; ſuę pœnitẽtia permotus, non ſimiliter ſibi vt Petro fortunam affuiſſe dicebat, quod naufragij periculo interpellante expeditionis comes exiſtere nequiuiſſet. Autumno rex crebra Sialandenſium ac Scanorum, rara vero Iutenſium manu prouinciam Arcon vrbi confinem adortus, cum ingenti præda acta ad littus reuerteretur, Rugiani repetentem naues exercitum, hiſdémque ſcandendis intentum à tergo per inſidias circumfundere geſtientes, magnis viribus in inſulam è continenti traijciunt. Per idẽ tempus coorta nebulæ vis, ſpiſſam cœlo caliginem intendit. Quæ res incertos viæ Danos atque errore nebulæ implicatos, aliquandiu ſubſiſtere coëgit. Crediderim hunc aëris habitum propitiæ fortunæ interuentu, futuræ eorum victoriæ paruiſſe. Iámque Sclaui, quia nubium obſcuritas proſpicere non ſinebat, caliginis errore protracti in medios ferme hoſtes inciderant, cum ſubito diſcuſſa ſole nebula, exercitus propemodum conſertos aſpiceres. Tunc Priſelauus olim è Sclatiia profugus equo prouolans, adeſſe Barbaros, factamq́; Danis optatæ pugnæ copiam nuntiat, exhortans omnes inuictam Danici nominis æmulari virtutem. Reſponſum à rege eſt, reperturos hoſtes qui fatum fugæ præferre cupiant. Igitur Dani quorum animos præceps belli cupido axagitabat, præter vſitatum pugnæ morem confuſis copiarum ordinibus, conſpectos hoſtes incurſare cœperũt. Nec tardior victoria quam impetus fuit, pugnam fuga præcurrentibus Sclauis. In quo procurſu duo regij milites ita inter ſe fortuitis equorum impulſibus cõcurrerunt, vt vterq; excuſſus proſterneretur. Super quos rex corruente equo ita præcipitatus eſt, vt læuus eius cubitus pertuſo clypeo terræ altius infigeretur. Abſalon itaq; erigendi eius gratia deſcendere cupienti, manu ne ſubſiſteret innuit, fœliciter ſe lapſum reputans, ſi modo hoſtium cladibus attolleretur. Sed his euentus triſtior ſpecie quàm omine fuit. Regis nanq; lapſus, hoſtilis ruinæ præſagiũ edidit. Quippe ſuperati ſine prælio Barbari impune obterebantur. Quorum magna pars ſinũ per quem traiecerat auidius repetẽs, ſalutem in vndis quam quærebat amiſit: nec minor fluctibus quàm ferro periclitantium numerus extitit. Pars quo tutius hoſtem vitaret, ore tenus de induſtria aquis corpus immerſerat. Nec hoc quidẽ auxilij genus quo minus a Danis in eadem vada deſcendentibus interimerentur, latebram eis præſtare potuit. Cumq́ue cæteris intra aquam proſtratis, vnus adhuc occultum pedibus ſaxum complexus ſociæ ſtragi ſupereſſe videretur, Abſalon militibus ad opprimendum eum deſcẽdere profunditatis metu cuctantibus, non hic, inquit, ea proceritate eſt quam veſtra milites æquare non poſſit. Neque enim vadabiliorem ſibi quàm nobis gurgitem occupat Quam vocem frater eius Eſbernus exhortationis loco ſuſcipiens, quanquam Barbarum latentis ſaxi beneficio vti non dubitaret, ſaluti fraternæ ſuæ voluntatis imperium prætulit. Alijsq́; renuentibus, aquas hoſtili cruore infectas armis onuſtus intrauit. Cúmque emiſſa in Barbarum lancea ſolum repetere vellet, vndis verticem inuolutus, profundo ſe excipiente demergitur, periſſetq́; niſi ſociorum præſentia auxilio fuiſſet. Enimuero Olauus vndis eum abſtrahere cupiens, ſtimulatum calcaribus equum in illud profundum egit: exceptúmque brachio leuare conatus, penè ſella pronus excutitur. Igitur vrgente fato ſuæ quàm alienæ ſaluti propior extitit, ſibiq́; cœptam amici curam poſtponendo conſuluit. Cuius propoſitum Nicolaus quidam fortius q̃ fœlicius æmulatus, non temperauit quo minus concitato equo gurgitem peteret. Sed ab incœpto ſe pari periculo reuocatus abſtinuit. Igitur equitum ope defecto, peditum opera ſeruari contigit. Cumq́; littori reſtitutus fuiſſet, extinctus ab intuentibus putabatur, adeo illapſus corpori humor anhelitum occultabat. Tandem ſocijs corpus ſuum diutius agitantibus, vomitu vndam egerere cœpit. Cuius onere liberatus, ſuſcipere magis quàm eloqui valuit. Itaq; qui aderant, corpus eius frigore obſtupefactum applicatæ veſtis fomento proſequebantur. Quibus percalefactus, non oculorum modo ſed etiam vocis vſum recuperauit. Cæterum ipſo die adeò exanguis permanſit, vt vix eum funebris oris notæ deſererent. Nec ſilentio oblitterandam alterius Danici equitis virtutem exiſtimo, qui cum nemine ſo-

Danici cuiuſdam equitis potius mori, quã ſe hoſti dedere volentis, magnanimitas.

ciorum comitante fugam hoſtium auidius quàm cautius inſecutus fuiſſet, Barbaris qui effugerant, vt ſe eis capiendum præberet rogantibus, ſpreta prece equo deſiliuit, mortemq; dimicans quàm deditus lucem amplecti maluit. Igitur ingenti hoſtium caterua ad ſe opprimendum nitente, quotquot propius acceſſerant interfecit: ac ſine vlla ſpecie metus pugnans, ſuper factam à ſe ſtragem plenis gloriæ vulneribus corruit. Itaq; non ſolum innumeros fati comites habuit, ſed etiam ſuperſtites fortitudinis ſuæ ſpectaculo attonitos reliquit. Cuius excellenti virtute tantum promotum eſt, vt deinceps Sclaui manum cum Danis acie conſerere non auderent. Anno poſtero Danis expeditionem parantibus, Rugyenſes ob recentem cladem ſuſcipiendi belli fiducia defecti, Dombotum quendam præſtanti facundia ad pacem ab ipſis petendam decernunt. Quo Abſalon excepto, nauigium eius expeditionis ſibimet vſui vertit, nautis vero quoad reuerteretur, hoſpicia cum impenſis expedienda curauit, ipſoq; Domboro ſecum aſſumpto regiæ claſſis conuentum periuit. Siquidem legatos hoſtiũ expeditionis tempore ſuſceptos, ad reditum vſq; eius mutua Rugienſium, Danorumq; conſuetudine retentari fas erat, ne ad ſuos exterarum retũ nuncij reuerterentur, ſpeculationis potius quàm legationis officia peracturi. Sed contrariæ tempeſtatis perſeuerantia nauigationem morante, cum I uti labentibus alimentis expeditionẽ ſoluturi viderentur, eorum egeſtati Sialandenſes ac Scani impenſis liberaliter commeatibus affuerunt, ne tanta virium parte maligno neceſſitatis obſtaculo fraudarentur. Fionienſes vero tametſi commeatibus abundarent, ne minimam quidem eorum partem ad ſuſtentandam ſociorũ inopiam contulerunt. Quod videns Domborus pacẽ quam antè ſupplex petierat, ſub æquis tantum conditionibus offerebat. Cæterum Abſalonis apud regem interuentum poſcebat, à quo oblationem ſuam liquida fide proſequi rogatus, pignoris loco lapillum ſe aquæ iniecturum aſſeruit. Siquidem icturis fœdus Barbaris religioni erat calculũ in vndas conijcere, ſeq; ſi pacto obuiam iiſſent, merſi lapidis exemplo perituros orare. Sed contrà poſcente obſides Abſalone, fucoſaq; ſuperſtitionum mendacia in rebus ſerijs recipienda negante, haudquaquam Domboro mutua petendorũ obſidum fiducia defuit. Quod Abſalon indigne ferens, Rugianos non ſolum obſides Danis, ſed etiam pecuniã cum ſupplementis claſſis tranſmittere ſolitos aſſeuerabat, cum Dani nihil tale Rugianis vnquam à ſe conceſſum, ſolutúmue meminerint. Tunc Domborus, ſi ſapientia, inquit, qua te præditum exiſtimas, viges, quæ à me proponenda ſunt docili animo excipies, tenaci memoria appræhendes. Quiſquis rite ſe gerit, circa tria tempora maxime cogitationem expendit: ex iiſdem duo leuiori cura complectens, tertij præ cæteris habitum intuetur. Siquidẽ præterita meminit, futura proſpicit, præſentia colligit. Stolidus vero inter ſpem futuri, memoriamq; præteriti præſentium facultatẽ omittere, & quod in manibus retinet, excutere conſueuit. Quo pacto tu quoq; vaniſſimis ſollicitudinis ambagibus implicatus, adeò ſcrupuloſa cura præteritorum imagines recolis, futuroſq; meditaris euentus, vt ad ea quæ præ manibus ſita ſunt, & oculis obuerſantur, aſpicere nequeas. Quippe dum prioris æui recordationi animum inſeris, felicitatis eius exemplo futura metiris, teq; ſpem ex memoria adeptũ quid inſtans ætas afferat, præterit. Fateor olim Danos gente noſtra potitos, ſed præſens fortunæ benignitas iiſdem nunc fauoris blandimentis partes noſtras proſequitur, quibus quondã veſtras excolere conſueuerat, ſortemq; noſtram ad hanc felicitatis ſummã perduxit, quam veſtræ quandoq; rei ſtatus attigerat. Quippe quanto vobis inferiores extitimus, tanto nunc viribus ſucceſſuq; præſtamus, eò rerum fortuna ducante progreſſi, quò Danicæ quondam proſperitatis incrementum exceſſerat. At dum temere votis extenderis, noua ac recentia ſtolida vetuſtatis ſimulatione prætergrederis, eiſq; me conditionibus adigere conaris, quas pro præſentium habitu præſtare potius quàm poſtulare debueras. Fines veſtri armis & exercitibus veſtris miſerabiliter obtriti, ſitu marcidi, culturæq; inopes iacent, noſtrarum diffuſio partium vix alendæ quam genuit multitudini ſufficit, & tamen quos omnifariam potentiores aduertis, non ſuperiores modo, ſed etiã pares habere faſtidis. Tunc demũ tributi nos exactione ſollicita, cum & ſortem

Barbari fœdus icturi, lapillũ in aquã coniiciebant.

Prudentia præcepta.

& ſortem noſtram ſucceſſibus æquaueris,& eam malis quibus tua nunc premitur adactam conſpexeris. Hæc Domborus. Sed Abſalon diſſimulato indignationis conceptu,paucis cum reſponſis excipiens, ad regem quæ acceperat, perfert. Verum pertinax freti ſæuitia nauigationem interpellendo finem expeditioni fecit. Rex quanquā ſuperius Sclauos ſecundis ſucceſſibus attentaſſet,plus tamen negotij in eorum expugnatione quàm vt proprijs viribus exequeretur aduertens, Saxoniæ ſatrapam in armorum militiæq; collegium ingentis præmij pollicitatione ſollicitat. Ille tum ampliſſimæ mercedis captura, tum etiā potiendorum finitimorum ſpe inuitatus,expeditionis ſocietatem ſpopondit. Sed ſuperius Waldemarũ rex Noricus per ſummum amicitiæ cultum, nauigio draconem ſimulante donauerat. Quod Abſalon mira arte effigiatũ Roſkyldenſi remige exornare,& ad conuentum vſq; Danorum dirigere iuſſus,cum in portu Iſrenſi parum ſecundantibus ventis voto diutius moraretur, nihil ægrius tulit, quàm quod alijs in expeditionē proficiſcentibus tardior ipſe ſuperuenturus videretur, qui cæteros & velocitate apparatus,& procinctu nauigationis alias præcurrere conſueuerat. Itaq; cũ mente,tædio,& pudore ſopita in puppi iaceret,futuram maris tranquillitatem nocturnis imaginibus ſpeculatus eſt. Exiſtimauit enim ab homine ſe accerſi: acceſſoq; littore cum Burgalanenſi pontifice Tokone aliquandiu ſpaciatum, iuſſumq; ab eo quæ audiret ſagaci mente compræhendere,& tenaci mandare memoriæ. Tokonem deinde melos quod in diuini natalis peruigilio ritè recini aſſolet, ſemel iterumq; & tertio repliciuiſſe,ipſumq; ad ea quæ canerentur ſollicitis auribus eſſe iuſſiſſe. Expergefactus adeò præſentes viſorum imagines animo repræſentabat, vt rem veram non ſomnium fuiſſe arbitraretur. Et quia craſtinæ egreſſionis opem per quietem ſibi promiſſam meminerat, tam certam commodæ nauigationis ſpē animo præſumpſit, vt conſcenſa cymba,quanquam nihil adhuc tempeſtati detractum erat,malum regiæ nauis,cui Aſtradus præerat, ocyus attolli iuberet, cibũq; capere properaret. Epulanti, ſuperuenit Aſtradus indicans tempeſtatis occaſum. Et quid nam fieri expediret interrogans,iuſſus eſt illico erecto nauigij malo fauces Iſricas penetrare,eiſq; præteritis inſulā quà ventus iuberet ambire. Quod eo exequi pergente,expeditionaria claſſis quæ in eundem fortè portum appulerat,ſubito tranquillitatis inceſſu gauiſa,velorum vſum nauigationis auida præparabat. Verum effectus minor impetu fuit. Siquidem modo orientem, modo occaſum incerto ventorum flatu ludificata viciſſim petebat,nauigationemq; mutabilis auræ varietas optato curſu fraudabat. Diuinitus conſultum crederes, ne aut ſolitaria Abſalonis nauigatio,aut alijs inceſſu tardior haberetur. Quod etiam ipſius liquidò comprobauit aduentus. Siquidem adnauigante eo omnium nubium errorē diſcuſſo,certus pelago flatus incubuit,tantaq; propitij venti ſtabilitas incidit,vt nauigatio quæ antè dubijs velis incertum curſum tenuerat,continuo proſperitatis ordine frueretur. Ita naturæ rerum temperies, quæ ſe cæterorum vſui inuiderat, Abſalonis reſpectui tributa eſt. Qui etiam cum nauem regis ſibi creditam validis tempeſtatis incrementis contuſam, extremoq; naufragij periculo propinquā aduerteret,continuò in littus ſubductam neceſſariæ trabis vinculo refecit, lacerāq; ac penè confractā priſtinæ firmitati reſtituit. Sed & prorarum eius cacumina quò cultior incederet,aureis apicibus texit. Quo rex apud Manſuetam exceptus, Polam prouinciam comite claſſe petebat. Itaq; communibus ſed diſcretis viribus, alterum Sclauiæ latus Dani inuaſerant,alterum Theutones lacerabant,interdumq; exercitus alter ab altero inuicem ſpectari poterat. Cumq; Theutonũ fortè ſatellites petendi pabuli gratia latius euagatos Sclaui per inſidias adorti interemiſſent, equites recentis iniuriæ vltionem audaci calliditate quæſierunt. Siquidem militiæ inſignibus occultatis,loricisq; quibus corpus munierant, familiari ac ſordida veſte tectis pabulantium more fruges metere aggreſſi, Sclauos Nucleto duce ad ſē opprimendũ ex abdito prouolantes ocyus aſcenſis equis, falceſq; gladijs mutantes trucidauerunt. Caput Nucleti abſciſſum ac pilo affixũ, ſicq; in caſtra perlatum gratum vtriuſq; exercitus oculis ſpectaculũ præbuit. Quod cum filio eius Priſzlauo, qui ad Danos, & Chriſtiani ritus amore, & paganæ ſuperſtitionis odio patria

pulſus tranſierat, cœnitanti nunciatum fuiſſet, aliquantiſper manum ab eſcis retractam demiſſo capiti ſubijciens, dei contemptorem tali exemplo interire par eſſe dicebat: reuocatoq́; à cogitatione animo, conſuetam oris ac mentis hilaritatem cœnæ conſortibus exhibebat. Magnus potentia, ſed maior diuini cultus memoria. Neq; enim ſibi parentem iudicabat, quem publicæ religionis æmulum nouerat. Itaq; ambiguæ æſtimationis eſſe potuit, vtrum magis fortem animum geſſerit, an piam vocem emiſerit. Sed neq; patriæ plus ſolito miſertus, eam ductu & incitamentis ſuis duarum gentium prædam exiſtere coëgit. Interiectis diebus Henricus Waldemaro ſermonis inuicem conferendi gratia ſe accedenti, cum Abſalone ſolo in tabernaculum ſuum perducto epulum præbuit, ingenti magnarum frequentia adminiſtratorum officio fungente. Quæ cœna licet multigena ciborum varietate ſplenderet, aliquanto tamen plus luxus in obſequijs quàm epulis habuit, præſertim cum gloriæ non vſui ſeruiretur. Clientela vero ſeorſum diſcubitu excepta. Poſt reditum ſuum Waldemarus nouarum rerum caſibus ſollicitatus, intento ad ſciendum animo, vbinam Henricum neceſſariæ collocutionis gratia obuium habere poſſet, atq; ad id negocium explicandum prudenti viro opus aſſeueraret, alij ſibi claudicare equos, alij parũ cultis vngulis eſſe fingebant. Cunctis itaq; metum excuſationis aſtutia protegentibus, nemineq́; tam periculoſam legationem ſuſcipere audente, Abſalon fortè lignis ex more per ocium cæſis, è nemore ſuperueniens interrogatusq́;, an regiarum partium legatum agere vellet, iturum ſe pollicetur. Igitur legendorum comitum optionem habere iuſſus, potiſſimum neceſſarios ac ſanguine ſemet contingentes adſciuit, conſanguineam fidem alienæ præferendam exiſtimans. Priſzlauus quoq; potentiſſimi Sclauorum principis Nucleti filius, quem quod Waldemari ſororem in matrimonio haberet, Chriſtianæq; diſciplinæ ſacris initiatus eſſet, pater iamptidem perinde ac inſidias ſibi nectentem conſpectu ſuo ſubmouerat, localis peritiæ fiducia propoſitæ viæ conductorem agere pollicetur. Huic ſiquidem tum rex ob bonæ fidei experientiam, tum ob connubij affinitatem magnam nobilium inſularum partem fruendam conceſſerat. Profectus Abſalon, affatusq́; ducem cum apud eum pernoctare rogaretur, regem anxia ſuorum expectatione ſollicitum, longioris moræ interpoſitione moleſtari oportere negabat. Prætetea claſſem ſine portu eſſe aſſeuerabat, vndiq; ventorum impulſui patentem. Cumq́; feſtinationis ratione reddita propinqua nocte equos abiturus ſcandiſſet, quidam claro Saxonum loco natus vltrò adito duce, perituros Danorum legatos niſi comitatiores abſcederent, querebatur. Obiurgare quoq; eum vehementius auſus, quod illuſtrium virorum paucitatem, tot ingruentibus periculis incomitatam à ſe dimittere ſuſtinuiſſet. Reuocatis itaq; comitum offeruntur auxilia. Sed non minorem ſe Abſalon in reuocando comitatu geſſit, quàm in pernoctationis egerat obſequijs reſpuendis: glorioſius ratus ſuam ac ſociorum ſalutem dubijs caſibus credere, quàm alienis armis protegere. Cumq́; haud procul tentorijs abeſſet, Priſzlauus omnibus frænos ſuccutere iuſſis, ſi meo, inquit, ductu res expedienda foret, comitum ſupplementum noſtra paucitas non refugiſſet. Siquidem aduerſum pericula abundare induſtriæ potius argumentum eſt, quàm timoris indicium. Hoc enim probabilior eſt fortitudo, quo minus cum ſtoliditate conſentit. Illa vero repræhenſionem meretur, cui vires temeritas adminiſtrat. Sed nunc exigere perquã deforme eſt, quod paulò antè oblatum acceptare contempſimus. Reſtat igitur vt vnicam ſalutis viam in pectorum ac virium noſtrarum fiducia reponamus, ſpemq́; ex deſperatione certiſſimam capiamus. Æmulanda itaq; Danici ſanguinis & nominis virtus, omniq́; ſtudio enitendum, vt aut nobis victoria reditum, aut ſpecioſa mors æternum famæ pariat monimentum. At minime dubiũ quin de tranſitu noſtro hoſtes equina fecerint veſtigia certiores, nec magis ambiguum eorum reditum inſidijs excepturos eſſe, quorum aduentum adeſi callis indicio peruiderunt. At mori vobis commilitones quàm capi præſtat. Capti enim occiſi parentis mei pœnas perinde ac eius interfectores crudeli morte pendetis, fratresq; mei paternis manibus per ſummam cruciatuum acerbitatem noſtro ſanguine parentabunt. Aliquanto ergo ſatius

Aduerſus pericula abundare, induſtriæ potius quàm timoris argumentũ videri.

go ſatius eſt propriæ virtuti ſpiritum impendi, quàm alienæ violentiæ miſerabiliter puniendum relinqui. Hæc non proprij periculi metu, ſed veſtræ potius charitati conſulendo monuerim. Eo enim ſanguine oriundus ſum, quem nulli Sclauorum attentandi vnquam auſus inceſſit. Per patrem vos optimum maximumq́; perq́; illud Danorum celebre cunctis gentibus nomen, obſecro obteſtorq́;, ne fiduciæ & fortitudini imbecillitatem atque ignauiam præferatis. Hæc Priſzlauus. Denique læta omnium acclamatione exceptus, nihil ſe de victoria ambigere aſſeuerauit, cui militum alacritas præſagio fuiſſet, præſertim cum omnis Sclauorum irruptio ſpecie, quàm re formidabilior exiſtere ſoleat. Circa inceſſum vero id ordinis obſeruari debere, ut iuuenes parum armati medium inter milites equitandi locum tenerent, eorum vtrinq́; præſidiis muniendi. Cæterum militarium turmarum per binas acies diſtinctarum alteram ab altera auxilijs inuicem tutandā eſſe. Quippe geminæ cohortis ſpecie hoſtiū animos labefactari poſſe. Præterea clamabundos incedere, varijsq́; cantibus obſtrepere iubet, fiduciāq́; quæ plerunq́; multitudini ineſt, ſimulaturos. Nec fortunæ expers conſilium fuit. Siquidem in portū eis vbi claſſis acquieſcebat nullo inceſſente perductis, rex expectantis more ſollicitus, prolixamq́; legatorum abſentiam cura ac mœſtitia proſecutus: dolorē ex temeraria ſuorum emiſſione contractū, religioſæ lectionis officio leniebat. Quibus rediiſſe compertis, ſoporis blandimentis ob triſtitiam dilatis ocyus aditum dedit. Inde ad Gudacrā amnem nauigatione diſceſſum. Cuius vadoſus aditus haudquaquam magnarū nauium capax extabat, exiles duntaxat tranſmittere ſolitus. Itaq́; rex propter fauces fixa anchora ſedem nauigio conſciuit, magnitudinē eius paruitate amnis admittere nequeunte. Habilior claſſis, & quam fluuiale profundum ferre poterat, Abſalone duce anguſtos amnis attentabat anfractus. Quo autore eo loci peruentū, vbi gurges ingentis ſtagni diffuſior ſpeciem præferebat. Has faucium anguſtias Barbari crebra claſſe præſtruxerant, hoſtem tranſitu prohibituri. Quos noſtri deturbare geſtientes profunditatis ignari, imperitæ nauigationis errore, vadoſis locis affixere puppes. Quas dum profundo defectas, ad loca nauigatu facilia reijcere cupiunt, cum minus remigio liceret, paſſim in vada deſiliunt: manibusq́; ſotos complexi, remorum vices corporum viribus exeqnuntur. In quos Sclaui nauigijs ſuis tanquam propugnaculis vtendo, supernè tela librabant. Nec ſic eos attentaſſe contenti, & ipſi ſaltim in vada delapſi cominus dimicandi locū petebāt. Sed noſtris ſtrenue occurſantibus, pari celeritate deſerta ac repetita ſunt nauigia. Ante alias binæ Priſzlaui rates ſubiere ſtagnum. Quarum alteram qui vādo inſtiterant, tam frequentes inſiluere, vt media fractis penitus lateribus findere tur. Quippe dum auidius ſe ingerunt, multitudinis onere mediam rupere puppim. Subſequente claſſe deſerta, fugiētium Barbarorum nauigia capiuntur. Vicorū quoq́; ripæ iunctorum incendia peraguntur. Noctu redeunte Abſalone, rex adhuc inſomnis diutinam eius moram angore & vigilia proſequebatur. Quo excepto gauiſus, Liburna ſua quod ob granditatē nauigationis inhabilis videretur, domum remiſſa in aliquāto minorem ſe contulit: eaq́; ad lacum deuectus, Sunonem binis inſtructum nauigijs in longinquos paludis receſſus prædatū mittit. Vrbem quoq́; Roſtock oppidanorū ignauia deſtitutam, nullo negotio peruſſit. Statuam etiā quam gentis profana credulitas perinde ac cœleſte numen diuinis honoribus proſequebatur, incendio mandauit. Poſt hæc Henricū cum exercitu ſuo conſerendi ſecū ſermonis gratia venientē, præparato ponte traiecit. Eodem tempore Nucleti filius Priſzlauus ripa altera ſuperueniens, cum fratrem Priſzlauum Bernardo, cuius manu Nucletum occidiſſe fama fuerat, nauigio communicantē aſpiceret, conuitio laceſſiuit, impietatem obijciens, quod cum parentis ſui interfectore amicè conuerſari ſuſtinuiſſet. Contrà Priſzlauus bene de ſe meruiſſe eum, per quem patre ſacrilego careat, affirmabat. Sed neq́; ſe eius filium cenſeri velle, quem maximi ſceleris parentem extitiſſe conſtaret. Interea dum hæc geruntur, ſubitò fama pertulit Rugianam, Pomeranamq́; claſſem ex diſpoſito conueniſſe, Danos amni includere auidam. Igitur rex per Henricū neceſſariæ diſceſſionis admonitus, ne ſe locorum anguſtijs implicari pateretur, protinus amne exceſſit. Cumq́;

Iuuenes haud ſatis armatos medium inter milites equitādis locum habēre conuenit.

Sclauicæ collectionis famam nulla adhuc indicia confirmarent, inſidiarum ſuſpicione permotus, hoſtium calliditati inuicem occurrere ſtatuit. Qui in occultos littorum ſinus collati, ſi rex rura diriperet, claſſis eius incurſandæ copiam explorabant. Quos vt opportunitatis ſimulatione protraheret, Magno cuidam exurendorum littoralium vicorum curam demãdat, militibus intra nauigia latere iuſſis: ſciens profecto Sclauos ab vniuerſo Danorum exercitu incendium peragi putaturos, ſicq; promptiorem exercendarum inſidiarum auſum capturos. Nec ſecus ac ratus eſt, hoſtile propoſitum fuit. Quippe Magno oppidis facem ſubijciẽte, Rugiani vniuerſas Danorũ vires eo negotio occupatas exiſtimantes, auidius edendi propoſiti fiduciam rapuerunt, perinde ac eorum claſſem defenſoribus vacuam reperturi. Sed quorundam regis imperium ignorãtium occurſu maturius excepti, incurſandi ſtudium repente fuga mutarunt. Quos cætera Danorum claſſis certatim magnis remigij niſibus inſecuta, velocitate nauigationis æquare non potuit. Cumq; releuandę laſſitudinis gratia æſtum vmbraculis leniret, Lundenſiũ pontifex cæteris portum tenentibus ſuperueniens, poſtquam medio fermè diei tempore nauigia velaminibns obducta conſpexit, cunctis ſegnitiem exprobrãs: his, inquit, tumulis cõmilitones cum animi exercendi ſint, corpora ſepelire gaudemus? Quo dicto militibus diurnæ quietis ruborem ingeſſit, & regem deſidia obſeſſum, torpentes militiæ ſuæ vires excitare perdocuit. Qui etiam ad pontificis vocẽ modeſto indignatiõis genere permotus, ſimulq; iuſta deſidiæ ſuæ reprehẽſione commonitus, citò hos tumulos relinqui poſſe aiebat: ſtatimq; diſcuſſis tegminibus hoſtile ſolum petere properauit. Poſt hæc circa auſtralem inſulæ plagam prædæ in biduum actæ: inde Walungiam nauigatum. Vbi nuntiato Rugianorum occurſu, cum quidam è Danis haſtam ſuam quo commodius ea in acie vteretur, in conſpectu ſociorum aliquanta parte curtaſſet, cæteri ipſius factum ſecuti cõgeſtis in vnũ locum putaminibus, ingentẽ breui cumulum extruxerunt. Sed interim apud hoſtes pacis non belli ſtudia agitabantur. De qua acturus Domborus, ad Danos dirigitur. Quibus ad naues digreſſis, ignem in littore accendit, cuius indicio ſe legationem afferre monſtraret. Sed Abſalon ne quis eũ naue exciperet vetuit, ne pax quam petere venerat, inuicẽ à Danis affectari videretur. Ita Domborus aliena ratre non habita, propria claſſem petiuit: Abſalonemq; per interpretem aggreſſus, vt ſe inter regem & Rugianos faciẽdæ pacis autorem exhiberet orabat, obſequium cum obſidibus ſpondens. Contra Abſalon perinde ac eorum quæ ab ipſo poſcebantur ignarus, reſpõſionis loco, deſertas Danorum inſulas numerabat, earumſolitudinem nuper ſibi ab ipſo exprobratam acri memoria proſecutus. Domborus orationem ſuam parũ cõpetentibus reſponſis excipi per interpretẽ cognoſcẽs: ratione, inquit, non vacat pontificum optime, quod tuam cæteris opem in aduocationis petitione præferimus. Siquidem eo nunc iuſtius ad tui nominis opinionem votis decurrimus, quod quondam ad promerẽdam Danorum concordiã aui tui præſidijs nitebamur, eius nutu perinde ac regalibus edictis cõtenti fuimus. Quia vero filiorum eius nemo ſupereſt, ſupplices ad nepotis genua manus tẽdimus, ne extra conſuetæ familiæ ſeriem auxilia circumſpexiſſe videamur. Nec pari induſtria in fratre tuo prætereundo, quanquam natu præſtet, vſos nos eſſe conſtat. Tibi enim autoritatis prærogatiuam honores non animi nec ætatis priuilegia, ſed dignitatis ornamenta conciliant. Ante verò quàm pacem domeſticam bellis ciuilibus fœdaretis, conſtantem Danorum imperio fidem præſtitimus. At poſtquã in veſtra Republica ſeditioſa ſuffragia adoleuere, regniq; affectatores armis inſtruere cœpiſtis, ꝓpriæ libertatis quam alienæ factionis ſtudioſiores euaſimus, noſtriq; nominis quàm pietatis deſertores eſſe maluimus. Sed & bellum vobis inferendo quid aliud quàm ingeniis veſtris finiendarũ ſimultatum cauſam præbere tentauimus, idq; efficere, vt noſtra arma excepturi, mutua cõcordia indigeretis? Itaq; ſecures veſtras ciuili ſanguine madentes in noſmetipſos cõuertimus, bellaq; veſtra alienis q̃ patriæ pernicioſa fore maluimus. Siquidẽ aduerſarios veſtros ſpecie, re vera amicos egimus, charitatiſq; partes hoſtilitatis ſimulatione præbuimus. Etenim concordiã veſtrã magis quàm ſpolia piraticam à beneuolentia profectã exer

cendo

cendo quæſiuimus. Et nunc quidē opera noſtra cœptorum deuijs ac parricidalibus bellis abſtracti, meritò tāti beneficij autoribus gratulari debetis. Cur ergo cūctis inter nos amicè compoſitis, ſoli communionis veſtræ ianuas intrare non poſſumus, quarum ipſi clauſtra reſeruauimus, aditum patefecimus? Cur ea factorū noſtrorum prudentia delicti veſtri ſaluberrima correctrix, à viris ſapientia claris parum grata æſtimatione colligitur? Cumq́; finiſſet, adhuc Abſalone vaſtatas Daniæ prouincias ſupputāte: nil factū eſt, inquit, quod homines patrocinij tui indignos ab illius clementiæ ſinu repelles, quam nemo ſupplicū vnquam difficilē habuit.

Pulcherrimū perſeuerantia impetendo, per egregiam liberorum caſtigatorum ſimilitudinem illuſtrata, exemplum.

Etenim repulſi identidem tuis genibus aduoluemur, puerorum perſeuerantiam imitaturi, qui quo atrocius iratæ matris verberibus lacerātur, hoc auidius eius gremijs allabi nituntur. Quod ſi parum ſupplicij de nobis ſumptum creditis, iram veſtram quoad libet cladibus noſtris impune exſatiare poteritis. Vaſtētur licet agri, exurantur uici, euertantur vrbes, trucidentur populi, precibus vobiſcum non armis agemus, pro bello veniam quæſituri. Si ſanguinē ſititis, vltro iugulum gladijs veſtris feriēdum præbebimus. Si ſeruitium affectatis, quid deditione maius præſtare poterimus? Quis autem tam efferæ mētis, qui eius oblatoribus parcere præſto non ſit? Extremæ autem dementiæ eſt velle laboribus adipiſci, quod ocio poſſit acquiri. Scio autē illud tibi ſuccurrere, quod priore colloquio patriæ tuæ vaſtitatem inter probra poſuerim: ideoq́; te tā pertinaciter eius ſolitudines æſtimare, ne prius de pace agatur, quàm totidem apud nos veſtris armis effectæ fuerint. Ego vero iampridem ſapiētibus monitis inſipienter vſus, aduerſarij partes ſecus ac expediret edocui, ignarus quod auditori tam attēto præceptor extiterim. Nam rem puerilibus deliramentis conſentaneam dixiſſe ſatius fuerat. Quod vero locutum me nunc pœnitet, te etiam audiſſe piguit. At ſi nunc intellectu digna tuis auribus deprompſi, quæ nunc quoque dicturus ero, pari mentis ratione ſuſcipito, eodem ingenio præſentia hauriens, quo prioris alloquij documenta ſumpſiſti. Quo maiorē de nobis ſtragem egeritis, hoc minorem ſubiectorum numerum militiæ veſtræ reſiduū facitis. Quid ergo aliud cladem noſtrā exercendo agitis, quàm quod viſcera veſtra viribus exinaniendo conſumitis? Quod ſi parum adhuc nos punitos ducitis, hoſtibus veſtris bello proterēdos obijcite, aut morte noſtra vindictæ ſatietatem ſumpturi, aut victoria rebelles ſub iugū miſſuri. Victi nanque parum mœroris, victores multum alacritatis veſtris animis ingereremus. Vtralibet ergo fortuna veſtris ſucceſſibus obſequeretur. Præterea ſi nos armis laceſſere perſeuerabitis, caſus efficere poterit, vt ſtragem noſtrā alicuius veſtrum fato luatis, cuius capite totius Rugiæ ſubiectionem emiſſe difficile fuerit. Talibus Abſalon monitis inuitatus, Rugianorum vota apud regem ſua prece compleuit. Rex acceptis obſidibus redit. Eodem ferè tempore de Vrbis pontificatu controuerſia inter cardinales orta, variè prouinciarum ſuffragia ferebantur. Nam Gallia Alexādro obtentui fuit: Germania, autore Cæſare, Octauiani partibus obſecuta eſt. Sed iuſtior religioniq́; propior Gallorum ſequacitas fuit. Quod poſtquam in Dania percrebuit, Lundenſis pontifex, qui & ipſe prædictæ expeditionis comes fuerat, ne feruente religionis tumultu depoſito fraudaretur, pecuniam quam in Gallia collocauerat, per miniſtros reportandam curabat. E quibus vnus monachicæ profeſſionis apud Stadium oppidum inter cœnitandum ligneo forte calice non ſuppetente, aureo quem in cuſtodia habebat arrepto, nitidius quàm tutius cœnam exegit. Cuius facti irritamento ijs quorum hoſpitio receptus fuerat, tacitam latrocinij cupidinem miniſtrauit. Maioris nanq; pecuniæ conſcium animaduertebant, quem præſtantiori poculo priuatas menſas exornantem videbant. Cæterum hoſpitij reuerentia palàm facinus exequi veriti: quoniam intra penarium limina hoſpitalitatis ſacra violare nefas ducebant, in Holſatiā eum ſubſequendo ſarcinis exuerunt.

Hoſpitalitatis ſacra violare, nefas.

Quo Eskyllus dum ab expeditione reuerteretur audito, regem ſuper earum recuperatione ſollicitat, ratus autoritate eius reſtitutionem à prædonibus fore. Nec iā precibus ſed pactione agendum exiſtimans, portionem pecuniæ dummodo per eum reddita foret, in præmium pollicetur: tantoq́; eius auxilium inſtantius expetebat, quanto eum in annuendo tardiorem aduertit. Rex petitionum eius perſe-

uerantia fatigatus, ægrè operam pollicetur, quod & raptor incertus, & pecunia repertu difficilis uideretur. Cęterum eam requiſitu promptiorem, ſi à potentibus quàm ſi à plebeis occupata fuiſſet, arbitrabatur. Igitur antiſtitem Sleſuicum ſecū petere iubet. Vbi dum fortè per iocum inter familiares amiſſoris auro bibentis iactantiam eluſiſſet, interfuere qui regis dicta ſiniſtrè excipientes, clādeſtini ſermonis mordacitate pontifici illuſum putarent. Quorum obtrectatione Eskyllus ad deſerendam regis amicitiam adductus, eo dementiæ prorupit, vt opes quas amiſiſſet, ab eo obtentas ſuſpicaretur, eumq́; rapinæ ſibi inflictæ cōſcium alleucraret. Ita ſe conceptæ veſaniæ moles falſo regis conuitio patefecit. Igitur neſcias vtrum antiſtes inſaniæ maioris, an rex patientiæ fuerit. Quorum alter integerrimum virum teterrima ſuſpicione notare ſuſtinuit, alter conſcientię puritate ſyncerus aduerſum innocētiæ ſuæ criminatorem æquo lentius iram diſtrinxit. Inter hæc Occo, cui ſuperioris ſchiſmatis contagio deponendi pontificatus cauſam præbuerat, tanquam recepta ab Octauiano dignitate, conciliato regis fauore Sleſuicēſem ſedem ſacrilego occuparat regimine. Quem Eſkyllus catholicæ partis æmulatione inter rei diuinæ actionem cum ſuis fautoribus execratus, magnopere regem permouit. Ita contentione paulatim ad inuidiam ſimultatemq́; progreſſa, accito apud Sialādiam Abſalone, querimoniam ſuam à rege tum ſpretam, tum etiam irriſam conqueritur. Quippe eum erga pecuniam amiſſam parum honeſta cōſcientia eſſe, reſtitutionem in facultate habere ſi velle ſuppeteret. Quinetiam cum Occone ſchiſmaticarum partium comite crimin oſum iūnxiſſe collegium, inq́; eius excolenda ſocietate catholicę pacis aduerſarijs execrabilem obtentum pręberet: quam ob rem ſe belli aduerſum eum ſuſcipiendi infinita cupiditate flagrare. Sæpe enim numero conſimilia auſum, potiusq́; præceſſe regibus quàm obſequi ſolitum. Præterea ad hoc audendum ſe non infimis amicorum præſidijs abundare. Veritus Abſalon palam tanti viri ſententiam obiurgare, temperato reprehenſoris officio, impatientiæ eius errorem modeſto genere caſtigationis excepit, regis integritatem deformi notatu perquàm indignam iudicando, eiusq́; conſcientiam collatis innocentiæ rationibus ab omni ſuſpicionis turpitudine alieniſſimam cōprobando. Cæterum non tam catholicarum partium odio, quàm eius regisq́; litigio Occonis ſuſceptionē imputandam docebat. Ad hæc ſi litem ingrederetur, quos auxiliares ſperauerit, hoſtes cenſurum, Quippe homines inter aduerſa plerunque parum iuſta conſtantia amicitias colere. Sibi potius ad ipſum legati partes mandari precatur, diſcordiarum pericula compoſitionis officijs auertere tentaturo. Eſkyllus tanti conſilij documento parum ſalubriter æſtimato, percontationibus eum fatigat, num ſibi in eam rem auxilium ſit laturus, quem non tam gerendorum arbitrum, quàm belli ſocium depoſcat, dicendo iam non ſe cōſultorie cum eo, ſed precarie agere. Abſalon antiſtitis ſublimitatem regis charitati componderans: quem, inquit, me tibi iampridem iuriſiurandi religio fidei debitorem effecit, malo ſimplicitatem tuam verioribus monitis obiurgare, quàm blandiribus fallere. ne rebus in perniciem vergentibus vacuum promiſſorem egiſſe videar. Sed neque ceruicem meam eouſque ſponſionis titulus obnoxiam facit, vt amantiſſimum mihi herum, cui tum fidei, tum etiam amicitiæ ſtipendijs obligor, neglectis charitatis officijs, attentare ſuſtineam. Præterea reges de rerum ſumma certantes laceſſere, iampridem haud difficile fuit. Huic vero cum regnum ſine æmulo gerat, vim inferre temeritas eſt. Quem ſi communibus viribus adorti fuerimus, communis iacturæ pericula ſentiemus. Sed tuos quidem conatus ſæpius conſimilia auſos, res ipſa minore cum vituperio admittit, meum vero facinus nullis excuſationis præſidijs nixum hoc magis reprehenſionem meretur, quod ſummam beneuolentiam perruptis amicitiæ vinculis, iniquiſſima præſumptione rependerem. Eſkyllus ſpecioſiſſimis ſapientiæ reſponſis ad ſummum iræ ſtridorem euectus, per ſacram obeditionis religionem eum adiurat, mandata ad regem ferenda ſuſcipiat. Abſalon mandatorum latione promiſſa, reſponſorum nuncium abnuit, quod inter illuſtres viros inimicitiarum autor haberi nolit. Huic Eſkyllus ægre legatione credita, Gerardum Eſromenſis domus prælatum aſſociat, ſcitu-

Amicitia violata facinus, ab ipſo violatore, venia dignum non eſſe iudicatum.

rum

rum an Abſalon fidus mandatorum miniſter exiſteret. Quorum tanta aſperitas erat, vt non ſolum ſimultates augere, ſed etiam amicitias odijs conuellere potuiſſent. Hanc auſteritatem Abſalon quoad licuit temperare conatus, ſpecioſo verborum delinimento truces mandatornm ſententias caſtigabat. Rex audita legatione præter morem accẽſus, Eskyllum ſuperiorum regum cruorem combibere ſolitum, nunc & ſuum ſitire teſpondit: multaq́; in hunc modum per ſummam verborum aſperitatem remandanda curauit. Quibus Eskyllus ex Geratdo cognitis impatientiam metu mutauit, tantumq́; pauoris ſurrepſit, quantum prius furoris inceſſerat. Igitur euitandi periculi gratia longinquas Werundiæ partes acceſſit, ſalutem ſeceſſu non bello quæſiturus. Tunc rex vrbem in ſolido Letricæ paludis ab eo conſtructã obſidione tentat, captu quidem difficilem, quod & naturæ præſidio munita & cõmeatibus affatim inſtructa fuerat. Cuius cuſtodes animis quàm mœnibus debiliores, expugnationem deditione præcurrere cupientes: ni pax ab Eskillo quamcitiſſime cum rege componeretur, nepote eius qui apud Eſron educabatur obſide dato, vrbem ſe tradituros promittunt. Pactus conditionẽ rex, adoleſcente ſuſcepto obſidionem amouit. Hæc cum Eskillo nunciata forent, reſpondit maiorem ſe vrbis quàm nepotum ſolicitudinem gerere, haudquaquam huius incolumitati, illorum capita prælaturum. Igitur rex iterata obſidione, aliam ſibi munitionem per quam obſeſſis arctius immineret ædificat. Quoniã in abſentem aduerſarium ſęuire non licuit, aduerſum nominis eius defenſores acetrimos iræ ſuæ conatus exacuens. Maxima ſiquidem potiendi caſtelli ſpes in hyemis auxilio reponebatur, aditum quem vnda negaret glacie paratura. Inter hæc iuuenis parum cognitus à neſcio quibus ſubornatus, literas adulterinis notis obſignatas tanquam ab Eskyllo tranſmiſſas Gerardo obtulit, iubens vt per eum obſeſſis porrigerentur. Quas ille continuo nulla doli ſuſpicione cõcepta, per familiarium quendam vrbi inferendas curauit. Harum ſeries habebat maiore Eskyllum nepotis quàm vrbis charitate teneri, parumq́; ſibi milites placituros ſi rei ignobilis curam pertinacius gerendo, nobiliſſimi adoleſcentis ſalutem periclitari paterentur: quam ob rem iubere ſe exitium eius matura deditione præcurri. Quod vero ſuperiore mandato tutelam vrbis incolumitati nepotis pręferendam decreuerit, irę non deliberationis fuiſſe præceptum. Perlectis literis oppidani, liberandi obſidis conſilium circumſpiciebãt. Incertum quis commẽti huius autor extiterit, regem tamen complurium ſuſpicio notauit. Interea rex erecto magnæ arboris trũco, ad motum obſidem, defenſæ vrbis pœnas ſuſpendio ſibi luiturum ſimulabat. Quo audito Gerardus cum domeſtico religioſorum cœtu ad regem proceſſit, ei eiulabundis vocibus deprecans municipij ſibi ingreſſum permitti, ſuppliciumq́; quoad inde reuerteretur differri. Rex alieniſſimam ſibi crudelitatem ſimulanter amplexus, tandẽ rogatui ceſſit, præfatus ni vrbe potiretur obſidem periturum. Conuentis oppidanis, Gerardus quid mandati literis receperint perquirit. Vt cognouit adoleſcentis capiti deditione conſulẽdum iuberi, parendum hortatus effecit, vt oppidani ſua ac rerum incolumitate pacta, vacuum regi municipiũ traderent. Ita religioſiſſimi ſpiritus circumuenta ſimplicitas, finem prælio fecit. Hæc audientem Eskyllum, nihil ægrius vnquam tuliſſe proditum eſt. Qui tamen poſtmodum præmiſſa pacis legatione in Scaniam reuerſus, eodem præcipitio mentis ad recuperandam regis amicitiam procurrit, quo ad deſerendam prolapſus fuerat. Siquidem beneficia quæ ſuperiores reges ſacris ædibus religioſa liberalitate detulerãt, regiæ poteſtati præter fas potienda reſtituit. Quod parum licite geſtum poſtera regũ vſurpauit autoritas. Inde ne ſchiſmatis contagio implicaretur, Hieroſolymitanæ peregrinatiõis iter ingreditur, ſatius ratus à ſuis penatibus quàm à Romanæ amicitiæ liminibus exulare. Eodem tempore Chriſtiarnus quidã adhuc priuatæ ſortis, antequam Maguntiæ pontifex creatus eſſet Daniam legationis titulo petiuit, qui eam exhortationibus ſuis ad ſocietatem Octauianæ factionis impelleret. Cæterum multæ adulationis conatibus aliqua ex parte regis conniuentiam aſſecutus, obſeratas Eskylli aures habuit. Interea Nicolaus quidam Razi filius recenter Sleſuicenſium ſatrapa cõſtitutus, cum eorum antiſtite Esberno inimicitijs ve-

hemētius geſtis, per ſummum temeritatis excurſum celeberrimum eius fundum ſpecioſiſſimo ſpoliauerat ædificio. Quod cum plauſtris deuehendum mandaſſet, à militibus Esberni deportationem inhibituris occiditur. Cuius facti pœnas Esbernus dare metuens, perinde ac curiam petiturus vltionem exilio vitauit. Sed dum apud Saxoniam moraretur, morbo periclitatus eſt. Quod audiens Otho ſedem quam olim falſo antiſtitis titulo occupauerat, Octauiani nixus autoritate recuperat. Poſt hæc Rugianis ex pacto comitatum præbentibus, caſtellum Walogustum obſidetur à rege. Quod quanquam in Sclauia ſitum foret, à communi tamen eius ditione ſecretum, proprijs ducibus regebatur. Ab huius incolis Pomeraniæ ſatrapa Bugiſlacus in auxilium euocatus, pacis magis quàm belli conſilia circunſpexit. Quam etiam pro eis apud regem hoc modo compoſuit, vt non ſolum ipſi regi parerent, ſed etiam ex piratis ſui fluminis oſtijs excedere ſuſtinerēt, eamq; pactionem obſidibus firmarent. Illic fortè Rugianis ad concionem vocatis, cum Bernardo quodam Henrici filio, qui quod neptem regis in matrimonio habebat, duobus eum nauigijs ſecutus fuerat, iurgium incidir. Interrogati enim ab eo cur illuſtriſſimi Saxoniæ ducis gratiam amplecti ſuperuacuum ducerent, cū ſe nullo in momento Saxonici nominis reſpectum ponere reſpondiſſent, quid virium duci eſſet breui agnituros ſubiunxit. Tunc quidam principis quē tanti æſtimaret potentiam floccipendentes, Bernardi percunctationem ac minas ludibrio inſectabantur. Ea altercatione per regem ſedata, Maſco quidam inter Rugianos natu atq; autoritate p̄ſtātiſſimus, luminibus orbatus, ſed ingenij ſagacitate perſpicuus, nec annis quàm animo viuacior: Concitatioris, inquit, petulantiæ equis mos eſt, quo arctius retinentur, hoc vehementius habenas tendere. Laxentur itaq; Saxonibus freni, ne retentationis nimietate rumpantur. Siquidem & nobis ipſorum, & ipſis noſtra perquàm nota eſt virtus. Quæ vox apud ducem vulgata, inter eum ac regem ſimultatum ſeminarium fuit. Per idem tempus ſchiſmaticorum legario, confictis iuſtitiæ argumentis, Danorum ſuffragia pertentabat. Quorum rex, aſſertionis dubius, cognoſcēdæ veritatis gratia ſcribam ſuum Radulfum origine Britannum, lingua quàm animo promptiorem, ad Cæſarem deſtinat. A quo per ſummam venerationis ſimulationem exceptus, nō minus ab Octauiano honorificentiæ expertus eſt, ita vt inter eos, quaſi quoddam culturæ eius litigium atq; officiorum contentio foret. Octauianus tamen cui iniquiſſimorum ſuffragiorum conſenſus, autoritatis vmbram tribuerat, Cæſarem quem maieſtate anteire videbatur, etiam adulandi comitate vincebat: nam ſacerdotem qui cum Radulfo quotidie ſacras preces decurreret, prouidit, ne diuina ab eo ſine ſocio parum celebriter agerentur. Nec officijs eum coluiſſe contentus, obſequijs beneficia ſociauit. Siquidem in re diuina agenda, anuli vſum ei indulſit, pontificalis ordinis inſigne aliquanto obſcuriori gradui tribuens. Ita neſcias dantis an accipientis beneficium ridiculoſior dementia fuerit. Huius audita legatione Cæſar, dolenter ſediuiduæ religionis ſtatum ferre aſſeuerabat: neutri tamē parti acclamaturum, quoad publicum eccleſiæ decretum acceperit: tunc demum ei, quam vniuerſorū ſententia probauerit, aſſenſurum. In cuius rei ſpeculationem, nuper à ſe totius Italiæ maiores concilij nomine contractos fuiſſe: Octauianū æquitatis fiducia, cauſam ſuam humiliter generalis eccleſiæ iudicio ſubſtrauiſſe: Rodlandum vero prauitatis conſcientia retuſum, non ſolum contumaciter ſuperſediſſe, ſed etiā dixiſſe maiorem ſe eſſe, quàm vt cuiuſpiam cenſuræ patere debeat. Cuius controuerſiæ finiendæ gratia, terrarum reges ſecum adeſſe oportere, publicæ religionis negociū cōmunibus ſtudijs inſpecturos. E quibus penè omnes in aduerſæ partis præſidiū cōceſſiſſe, ſibi vero neminem ex his ſuffragiorum ſocietatem præbere. Quam ob rem ſe magnopere prudentiſſimi Danorum regis alloquium affectare, partium ſuarum moderationem eius potiſſimum ſentētiæ crediturum: quippe quem animi virtus, & generis ſanctitas tantæ rei iudicem depoſcant. Præterea attendendum eſſe quantum pietatis opus ederet, ſi tot animarū ſalutem ancipiti iudicio fluctuantem, ſententiæ ſuæ ſagacitate ſeruaret. Super hæc omnia ſi tam religioſi itineris laborem ſuſcipiat, ſe ei in præmium fatigationis vnam ex Italiæ prouincijs cum to

tius

tius Sclauiæ præfectura daturum. Talibus Radulfum Cæſar hortamentis aggreſſus, non pauciora literis quas per eum in Daniam deſtinarat complexus eſt. Regreſſus inde Radulphus, Cęſaris Octauianiq; charitatem in regẽ vberrimam prædicabat. Rex promptius quàm prudentius familiaris aſſertione ſuſcepta, nec tam religioni conſulere quàm exterarum gentium mores cognoſcere auidus, petendi Cæſaris cupidinem concipit. Ea tempeſtate Bernardus quidam ab Octauiano legatus in Daniam profectus, pontificum ſuffragijs inhiabat. Verum paucorum fauore exceptus, vt vniuerſos adſciſceret, datis per prouinciam epiſtolis concilium ſimulat. Quod tenui frequẽtia habitum, maiore ludibrio quàm gloria celebrauit. Eo rex apud Sleſuicum dimiſſo, eximijs Cæſaris illectionibus captus, Abſaloni in inſulis excubanti propoſitum aperit, eumq; viæ comitem depoſcit. Tunc Abſalõ fidem Cæſaris aſtutiamq; damnando, fallaces eius promiſſiones fideli ſpe excipiendas negabat. Quinetiam ſine religionis violatu familiaritatis eius vſum haberi non poſſe, quod ſchiſmaticæ factionis acrior quàm iuſtior defenſor exiſteret. Se vero tum commeatuum inopem, tum etiam lõginquæ peregrinationis laboribus imparem memorabat. Rex quoad ſibi commeatus ſuppeterent, ei non defuturos reſpondit. Abſalon quantiſcunq; commeatibus abundaret, haudquaquam ſe ſalutem ſpiritus ſui neglecturum affirmat. Rex non ſe minus animæ ſuæ ſtudioſum teſtatus: ob hoc maxime eius comitatum affectare reſpondit, vt ſi iuſtitia poſceret, per eum ab Octauianæ partis ſocietate faceſſeret. Adhuc Abſalone profectionem abnuente, publicæq; religionis hoſtes adeundos negante, hactenus eum à ſe præ cæteris cultum aſſeuerabat. Cuius ſi nunc ope deficeretur, ſe nihil vlterius ex eo commodi ſperaturum. Tunc Abſalon exprobratam ſibi ab eo ingratæ mentis labem iudicans: ad deſerendam, inquit, tui nominis amicitiam nullis corporis periculis adduci potero. At cum de animę negocio agitur, humano timori diuinum præferre fas eſt. Ego vero tametſi circunſtantia damna peruideam, tamen vt animæ tuę veſtigium ab errore prohibeam, meam periculis implicare non metuam. Tunc rex aſſumpto eo, viros genere & honeſtate iuxta nobiles, ſcilicet è Sialãdia Sunonem & Esbernum, è Fionia Takam & Eſgerum comites adſciuit. Buriſius duntaxat, ne quid interim in patria nouaret, ex neceſſarijs aſſumptus. Nec defuere quos ex Iutia profectionis participes legeret. Attingentibus Eidoram, principis Holtſatiorum Adulfi ignotus eques obuius extitit: interrogatusq; an ipſos proſecuturus veniſſet, dominum ſuum huius rei præſtandæ gratia tranſitum eorum in vicino præſtolari denunciat. Cuius ductui fidendũ vetantibus arbitris, rex perinde ac ingenuo duce fretus, primus pontem equo tranſgreditur, profectionis auiditate metũ pariter monitusq; contemnens. Hunc cæteri ſubſequentes, ſententiam ſuam q̃ regem deſerere maluerunt. Procedentes paululum Adulfus excepit, ſalutatumq; regem benigniſſimis verbis, amiciſſimoq; vultu proſequitur. Cui cũ occurſum ſuum ob vetera odia onuſtum magis quàm gratum ſentiret, vt iram obſequijs flecteret apud Ekeho oppidum ſuis eum impenſis excipere ſtatuit. Sed rege beneficium ſpernente, ne quis ei neceſſaria venditaret edixit. Tunc Danis domeſticos cibos ſumentibus, confectas epulas per miniſtros inferendos curauit: ſicq; demum verecundia ſuperatos munificentia ſua vti coëgit. Interrogatus tandem an regis proceſſum tutari poſſet, poſſe ſe quidem quoad Bremam veniatur aſſeruit. Albia pertranſito cum Bremam verſum contenderetur, Eſbernus profectionis ſtoliditatem animaduertens, quamq; vanum iter caperent non ſegniter contemplatus, fratrem Abſalonem, alioſq; Danicæ nobilitatis proceres conſilio illuſtres, clam cæteris accerſitos obſecrat, regem arrepti itineris emenſione prohibeant, quod præſertim ſine duce conficiat, neq; eum tam periculoſi propoſiti executorem exiſtere patiantur. Quod Abſalon inane tentatu iudicans, propoſito regem ceſſurum negabat, dicendo monitorem non ſolum operam perditurum, ſed etiam ſenſurum quantum odij pertinax error piæ monitioni referre ſoleat. Tunc Eſbernus tametſi me, inquit, grauiſſimas monitorum pœnas eueſtigio daturum prænoſcerem, quæ ad regis ſalutem pertinere deprehenderim, ſilẽtio diſſimulare non paterer. Adeſtote ergo mecum, & in regis admonitionẽ ſi linguam abnuitis,

Offenſa principis profutura ſuadẽdo potius contrahenda, quàm fauor aucupandus ſuadendo nocitura.

aures præbere. Enimuero cum honeſtatis periculũ obuerſatur, offenſam principis vtilia ſuadendo quàm amicitiam inaniter blandiendo contrahere malo. In his etenim melius ex reprehenſione ira percipitur, quàm ex adulatione gratia conciliatur. Abſalon haud fratrem rege faciliorem intelligens, cum neutrum à propoſito reuocabilem cerneret, fratris tamen adeũdo rege ſocium geſſit, ſi quid iræ ex dictis eius conciperetur mitigaturus: cæteris ne intereſſe quidem tutum ducentibus. Tunc Eſbernus mirari ſe inquit, quo impetu rex tantum iter duce vacuus ingrederetur, ſuam autem patriæque ſalutem in vnius Cæſaris perfidis præcordijs depoſiturus: videri enim quod liberam gentis ſuæ ceruicem, nullisque Barbarorum obſequijs aſſuetam per fœdam & ignobilem ſeruitutem miſerabili Theutonicorum iugo ſubigere cupiat. Quid autem ſtultius eſſe, quàm nullo impendente periculo vltro ad deditionem procurrere, ſummamq́; libertatem extrema ſeruitute, mutare, inſuper regno precario quàm potẽter præeſſe malle? Itaq; Cæſarem cum Daniam ſuę ditionis effecerit miraturum, quod tam validam gentem antè promiſſis ſuperauerit q̃ armis tentauerit. Rex paucis iram exprimere ſolitus: quippe raras voces turbatus edere conſueuerat. Et ſi te, inquit, adeò metus perurgeat vt viæ comes eſſe non audeas, me quidem trepidationis tuæ ſociũ non habebis. Virtute enim quàm familia comitatior, ſine te propoſitum exequar, nec adduci potero, vt teterrimis ignauiæ tuæ monitis cõſentire ſuſtineã. Ita ſalutares Eſberni monitus, regiæ feſtinatonis impetus aſpernatus eſt. Quos ſi imitari voluiſſet, ſupplices Cæſari manus deformiter non dediſſet. Adeò quem temeritatis incurſus tranſuerſum abripit, rectæ rationis æſtimatio deſerit. Ingreſſos Bremam ciuitatis antiſtes omnibus humanitatis numeris inſtructiſſimus, clementiaq; & liberalitate cõſpicuus, impenſioribus hoſpitalitatis officijs proſequendos ſuſcepit. Idem de ductu dando ſolicitatus, comitandi ſibi regẽ non ducendi fas eſſe reſpõdit. Complures quoq; Saxoniæ principes quo tutius curiam peterent, regijs ſe ſodalitatibus deuinxerunt, adeò vt de Danorum familia ac grege exiſtere putarentur. Itaq; creſcente eius comitatu, cum multitudo ſpeciem hoſtilis exercitus reddere videretur, perterrefacti incolæ, cum vxoribus ac liberis diuinis ſemet penatibus intulerunt, à ſacrarum ædium hoſpitijs auxilium quæſituri. Eo cõperto rex præmiſit qui gentis trepidationem pacis denunciatione corrigerent, ſibiq; cõmeatuum emptionem fieri iuberent. Cum ad vrbem Methis veniſſet, oppidanis ob aduenarum frequentiam emendorum precia aggrauantibus, iniuriam ſenatui conqueſtus, effecit vt neceſſaria tum ſibi, tum etiam comitatui tolerabili precio vẽderentur. Igitur ſynceritatis & iuſtitiæ eius rumore increbreſcente, Germanicæ matres paruulos ſuos in eius aduentum offerendos curabant, ratæ eos regio contactu perinde ac cœleſti aliquo beneficio fœliciora naturæ incrementa ſumpturos, ac proſperioribus educationis auſpicijs nutriendos. Nec minus ſuperſtitioſi agreſtes, qui iaciendorum ſeminum grana quo melius adoleſcerent, dexteræ eius diſijcienda præbebant. Quo curiam ingreſſo, præſes Saxoniæ Henricus veteris amicitiæ recordatione caſtra ſua maiore ex parte eius aduentui ceſſit, hoſpitalitatẽq; ei ſuis ſumptibus erogauit. Die poſtera Abſalon cum Radulfo miſſus, apud Cæſarem latinæ vocis admodum rudem, per interpretem Colonienſis antiſtitis mandata proſequitur. At Cæſar inprimis moram regis tarditatemq́; cauſatus, iniurioſum quod antè non venerit aiebat, aſſerendo eum ob regnum quod Romani imperij beneficio gerat ſibi ſeruitiorum debitorem exiſtere. Tunc Abſalon de cuiſſe, inquit, Cæſaris fidem vt hæc potius ante itineris ingreſſum regi proponeret, ad quod tantis eum promiſſionibus impuliſſet. Cæſar ſimulata admiratione, per quem regi promiſſa feciſſet, interrogat. Abſalon demonſtrato Radulfo, hic eſt, inquit, qui credulam regis ſimplicitatem promiſſorum tuorum commentis illexit: eoq; negationem Cæſaris repellere non audente, ſeriem totius promiſſionis ediſſerit. Inficiante id Cæſare reducem regi dari depoſcit. Ille plus ſe negocij eius reditui tributurum quàm aduentui impenderit negat. Simili modo die poſtero regis legatio excepta. Quo agnito, rex ſalutaris monitus ſpreti pœnitentia

Superſtitioſa credulitatis, hiſtoria ſanè perquàm lepida.

tia

tia afflictus, tametſi mucronem ceruici ſuæ applicatum aſpiceret, ante ſe eam ferro quàm patriam ſeruituti ſubiecturum aſſeuerabat. Æſtuante eo opiſq́; modum impenſius diſquirente, Abſalon liberationis viam à ſe repertam profeſſus, non amplius illic regi quàm in patria trepidandum aſſeruit. Siquidem trans pontem quo Gallorum regnum a Germanico ſecerneretur venatiõis ſimulatione ſæpius eum obequitare debere, ac demum cum conſuetudine ſuſpicionem viciſſet, cum potiore familiæ parte aliquod è finitimis Galliæ oppidis petere, haud dubitaturum quin à rege Francorum ornatius in patriam dimitteretur. Cuius conſilij executionem Cæſar arte præuenit. Siquidem vim regi inferre veritus, cum eius famulatum coactionibus impetrare nequiret, beneficio mercari tẽtauit. Vniuerſos quippe Germaniæ principes ſacramẽto adactos, iurare compulit ſe eius ditioni Sclauiam ſubſtraturos. Quod ſi parum perficerent, ſeipſum id cum primum ex Italia reuerteretur executurum ſpopondit, eaq́; fraude ad obſequia ſibi paciſcẽda ambas regis manus pertraxit. Cæterũ ei non curiam communi principum more petere, non in Romani imperij præſidium copias ductare, ſolaq́; ſpecie, non re Cęſari parere conceſſum. Filio vero poſt eum proxime regnaturo liberum fore paternas conditiones abijcere, ne ad omnem Danorum gentem hæreditarium manaret obſequium. Cuius ſeruitij pudorem minuere videbatur, Gallorum ditioni in cõſimili famulatus genere Britanniæ regis inclinata maieſtas. Poſt hæc Octauianus vocato concilio, quàm iuſtis ſuffragijs in adipiſcendo ſacerdotio vſus fuerit, loquacius quàm verius aſtruere conabatur, Rodlandum vero honorem quem oblatum repudiaſſet, vetitum occupaſſe: ſeq́; cauſam ſuam generali pontificum cognitioni inſpiciendam præbente, illum impietatis conſcientia canonicæ diſcretionis iudicium formidare. Præterea ad conciliandos ſibi pontificum animos eorum dignitatem benignis decretorum ſanctionibus adornauit, haud prius Romanam ad ſedem prouocandum conſtituens, quàm ſi lis ipſorum pronunciatione finiri non poſſet. Finiente eo, Cæſar prouinciarum reges huius controuerſiæ finiendæ gratia ad colloquium à ſe inuitatos dicebat, eorum ſententię repugnare nefas ducturo. Quos ideo non adeſſe, quod in Romani imperatoris iniuriam Romæ pontificem creare cupiant, alienæ ciuitatis ius ſuis ſuffragijs adminiſtrare conantes. Poſt hæc Regnaldus Coloniæ vrbis antiſtes religionis cauſam dicere adorſus, quanto iniuriæ pondere Romani imperatoris æquitatem prouincialium regum temeritas attentaret, argumentando demonſtrare pergebat. Nam ſi controuerſiam in eorum ciuitatibus de põtificatu ortam, Cæſar ſuis ſuffragijs finire vellet, haud dubie id grauium iniuriarum loco ducerent, cum ipſi ſimile in vrbe Roma perpetrare conentur. Quam aſſertionem tam valido rationis præſidio ſubnixam putauit, vt nunc Latialiter, nũc Gallice Germaniceq́; fando, ternis actionem vocibus iteraret. Sed quantum hac oratione gentis ſuæ fauorem illexit, tantum noſtræ ſuffragia deturbauit. Aſſenſis itaq́; pontificibus, cum Octauianus qui ſibi falſum victoris nomen inſcripſerat, accenſis luminibus aduerſum Alexandrum, eiusq́; ſuffragatores ſolenni execratione vſurus videretur, Waldemarus hortãte Abſalone, ne ſacrilego eius facinori intereſſet concione exceſſit, aduerſæq́; partis iuſtitiã æmulatus, præſentis curiæ errorem quàm abſentis rectitudinem poſtponere præoptauit. Cuius egreſſum ſecutus Abſalon, cum ab Octauiano ſuperſedere rogaretur, ab eius veſtigijs ſe cuius comitandi gratia aduenerit nullo iure prohiberi perdocuit. Eoq́; reſponſo execrabili pontificum collegio liberatus, ne ſchiſmatis errore laberetur, effecit. Die poſtero Octauianus Liuonem Othonienſium electum, vehementer ab Abſalone prohibitum, falſa põtificis vnctione proſequitur. Inde ad oppidum Biſuntium conceſſum eſt. Vbi equorũ pabulo non ſuppetente, regeq́; emendæ eius facultatem ſibi non fieri conquerente, Cæſar eum qui ſtabulo præerat, neceſſaria Danis expedire præcepit. Qui mox eorum ſatellitibus ſecum eductis in vico eminus ſito, quibus egerent capienda demonſtrat. Qui cum earum cõſuetudinum ignari equorum alimenta ab oppidanis inermes depoſcerẽt, vocesq́; ſuas ſagittis ac iaculis repelli conſpicerent, depoſitis precibus prȩlium ordiuntur.

In Romani imperatoris iniuriam Romani Papam creare cupierunt.

Capto itaq; vico, cum latius crebreſcēte fumigio facem oppidis ſubiectam agnoſcerent, ſimilia ſibi licere rati confeſtim expugnationi incendiū addiderunt. Quę res incredibili regem angore permouit. Interiectis diebus, cum Cæſar quem vindictæ modum à Maguntinis proprij pontificis interfectoribus exigere deberet in concione perquireret, Waldemarus iterata ſuperiore querela equis annona defectis, venalium alimentorum ſubſidia poſtulabat. At Cæſar circumiacentem prouinciam coniugis ſuę patrimonium eſſe teſtatus, fruſtra eum emptu affectare dicebat, quod raptu petere licuiſſet. Contra Waldemarus regem ſe non prædonem eſſe proclamans, commeatus latrocinio quæſiturum negabat, aut quod domi iniquum duxerit apud exteros approbaturum. Quanquam enim eiuſmodi violentia neceſſitate excuſabilis videretur, permiſſis vti paſſus nō eſt, ne domeſticæ æquitatis manſuetudinem peregrina auſteritate corrumperet. Cuius ſanctitatem vniuerſi Germaniæ principes maximo plauſu cōprobantes, ſeq; mutua admiratione inuicem contuentes, beatos aiebant quos tanti viri integritas regendos curaret. Qua laude tacitum morum ſuorum vituperium ediderunt. Dimiſſo itaq; rege, Cæſarem Henricus hortari cœpit redituro regi impenſas expediat, neque eum hoſpitalitatis ſuæ expertem dimittat, cuius patria quaſi commune aduenarum hoſpitium exiſtere ſoleat. Quod Cæſar facile pollicitus parum executus eſt. Pontifex vero Maguntinus humanitatis ſpecimē maioribus experimentis quàm promiſſis exhibuit, geminæ pernoctationis impenſis regium iter excipiens. In Hērico quoque crebris regem commeatibus proſequente, clarum amicitiarum indicium patuit. Lodouicus autem Thuringiæ princeps, non ſolum liberalitate vacuus ſed etiam habendi cupiditate refertus, impudenti precatione effecit, vt equus regis ſibi daretur. Poſt hæc Adolfus Holſatiorum præfectus, Abſalonis officio primum amicus regis, mox miles ſolenni fidei datione effectus, obſequiorum principium officijs hoſpitalitatis expleuit. Ita patriæ parens proſperum reditum emenſus, exoptatam aduentus ſui copiam ouantibus ciuium animis obtulit. Inſignem hunc annum filij eius Kanuti ex Sophia ſuſcepti natalis effecit: qui etiam pontificali Abſalonis miniſterio, ſtato lauacri tempore regenerationis ſacramenta ſuſcepit. Quod religioſæ executionis officium, Sueonum ducis Guthormi, qui neptem Waldemari eorundem regi Karolo deſpōſam abducendi cauſa legationem attulerat, præſentia venuſtabat. Per idem fortè tempus Noruagienſium legati regem petiuerant, obſecrantes vt Noruagiæ regimen tot ciuilibus bellis corruptum, ac teterrima tyrannorum dominatione diſtractum, iāmque exſangue & ruinæ propinquum eius occupatores inceſſendo tentaret. Et quoniam externa noſtris hoc loco connexa ſunt, quædam de re Noruagica ſummatim cognoſſe faſtidio non ſit. Siuardus quidam ſummæ audaciæ poſt multa & præclara facinora bellis edita, ab Haraldo Hybernienſi cuius hoſtis extiterat interceptus, cum naui in alto mergendus veheretur, quaſi ſunus ſuum inferijs præceſſurus, empta de induſtria potione remiges onerauit. Quibus exhilaratis, gubernandi poteſtatem ſupremi beneficij loco popoſcit. Ea re impetrata nautas impenſius edere remigium hortatus, cum vehementiſſimum nauigij curſum animaduerteret, proiecto gubernaculo præceps vndas inſiluit, priúſque ſe littori quàm concitata ratis impetum correxiſſet reſtituit. Ita & ſuo acumine & hoſtium ſocordia ſeruatus, periculóque cui deſtinabatur ereptus, Haraldum amandi gratia noctu caſtra latenter egreſſum, in amplexu pellicis per inſidias interfecit: dantem pœnas, & ſibi quem ceperat, & Magno quem regno luminibúſque priuauerat. Igitur vt belli titulum apprehenderet, ipſum protinus Magnum monachalibus ſeptis abſtractum, tametſi virilibus careret virum induere perpulit, deiectámque regis fortunam ad priſtinum regni faſtigium erigere ſtatuit, ne deeſſet cuius autoritate & titulo bellum aduerſum Haraldi ſobolem ſuſciperetur. Huius itaq; nomine & auſpicijs fretus, cum tribus Haraldi filijs, Ingone & Siuardo, & Oſteno paternum regnum affectantibus, nauali certamine dimicauit. In quo partim cæſis, partim fugientibus ſocijs, incredibili & præſtantiori humanis viribus fortitudine ſolus aliquandiu nauigium ab hoſtibus vindicauit. Ad vltimum compluribus eorum

Lodouicus Thuringiæ rex non duntaxat illiberalis, verumetiam ſimul auarus extitit.

rum proſtratis, omniq́; ſuperſtitum multitudine ad ſe vnum opprimendũ vndiq; concurrente ſingulari nandi peritia fretus, quãquam hybernum tempus inſtabat armis militaribus tectus profundo ſe credidit. Atq; ſub vndis quas hoſtiũ cruore conſperſerat, enatans, dubium effecit maioris audaciæ ſpecimen in puppi præbuerit, an inter vndas agilitatis ediderit. Siquidẽ loricam qua corpus munierat quò liberius enaret cum reliqua armatura ſub vndis ſibi detraxit, ac demum cum capeſſendi ſpiraculi gratia fluctibus emerſiſſet, à quodam familiari ſuo per habitum hoſtibus indicatus, tunicã qua ſe prodi ſuſpicabatur rurſum corpus aquis occultando depoſuit. Sed cum ne ſic quidem proditoris notitiam fefelliſſet, ad extremum ſuprema ſe veſte nudauit. Nec adhuc tamen indice ludificato, cum ſolus ex ſocijs ſupereſſet, ſeq́; hæc omnia quæ & callide & animoſe tẽtauerat fruſtra experirum animaduerteret, tandẽ fati ſimulatione profundo diutius immorãs, inſidiatoribus an viueret dubiũ reliquit. Ad vltimum cum humanæ reſpirationis conſuetudine ſupernè aërem capeſſere debuiſſet, cuiuſdam fortè nauigij gubernaculum pertinaciſſimis brachiorũ amplexibus apprehendit, eiq; aliquãdiu tacitus inhæſit. Plura tamen elapſionis genera animi firmitate tentaſſet, ſi non eum hyberni frigoris ſæuitia obſtupefactum corporis robur deſeruiſſet. Tandem cuiuſdã altũ curioſius contemplantis indicio deprehenſus, intercipitur, interceptus vincitur, & in concionem hoſtili ſententia damnandus abſtrahitur. Vbi nemine ſacerdotũ adhibito, qui delictorum eius confeſſionem exciperet, eam aſtantibus modo quo licuit explicauit, præfatus ſe emendationem ab eis decretam pœnitẽtiæ nomine præbiturum: memor ſanè ſacerdotali copia non ſuppetente, & ad priuatorũ cognitionem commiſſa referre licere. Magno quoq; quem Haraldus Hybernienſis patrẽ adſciuerat ſe genitum memorabat. A cuius generoſiſſimo ſpiritu etiam inter adhibita ſibi ſupplicia non deſciuit. Primo ſiquidẽ verberibus affectus, ac deinde malleorum ictibus artuatim contuſus, ſcilicet vtrà cũctis corporis partibus pœnæ exactæ viderentur, non gemitum, non ſuſpirium edidit, non ſupplicẽ aut triſtem vocem emiſit. Denique nullum doloris indicium præbuit, ſed quaſi in ocio Pſalterium relegens, inter ſacras preces & ſolennium verborum nuncupationem ſpiritum poſuit. Fœlices profectò religionis alumni forent, ſi cuncti eo animo mortẽ amplecterentur, quo eam vir bellicus amplexatus eſt. Fuerit ille inſidioſus, pacem patriæ corruperit, bellumq́; ciuibus intulerit, fortitudini tamen eius impunitas ab hoſtibus donanda fuerat. Sed homines vindictæ cupidi plus ſuas vlciſci moleſtias, quàm alienæ virtutis inſignia venerari meminerant: nec in viuum ſæuijſſe cõtenti, tanquam parum eius exitio ſatiati mox extinctum patibulo ſuffixerunt: eadem crudelitate fatum prementes qua ſpiritum torſerant. Nihilq́; à ſe actum exiſtimantes, ſi ſæuitiam ſuam ſaltem ab vmbris & cineribus continuiſſent. At Magnus eodẽ prælio quod à Siuardo ſub eius auſpicijs geſtum fuerat periclitatus eſt. Quem prius oculis deinde vita priuatum, bis luce defunctum crediderim. Poſt hæc ſumma penes Haraldi filios fuit. E quibus Ingo duntaxat iuſto matrimonio ortus, fratribus quorum alter Noruagica, alter Hybernienſi pellice editus fuerat, vt ingenuitatis ita & morum ornamẽtis præſtabat. Erat enim omnibus honeſtatis numeris inſtructiſſimus, cum eorum alter auaritiæ maculis reſperſus, alter luxuriæ ſordibus oblitus haberetur. Sed infantiæ ſuæ tempore per incuriã nutricis fortè ſinu delapſus, ita humo inflictus eſt, vt confracto dorſo reliquum vitæ tempus gibbo oneratus exigeret. In quo quidem homine excellentis animi venuſtatem, corporis deformitate affecti ludibrio fœdatam putares, neq; diſcernere queas, maius fortunæ beneficium receperit, an opprobrium ſenſerit. Contigit autem vt eius ſatellites apud Berginum oppidum iurgio cum Siuardi militibus habito, dum ſocij ab eis occiſi pœnas inſtantius expetunt, non interfectores modò, ſed ipſum Siuardum ſæuiſſimę conſternationis furijs concitati, per vim & ſeditionem appeterent, eumq́; in ædem fugere coactum conuulſis tabernaculi clauſtris raptũ trucidarent, homicidium ſpecie, re vera coniugum ſuarum prius ab ipſo conſtupratarum contumeliam vlciſcentes. Cuius rei nuncio, Oſtenus cum claſſe Berginum peteret per obuios accepto, petendi fratris quàm cauẽdi cupidior, nihilomi-

Is, in quem viuentem ſæuitũ fuerat, mortuus de patibulo ſuſpenditur.

nus ad eum proceſſit. A quo cum debitam ſui regni partem negari animaduerteret, paucis eum affatus diſceſſit: ultuque fidem promittens, ſed perempti fratris exemplo perire metuens, fugæ ſe quam noui ſceleris autoribus offerre maluit. Quem Siuardi interfectores priori facinore parum cōtenti, Ingonis æmulum iudicantes, naualem fugam terreſtri mutare cōpulſum, ſed eam ob nimiam corporis ſaginam lentius exequentem propter littus peditem occiderunt, duobus regni participibus ſublatis, à ſuperſtite dignitatis & ſtipendiorum incremēta ſperantes. Quorum ſceleſta fames in tantorum ducum cladem eſuriens, vixq; gemino exatiata parricidio, ab Haquino quodam paternæ cædis vltionem petente, poſtmodum vindicata eſt. Siquidem trium fortuna, ad vnum Ingonem per vim & facinus redacta, non ſuſtinuerunt Amundus Simonis filius, & Philippus, alijq; complures inſignis induſtriæ viri, regnum ei quod partim proprio, partim alieno ſcelere, quæſiuiſſet, tutum intentatumq; perſiſtere. Indignum quoq; compluribus viſum vt homini ridiculas corporis notas habēti, liberum regnandi locum militum ſuorum conciliaret impietas. Quapropter Haquinū, quem dixi, factionis ſuæ ducem creantes, eiusq; tyrocinium regio nomine venuſtantes, bellū aduerſum Ingonē decernunt, & quaſi Siuardi vel Oſteni manes vlturi, crebro pugnam cum hoſtibus ineunt. Verum pluribus continuis prælijs ſubacti, in Suetiam tandem cum pupillo diffugiunt. Quos Ingo prope Sialandiam fugandi ſtudio ſubſecutus, magna hoſtium parte propinquas pelago ſyluas petente, Abſalonem per legatos ſollicitat, eos qui in littoralia nemora profugerant, prendendos curaret. Quod Abſalon honeſtate ſua ac dignitate indignum iudicans, parum precibus obtemperauit. Appetente hyeme qui cum Haquino profugerant patriam repetere adorſi, tanquam fortunam loco mutaturi, prælio in hyberna glacie conſerto, Gregorium ſummæ poſt regem dignitatis virum, manu & conſilio promptum, in quo ſpes & fiducia Ingonis quaſi quodam cardine nitebatur, non minus acumine quam viribus vſi, cum omnibus copijs deleuerunt. Siquidem in eam glaciei partem cuius firmitatem nocturnis excīſionibus debilitauerant, prælij tempore protractos, hoſtes profundum petere coegerūt. In quorum morte Ingo maximam ſpei partem depoſuit, nec ſecus animo quàm viribus fractus, exitioſum ſibi fidiſſimi fautoris Gregorij interitū ominatus eſt. Tādem inſtaurato bello ſed adhuc eodem aquarum habitu perſiſtente, nihilo fœlicius Gregorio glacialis elementi fortunam tentauit. Siquidem gelato mari in pugnæ locum electo, dum eius duritia quaſi camporum firmitate gauderet, quanquam militum numero præſtaret, cum omnibus pene copijs interemptus eſt: luensq; pœnas ſeu admiſſi, ſeu tolerati parricidij fraterni, vmbris piacula exoluit. Hoc bello quo nullum maius aut cruentius Noruagia habuit, vniuerſum regni illius columen propemodum à ſtirpe interijt. Huius cladis ſuperſtes Erlingus, cum filio ſuo Magno admodum paruulo, ſed ad Waldemarum ortam materni generis propinquitatem habente ad Iutiam appulit, ibiq; in ſumma regis dignatione verſatus, vberes exilij impenſas, & ampliſſima commeatuum inſtrumenta percepit. Interea Siuardus quidam per ſummam commilitonum inuidiam fortitudinis præmiū receptus, dux ab Haquino conſtituitur, idq; ægre ferentibus cæteris ſummæ ſeditioni locum dediſſet, ni Erlingus repētè è Dania ſuperueniens internæ factionis certamen rumpendo, nouum hoſtibus negocium peperiſſet. Quippe prædictum filium quod maternum genus cum priſcis Noruagiæ regibus communicaret, regem continuò nominauit, ne aut Haquino æmulus, aut Ingoni vltor deeſſet. Ita nouis rebus increbreſcentibus, Haquinus à Siuardo quod ei impenſas belli negaſſet, deſeritur, aciéque cum Magno congreſſus occiditur. Siuardus ad Sueriam dilapſus, dum interiectis diebus in patriam reuertitur, ab Erlingi militibus interficitur. Quo euenit, vt obſcura & ignobili cæde ſpiritum deponeret, quem honeſte in acie profundere noluiſſet. At qui ex Haquini militia ſuperfuerant, partim nouarum rerum cupiditate, partim hoſtium fortunæ inuidia accenſi, Marci cuiuſdam alumnum optimæ ſpei puerum in regem adſciſcunt, nec fœlicius quàm proxime fortunam tentarunt. Siquidem prælio ab Erlingo obtriti, victoria pariter ac rege priuati, ad Karolum

Siuardus, qui in prælio honeſte mori potuerat, paulo poſt a quibuſdam militibus ignominioſe trucidatur.

Suetiæ

Sueciæ regem profugiunt, ipſumq́; belli ducem expoſcunt, cui cum Noruagiæ rebus etiam aliqua neceſſitudinis communio videbatur. A quo diu promiſſorum alacritate protracti, poſtquam eum magis de proprio regno ſeruando, quàm alieno obtinendo ſolicitum compererunt, legatos ad Waldemarum auxilium implorantes miſere. Tandem ipſi benignioribus reſponſis inuitati venere. Quos cum rex ſupplices recepiſſet, ſeq́; per eos Noruagiæ petitione promiſſa ſedulo ſolicitari animaduerteret, tantum belli pondus ſola legatorum adhortatione ſuſcipere ſtolidum ratus, prius popularium animos tacitis legationibus tentauit. Poſtquam eorum mentes legatorum vocibus conſentaneas repperit, abſque cunctatione expeditionem inſtituit. Quo audito Erlingus, quàm longiſſimo ſeceſſu potuit abſtruſas Noruagiæ partes petiuit, extremóſque patriæ fines fuga amplecti, quàm primos armis tueri tutius exiſtimauit. Pauca ſiquidem nauigia ſed habilia, fugæq́; quàm prælio commodiora parauerat. Quo euenit, vt regis aduentus formidoloſus Erlingi fautoribus, hoſtibus acceptabilis haberetur. Itaque Waldemaro conſultationem cum amicis habente, quidam poſtpoſitis omnibus hoſtes ocyſſimè perſequendos, alij prius plebis fauorem conciliandũ, auxiliáq́; populariũ contrahenda docebãt. Sed accelerationis conſilium, tarditatis ſentẽtiã ſuperauit. Igitur Waldemarus ingentem regionis partem proſpere permenſus, magnaq́; plebis alacritate receptus, cum ad vrbem Sarpam veniſſet, nomen regium à Wicẽſibus ſibi decretum ſuſcepit, ibiq́; cum popularibus concionem per ſummam verborũ concordiam habuit. Quod ſi omiſſis alijs inſequendis hoſtibus operam præbuiſſet, haud dubie regno Danico Noricum coniunxiſſet. Inde ad oppidum Tunſbergum nauigatione progreſſus, paucis Erlingi ſtudioſioribus in editam rupem ſalutis cauſa confugientibus, religionem ſęuitię præferens, vicum incendere paſſus non eſt, ne ſacras ædes priuatis penatibus interſitas, communibus flammis abſumeret. Nemo tamen pontificum quorum ea tempeſtate ingens apud Noruagiam autoritas erat, eum adire ſuſtinuit: quod quidem eos potius patriæ, quàm Erlingo tribuiſſe crediderim. Ormo vt quem regis germanum cognominabant, petito Waldemaro ſalua fide quam Magno dediſſet, obſequia pollicetur. Tandem ob inediam tractu temporis obortam, cum rex defectam impenſis expeditionem remitteret, Noruagienſium qui ad eum tranſierant multitudo pœnæ metu cum ipſo diſceſſit, diuq́; partim regijs, partim principum impenſis exilium ſuſtentauit. Poſtea rex orientalium Sclauorum ſibi virium fiducia rebellantium defectionem expertus, cum Henrico Saxoniæ ſatrapa belli ſocietate condicta, quo firmius amicitię necterentur, filiam eius ex coniuge poſtmodum repudiata ſuſceptam adhuc incunabulis vtentem, filio Kanuto primum ætatis annum agenti ſponſam adſciuit. Itaque Henrico terreſtri apparatu exercitum inſtruente, ipſe in claſſem collatus cum apud Rugiam perueniſſet, auxilia ab incolis amicitiam ſuam dubia fide ſecutis, per Abſalonem contrahenda curauit. Deinde ne Henrico tardius occurreret, eumq́; promiſſo fraudaret, ad Penum fluuium ocyſſime nauigationis curſum direxit. Abſalon quanquam adhuc Rugianorum pactio paucorum obſidum pignore niteretur, eorum concionem ingreſſus atque inter ipſos honoratiſſimo ſedendi loco ſuſceptus, cum legationis mandata proferret, eámque Danicę vocis ignaris per interpretem explicaret, accidit vt quidam è Rugianis adoleſcens Sclauico ingenio, Dani militis equum pro quo ſe precium numeraturum fingebat, veluti inceſſus eius experiendi cauſa conſcendens, fugam tentaret. Quod cum Abſalon ad ſe perlatum in concione proponeret, vniuerſa populi multitudo magnũ fidei ſuæ crimen vnius hominis perfidia allatum iudicans, ſimilem furori impetum confeſſa diſſiluit, autorémque fraudis raptim inſequi properauit. Igitur Abſalonis comitibus ad metum & ſtuporem vſque ſubitum vulgi concurſum mirantibus, pauci qui adoleſcentem affinitate tangebant, plus priuata charitate quàm publico rubore permoti, ſupplices Abſalonis genibus aduoluuntur, equi reſtitutionem polliciti, ſi modo per eum ab incœpto concio reuocetur. Quorum Abſalon permixtas precibus lachrymas miſeratus, miſſis qui plebem pacarẽt tumultum compeſcuit, conſternationem ſedauit, equóque protinus reddito, militem

ſuum ſtultitiæ damnauit, quod per inertiam & ſtoliditatem raptori ſe circumueniendum dediſſet. Deinde gentis rege Tetiſzlauo claſſis ſupplementum pollicito, regem ſubſequi maturauit. Interea Henricus Holſatiorum principem Adolfum cum Henrico Razaburgenſi, præfectúmque Swerini oppidi Guncellinum, quod nuper à Saxonibus in poteſtatem redactum ius & formam ciuitatis acceperat, necnon Regnaldum quendam parum origine liberum, opibúſque quàm genere clariorem, cum inſigni copiarum parte præmittit, expeditum ſibi tranſitum paraturos. Quorum ingreſſum Sclaui cùm partim fama, partim experimento cognouiſſent, cum parte hoſtium confligere quàm vniuerſos aggredi maluerunt, multum ex eorum robore, ſi præuios oppreſiſſent, defluxurum credentes. Cumq; ſumma cura ac flagrantiſſimo ſtudio ad eos opprimendos contenderent, dæmonem horrendæ formæ ſuperne verticibus imminentem videre. Quo monſtro tanquam diuinitus dati ducis aduentu firmati, ſumptis victoriæ auſpicijs, ex improuiſo hoſtium ſe caſtris immergunt, eóſque imparatos confodiunt. Adolfus & Regnaldus in ipſo caſtrorum aditu interfecti, neglectæ militaris prudentiæ pœnas ſanguine perſoluerunt. Quibus prima cæde proſtratis, Guncellinus & Henricus medijs irruentium globis elapſi, correptis aquilis ad ſe fugientium ſociorum reliquias contraxere, ac demum hoſtes prædæ incubantes audacter adorti, fugam victoria mutauere. Ita Saxones quanquam improuidi bellum tentaſſent, maiorem cladem geſſerint an acceperint virtute dubium reliquere. Quo accepto Henricus ſuorum cædibus, vt par erat, permotus, exigendæ vindictæ ſtudio ad obſidionem Deminæ vrbis quantacunque potuit celeritate contendit. Quam poſtquã vltro ab incolis obuſtam comperit, vt vniuerſa ipſius monimenta ſubrueret, reliquias mœnium ſolo exæquari præcepit. Et quoniam in homines graſſari non licuit, tanquam à rebus mutis ſupplicium exacturus vrbem Cozcouam ſimili incolarum trepidatione deſertam, cremandam curauit. Walogoſtini quoque finitimarum vrbium quarum excidio terrebantur exemplum ſecuti, clandeſtino traiectu fluminis cum vxoribus ac liberis municipium deſerunt, penates duntaxat rebus vacuos hoſtili ſæuitiæ relicturi. Quorum vrbem rex nullo negocio interceptam, militibus ac ſtipendijs inſtruit, eámque Wethemanno piratæ curandam committit. Ornenſes quoque plus ex aliarum vrbium fortuna timoris quàm ex ſuis mœnibus fiduciæ capientes, vt ſibi vicinarum ciuitatum quarum formidinem ſequebantur exemplo conſulerent, vrbem ne ab hoſtibus coli poſſet, deſertam incendunt, penates ſuos igni quàm hoſti relinquere præoptantes. Tunc rex ponte qui medium amnem ſecare videbatur abrupto, ſublatiſq; cæteris nauigationis obſtaculis, ad Stolpam vicum proceſſit, vbi & ducem poſtmodum obuium habuit. Igitur ne Walogoſtum eodem exemplo deſertum quo captum poſt diſceſſum ſuum hoſtibus redderetur, præſertim Danos ſi eo fruerentur, ſempiternum Sclauiæ imperium habituros exiſtimans, Abſalonem, Buriſium, Suenonémque tunc Aruſij pontificatu inſignem, eius municipes efficere ſtatuit, quibus & filium Chriſtophorum ſociauit, quo plus à cæteris in auxilio ſuo fiduciæ reponeretur. Qui cum amicos & neceſſarios in muneris conſortionem adſciſcere iuberetur, Sialandenſibus duntaxat Abſaloni præſidij ſocietatem ſpondentibus, reliquis ob imminentis periculi magnitudinẽ, nec animus ad reſiſtendũ, nec comites ſuppetebant, quãquã tota claſſis & alimenta ſua cum eis cõmunicare, & vicinas ſegetes publico officio in eorũ horrea cõportare decreuerat. Quippe fruges meſſore exercitu reſiduorum vſibus adigi iubebatur. Ita rex cõſilij caſſus, cum neq; pugnãdi copia, neq; pactio vlla ab hoſtibus fieret, vafro ingenio excogitauit, qualiter eos ad alterutrum horum præſtandũ impelleret. Siquidẽ Abſalõ tacitis mandatis pręcepit, vt palos in amne defixos, cæteraq; nauigationis impedimenta magna remigum cura ſublegeret, veluti toti claſſi tranſitum paraturus. Ita demum fluuio obſtaculis vacuefacto, cum progreſſam claſſem anguſtior alueus excepiſſet, complures à Sclauis vtriq; ripæ inequitantibus comminus ſauciabantur. Quã hoſtilis audacię petulantiam Petrus Eliui filius animi virtute nõ ſuſtinens, protinus cum remigibus naue deſili-

Dæmon horrẽdæ formæ conſpectus.

deſiliuit, hoſteſq; ſtrenue propulſatos ripa cedere coëgit. Tandem comitum ignauia deſertus, ſociorum nauigationem fato ſuo incolumem præſtitit. Itaq; rex non ſolum expertem metus progreſſum habuit, ſed etiam Henricum cum toto exercitu conſertis arctius nauigijs tanquam ponte traiecit. Quo agnito Sclaui reliquarum vrbium excidium formidantes, præcurrendi periculi ſtudio pacis quam ante contempſerant, Waldemaro obſides offerebãt, quos ſe Henrico nullo pacto daturos dicebant. At rex ſine militiæ ſocio cum hoſtibus paciſci fraudulentum exiſtimans, per Thorbernum Henrico quæ ab hoſtibus offerrentur, enunciat. Quo ſe conditionibus ab eo factis libenter vſurum aſſeuerante, pactum cum hoſtibus habuit, vt Walogoſti dominio trifariam diuiſo, pars vna Tetiſzlauo, reliqua Kazimaro, tertia Nucleti filio Priſzlauo vendicaretur, piratiſq; prædam Danicã appetere ſolitis, Peni fluminis oſtia clauderentur: Henrico quoq; munitionum quas apud Sclauiã obtinuiſſet, incolumis poſſeſſio permaneret. Poſt cuius diſceſſum comites Kazimari exterorum ſocietatem acrius petoſi, ſed viribus agere nõ auſi, Rugianos aſſiduis furtis vexatos, ac per latrocinia ad paupertatem & inediam vſq; redactos, cõmuni vrbe excedere compulerunt. Piraticæ quoq; licentiã tribuere, modiſq; compluribus ictum fœdus rupere. Poſtmodũ Rugianis recepta per Henricum fiducia, palàm aduerſum Danos inimicitias profitentibus, rex nõ minorem in amico perfidiam, quàm in hoſtibus leuitatem expertus, Arkon prouinciã verna expeditione petitam, incendio populatus eſt. Inde ad pottũ, Por ab incolis vocitatum, curſum direxit. Siquidem ne cum vniuerſis Rugianis manum acie conſereret, ſeparatim eos attentandos exiſtimans, Abſalonem nocturna nauigatione Ziudram præcedere iubet. Quem vt continuo ſubſequeretur, curioſe diſceſſionis eius tempus à vigilibus obſeruari præcepit. Quibus ſomni delirias imperio præferentibus, Abſalon abſq; regio comitatu progreſſus, non ſolum Zyudram, ſed etiã agros vicoſq; ei confines, partim igni, partim ferro vaſtauit. Cuius equites duo cõtentione prius habita vter audacia præſtaret, cum ad militarem operam edẽdam fortitudinis æmulatione pari impetu raperentur, hoſteſq; cuidã forte ſtagno adactos cimbis fugam petere animaduerterent, plus eis perſequendis quàm ſuis periculis diſpiciendis intenti, ne alter alterum virtute forte præcurreret, ambo cum contemptu ſpiritus ſtimulatos calcaribus equos in profundum egerunt, armorũ haud memores, quorum obruti pondere perierunt. Ita temeritatis vindex elemẽtum viris gloriæ quàm ſalutis ſtudioſioribus in exitium ſuum ruentibus, fatum pariter ac tumulum miniſtrauit. Interea Abſalon prouinciam rapinis pariter, incendijſq; permenſus, cum ingentem prædam & opima ſpolia referendo naues repetere ſtatuiſſet, magnam hoſtium manum ſubſequi conſpicatus, vltra bina vada admodum tranſitu difficilia de induſtria cedere voluit, vt eos formidinis ſimulatione protractos, locorumq; tandem difficultatibus implicatos opprimeret. Quorum primum Sclaui libero itinere tranſgreſſi, circa reliquum redeundi diffidentia conſtiterunt. Eodem fere momenti ſpacio duo pedites Sialandenſes ingentẽ prædæ faſcem geſtantes, errore locorum in ipſum penè Sclauorum exercitum inciderunt. Qui cum à duobus eorum equitibus appeterentur, quanquam tutò vadum tranſgredi poterant, ne receſſum per ignauiam quærere viderentur, hoſtibus reſiſtere quàm ſocios accedere maluerunt, deforme exiſtimantes ab ijs quos numero æquarent, audacia ſuperari. Itaque quo magis expeditos ſe redderent, preſſo veſtigio, proiectoq; faſce, enſes deſtringunt. Quorum conſtantiæ & virtuti fortuna debitam incolumitatem conceſſit. Siquidem equitum neutro procedere audente, reſumpto faſce cœptum iter carpſerunt. Cúmque rurſum Sclaui binos equites ad eos opprimendos miſiſſent, eorum incurſum eadem animi præſentia repulere. Quo facto tam hoſtium quàm ciuium in ſe admirationem vertere, magnumq; illis ruborem, his inter metum & lætitiam hæſitantibus peperere. A ſex tandem equitibus attentati, inuariabili mentis habitu perſtitere, tanquam hoſtium ignauiæ plenis fortitudinis animis inſultantes. Nec defuit Abſaloni prompta mens ad opem eorum virtuti fiduciæq; præſtandam. Siquidem tot ſuorum equitum quot hoſtilium animaduerteret, eis pro ſupplemento tranſmiſit. Sclaui

quoque ſuorum paucitatem certatim numeroſis militum præſidijs proſequebantur. Itaque ſupplementis vtrinque tanquam ex pari creſcentibus, equitibuſq; veluti ad militiæ ſpectaculum ediuerſo conuenientibus, Sialandenſes vlteriorē hoſtium petulantiam inſpectare non paſſi, vniuerſa acie eis occurrunt. Quorum fugam vadis impedientibus longum inſequi nequeūtes, maiorem equorum quàm hominum ſtragem egerunt. Cumq; iter ad naues reflecterent, remigum ſuorum aciem armis pariter ac ſignis inſtructam obuiam habuerunt, quàm ad auxilia ſociis ferenda fortuito nuntio monita virtus adduxerat. Hi profectò cum Abſalone victoriæ gloriam communicauerunt, cui ſe ſponte virtutis ſocios obtulerunt. Interea rex feris vigilum monitis excitatus, omiſſę nauigationis moram prępropera feſtinatione diſcuſſit. Qui cum viſis Sialandenſibus populandi gratia ad littus appellere voluiſſet, ab Abſalone nihil hoſtilis prædæ quod eius rapinis pateat ſupereſſe perdoctus, magnopere gratulatus eſt quod tam parua manus nihilo languidius quàm ſi ipſe adeſſet rem proprijs geſſiſſet auſpicijs. Hinc cum alios inſulæ fines armis ignique tentaſſet, domum conceſſit. Rurſum circa autumni principia claſſe regreſſus, primam vaſtandis agris operam dedit, vt ſegete conſumpta, incolas muniendarum vrbium inſtrumento priuaret. Cum ad vrbem Arkon ſparſo militiæ genere perueniſſet, oppidani fiducia virium portam (quam vrbs vnicam habebat) egreſſi, ne virtutem ſuam intra mœnia cohiberent, obuiam proceſſerunt. Quos rex Danis ex conſulto cedentibus, longius mœnibus amouere conatus, poſtquam ſperato cautiores animaduertit, incurſatos vrbem repetere coëgit. Porta tamen ne equi iaculis confoderentur abſtinuit. Tunc Sialandenſis eques Nicolaus forma & virtute præcipuus, telo per portam iniecto quendam ex hoſtibus in aditu reſiſtentibus exanimem proſtrauit, innocuuſq; reflexo protinus equo diſceſſit. Cuius facinus Thorbernus inter præcipuos Sialandiæ equites numerandus, pari audacia ſed diſpari fortuna æmulatus, cum vnum ex hoſtibus directa in globum lancea vulneraſſet, reditúmque reflexis habenis tentaſſet, ita lapide ictus eſt, vt multus è capite cruor profunderetur. Quam ob rem longa corporis debilitate contracta, ſeram incolumitatem ægre recuperauit. Buriſius quoque dum nobilitatis ſuæ ſplendorem conſpicuis virtutis operibus æquare nititur, ſimili audaciæ genere portæ propugnatores adortus, tam aſperum ſaxi ictum capite excepit, vt penè equo exanimis delaberetur. Cui corporis viribus carenti, ſociorum interuentus ne ab hoſtibus opprimeretur auxilio fuit. Quo euenit vt Rugiani haudquaquam ſibi tutò extra mœnia dimicaturi viderentur, intra quæ tam obſtinatam hoſtium præſentiam experiebantur. Inde ad prouinciam Aſmodam tota claſſe conceſſum. Abſaloni cum & fortitudine & prima rei bellicæ peritia vigeret, accedente exercitu primi agminis ducem, reuertente extremi comitem agere conſueuerat, ſempérque Danicæ iuuentutis promptiſſimos ſeu prædæ, ſeu gloriæ ſtudio ſodales habebat, rege duntaxat cum robuſtiore exercitus parte graui & compoſito militiæ genere paulatim procedere ſolito. Itaque pugnandi copia nuſquam accepta, magnam regionis partem permenſus, tandem equeſtrem manum prædandi gratia ſpargi permiſit, paucoſq; ſecum in comitatu reſiduos habuit. Illic forte nuncio de ſociorum concluſione ſuſcepto, quam ſine ſuccurſu poſſe effugere negabantur, eorū ſaluti quoad milites reuocarentur adeſſe non diſtulit, neq; ſibi comitum paucitatem quo minus concluſos peteret obſtare permiſit. Sed protinus primipilo ſigna attollere iuſſo, pleno fiduciæ ſpiritu locum, in quo continebantur, acceſſit: eoq; feſtinationis ſigno peroſus prædā, equites ad ſe contraxit. Quem tanta fiducia ceperat, vt plus remedij in celeritate quàm in ſocijs duceret. Cuius aduentum Sialandenſes qui intra difficilium locorum anguſtias arctabantur, experti imminentis auxilij fiducia, eos à quibus obſidebantur incurſare cœperunt, ne periculum aliena virtute propulſare viderentur. Itaque Sclauis partim ſolido, partim aquoſo itinere delabentibus, Eſkyllus animi & generis nobiliſſimus eques militaribus armis prægrauis, vnum ex eis inermem per paluſtria loca citato curſu fugientem pedibus inſecutus, illius veſtigijs limi mollitie ſubſidentibus, nec voraginum illuuie, nec armorum onere depreſ-

Audacia pari diſpar ſæpiſſime fortuna reſpondere ſolet.

preſſus, facilem currendi euentum habuit. Quinetiam occupatum Barbarum capite ſpoliauit. Ac tunc demum ne plantis quidem cœno infectis, ſolidam humum repetijt. Quod factum religioſa admiratione prædignum, non pedum agilitate ſed diuino beneficio editum, potius cœleſti miraculo, quàm humanæ virtuti imputare debemus. Poſt hæc vicis per militum manum vndique deflagratis, etiam ad Gorum promontorium longinquæ excurſationis incendia proferuntur. Tunc ſe Rugiani contrahendi à Saxonibus auxilij ſpe fraudatos experti, quatuor obſidibus præbitis, apud Strelam inſulam pacem à rege pecunia quæſiuerunt. Itaque principibus graues periculorum motus, & difficilia rei Danicæ rempora attendentibus, filio Waldemari Kanuto regios honores decernere placuit, qui non ſolum paternæ maieſtatis futurus poſſeſſor, ſed etiam præſens dignitatis ſocius noſceretur, vt haberent proceres ad cuius nomen titulumque decurrerent, ſi quid de regis capite fortuna variaret. Quorum prudentia rex ac beneuolentia delectatus, probata ſententia regni maieſtatem cum ſanguine ſuo participare, non damnum honoris, ſed claritatis incrementum putauit, primatumq; voces ad regium nomen filio deferendum concionando perduxit. Qua de re vniuerſi exercitus cõſenſu habito, Buriſius dũtaxat, ſiue tacita regni affectatione, ſiue rei nouitate permotus, nullam penè vocem ſuffragijs attulit. Qui cum ob hoc ſe regi ſuſpectũ eſſe ſentiret, taciturnitatem ſuam non odij ſed amoris indicem affirmabat, quod Daniæ regnum à pluribus amice participatũ eſſe memoriæ & crebra antiquitatis experimenta ſint, inter patrem & filium de rerum dominio bellum creuiſſe. Veruntamen ſe ſi regię voluntatis pręſcius fuiſſet, ſilentium non acturum. Tacuiſſe vero quod rem neq; ab ipſo, neq; ab amicis præcognitam habuiſſet. Ea ſilentij excuſatione iram regis in diſſimulationem conuertit. Idem peracta expeditione cũ cæteris Daniæ optimatibus apud Roskyldiam Kanuti miles ſolẽni more fieri iuſſus, alijs imperio obtẽperantibus id facere recuſauit, eaq; re magnam ſibi concupitæ dominationis ſuſpicionem conciuit. Verum hunc imperij conceptum quæſitis callide rationibus protegere perſtitit, præfatus ſe extante eo, cui primam militiæ fidem dederit, alius militem non futurum, nec adduci poſſe vt priſtinum obſequium recenti permutet, remq; tam patriæ conſuetudini quàm honeſtati inimicam committat: quippe cum nemo Danorum diuiduo famulatus officio teneri ſoleat, ſoliſque Saxonibus hunc ſeruitiorum morem ſtipendiorum cupiditas faciat. Nam ſi inter duos vnius obſequium communicãtes bellum incideret, amborum miles alterutrum iuuando, fidem vtrique ſeruare non poſſet. Nec regi ad iram mitibus reſponſis placidóque vultu tegendam, æqua ſimulatio defuit. Quem cum Hallandiam petendo comitem haberet, tanquam inſidias ſibi nectentem tacitus notauit. Quas vt effugeret imperata ſe facturum ſpondebat, ſi potentiam eius rex beneficiorum incrementis extẽdere voluiſſet, & ſicut ipſe regnum quod eatenus electio variabat hæreditarium efficere geſtiret, ita quoq; neceſſariorum ſuorum liberis ſuppares dignitates, & minores potentias perpetua hæreditatis lege fruendas tribueret. Itaque præcipuam Iutiæ partem Abſalonis auxilio pactus, Kanuto ſupplex fore ſuſtinuit, haudquaquam tamen ſolidam regis amicitiam recuperauit. Ea enim regiæ iræ pertinacia erat, vt ſemel accenſa funditus extingui nõ poſſet. Vere appetẽte, Abſaloni, Chriſtophoro, & Magno particularis aduerſum Sclauos expeditionis ductus committitur. Nam orientales Dani duntaxat cum Fionienſibus claſſem confecerant: Scanienſium vero penes Chriſtophorum ſumma, penes Abſalonem arbitrium conſiſtebat. Quibus Tribuſanam adortis prouinciam, Chriſtophoro tanquam iuniori inter Abſalonis, Magnique copias medius militandi locus decernitur, vt regij ſanguinis latera fidis ſtipatoribus cingerẽtur. Tanta autem vicorum exuſtio fuit, vt idem adhuc vſque cultu vacui, præteriti incẽdij magnitudinem præſentibus teſtentur indicijs. Abſalon cum repetendæ claſſis tẽpore extremos curaret, nunciato hoſtium ſuperuentu, quanquam ranta vis frigoris erat vt primi reuocari nõ poſſent, quadraginta ſolis equitibus ſtipatus, prius hoſtem quàm vadum, per quod erat rediturus, tentauit. Quibus fugatis, lento itinere ad amnem conceſſit. Quem ſtructo ponte tranſgreſſus, poſt tergum opus ab-

Frigus intenſiſſimum.

rumpere noluit,ne vlla timoris veſtigia relinquere videretur. Quum ad littus veniſſet,claſſem in alium portum appulſam comperit. Tanta autem hyberni frigoris ſæuitia extitit, vt nautæ equos pene frigore extinctos defoſſis humi ſpecubus conderent,nemoque ex toto exercitu reperiretur,qui pariter vtramque manum neceſſarijs vſibus aptare poſſet. Illic crebri angues ligonibus reperti,magis admirationi quàm metui viſentibus fuere. Nam algoris immenſitas, vires eorum ac ſpiritum hebetauerat. Scanienſes tunc proſperantibus ventis diſceſſionis licentiam adepti,mox iiſdem contrarijs nauigatione prohibiti,tandem toti claſſi fauente cœlo Sialandenſes ac Fionios repetendæ patriæ comites habuerunt. Poſt hæc rex Petrum & Selgretium Chriſtophoro pædagogos adſciſcit, qui adoleſcentiæ eius rudimenta ad honeſtatis mores exequendos plenis ſapientiæ documentis inſtruerent. Æſtate deinde expeditionem inſtaurat. Quippe Wallagoſtenſes dupliciter ictum fœdus corruperant. Nam & Rugianos mœnium ſocios per furta vrbe eiecerant, & piratis Peni fluminis oſtia patere permiſerant. Igitur dum Lentitios peteret, ab Henrico miſſæ literæ ſuperueniunt admonentes, vt rex inſidias propinqui perinde ac regnum affectantis caueret, indicantéſque Buriſyum cum Noruagienſibus opprimendi eius conſilium habuiſſe. Iiſdémque dum expeditio reuerteretur occurſum pollicitis,aut ipſum regem, aut regium nomen occupãdum duxiſſe. Cuius rei certiſſimum experimentum fore, ſi reuertentem à Sclauis expeditionem Noruagica claſſis exciperet. Eodem pene momento ſuſcepta Noruagienſium epiſtola, par proditionis indicium edidit. Quod cum rex paucis arbitris, ſuppreſſis indicium nominibus prodidiſſet,auxit rei ſuſpicionem fidémque literis addidit Tokonis,Wendilenſium pontificis conſentanea affirmatio,dicentis,Buriſij milites ab eo iurare coactos, quicquid ipſe auſpicaretur eſſe proſecuturos. Re tamen diſſimulanter habita,ad locum cui nomẽ Oſtrozno citata nauigatione profectus,profligatis prouinciæ rebus,vrbem Orthungam vniuerſa claſſe comitante repetijt. Illic Buriſio cum cæteris regni primatibus accerſito, quidnam de eius inſidijs acceperit aperit, eique proditionis crimen affigit. Quem ſe quicquam tale aduerſum eum excogitaſſe negantem, quoad nũtiorum experimenta ſumerentur, ſecum commorari præcepit: tunc demum ſi ſecus ac nuntiatum erat accideret,incolumem diſceſſurum. Ille contrà nihil abſurdius aiebat quàm vt capitis ſui indicium, incertis euentuum argumentis committeret. Qua voce ſe non ſolum regi, ſed etiam arbitris ſuſpectum effecit. Igitur ne remiges quidem ſuos reuiſere permiſſus, ad vrbem Latrenſem cum rege meare compellitur,vbi leni ſed firmæ cuſtodiæ traditur. Interea Erlingus & Ormo Buriſij frater cum nauali exercitu ſuperuenientes, Iutorum claſſem in amne Dyurſa repertam gubernatoribus vacuam facile debellant, ipſiúſque Buriſij intercepto nauigio, protinus ad vicum,qui Mercatorum portus nominatur,deproperant. Quos Abſalon cum Sialandenſibus occurrens, etiam littorum aſcenſu prohibuit. Qui cum compertum haberet Noruagienſes plurimum præſidij in arcubus ducere, prouocandi gratia cum quindecim peditibus in littus progreſſus, vltro ſe eorum ſagittis appetendum præbebat: profectò oſtendere cupiens,in quam paruo præcipuam eorum fiduciam poneret. Igitur Noruagienſes quo propius littus accederent cimbas conſcendunt,ob quarum trepidationem deſtinata certis ictibus ferire non poterant. Itaque tela partim in vndas innocua cadebant. Ita artis ſuæ effectu fraudati,noſtriſq; ludibrio habiti,ingenti cum rubore maiora nauigia repetunt. Poſtea cum Abſalone data acceptáque fide,ſociale colloquium habuere. A quo diutius illic acquieſcere iuſſi, non prius obtemperauerunt, quàm Abſalon fidem ſuam interpoſuiſſet, ſe nihil inſidiarum eis terra aut mari interim paraturũ. His finitis collocutores à ſe inuicem diſceſſere, die poſtero cum paribus armis, æquali comitum numero conuenturi. Cúmque Erlingus vno comitatior affuiſſet, Abſalon circunſpectis omnibus: miror te, inquit, Erlinge hominem ætate confectum ac toties grauia expertum,non adeo ſapientem quàm ſenem exiſtere. Nam cum tu ſcapha adueneris,nos equis inſideamus,téque nullo negocio (ſi libeat) opprimere poſſimus,cur condicto comitatior aduerſum caput tuum rumpendæ pacis

cis occaſionem fortioribus præbuiſti? Niſi autem fides noſtra præſtaret, ſolutæ conditionis pœnas exitio perſoluiſſes. Tunc Erlingus inter metum & ruborem circumſpectis comitibus, tum veram Abſalonis aſſertionem animaduerteret, vnum ex his obiurgare cœpit, quod non rogatus comitandi rapuiſſet officiũ. Poſtquam diu excuſationis verba quæſierat, vt ſiticuloſum recrearet exercitum, paluſtris aquæ petendæ licentiam obſecrat. Cuius rei permiſſionem haud modici beneficij loco ducebat, ac protinus patriam repetere properabat, lętus quod ſibi incolumi Daniæ partibus excedere contigiſſet. Poſtquam regi inſidiarum fidẽ rerum experientia fecerat, Buriſium perinde ac maieſtatis reum inter vincula aſſeruari præcepit. Interea Erlingus extremum Sialandiæ compoſita claſſis applicatione complexus, dum à ſacris miſſæ quæ conſueto religionis cultu petiuerat remearet, Abſalonis equitibus clandeſtino itinere prorumpentibus, improuiſam palãtium ſociorum ſtragem accepit. Nec minori Hallandenſium virtute exceptus apud Nyzem amnem vna rate, eiúſque remigibus vniuerſis ſpoliatus, abſceſſit. Eodem anno deturbandæ piraticę gratia, Abſalon inſulam maritimam nouo caſtelli fundamento complexus, exigui munimenti beneficio ingens patriæ præſidium attulit. Nam & ſuſpectum prædonibus ſitum reddidit, & tutam vicini maris nauigationem incolis tribuit. Verum ne confeſtim Noruagienſis iniuriæ vindictam Danica virtus arriperet, Theutonicæ fidei lubricitas effecit. Quippe Henricus Bugiſzlaui Danorum metu ad ſe decurrentis obſequium pactus, initam cum rege ſocietatem, tanquam ineptum & ignobile vinculum diſijcere parui habuit. Quinetiam apud Krempinum fluuium in colloquium cum eo deſcendens, queſtus eſt quod militem ſuum Bugiſzlauum coram ſe non accuſatum bello laceſſat: quem ſi iniurioſum exiſtimet, prius accuſationibus quàm armis aggredi debeat: Contra rex, negare ſe vllius potentiæ reſpectu ceſſaturum, quo minus acceptas iniurias mutuis damnis rependere liberum habeat. Ita perſtante controuerſia, fœdus cum colloquio ſoluitur. Hoc loci memorabile Saxonici equitis dictum ſtrictim percurram. Qui cum forte ducis ac regis colloquijs intereſſet, eóſque expeditionis negocia languidioribus verbis proſequi animaduerteret: quædam, inquit, de hero meo Henrico præſentibus referre habeo: quæ ſi adeſſe eum ſcirem, tacere quàm eloqui mallem. Qui cum pupillus propinquorum iniuria patrimonio priuaretur, nemine ſibi patrocinium accomodare volente, quatuor ſoli ex amicis paternorum ipſius meritorum reſpectu permoti, quorum ego numero intereram, auerſantibus cæteris infantiam eius tutorio munere fouendam ſumpſerunt. Pro cuius ſalute & incrementis, tum votis, tum etiam officijs impenſius excubabant. Hunc tandem humani auxilij diffidentia altaribus offerentes, religioſa voti nuncupatione ſanxerunt, ſi paternos honores diuina clementia adipiſceretur, ſuſceptum beneficium quoad viueret pagani nominis odio penſaturum. Mox voti probator deus, ingenui principis Conradi patrocinium ei conciliauit. Cuius opera paternorũ bonorum hæres effectus, quanquam voti autores exhortationis officia non omitterẽt, à bello aduerſum Sclauos continuando, tum auaritia, tum etiã deſidia adductus abſtinuit, perceptã munificentiam ingrato æſtimãs animo. Tanta autẽ cura monitoris partes exequi voti nuncupationibus fuit, vt cũ vnus ex eis vltimæ ætatis ad inſpicienda ducis arcana inter arbitros admiſſus, ſedulum ſtertendi vſum haberet, excitatusq́; quid de rep̃ſenti ſentiret, à confidentib. in retrogari ſoleret, maiorẽ præteriti voti quàm inſtantis negocij memoriã retinẽs, ductandũ in Sclauos exercitũ reſponderet. O immẽſam conſtantiam, quæ ne in ipſo quidem ætatis occaſu promiſſi immemor eſſe potuit. Quis autem mentiſcõpos hanc religioſi conſilij vocem, ſenilis animi deliramentũ fuiſſe crediderit? Vereor autem chariſſimum mihi virũ amicorum religione cõtempta, ex ſummo ſortunæ faſtigio in humilem priuatorum ſortem extrema ruinæ deformitate caſurũ. Ego vero promiſſi dudũ belli militẽ agendo, ternas aduerſo corpore plagas accepi. Quibus ſi binas ſub eodem militiæ titulo ſociaſſem, ſupremi iudicij tempore diuina vulnera meis æquata audacibus oculis inſpectanda præſumerem. Quo dicto, & tẽporaneã Henrici ruinã, & ſempiternũ virtutis ſuæ præmiũ auguratus eſt.

Deo neceſſitatis tempore nũcupatum, rebus ad voluntatem fluentibus raro præſtatur.

Rex Scaniam ingreſſus, paruò poſt Saxonum irruptione falſo nuntiata, Scanienſes equeſtri militiæ adſcriptos proprio ductu proſequitur, imperatáque Sialandenſibus nauigatione Slagloſam aduectus, Abſalonem è portu Hulyuimmenſi accitum multa gerendorum conſultatione ſollicitat. Præterea ſe parum veri rumoris credulitate ſatigatum ſignificat, expeditionemq; falſo nuntio contractam remittit. Habebat autem in clientela Abſalon, Arnoldum Tylenſem, qui ſiue ingenij acumine, ſiue coniecturarum ſagacitate ſępenumero futura ad ſua vel amicorum negocia pertinentia, raro præſagio deprehendebat. Nec minus antiquitatis quàm diuinationis peritus, ſolerti hiſtoriarum narratione callebat. Qui cum Abſaloni delectandi gratia ſupradictę expeditionis comes exiſteret, breui eum manũ cum piratis conſerturum prædixerat: vehementer ſe mirati teſtatus, quo pacto certamini interfuturus non ſit, præſertim cum inſeparabiliter eum comitari decreuerit. Cumq; rege res geſtas ex eo cognoſcere cupiente, diſceſſuro Abſalone quieſcere rogaretur, pertinaciſſime precibus obluctatus nõ prius rogatui ceſſit, quàm rex operam ſe daturum polliceretur vt eum poſt Abſalonem prima luce dimitteret. Erant autem ſex nauigia Abſalonem comitantia, è quibus tria quo cõmodius ignis alimenta cõtraherent, in ſuperiores maris anfractus conceſſerant, quæ poſtmodum æſtus ſubito regreſſu deſtituta, cœno paludis affixerat, Abſalõe totidem reſiduis exteriora ſinus oſtia complectẽte. Qui cum maritimo tempore vnà cum ſcriba ſuo religioſum pſallendi ritũ perageret, tumultuatione eminus audita, quidnam hoc eſſet concentorem diſpicere iubet. Quo nouem lõgas naues à ſe proſpici referente, piratas eſſe non dubitans, ſtertentes adhuc remiges altę voce cõpellat. Quibus ſummo cum ſtupore exilientibus, nec veſte ſed armis corpora protegentibus, ocyſſime hoſtes petendum hortatur: quorum iam tanta vicinitas ſentiebatur, vt ab eis crebris ſilicibus contunderentur. Quinetiã anchorę vinculis rumpendæ moræ gratia diſciſſis, remigium exerit. At Sclaui facile noſtris metum iniicere rati, ac veluti ipſorum animos horridis vocibus hebetaturi, ingenti clamore edito obſtrepere cœperunt. Quod poſtquam fruſtra ſe conatos animaduertere diffugiunt, eorumq; ratis vna cum vniuerſis remigibus intercepta. Sed nec Vrcinæ ſyluæ latebra ad ſe decurrentibus ſubſidio fuit, agreſtibus eam curioſius perluſtrandam curantibus. Ea tempeſtate Esbernus vrbem Kalundã molitus, noui munimenti pręſidio portum hoſtili piratica liberum præſtitit. Ipſe quoq;, & Inguarus & Olauus, vltro Abſaloni ſe infatigabili piratici muneris executione iunxerunt.

Status Danici regni miſerrimus.

Eo tempore res Danica eit cũquaq; difficillimis obfuſa periculis, crebris finitimorum inſidijs tentabatur, hinc Noruagiẽſibus, inde Sclauis, Saxonibusq; ſibi perniciem machinantibus. Quo euenit vt nulli hoſtium audacter obuiandi fiduciam haberet, metuens ne dum vnum repelleret, ab altero premeretur. Ea patriæ neceſſitudine permotus, Guthſcalcus qui & ipſe Sclauis, tum ob linguæ eorum peritiam, tum ob paternæ amicitiæ fauorem, ac proprij conuictus aſſuetudinẽ, perfamiliaris habebatur. Abſaloni tacitè artem à ſe repertam inſinuat, qua eos repente ex amicis Saxonum hoſtes efficeret. Quippe ſe Sclauiam non legatiõis, ſed beneuolentię ſimulatione petere velle ſignificat, tanquam proprię charitatis ductu vtilia amicis conſilia largiturum. Fore enim vt hoſtium credulitas callidis commentorum laqueis circumuenta, Danorum amicitiam abiecta Saxonũ donatione repeteret. Quod ſtudium maximè ſibi gentis illius moribus perſuaderi dicebat, quę plerunq; temeritate niti, cunctaq; pronius quàm prudentius exequi ſoleat. Abſalon interdum priuatũ acumen publicis viribus præſtare ratus, laudata Guthſcalci induſtria, cauẽdum monet ne quis eis ex parte Danorum falſo polliceatur: incorruptam patrię fidem haberi cupiens, memorq; eam fortibus viris refertam, armis non mẽdacijs bella meditari debere. Ille primum Pomeranos aggreſſus, ſe priſcę familiaritatis memoria ac totius populi Sclauici charitate permotum, retũdendæ eorum inertiæ cauſa adueniſſe dicebat, quod pernicioſa ab eis vtilium loco duci perſpectum habeat. Siquidem animaduertere eos oportere quam noxię dominationis iugum receperint, quodq; ijs obſequio pareant qui ipſos patria tandẽ exuere cupiant. Quippe Saxones quantum ex ipſorum finibus occupauerint, protinus

cultu atq; habitatione complecti,nec præda aut gloria contentos, proferendi imperij cupiditate victoriæ lucra continua poſſeſſione firmare: quã ob rem eos Nucletum vita,Priſclauum patria ſpoliaſſe: Razaburgam,Illogam,ac Suerynam in totius Sclauiæ ruinam vallo foſſaq; cinxiſſe. Danos vero diuerſo ſtudio bella gerere,nec hoſtiũ fines, ſed mutuæ pacis commercium affectare, propriũ tueri quàm alienum appetere cupidiores. Itaq; ſummopere eos elaborare debere vti Saxonicis præſidijs patriam vacuefaciant,omniq; Theuronum plebe regno egeſta,amicitias cum Danis componant, quos Saxonũ hoſtes eſſe non ambigãt: ita demum eos ſempiternæ libertatis beneficio patriam ornaturos. His monitis concitati Pomerani,loca à Saxonibus intra Sclauiam obtenta peruadunt.Illogam capiunt,reliquis eorum munitionibus defenſorum virtute ſeruatis.Et ne ducis inopes viderẽtur,Danorum regis titulum profitentur. Ita Guthſcalcus duarum gentium vires Daniæ imminentes odijs ſequeſtrauit,patriamq; noſtram vndiq; finitimorum armis obiectam,ab impendente periculo pio mendacij commento ſeruauit. Cuius facinoris fama Guthſcalci reditum præcurrente,rex admiratione perfuſus,poſtquam ex Abſalone per quem res eſſet acta cognouit,impẽſius autorem laudauit. Igitur Henricus vt repudiatam regis amicitiam recuperaret, ſine qua Sclauos arcere non poſſet,Henricum Razaburgenſem,& antiſtitem Lubeccenſem legatione onerat,filiam ſuam minorem,filio eius in matrimonium offerẽs. Nam maior natu quæ prius ei deſpõſa fuerat,morbo occiderat. Per eoſdem confirmãdę oblationis gratia, apud Bremenſem prouinciam tempeſtiuus ducis occurſus promittitur. Quò rex legatorum adhortatione profectus,Guncellinum obuium habuit, qui ſub impedimẽto aduerſæ valetudinis ducis abſentiam excuſaret,eumq; apud Eydoram celeriter aduenturum promitteret. Eò cum ventum eſſet,& ducis promiſſa cõplentur,& militia aduerſum Sclauos paribus votis condicitur. Sed eo Diminum petente, rex Walogoſtum profectus omiſſa vrbis oppugnatione, finitima rura armis percurrit. Oſni quoq; oppidi poſt recentem vaſtitatem parum reædificati incendium iterat. Eodem vaſtationis genere diuerſa regionis loca petuntur. At Sclaui quia viribus niti nequibant, vtrunq; hoſtem ære atq; obſidibus placant.

Poſt hæc rex belli Noruagici meditationem ad id vſq; tempus rebus Sclauicis interpellatam,magna curarum parte liber ingreditur. Quam Veris principio copioſis patriæ viribus executus,per ſummam Wicarorum dignationem non modò liberos aditus,certe etiam lętos occurſus habuit.Nec hoſtis ſed ducis more ſermone cum incolis habito,concionibus arma mutauit.Quorũ beneuolentia adeò delectatus vt hoſtium obliuiſceretur, ocioſaq; procedendi tarditate eximium Erlingo contrahendarũ virium tempus reliquit. Magnitudo exercitus eius, lætos Wicenſium oculos in ſe cõuertit. Nauigatio quoq; eius gratis eorum luminibus aſpecta,liberos impetrauit excurſus.Enimuero complures in anguſtias per quas claſſi ſeriatim meãdum erat,multitudinis eius admiratione protracti,quo certius nauigiorum numerum deprehenderet,non nocendi ſed ſpectandi auiditate edita loca complebant. Tunſbergenſes quò cæteris regẽ impenſius colerent,finibus ſuis exceptum honoratiſſimę proceſſionis officio venerati ſunt,religione ſeruitiũ cumulantes.Erlingi milites qui ſuperiorem regis aduentum munimenti illic ſiti fiducia ſpreuerant,præſentem fugæ declinatione cauebant.Rex ſuperato cliuo,colluſtratæ rupis cacumen miratus, inexpugnabile loci præſidium comprobabat,artis opus tranſcendẽte natura. Fertur interim Erlingum cuiuſdam ſinus anguſtias Danorum nauigationi opportunas,prohibendi tranſitus gratia crebris machinarum tormentis vallaſſe, plus locorum difficultati quàm proprijs viribus in excipiendo hoſte confidentem. Quapropter rex tarditatis ſuæ diſpendium execratus, vocatos amicos celeritatis exhortatione ſollicitat,erubeſcendum moræ crimen operoſo feſtinationis impẽdio redimẽdum affirmat, quod iam commeatibus quaſi per ocium & inertiam abſumptis,inaniter tempus triuiſſe videãtur. Ea res diuerſo maiorum iudicio excepta eſt, variaq; ſententia duces cõſiliũ agitabant: alijs tormentorum magiſtros expoſitis in terram equitibus deturbandos,obiectaſq; rates trãſitu ſubmouendas hortantibus: alijs in tantas anguſtias ingenti claſſe temerè pro-

Beneuolentiæ mirandus effectus.

currendum vetantibus. Quidam hoſtibus laxiore freto præteritis, regionem armis occupandam cenſebant. Protinus enim Erlingum aut pugnandi, aut fugiendi neceſſitate perſtrictum, quęſita locorum pręſidia relicturum. Alij vero abſentis periculi præſentem metum ridentes, non antè deliberatione agendum docebãt, quàm res ſe propius inſpectandam dediſſet. Hi celeri proceſſu vtendum hortantes otioſæ nauigationis moras amputari iubebant. Ita cunctorum ſententia variãte, Nicolaus quidã cognomẽto Bos natu quàm virtute nobilior, mirari ſe inquit, cur iuris ratione vtentibus, inclytoq́; ſolo natis, amœniſſimę patrię gremio relicto tor inculta locorum ſpacia pererrare liberet: præſertim quibus nihil præter aſpera ſaxa, atq; inuias rupes occurreret. Eò ſiquidem demẽtiæ ventum eſſe, vt vltimę ærumnæ ſummarum voluptatum loco ducantur. Nam ſi regem Noruagia potiri contingat fore vt plus laboris ex vtroq; regno, quam voluptatis ex altero ſit percepturus. Præterea cum iam labentium alimentorum neceſſitas vrgeat, ſi longius nauigatio proferatur haudquaquam commeatus reditui ſuffecturos. Hæc ab eo timidius quàm prudentius dicta, ſilentio probari videbantur. Quod dictum Abſalon diuerſa à cæteris æſtimatione commenſus, dimiſſis amicis ſolitarium regem acrius obiurgare cœpit, quod Nicolai ſententiam ſumma reprehenſione dignam taciturnitate probauerit, eamq́; plenis contumelię reſponſis prædamnare paſſus non ſit. Quæ enim ab eo per ludibrium dicta videbantur, acerrima factionis incitamẽta fuiſſe. Cuius ſi comitatum nullo in momento poſuiſſet, cunctaq́; eo deſertore quàm comite melius exequenda dixiſſet, cæteros vnius rubore permotos, ſimilis opprobrij metu ſilentium acturos. Nunc vero cum aut conſenſerit, aut conſentire viſus fuerit, neq; palàm eum timiditatis exprobratione confuderit, breui complures licentiori impunitatis exẽplo protractos, ſimilibus monitis ſucclamaturos. Nec ſecus ac prædixerat accidit. Nam cum principes omni ſtudio redeũdi cupiditatẽ proceſſui præferrent, eamq́; manifeſtis votis proſequi non auderent, plebẽ clandeſtinis incitamentis inſtinctam ſeditioſis armauere cõſilijs. Ex qua quidam petulantioris audaciæ, explorata Abſalonis audacia cuius in protrahenda expeditione pertinaciam cauſabãtur, nauẽ eius ſilicibus petiuere. Sed à remigibus mox excepti, quanquam numero præſtarent, terga vertere. Quorum dementiam rex debita animaduerſione perſecutus non eſt, abunde eos hoc fugæ dedecore punitos exiſtimans. Inde ad ſinum Porturiam egregia Siuardi victoria inclytum, vbi ſcilicet innumeram claſſem tribus ab eo nauigijs ſubactam ferunt, velificatũ eſt. Illic è Iutenſibus aliqui iniquiſſima gubernatorum exhortatione prouecti, concione facta, remiſſionem expeditionis violenta ſucclamatione poſcebant. Ad quos comprehendendos milites ſub ignoto cultu miſſi, aliquandiu in eorum concilio obſcurata ſui notitia conſederunt. Tandem à circunſtantibus agniti, veſte quã latendi gratia ſumpſere diſcuſſa, correptos ſeditionis autores obtorta gula ſecũ traxere. Qui cum ad naues abducti fuiſſent, graues regi pœnas vapulando dedere. Qui quo punitiores forent viciſſim in vndas demittebantur, iiſdemq́; extracti, renouatis verberibus mulctabantur. Poſt hæc eo loci proceſſum vbi ſolſtitij æſtiualis tempore inuſitatę claritatis noctes ſenſere, dieiq́; tam ſimiles, vt minimum temporum diſcrimen videretur. Ad quarum lumen, ſolis beneficio procuratum, leui contemplatione exiles literæ legi poterant. Illic Iutenſiũ magnates, quos aut metus, aut impatientia ſtimulabat regem apertis repetendæ patriæ monitis aggreſſi, inopem alimentorum expeditionem dimitti iubebãt. Anno poſtero ſi animus in ſentẽtia manſiſſet, non per prolixos Wicenſiũ partium anfractus, ſed e Wendilæ ſinibus directę nauigationis compendio reuerſuram. Quorum voces etiam querulum inediæ vulgus adiuuit, adeò vt nemo ex plebe eſſet, qui non rerum inopię citato reditu ſubueniendum clamaret. Ita rex obſtrepẽte multitudinis imperio propoſito cedere compulſus, ſoluendæ expeditionis ſententiam protulit. Et ne hoſtẽ omnis incommodi expertem relinqueret, præſtantiſſimis totius Noruagiæ nauigijs ſecum abductis, peregrina patriam claſſe ditauit. Ita quorundam Iutorum impatientia maxima victoriæ ſpes ſubruta eſt: quia ſi debita cœpto perſeuerantia nõ deeſſet, res Noruagica ſub Danis manſiſſet. Noruagienſis nobilitas quæ venienti

Noctes claræ in ſolſtitio æſtiuali.

regi

regi comes extiterat,linquendæ patriç pudore reuertentem proſequi ſuperſedit. Interea dum hæc geruntur, Rugianorum ex regis longius agentis occupatione fidentium defectio incidit. Qui cum finita hyeme expeditionem aduerſum ſe deſtinari cognoſcerent, quendam conſpectioris ingenij ac facundiæ politioris ſubornant, qui regis propoſitum exquiſita adulationis arte ſubuerteret. Quod cum minime efficere quiuiſſet, reditu ſuo hoſtium aduētum præcurrere noluit, ne aut ciuibus bellum diſſuadendo ſuſpectus, aut concitando pernicioſus exiſteret. Igitur Abſalonem vti ſe comitem pateretur orauit, quoad eius conſilium à ciuibus poſceretur, quod ſtolidæ mentis hominibus plus requiſita quàm oblata conſilia placere ſoleāt. Rex varias Rugiæ partes adortus, cum vbiq; prædæ, nuſquam vero pugnæ materiam reperiſſet, fundendi ſanguinis auiditate perductus, vrbem Arkon obſidione tentauit. Hæc in excelſo promontorij cuiuſdam vertice collocata, ab ortu, meridie, & aquilone non manu factis ſed naturalibus præſidijs munitur, præcipitijs mœnium ſpeciem pręferentibus, quorum cacumen excuſſæ tormēto ſagittæ iactus æquare non poſſit. Ab ijſdem quoq; plagis circunfluo mari ſepitur, ab occaſu vero vallo quinquaginta cubitis alto concluditur. Cuius inferior medietas terrea erat, ſuperior ligna glebis interſita continebat. Septentrionale eius latus fonte irriguo ſcatet, ad quē muniti callis beneficio oppidanis iter patebat. Huius quondā Ericus vſu violentius intercluſo, non leuius ſiti quàm armis obſeſſos premebat. Medium vrbis planicies habebat, in qua delubrum materia ligneum opere elegantiſſimum viſebatur, non ſolum munificentia cultus, ſed etiam ſimulacri in eo collocati numine reuerendum. Exterior ædis ambitus accurato cælamine renitebat, rudi atq; impolito picturæ artificio varias rerum formas complectens. Vnicum in eo oſtium intraturis patebat. Ipſum vero fanū duplex ſeptorum ordo claudebat. E quibus exterior parietibus cōtextus, puniceo culmine tegebatur. Interior vero quatuor ſubnixus poſtibus, parietum loco penſilibus aulæis nitebat, nec quicquam cum exteriore præter tectum & pauca laquearia cōmunicabat. Ingens in æde ſimulacrum omnē humani corporis habitum granditate tranſcendens, quatuor capitibus, totidemq; ceruicibus mirandum perſtabat, è quib. duo pectus, totidemq; tergum reſpicere videbantur. Cæterum tam ante q̃ retrò collocatorum vnum dextrorſum, alterum læuorſum contemplationem dirigere videbatur. Corraſę barbæ, crines attonſi figurabantur, vt artificis induſtriam Rugianorum ritum in cultu capitum æmulatam putares. In dextra cornu vario metalli genere excultum geſtabat, quod ſacerdos ſacrorū eius peritus, annuatim mero perfundere conſueuerat, ex ipſo liquoris habitu ſequentis anni copias proſpecturus. Læua arcum reflexo in latus brachio figurabat. Tunica ad tibias prominens fingebatur, quæ ex diuerſa ligni materia creatæ, tā arcano nexu genibus iungebantur, vt cōpaginis locus non niſi curioſiori contemplatione deprehendi potuerit. Pedes humo contigui cernebantur, eorum baſi intra ſolum latente. Haud procul frenum ac ſella ſimulacri, compluraq; diuinitatis inſignia viſebātur. Quorum admirationem conſpicuæ granditatis enſis augebat, cuius vaginam ac capulum præter excellentem cælaturæ decorem, exterior argēti ſpecies cōmendabat. Solennis eidem cultus hoc ordine pendebatur. Semel quotannis poſt lectas fruges promiſcua totius inſulæ frequentia ante ædem ſimulacri litatis pecudum hoſtijs, ſolenne epulum religionis nomine celebrabat. Huius ſacerdos præter communem patriæ ritum barbæ comæq; prolixitate ſpectandus, pridie quàm rem diuinam facere debuiſſet ſacellum (quod ei ſoli intrandi fas erat) adhibito ſcoparum vſu diligētiſſime purgare ſolebat, obſeruato ne intra ædem halitū funderet. Quo quoties capeſſendo vel emittendo opus habebat, toties ad ianuam procurrebat, ne videlicet dei præſentia mortalis ſpiritus contagio pollueretur. Poſtero die populo præ foribus excubante detractum ſimulacro poculum curioſius ſpeculatus, ſi quid ex inditi liquoris menſura ſubtractum fuiſſet, ad ſequentis anni inopiam pertinere putabat. Quo annotato, præſentes fruges in poſterum tempus aſſeruari iubebat. Si nihil ex conſuetæ fœcunditatis habitu diminutum vidiſſet, ventura agrorum vbertatis tempora prædicabat. Iuxta quod auſpicium, inſtantis anni co

Simulacrum Rugianorum Luni ſimile.

pijs nunc parcius, nunc profuſius vtendum monebat. Veteri deinde mero ad pedes ſimulacri libamenti nomine defuſo, vacuefactum poculū recenti imbuit: ſimulatoq; propinandi officio ſtatuam veneratus, tum ſibi, tum patriæ bona, ciuibusq; opum ac victoriarum incrementa ſolennium verborum nuncupatione poſcebat. Qua finita, admotum ori poculum nimia bibendi celeritate continuo hauſtu ſiccauit, repletumq; mero ſimulacri dexteræ reſtituit. Placenta quoq; mulſo confecta rotundę formę, granditatis vero tantæ vt penè hominis ſtaturam æquaret, ſacrificio admouebatur. Quam ſacerdos ſibi ac populo mediam interponens, an à Rugianis cerneretur percontari ſolebat. Quibus illam à ſe videri reſpondentibus, ne poſt annum ab hiſdem cerni poſſet, optabat. Quo precationis more non ſuum aut populi fatum, ſed futura meſſis incrementa poſcebat. Conſequēter ſub ſimulacri nomine præſentem turbam conſalutabat, eamq; diutius ad huius numinis venerationem ſedulo ſacrificij ritu peragendam hortatus, certiſſimum cultus præmium, terra mariq; victoriam promittebat. His ita peractis reliquum diei plenis luxuriæ epulis exigentes, ipſas conuiuij dapes in vſum conuiuij, & gulæ nutrimenta vertere, conſecratas numini victimas intemperantiæ ſuæ ſeruire cogētes. In quo epulo ſobrietatem violare pium æſtimatū eſt, ſeruare nefas habitum. Nummus ab vnoquoq; mare vel fœmina annuatim in huius ſimulacri cultum doni nomine pēdebatur. Eidem quoq; ſpoliorum ac prædarum pars tertia deputabatur, perinde atque eius præſidio parta obtentaq; fuiſſent. Hoc quoq; numen trecentos equos deſcriptos, totidemq; ſatellites in eis militantes habebat: quorū omne lucrum ſeu armis, ſeu furto quæſitum, ſacerdotis cuſtodiæ ſubdebatur. Qui ex earum rerum manubijs diuerſi generis inſignia ac varia templorum ornamenta cōflabat, eaq; obſeratis arcarum clauſtris mandabat: in quibus præter abundantem pecuniam, multa purpura vetuſtate exeſa cōgeſta fuerat. Illic quoq; publicorum munerum ac priuatorum ingens copia viſebatur, ſtudioſis beneficia poſcentium votis collata. Hanc itaq; ſtatuam totius Sclauiæ penſionibus cultā, finitimi quoq; reges non abſque ſacrilegij reſpectu donis proſequebantur. Quam inter cæteros etiam rex Danorum Sueno propitiandi gratia, exquiſiti cultus poculo veneratus eſt, alienigenæ religionis ſtudium domeſticæ præferendo: cuius poſtmodum ſacrilegij infœlici nece pœnas perſoluit. Alia quoq; fana compluribus in locis hoc numen habebat, quæ per ſupparis dignitatis, ac minoris potentiæ flamines regebantur. Præterea peculiarem albi coloris equum titulo poſſidebat, cuius iubę aut caudæ pilos conuellere nefarium ducebatur. Hunc ſoli ſacerdoti paſcendi, inſidendiq; ius erat, ne diuini animalis vſus quo frequentior hoc vilior haberetur. In hoc equo opinione Rugiæ Suantouitus (id ſimulacro vocabulum erat) aduerſum ſacrorum ſuorum hoſtes bella gerere credebatur. Cuius rei præcipuum argumētum extabat, quod is nocturno tempore ſtabulo inſiſtens, adeo plerunque mane ſudore ac luto reſperſus videbatur, tanquam ab exercitatione veniendo magnorum itinerum ſpacia percurriſſet. Auſpicia quoq; per eundem equum huiuſmodi ſumebātur. Cum bellum aduerſum aliquā prouinciam ſuſcipi placuiſſet, ante fanum triplex haſtarum ordo miniſtrorū opera diſponi ſolebat: in quorum quolibet binæ è tranſuerſo iunctæ, conuerſis in terram cuſpidibus figebantur, æquali ſpaciorum magnitudine ordines diſparante. Ad quos equus ductandæ expeditionis tempore ſolenni precatione præmiſſa, à ſacerdote è veſtibulo cum loramētis productus, ſi propoſitos ordines antè dextro quàm læuo pede tranſcenderet, fauſtum gerendi belli omen accipiebatur. Sin læuū vel ſemel dextro prætuliſſet, petēdæ prouinciæ propoſitū mutabatur. Nec prius certa nauigatio præfigebatur, quàm tria continue potioris inceſſus veſtigia cernerentur. Ad varia quoq; negotia profecturi, ex primo animalis occurſu, votorum auſpicia capiebāt. Quæ ſi læta fuiſſent, cœptum alacres iter carpebant: ſin triſtia, reflexo curſu propria repetebant. Nec ſortium eis vſus ignotus extitit. Siquidem tribus ligni particulis parte altera albis, altera nigris, in gremium ſortium loco coniectis, candidis proſpera, furuis aduerſa ſignabant. Sed ne fœminæ quidem ab hoc ſcientiæ genere immunes fuere. Quippe foco aſſidētes, abſq; ſupputatione fortuitas in cinere lineas deſcri

Sordida Satanicaq; religio, cum pura diuinaq; præſumatur eſſe.

ſcri

Mirabilis rerum futurarũ præſagiendi ratio.

ideſcribebant. Quas ſi pares numeraſſent, proſperæ rei præſcias arbitrabantur: ſi impares, ſiniſtri prænuntias autumabant. Huius igitur vrbis non magis rex muni mẽta quàm ritus euertere cupiens, vniuerſæ Rugiæ profanos cultus eius excidio deleri poſſe arbitrabatur. Neq; enim dubium habebat, quin extante ſimulacro facilius gentis mœnia quàm ſacrilegia domarentur. Itaq; quò ocyus expugnationẽ perageret, ingentem lignorum materiam faciẽdis machinis opportunã, magna cum totius exercitus fatigatione propinquis è ſyluis petendam curauit. Quibus dum artifices coaptandis intenderent, fruſtra his rebus operã dare aſſeuerabat, ſperato citius vrbem capturos. Interrogatus quonam id augurio deprehenſum haberet, ex hoc potiſſimũ augurari ſe dixit, quod Rugiani quondam à Karolo Cæſare expugnati, ſanctumq; Vitum Coruegienſem religioſa nece inſignem, tributis colere iuſſi: defuncto victore, libertatem repoſcere cupientes, ſeruitutẽ ſuperſtitione mutarunt, inſtituto domi ſimulacro quod ſancti Viti vocabulo cenſuerunt. Ad cuius cultum contemptis Coruegienſibus, penſionis ſummã transferre cœperunt, affirmantes domeſtico Vito contentos, externo obſequi non oportere. Quam ob rem Vitum veniẽte ſui ſollennis tempore eorum mœnia turpaturum, à quibus tam ſimilem monſtro figurã acceperit. Merito nanq; eum ab his iniuriarum pœnas exigere debere, qui venerabilem eius memoriã ſacrilego cultu complexi fuerunt. Hoc ſe non ex ſomniorum aut rerum accidentiũ coniecturis, ſed ſola præſagientis animi ſagacitate colligere teſtabatur. Admirabilior cunctis quã credibilior prædictio extitit. Et quoniã inſula Archonenſis quæ Withora dicitur, à Rugiæ cõplexu paruula freti interriuatione, quæ vix fluminis magnitudinem æquare videatur abrumpitur, ne eò loci vlla Archonenſibus auxilia porrigerentur, miſſis qui tranſitum obſeruarent, hoſtemq; traiectu prohiberent: cætera manu vrbis obſidionem arripuit, ac primũ operam tormentis vallo applicandis exhibuit. Abſalon inter manipulos caſtrorũ loca diſtribuere iuſſus, deſignãdi officium menſurato inter maria ſpatio exequebatur. Interea oppidani portã vrbis quo minor eam attentandi facultas pateret, ingenti glebarum aceruo perſtruxerant, aditumq; coacta ceſpitum compage claudẽtes, tantum ex eo opere fiduciæ contrahebant, vt turrim quę ſupra portã ſita fuerat, ſignis tantũ aquilisq; protegerent. Inter quas erat Stanitia magnitudine ac colore inſignis, cui tantum venerationis à populo Rugiano tributũ eſt, quantum omniũ penè deorũ maieſtas obtinuit. Eam enim præ ſe ferentes, in humana diuinaq; graſſandi poteſtatem habebant, nec quicquã eis quod libitũ foret illicitum habebatur. Populari vrbes, aras demoliri, fas ac nefas in æquo ponere, cũctosq; Rugiæ penates aut ruinis aut incẽdijs euertere potuiſſet: tantumq; ſuperſtitioni indultũ eſt, vt exigui panni autoritas regiæ poteſtatis vires tranſcenderet. Plectentes ſigno perinde ac diuino geſtamini honorẽ habebant, officijs damna, iniurias obſequijs rependentes. Interea varijs inchoandæ obſidionis operibus inſiſtente exercitu, alijsq; ſtabula, alijs tentoria ad neceſſarios vſus militari procuratione verſantib. rege vero diurni caloris intẽperantiã ocio atq; vmbraculis leniente, Danorũ fortè pueri plenis petulantię excurſibus ad vallum perducti, contortos funda lapillos in propugnacula iacere cœperunt. Quorũ ingenio delectati magis Archonenſes quàm territi, ſimiles luſui niſus armis excipere erubeſcebãt, ob idq; eos ſpectare quàm repellere maluerunt. Adoleſcentibus ſubinde puerorũ cœptũ in conſimili prouocationis genere æmulantibus, ſpectãdi voluptate depoſita ægre pugnã capeſſunt. Iuuenes quoq; noſtri relictis variæ occupationis officijs, ad auxilia ſocijs ferenda concurrunt, equitibus iſta puerilium exercitiorũ loco ducẽtibus. Ita res paruulis ac penè deſpicabilibus initijs cœpta, grandẽ haud leui in momento ponẽdi certaminis progreſſum accepit, paulatimq; puerilis ludi incitamentũ ad ſerium virilis pugnę modũ prorepſit. Fortè autem egeſta portæ humus, in antri ſiue crepidinis formã ſubſidẽte, glebarũ mole cõceſſerat, vaſtusq; inter turrim & ceſpites hiatus patebat. Quẽ cum egregij animi ignotus iuuenis, gerendarũ rerum propoſito opportunũ animaduerteret, attingendi eius opem à ſocijs implorauit, quo ſi ipſorum auxilio præceſſiſſet, expugnationẽ illico ſubſecuturã, ſeq; victorię gradũ facturũ ſpondebat.

Stuarita.

Quibus quonam modo iuuari poſſet percõtantibus, telorum cuſpides quis tanq̃ ſcalis euaderet, medijs ceſpitũ locis immergi præcepit: eoq; negocio ſubuectus, poſtquam animaduertit ita ſe vndiq; eius antri præſidio vallatũ vt ab hoſtibus lædi non poſſet, extruendi ignis gratia ſtramentũ popoſcit. Interrogatus an accendendi eius materiam haberet, ferrum ſibi ac ſilices ſuppetere reſpondit, p̃monito vt æſtuãte incendio ab hiſdẽ deſcẽſurus exciperetur. Igitur foci nutrimẽta circũſpicientibus, fors materiã obtulit. Fortè enim quidam ad neceſſarios vſus onuſtũ ſtipula currum agebat: qua direpta alius alij faſciculos iacientes, eoſq; cuſpidibus affixos iuueni porrigentes, breui patulũ repleuere cauum, turris deſertione tutos aditus dante. Nam oppidanos partim rei ignorantia, partim turris inanitas feſellit, cuius etiã prominẽs latitudo oppugnatoribus ab vtroq; latere ꝓſidio ſuit. Quæ cum repentino igne correpta conflagrare cœpiſſet, inceudij autor facto victoriæ gradu, excipientib. ſocijs ſolo illabitur. Cõſpecto fumo oppidani improuiſo periculo attoniri, igni prius an hoſti reſiſterent, ambigebant. Tandẽ collectis animis ſumma vi incendio occurrũt, omiſſoq; hoſte bellũ cum flammis gerere cœperũt, noſtris extinctionẽ ꝓhibere conãtibus, vt ex pari his reprimẽdi incendij, illis protegẽdi cupido inceſſiſſe videretur. Tandẽ aqua defecti flãmas lacte ſparſere, quæ tanto vehementius incendiũ concepere, quanto hoc liquoris genere ſæpius perfundebãtur. Ea res plurimũ incrementi incẽdio adiecit. Orto deinde clamore rex ſpectandi gratia extra caſtra progreſſus, ſimulq; euentus admiratione concuſſus, cum dubiũ haberet an ignis vllũ expugnatiõi momentũ adijceret, quid factu opꝰ potiſſimũ foret, ex Abſalone ꝑquirere inſtitit. Ille regẽ ne ſe puerilib. cœptis inſereret, aut quicq̃ inexplorato negotio repente aggrederetur hortatus, magnopere rogare cœpit, vt ſibi primũ an ignis potiendæ vrbis efficax eſſet, ſpeculari permitteret. Nec rem perſcrutari cũctatus, clypeo dũtaxat ac galea tectus portã acceſſit, iuueneſq; eam oppugnare conãtes, hortari ad cõfouendũ incendiũ cœpit. Quod accenſis vndiq; nutrimentis euectũ, poſtiumq; ac columnarũ roboribus alitum, ligneum turris pauimentũ abſumpſit: ac deinde ſumma corripiens, ſingulare ſimulacri ſignũ, aliaq; domeſticę religionis inſignia cineri ęquauit. Quod poſtquã rex nuntiãte Abſalõe accepit, eiuſdẽ monitu vrbẽ corona cingi præcepit, ac protinus ſella extra caſtra poſita pugnæ ſpectator cõſedit. Tunc quidã Danicę militię fortiſſimus adoleſcẽs, dum ad propugnacula ante alios eximia capeſſendæ laudis auiditate euadere niteretur, letalẽq; ictũ corpore excepiſſet, ita collabẽdo ſe geſſit, vt non fato oppreſſus ruere, ſed de induſtria ſaltũ edere videretur. Qua virtute pulchrius dimicauerit an occiderit, incertum reliquit. Pomerani quoque ſub Kazimaro & Bugiſzlauo ducibus, ſpectante rege dimicare egregiũ rati, andaciſſima vrbis oppugnatione ſingulare virtutis ſpecimen ediderunt. Quorũ excellens opera gtata admiratione regis oculos permulſit. Ex oppidanis complures ancipiti periculo circunuenti, partim incendio, partim hoſtilium telorum impulſu proſtrati cadebãt, incertumq; erat plus ignem an hoſtem metui oporteret. Quidam vero ſalute poſtpoſita adeò obſtinatã ac perſeuerantẽ vrbis defenſionem egerũt, vt ſimul deflagrari aggeris excidio obruerentur, ſeq; ſuper mœniũ ſuorum rogum proiectos, communibus flammis cremandos præberent. Tanta ſiquidẽ patrij munimenti charitate tenebantur, vt eius ruinarũ ſocij quàm ſuperſtites exiſtere prę-optarent. Ita deſperatis oppidanorum rebus, excidioq; & morti propinquãtibus, quidam è propugnaculis excelſa voce clamitans, Abſalonis alloquiũ poſtulabat. Quem Abſalon in tranquilliſſimam vrbis partem, quæ ſcilicet à cæde plurimum ſtrepituq; diſtaret ſecedere iuſſum, quidnã afferret interrogat. Ille vocis affectũ manu ac geſtibus proſecutus, bellica noſtrorum opera relaxari poſcebat, quoad oppidanis deditionem arripere liceat. Negat Abſalon vllã oppugnatiõis remiſſionem ſore, ni & ipſi pariter à prohibendo incendio operam retraxiſſent. Quã cõditionem Barbaro comprobante, acceptas preces illico regi porrexit, eoque protinus hac de re euocatos pugna principes conſulente, Barbari votis annuendum ſubiũxit, dicẽdo oppidanis graſſantis incẽdij impetũ hoc difficilius, quo tardius ſopituros. Quod ſi reprimere deſtitiſſent, etiã remoto hoſte victoriã igni daturos.

Incendiũ quò magis extinguendi ſui gratia lacte fuit aſperſum, eo vehemẽtiores flammas concepit.

Noſtros

Noſtros vero tametſi ocio indulgerent, id propugnantiũ flammarum viribus obtenturos,quod ne proprijs quidẽ aſſequi valuiſſent. Quod quanquã ad horam armis abſtineant ocioſos exiſtimandos non eſſe,pſertim alieno miniſterio ſine vllo ſui diſcrimine prælíantes. Probato cõſilio rex oppidanos in fidẽ hac lege recepit, vt ſimulacro cum omni ſacra pecunia tradito, captiuos Chriſtianos ergaſtulo liberatos abſq; redemptione dimitterent,omniaq; veræ religionis momenta Danico ritu celebranda ſuſciperent. Quinetiã vt agros ac latifundia deorũ in ſacerdotiorum vſus conuerterent, ſeq; quoties res poſceret, Danicæ expeditiõis comites exhiberent,nec vnquã accerſiti,regis militiam proſequi ſuperſederent.Præterea annuatim ex ſingulis boum iugis quadragenos argenteos tributi nomine penderent,totideq; obſides in earũ conditionũ firmamentũ præſtarẽt.Quo audito,populus repentinis ſeditionis facibus inflãmatus,hoſtiliſq; prædæ ac ſanguinis cupidus, magnopere queri cœpit,quod propinquæ victoriæ præmijs ſpoliatus, nihil ex tanta fatigatione præter ictus & vulnera retuliſſet,quodq; ſibi de penè victo hoſte tot iniuriarũ vltionem,ꝓprio arbitrio exigere non licuerit,præfatus illorum ſaluti iam cõſuli, de quibus tot ſpoliorũ,tot domeſticarũ cladium minimo negocio ſpecioſiſſima vindicta accipi potuiſſet. Præterea deſerturũ ſe regem,quod vrbem capi paſſus non ſit,exiguamq; pecuniã ingẽti victoriæ prætulerit,minitatus eſt.Talibus rex obtrectationis ſibilis vexatus,quo longius ſtrepitu abeſſet, principes extra caſtra perductos, deditionẽ vrbis an direptionem probent perquirit. A quibus Abſalon quidnã ea de re ſentiret diſſerere iuſſus: munitionẽ quidem capi,ſed non ſine diuturno obſidionis impendio poſſe,aſſeuerabat. Quanquam enim ſtudia ſua ſiniſtra vulgi interpretatione exciperentur, malle ſe tamẽ apud malignos eorum æſtimatores ob ſalutares monitus diſplicere, q̃ ſociorum ſalutẽ tãta rerum vtilitate ſubuertere. Nam etſi ignis potius cœleſti miraculo quàm vlla mortalium opera accenſus,ſuperiores aggeris partes quæ lignis humoq; conſtabant,propemodum in cineres redegiſſet,inferiorum tamẽ ſolidiorem compagem incendio non ceſſurã,quæ altitudine ſua haud facile hoſtium incurſui pateat. Ad hæc oppidanos cuncta penè incendij loca luteis refeciſſe figmentis, eoſq; partim flammarum viribus arceri,partim præſidio muniri,quarũ aſperitas noſtris nõ minus oppugnationis,quàm illis defenſionis impedimentũ ingerere videatur. Præterea ſi incolumitas Arkonenſibus negaretur,fore vt cæteræ Rugianorũ vrbes neceſſitate in virtutẽ conuerſa,hoc acrius quo deſperatius rebellarent.Quos ſi in fidem recipi cõpeiſſent,facile eodem exemplo ſalutis conſilia circunſpicerẽt.Cum ergo multarum vrbiũ expugnationẽ ſola expeditione concludere,quàm vnius obſidioni pertinacius inhærere præſtantius ducatur,deditionis oblata reſpui non oportere. Sin cæteris ſecus videatur inuiolatos obſides mitti debere, ne parũ ſyncera fide cum eis actũ exiſtimari poſſet,aut gentis noſtræ promiſſioni præter ſolitum vlla lubricitatis labes accederet. Hanc ſententiã maximus põtifex Eskillus cõſentaneis ſuffragijs fraudare paſſus non eſt,dicẽdo plebem patribus, non plebi patres obtẽperare debere,neq; par eſſe maiores minorũ arbitrio cedere. Quî autem optabiliorẽ victoriã acquiri poſſe,quàm alienæ religionis populũ non ſolum tributis,verumetiã Chriſtianis ſacris ſubiectũ efficere?Sed etiã potius Arkonenſium opera aduerſum reliquos hoſtes vtendũ,quàm cædibus inhiandum monebat:quippe ſubiugare hoſtem quàm necare tanto præſtantius eſſe,quantũ pietas à ſeueritate diſtare cognoſcitur:inſuper aliquanto ſatius fore,compluriũ munitionũ præſidia pariter occupare,quàm vnius obſidionẽ omniũ expugnationi præponere. Ea monitorũ ratione permotos principes, tam ſuæ quàm Abſalonis ſententiæ aſſenſores effecit. Rex quoq; eodem conſilij vigore firmatus,infeſtas populi voces clauſis patiẽtia auribus reſpuit. Quibus ad curãda corpora dimiſſis, Abſalon ſuſcipiendorũ obſidum mandatũ amplexus,partim liberorum pignora recipiebat,partim parẽtes in craſtinũ vſq; pro liberis admittebat. Eodẽ proximæ noctis hora cõcubia quietem capiẽte,ingens Barbari clamor inſonuit, Guthſkalki quo Abſalon apud Sclauos interprete vtebatur copiã flagitãtis. Qui hac voce excitus,quidnã Barbarus afferret mutuo clamore perquirit. Ille poſtulato Abſalo-

nis aditu, propius accedere permiſſus, eumq; extra tentoriũ ad ſe progreſſum per interpretẽ alloquutus, impẽſius orare cœpit, permitteret ſibi Karẽtinis Arkonẽſium fortunæ nuntiũ afferre, hortariq; vt ſimilibus pactis exitiũ præcurrẽtes, ſuam atq; vrbis incolumitatẽ paciſci non differant, præfatus ſe voluntatis eorũ indiciũ poſtridie relaturum. Præterea ſe patre Littogo Karentiæ natũ, Granzamq; dici aſſeuerabat, præſentis vrbis non ciuem, ſed aduenam eſſe, nec in eam ſponte profectũ, ſed cum alijs inter ſupplementa tranſmiſſum. Quod ne fraudulenter aſſerere putaretur, debilitatũ vulnere lacertum oſtendit, ſine cuius vſu ciuibus opem ferre nõ poſſet. Abſalon in homine tam grauiter affecto parũ momenti hoſtiũ viribus accedere iudicans, paruiq; ducens pugnæ an deditionis hortator exiſteret, petitionẽ eius ad regis arbitriũ relegauit: ac protinus Waldemarũ è ſomno excitatũ conſuluit. A quo rem arbitrio ſuo tractare iuſſus, expectanti Barbaro, omnia à rege præter tridui inducias cõceſſa reſpondit, ſollicite prouidẽs ne hoſtibus longũ muniendæ vrbis tempus daretur. Ceterũ inſequentis diei ſpacium ne omniũ induciarũ expertẽ dimitteret pollicetur, præfatus ni in littore quod vrbi ſuæ proximũ foret, ſe cum omni Rugiæ primatu tẽpore prædicto obuiũ præbuiſſet, vlteriore pactionis aditu caritum. Poſtero die Esbernus ac Suno, iubẽte rege ſimulacrũ euerſuri, quod ſine ferri miniſterio conuelli nequibat, aulæis quibus ſacellũ tegebatur abſtractis, famulos ſuccidendi officiũ arripere iuſſos, attẽtius monere cœperũt vt aduerſum tantæ molis ruinã cautius ſe gererent, ne eius pondere oppreſſi, infeſto numini pœnas luere putarentur. Interea ſanũ ingens oppidanorum frequentia circunſtabat, Suantouithũ talium iniuriarum autores, infeſtis numinis ſui viribus inſecuturũ ſperantium. Iamq; ſtatua extrema tibiarũ parte præciſa, propinquo parieti ſupina incidit. Cuius extrahẽdæ gratia Suno miniſtros ad eiuſdem parietis deiectionem hortatus, cauete iuſſit, ne ſuccidendi auiditate pericula ſua parũ diſpicerent, neu ſe labenti ſtatuę per incuriã proterendos obijcerent. Ruinã ſimulacri non ſine fragore humus excepit. Præterea frequens ædem purpura circunpẽdebat, nitore quidẽ prædita ſed ſitu tam putris vt tactũ ferre nõ poſſet. Nec ſylueſtriũ beſtiarũ inuſitata cornua defuere, nõ minus ſuapte natura, quàm cultu miranda. Dæmon in furui animalis figura penetralibus excedere viſus, ſubito ſe circũſtantiũ luminibus abſtulit. Igitur oppidani ſimulacro vrbe egerendo funes inijcere iuſſi, cum id priſtinæ religionis metu per ſeipſos exequi non auderẽt, captiuis exteriſq; quæſtũ in vrbe petentibus, vt illud eijcerẽt imperabãt: ignobiliũ hominũ capita diuinæ iræ potiſſimũ obiectanda ducentes. Quippe domeſtici numinis maieſtatẽ, quam tanto cultu proſequi cõſueuerãt, graues è veſtigio pœnas à ſuis violatoribus exacturã putabant. Tum vero variæ incolarum voces exaudiebantur, alijs dei ſui iniurias lamento, alijs riſu proſequẽtibus. Nec dubium quin ingens prudentiori oppidanorũ parti rubor inceſſerit, ſimplicitatẽ ſuam tot annis tam ſtolido cultu deluſam cernenti. Pertractũ in caſtra ſimulacrũ admirãtis exercitus cõcurſus excepit. Nec prius ſibi principes ſpectandi licentiã indulſerũt, quàm plebẽ viſendi ſacietas amouiſſet. Reliquum diei in obſidibus qui pridie remanſerãt accipiendis deductũ eſt. Sed & ſcribæ principũ in vrbem mittũtur, qui ſacerdotali miniſterio rudẽ religionis populũ Chriſtianis ſacris aſſuefacerẽt, eiuſq; ſacrilegis ſenſibus ſanctitatis diſciplinã ingenerarẽt. Veſpera appetente omnes qui culinis præerant, ſimulacrũ attentatũ ſecuribus, in exigua fruſta aptoſq; foculo ſtipites redegerũt. Crediderim tũc Rugianos priſtinæ piguiſſe culturæ, cum patrium auitumq; numen quod maxima religione celebrare ſolebant, igni deformiter applicatum concoquendis hoſtiũ alimentis famulari conſpicerent. Poſt hæc noſtri pariter & fanũ cremandũ, & baſilicam lignis machinamentorũ exædificandã curabant, belli inſtrumenta pacis domicilio permutãtes. Itaq; quod obterendis hoſtiũ corporibus excogitauerãt, ſaluandis eorũ ſpiritibus impẽdebant. Dies quoq; quo theſaurus Suantuitho votorũ nomine conſecratus à Rugianis traderetur, præfigitur. His expletis Abſalon Granzę Karentinenſis promiſſione ducibus expoſita, cunctiſq; eius experimentũ ſumi debere iudicantibus, cum triginta nauigijs noctu diſceſſit, rege ſub primã lucem inſequi monito

Simulacrum ſumma veneratione coli ſolitum, cibo coquendis adhibetur.

Tantus

Tantus autem Karentinis Arkonenſis expugnationis nuntio terror inceſſerat, vt locum qui ab Abſalone prænotatus erat ante præfixum tempus accederent. Illic Granza equo inſidens voce eminus miſſa, quiſnam claſſi præeſſet, rogabat. Quam poſtquam ab Abſalone ductari cognouit, Granzam ſe eſſe confeſſus, regem Tetiſzlauum cum Iarimaro fratre & vniuerſis Rugianæ nobilitatis proceribus aduenisse perdocuit. Quos Abſalõ interpoſita fide naue exceptos, ac per omnia Arkonenſium exemplo deditionem pactos, ad regis aduentum vſq; detinuit. Quo per omnia pactionibus aſſenriente, ſolo Iarimaro ex Rugianorum optimatibus aſſumpto, vnà cum Suenone Aruſienſi Karentiam pergit: reliquos quo tutius vrbem peteret, per Esbernum fratrem epulis allectos, non ante redirum ſuum dimittendos curauit. Triginta ſolos domeſticos milites ſecum habebat, quorum maiorẽ partem orantibus Karentinis ne quid rixæ per eius comites in vrbe cõcitaretur remiſit, fiduciaq́; quàm familia abundantior ad vrbem contendit. Hæc vndiq; ſecus voraginibus ac lacunis vallata, vnicum paluſtri ac difficili vado aditum habet. Quo ſi quis incautis vię exceſſibus aberrauerit, in profundũ paludis incidat neceſſe eſt. Hoc vadum emenſis, prætẽtus vrbi callis occurrit, hic ad portam ducit, mediusq́; vallum ac paludem interiacet. Itaq; Karentini quò deditionem ſuam concinniorem efficerent, ſex milinm numerum explẽtes armati ſeſe portis effundunt, viaq́; noſtrorum progreſſui opportunã ſuffixis humo cuſpidibus, diuerſa acie circũſtare cœperunt. Quo aſpectu ſtupentem Suenonem rogantemq́; quidnam ſibi hoſtium vellet excurſus, Abſalõ metu carere præcepit, eorum egreſſionem ab obſequendi ſtudio profectam docendo. Qui ſi nocendi animum gererent, facilius intra vrbem facinus exſequi potuiſſent. Quanta porrò illum fiducia præditum æſtimemus, qui capitis ſui poteſtatẽ armati hoſtis ancipiti arbitrio tam facile credere non dubitauit? Sed & milites eius exemplo firmati, nec vultu nec ordine mutato parem procedendi conſtantiã ſeruauerunt, plus ſpei in vnius Abſalonis præſidio quàm metus in hoſtium multitudine reponẽtes. Tranſgreſſos vadũ, viamq́; vallo citeriorem aggreſſos, Karentini qui ſe hinc inde centuriauerant, humi proſtratis corporibus, perinde ac ſuperos adorandi officio venerati ſunt, exſurgẽtesq́; eorũ veſtigia beniuolo ſtudio conſectari cœperunt. Iocundus Abſalonis ingreſſus, auido egreſſionis populo extitit. Neq; enim vt priuatæ rei legatus, ſed tanquã publicę pacis miniſter excipitur. Inſignis hic vicus triũ præpollentium fanorum ædificijs erat, ingenuæ artis nitore viſendis. Iis tantum penè venerationis priuatorũ deorũ dignitas conciliauerat, quantum apud Arkonẽſes publici numinis autoritas poſſidebat. Sed & hic locus vt pacis tempore deſertus, ita tunc frequentibus habitaculis conſertus patebat. Quorum altitudinis tres ordines fuere, infimo, medij, ſupremiq́; ponderibus ſuſtentamentnm præbente. Quinetiam tantæ conſertionis anguſtiæ fuere, vt ſi tormentis in vrbem lapides iacerentur, nudã humum in quã cõciderent non offenderent. Super hæc natus immundirijs fœtor cunctos vrbis penates aſperſerat, nec minus corpora q̃ metus animos cruciabat. Vnde noſtris Karentinos obſidioni reſiſtere nequiuiſſe conſpicuum fuit. Neq; enim eorum tam promptam deditionem vlterius mirari voluerunt, quorum tam arctam neceſſitatem liqnidò peruiderunt. Maius fanum veſtibuli ſui medio continebatur, ſed ambo parietũ loco purpura claudebantur, tecti faſtigio ſolis duntaxat colũnis impoſito. Itaq; miniſtri direpto veſtibuli cultu, tandem manus ad interiora fani velamina porrexerunt. Quibus amoris, factum quercu ſimulacrũ, quod Rugiæuithũ vocabant, ab omni parte magno cum deformitatis ludibrio ſpectãdum patebat. Nam hirundines quæ ſub oris eius lineamentis nidos molitæ fuerant, in eiuſdem pectus crebras ſtercorum ſordes congeſſerant. Dignũ numen cuius effigies tam deformiter à volucribus fœdaretur. Præterea in eius capite ſeptem humanæ ſimilitudinis facies cõſedere, qnæ oẽs vnius verticis ſuperficie claudebãtur. Totidem quoq; veros gladios cum vaginis vni cingulo appẽſos, eius lateri artifex cõciliauerat. Octauũ in dextra deſtrictum tenebat. Hunc pugno inſertũ firmiſſimo nexu ferreus clauus aſtrinxerat, nec manui niſi præciſæ euelli poterat, quæ res truncandæ eius occaſio exſtitit. Spiſſitudo illi ſupra humani corporis habitũ erat: longitu

do vero tanta vt Abſalon ſupra primam pedum partẽ conſiſtens ægre mentũ ſecuricula quã manu geſtare conſueuerat, æquaret. Hoc numen perinde ac Martis viribus præditũ, bellis præeſſe crediderant. Nihil in hoc ſimulacro iocundũ viſentibus fuit, lineamentis impoliti ex laminis deformitate ſordentibus. Iamq́; famuli maxima cum totius vrbis exanimatione, tibijs eius ſecures applicare cœperunt. Quibus abſciſſis, comitãte ſono lapſus terræ trũcus impingitur. Hoc viſo oppidani, Dei ſui viribus inſultãtes religionẽ mutauere contẽptu. Nec eius exeidio contẽtæ, ſatellitũ manus ad Poreuithũ ſimulaerum quod in proxima æde eolebatur auidius porriguntur. Id quinq; capitibus conſitũ, ſed armis vacuum fingebatur. Quo ſucciſo Porenutij templũ appetitur. Hæc ſtatua quatuor facies repręſentãs, quintam pectori inſertã habebat, cuius frontẽ læua, mentũ dextera tãgebat. Hęc famulorũ miniſterio ſecuribus icta concidit. Has ſtatuas oppidani Abſalonis edicto intra mœnia cremare iuſſi, preces imperio opponere cœperũt, orantes miſereatur confertæ vrbis: nec incendio obijciat, quorũ iugulo parcat. Nam ſi ignis ad vicina prolapſus, vnum è tabernaculis corripuiſſet, ob eximiã conſertionẽ, vniuerſa indubitanter conuelleret. Quapropter eas vrbe egerere rogati diu repugnauerunt, quod ſe membrorũ quorũ miniſteriũ imperio exhibuiſſent, numine pœnas exigẽte vſum amiſſuros metuerent, contemptũq́; religione excuſare pergebant. Ad vltimũ Abſalonis monitu, Dei qui ſibimet opitulari non poſſet potentiã flocci pendere docti, ſpe impunitatis accepta, imperio ocyus paruerunt. Nec mirũ ſi illorũ numinũ potentiã formidabant, à quibus ſtupra ſua ſæpenumero punita meminerant.

Præſtigioſa miracula dæmonum.

Siquidẽ mares in ea vrbe cum fœminis in concubitũ adeitis, canũ exemplo cohærere ſolebant. Nec ab ipſis morando diuelli poterant. Interdũ vtriq; perticis e diuerſo appẽſi, inuſitato nexu ridiculũ populo ſpectaculũ præbuere. Ea miraculi fœditate ſolennis ignobilibus ſtatuis cultus acceſſit, creditũq́; eſt earum viribus effectũ, quod dæmonũ erat præſtigijs adumbratũ. Sueno vero quo magis ſimulacra aſpernenda doeerẽt, ſuper ea cum à Karẽtinis eijcerentur ſublimis conſiſtere voluit. Quo facto pondus contumelia auxit. Nec minus trahẽtes rubore q̃ onere vexauit, domeſtica numina alienigenæ pontificis pedibus ſubiecta cernentes. Dũ hæc à Suenone gerũtur, Abſalon tribus cœmiterijs in agro Karẽtino dedicatis, veſpere Karentinã tedijt: deletiſq́; ſimulaeris vnà cũ Iarimaro profunda nocte ad naues peruenit, eumq́; ſecũ cœnitare coẽgit. Iamq́; Abſalon ternas cõtinue noctes abſq; ſomno exegerat, adeoq́; oculorũ eius aciẽ vigilię debilitauerãt, vt pene viuendi vſum extinguerent. Sequenti luce ſcribę & qui priuata principũ ſacra tractabant, ſacerdotiorũ ornamentis donati, regenerandæ per aquam prouinciæ miniſteriũ præbuerunt. Itẽ baſilicas cõpluribus in locis moliti, priuatę ſuperſtitionis tuguria, publicæ religionis domicilijs mutauerunt. Eodẽ die pariter accipiẽdis obſidũ reliquijs vacatũ eſt. Quo tempore Pomeranorum duces qui Tetiſlauum regno exuendũ, ſeq́; Rugianæ rei dominiũ in præmiũ militiæ recepturos putabant, poſtulata abeundi licẽtia, amicitias hoſtilitate mutarũt. Quæ res ipſis poſtmodum ac Danis longã belli diſcordiam interiecit. Veſpere portu ſoluentes ſe ad proximã continenti inſulam appulerunt, illic regi ſeptẽ æqualis magnitudinis arcæ, conſecrata deorum numini pecunia refertæ, à Rugianis allatæ ſunt. His peractis remittẽdæ expeditionis decretũ vulgatur. Qua reuerſa Abſolon nouos ſacerdotes non ſolũ ordinis ſui inſignibus, uerum etiam commeatibus inſtructos, reuocatis prioribus in Rugiam delegauit, ne alienis impenſis utẽdo populũ quem ſacris documentis erudituti erãt, in exigẽdis vitæ neceſſarijs onerarent. Nec prędicationis eorũ miniſterio miracula defuere. Siquidẽ cõpluribus debilitate corporis reſolutis, per eorũ ſalutares ꝑces bonę valetudinis habitus recuperatus eſt. Quod potius lucrandę gẽtis reſpectu, quàm ſacerdotũ, ſanctitati diuinitus cõceſſum videri poteſt. A quibus etiã detractæ religionis ſupplicia varia membrorum ſtrage grauiter exigebãtur, vt manifeſte Deum & cultus ſui præmiũ, & contẽptus vindictã afferre, putares. Ibidem quoque nuper clarum inauditi generis miraculum incidit. Matrona quædã à viro immerẽs adulterij inſimulata, cum purgandæ infamiæ gratia candenti laminæ dexterã obtuliſſet, ſubitò ferrũ quod exceptura

erat

Lamina candente pudicitia probatur.

erat perinde atq; innoxiæ manus contactū fugiens, neglecto pondere, ſublime ſe extulit, penduloq; motu gradiētis fœminæ inceſſum comitans, cum ante arā iactandū erat, inter religioſam aſtātiū admirationē proprio impulſu humi decidit. Ea res & mulieris infamiā leuauit, & viſentiū animos religioni proniores effecit. Nec temere quidē pudicitiā ſuā tam ancipitis argumenti iudicio credidit, cui corporis animiq; fiduciā certæ ſynceritatis conſcientia miniſtrauit. Capta Rugia cū adhuc piraticæ labes cunctos maris noſtri ſeceſſus fœdaret, ſolerti Danorū inſtituto prouiſum eſt vt eorum claſſe recenſita, quarta quæq; nauis aduerſum maritimos prædones quoad temporū habitus ſineret excubādi officio fungeretur, ſicq; quorundam aſſiduitas vniuerſorū laborem abſolueret. Tantum enim commodi gens noſtra in paucitatis cōtinua, quantū in multitudinis interciſa militia reponebat. In quod munus potiſſimū iuuenes coniugiorū expertes legi placuit, ne militię ſtudium tori charitate torpeſceret. Iiſdem Abſalon & Chriſtophorus duces adduntur. Qui domeſtici freti liminibus non contenti, etiā Rugiana littora ac Leuiticos ſcrutabantur anfractus. Per idē tempus legati regis quos, vt ſibi paternæ animæ ſanctitatem ſacris honoribus venerari liceret Romā tranſmiſerat, conſentaneas voto literas retulerūt. Quibus cognitis rex omni Danica nobilitate ſub edicto Ryngſtadium euocata, circa ſolēne Ioannis quod in æſtiuo ſolſtitio colitur, & parenti cœleſtes honores, & filio regios celebrare conſtituit, maxima claritatis incrementa accepturū ſe ratus, ſi vna eademq; luce ex ijs alterū ara, alterum corona donaſſet, vt & huius infantiā regnum reciperet, & illius ſpiritnm publica religio conſecraret. Sed neq; ſe vlla alia ex re tātum voluptatis hauſturū credebat, quàm ſi in filio maieſtatis ſuæ inſignia viuus conſpicere potuiſſet. Quin etiā naues à propinqua ſtatione reuocatas, longinquā agere iuſſit quo citius profundæ barbariæ piratas offenderent, ante feriam quę Ioannis cenſetur participandę ſolennitatis gratia reuerſuras. Diſcedētes quoq; præmonuit ne huius generis piratas callidius quàm fortius confligere ſolitos repente laceſſerent, & quibus id conſuetudinis ſit vt hoſtili claſſe ſuperueniēte nauigijs ſuis in littus ſubductis, de induſtria citato curſu latebram petant, hoſtibusq; liberum inſtandi locū tribuant. Sed mox vt eorum nauigia ardenti remigū ſtudio paſſim littoribus applicata conſpexerint, improuiſo recurſu latebris erumpentes eadem brachijs per foros iniectis apprehenſa ſubducant, ſubductaq; nautis partim lapidū, partim telorū nimbo obrutis ferro perfodiant, ac crebris foraminibus abſumant. Hos itaq; tametſi fugere videantur auidius inſequendos non eſſe, quorū non minus fuga q̄ impetus metui debeat: neq; terga prębentibus pręproperē innitendū, ſed potius & littus compoſito nauigationis genere petendū, & in aciem iunctis patienter ordinibus deſcendendū. Hæc agentibus in expedito victoriam fore, quod inermes illi nudisq; penè corporibus dimicantes, plus aſtu quàm apparatu niti ſoleant. His monitis incaleſcentes ſe in Olandiam appulerunt. Verum quanq̄ Sueones ac Dani inimicitias gererent, ne deſtinatam paganis cladem Chriſtianis infligerent inſulę parcendū duxerunt, religionis concordiam regnorum odijs præferentes. Hic ab indigenis permixtos Eſtonibus Curos propinquo in portu piraticam exercere perdocti, indicatum ſibi locū vt cuiq; nauigationis celeritas ſuppetebat, cum cōtemptu hoſtium, regij monitus immemores, certatim ſubintrant. Quo viſo, ſpeculatrix Eſtonū ratis remigio in altum exceſſit, obuiaq; nauigatione diffugere quàm ſociæ claſſi viſorum nuncium afferre maluit. Quod reliqui piratarum experti, ſubductis in continentem nauigijs, de induſtria ſe propinquæ ſyluæ fruticibus occultare cœperunt. Quorum commentum Sueno Scolingus & Nicolaus Wendilenſis haud callide ęſtimantes vehementi remorum impulſu concitatis nauigijs, cum vniuerſis remigibus littus inſiliunt, vbi protinus fallaci Barbarorum recurſu excepti, diuq; cum ijſdem ſtrenue præliati, neglecti regalis conſilij pœnas exitio pependerunt. Quibus dum Touo Longus, & Eſgerus inſignes Abſalonis equites auxilio fore geſtiunt, quorum ſpiritum protegere ſtudent ſociantur funeribus. Talibus ſociorum periculis Magnus Scanienſis irritatus magis quàm territus, diuerſo littoris aditu ſimilem pugnæ euentum habuit. Horum omnium nauigia Barbari prius remi-

gibus viduata, mox ſecutibus perfoſſa profundo merſerunt. Has militum ſtrages Chriſtophorus contẽplatus, temperato remigij curſu terris nauẽ abſtinuit. Quæ cum fluctuante prora littori latus aduerteret, tanta ſaxorũ vi ab hoſte petita eſt, vt remiges ſua tantũ corpora munire contenti, aliena attentare nequirent, nec iam inſerendis ictibus ſed vitandis vacarent. Hæc poſtquã Esbernus animaduertit, ne ſanguis regius fruſtra ſibi creditus videretur, ſtrenua nauigatione continentẽ petendo medijs ſe iaculantiũ ſaxis immerſit, oneratumq́; periculis iuuenẽ ab imminenti exitio nauigij ſui interiectu ſeruauit: Qnod protinus Barbari magnis virib. apprehenſum, vulneratis qui proræ præerant, in littus haud ſegniter pertrahendũ curarunt.

Animus Esberni cuiuſdam ſolus hoſtibus reſiſtendi fortiſſimus.

Esbernus cum ſe tribus ſpiculis baliſta emiſſis, toties ictu fraudatum videret, confracto tormẽto cuius vſum fruſtra tentauerat, à puppi in proram armatus conceſſit, ſolusq́; tot hoſtes aliquanto diei ſpacio mira animi corporisq́; virtute ſuſtinuit. Tandem ſilicibus adeò contuſus telisq́; perſtrictus, vt pedibus quoq́; deficeretur, ægrè puppi repetita conſedit. Iamq́; à comitibus deſertus (nam cuncti, præter vnum, pellente metu profundo ſe dederant) poſtq̃ barbaros nauigium cuius iam latera dolabris perfregerant inſilire conſpexit, virtutis priſtinæ nõ oblitus, viribus recollectis ſemel iterumq́; ac tertio exceptos fugauit, telaq́; in ſe cõgeſta acerrime in hoſtem retorſit: auxilio ſibi vertens quod in eius perniciem vis aliena contulerat. Ad vltimum hebetatis neruis, laſſitudinis nimietate confectus, cũ potius debilitati quàm hoſti cedẽs reſumendarũ virium gratia paululum gradum referre cœpiſſet, tam grauem lapidis ictum capite excepit, vt ante puppim pene exanimis collaberetur. Quem cum Barbari conſcenſo nauigio iacentem obtruncaturi concurreteent, vnicus eius comes cum voce ſemianimem ſuſcitare non poſſet, dextera comprehenſum erexit, ſolaq́; conſiſtentis imagine propinquas hoſtiũ cateruas repulit. Tanta quippe fortitudinis eius experimenta fuerant, vt aſpectu non minus quàm viribus hoſtem terrerent. Poſtremo ſenſibus redditis, comitem percunctatus curnam ab eo fatigaretur: poſtquã nauigium Barbaris completum audiuit, priſtino animi vigore, pulſis omnibus, in proram conceſſit, pugnaq́; ſtrenue edita, cum viribus propemodũ abſumptis ad malum regredi vellet, rurſum ſemianimis cõcidit: periſſetq́; ni eum Chriſtophori remiges ocyus naue exceptũ ſeruaſſent. Quæ res cæteros in littoris acceſſione cautiores effecit. Eo nanq́; proſpectius abſtinentes, eminus rem fundis iaculisq́; geſſere. Et quoniã rebus vlterius attentandis noctis propinquitas officere videbatur, ſumpto differendæ pugnæ cõſilio, ne qua Barbarorum ratis nocturno portus egreſſu clandeſtina fuga dilaberetur, excubijs obſeruandũ duxerunt. Igitur Barbari cum ſe tantę claſſis obiectu concluſos viderent fortitudinem ex deſperatione capientes, iam non de fuga ſed victoria cogitare cœperunt. Itaq́; partim proprijs, hoſtiumq́; nauigijs quibus potiti fuerant, partim ſylueſtribus truncis arboreisq́; molibus munitionem ad vrbis inſtar ædificant, binos habentem introitus arctos admodum, anguſtijsq́; difficiles, quibus quis veluti poſticis ſubmiſſus irreperet: latera quoq́; quæ ex nauigijs compegerant velis in multiplices ordines conuolutis exterius imminebant, propugnaculorum vſum à telarum conſertionibus mutuantes. Præterea alijs ſectos ſtipites figẽdis ictibus exacuere, alijs littoralia ſaxa iactibus idonea legere curæ fuerat: & ne vlla ex parte remiſſis animis viderentur, bacchantium more cantu choreisq́; lętitiam ſimulabant, Danis triſtẽ ſilentio noctem ducentibus. Tunc Lucas Chriſtophori ſcriba nationis Britannicæ, literis quidem tenuiter inſtructus, ſed hiſtoriarũ ſcientia apprime eruditus, cum infractos exercitus noſtri animos videret, mœſtũ ac lugubre ſilentium clara voce prorumpens, ſolicitudinem alacritate mutauit. Siquidem memoratis veterum virtutibus, noſtros ad exigendam à ſociorum interfectoribus vltionem tanta differendi peritia concitauit, vt non ſolum mœſtitiã diſcuteret, verumetiam cunctorum pectoribus fortitudinem ingeneraret. Dictuq́ue incredibile fuerit, quantum virium in noſtrornm animos ab alienigenæ hominis ſermone manauerit. Diluculo redito paucis ad prohibendam hoſtium elapſionem relictis, remoto ab eorum caſtris ſpacio littus conſcendunt, ne in ipſo apparatu repẽtinos ſuperueniẽtiũ paterẽtur incurſus. Itaq́; cultius armatis in acie

præi-

præire iuſſis,ignobilibus quibuſq; ſubſequendi locum attribuunt. At Barbari nõ per acies ſed paſſim munitione delapſi, ingẽti clamore edito in pugnam proſilire cœperunt,exiſtimantes Danos ſtrepitus viribus perterrefactos primo congreſſionis impetu ſuperandos. Tantus autem clamoris eorum horror increbruit,vt in poſtrema acie collocatis non ſolum metũ,ſed fugam incuteret. Verum à præcedentibus ſecus ac rebantur excepti,non minore impetu caſtra quàm reliquerãt repetebant. Cõplures ex eis cæſi, ſolus è noſtris Olauus guttur telo traiectus multoq; ſanguinis profluuio debilitatus,ſemianimis in littus refertur. Primus Nicolaus Sticonis filius vir genere & viribus iuxtà ſplendidus, defenſam à Barbaris munitionẽ irrupit,ſed in ipſo mox aditu vehementi fuſtis ictu exceptus procubuit. Quẽ Ako frater proprij corporis obiectu protegere cupiens, dirum in gutture vulnus excepit. Quorum fortitudinis veſtigia cæteri inſecuti,facto irruptionis gradu,cum cõtemptu periculorum atrocius in hoſtẽ graſſantur. Quibus etiam qui ex cubijs prę erant ſuperuenientes opem tulere, alij malis appoſitis munimenti faſtigiũ tranſcẽdentes,ferendi ſocijs auxilij ſtudio hoſtilibus ſeſe globis immergunt. Tãta autem in Barbaros ſtrages exercita eſt, vt ex ipſa eorũ multitudine ne cladis quidẽ nuncius ſuperſtes reperiretur. At noſtri prædę participatiõe acta,refectis q; nauigijs, nobilium ſociorũ cadauera ſalientes, ignobilibus ibidem tumulatis, in patriã referenda curabant. Qua inita Waldemarũ apud Ryngſtadium magna cum optimatum frequentia regio apparatu feriantem reperiunt. Vbi Lundenſis pontificis miniſterio cuius id exequendi officium erat,& patris eius oſſa aræ traduntur, & filius ſeptem annos natus Kanutus rex cõſecratur, regia in ſella purpura venuſtatur. Quibus debita religione celebratis, Helgo pontifex Asloenſis,& Stephanus Vpſalenſis ab Erlingo miſſi, editiore loco occupato pacem Noruagienſibus benigno precabantur alloquio. Quam à rege eo potiſſimũ die concedendam eſſe monſtrabant, quo & filium diademate, & parentem altareo honoratum vidiſſet, tantum quod excellenti eorum facundiæ tributum eſt, vt Erlingo familiaris colloquij aditus promitteretur. Ad quem Esbernus poſcente Helgone, nondum reſanatis vulneribus legatus dirigitur, Erlingo & Iuaro Noruagienſibus interim obſidum loco apud regem retentis. Multa illi in concione Erlingus inſolenter, hic multa Erlingo audacter reſpondit. Quo Erlingus domi ſuæ detento Waldemarum allocuturus, Sialandiam, quatuor nauigijs Stephano Vpſalenſi comitatus, accedit. Quem cum Abſalon nuper à regis in Iutiam proficiſcẽtis comitatu magna claſſe regreſſus, Iſorenſi in portu aduentantem videret, ſocijs quicquam hoſtiliter conari vetitis, ne ſuperuenientibus metus inijceretur tranquille eius nauigationẽ excepit, quem etiam maiore claſſis ſuæ parte dimiſſa, ad regẽ perduxit. Is cum prima colloquij die obiurganter exceptus de concordia deſperaret, Abſalonem per Stephanũ orat, tutò ſibi diſcedere liceat. A quo timidius quàm ſi in patria foret ſentire prohibitus colloquium repetiuit, pacemq; probatis conditionibus impetrauit. Enimuero cunctis Noruagienſium magnatibus in eandem ſacramenti formã obſtrictis, iureiurando pollicitus eſt ſe filium regis Waldemarum admodum paruulũ educationis officijs proſecuturũ, eundemq; prius Noruagiæ ducem, deinde regni hæredem futurũ, ſi filius ſuus Magnus abſq; liberis iuſto matrimonio ſuſceptis decederet. Quinetiam miles regis effectus, quotieſcunq; res poſceret ſexaginta Noruagienſium naues in eius comitatũ expediendas promiſit. Cuius pactionis tenorẽ Danorũ fide laudata, domi poſtmodũ in concione vulgauit. Quem Touo deſcendentẽ reducendi Esberni gratia ꝓprio ſequebatur nauigio. In quo profecturus Esbernus, munificentia gentis arcuum telorumq; donis onuſtus abſcedit. Cum ad Oddam prouinciã perueniſſet, ex eius ſpeculatoribus, regem expeditione Pomeraneã petiuiſſe, cognoſcit. Iidem ab eo interrogati an vllos recẽter piratas vidiſſent, quadraginta ferme nauigia ad inſulã Syram appuliſſe denũtiant, pręfati parũ ſe noſſe, negociatrix an piratica claſſis exstiterit. His auditis Esbernus vt noctu inſcios præteriret, neglecto ſyderis habitu quàm remotiſſime terras nauigando vitare conſtituit, piratico ſe conſpectui ſubducere cupiens. Sed dum obſcuritatis auxiliũ expetit, ſubitò collucentis lunę fulgore proditur. Nam Sclaui

Kanutus quo modo rex fuerit electus.

ſerena nocte conſpecto velo, obiecta claſſe nauigantē excipiunt. Quibus conſpectis Esbernus nautas arma capere, loricatosq; ſuis in locis conſiſtere hortatus, reliquos ſecum in proram perductos ex vtroq; nauigij latere ſpiculis hoſtem inceſſere iubet, vt ſalutem ſuam protegere neceſſe habētes, ſegnius alienam impeterēt, Præcepit quoq; cum primum claſſis obiectum, veli beneficio penetraſſent, eodē defenſionis genere quo proram inſtruxerant ſe duce puppim communiant, obſeruato ne quis prȩter eum inter prȩliandum fandi licentiam vſurparet, quo melius imperantis iuſſio exaudiretur. Quem ſi occidere contigiſſet, Touonis vererētur imperium. Hic ſi periſſet, Eſgero proloquium deſerretur. Quibus proſtratis, minimum pugnæ reſtaturum dicebat. Quo demum loricam ſumere volente, is qui gubernaculo præerat quo ſe ſit protecturus inquirit, cū vtraq; manu circa gubernandi officium occupata, neutra neceſſariæ defenſionis vſibus aptare poſſit. Cui continuo Esbernus munimentum quod erat ſumpturus tradidit, ſeq; quàm gubernatorem hoſtibus inermem offerre maluit. Quo facto vnius hominis corpus ferro, omnium vero mentes audacia inſtruxit, tantopere hoſtes à ſe cōtemni demonſtrans. Quibus iuxta Esberni cōſilium obedienter ac ſtrenue geſtis, poſtquam claſſis globum aciemq; perruperant, primus ſequentium Sclauorum incurſus vi telorum abigitur. Secundus aliquanto maiore conatu editus, pari modo repellitur. Tertio Barbari tantam vnius nauigij virtutem mirati, cum quibus prælientur interrogant. Reſpondet Esbernus fruſtra nomina rimari, qui prædam occupare non poſſint. Hunc vocis iactum expertus Ericus Iuriſij filius, vir generis clari ſed cordis obtuſi, quem fortè Sclaui illic captiuum habebant, quàm poterat clara voce prȩdicauit Esbernum ab eis capi non poſſe. Quo audito ſeipſos niſi eo potirentur inuicem execrati, hoſtilis nauigij latera citra malum cōmunibus roſtris impellunt. In quo conflictu complures ex eis exanimati ſunt. Sialandenſium nemine periclitato. Cumq; ventus cuius non modicum auxilium erat, aliquantulū ex priſtino habitu remittere videretur, interrogatus à ſuis Esbernus, an velo remigium adijcere oporteret, id fieri prohibuit, ne nauigationem metu conficere putarentur. Cumq; Barbaros idētidem firmatis animis pertinacius inſtare cognoſcerent, perſeuerantiȩ eorum metu, an ſilex intra nauigium ſuppeteret percontatus, poſtquam haberi eum animaduertit, malum cōſcendi, inq; eius cacumine ignem extundi præcepit. Cuius facti acumine Barbaros ſequentem claſſem imitari putātes, ab vlteriore ſui inſectatione cohibuit. Cum velum extra proſpectum hoſtium eſſe crederet, demiſſo eo domeſticum in portum remigio peruenit. Ita nō minus ingenio ſuo quàm ſociorū viribus adiutus partim à fortitudine, partim ab aſtutia præſidium mutuatus eſt. Interea rex Rugianorum claſſe auctus, perq; oſtia amnis Zwinæ Pomeraniam ingreſſus, Iulini oppidi ipſo intacto confinia populatur. Deinde ad fluuiū Iulino Caminoq; iunctū vniſormem principijs oſtijs bipertitum, regia claſſe ꝓgreditur. Cuius nauigationem crebra ſæpiū obſtacula à piſcatorib. defixa difficilem faciebant. Pons quoq; prȩlongus Iulini mœnibus cōtiguus, media amnis interciſione tranſitiue coarctabat, citra quem impedimentis vrgentibus ꝑnoctatū eſt. Mane rex continentem aggreſſus, ex aduerſo vrbis in ripa auſtrali pontem diſijci iuſſit. Nec minori Sialandenſib. piſcatorias ſæpes cōuellere ſtudio fuit. Quos cū Iulinenſes per occultū pontis tranſitum cimbis prolapſi ꝓpellere niterentur, Abſalō qui ſimul cum rege ripā aſcenderat, alienis nauigijs correptis opportunum eis præſidiū attulit. In cuius clypeū coniecta tela inania cadebant, ſociorum ſcutis immiſſas cuſpides retentantibus. Cumq; eius nauigiū huic ſpectaculo procul intentum, hortante rege ꝓpius acceſſiſſet, repulſis hoſtibus ingentiq; pōtis parte conuulſa cæteræ claſſi nauigandi iter tribuitur. Quā cum oppidani prætereuntem ſcaphis inceſſerent, Abſalon & Suno, cimbas ſuas ſagittarijs cōpletas eis obijciunt. Ancepsq; exercitatio erat nauiculis, vario tormentorū genere decertantibus. Verum vt Iulinenſibus oppidū, ita noſtris claſſis refugio fuit. Ad vltimū cedentes oppidanorum ſcaphæ, liberū claſſi ꝓgreſſum dedere. Quam cum Suno poſterius ſequeretur, quendā e Iulinenſibus inſolentius ripæ incurſantem, eiecto balliſta ſpiculo interemit: eiq; mox aliū ſubuenire conantem ſimili ictu ꝓſtrauit.

Quo-

Quorum corpora totidem ocyus accurrẽtes, humeris ſuis excepta celerrime deportarunt. Cumq; noſtros ob id factum vnus ex oppidanis perinde ac ſociorum necem maledictis vlturus acerbiore cõuitio inſequeretur, proteruè eum Guthskalcus agere prędicabat, quod dona quæ in alios vltro collata conſpexerit, contumelioſa verborum violentia aſſequi cupiat. Nam cum duos eorum pedites à noſtris equites factos conſpexerit, reliquos ſi propius acceſſiſſent, ſimilibus equis eſſe donandos. Quo dicto non ſolum inſectatoris petulantiam cõtudit, verũ etiã oppidanorum omnium inſolentiam proculcauit. Inde ad inſulam Criſztoam peruentum. Cuius incendio abſtineri rex vt annonæ equorum alimentis neceſſarię parceret, edixit. Proxime ad vrbem Caminum permeato amne proceditur. Cuius ſeptentrionali prouincia armis incendioq; vaſtata, prælium eius in ponte conſeritur. Sub quẽ Sclaui per occulta vada repẽtes, lanceis inter rimas porrectis furtim noſtros vulneribus appetebãt. Cuius incõmodi fraudem Danicarũ illico ſcapharum frequentia diſpulit. Pontis quoq; debilitas excidiũ minitans, amplius q̃ hoſtis ſęuitia in metu reponebatur. Igitur omiſſa vrbis oppugnatiõe, Criſztoam reditur, vbi reducendæ expeditionis ſumma cum totius exercitus hæſitatione cõſiliũ agitantes, qua parte põtum repeterent ambigebant. Nam cum Pomeranorũ lacus tribus oſtijs in fretũ decurrat, duobus Penenſi videlicet & Swyznenſi lõginquitatis tędio faſtiditis, propinquã Caminẽſis exitus breuitatẽ adire placuit. Quẽ Gero quidam regiõis eius locorũ peritus adeo vadoſum incertæq; profunditatis aſſeruit, vt eum æſtus dũtaxat regreſſu ſuo meabilẽ faciat. Cuius cognoſcendi gratia Abſalon cum tribus nauigijs miſſus contigui maris ſæuitia interpellante, profunditatis habitũ excuſſe rimari non potuit. Hic fluuius vbi lacu emanat, contractiore alueo ſtagnat. Progreſſu verò ſuo ſupra amnis modũ latitudinis incremẽta ſuſcipiens, eximiã paludẽ aut facit aut inuenit. Rurſum vbi pelago influit priſtinæ contractionis menſuram reſumit. Quanq̃ vero claſſis regia Abſalonis reditũ opperiri deberet, nauigationis ardore præcepti oblita, imperio feſtinationi poſthabito ad idem amnis diuerticulũ procurrit, ac ſeipſam proprio ductu difficillimis aluei locis inſeruit. Cuius cum Chriſtophorus terga cuſtodis more poſtremus tutaretur, inſultantibus Sclauorũ nauigijs haud facilẽ fluuij ingreſſum habuit. Quod attentationis genus partim viribus ſuis, partim ſociorũ auxilijs propulſauit. Cũq; rex eodem die Iulinenſis prouinciæ denuo inuadendæ cõſilium agitaſſet, Abſalon cõcubia nocte opportuna aſcenſui loca ſcrutatus, vbi ſolidiorem fundi ſitum aduertit, illic aut palos fixit aut harundines ripæ iunctas nodis ſignauit, poſteraq; luce eaſdẽ indiciorũ notas ſecutus, exponendis equitib. facilem cõtinentis aditũ præmonſtrauit. Qui cum Magnũ Erici filiũ diurnę excurſationis agendæq; prædæ ſocium haberet, cumq; incautius euagantẽ ab hoſtibus propè interceptũ, quanq̃ à rege vicorũ incendijs inſiſtente reuertendi imperium accepiſſet, charitatẽ obedientię prætulit, Magnumq; partim nauali, partim equeſtri hoſtium militia arctiſſimo in loco cõcluſum, e veſtigio cõcitato agmine ſuperueniens imminentis exitij periculo liberauit. Nec ingratus auxilij Magnus, ſalutem ſuã ſe ei debere cõfeſſus eſt. Ad hæc ingentes ſeruatori grates exſoluit, ſeq; etiam ſpiritum ſuum ſi neceſſe foret eius ſaluti impẽſurum promiſit. Verum Abſalon memor hanc opem à ſe latam aduerſum regis imperiũ eſſe, ne triſtiorem eius vultum experiretur, gratiam quam contemptu læſerat prædæ obiectu recuperare conſtituit. Igitur pecorũ ordines præ ſe agi, captiuoſq; in caſtra præcedere iuſſit, eoq; aſpectu permulſos regis oculos in aduentum ſuum ſereniores effecit. Is nanq; cognitis, Abſolonis operibus ſpolijsq; conſpectis iram quam contemptui inflixit virtuti remiſit, eumq; leui repræhenſionis generè venientẽ excipere contentus fuit. Repetita claſſe anceps educẽdę eius conſilium fuit. Alij ſiquidem medias fauciũ anguſtias ad commodum nauigationis ligonibus patefacere, ſtrictaſq; fluuij partes foſſorũ opera ampliandas cenſebant. Sed quia manifeſtum erat futurum, vt arenis maritimo æſtu appulſis foſſa obſtrueretur, opus attentatũ non eſt. Alij naues ſubiectis trabibus cõmuni vi in portũ pertrahendas duxere, equitatu vtrinq; ripas tuente, Rugianis ſolis ſex paruulas rates hac arte educere cõtigit, cæteras vero oneribus

admodū impeditas diſiungi quàm abſtrahi facilius fuit. Igitur cum noſtri infinito procedēdi ardore aliquandiu fauces fruſtra tētaſſent, reuocāte rege ægre cœpto ceſſerūt. Tanta omnes (Abſalonē excipio) hoc exitu vtēdi auiditas ſtimulabat. Is nanque explorato amne, faucium profunditatē nauigijs inacceſſam fore cōperet. Interea Kazymarus imperita noſtrorum ſeceſſione gauiſus, claudēdi amnis gratia quinquaginta nauiū claſſem eius principio obijciebat, ratus nihil hoſtium fortunæ præter mortē aut captionem reſidui fore. Inſignes ei ſagittarij Konon & Cirinus fuere, ab Henrico in Sclauorū auxilium, Danorū odio miſſi. Bugiſzlauus quoq; cum equeſtribus copijs ſuperueniens, nauigijs in ſupplementū fratri tranſmiſſis, Iulinēſes quod cum noſtris acie nō conflixerint ignauiā eis obiectando cōtempſit. Quæ res adeò Iutenſiū animos metu confecit, vt Abſolonem veluti concione circundatū palàm conuitijs aggredi deforme non ducerent, eius ductui imputātes quod propriæ feſtinationis impulſu commiſerant. Quinetiā muliebriter & quaſi per lamentū queri cœperunt, olim regum conſilia ad illuſtriū virorū arbitriū pependiſſe, nunc in ſtolidiſſimi cuiuſq; monitis ſententiaq; cōſiſtere. Enimuero Danis eo loci peruentū eſſe, vnde reditus ſpes præſumenda nō ſit. Quàobrem pauca nauigia quibus rex ac principes dilabi poſſent, publico conamine extrahi oportere, ne Danorū vires ac nomen vno temporis momento funditus collaberentur. Quā inſectationē Abſalon adeò patienter ac moderate tulit, vt nihil ex conſueto mentis aut vultus habitu deponere videretur. Idq; ſolum monere cōtentus fuit, vt eas tantū ad præſens voces profunderēt, quarū in futuro meminiſſe non pudeat. Huic fortè obtrectationi Scorro Waggnonis filius interueniens, primū ob confuſas populi voces, cuiuſnam rei mentio haberetur liquidò exaudire non potuit. At vbi ceſſante iurgio, remiſſoq; ſtrepitu, Abſalonē maledico aſtantiū ſermone lacerari cognouit, Deſipitis, inquit, commilitones, pijſſimi ac valētiſſimi viri induſtriam tanquam ſcelus aliquod aut flagitium obſcœna verborum petulantia proculcando, ignauasq; & indignas fortibus voces in eius conuitium muliebriter iaciendo. Neq; enim ſtrenuam ac fortem operam iniqua æſtimatione penſare fas eſt. Ipſo ſiquidem ductore eas terrarū partes armis luſtrauimus, quas ne aſpicere quidē maioribus noſtris contigit. Et ſanè principibus ductandi, militibus ſequēdi ius competit. Ergo nos proprijs niti, alienis vero imperijs regi conuenit. Neque enim ab eodem & defendi & ductari debemus. Quapropter nos illi grates habere par eſt, qui fortunas ſuas toties pro noſtra præda victoriaq; deuouit, cuiuſq; nūc fortiſſimo ductu eo neceſſitatis peruenimus, vt ſalutē armis protegere debeamus. Iam enim patriā ac penates, affectātibus, ante hoſtiū oculos conſpicuū virtutis opus ædere neceſſe eſt, reditumq; probitatis actibus impetrare. Has autē populi noſtri querelas, à ſumma animorū trepidatione profectas quis dubitet? Sed prô dolor quid cauſæ eſt quod tot illuſtriū virorū præcordia tam repente fiducia defecit, ignauia occupauit? Quid nobiſmetipſis nullo concutiente metum parimus, abiectaq; ſpe ſine periculo trepidamus: Corporibus integri ſumus, neq; nexus neq; plagas experti. Dextris enſes geſtamus, nihilq; robori noſtro inopia aut clades detraxit. Agè tantā fortunæ incolumitatē virili mentiū robore proſequamur. Meminerimus nos exercitatos, nō imbelles fœminas eſſe, & inter penè inermes hoſtes, ſumma cū armatura verſari. Certe ſi claſſis noſtra aut naufragio aut incendio periſſet, nihil impedimenti eſſet quo minus per medios hoſtes patriā equis repeteremus. Mittite ergo trepidas ignauaſq; voces muliebriter auribus tantæ concionis inſerere, exſurgenteſq; animis hebetatos fortitudinis neruos priſtina virtutis fiducia recreate. Talibus aliquādiu monitis inſiſtens, potius obtrectantiū ora cohibuit quā animos correxit, depreſſitq; iurgiū exhortantis autoritas, quod ei ſumma pietas ac præcipua fortitudo maximā ſociorū gratiā conciliauerat. Interea Kazymarus claſſis noſtræ potiendæ ſpe admodū incitatus, ſimulandæ fiduciæ gratia tentorio in ripa defixo aureis argenteiſq; poculis ſibi ac militibus merū propinari conſtituit. Cuius inſolentię faſtū, fugatus poſtmodū rubore mutauit. Interea Waldemarus principes à claſſis pertractatione reuocatos curatis corporibus ad ſe coire iubet. Quos cū intra nauigium

Oratio Vuagonis ſuos commilitones Abſalonē calūniantes reprehendentis.

gium ſuum frequentes adeſſe cognoſceret, quid factu potiſſimū ducant inquirit. Quibus reſponſum non dantibus taciturnitatē miratus, cauſam eius exponi præcepit. Tunc quidā, hæſitantibus cæteris, pueros ei in conſilium adhibendos dicebat, quorum præcipue monitus ſectari ſoleat, vt quos duces elegerat etiam reduces habeat. Qua voce Waldemarus Abſalonis ſibi familiaritatem exprobrari cognoſcens, non moris eſſe, inquit, fortes viros inuicem ſe muliebriter reprehendere, quin potius vbi publicæ neceſſitati cōſulitur, priuatas lites faceſſere oportere. Sed neq; hominem qui ab ipſis imperitiæ damnetur, ſi cōſultus fuerit reſponſiōis ignorantia ſilentiū actur ū. Intuensq; Abſalonem quid ſuadeat rogat. Ille conſiliū in expedito eſſe, cum eo regi libitum foret vti pronunciat. Quę enim alijs impedimēta atq; obſtacula videātur, diſpulſu facilia fore, neq; aut nauium obiectum, aut equitum incurſum morari poſſe, quo minus ea parte egreſſus pateat, qua aditus fuerat. Regem quippe expoſitis in cōtinentem equitibus, protegendæ claſſis gratia ad ipſas fauces ſecedere debere, eoq; nauigia nonnulla loricatis remigibus inſtructa cæteris ſingulatim præire, & claſſem hoſtilem cum primū frequentiū comitatus affuiſſet irrumpere. Ridentibus cunctis & an ipſe præuius fore vellet percontantibus, volo, inquit, ne fortius dixiſſe videar quàm feciſſe. Etenim audaciū conſiliorum autores, quod ore ſuadent manu proſequi conuenit. Delectatus conſilio rex, Abſaloni naues, remigesq; quos poſceret expediri præcepit, ac protinus ripā ſtipatis equitibus petens ad amnis principium properauit. Quo Kazymarus eminus aduentare conſpecto, relicto ocyus tabernaculo ad claſſem trepido curſu ſe retulit. Septena delectu habito nauigia procurantur, eadēq; loricato remige exornantur. E quibus bina Abſalonis fuere, totidemq; Esbernus ac Suno ductabanr. Reliquis tribus Thorbernus, & Olauus, & Petrus Thorſtani filius præerāt. Cūq; Abſalon cætera claſſe ſeriatim ſubſequi iuſſa nauigio primus incederet, ignotum amnis diuerticulum infenſo nauigationis cōpendio penetrauit: cuius reliqua nauis gubernātis errore ſubitò vadis inſedit. Sed hunc deuiæ nauigatiōis exceſſum, detruſa arenis puppe remigū velocitas porrexit, ſtatimq; barbara claſſis ceu ventis correpta paſſim dilabitur. Cuius fugā Dani magnis ac lætis vocibus inſecuti, diſciſſum ſaxi vinculū effuſo clamoris gaudio prædicabant, deq; accuſatoribus Abſalōis veneratores effecti, ingenti gratia ipſi relata, contumeliā laudibus redemerunt. Sed & eius animus moderatiōis & conſtantiæ viribus præditus, mobilis vulgi adulatione extolli parui habuit: tantūq; ſe in deſpiciendis laudibus geſſit, quantum in contēnendis vituperijs egerat. Tantulo negocio tā ingens periculū diſpulſum eſt. Bina Sclauica nauigia remigū metu deſerta, apud Criztoam à noſtris excepta ſunt. Tertiū ſubſtantibus aquæ palis affixū, ſociorum ſuccurſu ſeruatum eſt. Cumq; rex citatis equis Iulinum petiſſet, Bugiſzlauus circa pontis refectionē ineundæ vrbis ſtudio occupatus, conſpectis Danis operā fuga mutauit. Adeò illum ſubita animi trepidatio priſtinæ dictorū ſuorum inſolentiæ obliuiſci coēgerat. At rex confeſtim refecto ponte tanquam hoſtium opera conſummaturus, in auſtralem ripam equites traiecit, quò facilior exoneratæ claſſi inter amnis cōſepta progreſſus pateret. Quo poſtquam Abſalon ſubſequenter nauigia ductādo peruenit, ne eadem Iulinenſes vt ſoliti erant inceſſerent, inſtructam ſagittarijs ſcapham cōſcendit, eamq; medio inter vrbem & claſſem amne direxit. Verum oppidani nimio timoris hauſtu perculſi, anxia cū deſperatione totius militaris fiduciç vacui, mœnibus ſuis incluſi latebant. Pertrāſitis impedimentis nauigijs equi reddūtur, defeſſaq; remigio claſſis in portū colligitur. Cumq; Abſalon ac Suno conſueto excubandi officio poſtremum fixis anchoris locū cepiſſent, veriti ne eorum nauigia vento circunferente ſolo propius adacta, nocturnæ equitum irruptioni paterent, conſcenſis nauiculis quantum ripa à profundo diſtaret curioſa amnis colluſtratione explorare cœperunt. Interea quidam è Iulinenſibus mero ſolutus, ſed venuſta admodum clientela ſtipatus ripam inſolentius obequitādo petiuit, benigneq; eis Guthſcalco interprete locutus, atque obſides pacis poſtero die dandos pollicitus, reliquijs rerum parci, prædáque abſtineri popoſcit. Quo diſcedere volente, equo inſolentius ab eo per iactantiam cōcitatus ſubito lapſu corruit, eumq;

Fortes viros inter ſe muliebriter contēdere, priuatiſq; litibus, vbi publicæ ſaluti conſulendū, nō decet intentos eſſe

vehementi ictu humo inflictũ, penè exanimẽ proſtrauit. Hũc ſatellites veloci accurſu iacẽtem attollere fruſtra conati ſunt: quippe cuius ſenſus halitu intercluſo magnitudine caſus ſopiti viderentur, noſtrorũ vero ſagittis petiti capiendũ hoſti herũ liquerunt. Qui protinus à vernulis Abſalonis in ſcaphã coniectus, ad Liburnam defertur, vbi viſu demũ motuq́; corporis recuperato inter ſuos ſe conſtitutũ exiſtimans, aſſidentes oſculo amplexuq́; petebat. Quo errore riſum ſpectãtibus ſuſcitauit. Interea rumor falſo diſperſus exercitũ ſubit, hoſtes impediendi exitus ſtudio Swynenſia oſtia crebris occupaſſe nauigijs. Cuius opinionis fidẽ idem Barbarus rumorem falſiratis arguendo leuauit, pręfatus excuſſum ſibi exploratumq́; fore Sclauicũ robur Danico adæquari non poſſe. Quod ſi Pomeranorũ vires Polonenſibus ſociatæ ferro cum Danis decernere debuiſſent, malle ſe tutiusq́; poſſe Danicas partes quàm aduerſas fouere. Cęterũ ſi Polanis ac Sclauis contra Danos dimicaturis etiã Saxonica acceſſiſſent auxilia, neſcire ſe quã partem victorię propiorẽ eſſet auguraturus. Qua aſſeueratiõe, noſtros ad capeſſendã cum hoſtiũ contemptu nauigationem, alacriores effecit. Tanta autem timoris vis Sclauorum animos hebetauerat, vt ne extremos quidem ſicut olim conſueuerant, inceſſere tutũ ducerent. Petrus quoq́; cognomento Toddo cũ nauigiũ ſuũ palis illiſum rupiſſet, eiusq́; reficiendi cauſa abeuntem ſociorũ claſſem relinqueret, tempus reparationi impenſum vt ſolitarius ita omnis periculi immunis exegit, refectaq́; puppe ſub ſecutus ſocios, nemine laceſſente per tutã & liberã nauigationem ad claſſem peruenit. Adeo Sclauorũ petulantiã, priſtini metus reliquiæ caſtigabant. Ergo inconcuſſus peractæ expeditionis reditus fuit. Reſiduũ anni ocio tributum eſt. Interea Kazymarus & Burgiſzlauus Danicarũ viriũ metu Henrico ſe ſubdunt, regnumq́; ſuum hucuſq́; liberum Saxonici muneris faciunt. Ergo dum ex hoſtibus alterum metuunt, alterius iugũ ſumpſerunt, auxiliũq́; petendo antiquæ libertatis beneficium amiſerunt. Sed Waldemarus Saxonicam opem fruſtra à Sclauis petitam iudicans, vtroq́; hoſte contempto, cum inſtructa claſſe Stitinũ veterrimũ Pomeranię oppidum petit. Huius nauigationis præceſſor Abſalon, benigni erga Stitinenſes animi ductorem habebat. Cuius fraude per Oddoræ amnis diſpendia abductus, cæteris rectam & cõpendiariam nauigationẽ ſequentibus, mutato ordine poſtremus ad vrbem peruenit. Eſt autẽ Stitinũ eminentis valli ſublimitate cõſpicuum, inſuper natura arceq́; ęqualiter munitũ, vt inexpugnabile pene exiſtimari poſſit. Hinc mos prouerbij ſumptus, eos qui ſe tutos inaniter iactant, Stitini præſidio nõ defendi. Huius tamen vrbis expugnationẽ Dani ſpe viribus maiore cõplexi, cum materiam eius partim incendij capacẽ animaduerterent, cõſtructas virgis crates admodũ breues, ob iacula vitanda velut ſcuta prę ſe geſtabant, ijſdemq́; ferri ligonibus aggerẽ petere cœperunt, tutius intra cuniculorũ latebras ignẽ ſparſuri. Rex interim oppugnationem orſus muralibus machinis omiſſis coronã admouit. Solis ſagittarijs ac funditoribus excelſa mœniũ propugnacula appetere poſſibile fuit, aditũ faſtigio negante.

Gloriæ ſtudiũ periculi contẽptum parit.

Fuere tamen ex iuuenibus qui glorię ſtudio ſumma mœnium clypeis tantũ protecti conſcenderent. Alij contiguas ſolo portas cõtemptis propugnatoribus cominus ſecuribus tentant, minusq́; eis quàm procul agẽtibus periculi fuit, quod tanta telorũ vis in hoſtes vndiq́; congerebatur, vt ab ijs nõ niſi remotiores cerni impetiq́; poſſent. Quo euenit vt audacia ſalutem, ignauia diſcrimen afferret, tutioresq́; propinquitas quàm remotio præſtaret. E contrario Danorum armis non magis propugnatores ipſi quàm cæteri intra vrbẽ populares, opprimebantur, ancipiti iactu valli conſepta tranſcendentibus telis. Nulla res oppido magis aduerſum oppugnantiũ multitudinem quàm defenſorũ paucitas nocuit, vtpote quorũ bellicus labor ſucceſſionis auxiliũ non habebat. Præfectus vrbis Wathyſzlauus erat, qui & ipſe Bugiſzlauo & Kazimaro ſanguine cõtiguus habebatur. Huius animus nihil pene cum ciuiũ ingenijs cõmune ſortitus, tanto amplificandæ exornandæq́; religiõis ſtudio flagrabat, vt Sclauico ſanguine editum, barbariſq́; moribus imbutũ negares. Siquidẽ vt patriã ſuperſtitiõi deditam ab errore cultus reuocaret, exemplumq́; ei corrigendæ credulitatis proponeret, monachalis vitę viris ę Dania adcitis, in latifundio ſuo ſellam exſtruxit, eamq́; multis &

magnis

magnis ſtipendijs locupletauit. Qui cum laſſatis pugna ſocijs vrbem captiõi propinquam animaduerteret, hoſtiũ ſæuitiam veritus, offerendę deditionis gratia pacem petiuit, acceptaq; fide protinus à pauoris conſortibus funiculo ſubmiſſus, regia caſtra petere non dubitauit. Quo viſo, Danorum populus languidius pugnam exercuit, periculis ſuis regi pecuniam emi, ſeq; eius cupiditate victoria pariter ac præda fraudari conqueſtus. Quo rex animaduerſo, demendæ notæ cupidine vrbem equo circuiens, milites ad inſiſtendũ hortari cœpit. Poſtquam multo labore edito caſſam ac difficilem oppugnatiõem aſpexit, reuerſus in caſtra Wartyſzlauũ admittit. Cuius precibus motus dedẽdi poteſtatem oppidanis indulſit, pecuniãq; quantam ægre vniuerſa Sclauia exſoluere poſſet cum obſidibus pactus, ſtatuit vt vrbem Wertiſzlauus à ſe in beneficium receptam tanquã regium munus, conſortio Sclauicæ dominationis eriperet. Igitur reuocatis ab oppugnatione militibus neq; capi vrbem neq; diripi paſſus, ſignũ ſuum propugnaculis affigi pręcepit, receptæ deditionis indicia præbiturum. Illic cernere erat vallum ab imo in ſummum ita ſagittis vndiq; conſitum, vt arundine concretũ putaretur. Quas noſtri ingenti ſtudio lectas pharetris reddiderunt. Poſt hæc nauigationem remenſi, capto Lyubino Rugiam reuehuntur: & quoniã Rugianę piſcationis tempus ſuperuenerat, in cõmune conſultũ eſt eò loci tertia totius claſſis parte excubias ordinari, ne publicis alimẽtis petẽdis hoſtilis vicinię metus officeret. Huic manui Kanutus Priſzlaui filius à rege præeſſe iuſſus, deformiter imperio repugnauit, pręfatus ſe nihil præter anguſtos Lalandiæ fines in Dania poſſidere, eoſq; tanti non eſſe, vt pro ijs tuendis ſeipſum indubitato periculo obijcere cupiat. Cęterum id negotij iuſtius ad põtifices quos ſolos rex arbitros habeat pertinere, quod tãto indignius ad ſe referri, quanto remotiorem à regis familiaritate gradum obtineat. Tam impudenti iuuenis reſpõſo percitus Waldemarus, exigua illũ beneficia (quod exiguis dignus ſit) accepiſſe reſpondit, de cætero ſe efficiente ſpoliandũ magis honoribus quam beandum. Sed nec eum pontificũ familiaritatẽ inter probra ducere oportere, è quorum numero repetire facile ſit, qui præſens negotiũ ſuo ductu finire non abnuat. Ita Kanuto imperium detrectante Abſalonem acceſſit, eiq; Kanuti reſpõſionem exponit. Deinde an naues quibus ipſum præeſſe oporteat inſtruxiſſet, perquirit. Contrà Abſalon interrogato, an ea res pontificum opera abſolui poſſet, ſuã cupidius offert, prædicando conſentaneũ deſertiõi opus fore, regem periculis relictũ reditum affectando dimittere. Quem Waldemarus ob reſponſi virtutem imperioſioribus verbis laudatum, Kanuti moribus diſſimilem prędicabat, quod ille imperio parere nõ audeat, hic iuſſum vltronea ſuimet oblatione pręcurrat. Regreſſus à rege Abſalon, amicis è Sialandia denuntiat ne eo torpidius remanſuras naues inſtruant, quod ab ipſo ductari regiq; debeant. Primus Thorbernus incũctanter ſe comitem eius futurũ reſpondit, cuius ſuccurſu quondã patriã exuli ſibi redditam eſſe meminerit. Petrus quoq; Thorſtani filius nõ ſine magno rubore eum à ſe deſeri poſſe, quem & neceſſitudinis & matrimonij affinitate cõtingeret prędicabat. Cuius comitandi Suno non minus ſibi quàm ipſis debitum incumbere profeſſus eſt, quod ei intima iunctus propinquitate noſcatur. Esbernus quem ſolũ fratrem habebat, comitatu ſuo orbandũ negabat. In hunc modũ tota penè Sialãdenſium claſſis condixit. Quo cognito rex non ſolum ipſis, ſed & Abſaloni grates habuit, qui ſibi tam propenſum ciuiũ fauorem, virtutis meritis peperiſſet. Igitur Abſalon poſt regis diſceſſum ad tuendos Rugiæ fines relictus, non tam tutã incolis euagationem quàm ſecurã ipſi Daniæ quietẽ præſtitit, Pomeranorũ claſſe patriæ terminis excedere non audente. Huic Sueno Aruſienſis cum aliquanta Iutenſiũ manu voluntarius operũ comes ac ſocius fuit. Eo tempore princeps Rugię Tetyſzlauus cum Iarimaro fratre ſuperueniens, gratijs Abſaloni actis, tum ei, tum cæterę claſſi ſuffecturos excubijs cõmeatus benigniſſime præſtitit, eiſq; inter nauigia diuidendis, induſtrios ex noſtris viros pſici poſtulauit. Sed lucis allata paſſim & ſine diſtributione rapientibus, Abſalon hac munificentia vlterius vti noluit, excepto quod halecè captura ſibi deferri cõſtituit, ne obſequium iniuria rependeretur. Inde domum repetiturus, apud inſulam Thynnam ſequacem Iutorum claſſem dimittit.

Quorum incautior pars dum Auſtralia Fioniæ latera præteruehitur, apud vrbem à Kanuto Priſzlaui filio cõditam, piratis obuijs terreſtri ſibi fuga cõſuluit, naueſq́; ſuas metu deſerere, pudori non duxit. Qua fama accenſus Abſalon cõtracta ocyus claſſe, magno ſcrutandi ſtudio loca quæ maxime piratis familiaria nouerat, indagabat. Igitur opacos inſularum anfractus, & abſtruſos maris angulos aſſidua nauigatione rimatus, miſeras captarum nauium reliquias triſtiaq́; prædæ veſtigia repperit. Quarum inuentu vltionis auidior redditus, diuiſa claſſe ſeparatim luſtrationis officium peragi iuſſit: ipſe ad inſulam Manſuetam cum potiore Sialandenſium claſſe conceſſit. Iamq́; præuiæ nauigationis excurſu ſociæ claſſis conſpectu exceſſerat, cum fortè quidam in deſtinato conſiſtens littore, crebra pilei ventilatione colloquium eius expetere videbatur. Quem magnæ rei nuntium arbitratus, incognita ex eo cognoſcendi cupidine, velo poſito terram cimba petiuit. Agnitiq́; eminus hominis fidem prima voce damnauit, quod egreſſę nuper à Sclauis piraticæ parũ eo præſcius fuerat. Is nanq́; biſſenas nummûm libras annuatim mercedis loco pactus, quoties quatuor pluréſue piratici myoparones Daniam petere ſtatuiſſent, indicia ad Abſalonem ſe delaturum promiſerat. Cuius non alia ſaluandi promiſſi ratio extitit, quàm quòd ante pactionem ſecum initam piratas profectos aſſeruit. Idem Abſalonẽ quorſum tenderet percontatus, vt comperit domos repetere velle, tunc deniq́; expeditionem ab eo ſolui cũ inchoari debuerat, aſtruebat. Iam quippe à Sclauis aduerſum Daniam ingentem claſſem eſſe cõtractam. Quod vt cognitum ſibi compertumq́; fore, ita ambiguũ extare quiſnã Danię partes hoc paratu petere deſtinauerit. Æſtuante Abſalõe & quo ſe hoſtes effuſuri eſſent prædiſcere cupiente explorationem promittit, præquiſito quo nuntiũ referre debeat. Abſalon promontoriũ Monẽſe deſignat, rogatq́; tempus quo obuium mittere debeat: ille diem ſextum definit. Nec diutile moratus abſcedit, priuſq́; conſpectum fefellerat quàm comes Abſalonis claſſis appelleret. Noſtrorũ ſiquidem præſentiam peroſus repẽte dilabi curæ habuit, ne re cõperta proditi ciuium conſilij, morte aut exilio ſupplicia lueret. Nec rem Abſalõ tacite habuit. Siquidẽ acceptum nũtium venienti ſociorũ claſſi, ſuppreſſo autoris vocabulo, publicauit, præfatus tunc à ſe domos repeti cũ claſſem exeri ſatius foret. Ignaris cunctis quonam id autore cõpertum haberet, tantamq́; eius præſcientiam admirantibus: bifariam optione diuiſa deliberare eos iubet, aucta claſſe an cõtracto equitatu venturum hoſtem repellere mallent. Quod ſi neutrum probent, vel littorum incolas quo minus piratarum ſæuitiæ pateant, proprijs relictis tutioribus recipi locis iubeant. Igitur magnates concordi ſententiarum voto neq́; incertam hoſtiũ appulſionem equitatu excipere promptum, neq́; littorale vulgus ad interiora reijcere ſpecioſum ducentes, naualiter confligendum decernunt. Igitur portubus augendæ claſſis gratia repetitis, remiges velata nauigia dimittere iuſſi, paſſim ad petẽdos alterius expeditionis cõmeatus diſcurrere cœperunt. Abſalon ob nõnulla negotia Roskyldiã proficiſcitur. Quem inde reuertẽtem hybernũ ſubito frigus excepit. Cuius tanta vis fuit, vt etiam aquas repente cruſtaret. Cumq́; Sialandenſiũ populares cõtractis alimentis, onuſtos cõmeatibus currus nauigia repetendo ductarẽt, tãta glacialis luti moles rotarũ orbes implicuit, vt prorſus gyrare non poſſent. Quippe pertinax gelu veluti glutino quodã lignis limũ aſtrinxerat. Quo euenit vt curruum rectores ijſdem relictis iumenta oneribus ſubderẽt, ipſiq́; pedeſtriũ ductorum officia ſubirent. Quorũ ocreas gelatæ ſordiũ tabes ſupra quàm tibiæ ferre poterant, onerabant. Hos cum Abſalon equo præteriens miſeratorijs verbis proſequeretur duraq́; pro patria perpeti prædicaret, reſpõderunt maioris ærumnę eſſe càptiuum piraticis in tranſtris conſidere, pluſq́; ſe ex præſenti labore voluptatis q̃ amaritudinis capere. Igitur expeditionem orſus cum prope Monam veniſſet, obuium accipit, quem nuper ad eiuſdem inſulę promontorium nouarum rerum ex Sclauo cognoſcendarũ cauſa trãſmiſerat. Illic accepit claſſem Sclauicã Swaldẽſi in portu morantẽ, petendæ Monę propoſitũ gerere, in auſtrali ipſius littore equites, pedites in ſeptentrionali edituram, nauigia vero Kyalbyenſis ſinus anfractibus immiſſuram. Quam idcirco copias ſpargendas duxiſſe, ne incolis vllus fugæ

locus

locus admitteretur. Quo comperto, optimum arbitratus eſt trãquillo nauigationis genere Coztam petere: nec prius ab ea diuertere quàm claſſis hoſtica ſeipſam ex conſulto prædicti ſinus anguſtijs infudiſſet. Cui ſi inopinatè ſuperuenire nequeat, reliquas hoſtium copias occupatu facilimas autumabat, quibus nullus abſq; nauigijs reditus pateat. Sclauis ſegnius agentibus, dilationẽ miratus Falſtriam petit, ibiq; è tota claſſe bina nauigia legit, quibus hoſtium actus ſpeculari præcepit. Horum alterũ Sialandẽſibus, alterũ Falſtrenſibus inſtruere iuſſum, ſtatuto, vt ſi eadem ab hoſte capi cõtigiſſet, reliquæ claſſis impenſis redemptio taxaretur. Quod audiens qui à Sialandenſibus in alterius nauigij regimen adcitus fuerat, operã ſe daturum aſſeuerabat, ne redemptionis beneficium captiuitatis iniuria paciſci neceſſe habeat. Quod non ignauiæ cauſa officium detrectando, ſed vigilantis induſtriæ fiducia ſecuritatem præſumendo aſtruxit. Verũ Abſalone Coztã regreſſo, Guemmerus quidam conuiuio Falſtrenſibus præbito, nauem quæ ſpeculandi gratia ab eis expediri debuerat, epularũ dulcedine retẽtabat. Siquidem humanitatis ſpecie fraudẽ occultans, omniũ ſobrietatem eximio potionis onere fatigatam, ad ſalutare Abſalonis imperium exequendũ, lentã nimis inhabilemq; reddiderat. Is Guemmerus nimia Sclauorũ familiaritate corruptus, noſtræ gentis conſilia latenter eis prodere conſueuerat. Eodem quoque tempore Sialandenſium claſſem corpore magis quã animo ſecutus fuerat. Ad cuius penates Sclaui iam portu Suualdenſi petendæ Falſtriæ propoſito egreſſi, præmittunt qui ipſum ſuper Danorũ negocijs ſecretius percontentur. Tunc vero Guemmerus ab Abſalone in claſſem vocatus, patriæ excubias ſpecie, re vera inſidias exhibebat. Qua de re nuntij per eius domeſticos certiores effecti, maturè ſuis quæ acceperant indicant. Ea res Sclauicæ claſſis cœptum propoſitumq; fruſtrata eſt. Itaque cæteris rebus omiſſis ad ſinum, quem viridem vocant, appellere contenti fuere. In cuius littore crucem religioſa ab incolis cura conſtructam excidere adorſi ſunt, inſigni ſtipitis ruina maiorem piraticæ gloriã habituri. Cuius ſacrilegæ temeritatis ſupplicia poſtmodum turpiſſima fuga, triſtiſſimoq; naufragio pependerunt. Falſtrenſibus quoq; heſterno mero ſaucijs ſuperueniſſent, ni Sialandicus ſpeculator inter remos ægre delapſus, ebrijs ſomnum clamore depreſſiſſet. Per quem Abſalon cognito hoſtiũ occurſu, noctu Inguarum & Olauum probatæ ſolertiæ viros leuibus nauigijs ex inſula Boka ad ſpeculandum eorũ conſiliũ dirigit. Quibus profectis eorundẽ reditum præſtolare non paſſus abſceſſum proſequi ſtatuit, præcurrẽdos potius quàm imitandos exiſtimans, ne longa nuntij expectatione cuncta tardius exequeretur. Meminerat, ſiquidem moris eſſe Sclauis exercitum ducturis, ante lucanos amate procurſus, rebusq; celeriter confectis feſtinis ſtudere regreſſibus. Quos ne tradius aggrederetur remigiũ maturius inſtruit, vnà ſpeculatoris ac ducis partes acturus. Quem Sclaui diluculo conſpicati, aduẽtanti cunctas nauium ſuatum puppes opponunt, proris in altũ auerſis perinde ac fugæ non prælio conſulturi. At vbi Sialandenſium ſignum enituit, vehementi remorum conatu parẽ fugam intendunt, corpore viros, animo fœminas exhibentes: nec ægre Abſalon fugientibus inſtitit. A quorum inſecutione coorta ſubitò tempeſtate prohibitus, Falſtriã repetiuit. Tanta autem vndarũ colluuio fuit vt nauium quæuis in aliam iactaretur, nec colliſioni leui opera ſuccurri poterat periculo omnes æque pulſante: periſſentq; noſtri niſi tẽpeſtati cedere maturauiſſent. Igitur Sclaui cum remigio aduerſum vndarũ ſæuitiã eluctari nequirent, veloq; ſibi cõſulere vellent, tẽpeſtatis magnitudine euerſis nauigijs mergebantur. Quorũ periclitationis certiſſimum indicium crebra piratarũ nauium fragmenta regionis noſtræ littoribus appulſa dedere. Bina ex ijs nauigia remigũ virtute à fluctibus defenſa, in Iarimarũ Rugiæ principẽ inciderunt, qui poſt modũ alterum ex ijs Abſaloni præmij nomine tranſmiſit, vtriuſq; captionẽ ipſius negocio imputans. Solennis hic dies Nicolai nomine erat: cuius auſpicijs effectũ eſt, vt Sclauorũ excercitus ad hoc vſq; tempus Daniã hoſtiliter petere auſus non fuerit. Iamq; noſtros reditũ intendentes (vt hyeme fieri aſſolet) repentinũ gelu concluſit. Quod tantæ violentiæ erat, vt ipſam ſinus in quo pernoctabant, ſuperficiem enata ſubitò glacies occuparet. Huic tata

Guemmerus quidam patriam ſe ſaluam eſſe velle ſimulans, eam prodere conatur.

ſoliditas inerat, vt ſpiſſitudinem eius vnico ictu tranſuerberare nõ poſſes. Cumq́; eximia glaciei moles portu egreſſuris obſiſteret, induſtria prouiſum eſt, vt vnius nauis præceſſu cæterarum inſecutio expediretur. Sed nec vna quæuis præeundi officio diutile fungi poterat, quod partes carinarum exrrinſecæ glacialiũ cruſtularum acumine perinde ac ferri impreſſione exederentur. Quam ob rem præceſſionis vices inter nauigia æquo ordine diuidi curatũ eſt. Ita demum per marinimos anfractus nauigatione protracta, in apertum pelagus peruẽtum eſt, indeq́; ad propria cuiq; remeatum. Iamq; Abſalon temporum ſupputatione habita, vniuerſas præſentis anni partes, ternis menſibus exceptis, piratico labore emenſus fuerat. Poſtera æſtate apud Eydoram inter Hẽricum & regem communium negociorũ agitatio, contractis vtriuſq; prouinciæ principibus, habebatur. Vere reddito, Chriſtophoro ſolis præfect uræ ſuæ viribus ſuccincto, proſpera aduerſum Brammeſeos expedirio fuit: qua peracta alia protinus regalibus iuſſis inſtruitur. Hanc Abſalon & Chriſtophorus ducum nomine proſecuti, primi Manſuetã venere. Qui cũ rege tardius agente rurſum Brammeſeos aggredi ſtatuiſſent, aduehitur Eskyllus inſigni Scanienſium claſſe ſtipatus. Hic nuper Hyeroſolyma regreſſus, barbã admodum immiſſam longinquæ peregrinationis teſtem gerebat. Igitur Abſalon ſi quid clam tanto viro experiretur, virio ſibi vertendum exiſtimans, per Esbernum ei quid cupiat, indicat. Ille ſtudio Abſalonis impenſius laudato, orat ſociũ ſe propoſiti habeat, canitiemq́; ſuam iuuenilia quandoq; experiri permittat. Nec ſegniter promptiſſimis Scanienſiũ delectis, Abſalonem ſecutus, cõmuni nauigatione appulit Lalandiã. Illic noſtris obuiæ ſeptem Rugianorũ rates fuere. Vnde cum noctu ſoluiſſent, erroris metu peritum nauigationis ex Abſalone depoſcit, quo recepto proſpero curſu deſtinati portus compendium aſſecutus eſt. Abſalonem vero noctis opacitas aliquantis nauiganonis exceſſibus errabundũ effecit. Sed nec Sialandenſes erroris prorſus expertes reliquit. Par ignorãtia Rugiana quoq; nauigia feſellit, & fortè in eum locum inciderant, prope quem Brammeſiorũ claſſis piraticam actura coiẽrat. Cuius rei inſcij Rugiani, cum primum lux affuit noſtrorũ ſe copijs inſerunt, paremq́; cum ipſis militiam auſpicantur, paucis ad nauiũ præſidia relictis, quas Brammeſij conſpectui ſubiectas, dilapſis metu cuſtodibus, populantur. Nec prꝗda ſpolijſq́; cõtenti, bina ex ijs nauigia p̃ſtantioris ſabricæ viſa, ſecum abducũt. Quæ cum ꝓhibentibus Sialandicæ claſſis cuſtodibus vlterius amouere non poſſent, ferro ptuſa metſerunt. Vnicã hæc prouincia vrbẽ habebat, quꝗ à Danis rebus vacua reperta eſt, incolis eidem defenſionẽ ſuã credere nõ audentibus: cuius deſertioni partim defenſorũ, partim valli inopia cauſam p̃buit, antequã incolæ vocitabant qui mœniũ ſuorũ diffidẽtia cum cõiugibus ac liberis ad eccleſiã extra vallũ ſitam certatim ſe cõtulerant, religionis q̃ belli prꝗſidio tutiores futuri, paciſq́; domicilio periculũ vitaturi. Sed nec quiſquã è noſtris ad eorum bona manus porrigere auſus eſt, ne prædandi libido ſacrilegio implicaretur: quanq̃ in ſacra æde iniquas opes attentare neſas non eſſet. Neq; enim religiõis autoritas, eius detractorib. auxilio obtentuiq; fore debuerat. Iamq́; militante Abſalone, Eskillus ne quid cõſuetæ religiõis omitteret, primã ſacris operã exhibebat. Cuius animo tantus hoſtiũ contemptus inceſſerat, vt in exercitu toga non armis vteretur. Interea Hurna quidã & Marquardus, quem Adolfus Holſatiæ præfectus filio moriens tutorem reliquerat, Danorum copijs ſuperbo ſermone contemptis, ingentem Sclauorum, Saxonumq́; manũ contraxerant. Forte autem noſtris intermiſſo obequitandi labore, reſpirandi gratia aliquantiſper humi cubãtibus, Eskillus adeò ſe ætatis magnitudine contuſum confractũq́; aſſeuerabat, vt ne equũ quidem ſine adiutore conſcendere poſſet. At vbi hoſtes in conſpectũ venere, quouis iuuene ocyor equum inſiluit, ita vt corporis eius robur nulla ex parte quaſſatũ putares: adeo virtus ætati imperat. Itaq; qui dictis ſenectutem cauſatus fuerat, hanc poſtmodũ factis inuentam redolentibus decorabat, quem in hanc virtutis diſſimulationem nihil præter virtutem adduxit. Eodẽ forte tempore ex noſtris manus paruula prædæ dulcedine à cæteris digreſſa, cum hoſtes militum numero ſuperiores, & fuga vitare deforme duceret, & pugna aggredi non auderet, inter metum pudoremq́;

defixa,

deſixa, ſociorum præſtolabatur aduentum, inter quam & reliquas noſtri exercitus copias paluſtribus aquis medius fluebat, vno, tãtum vado meabilis, riuus. Quẽ Abſalon cunctante primipilo primus equo tranſgreſſus, ſequentibus ſuperandæ difficultatis compendium præmonſtrauit. Cuius rei ignari, hoſtes ſecurius quàm cautius operiebantur, Danicorum equitum aduentum editi mõtis interiectu celante. Igitur qui prius à noſtris diuulſi fuerant, nõ expectato ſociorũ auxilio quod ſibi tam propinquum cernebant, auide in hoſtem procurrũt, ne bellum proprio metu dilatum, aliena virtute expetere viderentur. Quorum Sclaui paucitate contempta, poſtquã maiorem hac aciem humilioribus locis relictis montis iuga ſuperare cõſpiciunt, terga vertentes, ab ijs quorum vires ſumma animi dictiq́; petulantia laceſſiuerant, nullo negocio fundũtur. Tantum ſemper ludibrij, inſolentiæ exitus afferre conſueuit. Tunc quidã ex noſtris quos ex fugientibus occupabant, nuda haſtarum parte equis detrudere cõtenti, ob communem religionem ferro proſternere paſſi non ſunt, ne peremptorum cædes plus percuſſoris animæ nocerct, quàm gloriç prodeſſet. Quam iniuriam beneficij loco à paſſis acceptam crediderim. Ingenti deinde præda acta tam diu in littore perſtatum eſt, quoad Rugianorum nauigia, quæ Brammeſij violauerant, reficerentur. Interea Henrico duce apud Bauaros agente, vniuerſi Saxonum ſatrapæ gerendi cum Danis belli cupiditate, quod minimo conficiendum negotio arbitrabantur, inſignem viribus exercitum amplificabant. Qui in itinere profugis occurrentibus, accipiunt Danos non ruſtica aut ignobili armatura, ſed operoſo ac militari inſtrumento bella gerere ſolere, tantæq́; in Chriſtianos clementiç eſſe, vt fugientes colaphis quàm armis inſectari maluerint. Nam aciem ſuam cum ab eis capi intercipiq́; poſſet, equis non ſpiritu ſpoliatam, autorem vero victoriæ ſolum Sialandenſiũ antiſtitem extitiſſe: Id mirum ſatrapis viſum, quorum vnus Guncellinus, cuius bellicæ virtutis experientia apud Henricum ducem familiaritatis palmam creauerat, de re præſenti à cæteris conſultus, Abſaloni in maritimis occurrendum monebat, quod cum vnius inſulæ manu dimicare magni non ſit. Interrogatus ab ijſdem rurſum an cum ipſo rege manũ tuto conſerere poſſent: ne id quidem Henrico duci ſine periculo audendum reſpondit. Quo dicto cunctantibus cunctis, Danicæq́; virtutis impetum formidantibus, viam ſe tutioris conſilij repperiſſe ſubiunxit. Nam cum vniuerſæ Danorum vires maritima expeditione cõfluxerint, ſi interim Sleſuicenſium partes hoſtiliter peterentur, plus diſpendij Danos quàm foris inferant, domi eſſe paſſuros. Quo audito Bernardus Razaburgenſis in eam prouinciã arma ſe trãſlaturum negabat, quam per regem beneficij iure poſſideat. Sed neq; Sleſuicenſium portas tametſi rex extrinſecus agat, adeouſq; defenſoribus carere, vt plane hoſti patere videantur. Nam earũ cuſtodiã ſexaginta Danorum millibus eſſe mandatã. Quod audiens Henricus, qui Saxoniç primatum vicario nomine adminiſtrabat, bellum à ſe Danis temere parari proteſtatus eſt, qui pacis patriæq; charitate flagrãtes, propulſandæ magis quàm irrogandæ iniuriæ gratia aduerſum inſolentiſſimos ſeruos, teterrimosq́; latrones Martem inducãt. Quos cum innocentes inceſſere nefas haberetur, tartareas ſedes mereri, qui tam iuſtæ gentis cruore manus ſuas cõtaminare præſumerent. His monitis decretũ remittendæ expeditionis obtinuit, cunctis tam indignũ militiæ genus detrectandũ cenſentibus. Igitur Guncellinus, qui bellicæ virtutis operibus apud Henricum excellentem familiaritatis locũ meruerat, cum ſententiã ſuam ſociorum arbitrio damnatam animaduerteret, pacificandum cum noſtris ratus, Sunonem popoſcit, eoq; cõpoſitiõis partes plenius exhibente, vſq; ad Henrici ducis è Bauaria reditum, belli dilatiõem obtinuit. Rex deinde Rugiam aduectus, Sircipinenſem ſtatuit attentare prouinciam. Quã dum peteret, eximiã vaſtæ cœnulentæq́; paludis difficultatẽ offendit. Cuius ſuperficies tenero veſtita ceſpite, graminis quidẽ ferax, ſed veſtigij ita impatiens erat, vt plerunq; calcãtes obrueret. Nam limo funditus ſubſidente in luteas voragines, ſordidãq́; colluuiem prolabebantur, haud aliud progreſſuris iter patebat. Tunc equites extenuandę difficultatis vitandæq́; laſſitudinis gratia, arma ſibi detracta equis imponunt, eosq; prçuij ductare cœperunt. Quos vt altius cœno obrutos ſuſtentabãt, ita cum

Sclaui ab iis, quorum vires petulantiſſime cõtempſerant, nullo negotio ſuperantur.

& ipſi ductando ſubſiderent, equorũ comã amplexi fulciebãtur. Riuulos quoq;, qui in ea palude crebri admodum diſcurrebant, nexis virgarũ compagibus ſuperant. Tunc vero inſignis quorundam probitas fuit. Nam quidam ex equitibus armis onuſti, ductis poſt ſe equis, paſſibus incedebant, agilitatis fiducia onera abijcere recuſantes. Quorum factũ hoc illuſtrius, quo inuſitatius extitit. Sed & equi dũ corpus lacunis immerſum auidius erigunt, interdum ductores vngulis obruunt. Rex ipſe duorum militum humeris innixus, omnibus præter proximam corpori veſtem reiectis, ægre limi mollitiem ſuperat. Raro vnquam plus ſudoris Danica virtus expendit. Ingentẽ hoſtibus peragratæ paludis admiratio ſtuporẽ inuexit. Neq; illis reſiſtere tutum ducebant, à quibus & ipſam rerum naturam ſuperatam cernebant. Victor tantæ difficultatis exercitus haud ſecus quàm ſi hoſtem fudiſſet, alacer incedebat. Ingentes deinde ſyluas emenſus, animaduertit vicum apta nauigijs palude circundatum. Is aquarum natura quàm arte munitior erat, eaq; duntaxat parte vallum habebat, quam pons inter ipſum & continentẽ porrectus tangebat. Hunc princeps vrbis Otimarus prohibendi aditus gratia aduẽtante exercitu, vndis illico exæquare curauit, ſolis ſtipitum reliquijs inter aquã manentibus. Quas noſtri ceu quædam alterius pontis iaciendi fundamenta ſortiti, propinquæ villæ ſepibus applicatis, paulatim intermeandæ paludis compendium moliuntur. Huius itaq; loci oppugnationem rex hortante mœnium inopia aggreſſus, Abſalone cũ maiore equitatus parte prędatũ miſſo, quæcunq; exædificandi pontis inſtrumento opportuna animaduertit, ſummo negocio cõtrahit. Huius operis contextum verentes oppidani, cõtractis vndiq; ſudibus, ligneã turrim inſtituunt, cuius præſidio hoſtem tanq̃ arce vetarẽt, eiuſq; propugnaculis freti, noſtros promouendo operiq̃ protegendo corpori intentiores, immiſſis ſubitò funditoribus inceſſere cœperunt. Contra Dani ſagittis decernere adorſi quia propius accedere nequibant, rem eminus tentant. Nec minus Otimarus noui põtis progreſſu territus, ſtagnum rate tranſgreſſus, regem petebat, ac prout noſtrorum operã aut ſegnem, aut vegetem animaduertit, ita nunc parcius, nunc impenſius pacis ſupplicationes agebat, ſemperq; pro oppugnationis habitu deditiõis verba cõcipiebat. Tunc vero remiſſior operis executio fuit. Sciebant enim milites ſi bellũ reuocari deberet, pontem à ſe conſeri non oportere. In quem tanta iam armatorũ moles conceſſerat, vt ne locus quidem ſuppeditandis, quæ ſtructuræ neceſſaria forent, ſuppeteret. Adeò vincendi auida multitudo, operãdi anguſtias ſibijpſa cõſciuit. Sed nec aliter allatæ ſepiũ moles, q̃ ſuper militum vertices eorũdem manibus ductatę proferri poterãt. Nec inutilis ea neceſſitas fuit, cum ſepes in altũ libratæ non minus corpotibus muniendis proficerent, quàm aquis ſternẽdis prodeſſent. Eodem exemplo vulneribus ſaucij referebantur. Tum vero rarior tenuiorq; pontis contextus fiebat, militibus plus eius incrementis, quàm firmitati ſtudentibus. Et iam pene eundem in ſulæ cõmiſerant, cum hoſtes partim arte, partim viribus freti, nouo pugnandi genere bellum exaggerant. Siquidem haſtatas falces è turri directas, ad militum noſtrorum ſcuta tendebant, eaq; pertinacius apprehenſa, præliantibus detrahebant. Obnitentes interdum violentiore tractu ponte excuſſos profundum petere cogebant. Cui malo ni maturius occurſum fuiſſet, Danorũ iuuentus propemodũ ſcutis vacua occubuiſſet. Nam ex noſtris quidam lignei vnci adminiculo, iniecta ſibi falce potitus, eadem cæteras occupãdo, hoſtem ſubſidio ſpoliabat. Iamq; dies occiduus erat, cum rex contiguæ noctis metu quid potiſſimum ageret incertus, ſeram oppidi captionem, futurumq; pontis incendium verebatur. Quîs rebus cum ſe vrgeri animaduerteret, ne victo ſimilis magno cum ignauiæ rubore ab oppugnatione diſcederet, ad intuendas Otimari preces paulatim animum deflexit. Quem deſperationis errorem Abſalon cum ingenti præda ſuperueniens, conſilij ſagacitate mire diſcuſſit. Siquidem regem ſi ſe ignaro Otimari votis annueret execratus, interpretemq; ſecretius abductum, quæcunque à Barbaro pacifice tractarentur, cõtrario modo exponere hortatus, armatus in põtem deſcendit: militeſq; eum prohibendę pugnę gratia adeſſe ratos, acrius inſtare compellit, prædam (ſi vincerent) eorum iuris futuram pollicitus. Grata militibus

bus promiſſio fuit: iamq́; explicito opere, alacres nō ſolum telluris aditum, ſed & turris faſtigium occupant: quam ſcalis gradibusq́; adorti, fundunt, obuios reſiſtētes obtruncant. Tunc Herborthus eques Danicus, ne pontis anguſtijs officientibus, ac turba ſociorum obſtante, tardior ſuperueniret, facilem ad hoſtes trāſitum nouo irruptionis genere quæſiuit. Etenim armorum onere retento, profundo ſe credidit: quosq́; gradu non poterat, incredibili nandi virtute præceſſit. Quod factum æmulantibus cæteris, teneram pontis compaginem militum concurſus repente ſubſidere coëgit. Cuius ruina Abſalonē quoq; inter alios excuſſum, peſſundedit: qui cum nandi aſtu calleret, tametſi armis obſitus eſſet, non ſolum inter vndas ſecurus emerſit, verumetiam alios eius artis ignaros, ab imminenti periculo tutos pręſtitit. Interea Sclaui non ſuppetentibus ad fugam nauigijs, dolijs ſe committere auſi, ijſdem pro rotunditatis habitu circumuoluentibus, ab inſequētibus occupantur. Qui nimirum ob inuſitatum nauigandi genus, vt ſuis miſerabiles, ita noſtris ridiculi fuere. Itaq; ludibrio permixta eorum infœlicitas erat. Capto vico trucidantur mares, fœminæ captiuantur. Fuere etiam qui regi capiendi Otimari conſilium inſtillarent: quem nē recentis victoriç gloriam vnius hominis perfida captione corrumperet, inuiolatum dimiſit, hoſtiq; parcere, quàm famæ nocere maluit. Cum omni deinde exercitu priſtinum iter remenſus, prius claſſem, mox patriam repetiuit. Poſtera æſtate Henricus Bauaria reuerſus, apud Eydorā ſolenne cum Danis colloquium habuit: in quo ob proſperos rerum ſucceſſus adeò ſe inſolenter ac tumide egit, vt medium pontis, ſicut ante conſneuerat, viſendi regis cauſa, tranſgredi recuſaret, ne ſibi dignitate præſtare, quem peteret, fateretur: immemor prorſus illum paternū, auitumq́; regimen gerere, ſibi alieni imperij præfecturam ceſſiſſe. Quam inſolentiam rex adeò patienter ac moderate tulit, vt in eius occurſum exæquatis pontis ſpacijs, tāquam par, non maior deſcenderet, honoratiorem ſe ratus, ſi cum indignantis viri faſtu humilitate certaſſet. Siquidem præditus manſuetudine animus, celſitudinem ſuā citra debitam maieſtati venerationem ſubmittere, quàm alienæ ſuperbię exemplo inſoleſcere maluit. Itaq; pace cum Henrico compoſita, Abſalon cum ſecus Stethinnenſe promontoriū nauigationē haberet, leuibus ſaxis & ad iaciendū habilibus in eius littore lectitatis nauigiū onerat, vſurus eis ad caſtelli tuitionem, quod in publico negociatorū portu condiderat. Quibus nauigio impoſitis, ad idem caſtellū poſtera die peruenit: vbi cum munditiarum gratia balneis vteretur, animaduertit cuiuſdam nauis ē ſeptentrione venientis mentiōem foris ſtantiū collocutione crebreſcere. Quam vt piraticā intellexit, ſemiloto corpore veſtem popoſcit, nauemq́; quā in portu velatā dimiſerat, remigibus lituo cōtractis, cōſcenſam in altū dirigere curauit. Nicolaus quoq; qui clientelæ eius & ſtabuli curā habebat, aliud nauigium iampridem rimarum vitio peſſundatū, exhauſta ſentina, ad patientem nauigatiōis habitum celeriter perduxit. Sed Abſalon velo, Nicolaus remigio piratas petebat. Qui cum Abſalonis nauigationem ſuam ſuperare conſpicerent, callidum fugæ commentum amplexi, ſubmiſſo velo contrariam vento nauigationem remigio moliuntur. Id attentantibus, Nicolaus rate obuius fuit. Quam aduerſa nauigatione petentes, mira gubernatoris ſolertia fefellere. Nam cum ad eius penè contactū perueniſſent, obliquato remigio in illud nauigij ſui latus quod ab hoſtibus auerſum erat, pariter concurrere iuſſi, reliqui ſe erigentis oppoſitu perinde ac muro hoſtilia quibus inceſſebantur iacula vitauere. Sic hoſte eluſo diuerticulum nacti, callidis nauigationis ambagibus receſſus petebant. Quas tanta fugæ auiditas ceperat, vt cum ingens telorum vis in eorum nauigium effunderetur, etiam manus ſagittis traiecti, manentibus ſpiculis, remigandi officia nō omitterent. Adeo illos timoris magnitudo vulnerū moleſtiā negligere coëgit. Fuere etiam qui vndis impēſius obluctātes, vitam remigio finirent. Alij telis terga confixi, maiorem nauigandi, quàm ſpicula proprijs corporibus auellendi curā præſtabant. Adeo illis minorum vulnerū dolorem maiorum metus ademerat. Cumq́; anceps diu nauigationis certamen fuiſſet, quod ex remigiorum volucritate pendebat, noſtris tandem ſuperantibus occupantur. Tunc quidam ex eis indubitati periculi metu ferrum expectare

Abſalon nādi peritiſſimus.

Nauigantes nauem promouendo, quàm ſpicula proprijs tergoribus infixa auellendi ſtudioſiores.

nō auſi, in vndas deſiliūt, mortemq́; ſibi ipſi inferre, q̃ ab hoſte recipere maluerūt. Itaq; plerunq; timidos vnius periculi metus, in aliud præcipiteſ iactare conſueuit. Maxima horum pars qui fluctibus abſtinuerant, ferro perempta eſt, quanquam ignobile ſociorum fatum comitari nolentibus iure parcendum videretur. Quorum capita corporibus auulſa, propter Abſalōicæ vrbis mœnia iiſdem ſtipitibus affixa ſunt, qui nuper aliorum piratarum à Sialādenſibus captorū ceruicibus onuſti fuerant. Ea res ingenti prædones pauore cōfecit. Plurimum ſiquidem ad extirpanda piratarum latrocinia ſpectaculi huius atrocitas valuit. Gubernator ipſe cū paucis admodum remigibus captus, cum falſam redemptionis ſpem animo præſumpſiſſet, ac forte putria ſociorū capita conſpicatus, idem ſe Danis facturū dixiſſet, captiuitatis ſupplicijs conſumptus eſt, pœnasq́; non ſolum veteris piraticæ, ſed etiam recentiū minarum exitio pependit. Per idem tempus Esbernus & Wethemannus opportunas patrię excubias multo nauigationis impendio proſecuti, ſedulumq́; piraticę opus ingreſſi, in ſeptem piraticos mioparones quatuor incidere nauigijs. Tunc Mirocus pugil ſpectatæ audaciæ, fortitudinis ſuæ motū intra propriæ nauis ſpacia continere non paſſus, Wethemanni ſe appetentis nauigium virtutis fiducia ſolitarius inſilit, cedentibusq́; per ignauiam remigibus, neminē in eo præter Wethemannū rebellem habuit. Quos Esbernus rate præteriens, riſu proſequi cōtentus fuit: neq; aut hoſtem lædere, aut ciuem iuuare ſuſtinuit, ne pluribus aduerſum vnum opem tuliſſe videretur. Progreſſus itaq; Strumicum athlethā inſignis fortitudinis capit. Sed nec prius Mirocus vt pedem referret, vrgeri poterat, quàm alius nauigij ſuperuenientis viribus arceretur. Cuius reſpectu tantum venerationis à victoribus tributum eſt, vt cum captus ſupplicium mereretur, redemptionem acceperit, potiusq́; in eo probitas honorata ſit, quàm facinora punita. Ita cum impietati pernicies deberetur, fortitudini ſalus donata eſt. Eodē tempore Eskillus domeſticis ſupra vires negocijs fatigatus, dum quieti intentius conſulit, proficiſcendi licentia à rege difficulter extorta, nobile Galliarū cœnobium, quod Clarauallis nūcupatur, petiuit, ibiq́; priuati more trāquillam vitam degens, aſperum patriæ conuictum voluntariæ peregrinationis lenitate mutauit, iocūdiorem rerum vſum apud exteros, quàm inter ciues habiturus. Per idem quoq; tempus Walagoſtenſes mœnium ſuorum anguſtias peroſi, contractiora vrbis ſpacia propagare cœperunt. Nec incrementa adieciſſe contenti, noua defenſionis præſidia excogitabant. Siquidē frequentibus palis circa mœnia defixis, quò minus hoſtis aditu potiretur, propinqua muris vada claudebant, profundiora fluenti loca aduolutis ingentibus ſaxis nauigijs inacceſſa reddentes. Cæteros quoq; meatus nauigatiōibus opportunos, aut lapidum coagmentis, aut alio impedimentorum genere præſtruebant. His obſtaculis rex optato locorum acceſſu prohibitus, claſſem poſtera aduerſum Sclauos expeditione promotam, Zuinenſibus oſtijs inſerit, Iuliniq́; vacuas defenſoribus ædes incendio adortus, rehabitatæ vrbis nouitatem iterata penatium ſtrage conſumpſit. Nec ſolum Iulini viciniā, ſed & confinia Camini ipſo præterito populatus eſt, vt factu celerius, ita quoq; hoſtibus perniciofius ratus, patentem rutis vbertatem diripere, quàm dubia munimentorum clauſtra pulſare. Nam Iulinēſes cum vrbis ſuæ recentes ruinas ferendæ obſidioni inhabiles cernerent, perinde ac viribus orbati, deſerta patria, præſidium Caminenſe petiuerant, aliena amplexi mœnia, qui propria tueri diffiderent. Ab his demū finibus exercitus noſter ad vrbis Oznæ ſolum dirigitur. Cuius mœnibus abſtinens viciniam irrumpit, certam agrorum vaſtationem, incertę vrbium obſidioni præpōderare exiſtimans. Sed etiā idem aliquanto ſatius faciliusq́; reputabat perſequi diſperſos, quàm vrgere munitos. Cui poſtmodum compendiariæ nauigationis reditum circunſpicienti, in commune prouiſum eſt, propinqui fluminis abſtruſos reſerare receſſus. Cuius oſtia cum quondam nauigantibus peruia fuerint, nunc arenis obfuſa, ad priſtinum habitum foſſa redigi poſſint. Quam ſententiā cōſiderata difficultatis magnitudo quaſſauit, rege eximiam obſtaculi molem ligonibus penetrari moroſum ducente, vetāteq; negocium ſuſcipi, quod plus impenſæ quàm vtilitatis afferre videretur. Igitur repetito Ozno, tormentisque propter vallum erectis,

Negotiū plus impēſæ quàm vtilitatis afferens haud ſuſcipiendum.

erectis, obſidio fingitur, cuius ſpecię deditio obtineretur. Quam ſimulationem ſpernentibus oppidanis, expeditioni finis imponitur. Aliam rege poſt ver poſterum exorſo, eiusq; opinione finitimos terrẽte, cum ſe Sclaui nec proprijs viribus, nec peregrinis auxilijs aduerſum Danica arma abundare cõſpicerent, delegatur Priſzlauus, qui bellũ apud Danos deprecaretur. In quorũ pręparatam claſſem incidens, oblatæ pecunię captione non ſolum profectionẽ prohibuit, ſed etiam pacem in bienniũ taxauit. Cæterum publicæ religionis conditiones Barbaris ingeſtæ non ſunt, cuius profeſſores pleriq; eorum principes exiſterent, vulgo ſacrorũ ſocietatem damnante. Qui tametſi Chriſtiano nomine cenſerentur, titulum moribus abdicabant, profeſſionem operibus polluentes. Per idem tempus Henricus compoſitis in Bauaria rebus, quia Sclauis aduerſum Danos adeſſe non poterat, amicitiam Waldemari prius per internuntios petitam, mox apud Eydoram colloquio obtentã callidius quàm verius amplexatus eſt. Nam peruicaci eius ingenio, nulla boni ſtabilitas ſeruiebat. Cum gente noſtra nunquam diutinas ac conſtantes amicitias gerere ſuſtinuit. Mentiri virtutem ducebat, bonarũ artium loco fallaciam amplectebatur, fidem ſimulatione colebat, honeſto vtile anteferẽdo. Aſſidue noſtros rupta turpiter ſocietate lædebat. Econtrario regem conſpicua animi integritas, perpetuaque in cunctis conſtantia decorabat. Quid ergo miremur, quod inter eius virtutes, & Saxonicam leuitatem firma ſocietatis copula, aut ſolidum concordiæ vinculum contexi non poterat? Iiſdem fere temporibus Suerus quidam fabro patre genitus, ſacerdotij quod in Ferogia aliquandiu geſſerat partibus abdicatis, Noruagiam petens, religionis munus militia mutauit, Oſteni cuiuſdam ab Erlingo proſtrati occaſiõe adductus, cuius agmini per deſerta fugienti fortuito obuius ducem ſe præbuit, resq; aduerſum victores nauare cœpit. Et ne generis titulo carere videretur, originem mentitus, Haraldum Hybernienſem auũ ſibi vendicando, Siuardo ſe procreatum confingit. Cuius etiã nomen filio, quem antea patris vocabulo vna appellauerat, aptauit. Et vt omnia prioris fortunæ momenta ſubrueret, proauiq; vocabulo in eo repræſentari crederetur, ſimulatę proſapiæ decus, noui nominis ornamentis vſurpare ſuſtinuit, Magnumq; ſe in argumentum generis vocitari cõſtituit. Quod tam impudens mendacium turbulento militum errore, credulaq; vulgi ſuffragatiõe protectũ, ad totius Noruagię cruentiſſimam ſtragẽ, extremamq; perniciẽ penetrauit. Idem cum adhuc priuatus Suetię ducẽ Birgerũ petiſſet, ſacerdoti cuius fortè hoſpitio vſus fuerat, ſtolã præcipuum Diaconi inſigne, cum libro ſacerdotalia ſacra cõtinente dono dediſſe fertur. Sed ne peregrinis vlterius immorer, ſtilum ad propria referã. Neq; me domeſtica ſcelera per idem tempus exorta, diutius externis inſiſtere patiuntur. Siquidẽ Magnus Erici filius præſentis fortunæ ſtipendijs non contentus, cum Kanuto & Carolo quibus paterna cum Waldemaro neceſſitudo, maternus autẽ auus Eskillus erat, alijsq; compluribus in ſocietatẽ facinoris accitis, opprimendi per inſidias regis conſiliũ capere ſuſtinuit. A quo cum Suenonis partibus militãdo bello Grathico captus fuiſſet, non ſolum ſpiritu ſed etiam amicitiæ & familiaritatis iure donatus, atq; ex priuata fortuna ad eminentem dignitatis locum prouectus fuerat. Tantam victoris charitatem, ſupplicij quod meruerat loco expertus eſt. Cuius inſidiarum apparatus, hoc ſecurior, quo incredibilior extitit. Neq; enim facile regis animum ſubire poterat, ab illo ſibi inſidias necti, cui quondam ſalutem à ſe tributam meminerat. Cum res diu latuiſſet, indicium huiuſmodi fuit. Quidã Theutones inſidiarum conſcij, Magno clientelæ obſequijs deuincti, cum fortè negociorum eius curam adminiſtrando Holſatiam peragrantes, cuiuſdam ſolitariam vitã degentis hoſpitio excepti fuiſſent, eiusq; cubiculum à ſe medio tantum pariete diſcretum neſcirent, nocturno inuicem ſermone effuſius habito, vehemẽter ſe mirari dixere, quo pacto rex inter tot præparata ſibi inſidiarum commenta mortalium adhuc luce fungeretur, quas Magnus cum Karoli filijs eius capiti clandeſtino conſilio molitus fuerit. Has vero omnes aduerſum inſcium excogitatas, non fortuitis humanæ conditionis caſibus, ſed conſtantibus diuinæ protectionis ſubſidijs eſſe diſpulſas. Siquidem Magnum gladio duntaxat venabulóque quo tigres

occupandi conſuetudinem habebat vtentem, petituro Sialandiam regi comitandi obſequium ad cuiuſdam vſq; vadi tranſitum exhibuiſſe, ibiq; Kanuti qui pari armatura inſtructus (nam id genus in venationis ſectatoribus ſuſpectum eſſe non poterat) cum coniuratis eodem tempore ſuperuenire debebat, occurſu fraudatum, facinusq; ſine complice experiri non auſum, per ſummam propoſiti diſſimulationem conſalutato rege propria repetiuiſſe. Poſt cuius diſceſſum Kanutum regi vadum tranſgreſſo obuium extitiſſe, turbatumq; conſortis abſentia, proſecutionis officium ſimulaſſe. Aliquanto tamen eum acrius auidiusq; quàm Magnum propoſitum exequi perſeueraſſe: qui regem equites ad mare præmittere, ſtipantibusq; fœminis morabundum in littore conſidere, & inter extremos nauigium conſcendere ſolitum aggredi conſtituerit, peregiſſetq; facinus, ni rex abſq; omnis humani indicij monitis, benigniore cœleſtium cura compulſus, relictis ocyus pediſſequis, ratem præter ſolitum ſcandere maturauiſſet. Karolum autem antea à cõiuratis in Scaniam tranſmiſſum fuiſſe, ſi fratri propoſitum ex ſententia ceſſiſſet, ad extirpandam regis ſobolem amicorum auxilia contracturum. Sed ne ſic quidem Kanutum propoſito cedere voluiſſe, quod apud Fioniam fruſtra tentatũ, in Scania maiori cum opportunitate conſummare ſperauerit, Waldemarum ad Helſingorum vrbem præcurrere maturando, cumq; cum primum Scaniæ aduectus rate excederet, incautum opprimere moliendo, quem poſt diurna venatiõis exercitia, præmiſſis arbitris eo loci paruula rate corpuſculo tranſire ſolitum, non ignoraret: quã machinationem fortuitis neceſſitatis præſidijs eluſam fuiſſe. Nam ratem quæ regem vehebat cum fortè glaciali impulſu procul à concupito littore detorqueretur, militum eius aduentũ præſtolantium ingenti cohorte exceptam fuiſſe, eamq; manum neceſſitati ſubuenire conatã, cõiuratorũ inſidijs obſtitiſſe. Ita Kanutum & Karolũ bis propoſiti caſſos, loricas quas inuadendi regis gratia ſub tunicis geſtabant hoſpitijs reddidiſſe. Horum autem omniũ admirationem vincere, quod Waldemarus vnius ex coniuratis ſibi perfamiliaris ſuſpectũ minime, ferrũ vitare potuerit. Qui cum regi per rhedam aucupiũ exercenti, ſolitarius comes aurigaq; exiſtere ſoleret, deficientibus coniurationis autoribus, parricidale miniſterium circa ipſum cõprehenſa aue curru delapſus iuuãdi accipitris curam intenta corporis inclinatione tractaret, ſua manu peragendum promiſerat, fortunã tamẽ in tanta tamq; facili inſidiandi materia promiſſis parricidij partibus aditum non dediſſe. Horũ itaq; euentuũ miraculis liquere mortali manu regẽ perire nõ poſſe, cuius ſalutem inter tot exitioſa, arcanaq; pericula, non induſtria humana, ſed cœleſtis protexerit diligentia. Hanc hoſpitũ relationem à rerum admiratione profectam, eremita perinde ac ſi diuinitus dati indicij myſteriũ veneratus, cuidã monachorum rectori ad ſe venienti memori narratiõe replicuit, iuſſo horũ indicandorum gratia ad regẽ tranſitũ non differre. Quibus acceptis rex, cum ex diffinitione locorum, argumentiſq; temporũ, necnon itinerum ſuorũ circunſtantijs fidẽ aſſertis habere cœpiſſet, non minus ſibi ſubſidij Deum in prodendis inſidijs præſtitiſſe, quàm in fruſtrandis tribuiſſet, gratulatus eſt. Cuius rei ignorantia Karolus priſtina adhuc ſecuritate ſuccinctus, ſiue tegendi parricidalis propoſiti calliditate, ſeu peragendi deſperatione, Abſalonem ob cognationis fiduciam petitũ, impetrãdis ſibi à rege prouincialis beneficij adiutorem depoſcit. Quo propinqui preces attẽtius exequente, Waldemarus diſſimulata inſidiarum cognitione, ex fiſco ſuo ſe ſtipendia Karolo ſoluturum promittit, quoad honoris ei impertiendi facultas incideret. Cumq; Roskyldiam veniens in æde Trinitatis optimæ maximæ, morem ſacris geſſiſſet, amotis arbitris Abſalonem adeſſe præcepit: quo ſecum conſidente indicem aduocans, quæ ſibi detulerit iterato exponere iubet. Ille propinquitatis metu qua Abſalon à Kanuti filijs contingebatur eloqui veritus, atq; os rubore perfuſus, aliquandiu plenum hæſitationis ſilentium egit. Cuius taciturnitatis rex ilico cauſam coniectans, hoc, inquit, te metu Abſalonis fides liberat, apud quẽ meæ reſpectum charitatis propriæ neceſſitudinis affectioni præponderare non dubitem. Quo dicto ſenioris vocem verecunda animi hæſitatione torpentem, ad eloquenda quæ iubebantur intrepidam reddidit. Is itaque relationem ab inſi-

inſidiarum principio orſus,cunctaſq; earum partes veris narrationis indicijs proſecutus,hoc non ſuæ ſed alienę cõpertionis fuiſſe teſtatur, rogatum ſe tantum eadem regi referenda curare.Tunc rex eo ſecedere iuſſo,ductis alte ſuſpirijs,priuatim apud Abſalonem queri cœpit, nunquàm ſibi vel cognationis ius, vel beneficentiæ meritum obtentui fore potuiſſe,quo minus malis propinquorum artibus appeteretur. Quorum fraudem ſi diſſimulanter tolerare cæpiſſet, effectum inſidijs præbere poſſe,quæ tam potentum támque ſibi familiarium ſtudijs necterentur.Si vero parum adhuc publicato facinore,ſupplicia de indemnatis ſumere maturaſſet, doliq; notitia à paucioribus ſumpta crudelius in æmulos conſuluiſſet, innoxia capita confictis criminatiõis partibus obruere videretur, inuidiaq; virtutis accenſus,ad communem generis ſui interitum varijs inſimulationis modis exurgere neceſſitudinis euerſor, affiniumq; conſumptor cenſendus. Igitur & patientiam periculoſam,& vltionem ſi præpropera foret,probroſam exiſtere. Ita ſe quẽ vindictę modum apprehendere debeat ignorare,cuius & ignominioſa acceleratio ſit & pernicioſa dilatio. Cæterum inſidiarum periculis patere malle,quàm in autores facinus retorquere, ni mors ſua ad aliorum confeſtim exitium redundaret,quam liberorum ſuorum amicorumq; miſerabilis ſtrages,mox diſcordia ciuilis, ſæuáque exterorum irruptio, ac totius patriæ teterrima vaſtitas inſequeretur. Hæc & conſentanea rex crebris anxijsq; gemitibus proſecutus, quæ maxime ſibi conducant Abſalonem diſpicere iubet. Ille ſe nihil à regis æſtimatione diuerſum perpendere refert,præfatus ipſum ex repentino vindictæ procurſu,non leuius famæ diſpendium quàm ſalutis ex dilatione capturum. Quam ob rem animaduerſionis ius diuino permittendum arbitrio,qui potis ſit inſidias quas eluſerit publicare.Sed neq; rem cuius multitudo conſcia ſit,diutile vulgus latere poſſe. Hortatur deinde corporis ſui cuſtodiam conſuetis comitibus attentius mãdet, iubeatq; nunquam ſibi inermes aſſiſtere,nec magis ſalutem ſuam diurnis eorum officijs,q̃ nocturnis excubijs vallari curet. Sic enim coniuratorum aliquos, ſe proditos ſuſpicantes,repentinum propoſiti indicium edituros. Gratum Waldemaro conſilium fuit. Cuius Roskildiam linquenris Abſalon comitem agens, ſolicitatur à Carolo petitionis ſuæ partes quas nuper apud regem egerit, iterare. Quod exſequente eo,reſpondetur à rege,raram beneficij gratiam eſſe,quod accipiens parricidio penſare ſtudeat. Præterea miram quorundam ingenijs & fallendi pertinaciam,& diſſimulandi ineſſe verſutiam. Se nihilominus cum primum Iutiam introierit,inſidioſo militi munificum futurũ,à quo potentiæ ius in id maxime vulgus affectari non dubitet. Iocunda Carolo promiſſio extitit, quam ſibi per Abſalonem expoſitam impenſiore gratiarum relatione proſequebatur: finxit enim oris hilaritatem, lætitiamq; effuſius prætulit, quam non tam recipiendi beneficij quàm implendi parricidij affectus progenuit,quod ei regię diſſimulationis induſtria ſecuritatis incrementa tribueret. Huic poſtmodum forte materni aui Eskilli per idem tempus à Gallia nauigantis appulſus, vrbem Ripam cum Kanuto fratre petendi cauſam præbuit.Quorum Benedictus quidam ſolo patre germanus,ſed pellice editus,regiæ clientelę fortior quàm fidelior comes, Waldemaro paucis poſt diebus quàm Fioniam ingreſſus fuerat in propatulo prandente,ſiue celandæ fraudis impatientia adductus,ſeu parricidij quod cogitauerat furijs cõcitatus, neglectis epulis cultrum, quem forte prandendi gratia ſumpſerat, compreſſa manu, huc atque illuc actum,varia ancipitiq; verſatione ſtringebat, perinde ac vſum eius ad inferendas plagas agitationis exercitijs prædiſcere cupiens. Interdum ferrum ſinu condebat,detectúmque rurſum digitis inſerebat. Inter hæc aſſidue regem oculis deſtinabat, quibus non minus quàm manui minarum ineſſe videretur. Cuius motibus amentiæ conſentaneis, Waldemarus per ſponſam filij Gerthrudem ob id muliebriter lachrymantem oculos inſerere monitus, Nicolaum qui regiæ menſæ præerat, quàm poterat arcanis nutibus accerſitum, viſum ad inuſitatos Benedicti geſtus obliquare tacite iubet, amotiſq; poſt epulas menſis cæteris ſibi propiorem conſiſtere, prædicti equitis ſi quas moliretur inſidias excepturum. Sed Benedictum tum ipſius regis,tum commilitonum plena ſtuporis contemplatio,

Rara beneficij gratia,quod ſi qui accepit, parricidio recompenſare cupit.

ferrum vaginæ reddere coëgit. Crediderim vero hunc animi æſtum eius præcordijs diuinitus ingeſtum, eodemq́ autore proditum facinus quo prohibitum eſſe. Tum demum Waldemarus neglectum Abſalonis conſilium pœnitentia proſecutus, deuocatis in cubiculum militibus, inter quos & Benedictus aſtabat, rem mœſtam eisq́; perquàm maxime diſpliciturã afferre ſe dixit, quam & prodere triſte ſit, & celare peſtiferum: nec ſe dubitare quin eadem in cõmune delata, amicorũ mẽtes triſtitiæ ſalebris ſit implicatura, tãtoq́; eis plus amaritudinis incuſſura, quanto regem ſuum propenſiore charitatis cultu cõtingerent. Siquidem quorundam conſpirationem de nece ſua habitam, non dubijs coniecturæ rationibus, ſed veris conſciorum indicijs, certisq́; rerum veſtigijs ſibi proditam eſſe, cuius autoribus primam ſalutis ſuæ cuſtodiam credere conſueuerit. Nolle vero ſe eorum declarare vocabula, quod noxios reſipiſcendi inducijs donare, quàm inſimulandi ſtudio obruere mallet. Hortatur deinde maiore cum ſedulitate vallandũ ſe curent, nec vsq̃ gladijs vacui incedentẽ comitari ſuſtineant, ſtipandiq́; officia hactenus per in curiã geſta, deinceps elaborato famulandi ſtudio proſequantur, tantaq́; id ſolicitudine peragant, perinde ac quiuis propriæ ſynceritatis certitudine de aliena ambigere neceſſe habeat. Sed neq; ſe vniuerſos notabiles ducere, de quorũ grege cõplures ad mortem pro ſe excipiendam, ſi res poſceret, paratiſſimos ſciret. Tũc milites mutua fidei æmulatione conſciorũ indicium flagitantes, à perfidis erga regẽ capitibus vindictam ſe exacturos promittunt: neq; aut neceſſitudinis aut familiaritatis gratia temperaturos, quo minus ſanguinis eius cupidos, pœnas quas mererentur perſoluere ſint coacturi. Ad hæc rex referre, fidei ſynceritate contentos, vlteriores indicij partes expetere nõ oportere. Ita militũ preces ab innocẽtiæ conſcientia profectas, plenum moderationis reſponſum ceſſare compulit. At Benedictus coniurationem à conſcijs regi proditam ratus, eumq́; his quos incautos opprimere cuperet, callidis ſimulationis ambagibus veniam polliceri, pleriſq́; militiæ inſignibus relictis, Iutiam qua potuit celeritate petiuit, detectæ factionis nuncio ad Magnum dimiſſo. Ita perfidum eius animum mordax conſcientiæ crimen regiæ manſuetudinis promiſſis fidem habere vetuit. Quę res Magno proxima nocte nauigio Lubecam proficiſcendi, indeq́; Henrici contuberniũ expetendi cauſam præſtitit. Eodem nuncio Kanutus & Carolus per Benedictum accepto, tacite Ripenſium vrbe egreſſi, conſcenſa apud Randruſium naue, præfectum Gothię Birgerum propinquitatis fiducia petiuere. Adeo illos malignæ conſcientiæ vis ſecuritate defectos, ſubito pauore quati coëgit. Quorum profectionem Eskillus, tum propriam, tum nepotum fortunam miſerabilius queſtus, infinitę ęgritudinis moleſtia proſequebatur, ob cuius magnitudinem linguæ debilitate contracta, parum vocalis euaſit. Quem rex ad ſe Wibergi venientem iocunda admodum fronte ſuſcepit, ne quid ſuſpicionis in eius aduentu reponere videretur. Quam regis moderationem pontificis prudentia æquauit. Supplicem enim pro nepotibus vocem mittere non ſuſtinuit, quo magis ſe ab inſidiarum ſuſpicione alienum efficeret, néue eorum culpæ affinis, quos precibus ſeruare cuperet, exiſtimari poſſet, cõſultius arbitrando taciturnitatis argumento malignitatis ſuſpicionẽ vitare, quàm offenſam pro noxijs ſupplicando contrahere. Cui poſtmodum Scaniã profecto, opportuna medicorum induſtria debilitatæ vocis opem redintegrauit. At mentem eius ingenti curarum æſtu obſitam ægritudine vacare nepotum proprio ſpiritu chariorum fortuna paſſa non eſt. Adeo facilius corporis quàm animi diſcrimina vitantur. At Magnus facinoris pudore quam exilij cauſam haberet, Hẽrico pandere veritus, reconciliationis ab ipſo dũtaxat remedia poſtulabat. Ille exulis vota auerſari impium ratus, epiſtola ad Waldemarum tranſmiſſa, conceptæ erga Magnum offenſæ remiſſionem efflagitat. Ad hæc Waldemarus legatione quàm literis reſpondere ſatius ratus, Henricum quem ſtabulo ſuo præpoſuerat, Germanicæ vocis admodum gnarum, in Saxoniam dirigi curat, apud eius ducem Henricum, Magni perfidiam accuſaturum. Quo audito, Magnus rubore in audaciam verſo, quam poterat pertinaciter obiectis ſe affinem negare, & veluti in augmentum innocentiæ duello manũ offerre, eodem acumine diſſimulationẽ amplexus,

Corporis diſcrimina multo facilius euitantur, quàm animi.

quo

quo facinus molitus ſuerat. Refert legatus non ob hoc ſe eò miſſum, vt accuſatiõis partes apud exteros ferro proſequi debeat, ſed vt reum cauſam ſuam ad regis cognitiõem transferre, defenſionemq́; patria lege decretã ſubire moneat. Tum duce, quem defenſionis modũ aduerſum hoc criminationis genus lex Danica ſtatueret, rogãte, penes ferrum purgationis morẽ conſiſtere reſpondit. Tunc Magnus à duce rogatus, an tãtum fiduciæ in innocẽtia ſua reponeret, vt huius experimẽti indicio ſpem defenſionis petere auderet: anceps id genus, nec ſemper miraculo præditum aiebat, quod plerunq; & inſontes damnare, & noxios abſoluere ſoleat, fortuitosq́; maximè experimentorũ euentus habeat: neq; enim diuinam potentiam tanta mortalium cura flagrare, vt quibuſlibet eorũ votis rerũ naturã cedere compellat. Suſpecta pleriſq; reſponſio fuit. Tum duce quam à ſe opem ſperare debeat, qui tãti criminis obiectionẽ patrijs inſtitutis refellere nollet, arctius perquirente, quid ageret incertus, aliquandiu reſponſi cunctationẽ exhibuit. Tandem vlterioris profugi diffidentia adductus, vltrò regem aditurũ ſe dixit, ſi ſibi quemcunq; cauſa exitũ ſortiretur, impunitatis fides daretur. In cuius fiduciæ certitudinem ſtabularius ſponſionis ſuæ pignus offerre cœpit, præfatus capitali crimine damnatis, patriæ legis inſtituto dilabendi inducias tribui, ijſdemq́; è veſtigio ſupplicium irrogari neſas haberi. Qua Magnus oblatione contempta, ſolam Abſalonis fidem ſe pignoris loco recepturũ aſſeruit. Quæ cum rex ex legato cognoſſet, epiſtola duci redditur, qua Magno ſub Abſalonis obtentu, veniendi, diſcedẽdiq́; poteſtas promittitur. Quo euenit vt Abſalõ prius Magnũ hoſpitio exciperet, quàm vllum aduentus eius nuncium à rege ſumpſiſſet, literas quæ pro eiuſdem receptione deſtinabantur nimio feſtinationis ſtudio præcurrentẽ. Quibus tandẽ per regem ſuſceptis ſolicitudinem improuiſi hoſpitis plenis fiduciæ promiſſis diſcutere curæ habuit. Quibus erectus Magnus, plus ſpei in Abſalonis auxilio, quam metus in ſua noxa repoſuit. Quo euenit, vt maiore formidinis parte depoſita, propria repetere non dubitaret, nauigationẽ qua Iutiam petiturus erat, neceſſarijs vſibus inſtructurus. Quippe cauſam apud Auruſiam dicere iubebatur: verum hoc ſecuritatis robur, deprehenſa ſecretorum eius legatio quaſſauit. Siquidẽ binas eius epiſtolas proditionis mandata geſtantes, à publicorum itinerũ obſeruatoribus intercipi cõtigit. Quas cum regi allatas ab intermeantibus expertus fuiſſet, formulam qua ſignatoria vtebatur, proprij ſcribæ negligentia amiſſam confingit. Idq́; nõ ſolum inter ſuos, ſed etiam apud Abſalonẽ ſimulatione proſequi curauit, opiniõem ſerere cupiens, adulterinas epiſtolas à formulæ repertoribus odio ſui fuiſſe compoſitas. Appetente cauſæ dictionis tempore, binis nauigijs inſtructus, Abſalõi Sialandiæ & Scaniæ magnatibus comitato obuius affuit. Quo adito conſcientiæ ſtimulis actus, trepidationem fide maiorem, præteritęq́; vitæ fortitudini indebitã exhibendo, nullis ſe exhortatiõibus vt Iutiã peteret adducendũ iurabat: plus à ſe metus in regis offenſa, q̃ opis in cuiuſpiã patrocinio reponi p̃ſatus. Præterea fortuitam ſigilli ſui amiſſionem cauſatus, æmulorũ commento occaſionẽ ex eiuſdem inuentione nactorũ, inimicas regi literas ſuo nomine confictas aſſeuerabat. Sed Abſalone tametſi criminis acta ab eo confeſſio foret, nihil commiſſum quo minus inuiolatus diſcederet, conſtantius aſſerente, ſociali illum nauigatione proſequitur, plus amici monitis quàm proprio pauori indulgens. Cui rex omni Danica nobilitate ſtipatus, apud villam Wiby ſibi per Abſalonem oblato, menſæ ſacra communicare paſſus non eſt, ne conuiuiã agendo offenſam deponere videretur. Quem die poſtero ad conciõem vocatum, ſuorum in eum benignitate expoſita, maieſtatis reum agere cœpit, pietatem parricidio rependere auidum, quod eius fuga nõ violenter ingeſta, ſed à ſolo conſcientiæ reatu profecta recenter prodiderit. Ad hæc Magnus, ſe non cuiuſpiam delicti, ſed minacis nuncij per Benedictũ accepti impulſu, dilabendi conſiliũ cepiſſe teſtatur, regiæ ſuſpicionis cauſam è lõginquo tutius ſpectaturus. Pręterea mirari ſe, quo pacto rex propinquũ, quem omni familiaritatis iure proſequi conſueuerat, inanium ſuſpicionum ductu perſequi ſuſtineat. Contra rex, hoc eum ingratiorem, quo meritorum ſuorum negligentiorem, aſtruere: & in perfidiæ argumentũ ſupradictas ipſius epiſtolas, quarũ

altera clauſa, altera aperta obſignabatur, in commune proferre: quas etiam per præſentes pontifices circunferri,& an vero Magni ſignaculo obſitæ eſſent, curioſius annotari præcepit. Quod inſpectantibus cunctis, adulterinúq; eſſe negātibus, recitari eas in publico iubet. Aperta Scanienſibus ſcribebatur, regem ſuper complurium oppreſſione calumnians, cunctosq; ad bellum cum eo gerendum exhortans, Magnum repetendæ libertatis autorem habituros. Clauſa ad Kanutū & Karolum eodē quo prior titulo mittebatur, quæ eos res in Scania nouare moneret, Magnumq; idem apud Iutiam facturum promitteret: ſic regem viribus cariturū, maiorum regni prouinciarum auxilijs ad eum commeare prohibitis. Perlectasq; epiſtolas Magnus cum reſponſo excepturus putaretur, indice metus ſilentio vtebatur. Quinetiam tantum ſtuporis animo contraxerat, vt voce quoq; deficeretur, internæ perturbationis notas confuſo oris habitu præ ſe ferēs. Notabilis viri taciturnitas fuit, quæ ne confeſſionis loco duceretur, prudens Abſalonis interuentus effecit, miratu indignum dicentis, ad nouos criminatiōis obiectus hominem defenſionis dubium, pleno meditationis conſilio reſpōdendi officia tardius exhibere, protinusq; eum dandi reſponſi gratia colloquio excedere, & quos velit ex amicis in conſilium trahere iubet. Quo dicto recreatus Magnus, atq; ad ſpem labefactandæ accuſationis erectus, acceptis cōſultationis inducijs, Abſalonem cum Tukone Wendilenſiū antiſtite ſeuocat. Is Tuko patri eius Erico diacōatus obſequijs percharus habitus, deq; eius cliētela ad pontificatū accitus fuerat. Cuius rei grata recordatione Magni charitatem propenſius animo inſitam habebat. Quē multum diuq; ob cogitati ſceleris immanitatē, profectis à dolore conuicijs inſecutus, reſpōdente eo epiſtolas aliena fraude contextas, ſuperuacuū id purgatiōis genus aſtruxit, non ſolum ſcripturæ, ſed & ſtili modū quo ſcriba ipſius Lambertus in dictandis epiſtolis v ti ſoleat, certiſſime recognoſcere præfatus. Cuius affirmationē Abſalone conſentaneis verbis proſequente, tantū Magno deſperationis inceſſit, vt an eos ſibi confeſſionis remedia amplecti liceret, trepide percontaretur. Tum Abſalon tametſi cōfeſſio periculo non careret, ad hanc tamen ante procurrendū quàm de venia actum excuſſumq; foret, negabat, ſuadetq; vti ſtupore depoſito, per ſe vel per amicū in poſterū diem induciarū facultatem audacter efflagitet, firmato animo rem fœlicius expleturus. Quibus admiſſis, rex præſentem nobiliū cateruam veſpere iter ingreſſus, ad Vnnonis locupletiſſimi viri penates ſecum perduxit. In qua profectione Abſalon à Magno admodum æſtuante, quiſnam defenſionis modus obiectis congrueret curioſiore percontatione conſultus, nullā partem probro aut periculo vacuā agebat. Nam nec accuſationē torrerū indicijs ſubnixam refellere promptū, nec purgationis partes detrectare ſyncerum: confeſſionis vero exitū ancipitem fore, quam nulla veniæ certitudo præcurreret. Ita verax reſponſi dator conſultori ignorantiā prætendere, quàm in dubijs certitudinē promittere, fidelius duxit. Tunc Magno omnia ſe veraciter relaturū, ſi veniā confeſſioni tribuendā ſperaret dicente, intrepide eum ſibi ſecreta quæ vellet cōmittere iubet, nullum eorū indicium ad regem ex ſe manaturum præfatus. Tum illo oēm inſidiarum ordinem patefacere cupiente, Abſalon narrationem admittere noluit, ne eam ſacerdotali miniſterio cōfeſſionis loco recipere videretur. Suadet itaq; Sunonem & Esbernum ſecum adhibeat, quos in rebus arcanis tegendis induſtrios ſciat. Quibus admiſſis Abſaloniq; data fide pollicitis, abſq; eius cōniuentia nullam ſe præſentis arcani mentionem acturos. Magnus inſidiarum ſeriem à principio retexere orſus, non ſolum ſe cum his quorū crimen teſtis fuga prodiderat, iure notatum aſſeruit, ſed etiam cōplura ad regis caput pertinentia adhuc eius notitiæ parum indita, apertiſſima confeſſione detexit: Eskillū (Aſceri hic filius erat) & Chriſtiernum patre Suenone natum, eiuſdem culpæ conſcios aſſeuerando, Chriſtierni fratrem Aſcerū cui in templo Lundenſi prima poſt antiſtitē dignitas ceſſerat, cōiurationis conſiliū ſciſſe potius q̃ probaſſe teſtatus. Cōfecto itinere poſtquā opportunū colloquio tempus occurrit, Abſalō cum Sunone & Esberno regē pauliſper ſine arbitris eſſe iuſſum, contemplari cauſæ exitum monet, in qua nec accuſationē actori inſtruere expeditū, nec reo confeſſionem amplecti tutū ducatur,

Qui

Qui ſi indemnatus abſcederet, complures ad innocentiam ſibi decernendam adduceret. Sin confeſſus venia careret, ſimplicitatis exemplo culpæ ſocijs tegendæ eius documentum præberet. Igitur elaborandum vt ſpontanea ab eo confeſſio elici poſſet, quem teſtimonio inſequi promptum non eſſet. In hanc ſententiam perducto rege, & ſe pœnam confeſſioni remittere promittente, cum Magnus poſtera die in concione ab eo quid ſuper reſponſo deliberaſſet interrogatus fuiſſet, à coniuratiōis initio orſus pudore poſthabito, omnem inſidiarum contextū, non ſolum conſcios, ſed etiam loca rerum ac tempora perſtringendo, vera narratiōis ſerie proſequebatur: regem inter tot peruicaciſſimæ artis ambages, non ſorte humana, ſed diuina opera ſeruatū affirmans: ſeq; nō aliud magis mirari quàm quod fraudem tanta familiariū arte compoſitam propitiæ fortunę interuentus eluſerit, hominemq; tot ciuiū dolis petitum caſus incolumē ſeruare potuerit. His dictis, genibus regis ſupplice vultu gemebundus aduoluitur. Quem rex præteritæ amicitiæ verecundia conſurgere iuſſum, ingratæ mentis exprobratiōe coarguit, illius per inſidias opprimendi cupiditate perfuſum, cuius à primæua ætate perpetuā charitatem expertus fuerit: à quo belli Grathici temporibus, non tantum ſpiritum ſibi datum, ſed etiam adiecta poteſtatis incrementa meminerit. Se enim non ſolum propinquitati ſuppliciū remiſiſſe, ſed etiam munificentiam impendiſſe, eum vero cum fidem beneficio debuiſſet, perfidiam rependiſſe. Itaq; meritorū ſuorum obliuionem ab eo tam nequiter actā admirans, nec priſtinæ confeſſionis aſſertione contentus, an ſe per inſidias opprimere cogitaſſet inquirere perſeuerauit. Ille nec animū ſibi nec arma, nihilq; quod tāto facinori attinuit, excepto Dei nutu defuiſſe ſubiunxit. Delectatus rex tam audaci hominis reſponſo, veniā ſe confeſſiōi tribuere, non familiaritatem reſtituere dixit, ne rurſum amicitiæ copia inſidiarū irritamentum exiſteret. Eundem quoq; tacita ad Kanutum Karolúmue mādata habere prohibuit, monitū ne culpam repetere velit, cui diuinam potentiam tam conſtanter obniti perſenſerit. Ille ſe ſi quid tale cōmitteret, vlterioris veniæ remedijs indignum vocare, ne precibus quidem ſalutem deinceps tueri auſurū. Quo rex ſedendi locum repetere iuſſo, protinus Suenonis filium Chriſtiernū quē peracta Magni cauſa, per ignorantiam caſus obtulerat, iracunda admodū accuſatiōe perſequitur. Qui cum ſe conſortis indicio proditū accepiſſet, defenſionis inops confeſſione veniā impetrauit: nec ſolum ſpiritū, verumetiam bonorum omnium incolumitatem aſſecutus eſt, exilio dūtaxat pœnas dare coactus, ne prōptus ad crimen regreſſus ſuppeteret. Ita moderatio manifeſtā militis culpam, extremumq; ſupplicium meritam, proſcriptione inſequi contenta extitit. Taliter exacto conſilio, Magnoq; Fioniā reuerſo, Waldemarus inſulam ferarū gregibus abundantē, more regio prædæ venaticæ vacaturus ingreditur. Quo loci Abſalon & Aſcerus à maximo pontifice Eſkillo ob veniam eius nepotibus conciliandam, quę Magni exemplo ſponderi videbatur, tranſmiſſi, inexorabilem regis animū experti ſunt: à quo demum Aſcerus an coniurationis fautorem egiſſet rogatus, cognitioni ſe quidem affinem, ſed à conſenſu immunem aſſeruit, nec tam odio regis quàm delationis pudore, prodendiq; commiſſi verecundia hæc feciſſe. Quem confeſſionis modum diuturni poſtmodum exilij cauſam habuit. Huius legationis contemptum tam ægre Eſkillus tulit, vt varijs corporis peſtibus contractis, grauibus hyemem morbis exigeret. Qua finita Waldemarus, Daniæ, Suetiæq; primoribus accerſitis, regales filiæ nuptias exornat. Quibus peractis Waldemarum Eſkillus ſecreta allocutione petitū enixe depoſcit, arcani quod ei cōmittere velit intempeſtiuam confeſſionem non arguat. A quo poſtulata ſperare iuſſus, iampridē deponendi pōtificatus allatam ſibi cupidinē dicit, quē tanto oneri imparē ætas viribus defuncta conſtituat: neq; enim in faſtigio ſe, ſed priuatum ac procuratione liberum decedere velle, præteritæ conuerſationis habitum monaſtica mutaturum. Quē cum rex verbis charitatem ſimulantibus propoſito prohiberet, idq; ei ſine Romana autoritate exequendi fas eſſe negaret, habere ſe ſummi pontificis epiſtolas, per quas non ſolum abdicandi honoris licentiam, ſed etiam transferendi in quem vellet poteſtatem acceperit, teſtatus eſt: huc accedere quod ſe Romanæ legationis

Eſkillus propter ætatem ingraueſcentem pontificatu depoſito, monachatum profitetur.

officio fungentē, ne ſedes ſucceſſore vacua habeatur, ſubrogationis curā exhibere par ſit. Quod dictū rex, Aſcerum ab eo pontificem adoptari ratus, ſuſpiciōe inſequi cœpit, nec dubius Kanutū & Karolū ſi quid vlterius aduerſum ſe conati forent, multū ab auo viriū contracturos. Cum diu verbis amicitiā præferentibus egiſſet, ad poſtremum votis eius annuere ſe dixit, quod Romanæ ſententiæ decreto obuiā ire nequeat, penes quā publicæ religionis norma conſiſtat. Tum Eskillus honoris abdicationē contractorū pontificū frequentia celebrari magni æſtimās, profectutū ab vrbe regem precari inſtitit, vti ipſos exacto menſe ſecum reducat, quos non ſolum ſuæ renunciatiōi, verumetiam noui antiſtitis creationi intereſſe expediat. Quā rem prorſus ſilentio dignā exiſtere, ne cognita quenq̄ electiōis metu dilabi cogeret. Quo conceſſo ſtatā interim ſolennemq; populariū concionem ingreſſus, docet quantā ſubditorū charitatem faſtigio functus exhibuerit, quāq; beneuolo ſtudio merita ſua publicus eorū fauor penſauerit. Iam vero ſibi re pontificali cedere in animo eſſe, cuius adminiſtratiōi ſupremę ætatis ſuę habitū diſſidere conſpiciat, ideoq; ſe eorū curam quam hactenus plenis pietatis officijs geſſerit, diuino mandare præſidio, cunctisq; ſibi militiæ fide deuinctis huiuſce generis nexū remittere: ſuper hæc omnia alienis delictis veniā dare, proprijs petere, vniuerſos etiam diſceſſum ſuū pijs precibus proſequi, votisq; pro ſe excubare precatur, parem ſe eis dignationem repenſurum pollicitus. Adeo autem miſerabiliter in concione egit, vt eam lachrymis ſuffuſam dimitteret. Qua ſoluta, Abſalonem Sialandia redeūtem, miſſis quibus exciperetur equis, penatum ſuorum hoſpitio vti compulit. A quo quid ita plebem mœſtitia affeciſſet rogatus, tum ſeniū ſuum, tum exilium nepotum, dignitatis ſibi patriæq; faſtidium afferre reſpondit. Huc accedere voti religionem qua ſe dudum Bernardo Claraualleſi pontificatu vltrò ceſſurum, priuatamq; vitam & honoribus defunctam acturū ſpopōderit. Die poſtero cum prædicti prouinciarum antiſtites in ædem Laurētij matutine coiſſent, ornamenta ſacrarij armamentario egeri, conſpectuiq; ſubijci iubet, quantum veteri altarium cultui, priſtinoq; ſacrorū ſplendori noua ac religioſa liberalitate adiecerit, in propatulo oſtendere cupiens. Quibus prolatis, voce ſuſpirijs permixta, quantis charitatis impendijs pro ſubditorum pace ac ſtabilitate excubuerit, quot ærumnis, quot periculis obſitum omne pontificatus ſui tempus exegerit, edocet. Quem ob hoc ſe deponere ſtatuiſſe, quod ætatis ſuæ magnitudinē vlteriori eius functioni inhabilem ſentiat. Cuius orationem rex reſpōdendi officio ſubſecutus, eum tametſi crebras cum regibus ſimultates geſſiſſet, pontificis partes laudabiliter executum affirmat. Suæ vero ſententiæ reſignatiōis eius propoſitū non placere, cui iam eò ætatis peruentū ſit, vt malignitatis vltra notari non debeat. Deinde eum proprio motu, an ſuo cōpulſu paſtoris officiū detrectaret, fateri iubet. Tunc Eskillus directis in aram manibus, iurare & præſentia ſacra teſtari ſe non odio regis, aut vllius iniuriæ ex eo receptæ violentia, ſed perituri honoris faſtidio, perpetuiq; ſtudio huc propoſiti eſſe perductum. Grata regi reſponſio fuit, cupienti vera pontificis aſſertione, calumniæ ſuſpicionem vitare. Rogat deinde, an vnquam regia ſeueritate pœnas ab his exigere ſuperſediſſet, aduerſum quos ille pōtificalem cenſuram prior diſtringendam curaſſet. Quo nihil tale eum egiſſe fatente, graui metu liberatum ſe dixit, veritum ne ſubita antiſtitis abdicatio, occultam apud cōplures ſibi notam crearet. Romani deinde pontificis epiſtola, ſine cuius nutu rex dignitatem ab ipſo deponendam negabat, in commune relegenda profertur. Ea ſcribebatur, Romanum antiſtitem Lundenſi pontificalis miniſterij laxationē petenti, quod eum huic muneri perutilē ſciſſet hactenus repugnaſſe, nunc vero precum eius perſeuerantia ſuperatum, ætati ipſius aſſiduoq; languori petitæ rei licentiam detuliſſe. Cuius autoritati rege refragādum negante, ſua ſede exurgens, virgam annulumq; præcipua pōtificalis ſacerdotij inſignia altario imponēs, perfectam ſui muneris abdicationem agere proteſtatus eſt. Cuius facti miſeratione lachrymę aſtantibus obortæ, ſuſpirijsq;, murmuris inſtar reddentibus, ædes repleta. Igitur Eskillus, qui regni clerum excuſſius noſſet, ſedis à ſe relictæ ſucceſſorem à rege circunſpicere rogatus: comprobata monitoris induſtria, aliam Romanæ dignitatis

gnitatis

gnitatis epiſtolam explicat, qua ſibi legationis habenas tenenti, ſubrogandi antiſtitis arbitrium mandabatur. Ea perlecta, poteſtatem quã ſibi indulgentia Romana detulerat, ad eos quibus eligendi ius eſſe conſuerit transferre ſe dixit, quod vltro iure ſuo cedere quàm alienũ offendere malit, ne eccleſiam pro cuius maieſtate tuẽda ſemper excubuerit, cõſueto libertatis beneficio fraudare videretur. Tũc iiſdem regi vti conſiliũ ſuum exponeret, obſecrãtibus, regeq; cleri poſtulationẽ ſub plebis nomine, cuius ſe partibus proloqui referebat, conſentaneis precibus proſequente, ſententiam ſuam inter diuinam humanamq; charitatem fluctuari aſſeruit, quarum alteram tacendo, alteram loquendo offendere poſſet. Dei nanq; mentem exaſperaturum ſe eſſe, ſi illius quem huic maxime regimini idoneũ ſciſſet, indicem agere ſuperſediſſet. Si vero hominem huius officij gnarum, pontificiſq; partes alibi laudabiliter executum, ſed & pro patria difficilia audere ſolitũ nuncuparet, familiaris & propinqui gratiam violaret, quem huius honoris oblationem auerſari non dubitet. Tunc cuncti quiſnam ab eo deſtinaretur animo perpendentes, ſolam vocabuli certitudinem flagitant. Erille Roskildenſem, inquit, antiſtitem mihi propinquitate, vobis opiniõe notũ deſigno. Igitur compluribus bene eccleſiæ conſultum acclamantibus, exurgens Abſalon maiorem hunc faſcẽ quàm vt humeris ſuis imponi debeat, refert: nullo ſe pacto ad deferendam eccleſiam adduci præfatus, quam anguſtiſſimis rei Danicæ temporibus ſuſceptam, ad eminentem fortunæ habitum ſumma animi corporiſq; fatigatiõe perduxerit, cuiuſq; non ſolum externũ hoſtem armis ſubmouerit, ſed etiam veterem atq; hæreditariam paupertatem fœlicibus opum incremẽtis mutauerit. Tum ij quibus ſuffragandi ius erat ab Eskillo taciturnæ hæſitationis increpiti, & cuinam officij ſui partes cedere vellent rogati, paribus in Abſalonẽ votis pronunciant, adeoq; concordes ſuffragiorũ voces miſere, vt nihil in his diuerſum aut dubiũ reperires. Nec oris officio contenti, manu cõprehenſum ad ſedem quàm ei voce detulerant, vi pertrahere conantur. Nam primus Eskillus iniectæ in eum dexteræ, exẽplo cæteris idem audendi fiduciã tribuere videbatur. Qui etiam vt mos eſt concinere exorſi, celebrẽ electionis concordiã decoro pſallendi officio proſequuntur. Quorũ plenum venerationis concentũ populus ingenti plauſu tripudians, ſacro cãtilenæ genere æmulabatur, glorioſis clericorũ vocibus aliquid honorificæ modulatiõis adijcere geſtiendo, perſonantibus alijs, deformem ſibi taciturnitatẽ exiſtimãs. Adeo in eligendo eo tota multitudo vnam beneuolæ ſuffragationis vocem habuit. Ille vero trahenti ſe turbæ ſummis corporis viribus obluctatus, cõplures robuſtiore impulſu præcipites humũ petere coëgit. Ab iiſdẽ quoq; exuuię renitenti detractæ, iamq; res ad vim & rixam vſq; progreſſa, permixtos ſtrepitu cantus exaudiri non patiebatur. Igitur Abſalon ad ſedem pontificali faſtigio conſecratam, pia plebis violentia perductus, in ea collocari paſſus non eſt, ne vlla ex parte cogentibus aſſentiri putaretur.

Abſalon epiſcopatum communibus populi votis oblatum renuit.

Quam ob rem prius ab Eskillo, mox à Waldemaro oblati ſibi diuinitus honoris ornamenta amplecti rogatus, ne præſentis eccleſię maieſtatem nouo & inaudito contemptu perfunderet, impetrata loquendi copia, ad appellãdi officium procurrit. Cumq; precibus obſecuturus putaretur, validiſſimum repugnationi ſuæ tutamentũ adiecit. Rapuiſſet alius oblatæ dignitatis beneficium, auideq; ſe tanti ſacerdotij tribunalibus ingeſſiſſet. Nicolaus Roskildẽſis chori ſenior, ſuper irrogata antiſtitis violentia parem appellationis vocem edere cũctatus non eſt. Tum Eskillus aliquanto concuſſior, certiſſime ſe ſuffragatorum partibus affuturum dicebat, ſenſurum Abſalonem ſua an illius vota plus momenti Romæ ſint habitura. Hinc miſſę ſtudiũ datur. Qua pcelebrata, benedictiõnẽ Eskillus Abſalonis miniſterio præſtari præcepit. Hac vſurpatiõe eum electionis aſſenſorem efficere geſtiendo, ſe iam cunctis põtificatus partibus defunctum, huic miniſterio cõgruentia amplius exequi non oportere pręfatus. Quem Abſalon tametſi põtificalia depoſuerit, legationis tamen iure benedicendi prærogatiuam retinere dicebat, neq; ad inferioris potentiæ viros, debitum faſtigio ſuo munus relegare debere. Ea Abſalonis verecundia, ſenem voti cupidũ, neglectæ dignitatis ſuæ meminiſſe coëgit. Alio quoq; moderationis genere, repugnationis eius perſeuerantiam

idem labefactare tentauit. Siquidē in cubiculū deuocatum cum precibus perflectere non poſſet, genibus nixus plenis ſupplicationis lachrymis aggredi conatus eſt. Profectu vacuus, tertium irritamenti modū quo electi mentem ad ſuam ſententiam adduceret excogitauit, incertū relinquens, maior in cogente an reſiſtente perſeuerantiæ conatus extiterit. Siquidem equites ſuos numero & amplitudine inſignes ad eum direxit, militari fide ſe eius partibus obligaturos. Quorum Abſalon famulatum repudians, ſe prorſus in honorem eorū obſequijs dignum conſenſurum negabat. Qua demū conſtantia euictus Eskillus, ne ſuppellectilis quam eccleſię relinquere ſtatuiſſet obſcurior depoſitio foret, eūdem in arcanā veſtibuli partem abductum inſtantius hortari cœpit, vti ſaltem oculis eā ſubijcere dignaretur. Sed & hanc quoq; ſollicitationis partem ſuperiorū victor mire contēpſit, ne qui glorię tentamenta calcaſſet, auaritiæ irritamentis ſuccumberet. Quamobrem Eskillus ira accendi creditus, minus ſe bonorum quàm cogitauerit, inquit, ſacris atq; domeſticis vſibus relicturum, ipſumq́; tam ſtolidæ pertinaciæ quandoq; damna ſenſurum. Aureo deinde poculo regē Abſalonemq́; ſimili muneratus eſt. Præterea neminem ex amicis indonatū reliquit, apud patriam ſibi præclara liberalitatis monumenta creare cupiens. Varia quoq; membrorū debilitate perſtrictus, ad poſtremum etiam igne (quem ſacrū vocant) quadam corporis parte reſperſus abſcedere maturauit, perinde ac diuinitus iniecti ſibi ſupplicij cruciamenta ſortitus. Quē cum Abſalon Scania excedentem caſtelli ſui hoſpitio excepiſſet, ſeq́; tanto pedum frigore teneri vt noctu quietem capere non poſſet conquerentem audiret, calidum laterculum ciſtula crebris foraminibus diſtincta incluſum plantis applicuit, eoq́; fomenti genere præfrigido ſeni patientem quietis calorem reſtituit. Cuius medicamenti beneficium hoc Eskillo gratius fuit, quod ab artificis charitate, non ſcientia aut profeſſione manauit. Qui cum Abſalōis nauigio, comitatuq́; Sleſuicum perlatus fuiſſet, cyphū argenteum ab eodem ſibi pro munere oblatum ſuſcipere recuſauit, pręfatus ſe deinceps nullum inſignium vaſorū vſum habiturum. Idem cum regem Sleſuicenſi in ponte obuium conueniſſet, ita corporis debilitate ſolutus eſt, vt à pleriſq; exanimis putaretur. Recreatus tandem, fretumq́; rate tranſgreſſus, ac præſentes benignius exoſculatus, inter flebiles amicorum voces plorabundus, & ipſe curriculo per Abſalōem procurato, cum prorſus equitandi impatiens foret, quo mollius veheretur, imponitur. Cuius flentis diſceſſum amicorū turba ipſum vlterius non viſura perinde ac funus lachrymis proſecuta eſt. Poſt hæc regis legati cum Lundenſibus, cogendi Abſalonis gratia Romam mittūtur. Qui primū Clareuallū profecti, reperti illic Eskilli epiſtolā, cuius ea tempeſtate non mediocris apud curiam fauor vigebat, in adiumentū ſuę petitionis accipiunt. Nec minus Abſalon ac Roskildenſes legationibus curiā fatigant, electioni quam Lundenſes confirmatū peragebant, plenis reclamationis ſententijs obnitentes. Interea proceribus apud Roskildiā paſchali tempore feriatis, conuiuioq́; per ſummā omniū hilaritatem exacto, per Thordonem Lundenſium pręfectum regi ſignificatū eſt, Thormetū quendam Magni nunciū nuper Gothia reuerſum, tanto itinere Scaniā eſſe tranſgreſſum, vt captionem celeritate vitauerit. Cuius occupādi gratia Beltenſem tranſitū inſidijs eſſe vallandū, quem ab eo ocyus adiri ambiguū non ſit. Rogatum ſuper his Magnū, præſidiūq́; negationis amplecti conatum, rex tuto fateri poſſe promittit. Ille ſumma cum diſſimulatiōe obiectorum fidem leuare, ſi quid huiuſmodi compertum foret vlteriorē ſibi veniā negari precatus. Rex negatorum incredulus, Adulfo cuidā inſignis fidei ſed clericalis conditionis, quod propter Belticū littus habitaret, obſeruatiōis negocium mandat per ſatellites ad eum directos, cultus & corporis notis, quibus prædictus Magni nuncius dinoſceretur, expreſſis. Taliter captus Thormerus, ac coram rege ſuper mandatis, quorum eſſet gerulus, perquiſitus, poſt diutinæ negationis ambages quæſtionis metu creditæ ſibi ſecreta detexit, lignum compactile, quale more Danico inter amicos ſigilli vim obtinet, à ſe epiſtolæ loco geſtari confeſſus, cuius dimidium à Kanuto & Karolo perinde ac ſyngraphus haberetur. Cuius nequitiam rex vinculis multare contentus, Abſalonis eum cuſtodiæ tradit. Igitur per

Nico-

Nicolaum ſtabuli ſui prępoſitum Fionienſium militũ eum ſequi iuſſorum auxilijs ſuccinctum, Magnum perinde ac denuo ſibi inſidioſum, pœnamq́; perfidia meritum capiendum curat. Qui in cubiculo nocte concubia circumuentus, dum priſtinæ virtutis immemor ſalutem latebris non armis circunſpicit, poſt aulea repertus abſtrahitur. Ita neſcias miſeriorẽ eum deformitas captionis, an captio ipſa reddiderit. Oblatus regi cum ſuper inſidiarum conſilio rogaretur, aliquãdiu obiectis ſe affinem negabat. Tandẽ conuincentibus eum captiui indicijs, diſſimulatiõisq́; materia non ſuppetente, confeſſione crimen aperuit. Cuius mentem rubor neſcio magis an ſupplicij metus afflixerit. Hunc rex ad vrbem Laterenſem miſſum, Thorberniq́; cuſtodię traditum, carcere quàm morte mulctare maluit. Per idem tempus Sclauorum piratę ſpoliatis Waldemari legatis, nauigiũ muneribus eidem à ſocero tranſmiſſis onuſtum cepere. Cuius repoſcendi gratia nuncijs ab eodem miſſis, ſuperbe reſponſum dedere. Qua iniuria Waldemarus, vt par erat, accẽſus, Henricum in ſocietatẽ vltionis ſollicitat, Rugianisq́; quod hoſtilium locorũ gnari eſſent, in commilitiũ euocatis, per Suinam inuectus, Iulinũ oppidum incolarũ fuga deſertum incendio tentat, Henrico Diminũ obſidione cõplexo. Qui cũ expugnationem dubiam difficilemq́; animaduerteret, amnẽ qui caſtra ſua a mœnibus diuidebat, tranſuerſo deductum alueo, remotiore curſu vrbẽ præterlabi coëgit. Quo facto hoſtiũ muris ſummam deſenſionis opem conciliauit, præſidiũ eius pro oppugnatione molitus. Ea re effectum eſt, vt actam æſtate obſidionem autumno inglorius ſolueret. Cuius diſceſſionem fortuitum vrbis incendium ſubſecutum eſt, ſuis viribus tribuente fortuna, quod Saxõicis deferre dignata nõ fuerat. Eadem benigniore Danos lumine contemplata, eorundẽ miniſterio Cozcoã vrbem conflagrare permiſit: indigenas vero metu palantes, ad loca paludibus obſita virium inopia confugere coëgit. Quod Abſalon captiui cuiusdã cum fratre minore, coniugeq́; & liberis cõprehenſi indicio expertus, rogare eum cœpit, an ſuã ſuorumq́; libertatem latentiũ ciuium proditiõe mercari cuperet. Ille conditionẽ cupide pactus, ſeipſum terreſtribus copijs petendã, paludem cincturum, fratrem vero nauigaturis ducem promittit. Sic enim Sclauos ancipiti fuga implicitos, nũquam dilabendi materiam habituros. Ea palus à ſuperiore per anguſtum amnis diſcrimen abrupta, minoribus dunraxat acceſſa nauigijs erat. Quibus dum Abſalon eam peteret, à captiuo errorem ſimulãte ductũ minis extorſit, ſaltumq́; meditantis ceruici nexum inferri præcepit. Multi in eum ex Sclauis dum cimbis fugã capeſſunt, incidunt. Armenta ab ijſdem inter mare paludemq́; coacta, à Sialandẽſibus capta, ac per totum exercitum diſtribui curata ſunt. Quæ res ei plus inuidię apud ſocios quàm gloriæ quæſiuit, quod ab vniuerſis capiendum erat, à ſolis Sialandenſibus occupari dicentes. Quo paludem egreſſo, quidam ex nautis penilantioris linguæ ducem ſupplicio dignum per iocum dixere: quod cum nauigationẽ præmonſtrare deberet, ignorantiam finxerit, promiſſumq́; ſuum ſecutos ſimulato errore fallendos curauerit. Ille ludibrijs pro ſerio ductis, laqueo deſtinari ſe ratus, dum aquam è ſtagno tanquam munditiarum gratia peteret, vltro præcipitato corpore profundum inſiluit, anticipare fatum, quàm expectare præoptãs. Qua temeritate dubium reliquit, perierit ne, an ſub vndis ſaluus enauerit. Quibus rurſum, vt fieri ſolet, euomitis, reſtim quam collo innexam habebat, manibus ne per eam attraheretur, complicandam curabat. Merſus denuo, viſentes eadẽ qua prius ambiguitate cõpleuit. Sed corpore eius tandẽ exanimi reperto, dubietatis quieuit contentio. In tantum autẽ illic exercitus noſter captiui pecoris gregibus abũdabat, vt in ijſdem agendis quotidiana paſtorum opera vteretur. Quorum diſcurſum periculo vacuum, generalis earundem partium vaſtitas efficiebat: quam tanta incendiorum vis pepererat, vt hirundines quoq́; tectis quibus habitare cõſueuerant orbatæ, gubernaculis nauiũ ac protis fœtum procreaturæ nidos affigerẽt, domiciliorum vſum ab hoſtibus mutuantes. Poſt hæc rex Henricum diutina Diminẽſium obſidione ſuſpenſum alloquio petiturus, terreſtri itinere arrepto, vrbẽ Cozcoam à nemine defenſam igni implicitã reliquit: cuius ꝓceſſum rũ amnis cuiuſdam profunditate inſignis, tum vlteriorũ locorũ difficultas indicata cohibuit.

Hinc regi in Caminenſium prouinciam tranſitus fuit,quam rurali magis populatione,quàm vlla munimentorum oppugnatione permenſus,Camino duntaxat inaniter attentato,nauigia quîs captiuum pecus veheret prędenda curauit. Hæc tam vber pecoris,opportunaq́; commeatibus erat,vt exercitum noſtrũ bimeſtri edulio aleret. Legatione deinde ad Henricum miſſa,præſenti militiæ finem imponere iubet,illo obſidionem quam fruſtra geſſerit,ocyus ſoluturo. Quibus reſponſis acceptis,interiacentia quæq; partim ferro, partim igni adortus,per ſummam hoſtilis rei populationem Walagoſtum accedit. Quo viſo Walagoſtenſes Zuliſtro duce extremam pontis ſui partem conuellere cœperunt, ne quis hoſtium per eũ irrumperet,inhibituri. Cuius fragmentis pauci ex noſtris perinde ac ſcalis vtentes,adminiculantibus ſocijs aſcenſu obtento, hoſtium vrbe exilientium irruptiõe petuntur. Quibus ob paucitatem reſiſtere nequeuntibus, Hemmingo excepto, omnes ceſſere. Abſalonis hic armiger erat,leuibus armis inſtructus,ad diſcrimina ſubeunda promptiſſimus, ſemperq́; ſe periculis immergere ſolitus. Qui dum ſe paruulo pedis regreſſu vrgentibus ſubtrahit, talis gladij quo cinctus erat longitudine offenſis,ſupinus concidit. Quo lapſu plus glorię quàm incommodi expertus eſt. Nam inter crebras hoſtium haſtas,quibus acerrime petebatur, non tam ſuo quàm fortunæ clypeo protectus,vt primum genibus ſe excipere potuit,diſtricto ferro propiorum tibias appetiuit. Quibus pauliſper cedere compulſis, ſublimis deſilijt,ſociorumq́; tandem ex pudore fortitudinem capientium accurſu petitus,oppugnatores vrbem repetere coëgit. Ita ad ſuos regreſſus,ac toto corpore integer repertus,admirationi viſentibus fuit. Igitur nõ ſolum fortitudini ipſius,ſed etiam fortunæ veneratio tributa eſt. Ea tempeſtate Romani ſchiſmatis cõtrouerſia aſtipulante Cæſare Federico pertinaciſſimo Germanorum errore compluribus annorum curriculis alita,veri pontificis Alexandri pedibus proculcata,ſuccubuit,diuiduumq́; eccleſiæ ſtatum catholicæ concordiæ vinculũ colligauit. Quo in tempore regis,Lundenſiumq́;,nec non Abſalonis legati Roma regreſſi,læto patriam nuncio compleuerunt. Qui tameſi diuerſas atq́; contrarias res petitione cõplexi viderentur, ea tamen Romani põtificis induſtria ſunt excepti,vt pars vtraq; ſibi pro votis conſultum gauderet. Nam & Abſaloni Lundenſem pontificatũ aſſumere iuſſum,& Roskildenſem adminiſtrare permiſſum. Ita geminum eccleſiæ regimen in eius ius ditionemq́; conceſſit,alterum pręcepto,alterum indulgentia ſortientis. O nouam & inauditam curiæ munificentiam. Recuſanti pallium ingeſtum eſt,inſigneq́; quod petentibus ægre præſtari ſolet,repugnanti violenter imprimitur. Dignos humeros,quibus tam præclarum onus imponeretur. Veniens ſiquidem Romanorum legatus Galandus, Lundenſi clero Roskildiam euocato, præſentem Abſalonem non ſolum literarum recitatione quæ eum electioni parẽre iubebant, ſed etiam anathematis comminatione, quo ſe aduerſum eum (ſi repugnare perſeueraſſet) vſurum dicebat,electoribus aſſentiri, fidemq́; obeditiõis ſolenniter ab ijſdem recipere coëgit. Quem poſtmodum Lũdenſi in templo,pallio quod attulerat muneratus,die poſtero Ripenſium electum Homerum religioſo eius miniſterio pontificem conſecrari conſpexit. Ita legatione ſynceriſſime atq; integerrime geſta,hybernis exactis Romam reuertit.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI DECIMIQVARTI FINIS.

ALBER-

SAXONIS GRAMMATICI HISTORIÆ DANORVM LIBER DECIMVSQVINTVS.

POst hæc rex nondum vltionis in rerum ſuarum raptores ſatietatem adeptus, expeditione eam petere ſtatuit. Quam dum ſeptentrionalibus Iutis ſuperſedere iuſſis, auſtrales immenſo ventorum flatu peterent, Sleſuicenſium antiſtes Fredericus perfectiſſimum honeſtatis ſpecimen, dum veli magnitudine eximiam aurarum molem, intolerabilesq; nauigationi Notos complectitur, defecta gubernaculo puppe cum omnibus penè ſocijs periclitatus, contractæ claſſis animos ingenti luctus acerbitate confecit. Cuius fato minus triſte non fuit, quod ſociorum cadaueribus vltro repertis, ſolũ eius corpus impenſius perquiſitũ, ante ſpiritus ſancti ſolenne deprehendi non potuit. Cuius tempore Sialandico littori appulſum nõ odore triſte, nec aſpectu deforme compertum eſt prorſus, vt corruptela vacuum exiſtimares. Quo integritatis habitu, ſanctitatem viri diuinitus declaratã crediderim. Nec minus veneratu dignũ, quod idem fruſtra ab amicis quæſitus, eius potiſſimum feſtum corporis ſui repertione clareſcere voluit, cui peculiaris cultus officio honorem habere cõſueuerat. Tum vero inſignis Abſalonis gemitus erat, præcordialis amici caſum lugẽtis. Rex copijs apud Falſtriã obuius, vocata maiorũ conciõe, prouiſum ſibi, inquit, paruula manu magnas hoſtiũ copias non laceſſere, eam militiæ conditionem habenti, cui plurimum gloriæ vel opprobrij debeatur. Quam ob rem ſe potius Abſaloni, Kanutoq; filio expeditionis ſummam cõmittere: ſi bene rem gererent, aliquantulum laudis: ſi male, parum vituperij relaturis. Illi iuſſib. celeriter obſequuti, Rugianorũ etiam claſſe quanta ſubito contrahi poterat adiuti, inceſſata nauigatione Oſtroznam accedunt, in occupando hoſte non minus celeritate quàm audacia vſuri. Quorũ tam latens improuiſaq; irruptio extitit, vt pleroſq; Sclauorum domi inopinatos opprimerent, prouinciamq; penitus incautam vaſtaſſent, ni incendio demum ab inertioribus edito proderentur: illic binis forte Sclauis nauigio fugã quærentibus, cum alterũ à Gerimaro teli iactu proſtratũ reliquus vlciſci cuperet, cognito quod Rugianorũ ducem appeteret, telo verecundius abiecto dilabitur. Tanta apud hanc gentem viris in faſtigio poſitis veneratio pẽditur. Interea claſſis per Penum amnem allapſa, equis quos inter paſcua reperit captis, Walagoſtũ progreditur. Cuius ponte diſiecto, tranſituq; obſtaculis vacuefacto, propter mœnia anchoras iacit, oppidanis imperata adhuc tormenta tractantibus. Eadem obſidionis faſtidijs nauigationis diſpendia anteponẽs, tam vagum ſparſumq; militiæ genus ſecuta eſt, vt hoſtibus errore ludificatis, vbinam maxime ſua tueri deberent, incertũ relinquerent. Siquidẽ euitatis locis in quibus eos obuios habebat, defenſoribus vacua petebat, quibus eadem accedẽtibus ex conſulto cedebat, & ad partes præſidio carẽtes militiam transferebat. Et ne vlla negotiorũ intermiſſio foret, peditibus remigio noctes, ſomno dies exigere: equitibus vero nocturnã requiem diurnis militiæ laboribus rependere, conſtitutũ. Aduerſum quem excurſationis modũ Bogiſzlauus & Kazimarus nihil in armis remedij ducẽtes, animaduerſo patriæ vaſtitatem noſtrorum non minus agilitate quàm viribus inchoatã ſuo ductu propulſare non poſſe, emendæ pacis conſilium capiunt, quorum arma ferre non poſſent amicitiam mercaturi. Quibus acceſſis, eorum ſe viribus impares confeſſi, præſentium finium iacturam inter damna ducere non ſimulant, ampliſſima Pomeraniæ deſerta nouis ſedibus complexuri. Ad hæc Nicolaus Falſtricus in riſum ſolutus, ſiniſtre eos patriæ conſulere dixit, cuius inferiora Danis, ſuperiora Polanis, finitimorum manu huc atque illuc iactati cedere cogerentur.

Quo dicto patriæ ſalutem circunſpicere moniti, centum libris nummûm Abſaloni, quód penes eum expeditionis arbitrium eſſet, totidemq; Kanuto promiſſis, legatorum à ſe captorum dimiſſionem cum duobus millibus talētûm, qua ſumma rapinam regi inflictam rependere pollicentur. Ad hæc Abſalon reſponſum morarus, ſeductis maioribus, offerri conditiones ab hoſte dixit: quarum vſus perniciofus patriæ, ſi gratus: contemptus vero commodior quàm charior eſſet futurus. Siquidem pecuniam regi, pacem ciuibus, captiuis miſſionem, pacti nomine lucri, fauori quàm vtilitati propius emolumentum eſſe. Iiſdem vero pro nihilo ductis, à bello non recedere ſaluberrimum. Iam enim Sclauorum vires eò tenuitatis eſſe redactas, vt ſi pax deſit, deditionem ſequi neceſſe habeant. Ita ſe ſuis bellū an pacem probent, deligendum relinquere, ne alieno conſilio prætenito, proprium auđcter ſecutus videatur. Reſpondetur, ei potiſſimum parti ſtudendum, qua publicus fauor poſſit acquiri. Hac ſociorum ſententia Abſalon vti compulſus, ne anxiam regis expectationem inopinata reditus ſui celeritate concuteret, ab Esberno ſe præcurri iubet, ſpecioſum geſtorum nuncium perlaturo. Qui propter Hythim inſulam tempeſtatum aduerſitate coercitus, non ante tempeſtiuum profectioni cœlum ſortitus eſt, quàm Abſalon receptis obſidibus, eiuſdem venti beneficio allaberetur, cuius præcelerandi gratia nauigationem impenſius conficiebat. Qua forte rex inter venandum conſpecta, præproperum poſteræ claſſis reditū admiratus, fugam ſuis iniectam credebat. Quam ſollicitudinem falſo contractam, cognitis ex Esberno rebus, eſtuſiore gaudio permutauit, vtilius pace bellum confeſſus. Quem etiam hoſpitio benigniſſime exceptū plenis hilaritatis officijs proſecutus eſt. Die poſtero claſſem non ſolum impenſioribus verbis laudatā, verumetiam oſculis honoratam dimittit. Quo poſtmodū apud Iuriam diuerſante, Kanutus & Karolus petulantiore manu q̃ validiore delecta, Hallādiam adorti, exilij proprio ſcelere contracti ſuppliciū à patria ſumere conabantur. Qui dum Hallandenſiū multitudine, quam ſibi ſauturam ſperauerant, repellerentur, fatum fugæ anteponentes, propter nemus, quod Hallādiam à Gothia ſecernit, aciem ordinant. Vbi infœlicibus auſpicijs præliati, graues tentatæ patriæ pœnas dedere. Nam Kanutus crebris vulneribus exceptus, ab agreſtibus captus, eundem quem Magnus carcerem expertus eſt, ſupplicij ſocium ſortitus, quem facinoris conſortem habuerat. Karolus mortifico vulnere obrutus, paruulo viæ exceſſu petito, ſortem ſpiritum inter molles arborum frondes depoſuit, fœlicior obitu quàm frater vita. Quorū patrimonium Waldemarus, lege quæ patriæ reos omnibus bonis damnat, adeptus, inſperata opum incrementa contraxit. Igitur Karoli corpus putre poſtmodum ab indigenis repertum documento fore potuit, aliena faſtigia cum propriæ contemptu fortunæ concupiſcenda non eſſe. Poſt hæc Henricus ob exercitum Cæſari aduerſum Italos negatum, grauem bello offenſam expertus, eum tantæ rei molem viribus ſuis maiorem cerneret, Waldemarum ſibi obuium crebris nūcijs euocatum, pertranſito ponte cuius nunquam antea dimidium excedere conſueuerat, per ſummam mutuę fidei exhortationem obnixa auxilij petitione ſollicitat. Adeo ſuperbiæ neceſſitas imperat, faſtusq; infortunio domatur. Ad quod rex ſe nullo fidei debito compelli præfatus, amicitiæ tamen quam olim cum eo iunxerit, ſi monitis ſuis obtemperatum foret: affuturum promittit. Igitur Henrico quænam hæc eſſent cognoſcete cupiente: cum terrenum, inquit, imperatorem attentare inter ardua ducatur, multo cœleſtem laceſſere perlculoſius, qui proprio nutu ꝑter humanū adminiculū, proſpera vel aduerſa afferre mortalibus poſſit. Quem ſi Henricus iampridem à ſe pontificalium bonorum rapinis offenſum, congruis reſtaurationis officijs complacaſſet, victoriam mente præſumere poſſet, alioqui bellum temere conaturus. Quod ſi infeſto Deo cōmuniter ab ipſis committeretur, ambos hoſti victoriam ceſſuros. Neq; enim dubium fore quin caduca ac fragili potentia vſurus ſit, quiſquis diuinæ pertinaciter obuiare præſumpſerit. Igitur ſe non niſi expiato periculo commilitium præbere auſurum, publicæ religioni quàm priuatæ amicitiæ propiorem. Tum Henricus multa à ſe pontificū bonis beneficij nomine extorta cōfeſſus, quibus ſi ſpōte cederet, vltimæ pauperta-

Kanutus & Karolus exiliū proprio maleficio contracti cauſa patriam grauare conſtituunt.

perta-

pertati ſubijceretur: corraſæ attonſæq́; ceruicis homines tanti à ſe æſtimari negabar, vt vltro opibus carere, plusq́; eorũ iræ q̃ gloriæ ſuæ tribuere velit. Repulſæ tamen ſuæ ſilentiũ ab ipſo geri precatur, ne in vulgus negatę opis fama diſſereretur. Sic rege dimiſſo, promiſſi ab eo præſidij ſimulationem apud milites ne ad Cæſarẽ deficerent, exhibebat: hac ſpe eorum animos firmare cupiens. Regreſſis inde Danis, mirum dictu & nouitate prodigiũ incidir. Siquidem vna noctiũ infinitus murium grex è longinquo rure concurrens, triſti occentu edito, Seleenſibus aquis ſua ſponte ſubmerſus interijt: quorũ cadaueribus vento iactatis littus mane conſtratum apparuit. Quæ res vtilior incolis an mirabilior fuerit, incertum eſt. Eadẽ quoq; nocte Abſalonis quietem capientis exuuiæ à ſoricibus corroſæ, certiſſimũ futuræ vexationis eius omen dedere. Cui Sialandiam regreſſo nunciatur, turbatis Scaniæ rebus plebem à primoribus diſſidentẽ, aduerſum regios quæſtores publicæ cõſternationis impetũ diſtrinxiſſe, è quibus Agonem ſplendidæ præfecturę virum in conciõe Lundenſi plena temeritatis violentia probroſius contrectatũ, ac prope vulgi manibus diſcerptũ, ni in ædem diui confugiſſet Laurentij. Quam facem turbulentiſſimo multitudinis furore accenſam, non niſi per Abſalonẽ extingui poſſe, cui facilius ſit orientis quàm adulti tumultus arma cõprimere. Quam ob rem oportere eum citato Scaniam petere, ſi rebus regis laborantibus digne cõſultũ cupiat. Qua de re Suno & Esbernus conſulti, quàm poterant diſſuaſorijs verbis profectionem damnabant, dicendo compertũ ſibi tacita principum conſpiratione plebem inſtinctam, non aliud hoc motu quàm Abſaloni periculum petere. Sed Scanienſium legatis rem ſine eo ſedandã negantibus, iturum ſe vtcunq; ſors tuliſſet reſpondit, etiam ſalutem ſuam ſi ita res poſcéret, tot egregijs regis meritis impenſurum. Igitur præmiſſis qui Scaniæ primores habendæ concionis cauſa ad vrbem Lundiam contraherent, extemplo ſe venturum promittit. Nec Scaniã petere cũctatus, patritio ſpiritu publico furori conſtantiã ſuam obijcere properauit. Plebs ſiquidẽ acerrimis conſternationis fluctibus concitata, ciuilis iniuriæ querelas ſeditioſo accuſationis genere proſequebatur. Sed & Thordonẽ concionari exorſum, crebris ſibilis infeſtoq; clamore vexatũ cœpto deſiſtere coegit. Cæteris quoq; regiarum partiũ aſſenſoribus dicendi poteſtate negata, ſolam Abſalonis vocem tranqnillis auſcultationis modis exaudire ſuſtinuit. Qui cum multitudinem imperitis clamotis iurgijs obſtrepentem, ſalubriumq́; monitorum impatientem aduerteret, diuidendam ratus, prouinciarum concilijs triſariam diſtribui iuſſis, cunctas ſe principũ culpas emendaturum edixit. A quo Thordo, quod eum ad tumultus vix ſedabiles parum veracibus mandatis euocaſſet, increpitus, concitatæ plebis dementiam a temulentia coortã affirmat, eiusq́; rei quoſdam in concione ſtertentes fidem feciſſe. Quam ob rem non in vrbe, ſed campo concionandum fore, ne hominibus potionis auidis, violandæ ſobrietatis acceſſus ſuppeteret. Proxima Abſaloni cum auſtralibus concio fuit. Illic regium ſatrapam Petrum (Euari hic filius erat) profectis ab inuidia accuſationibus aſperius quàm verius laceratum, quo tutiorem ab hoc calumniæ genere præſtaret, proximo ſibi ſedendi loco recipi iuſſit, venerabiliq́; vicinitatis ſuæ præſidio, ne quid in amicum atrocius conſuleretur, prouidit. Poſtera luce per ſummã litiũ cognitiõem exacta, pleno æquitatis iudicio cunctas querelarum partes abſoluit, cauſisq́; legitima definitione explicitis, delectatam beneficio plebem ad grates ſibi rependendas adduxit. Inde progreſſus, indigenę militis indicio cognoſcit ſeditioſo edicti genere cõcitatum populũ, apud Albũ fontem concioni quatriduo vacaturũ. Igitur tametſi Scanorum potiſſimis ſtiparetur, ad ſupplendum tamen arbitrorũ numerum etiã Thordonem nuncio vocatum, quid ſibi ſuper popularium motu recens fama prodiderit, edocet. Ille verbis ſuſpicionem dementibus rumoris fidem leuare, nihilq; tale metuendum aſtruere, cæteris aduerſum vim publicam res cautius gerendas monentibus. Ita ſententia variante rerum dubijs, indubitato Sygaftham inſulam explorandi gratia adire collibuit. Illic Abſalon ante accepta certiore expertus nũtio, cõſternatam amentia plebem, quod ei ſe tuto obiecturus non videretur, procuratis qui concionem accederent, per ſummam æquitatis promiſſionẽ delinire

Prodigium de muribus.

conſtituit. Qui cum omnia atrociſſimo multitudinis furore miſceri, ipſamq; auſu petulantiore inſtinctam, effuſa verborũ licentia nobilitati inſultare cognoſceret, acto mandatorum ſilentio maximũ ſeditioni incitamentum dedere, plus alienæ dementię quàm proprię legationis officio tribuẽtes. Quod perfidia an metu egerint, dubium reliquere. E quibus Petrus longus inſignis ſtaturæ, ægre dicendi poteſtatem adeptus, affirmare ſe tametſi miles Abſalonis eſſet, reſpectum eius ciuium cultui non anteferre, populi maieſtatem pontificis partibus priorem ducere, plus publicæ charitati quàm priuatæ debere. Cæterum ad omnes vulgi actus imitandos propenſiore animo fore, libertatem eius iam quaſi naufragam ac periclitantem, ne armis quidem protegere dubitaturum. Reſponſum à concione eſt, ludificari plebem quã Abſalon magnateſq; rapinis vulgus affligere ſoliti, de induſtria petere ſuperſediſſent. Quam vocem vniuerſis acerrimo clamore comprobantibus, multitudo maximo fragore diſſiliens, armata paſſim equos inuolat, Abſalonis penates hoſtiliter petitura. Neque enim eò properanti ſuccurrit illos à ſe lares incurſari, quos toties ſibi munificos experta fuerat. Cuius nunciandi gratia, legatorum iuniores telis quibus vndique petebantur callidius euitatis, citato Sygoſtham peruenere. Ea re concuſſi milites Abſalonis, diuerſo conſilio defenſionis auxilia circunſpiciebant. Alij pratis ſpaciantes equos colligere, pars vadum prætentũ inſulæ, quod poſtmodum Abſalon lateritio opere vallandũ curauit, cõtractis quas fors obtulerat quadrigis occludere, pars ſaxa iactilia lectitare. Tum Abſalon, hortante ſeniorum turba, aut obſidioni animum præparare, aut primis incurſantium, ante nimiũ & intolerabilem multitudinis aduentum oppreſſis abſcedere, neutram conſilij partem probare ſe dixit, quod nec opportunos obſidioni cõmeatus haberet, & ſe patrem potius quàm prædonem exiſtere meminiſſet. Sed neq; ſe pacis ſtudium cuius condendę cauſa aduenerit, humano ſanguine polluturum, aut pias paſtoris partes truculento percuſſoris officio mutaturũ. Malle vero qui primi irrumperent innocue & ſine cæde deturbandos curare, facile fugam daturos, quod nullo fulciãtur imperio. Militibus deinde quempiam plebeiorum violare prohibitis, primorũ agmen propinquum collem acie occupantiũ, prælata cruce adortus, in proximũ nemus refugere coëgit: comprehenſo ſeditionis autore, quem memores iuſſorum equites, armis amictuq; nudatũ, pulſare duntaxat contenti fuere. E quibus vnus cõſertiſſimis hoſtiũ globis laſciuioris equi petulantia adactus, loco paluſtri ignorantibus ſocijs, concurſu popularium interficitur. Ita Abſalon agreſtium impetũ eluſiſſe contentus, nullo hoſtiliter imminente, liberum repetendæ vrbis iter habuit, eiſdem auidiſſima inſulæ direptione, irarum ſuarũ procurſum explentibus. Igitur patricij ſpiritus pontifex, vt tranquillũ ita ſalutare conſiliũ ſecutus, pietatẽ ſæuitiæ præferendo, dum gregi parcendo conſulit, plus gloriæ & virtutis in innocentia ac moderatione quàm læſionũ ſuarũ vltione conſtituit. Quo enim ſe longius à ferri licentia retraxit, hoc religionis laudi propius admouit. Superuenientib. deinde quos ad deliniendã concionẽ direxerat, eorum vocatiõe queritur ſimplicitatẽ ſuã huc diſcriminis eſſe perductã: percõtatus cur improuidũ ſe & imparatũ, ad res tanta difficultate implicitas, ſecura mandatorum ſpecie pertrahere voluiſſent. Quibus ſe nihil tale ſuſpicatos dicentibus, culpamq; negligentiæ cõfeſſione excuſantibus, æſtimare eos quid nunc expediat iubet, præteritũ errorẽ præſenti conſilio correcturos. Reſpondent, nec armis ſe, nec auxilijs inſtructos, cõtrahendi vtriuſq; cõmodi cauſa domũ digredi neceſſe habere, paratiores poſtridie reuerſuros. Ipſum interim exquiſito latebræ genere vti debere, ꝓbro cariturũ qui tẽpori conſulat. Quod vtrũ malignitate ingenij, an inopia cõſilij ꝑtulerint, æſtiment quibus ſequentia eorũ acta cognoſſe faſtidio nõ fuerit.

Culpa negligentia confeſſione excuſata

Refert Abſalon honeſtiorẽ ſibi caſtelli quod in Sialãdia haberet aditũ fore, parũ latebras exquirere ſolito. Quarũ deformitatẽ peroſus, Thordone nauigiũ præbente diſcedit. Neq; enim claritatẽ ſuã obſcuriore loco coarctandam putabat, cuius fulgorẽ per tot terrarũ ſpacia cõſpicuis virtutis operibus diffuſum non ignorabat. Sialandiã ingreſſus, Waldemarũ apud inſulam Samſam venandi ſtudio inſeruiẽtem, recepta ab ipſo epiſtola, petere iubetur, neceſſarijs patriæ vſibus vacaturus.

Vbi cum Sunone Esbernoq; propoſitas negotiorum curas debita agitatione complexus, poſtremo apud regias aures Scanici tumultus famã edidit, primusq; ipſe perturbationum ſuarum nuntium agere non exhorruit. Æſtuantem animo regem ſeditioſisq; ſupplicia minitantem, conſilij ſui delinimento à propoſito retraxit, exigendęq; vltionis affectum, primorum Scaniæ virorum beneuola vocatione differre docuit, quos etiam illum apud Fioniam petituros, plenis humanitatis officijs proſequi non ſuperſedit. A quibus eundem precari rogatus, ne Sexonem, Achonem, Sunõem, & Esbernum homines extra Scaniam ortos, eius rebus præeſſe pateretur, affirmantibus finem ſeditioni fore, quæ ob ſolam eorum petulantiam cœperit, ſi procurationem exteris attributã ad indigenas transferri curaſſet. Inuidere eos regis potentiæ reſpondit, cuius in dandis beneficijs arbitrium abrogare nitantur. Se vulgi ſæuitiam experiri quàm regiarum rerum dominium tot ſæculorum vſurpatione firmatum, inſidioſa prece ſubruere malle. Tum illi omnẽ conſternatiõis rabiem in eius caput effundendam minati, ſuperbius æquo reſponſum dedere. Ijſdem à rege quidnam mitigandis Scaniæ rebus efficaciſſimum eſſet interrogatis, ſolam eius epiſtolam quæ blanda aſperis certæ moderationis temperamento miſceret, huic tumultui ſedando ſuffecturam dicebant. Quorum inſtinctu rex plebem Scanicam plenis minarum literis aggreſſus, non parum nutrimenti publici furoris incendio addidit. Siquidem indignatus populus, eum aduerſum ſe concitatioribus notis vſum, aduerſum hunc ſcribendi auſum iram ſuã ſeuerius deſtringendo, omnia vectigaliũ iura ſolenniter abroganda curauit. Pontificales quoq; decimas execratus, ſacerdotibus cõiugia decernebat: quorũ etiã ſacra ſibi exploſo pontificis miniſterio ſufficere prædicabat. Igitur in diuina pariter humanaq; graſſatus, maieſtatis contemptum religionis iniuriæ ſociabat. Rex fruſtra minis inſtitiſſe ſe videns armis agere conſtituit, exactoq; meſſis tempore, in traijciẽdo milite magnis nauigiorum copijs ſuccinctus, Helſingum oppidũ petit, Abſalone inter poſtremos appellere iuſſo. Plurimum illic vulgus piſcandi opportunitate contractum, crebris habitaculis occupauerat littus. Quod Abſalõe viſo, odium eius alimentorum ſuorum ſtudio anteponẽs, littorales & quos caſus obtulerat lapillos aduentanti ipſius nauigio obijciebat, parum recolendo illum à ſe Scaniæ finibus pelli, qui cunctis Daniæ locis tutum habitationis vſum præſtiterat. Pars rege in concione relicto, per ſummum maieſtatis contemptum ad mare decurrens, antiſtitis aduentum pari iniuria excipiebat. O ingrata Scanienſium gens, quæ pleno temeritatis furore, tot commodorũ tuorum autori iniuriam pro gratia rependere rubori non ducis. Paſtoris parentisq; tui nauigium improbiſſimis euecta furijs, finibus tuis prohibere conaris, cuius beneficio tibi piraticam toties ſæuitiam expertæ, tua late nauigatio patet. Illi præſentem littoris aditũ negas, cuius bellica virtus ne tu quidẽ hac littoris ſede pellerere, pfecit. Deſine ergo optimis ampliſſimi integerrimiq; viri meritis quaſi grauiſſimis inſultare delictis, errorémq; iniquo animorum iudicio contractum, veloci pœnitentiæ ſtudio redime. Nec patienter rex tam contumelioſam eorum audaciam ferre potuit. Æſtuãtem eum equosq; & arma poſcentem Aruſyorum pontifex Sueno medium complexus, ne quid duri in plebem cõmitteret, obſecrabat. Pietas illi an metus hunc auſum prǫſtiterit, incertum eſt. Sed apud regis animũ continua Abſalonis charitate flagrare ſolitum, venientis amici pericula, cõplectentis precibus præponderabãt. Quo deſcendente, qui nauigium infeſtauerant ſumma cum innocentiæ ſimulatione, repetitis tabernaculis Abſaloni littus ceſſere, in quo poſtmodum diuiduũ ei regiq; cum Scanico milite colloquium fuit. Scanienſes apud quos rex ſopiendæ ſeditionis conſilium agitabat, Abſalonem aduenasq; Scaniæ portioni præpoſitos remittendos monebant, dicendo nihil ad publicã dementiam cõprimendam eorum abſentia efficacius fore, quę non aduerſum regẽ, ſed in illorũ plenos malignitatis actus exarſerit. Huius ſententiæ ſuffragatores Iutenſes milites fuere. Creditum eſt eos partim decimarum odio, quarum nuper Scanię Sialandiæq; ſolutio inoleuerat, partim metu ex forenſis pugnæ recordatione cõtracto, Abſalonis affectaſſe diſceſſum. Quam eiuſdem equites honeſtiore animi iudicio execrati,

tantum ſibi neceſſitudinum, tantũ generis armorumq́; robur eſſe dicebant, vt inuictis infeſtisq́; popularibus herũ ſuum abſq; regiorũ militum adminiculo, per cũctas Scaniæ partes à ſe tuto libereq́; circunducendũ ſperarent. Quorum animoſis adhortationibus rex, ob pacem plebi conciliandam, ignauos Iutenſium monitus anteponens, vocato Abſalone ſecreto, memorat quantam inuicem ſententiarum concordiã ſemper geſſerint. Nũquam ſibi tam diuerſa ac rigida animorũ iudicia fuiſſe, quin ad poſtremũ alter alterius arbitrio flecteretur. Orare deinde eum progreſſionis in Scaniã propoſitum deſerat, Sialandiamq́; repetere deforme non ducat, ſpecioſis aliquando conſilijs vtilia prælaturus. Ad hæc Abſalon ne tunc quidẽ ſe veterem obſequendi morem relicturũ præfatus, conſilio vſurũ affirmat, quamuis abſentiam ſuã multis & grauibus mendaciorũ notis lacerandam ſciat. Rex gratijs tantæ moderationi impenſius actis, equites eius in augmentũ comitatus depoſcit. Illi in plenos fidei charitatisq́; fletus effuſi, hunc ſibi ſupremi perpetuiq́; dedecoris diem affirmant, huic ignominiæ nõ propria ſed alienorũ ignauia protractis, vt cui famulatus officia debeant, deſertionis probra perſoluant. Ita Abſalone per ſummam animorũ mœſtitiã relicto, regem proſequebãtur. Graues illi difficilesq́; cum plebe conciões fuere. Vbiq; enim cauſas armata dicebat, animũ habitu oſtẽtatura. Quotidie Abſalonẽ falſo & inaudito obtrectationis genere lacerabat. Hęc audientes Iutenſes occulto laudationis ſtudio proſequebantur, blanditijs fouentes quod armis punire debuerant. Qua adulationis deformitate, maximũ ſeditioni irritamentum dedere. Rex finitis cõmeatibus Scaniam relicturus, lectos è plebe viros componendi cum Abſalone gratia, ad illud Sialandię littus quod ab Elſingo oppido vocabulũ tenet, traijcere iubet. Vbi demũ Abſalon regi obuius factus, compluribus innocentiæ teſtimonijs obiecta purgando, cunctas mendaciorum partes quibus abſens notatus fuerat, adeo validis copioſisq́; rationibus ſubruebat, vt criminatores reatum cõfiteri coactos ad veniam à ſe flagitandã adduceret, deq́; accuſatoribus ſui veneratores efficeret. Nec parua apud omnes eloquentiæ eius admiratio extitit, compluribus qui aderant diuino ore eum egiſſe dicentibus. Sed hæc omnia Scanienſium legati ad ciuium arbitrium relegantes diſcedũt abſque patriæ conſenſu nullum ſibi componendi ius eſſe teſtati. Sed neq; eorum fida adhortatione, populus Scanienſis ad deponendam conſternationis ſuæ rabiem adduci potuit. Nam nec decimas pontificalibus vſibus ſolui curatum, nec quicquam quod ad præſtanda ſacrorum iura attinebat exhibitum. Quorum infandam ſacrilegamq́; pertinaciam Abſalon proximo ſacerdotali conſilio per epiſtolã vſitato, cunctarũ Scanię eccleſiarũ obſeratione puniri pręcepit. Cuius edicti præmonita plebs, per idem tempus ante ædem Laurentij in concionem armata deſcendit. Ad quam ſacerdotes binis ordinis ſui viris, qui pontificalis edicti rigorem exponerent miſſis, ſacrorum ceſſationẽ, diuiniq́; taciturnitatem officij, ſi decimarum ſolutionem abnuere perſeueraſſet, minati ſunt. Delegantur totidem è plebe mutuas ſacerdotio minas intentaturi. Ab his reſponſum eſt, ſacerdotes alimenta ſua plebi, non põtifici debere, quorum munere & beneficio neceſſarijs vitæ vſibus inſtructi noſcantur. Quocirca aut diuinis inſeruiant, aut ingrati patria cedant: ſi neutrum egiſſent, non ſolum honorum omniũ pœnam, ſed etiam ſæua membrorum ſupplicia recepturi. Ad hæc clerus reſponſo conſtantiſſime dato, ſe neq; mortis metu, neque paupertatis reſpectu, quo minus antiſtitis ſui imperium perageret, ceſſaturum affirmat. Tam pia tamq́; religioſa cleri conſtantia, euictum vulgus precibus minas mutando, quoad Abſalon conueniri poſſet ſententiæ dilationem poſcebat. Ciuile ſiquidem bellum ſe excitaturum timebat, ſi in ſacerdotes ſibi nobilitate pares animaduertere ſtuduiſſet. Nam cum in Scania alienigenæ indigenis permixti, ſacerdotia gererent, amplior tamen digniorq́; domeſticis reuerentia præſtabatur. Quo effectum eſt, vt vtriuſq; ordinis cõſenſu mitterentur, qui iuſtas animaduerſionis inducias flagitarent. Haud ægre ab Abſalone obtentæ ſunt, plus clementiæ q̃ ſeueritati indulgendũ putãte. Multũ ab eodem gratiarum ſacerdotalis cœtus conſtantiæ perſolutum. Nihilominus populus cum cõtemptu beneficij, regiorũ, põtificaliumq́; militum penates publice diripere perſeuerauit.

Externus habitus, interiorũ cogitationum certus index.

Appe-

Appetēte publici ieiunij tempore rex Scaniã, eius Sialandięq́; militia ſuccinctus, Helſingi tranſitu petit, Fionienſiũ Iutorumq́; comitatũ ob præbita ab eis iamdudum ſeditioni irritamenta pertæſus. Abſalon ob chriſmatis confectionem põtificali officio adminiſtrandam Lundiã deproperat, vbi paucos cum rege dies feriatus, vicino rure ſe excepit. Hac fama ſeptentrionalis Scaniæ populus cum Hallandenſibus excitus, more gentis miſſo per omnes ſtipite, ſub ſpecie petendæ libertatis belli titulum fingit, eoq́; edicti genere exercitum conſtruit. Quē tanta dementia ceperat, vt manum cum rege conſerere properaret, ſummi imperij vires laceſſere nullius negocij exiſtimando. Quo rex è plaga auſtrali regreſſus, apud Dyſiam pontem excepto, oranti ſe Abſaloni fuſtibus quàm armis agere mallet: cum viris ſibi non canibus confligendũ reſpondit. Igitur non iræ aut furoris impulſu concitatus, ſed conſpicua animi induſtria ad corrigendã ciuiũ inſolentiam, metũq́; cõſimilis audaciæ cæteris inijciendũ, aliquid ab inuiſiſſima ſibi feritate mutuandum ratus, manſuetudinē ingenij ſui depoſita ad tempus clementia crudelitatis actus imitari coëgit.

Tumultus popularis.

In põte res geſta eſt, vtriſq́; tranſitũ anticipare ſtudentibus. Anceps diu præliũ fuit: inſignis illic agreſtiũ pugna extitit. Quorũ aciem Abſalonis equites per ignoti vadi compendiũ irrumpentes, repentinã victoriã edidere. Multi illic populariũ cæſi, compluribus amnis exitio extitit. Ferrũ vitantes, aqua periclitati ſunt, reliquię fuga ſeruatæ. Ita nefarius ille cœtus diuino iudicio ꝓfligatus, ſacrilegi furoris pœnas exoluit. Rex Lundiã regreſſus, orientaliũ partiũ armatam plebem aduētare cognoſcit, vnius iam exercitus victor, alterũ excepturus. Cuius generalem conuentũ pugnæ celeritate præcurrere monitus, à Lundenſibus, ſtipendiorũ loco vectigaliũ laxationem poſcentibus, aliquandiu retentatur. Quibus obtentis in proximũ campũ exceſſiſſe contenti, longius eum ſub excuſatiõe tuendæ vrbis proſequi ſuperſederunt. Id regi tardius hoſtes excipiendi cauſam præbuit. Getungã appellant pontem apud quem armata populariũ corona cõſedit. Grandes illuc lapidũ aceruos prohibendi pontis gratia vecors turba congeſſerat. Rex alio amnē vado tranſgreſſus, ferro decernere ſtatuit. Sed plebem nõ tam præſentia regis arma, q̃ dira recentis ſociorũ cladis exempla terrebant. Miſſis igitur qui pontem à rege repeti precarentur, ab armis ſe diſceſſurã promittit. Pręcipue regē Abſalonis nimiã agreſtiũ ſtragem vitandã dicentis temperamenta flectebant. Repetito ponte ſupplices à ſeditionis autoribus ad regis genua manus tendũtur, cunctaq́; famulandi officia auidius promittuntur. Cum de fide ambigeretur, iuſiurandum promiſſionibus additur. Sic vulgi collegio dimiſſo, Lundiã reditur. Scaniæ deinde gyro pertranſito, obſides à plebe recipiuntur. Ad reliqua facilis populus, decimarũ ſolutionem duntaxat pertinacius abnuebat. Nihil magis regi q̃ ad earũ remiſſionem Abſalonē abducere curatũ eſt: ſummopere cauendũ dicenti, ne ſibi forte quod olim Kanuto Othonienſi decimarum iura propagare nitenti acciderat, eueniret. Abſalon quicquã ex conſueto ſacrorũ iure decerpere, non minus inglorium quàm ſacrilegum ratus, conſtantius id ſe facturum negabat, dicendo, tametſi rex plebis ſententiã fauore proſequeretur, ſibi impedimento non fore quo minus ab ea decimarum debitum exigere perſeueraret, neminem ad participanda ſecum pericula prouocaturus. Tutiſſimum igitur regi ſilentium fore, ne eccleſiæ opem ferendo, populari ſe ipſum odio implicet. Tam iuſtã, tamq́; fortem Abſalonis conſtantiam rex animo veneratus, cum remiſſionem admittere nolit, exactionem deferre poſtulat, conſilio poſtmodum effici poſſe quod armis nequeat. Paruit precanti Abſalon, præfatus ſe decimarum loco prioribus pontificum conditionibus non vſurũ, ne prorſus earũ iura negligere videretur. Tam modeſta Abſalonis promiſſio conſternationi remedio fuit. Summa poſtmodum Cæſaris in attentando Saxoniæ principe calliditas patuit: non enim minorem expugnãdi eius ſpem in acumine quàm viribus reponebat. Inprimis Waldemarum, quem eidem certius affuturum credebat, aſtutia tentat. Siquidem binas eius filias, totidem filiis ſuis, quorum alterum ſucceſſioni imperij deſtinarat, alterum Sueuiæ ſatrapam conſtituerat, per legatos in matrimonium poſtulabat: non quod ſanguini ſuo bonæ fidei nuptias quæreret, ſed vt hoſtem amicis abundantem auxilijs ſpoliaret,

Quod callidius an impudentius egerit, ignorauerim. Ad illũ enim falſas iungendæ affinitatis preces dirigere non erubuit, quem olim perfidiæ laqueis cõplicatũ ad obſequia ſibi paciſcenda pertraxit. Amici regis intellecta fraude, hæc non matrimonij voto, ſed Henrici odio flagitari dicebant. Tam veros Cæſarianæ calliditatis interpretes, ſola reginę ſententia ſuperauit, ſanguinis ſui connubijs affinitatẽ cum Cæſare iungere glorioſum ducentis. Quærente rege quantũ ab eo dotis nomine exigeretur, legati ſe ignorare dixere, remq́; ad Cæſaris arbitrium retulere. A quo reſcriptũ eſt, curãdum regi Lubecã petere, cuncta ſecum illic commodius definituro. Obtemperatũ rogatui eſt. Interea Cæſar omnib. imperij neruis ad obruendas Henrici partes connixus, vrbes eius paſſim ad ſe deficientes in deditionẽ recepit. Defectionis cauſa non tam Cæſaris amor q̃ Henrici odiũ extitit. Is ſiquidem nimijs ac diuturnis fœlicitatis ſucceſſib. elatus, inq́; ſummo fortunę faſtigio nullum ruinæ incommodũ ſuſpicatus, ſubiectas tyrannidi ſuæ ceruices inuſitata dominationis ſæuitia atq; intolerabili morũ acerbitate vexabat, nec hoſti q̃ ciui importunior exiſtere conſueuerat. Igitur nõ bello aut clade, ſed fraude militũ & deſertione viribus amiſſis, cum ſolas ſpei reliquias in Tranſalbianorũ auxilijs haberet, Lubeco oppido relicto quod ſe eius mœnibus parũ tutũ arbitraretur, ſumma cum feſtinatione correptis nauibus, in Stormariã intimũ fugæ ſuę receptaculum penetrat. Huius prouincię præſes Adolfus apud ipſum profuſis charitatis officijs à puero alitus, fœliciaq; naturæ pariter ac fortunæ incrementa ſortitus, atq; ad ordinem militarem ſummis beneficentiæ ſtudijs prouectus, tam fœdã educatiõis ſuæ mercedem exoluit, vt inter omnes Henricianę militię comites, primus ſe defectoris nomine macularet. Poſt hæc à Cæſare nauigia quibus Albiam ſuperaret, ſagittarijs & funditoribus cõpleta, per pronũ amnis alueum immittuntur. Pari ſtudio claſſis exquiſito bellatorũ agmine referta, ad impediendũ Cæſaris traiectum ab Henrico contracta. Quæ poſtquã hoſtilium nauiũ multitudinem in cõſpectu habuit, earundem numero perterrefacta, propoſito per fugã deſerto, Cæſari tranſitum ceſſit. Qui dum oppidũ Lubecũ obſidere cœpiſſet, Bogiſzlauiq́; & Kazymari fratrũ vires admodũ ſuſpectas haberet, vtriq; ſe potentiæ & claritatis incrementa daturum, ſubornata legatione promittit, prouincias quas hactenus obſcure & ſine honorũ inſignibus geſſerint, ſatraparũ nomine recepturis. Iocunda Cęſaris toties ab Henrico lęſis promiſſio extitit, non intelligentibus ſibi ſub ſpecie beneficij deforme ſeruitutis iugũ intendi. Interea Waldemarus claſſe luxu quàm armis ornatiore Lubecũ profectus, occurrentibus ſibi Germanorũ equitibus, eximiasq́; eius aduentui grates habentibus, nauigatiõem medio amne quoad poſſit proferre depoſcitur, quo breuius inter ipſum ac Cæſarem iter reſtaret. Quo facto, poſtero die an Cæſarem medio itinere obuium affectaret à legatis rogatus, caſtra eius petere præoptauit, Romani imperij rectorem in re modica fatigare ſuperuacuũ exiſtimãdo. Nec minor Cęſaris in excipiendo Waldemaro calliditas, quàm Waldemari in petendo Cæſare moderatio extitit. Siquidem in primis eum amplexu atq; oſculo decentiſſime veneratus, mox dextra honorabiliter apprehenſa, depoſito amiculo per media caſtra perduxit, præcõis more cunctos ei via cedere iubẽdo. Tentorium quoq; nimio multitudinis conſpiciendi regis auidæ concurſu collapſum, planũ campi petendo deſeruit: vbi ſedandæ preſſuræ gratia diſtenta virga, quàm poterat celſa voce cunctos locis in quibus conſiſterent cõſedere præcepit. Sed Waldemarus cum eius dignatione perinde ac quadã moderationis æmulatione contendens, ſellam ſuam ſe expectaturum reſpondit, ne probato ſedendi vſu, imperialis cathedræ honorem vſurpare videretur. Magnates honoribus eminentes, non ordine aut ratiõe diſcretis ſedẽdi ſpacijs, ſed vt quenq; violentę preſſionis caſus iactauerat ſedilia habebant, fortuna nõ dignitate locorum vſum diſtribuente. Illic exaudire erat Theutonum voces formã regis ſtaturamq́; mirantiũ: quos tanta viſendi eius cupiditas ceperat, vt ſedendi humilitas obſtaret, alter alterius cõſcenſis humeris productis illum ceruicibus inſpectarent, hunc regem, hũc dominum, hunc imperio dignum referre, Cæſarem regulũ homuncionemq́; vocare. Adeo Barbaris eum excellens corporis habitus venerabilem faciebat. Crediderim

Sub ſpecie beneficii ſæpenumero deforme ſeruitutis iugum ſolet intendi.

diderim Cæſarem has militum voces diſſimuláter tuliſſe,ne regis laudibus offendi videretur. Quem poſt diutinã omnium admiratiõem, paucis ſecum exurgere iuſſis,in proximum tabernaculũ eodem comitatis genere deducẽdum curauit, quo venientem fuerat proſecutus. Illic enim ſerijs omiſſis aliquãdiu beneuolo iocundoq; ſermone detentum,ad veſperam proſequente totius Germaniæ iuuentute diſcedere permiſit,luce poſtera apud ſyluam portui vicinã opportunioris colloquij gratia præſentiam redditurum. Interea filios regiam nauem petere inq; ea ſub ſpecie luſitandi morari præcepit,chariſſimorum pignorum familiari conuerſatione in quanto regis aduentum poneret,oſtendere cupiens. De quorũ nuptijs condicto in loco mentionẽ orſus, maiori triginta millia talentũm, minori octo in matrimonij conditionem depoſcit. Quæ res ſuſpecta Danorum maioribus fuit, virgines nõdum ad nubendi ætatem prouectas,fraudulenter ab eo poſtulari credentibus. Sed Waldemarus maiorem ſummam ſuis opibus imparem arbitratus, minorẽ Vngariç regis arcta ſibi propinquitate coniuncti fiducia pollicetur. Huic pactioni iureiurando firmitas adiecta eſt,deſponſioniſq; vinculum ſacramenti religione conſtrictũ. His actis rex nauigia, Cæſar caſtra repetijt. Quo tempore Sclauorum ad ipſum,regiæ claſſis metu,nauigijs progredi non audentiũ, legatis receptis,diluculo nauigium regis paruo militum numero comitante,eiuſdem cymba aduectus,cunctis inopinatus aſcendit. Igitur rege exercitus ſui primores participandi colloquij gratia contrahente,ſolum Rugiæ principem Iarimarũ, quem pridie compluribus veneratiõis officijs,inſuper regio nomine adulatus fuerat, quod eum Danis perquàm fidum non ignoraret, vocari paſſus non eſt. Habere deinde ſe dixit quod ad regem ſecreto referre cupiat,quem ob futurũ mutui ſanguinis cõtractum non amicum modo,verumetiam vnanimem habeat. Sclauos ſiquidem eneruandi gratia Henrici à ſe promiſſionibus allectos eſſe, quas eodem expugnato minime exequi velit,memor quid olim ſibi de ſubigenda Sclauia pollicitus fuerit. Orare deinde patiatur ſe eam ad pręſens ſui muneris facere, binis fratribus geminę pręfecturę titulo ſpecioſius quam diuturnius tribuendã. Eandem quippe ſe ei,profligato Henrico,ſubijcere curaturum. Annuente rege, poſteroq; die concionem petente, Bogiſzlauũ & Kazimarũ datis ſolenniter aquilis, Sclauiæ duces appellat, veterem atq; hæreditariam patriæ libertatem vanis atq; fucoſis dignitatũ nominibus venditantes. Qui ſi ſciſſent quanto oneri ſe exigui panni receptione ſubſternerent,mortem beneficio prætuliſſent, aut priuari in omne vitæ tẽpus degere maluiſſent. Sic ſub honoris ſpecie, grauiſſimis dedecoris probris implicati diſcedũt, ſeruitutem falſis dignitatum inſignibus coloratam in patriam referẽtes. Illic quoq; Syfridus ſplendido Thyringiæ loco ortus, vnam Waldemari filiarum Cæſare aſtipulante deſpondit,regiaq; naue deuectus,ſolennes Sleſuici nuptias habuit. Interea Sclaui caſtello quod propter Zuynenſia oſtia moliti fuerãt, hyberna maris exundatiõe peſſundato, bina alia ijſdem in locis materia per hyemem contracta, Veris principio condiderunt, inexpugnabiles ſe fore rati, ſi Penus amnis Walogoſto oppido Zuyna maritimorum præſidiorum obſtaculis clauderetur. Quod rex ſero nũcio expertus,cum ad Viridem portum impediendi operis gratia contractis copijs appuliſſet, ex Rugianis cognoſcit conſummatas arces præſidijſq; completas: Præcipue eum in his expugnandis circunſpecta portuũ inopia deſperare coẽgit. Tunc Kanuto filio, tunc Abſalone, Sunone, & Esberno vocatis, refert difficilem arciũ oppugnationem ſibi viſam, alienis eas auſpicijs quàm proprijs inceſſere præoptanti,ne ſtudijs parum ex ſententia cedentibus,rerum toties à ſe fœliciter geſtarum fulgor corrumperetur. Igitur Kanuto atq; Abſaloni oppugnationis curam imponit, præfatus minus ruboris ex inefficaci illorum pugna, quàm ſua ad patriam redundaturum. Si vincerent, non minori ſibi gloriæ fore, quàm ſi ipſemet victoriam edidiſſet. Sed Abſalon Scanorum atq; Sialandenſium ductum pollicitus, Iutos ſua opera ducendos negabat, quos non ſolum imperij ſui, verumetiam adoleſcentiæ Kanuti contemptum acturos ſciat. Nec eum prædictionis augurium fefellit. Permotus dicto rex, iturum licet inualidum, reſpondit. His curis aſtrictus, morbo ex ſollicitudine contracto in lectum decidit. Enim-

ueto præcordia eius diuiduæ paſſiones, hinc vincendi cupido, hinc deſperatio torſerunt. Mane ducibus eum vt ſibi parceret orantibus, imperiumq́; eius etiam abſentis ſe executuros ſpondentibus, vix atq; ægre conſenſit, vt ad oppidum Worthyngum filio pontificiq́; cõtradita belli ſumma diſcederet. Quibus eodem in loco diutina ac vehementi tempeſtate detentis, ſeditioſæ Iutorum voces toto littore exaudiebantur, tum commeatuum alimentorumq́; defectum cauſantiū, tum expeditionis militiæq́; remiſſionē poſcentium. Quas cum Homerus Ripenſium antiſtes, quem præter religionis dignitatem ſingularis eloquentiæ claritas commēdabat, copioſis facundię documētis delinire non poſſet, poſtremo vim verbis anteponendā ratus, quendā ex ſeditionis conſortibus ante tentorij ſui fores pettinacius obſtrepentem, ptendi vinciriq́; curauit. Quæ res populi clamorem auxit, ſeditionē accendit. Igitur patres plebis à rege cum contemptu imperij diſceſſum veriti, cõmunicato colloquio expeditionem ab ęo ſponte ſoluendā decernūt, temerariam eius delapſionē ſimulatæ licentiæ beneficio præcurrendam putantes, ne magis proprio ductu finiri quàm regio nutu remitti videretur. Quæ ſi in præripiendo reditu proprię voluntatis motum ducis arbitrio prætuliſſet, euenire poſſe quod diuo Kanuto ſolutæ claſſis pœnas à patria exigēti contigiſſe proditur. Quā rem Kanuto ſi patrem eius iam febri implicatum præſens morbus abſumeret, regni ſucceſſionem adimere poſſe. His cõſilijs adductus Kanutus, conuocatā claſſem facta reuertendi poteſtate dimittit, beneficij loco erogans, quod plebis petulantiæ negare non poterat. Itá ſeditionis periculo bellum omittere coactus, cum Abſalone, Esberno, & Sunone Worthingum adnauigat, paternæ febris exitū expectaturus. Igitur Waldemarus per apertā cubiculi ſui feneſtram velorū reditum contēplatus, admiratione rei morbi pariter atq; ęgritudinis incrementa cõtraxit. Summa tamen vtriuſq; diſſimulatione vſus, filiū ad ſe cum arbitris venientē tam hilari vultu admiſit, vt pene morbo vacuus putaretur. Quin etiam ſe minimo doloris ſenſu teneri dicebat, corporis moleſtiam animi robore diſſimulare conādo. Apud Abſalonem tamen religioſam culparū confeſſionem agere non oblitus, incertum mortis tempus ſacro correctionis genere pręcurrendum credebat, ſeram atq; inutilem pœnitentiam iudicans quæ emendationis odio, nimiaq́; peccandi perſeuerantia ad vltimum vſq; ætatis terminū prorogatur. Præterea locis monaſtica religione ſacratis dimidium patrimonij ſui, quæ ad fiſcū regiū pertinebant exceptis, teſtamento legauit. Sed cæteris bene de eius ſalute ſperātibus ſolus Suno, ſiue ſomnij monitu, ſiue alio mentis oraculo doctus, fatalem hāc regi febrem augurabatur, quonam modo filij rebus, decedente patre, ſuccurri oporteret prouidendum hortatus. Tantā ſiquidem in regis funere luctus acerbitatē futuram, vt conſiliū vllum aduerti nequeat. Eodē tempore Ioannes quidā religione Abbas, medicinæ præſumptuoſior q̃ peritior profeſſor, cuius opi plurimū credebatur, è Scania accerſitus aduenit. Qui morbo parū prudenter inſpecto, ſoſpitatē regi conſtantius quàm verius promittebat. Quē cum cibo medicinali arte confecto reficiendum curaſſet, cunctis cubiculo eiectis quietē capere iubet. Eundem paulò pòſt ſine voce eſſe compertū, vt artuatim ſudore ſuffuſum inuenit, accuratius operiri præcepit, lætum id profluuij genus ac ſalutare teſtatus. Vtinā Sunonē potius mentis auguriū, quàm medicū artis ſuæ præſagium fefelliſſet. Cuius promiſſum regis obitus inſecutus, quàm parū fidei in medicorū opere reponi oporteat, documento extitit. Ingreſſi mane cubiculū amici, defuncti regis corpus perquā ſimile ſpirāti reperiunt, adeò priſtinū habitū retinente vultu, vt nec rigore contractū, nec horrore mutatum cerneres, rubicūdis oris notis viui hominis ſpeciem aſpectūq́; reddentibus: incertū an deceſſiſſet: priſtini caloris habitus totis adhuc membris retentus, relinquere videbatur. Sero tandem pallore mortis fidem faciente mandatur feretro corpus, Ryngſtadiūq́; funerandi gratia deuehendū curatur. Hic vicus nō vetuſtate modo, ſed etiam paternæ eius ſepulturæ titulo conſpicuus habebatur. Acceſſit luctui matrū miſerabilis planctus, (parſis comis funeri occurrentiū, iterumq; ſe priſtinum ſeruitutis onus experturas dicentium, extinctum illum qui ciuium capitibus captiuitatem detraxerit, qui patriam piratarum metu vacuefecerit,

Abbas quidā religioſus, præſumptuoſior quàm peritior medicinæ profeſſor.

rit, maritimasq; ſedes perinde ac domeſticas à prædonum incurſu tutas præſtiterit. Agreſtes quoq; funebri ipſius pompa conſpecta, ruſtico opere quo occupati erant relicto, conſentaneis arua querelis replebant. Cui etiam vt ſupremi officij decus præſtarent, funebri eius lecto humeros ſubijcere iocundũ ducebant, euerſam regis morte patriam, miſeriſq; ſibi cõmune funus, aut ſi quid funere triſtius eſt imminere plangentes. Pro cuius ſpiritu ſalutaria Abſalon vota geſturus, inter ſolenniũ verborum nuncupationem doloris impotens, non temperauit ſibi quo minus arã lachrymis ſpargeret, vixq; ad rem diuinam peragendã vocis aut manus miniſterio ſufficere valuit. Quinetiam tãtum ægritudinis animo contraxit, tamq; graui & periculoſa valetudine ſubito affici cœpit, vt pene vitam cum ſacrificio finiret. Incredibile videretur tantum virũ tam inſigni luctus horrore confectum, ſi non eius erga Waldemarum affectus fuiſſet notiſſimus. Sed fortuna altero patriæ lumine extincto, reliquũ petire paſſa non eſt, ne deeſſet cuius ductu Daniæ pedib. Sclauia ſubijceretur, aut gens quæ ſub tãtis ducibus ad excellentẽ honoris habitũ prouecta fuerat, tutore vacua remaneret. Cuius lachrymis precũ loco defuſis reſperſa altaria, non paruulũ promptiſſimæ eius erga regem beneuolentiæ indiciũ præbuere. Iiſdem quoq; madefacta thura, gratũ deo odorem dediſſe crediderim.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI DECIMIQVINTI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI
HISTORIÆ DANORVM LIBER DECIMVSSEXTVS.

Peractis inferijs, corporeq; regio honoratiſſime funerato, Kanutus monentibus arbitris feſtinatione qua regnum peti ſit mariq; oportuit, in Iuriã ſeceſſit, paternos ſibi milites obligaturus. Neq; enim illi nomen regiũ ambiendũ reſtabat, quod vnctionis ſuæ tempore ſolenniter adeptus fuerat. In conciõe Wibergenſi beneuolos ciuiũ animos expertus, apud Vernenſem tacita quorundã ſimultate cõpreſſa, pari cęterorum fauore excipitur. Atq; ita patrię conſenſu, regni hæres efficitur. Interea Scanorũ populus laxata ſibi priſtinæ petulantiæ frena regis morte gauiſus, cladis apud Diſiam pontẽ peractæ piacula à principibus exigere conſtituit, per quos chariſſimis neceſſitudinum ſolatijs orbatus fuerit. Sed & Ako quidã Tubbonis filius plenis temeritatis eloquijs flagrantiſſimã ciuilibus malis facẽ ſubijciebat, extinctæ & iam pene ſepultæ Scanicę ſeditionis reliquias ſuſcitando. Cuius mali impediendi gratia Abſalon in Scaniã tranſgreſſus, apud plenã malignitatis cõcionem oratione liberius quàm efficacius habita, à plebe deſeritur, factionis principes alium concionandi locum complexos petente. Quorum tam petulans ac pręceps audacia erat, vt equis inſidentes cunctã Scanię plebem ad eundem locum ſemeſtri ſpacio exacto, quaſi tuendæ libertatis gratia armatam redire ſub edicto iuberent: quæ res Abſaloni Sialandiam repetendi cauſam præbuit. Ob cuius ſeceſſum popularis ſęuitiæ procurſus temeritatis incrementis euectus, inq; Thordonis & Esberni penates effuſus, eoſdem prius rapinæ, deinde incendio ſubiecit. Complures quoq; Scanicæ nobilitatis ſequentibus diebus ædes crematæ. Siquidem factionis duces quo promptiore plebis audacia vterentur, petulãtiam eius principum bonis paſcendam curabant, dulcedine prædæ & aſſiduis fatigationis præmijs, iocundiorem atq; alacriorem eius operã reddituri. Igitur nobilium cõplures æqualium exemplo vim penatibus ſuis inferendam timentes, bona omnia amicorũ cuſtodiæ mandabant. Pars fretũ nauibus complexa, ſe & opes vndis quàm ædibus credere præoptabãt. Pars apud Abſalonem exulare ſolatij & lenimẽti loco duxit. Cuius atq; Kanuti equites

Kanutus, poſt patrui ſui mortẽ, patriæ conſenſu, regni fit hæres.

ſuam æque ac dominorum fortunam afflictari cernentes, cum iniuriā armis propulſandam duxiſſent, ſeditionis principes fruſtra à ſe ſine duce res nouari ſuperiore tumultu experti, Haraldum quendam regij ſanguinis & obtuſi cordis, impeditiq; ſermonis è Suetia acciſcunt, hominem prorſus regno imparem, cum in eo nihil præter generis nobilitatem natura aut fortuna commendabile reddidiſſet. Igitur maiore cum opprobrio talem virum Suetia miſerit, an Scania receperit, incertum eſt. Quo rumore attoniti perculſiq; magnates, prout ſe hoſtiū aduentus fama variabat, dubijs Abſalonem legationibus fatigant: nunc opem eius trāſitumq; poſcentes, nunc eundem cum tota manu ſuperſedere iubentes. Nondum enim Scaniæ partes Haraldus irruperat. Quas cum Kanuti Suetiæ regis eiuſdemq; ſatrapæ Byrgeri pręſidijs vi rupiſſet, ad noui principis opinionem cupide congeſtū vulgus incredibiles ei copias ſociabat. Quibus fretus, Lūdenſi vrbi portas ſibi claudenti excidium minatus eſt. Igitur ex magnatibus complures alternis internuncijs contracti, fortiq; inuicem cohortatione firmati, propter Luminam amnem caſtra cōſtituunt: alijs regiorum militū per ignorantiæ ſimulationem venire ſuperſedentibus. Quos tantus pugnandi ardor ceperat, vt per ſummum non ſolum periculorum, ſed etiam popularium contemptū, abſq; paucitatis ſuæ reſpectu vt quemq; equi pernicitas adiuuabat, ſine imperio aut ordine effuſis habenis in hoſtem contenderent. In quo quidem impetu, maiorē venti (quem fortè aduerſum habebāt) quàm hoſtium quos impetebāt ſæuitiam experti ſunt. Ille enim magnitudine ſua clypeos curſitātibus decuſſit, hi ne pectora quidem irrumpentibus obuertere auſi fuere. Ita popularium acies numero hominū quàm animis præſtantior, incruentam de ſe victoriam dando, plus periculi an ignominię ſenſerit dubitati ſubiecit. Enimuero quo expeditius fugā, qua pugnā præcurrebat, intenderet, ſeipſam ſcutis exuere non erubuit, armorū onus abijciendo quorum vſus experiri confiſa nō fuerat. Hac igitur partim cæſa, partim capta, Haraldus cū Akone quē affectati regni autorem habuerat Suetiam refugus petebat. At Lundenſes ſuſpenſis ad belli euentum animis in neutram partem auxilia commodabant, fauorem victoribus erogaturi. Qui rei ſucceſſu cōſpecto, perinde ac victores victis inſultare cœperūt, cupiditate laudis & prædæ alienis ſe virtutibus inſerentes. Nec contenti populari um ſpecie bis bellum potentibus intuliſſe, collecta cōcione tertiū aduerſum eoſdem indicere grauati non ſunt, ſuſcepti vulneris dolorem conſternationis furori permixtum communi nobilitatis exitio penſaturi, tantamq; prouocandi perſeuerantiam ſiue pudore cladis, ſiue cupidine vltionis animis inſitam geſtantes. Neq; enim illos aut illuſtriū virorum reſpectus, aut vulnerū ſuorum memoria, quo minus ſeditionis ſtudia ſectarentur domare potuit. Quod periculum cunctorū Scaniæ magnatum capitibus contiguum, præproperus Abſalonis cum Sialandenſib. aduentus diſpulit. Siquidem ſublatis vexillis deputatum concioni locum ingreſſus, non ſolum turbulentiſſimo plebis propoſito obſtitit, ſed etiam leges quæ iniquiſſimis eiuſdem ſuffragijs conuulſæ fuerant, pijſſimo iudicij decreto ad priſtinę autoritatis habitum reduxit. Sed neque Haraldum quò minus à magnatibus damnaretur, abſentiæ patrocinium protegere potuit. Hunc certè bis à Scanienſibus multatum dixerim, ſemel armis, iterum ſententijs. De quo quidem diſcernere arduum eſt, ferro an ſuffragijs punitior fuerit. Plebs quoque nihil hoſtile auſa, armis ſumma cum propoſiti diſſimulatione depoſitis, Abſalonis ſe turmis tranquillo cōcionandi more iungebant, ſingulis iudiciorum ſuffragijs alacrius quàm libentius ſucclamando. Ita terribilis illa ac diutina ſeditio ſimul cum concione finem habuit, funeſto plebis conatu vlterius aduerſum principum collegium inſoleſcere non audente. Interea Kanutus excitati in Scania belli nuncio, Fioniam è Iutia petere coactus, Eſbernum Abſalone fratre nunciandæ regiarum partium victoriæ gratia tranſmiſſum, obuium accipit. Cuius inopinato occurſu triſtia afferri ratus, hærente animo, deiectoq; vultu quicquam ex eo cognoſcere verebatur. Poſtmodum non ſolum eiuſdem plena hilaritatis fronte meliora ſperare iuſſus, verumetiam iocunda ac libenti narratione de ſuorum victoria doctus, in Scaniam ouans proceſſit, ac primum eius prouinciam Froſtam rapinæ & incendio opportunam

Cnucli Scaniæ magnates Abſalonis cum Sialandenſib. aduentu maximis periculis liberantur.

tunam

tunam exhibuit, vaſtaſſetque in Abſalonis erga illam ſtudium gerentis interuentu prohiberetur. Quo mediante effectum eſt, vt ab his qui in regem Haraldica factione deliquerant, æra tantum pœnæ nomine exigerentur. O immenſam clementiam, cuius beneficio hominibus euidenter noxijs, maximi facinoris culpam paruulo cenſu redimere licuit. Quo exemplo cæteri ad ſpem veniæ erecti, mitiſſima Abſalonis opera parem regis manſuetudinem experti ſunt. Egregiũ tunc Kanutus moderati animi ſpecimen dedit, cum vltionem quam vniuerſorũ crimen meruit, vnius amici precibus donauit. Indignum adoleſcentem, cuius virtus externi principis acumine rentaretur. Compluribus enim Cæſaris legationibus curiam adire, paternæq; amicitiæ ſucceſſionem expetere iuſſus, intercedente amicorũ conſilio quàm modeſtiſſime reſcripſit, excuſationis verbis à regnãdi nouitate quæſitis. Siquidẽ arbitris eius excuſſa atq; explorata Cæſaris calliditas erat: hiſdem perfidiæ laqueis filij ſimplicitatem circumuenire ſtudẽtibus, quibus olim patris credulitatem implicatam habuerat. Cui cum Cæſar ereptu rum ſe regnum aliJq; daturum plena minarum epiſtola reſpondiſſet, ſolum hoc reſcribere cõtentus fuit, quærendum videlicet Cæſari eſſe priuſquam ſibi regnum adimat, qui Daniam in eius beneficio reponere cupiat. Qua reſpõſi libertate, non ſolum minantem eluſit, verumetiam plurimum à ſe fiduciæ in ciuium animis reponi docuit. Apud quem Cæſar fruſtra monitis egiſſe ſe videns, Syfridum qui ſororem ipſius in matrimonio habebat ſubornat, quod literarum ſuarum inſtinctu nequibat, alienæ vocis ſupplemento perſuaſum haberi conando. Qui vbi Daniam intrauit quanta regis charitate ob ſororis eius matrimonium teneretur, quantiſq; Cæſar viribus eſſet expoſito, Abſalonem, Sunõem & Esbernum, qui ſoli ex amicis cum rege admittebantur, tum fidei quam Kanuto, cuius tutores exiſterent, deberent, tum fiduciæ quam eiuſdem pater in eorum pectoribus repoſuerat admonitos orare cœpit, ne amicorum nomine hoſtes agẽdo, creditum ſibi pupillum annis & conſilio teuerum, graue & intolerabile belli onus ſuſcipere iubeant, eumq; ſub titulo tuendæ libertatis regno exuant: qui potius ſalutaribus illum conſilijs formare curæ habeant, Romaniq; imperatoris curiæ aſcribi deforme non ducant. Reſpondet Abſalon, de ſe dubium non eſſe, quin vtiles ſi noſſet monitus, Kanuto libenter fuerit porrecturus: à quo ita Cæſaris amicitiam expeti velit, vt propriæ eius maieſtatis decus incolume ſeruaretur. Nam & Waldemarum Frederici parres amicitiámque ſecutum, nihil fide eius aut promiſſione fallacius repperiſſe. Proinde Syfridum noſſe debere, Kanuto Cęſariq; æquum regnandi ius eſſe, neq; minore cum libertate hunc Danici regni, quàm illum Romani imperij gubernacula continere. Igitur indignante Syfrido, plenaq; minarum ac faſtus reſpõſa fundente, an tu, inquit, ex temetipſo Daniam penſas, eamq; vt Thyringam a Cæſare cum volet quam facillime capi poſſe exiſtimas? Proinde abi, imperatoriq; tuo perfer Danorum regem ne minimam quidem obſequij partem dignitati eius ac nomini delaturum. Dignum hoc cõtemptu dixerim, qui propior alieno imperio quam propriæ affinitati tam inuiſam Danicæ libertati legationem ſuo monitu adminiſtrare ſuſtinuit. His auditis Cæſar, ſpernenti ſe regi, quia bellum nequiuit, odium inflixit, animo non ferro contemptum vlturus. Spe tamen potiendæ Danię non omiſſa, ciuilium in ea malorum motum expectandum putabat, ſeditione diuiduam gentem, minore cum virium ſuarum periculo oppugnandam ſperando. Quam opportunitatem aliquandiu quæſitam à fortuna ſibi negari conſpiciens, Sclauiæ ſatrapam Bogiſlauum quem nuper Kazimari fratris decedentis orbitas hæredem effecerat, crebris muneribus ampliſſimiſq; promiſſionibus in Danica bella ſollicitat. Cuius hortatui Bogiſlauus pronius quàm prudentius obſecutus, ſed bellum aduerſum Daniam palam atque aperte profiteri non auſus, primum auunculi ſui Iarimari Rugiæ præfecti quæſitis ſimultatum cauſis hoſte agere cœpit, Cæſarianæ mlitiæ reſpectum arctiſſimis affinitatis vinculis præferendo. Qua de re Kanutus per Iarimarum certior factus, mitti curauit qui cauſam à Bogiſlauo tam ſubitæ læſionis inquirerent. Ille non regem, nõ Daniã à ſe lædi, ſed iniuriã à Iarimaro illatam repelli teſtatus, communem controuerſiã per vtriuſq; legatos,

Cæſar Daniæ regem, cum ferro perſequi non poſſit, odiis proſequitur.

armis interim depoſitis ad regis cognitionẽ, referri depoſcit, eundemq́; pacis inter ſe faciendæ autorem flagitat, verbis beneuolentiam ſimulantibus, ſimplicitaris fidem prætendere cupiens. Igitur rege nihil inſidiarum aut perfidię metuente, cauſæ dictionis dies locusq́; decernitur. Apud inſulam deinde Samſam, non ſolum huius negocij explicandi, ſed etiam iuris ciuilis emendandi gratia ingenti nobilitate contracta, amborum legatos excepit. Quorum altercatione ſolenniter audita, cum in Iarimarum complura loquacius quam verius obiectarentur, ac propter principaliũ perſonarum abſentiam ſententia impediretur, à Bogiſzlaui legatis vltro iureiurãdo promiſſum eſt, eum cum primum regi placitum foret, in rem præſentem venturum: ita in eludendo rege non minore legatorum quàm eius à quo miſſi erant calliditas verſabatur. Quorum promiſſis Kanutus ſecurius quàm cautius æſtimatis, concilio ocyus dimiſſo in Iutiam ſeceſſit, fortiſſimis quibuſque Scanorum ac Sialandenſium tantam ocij tranquillitatem cauſantibus, ſeq́; nimia iam quiete in deſidiam prouolui querentibus, longo delitiarum vſu enerues animos gerere, qui ſub rege Waldemaro totius ferme anni tempus multiplici rerum agitatione, varioq́; militię genere deducere conſueuerint. Nam militaris roboris neruos ſicut ocio hebetari ac remitti, ita negocio intendi excitariq́;. Igitur acuendę virtutis gratia piraticam aduerſum Eſtones in commune decerni placuit. Inter hæc Bogiſzlauus hortante Cæſare non ſolum patrijs ac domeſticis viribus inſtructus, ſed etiam à finitimis late præſidia mutuatus, aduerſum Rugiam quingentarum nauiũ claſſem ingenti belli apparatu reſertam contraxerat. Quibus copijs nihil hoſtilium virium obſtaturum ratus, Bugiſzlauum quendam legari nomine Cæſarem petere iubet, qui tantum à ſe exercitũ aduerſum Daniam contractũ nunciaret, vt dubitare non poſſit quin Kanutus reſiſtendi fiduca deſectus, quamcitiſſime Romano ſe foret imperio traditurus. Delectatus promiſſo Cæſar, laudato Bogiſzlauo legatũ imperatorijs donis proſequitur. Iarimarus tã ſubiti inopinatiq́; belli fama perculſus, Abſaloni in Sialandia ſe continenti magnitudinem periculi Rugianæ genti imminentis, propinquitatemq́; denunciat. Qui protinus feſtinatione quanta ſociorum expugnationem pręcurri oportebat accinctus, miſſis per Sialãdiam epiſtolis, omnem ætatem armis habilem in claſſem cõfluere iuſſit, minores rates maioribus, onerarias piraticis ſociauit, plebiq́; demum ac nobilitati promiſcuum corripiendarum nauium vſum conceſſit. Eodem edicti genere cõiunctis Sialandiæ inſulis imperatum. At Fionienſibus Scanisq́; ſextum intra diem præfixum portũ petete, alioqui ſuperſedere iuſſum. Neq; enim vlteriores apparatui inducias conuenire. Adeo autem in his quibus expeditionis ſocietas mandata fuerat obſequendi ſolicitudo flagrabat, vt egregio alacritatis certamine conſtitutum ſibi tempus aut implerent, aut præcurrerent. Kanutum vero tametſi nuncium in Iutia recepiſſet, ingens locorũ diſtantia denunciati temporis anguſtijs permixta, Abſalonici operis cõſortem exiſtere non patiebatur: ſex ſolas naues Fionia, quatuordecim Scania, cæteris tarditate impeditis, trãſmiſit. Quarũ inſignis paucitas culpę obnoxia videri potuiſſet, ſi non lõginquitatis patrocinio defenderetur. Pentecoſtalis feſti peruigiliũ erat, quando pręnominatum ſinũ Abſalonica claſſis inierat. Eadẽ die ne quid ſegnius aut cunctantius gereretur. Hythim inſulã adnauigari curatur. Illic obuij Rugianorũ nuncij præſtolandum docent, quoad ſciri poſſit in quam Rugiani ſoli partem hoſtilis irruptio tenderet. Iam enim Bogiſzlauo ad inſulam Coztã Rugiæ prætentam eſſe peruentũ. Qui quanquã hoſtilia iam pene rura pulſaret, non temperauit ſibi quo minus ſobrietatem effuſa crapulę licentia violaret. Tanta ſiquidem epularũ indulgentia exercitũ aluit ac corrupit, vt conuiuium magis quàm bellum amplexus videretur. Verum Abſalon nunciorũ monitis obſecutus, hiſdem poſtera luce regreſſis, Bogiſzlauumq́; ex aduerſo Strelæ inſulę copias expoſiturum docentibus, quanquam crepuſculum appetebat, correpto ſigno ocyſſime littus ſcapha petiuit. Gubernatorum deinde collegio per præconẽ vocato, nuncioq́; quambreuiſſimo militibus edito, ingenti cohortationis cura alacritate exercitum repleuit, quietem ſuam certis victoriæ imaginibus adumbratã præfatus. Nec alia militum reſponſio fuit, quàm pugnam ſe optare: quam ſi accipi-

anr

ant non dubitare quin vincant. Quem animorum calorem tum à longa vincendi conſuetudine, tum etiam ab ingenita Danico ſanguini virtute traxerunt: digni qui vocis ſuæ augurio non fallerentur. Igitur Abſalon incertæ nauigationis metu quod fretum dubiæ profunditatis eſſet, diluculum præſtolatus, cum inde ſoluturus eſſet, aliquaudiu retentus eſt, arenis anchora altius inſidente. Quo euenit, vt ab vniuerſis infinitum procedendi ardorem gerentibus relinqueretur. Sed neque ſe ab exercitu præcedi indecens exiſtimabat, à quo plus hortationi ſuæ quàm cunctationi tributum cernebat. Quem merito his gratulatum crediderim, qui iuſtæ celeritatis compotes, quàm violentæ moræ conſortes exiſtere maluerunt. Quam tardiratis iacturam impedimento ſolutus tanta remigij velocitate penſauit, vt penè prima nauigia occupauerit, diſpendium caſu inuectum præliandi cupidine redimendo. Hunc publicæ feſtinationis procurſum miſſa à Rugianis ratis excepit, quæ aliquanto remiſſiore nauigatione vtendum doceret, quod Bogiſzlauo adhuc inſulam Coztam tenente incertus irruptionis locus exiſteret. Sed & Iarimarus ſeceſſum hoſtium domeſtico milite ſuccinctus operiebatur. Igitur ceſſata impetus cura ad littus Dreccenſe diuertitur. Illic affertur hoſtes domum petiſſe, nuncijs incidentis fortè nebulæ errore deceptis. Idem noſtris portum Darſinum petere iuſſis, Iarimari cum eis conſiliaturi Rugiano exercitu vallatum pollicentur occurſum. Quo loci adnauigato cum nec Iarimarus nec quiſquam ex eius ſatellitibus repertus fuiſſet, placuit Nicolaum Falſtricum quod Sclauicæ gentis linguam calleret, explorandi hoſtium ſeceſſus gratia ad Iarimarum dimitti.

Quo abeunte, cum Abſalon diuinæ venerationi vacaturus littus ſcapha petiſſet, repentino nuncio per Iarimari familiarem ſuſcepto, cognoſcit Pomeranicam aduentare claſſem, quæ ſi nebulæ denſitas non obſtaret, cerni cominus poſſet. Igitur reuocatis qui ſacra geſtabant, cupide concitatam claſſem obuiam hoſti in altum direxit, armis non precibus Deo libamenta daturus. Quod enim ſacrificij genus ſceleſtorum nece diuinæ potentię iocundius exiſtimemus? At Pomeranis non tam hoſtile ſolum repente inuadendi, quàm Rugianorum equitatum defendendi littoris ſtudioſum varijs nauigationis ambagibus ludificandi propoſitum erat. Qui Danicam conſpicati claſſem, Borwegium occidentalibus comitatum Sclauis auxilij ſibi ferendi gratia aduentare credebant, aëris nubilo noſtrarum nauium numerum habitúmque dignoſci non patiente. Neque enim eorum animos ſubire poterat, Danos per tot locorum ſpacia à Sclauia remotos, intra tanti temporis anguſtias eo loco fuiſſe prouectos, ſpeculatoribus ob nimiam ſecuritatem excubandi officia parum curioſe gerentibus. Igitur Bogiſzlauus Rugianam claſſem appelli ratus, a centum & quinquaginta myoparonibus circuiri deſiderat, reliquam claſſem veluti in aciem iactis anchoris componit, naues quibus alimenta vehebantur aliquanto piraticis præſtantiores, inter ipſas & continentem admouit, armatæ multitudinis ſpeciem vacua lignorum effigie adumbraturus. Quo vultu deceptus Suno Bogiſzlauum auxilia à Theutonibus mutuatum credebat. Rareſcente tandem nebula, Abſalon ab exiguis hoſtium ſcaphis præteriri ſe videns, ne omnes quidem tuto redituras per iocum aiebat. Igitur ſocijs ingenti cohortatione firmatis, in hoſtilem claſſem vt imperio ita ductu & nauigatione primus inuehitur. Monitus à Sunone ne eam perinde ac Germanicis roboratam auxilijs præpropera feſtinatione inceſſeret, ſed temperato remigio militem armari iuberet, minime cunctandũ aiebat, præfatus eo iam loci conclusum hoſtem, vt nec bellum tutò conſerere, nec fugam ſalubriter edere poſſet. Itaque nihil impedimento fore quo minus promptiſſimam ſibi victoriam eſſet ceſſurus. Eo deinde monitus iterante milites, Abſalonis munimenta corporibus aptare cœperunt, parte remigium continuante. Quorum apparatus nimiæ ac perſeuerantis nebulæ beneficio hoſtem fallebat. At vbi propius ventum, Danorum iuuentus vt cunctationis ita ſilentij impatiens, ſublatis vexillis non temperauit ſibi quo minus concitatiſſimum præliandi ardorem celſo cantilenæ genere proſequeretur. Abſalonis quoq; ſignũ nunquã ſine hoſtium fuga ſpectari ſolitũ,

Sclauis pariter & Danorum præſentiam prodidit & confligendi diffidentiam incuſſit. Igitur ſumma cum trepidatione ſublatis anchoris cupide claſſem concitare cœperunt, quantum nauigationis longo temporis tractu protulerant, exiguo horarum ſpacio remenſi. Innumeri quorum fugam aut nauium magnitudo, aut anchorarum ſublatio retentabat, profundum petendo fluctibus quam ferro vitam finire maluerunt. Horum rates eodem pene temporis momento refertas ac vacuas conſpicareris. Sed neque prolapſos natandi vſus ſeruare poterat, ſubiectarum voraginum eluuie merſorum corpora tenacius apprehendente. Quantas igitur timoris vires exiſtimemus, qui quos nimio ſui hauſtu repleuerit, ne proprio quidem ſpiritui parcere compellit? Decem & octo nauigia nimiæ multitudinis in ſe confugientis concurſu rupta, receptis exitio fuere. Paucis hoſtem operiendi animus fuit. Illius vero etiam ridicula formido extitit, qui ſociale exemplum peroſus, nexo ex rudentibus laqueo ſuſpendio ſe conſumere, quàm hoſti necandum præbere maluit. Quod factum complures prius admiratione, deinde ludibrio proſecuti, dulcedine ſpoliorum lentius hoſtibus inhærere cœperunt. Quibus Abſalon præteritis, monitisq; ne prædam quàm hoſtem inſequi mallent, ſeptem ſolis nauibus totam pene fugacium claſſem inſectari non deſtitit, illa nimirum fiducia vſus, qua toties ſibi hoſtium terga aſpicere contigit. Neque enim à palantibus in illa inſequentium paucitate numerus, ſed virtus æſtimabatur. Centum ferme nauium turba maritimæ fugæ diffidentia terreſtrem cœpit, perq; horridos ac deſertos ſaltus inermis attonitaq; diſcurſum habuit. Iarimarum quoq; hoſtilis ſanguinis q̃ prædæ auidiorē cōcitatior tuendę patrię cupido reddiderat. Quinque ac triginta nauigijs vehementi remigio concitatis, hoſtilis Abſalonem nobilitas deuitabat. Quæ cum ſeptem ſola ſibi inſtare animaduerteret, fugam ſuam non ſolum triſtem, ſed etiam erubeſcendam rata, bis nauigationi perinde ac pugnam confectura laxamentum dare conata eſt. Igitur Abſalon quanquam ab amicis ceterę claſſis aduentum opperiri rogaretur, nulla ex parte ceſſato remigio progredi perſeuerauit, plus hoſtium trepidatione quàm ſociorum auxilijs vtendum præfatus. Quo cognito Sclaui ſumma cum exanimatione metum rubori prætulerunt, nauesq; ſuas quo fugæ habiliores eſſent, arma & equos in profundum abijciendo, oneribus vacuefacere cœperunt. Acrius deinde conuerberato pelago, Penum amnem perſeueratæ fugæ receptaculum habuerūt. Quos Abſalon eouſque vacuo cunctationis remigio inſecutus, veſpera ad ſocios qui prædæ incubuerant, reuertit. Cuius ne particeps quidem fore ſuſtinuit, gloriam ad ſe, ſpolia ad milites redundare ſpecioſum ducendo. Igitur ex quingentarum nauium numero quinque ac triginta delapſis, decem & octo confractis, cæteræ in Danorum poteſtatem ditionemq; ceſſere. Illa igitur dies quæ Abſalonis claritate obcæcatam hoſtium claſſem aut fugam aut exitium pati coēgit, tot errores, tot maritima diſcrimina finiuit, Sialandicos portus ac Balticum fretum peſtifero piratarum incurſu vacuefecit, efferatam barbarorum ſæuitiam iugi patientię reddidit, patriámque noſtram vix libertate ſua potientem Sclauiæ dominam effecit. Efficax & inuſitatum genus victoriæ, quo cunctas hoſtium vires funditus euerti contigit. Eadem vt Sclauici cruoris plena extitit, ita nullum Danici impendium habuit. Quatuor duntaxat ex Rugianis ſociorum an hoſtium telis perierint, incertum eſt. Die poſtero decem & octo Scanienſium nauigia ſuperueniunt, quos Abſalon non moræ eorum, ſed voluntatis æſtimatione facta, prædam cum victoribus communicare præcepit. Quid deinde Sclauis conſilii foret cognoſſe cupiens, callidum ſpeculationis genus amplexus, Bogiſzlauum ſub ſimulatione benignæ & veteris amicitiæ, perfidiæ per legatos arguendum curat, nimiámque regis offenſam obnixo placationis ſtudio præcurri poſtulat. Ad hæc Bogiſzlauus tantam receptæ cladis diſſimulationem agere ſuſtinuit, vt laudata monitoris beneuolentia, facturum ſe quod ab ipſo ſuadebatur promitteret. Tantum autem timoris Sclauorum vulgus ob priſtinam fugam animis inſitum habebat, vt etiam nouam viſa rate quæ legatos vehebat ædere non erubeſceret. Poſt hæc Abſalon rerum à ſe geſtarum famam illuſtri nuncio præcurri magnificum ratus,

Tachonem claro Fioniæ loco natũ cum tentorio Bugiſzlaui quod ei portiõis nomine ceſſerat, remitti curat, nec ſolum victoriã ſuã regi indicaturũ, ſed etiã fidem aſſertis celebrioris prædæ geſtamine facturũ. Per eundem quoq; ne Sclauicæ vires nonis copijs inſtruerentur, meſſis tempus expeditiõe præcurrendũ hortatur. Quem Kanutus Iutis Wibergica concione contractis, Abſalonici operis euentũ digno relationis officio repræſentare pręcepit, expeditiõis hortatore vſurus, quẽ nuncij autorem habuerat. Quo facto omniũ animis maximã educendæ claſſis curam ingenerauit. At Cæſar tantæ cladis nuncio recepto, poſtquã ſolo Abſalonis ductu rem geſtã cognouit, omnem non ſolũ obtinendæ Daniæ ſpem, verũetiam attentandæ fiduciã mente depoſuit, proprias vires damnando, quod alienis parũ efficaciter vſus fuiſſet. Eandem victoriã Abſalon ſuã apud Byzantium incredibili famæ velocitate vulgatã, poſtmodum ab equitibus ſuis tunc temporis in ea vrbe ſtipendia merentibus accepit. Sed nouæ frugis acceſſio labentibus hoſtiũ alimentis opitulata eſt. Hiſdem ex regiæ profeſſionis cunctatione inſtruendorũ frumento vicorum perquàm vtile ſibi laxamentũ ſumentibus, huius expeditionis opinione perciti Walogaſtenſes, profundiora Peni amnis loca crebro lapide complẽt, mœnium ſuorum aditum nauigijs negaturi. Quas Abſalõ hiſdem aluei locis egerere cupiens, trahendæ ſecũ iuuentutis gratia corpus aquis immergere non dubitauit, easq; lapidibus vacuefaciendo, quantũ tranſmittendæ claſſi ſatis erat, ad patientem nauigationis habitum perduxit, quanquam oppidani machinas ſuas tali temperamento libraſſent, vt eadem amnis ſpacia certis ictibus deſtinarent. Quib. obſtaculis tranſitu vacuefacto, facilem ſocijs petendæ circunſidendæq; vrbis aditum ſtruxit. Obſidiõe cœpta refixi ſub aquis ſtipites, quorum frequentia oppidũ erat vallatum, nauigia propius appellere paſſi non ſunt. Hanc oppugnationis difficultatem, Danorũ iuuenes virtute ſuperare cupientes, non temperauere ſibi quo minus nauigijs à profundo remotis pedibus in aquam deſcenderent, vadaq; gradu luſtrarẽt. Contra oppidani in ſubiectos cominus tela iacere, nauigiaq; tormentis procul inceſſere cœperunt. Quorum eximios iactus eludere quàm excipere ſatius exiſtimares. Anceps incertumq; vitatu periculum erat, prægrandibus ſaxis in conſertas puppes cadentibus, in fuga ac declinatione cautoq; corporis motu, magis quàm in vlla armorum ope fruſtrandorum ictuum remedium ducebatur. Abſalon mediotenus nauigij progreſſus, egeſta tormentis robora crebra corporis declinatione fallebat. Quem Barbarus forte præſidio egreſſus, poſtquã ex clypei notis agnitum habuit, tormenrorum præſidibus manu ſignificauit vt eum impeterẽt. Igitur interrogatus à quodam, an perſpectum haberet qualiter ipſum barbarus denotaret, curam ſui illius animo inſitam reſpondit: eodem ludibrio hoſtẽ & monitorẽ excipiendo. Intrepidi animi dixerim, in medio ſalutis diſcrimine pericula ſua iocoſo dicto proſequi voluiſſe. Adeo certiſſimũ fortitudinis & conſtantiæ experimentũ neceſſitas tribuit. Expugnatione non procedente, noua adoriendæ vrbis ratio autore Esberno excogitata eſt. Siquidẽ inuſitatæ magnitudinis nauigium varijs ignis nutrimẽtis cõpletum, ſolo ventorũ remigio, opportunis incendio mœnibus adigendũ curabant. Quod latẽti in vndis ſtipiti illiſum, ſine vlla oppidanorũ iactura proprię cum materiæ diſcrimine conflagrauit. Ita exigui ligni impedimento, ſpes ingentis victoriæ ſubruta eſt: hoſtiumq; ſalus paruulo fortunæ momenro ab imminente exitio protecta. Poſt hęc Bogiſzlauus in dedecorum ſuorũ vltionẽ dolos mente ſcrutatus, Abſalonis colloquiũ ſimulata pacis affectatione per legatos poſcendo, cũ ingenti equitatu deſtinatũ conuentui locũ petiuit. Quẽ binis obuiã ſibi nauigijs venientẽ vt continentem aſcenderet obſecrauit, cõmodius in tẽtorio quàm naui colloquendũ præfatus. Obſequentẽ illũ nauigioq; excedere volentẽ, Erlingus quidã illuſtri inter Noricos loco natus, horridioris ſomni narratiõe retinuit, haud dubie fraudẽ ſenſurũ, ſi ſalutẽ ſuã hoſtibus crederet, auguratus. Cuius vocẽ Abſalon perinde ac diuinitus ſibi dati indicij miraculũ veneratus, vocanti ſe Bogiſzlauo, minorem a maiore peti non oportere perhibuit, pontificem duci dignitate pręſtare aſſeuerando. Ita hoſti impotentiã obijciendo, fraudis materiã ademit. Ille ſtricta naui ſpacia cauſatus, repentino diſceſſu falla-

Põtifex dignitate ducibus prælatus.

ciam detexit. Nam qui aliàs vltro nauigiũ Abſalonis ingredi conſueuit, nunc eius aditũ perinde ac fatale ſibi domiciliũ, conſcientiæ malignitate confuſus, exhorruit. Gauiſus Abſalon quod ſalutem ſuã ſomnio quam hoſti credere præoptaſſet, ad claſſem ſe recepit. Igitur cum exercitus noſter cõmunem agrorũ vaſtationem vnius vrbis excidio anteponẽs, exhauriẽdæ prouinciæ conſiliũ cepiſſet, inq; pontis pertranſeundi anguſtijs hærerent, crebris oppidanorũ myoparonibus inceſſuntur. Qui mox ſagittariorũ ab Abſalone, regeq; miſſorum opera deturbari, infeſtãdę commodius claſſis gratia continenti ſe tradunt, noſtroſq; clamore non minus q̃ iaculis inſecuti, per ſummã ignauiæ exprobrationem perinde ac victis inſultare cœperunt. Quo viſo reliqui ex oppidanis paſſim correptis ſcaphis, mœnibus etiam quæ tuebantur deſertis, in ripã ſe conferũt, relicta a Danis tabernacula prædaturi. Neq; enim regios equites, nauiũ tranſitum in terra operiẽtes, fumus tabernaculorum quæ Dani diſcedentes cremabant incendio ortus, ab ipſis diſcerni patiebatur. A quibus cum inopinati attonitiq; incurſarẽtur, pars in ſcaphas refugit, pars armis in ripa, aut aquis in amne exitium habuit. Natantes à ſagittarijs interfecti, nauigantes euerſi, iuſtas irriſis a ſe Danis pœnas lucrũt. Ita Walagoſtenſes paulò ante falſis noſtrorum opprobrijs exultantes, nunc ciuium in conſpectu ſuo necatorũ miſeranda fata luctu proſequebantur. Quod Oznenſe fama experti, ſuburbanos penates ocyus cremandos curant, ne ijdem hoſtes ad mœnium ſuorum incendium vrerentur. Igitur dum vltro ſe tectis ſpoliant, ingens vrbi ſuę tutamentum conciliant, quo domibus tenuiores, hoc mœnibus tutiores effecti. Rus regi rapinæ extitit. Cuius ſententia Abſalon Iulinenſium finium, arciumq; Zuinenſiũ expugnationem peragere iuſſus, Esbernum fratrem Zuinam cum commiſſæ ſibi claſſis parte præmittit, aut arces ipſas (ſi fors ſineret) capturum, aut earum cuſtodibus quoad ſe Iulino reuerti contigiſſet, fugam interclusurum. Quorum ianuæ venienti Esberno vacuæ patuere, propugnatoribus nimium aduentum hoſtium furtiuo diſceſſu præcurrentibus. Ambæ itaque incendio datæ. Qua de re Abſalon Iulinenſium rebus abſumptis, non ſolum longinqui fumi contemplatione, verum etiam ſociorum inde reuertentium affirmatione certior factus, ad regem reuertit, lætatus ſe magna curarum parte fraterna opera liberatũ. Rex vicos neceſſarijs vſibus abundantes captu difficiles fore, vacuóſque tantum à ſe penates exuri conſpiciens, remeare conſtituit: qui nunc deſertos inopesq; lares adortus fuerat, exacto meſſis tempore referta copijs horrea conſumpturus. Cúmque non minus capiendarum vrbium difficultate, quàm vacuatum ædium incendio fatigatus, Zuynam amnem abducendæ expeditionis gratia petiuiſſet, exuſtarum arcium reliquias ſolo æquari iuſſit. Et vt omnia earundem monimenta demolíretur, etiam lapides fundamentis egeſtos in profundum iactandos curauit, quanquam ijdem recenti adhuc incendio torridi, vix ſe manu contingi paterentur: cuius laboris idem atque expeditionis finis extitit. Autumno domi peracto, duodenis millibus è Rugia contractis, Tribuſanam prouinciam ditioni ſuæ parentem peragrat. Poſt hæc Cyrcipinenſiũ deuexã paludem paternæ militiæ æmulatione permenſus, ad vrbem Lubekincam peruenit. Qua prætterita, dum Diminum petere ſtatuiſſet, in abundantem potione vicum incidit, Barbaris illic tanta animorũ ſecuritate conuiuantibus, vt nullum prorſus hoſtilis aduentus formidarent impetum. Quantam porro gentis illius intemperantiam pacis tempore extitiſſe putemus, quæ ne hoſte quidem liminibus imminente, quo minus vires ſuas ebrietatis illecebris labefactaret, abſtinuit? Itinere deinde noſtrorũ ad naues conuerſo, conuellendæ prædæ, ſpargendiq; paſſim incendij gratia, Danica manus diſijcitur, mẽtem regis lõginquæ viæ diſpendijs a petendi Dimini propoſito retrahẽtibus. Qui triginta ſolos ſibi comites aſſeruaſſe contentus, quum ingentem Barbarorum cohortem opimam villam tueri ſatellite nũciante cognoſſet, Abſalonẽ ſuo forte vexillo coniunctum dimidio cum præſentium equitũ numero opem ſocijs laturum dimittit. Qui impetium amplexatus, obſcurandę paucitatis gratia laxius militem incedere iubet, multitudinis inſtar confuſam agminũ ſpeciem præbiturus. Quin etiã vehementius irruptionẽ edere curæ habuit, quo plures inſequi crederentur.

Iamq;

Iamq́; Barbarorũ relicta villa, nemus tenentiũ manipulos cõtemplatus, quum ſe longe viribus inferiorem animaduerteret, ideoq́; ſociorũ augmentũ ſimulare vellet, cõplures ex ſuis furtim diſcedere monitos, aperte ſubinde redire iuſſit, idq́; ſæpenumero faciendum curauit. Igitur auxiliorũ incrementa ſenſim recipere exiſtimatus, non ſuppetentibus qui prædã aſportarent, contractas vici opes ingenti pyra conſtructa cremauit, flãmis inſequendo quod vſui cõmodare non poterat, etiam miniſtris incendij tantę pecuniæ conſumptionẽ animi dolore ꝓſequentib. Ea re geſta ad regẽ ſe retulit. Qui propter Lubynã pernoctatiõe habita, deletis vicorũ reliquijs, lacunã per quam arduo labore iter fecerat, ponte a Rugianis cõſterni curat, eamq́; nullo pene negocio remenſus, cõſcenſis nauib. in proximũ Peno amni portũ peruenit. Vbi diutina ac vehementi tempeſtate vexatus, Bogiſzlauũ pacem à ſe per legatos petentem repulit, quanquã iam labentibus alimentis expeditionem remittere cogeretur. Exactis domi hybernis per Zuynã ingẽticum expeditione regreſſus, Grotzuinã lacerat. Vbi cum Iarimarus hoſtium occurſum ex eorum lituo deprehenſum regi nunciandũ proponeret, idq́; ab Abſalone niſi ijdẽ in conſpectũ veniſſent exequi vetaretur, ancipiti malo circunuentũ ſe dixit, qui ſi quid inopinati periculi ſe tacente ſocijs incidiſſet, incuriæ damnari, ſin maturius indiciũ afferret, timiditatis notari poſſet, quũ & præpropero nuncio vti ꝓbroſum & nimis lento deſidioſum videatur. Huius prouincię præda parũ ſatiatos Pomeranicarũ opum fama ſollicitat, quæ vt eximiæ, ita intactę prædicabantur. Nulli tam longinquã militiam ingredi difficile viſum, quanq̃ perferendæ inediæ, peragendæq́; ſolitudinis prædicebatur aſperitas, ardore prædæ periculorum metũ leuãte. Imbellis populus vrbiumq́; & armorũ inops regio ferebatur. Et quoniam noſtris propoſitũ ex ſententia cedere conſueuerat, pergendi cupiditas animos inflãmabat. Nec fraudandos præſentibus votis fœlicia tot ſucceſſuũ experimenta ſpondebant. In qua profectione pabulo parũ ſuppetente non ſolum equos, verumetiã pedites commeatibus onuſtos attritę labore vires deficiebant. Hæ res conuertendi itineris, repetendiq́; claſſe Iulyni cauſam dedere. Illic rex adoriẽdi per inſidias Camyni conſiliũ nactus, apertæq́; eius irruptioni latentem præferens, ductãtibus locorũ peritis per ignotos ac deuios ſaltus, plenũ difficultatis iter corripuit. Errantibus cęteris Sialãdenſes ac Scanienſes Alexãdro (Abſalonis hic ſorore editus erat) primipilo vſi, Rugianiſq́; ducibus rectã & compendiariã viam ſecuti, Camynũ venere, occupaſſentq́; niſi incolas incendio cautiores feciſſent. Quorũ paucitatem Bogiſzlauus, qui in eodẽ tunc forte oppido morã agebat, effuſis manipulis irrumpendam ratus, Esberno qui talium rerũ experientia vſuq́; callebat, quo lõgius hoſtes vrbe euocarentur, de induſtria cedendũ monente, diu terga præbentibus inſtitit. Ad poſtremũ intellectis inſidijs, effuſius ruentes in aciẽ reuocat, tam improbum ab vrbe exceſſum amarę reprehenſionis ſalebris inſecutus. Quod videns Esbernus, abiecta fugæ ſimulatione, ſigna ad hoſtẽ reflexit, effecitq́;, vt Bogiſzlauus caballo delapſus, pauido recurſu intra vallũ confugeret, celeritate pedũ ſalutem quęſiturus, quam aut armis aut equi velocitate tueri fiduciã non habebat. Alexander illato portis ſigno, neminẽ a quo repelleretur inuenit, tãta trepidatione captis hoſtibus, vt ne vrbis ſuæ quidẽ limina ab iniuria vindicare præſumerent. Qua gloria ſatiati Danorũ iuuenes, paulatim in aciem ſe recipere, quam vlterius vrbi inſultare maluerunt, paucitatis æſtimatione temeritatẽ domante. Hunc iuuentutis procurſum rex reliquo milite ſubſecutus, ꝓpter muros equo deſcẽdit, expugnandæ vrbis habitũ curioſiore contẽplationis officio luſtraturus. Quo reſidente vallumq́; vexillis ſtipante, canonicæ vitę clerici contuſi deiectiq́; animi mœrorẽ pedum nuditate teſtantes, digeſta rite proceſſione cum inſignibus ſuis adueniunt, eoq́; paternæ ſanctitatis admonito, genib. niſi ſacris ædibus abſtinendũ precãtur, orando ne diuinos penates humanis incendio iungat, neq́; ita in hoſtes ſæuiat, vt publicæ religiõis domicilia conſumat: tot ſuas, tot maiorũ virtutes tetri imo facinore corrupturus. Adiectũ ab ijs eſt, Bogiſzlauũ regis tuto petendi gratia familiaris fidei patrocinium poſtulare. Reſponſum à Kanuto, homines ſibi, non Deum inceſſendi propoſitũ eſſe, vt iuſtum, ita alienum ſacrilegij bellũ geſturo. Quibus,

ſi ciuitatis partem extra municipij mœnia collocatā cremaret: ecclesias mortaliū ædificijs permixtas cōmunibus flammis implicandas, dicentibus, iram precibus remiſit, hoſtilesq; lares inuiolatos relinquere, q̄ diuinos humanis iniuria æquare maluit. Illi vrbem precibus ſuis donatam gauiſi, gratijs pro beneficio actis, læt[illegible]ia ouantes diſcedūt, eamq́; ſacro concentus genere proſequūtur. Bogiſzlauus quod petebat obtento, quæſitū Abſalonem die poſtero obuiā ſibi cum Iarimaro venturum precatur, eoſdem ſaciendæ cum rege pacis arbitros habiturus, quos tot colloquijs amicos expertus fuerat. Quem Abſalon fraude potius quam ſyncera verborum fide agere ratus, negauit ſe intercedere, quo minus igni ꝓuincia vaſtaretur, ne tantū iter expleſſe fraudi fuiſſe videatur. Ille nihil à ſe extra municipij mœnia poſſideri conſeſſus, ſacris tantum domicilijs eorumq́; gratia vicinis tectis abſtinēdum orauit. Quod beneficiū eodem voto petitū promiſſumq́; eſt: reliquu lucis auidiſſima vicorum vaſtatiōe conſumptū. Bogiſzlauus præſentium periculorum impulſu promiſſum reuertendi tempore ſectatus, Abſalone & Iarimaro dextras præbentibus ad regem perducitur, ingentisq́; ſummæ pecunia multæ nomine pacta, non alias pacis cōditiones aſſequi potuit, quàm vt procurationē hactenus patrimonij titulo adminiſtratā, è manu regis beneficij iure ſuſciperet, libertatemq́; ſeruitute mutaret, Rugianę gentis tributū obſequijs æquaturus. Hanc pactionem obſidibus firmandam pollicitus diſcedit, redeundi comitibus vtendo, quos adueniendi duces habuerat. Et ne veneratiōis expers dimitteretur, ab Abſalone conuiuio cum amicis exceptus, potu nimis auide ſumpto adeo vires ſenſumq; exuit, vt vix mente conſtare putaretur. Qua intēperantia amiſſæ maieſtatis oblitus, deflendæ ſeruitutis loco, libertatis gaudia rep̄ſentauit. Igitur nimio ebrietatis hauſtu obſtupefactis neruis, naue egeſtus in tentorio collocatur, Abſalone 40. armatos ante tabernaculi fores excubare, nocturnæq́; eius cuſtodiæ vacare iubente. Tanta ſiquidem apud Danos ſeruandorum hoſpitum ſedulitas exiſtere conſueuit, vt eorum ſaluti perinde ac propriæ ſtudere curaretur. Quo beneficio obligatus Bogiſzlauus, Sclauorum animos Danis applicando, debitam Abſalonis meritis gratiam retulit. Quibus cum pulſo mane ſomno oculos inſeruiſſet, Danorum fide exoſculatus, aptiſſimoq́; laudationis genere proſequutus, plus voluptatis ſe ex percepta Abſalonis humanitate, quam amaritudinis ex patrię iactura ſentire dixit. Igitur ad locum in quo milites eum præſtolabantur relatus, poſtero die Sclauicæ nobilitatis proceribus adductis, genibus annixus cum coniuge ſe & liberis ad pedes regis ſuppliciter abiecit, veniamq́; diutinæ rebellationis precatus, obſidibusq́; ex parte datis, ex parte promiſſis, auitæ paternæq́; procurationis ſummam beneficij loco ſuſcipere non erubuit, quod patrimonij erat, alienæ largitionis indulgentia poſſeſſurus. Rex principis huic neceſſitati miſeratiōe permotus, ſatis iam graues cum ſibi pœnas dediſſe exiſtimauit, regnumq́; eius in munere quam in vſu ſuo cōſtituere maluit, ac demum humi iacentem erexit. Nec minus regem maternę erga Bogiſzlaui filios neceſſitudinis reſpectus tangebat. Ita Sclauicarum rerū dominium aſſiduis Waldemari laboribus negatum, paruulo Kanuti negotio contributum eſt, fœlici eius militia paternam ſupergrediente fortunam. Eodem temporis momento ingenti nubium volumine colliſo, per ſummā vtriuſq; gentis exanimationem fracta crepuere ton[illegible]rua. Quo euentu Sclauici regni interitum portendi à coniecturarum ſagacibus exiſtimatum eſt. Bogiſzlaui quoq́; animus conſtantiæ pignoribus refectus, accepti beneficij memoriam ad vltimū vſq; vitæ tēpus inuiolabili fide exhibuit: adeò vt cum ſupremo morbo correptus in lectulo laberetur, adhibitos amicos iureiurando obſtringeret, eos cōiugem ſuam ac liberos ad regem perducturos, eumq; di[illegible]idendi inter pupillos regni autorem habituros, & quod is ſtatuiſſet perinde ac teſtamento cautum cuſtodituros: nihil ſe de Danorum fide hæſitare teſtatus, quorum egregia toties experimēta ſuſceperit. Succurrebat enim illuſtri viro quantos fructus Rugianis conſtantis erga Danos amicitiæ cuſtodia peperiſſet.

Hactenus Saxo Grammaticus.

RE-

RERVM ET VERBORVM HISTORIÆ DANICÆ PRÆCIPVE MEMORABILIVM INDEX, IN QVO NVMERVS

prior paginam, poſterior verſum demonſtrat.

*A*Macro & tenui petendus cibus, prouerb. 79. 4.
Abodio ad gratiam facilis deflexus. 253. 7.
Ab Omi portus. 76. 5.
Abſalon Danorum pontifex max. 1, 17. 165, 18. 169, 2. *Roskyldenſis epiſcopus creatus.* 254. 4. *Lundenſis epiſcopus creatus.* 319. 14. &c. *Eiuſdemq; in renuendo honore perſeuerantia.* ibid.
Abſalon Waldemari coæuus & collacteus. 245. 13. *Moriturum ex vulnere Kanutum ſinu fouet.* 249. 3.
Abſalonis in Waldemaro rege obſeruando fides. 273, 41. & *ob eiuſdem mortem luctus.* 333, 6.
Abſalonis clementia in hoſtes. 334, 50. *in hoſtē fiducia.* 293. 20. *eloquentia.* 254, 50. *fortitudo, reiq; bellicæ ac piraticæ peritia.* ibidem & 280, 34. *moderatio & conſtantia.* 305. 32. *nandi peritia.* 309. 9.
Abſalonis matris & ſororis virile facinus. 250. 21.
Abſalonis ligna per ocīū cædēdi mos. 264. 19.
Abſalonis ſilentio ſe inſidijs extricātis aſtus. 249. 6.
Accuſatoribus difficiles præbere aures debere reges. 21.. 6.
Actionis peſtifera Suenoni temeritas. 255. 46.
Aciei inſtructio. 525. 16.
Adaldagus Bremenſis pōtifex max. 171. 31.
Adelſtenus. 163. 27. *Angliæ rex.* 1.3. 9.
Adulfus Holſatiorum princeps. 271, 31. 274. 24. *caſus.* 278. 14.
Adulterij pœna. 77. 26. &c.
Ægritudo animi ab opinione. 73. 41.
Ægritudini amica ſolitudo. 39. 7.
Ægritudinem animi optime negocio diſcuti. 154. 20.
Africani munificentiæ, cum Danorum liberalitate, in quendam poetaſtrum collata, comparatio. 87. 38.
Agapitus Romanorum pontifex. 161. 8.
Aggo. 143. 55.
Aggonus. 61. 30.
Agnerus, eiuſdemq; nuptiæ, & cū Biarcone monomachia. 27. 45. *occiditur.* 28, 7. 33, 16.
Agnerus Regneri filius. 153. 36. *Angliæ rex.* 160. 6. *eiuſdem interitus:* ibid.
Agon Lundenſium præfectus. 325, 53.
Agriculturæ laus. 101. 13.
Ako. 297. 50. *Tubbonis filius.* 333, 36.
Ala omnis trecentorum numero. 78. 52.
Alaburgum. 232. 49.
Albia fluuius. 2, 27. 60, 24. 95, 37.
Albus fons. 325, 46.
Alexander Galliæ præfectus. 267. 38. *antiſtes.* 273. 40.
Alexthathia oppidum. 184. 41.
Alf rex. 82. 8. *eiusq; forma.* 114. 30. *virtus.* ibid. 42. &c.
Alf dux, & Aggi filius . 529. 34.
Algerus. 114. 30. *Alli.* 204. 1.
Aluildæ cum Frothone nuptiæ. 74. 54. &c.
Aluildæ verecundia. 114. 34. & *nuptiarum eius ambiendarum periculum.* ibid. *ex puella in piratam:* ibid. 115. 1. &c. *tandem in Alf iuuenis complexum data.* ibid. 28.
Alkillus pugil. 142. 34.
Alricus Suconū rex. 81. 39. &c. *occiſus.* ibid.
Altercandi certamen. 71. 5.
Aluerus Suconum rex. 521, 27. 522, 29. *moritur.* 125. 11.
Aluon. 83. 48.
Aluina Olauo adamata, à Kanuto compreſſa. 174, 18. 177, 24.
Amantium ſtudijs nihil perſeuerantia efficacius. 40. 41.
Ambar. 129, 33.
Amicitia non niſi inter æquales firma. 37. 38.
Amica in aduerſis collocutio, ægritudinem minuit. ibid. 47.
Amicorum aperta & fida admonitio grato animo accipienda. 256. 45.
Amicorū par, Aſuitus & Aſmundus. 82. 25.
Amlethus. 44. 49. *eiuſdem ſimulata inſania.* 45. 8. &c. *eam ſecretò apud matrē aperit.* 46, 53. 47. 1, &c. & *in cocione.* 50, 30.
Amlethus rex conſtitutus. 51. 5. *eius geſta.* ibid. & 52. &c.
Amlethi ex inſidijs ſeſe eripientis mirum facinus. 47. 30.
Amlethi poſt ſublatum Fennonē incenſamq; regiam concio. 49. 47.
Amletho inſidiæ à ſocero ſtructæ. 53. 16. ad

quem opprimendum occiſorum militum aciem inſtruit. ibid. 30.
Amlethi mors. 54. 10.
Amoris multiplices aditus. 36. 2. &c. vis, 175. 2.
Amoribus alienis non inijciendas eſſe manus. 9. 4.
Amundus Noruagiæ rex. 89. 49. ob filiam Fridleuo negatam cæſus. 91. 27.
Amundus Simonis filius. 276. 11.
Anundus pirata oppreſſus. 111. 7.
Anachus pontifex. 185. 24.
Anſial rupes. 94. 49.
Ancillaris ingenij indicia. 48. 26.
Andreæ Lunden. archiepiſcopi laus. 1. 30. &c.
Anduanus rex. 12, 5. 20, 9. &c.
Angantir. 84. 28.
Angaterus Helgæ ſponſus. 99. 8 &c. à Starcathero cæſus. 100. 27.
Angli Danis ſuperiores. 183. 32.
Angul rex, vnde Anglica gens. 5. 10.
Anguium educandarum perniceioſum ſtudiū. 153. 7 &c.
Animus militum, non numerus ſpectandus. 242. 50.
Animorum immortalitas. 148. 6.
Annonæ caritas. 143. 11 &c.
Annonæ penuria ex anni ſiccitate cœliq́; intemperie. 201. 25.
Anſgarius. 160. 40.
Apophthegma. 6. 21.
Apribigneuus, 177. 37.
Archonenſis inſula. 289. 21.
Archonenſibus tradita religionis noſtræ ſacra. 224, 55. 225, 1. &c.
Archos vrbs. 224. 31.
Arcon oppidum. 256, 1. 261, 5. prouincia incendio vaſtata. 279. 19.
Arkon vrbs obſeſſa. 287. 12. eiuſdemq́; ſitus. ibid. delubrum & ſimulacrum Iouis ſimile. 287, 27.
Arkonenſium pacis conditiones. 291. 4.
Armbiorn. 88. 2.
Arna Lundenſe hoſpitium. 226. 46.
Arna vallis. 240. 4.
Arnfaſtus. 195. 22.
Arnfaſti ob violatum Wilhelmi ſepulchrum interitus. ibid. 38.
Arngrimus pugil. 83. 49. eiuſdē proles. 84. 26
Arnoldus Tylenſis. 284. 6.
Artherius rex. 80. 47.
Aruaroddus pirata, eiusq́; robur. 84. 30.
Aruſium. 171. 39. Aruſia. 219. 55.
Aruſienſis ciuitas piratarum incurſibus afflicta. 254. 26,
Arij dux. 129. 49.
Aſa puella. 98. 52.
Aſcerus Lundenſis epiſcopus. 202, 11. 204, 18 217. 19. moritur. 225. 42.
Aſcerus Roskildenſis antiſtes. 230. 4. eiuſdem obitus. 253. 34.
Aſlacis remigis virtus. 186. 41.
Aſmoda prouincia. 280. 35.
Aſmundus. 13. 1. iaculo tranſfixus. ibidem 36.
Aſmundus. 82. 9. eiusq́; in amicitia fides. ibid. 26.
Aſmundus Haldani filius à quo Noruagiæ regum origo. 112. 38.
Aſmundus Wicarorum rex per Haraldum regno reſtitutus. 124. 50.
Aſtradus nauclerus 263, 26.
Aſtutiæ viribus præualentis exēplū. 60, 4. &c
Aſum oppidum. 177, 14
Aſuitus. 82, 28.
Atiſlus. 26, 11. Vrſam Roluonis matrem vxorem ducit. ibid, 29.
Atiſli tenacitas. ibid. obitus. 26, 18. 38, 45.
Atiſlus Sueciæ rex. 54, 35. eiuſdemq́; magnanimitas. ibid. cum Foleone duellum. 55, 25. cædes. 57, 25. &c.
Atiſle. 129, 44. Attalus pugil. 5, 55.
Atylo Scanicus. 134, 8.
Auaco pontifex. 177, 49.
Auaritiæ mulcta, opum ſubtractio. 26, 32.
Auaritiæ nutrimentum maximum diuitiæ. 210, 37.
Audacia probum iuuat. 78, 38.
Audactum ſtipendia olim quanta fuerint. 77, 41.
Auilda. 6, 7.
Aulicorum obſcœna petulantia. 63, 33.
Aulis quàm tugurijs minus ineſſe ſecuritatis. 5, 37.
Auonis ſagittarij cum Biornone pugna. 91. 27
Aurum Britannorum inſequentium metu à Danis militibus per arua ſparſum. 23, 41. mox vero recuperatum. 30, 1. &c.
Aurum in cibis contra venena. 25, 13.
Aurum in triuijs poſitum. 83, 32.
Aurum liquatum & clam cauatis baculis infuſum. 48, 34
Autonis interitus. 203, 8.
Axelſtada villa. 120, 18.
BAlderus ſemideus. 36, 18. 37, 32.
Balderi corp⁹ ferro inuulnerabile. 36, 8.
Balderi & Hotheri pugna. 37, 48.
Balderi fuga. 138, 11. rurſusq́; victoria. ibid. 24. mors. 39, 47.
Balderi in Nannam inter lauandum conſpectam amor. 36, 71

Balderi obſonium augendis viribus paratum. 39,19. ab Hothero intercipitur. ibid.
Barca prouincia. 259,12.
Barchonis virtus. 232.26.
Bari, ſiue Barri. 129,44. ibid. 51.
Beda Theologus Anglus. 5,24.
Begathus. 129,43. Belgi. ibidē.
Bellatorum genera quatuor. 55,41.
Bellicus apparatus ingens. 76,40.
Bella armis non mendacijs meditāda. 284,49
Bemonus pirata, eiuſdemq́; ſobrietas. 39,49.
Benedictus Kanuti regis frater occiditur. 199. 42.
Benedicti militis in Waldemarum inſidiæ. 313,41.
Berhgar vates. 130,45.
Berginum oppidum. 275,49.
Bernardus chriſtianiſmi apud Noruagos doctor. 171,38. eius corpus Lundini. ibid, 51.
Bernardus Octauiani legatus. 271, 6.
Bernardus Razaburgenſis. 307,34.
Bero pirata. 134,49. caſus. ibid.
Beronis interitus fit mentio. 203,40.
Beſſus, eiuſdemq́; cum Gro regina colloquium. 6,49. 7,1. &c.
Beyo. 223,14.
Biarbi. 84,27.
Biarco ab Hialtone ad arma excitatus. 29,45. moram virtute penſat. 34,22.
Biarconis cum Agnero monomachia. 27,53. cuius etiam occiſi vxorem ducit. ibid, 45.
Beargrammi. 110,37.
Biarmi. 84,20. Biarmi incantatores, eorumq́; defectio. 156,14.
Bibacis aſtus. 143,19.
Bicco captiuitate elapſus. 141,16. mira fraude Iarmericum vlciſcitur. ibid. 17. &c.
Bildi & Broddi fuga. 60,45
Bilwiſus. 118,9.
Biorno rex. 81,13. 88,3. eiuſdem equus. ibid. & canis, ibid. 14. fortitudo. 89,11.
Biornonis cum Auone pugna. 91,27.
Biorn rex. 144,43.
Biornus à ferrei lateris firmitate cognominatus. 155,18. eius apud Sueones autoritas. 157,4. Noruagiæ præficitur. 158,15.
Biornus Regneri filius. 153,35. eiuſdem accepto paternæ mortis nuncio ſtupor. 159,19.
Birgerus Suetiæ dux. 200,10. & Gothiæ præfectus. 314, 32.
Birwillus rex. 128,39.
Biſuntium oppidum. 273,49.
Blacconis in Kanutum perfidia. 198,44. &c. ſacrilegium & parricidium. 199.33. eiuſdem cædes. ibid.
Blacmanni à Danis deuicti. 115,13.
Blekingia. 3,11. 124,39. 144,17.
Blend. 129,36.
Blod deus. 15,18.
Bo Brami filius. 129,46.
Bocheror. 142,55.
Bogiſzlauus Sclauiæ dux appellatur. 331,30. bellum in Daniam ſuſcipit. 335,49.
Bogiſzlaus diſciplina militaris corrupta. 336, 48. in Abſalonem inſidiæ. 339,44.
Boka inſula. 305,32.
Bokiſzlauus Polonorum præſes. 212,45
Bolwiſus, eiusq́; ſerendarum inimicitiarum ſtudium. 116,39. &c.
Borcarus. 115.31
Borlunda vicus. 254,18.
Borrby. 129,43.
Borwegius dux. 337,30.
Botilda 201,17. eiuſdem mirum patientiæ exemplum. 203,20. &c.
Bous Othini ex Rinda filius. 42,12. moritur ex vulnere. ibid. 28.
Brache. 9,9. Bracus. 74,27
Brammeſii. 306,15
Brander. 84,27, Brandmica, 129,37.
Bratiutus. ibid. 47
Brema. 271,45. 272,22.
Britannia Anglia dicta. 5,20. &c
Britanni equitis ad regem oratio. 24,11.
Britanni a mortuis fugati, quos viuos oppreſſerant. 3, 38.
Britannorum circa prædam auiditas. 24,36.
Britannorum metu aurum Dani milites per arua ſparſum fuga deſerunt. 23,41. mox iterum potiuntur. ibid 18.
Britannorum regis aula. 85,19.
Brodder. 84,27.
Broderus inceſti crimine accuſatus. 141,40. ſuſpendio liberatur. ibid. 52. patri in regno ſuccedit. 142,30,
Broderi & Buchi in Geruthi regnū ingreſſus. 146,45. contra Lamias pugna. 147,36.
Bruno. 128,49. 233,34. eiuſdem captiuitas. ibid.
Buchi incontinentiæ ſuæ pœnas dat. 147,42.
Bugiſclauus. 259,29.
Bugonis cædes. 61,54.
Bugiſlaus Pomeraniæ ſatrapa. 270,10. 283, 20. Henrico Saxonum principi ſe dedit. 302,23.
Buriſius. 252,46. 271,29. 280,29.
Buriſius regnum affectat. 281,17. regi Waldemaro inſidiatur. ibid. 18. cuſtodiæ traditur. 282,35.
Buthlus. 138,48. Danorum rex. 140,42.

Byarmenſes, eorumq́ ars magica. 16,10.
Byarmiæ regionis deſcriptio. 145,32.
Byrcæ oppidum. 171,50.
Bythinga fluuius. 227,39.
Byzantium præcipua quondam deorum ſedes. 41,34.
CAdauera ſpoliandi impietas interdicta. 79,20.
Calamitas omnes conſcios vitat. 37,20.
Calamitatibus alienis compati, pium. 45,36.
Calamitoſis morte nihil iucundius. 72,10.&c
Calmarna oppidum. 131,21.
Caminum oppidum. 299,10. 310,41. *eiuſdem irrita obſidio.* 322,2.
Canis & accipiter domini ſui ad ſuppliciū adacti innocentiam teſtantur. 142,7.
Canis miræ ferocitatis. 88,41. 91,21.
Canis regis loco datus. 121,5.
Cantoris in acie hoſtis perfidia milites incitantis obequitatio. 252,6
Caprinus lacus. 187,26.
Captiuitas ſummæ turpitudinis apud Danos. 197,23. 203,50.
Carolus. 194,17.
Cautibus olim inſcripta maiorum geſta. 2,4.
Ceruiſiæ vſus interdictus. 143,14
Charitas eximia, quæ vita etiam defunctos comitatur. 26,8.
Chriſti natiuitas toto orbe pacato. 86,28.
Chriſtiernus Iutus. 219,40. *capitur.* 220,21
Chriſtiernus Maguntinenſis epiſcopus. 269,50.
Chriſtiernus inſidias in Waldemarum confeſſus exilio tantum mulctatur. 317,29.
Chriſtophorus Waldemari filius. 278,40, 281,46.
Cirinus ſagittarius. 300,7.
Citharœdus inſignis, affectus hominum pro voto inflectens. 204,46.
Claraualllis cœnobium. 310,27.
Claßis ingens apparatus. 78,47.
Colla rupes. 167,23.
Collerus Noruagiæ rex. 44,5. *duello cum Horwendillo congreſſus occidit.* ibid. 42.
Collo pirata. 17,21.
Colo laqueo quem alij parauerat conſumptus. 69,8.
Colubrorum tabe paratum roboris epulū. 39,41. 65,23.
Confeßio, abſente ſacerdote, concioni circunſtanti facta. 275,19.
Coniugalis fidei exemplum. 118,49
Coniugales leges à Frothone latæ. 77,30.
Connubium expetenti quæ æſtimanda. 52,44
Connubia è longinquis petita non expedire regibus. 62,19
Connubia quondam venalia. 139,38.
Connubia venalia firmiora. 79,33.
Connubijs illuſtrium fœminarū qui olim idonei exiſtimati. 62,43.
Conogardia. 81,12.
Conradus Cæſar. 236,29.
Conradus Saxonum ſatrapa. 237,59.
Conſcientiæ ſtimuli. 314,28.
Conſilium bonum omni munere præſtantius. 78,6.
Conſilij mali cōſultoribus ſuis peßimi, exemplum. 148,14.
Conſilio, tametſi exilis id autor ediderit, obſequendum. 148,31.
Conſtantini interitus. 249,21
Continentia præcipuum fortitudinis vinculū. 93,50.
Conuiuia propter annonæ caritatem interdicta. 143,11,
Cornorum aciem obuolitantium augurium. 252,4.
Cozcona vrbs cremata. 278,25.
Cozcoæ vrbis incendium. 321,23
Cozta inſula. 305,2. 336,45.
Craca. 64,46. *maga.* 65,34. *poſt Regnerum Braco nupta.* 73,47.
Criſztoa inſula. 299,8.
Curetia. 81,49.
Curetum defectio. 42,31.
Curi pirata. 295,42.
Cuſonis filia Helgoni, Hothero impetrante, vxor data. 37,29
Cypria tellus cadauerum humanorum quondā impatiens. 207,2.
DÆmon in furui animalis figura. 292,30.
Dæmonis verticibus imminentis ſpectrum, victoriæ auſpicium. 278,11.
Dæmonum præſtigioſa miracula. 294,20
Dagus. 81,14.
Dahar cognomento Grenſki. 130,10.
Dalemannus Lundoniæ præfectus opprimitur. 24,54.
Dal Sclauiæ dux. 126,1.
Dan primus, rex. 5,10. *ſecundus ab Vffone patre degener.* 59,42. *tertius.* 60,21.
Dania cultoribus deſtituta ſylueſtris effecta. 144,23.
Dania ſero & religiōe & literis initiata. 1,10
Daniæ Chriſtianam religionem primus Haraldus intulit. 158,47. *mox Ericus* 160,40 *& Frotho.* 161,4. &c.
Daniæ pro religione Chriſtiana reſtituta dæmonum ſuperſtitio. 158,51. 168,32.

Daniæ ſitus. 2,40.
Danica fortitudo. 261,16. 264,48. & virtus natiua. 337,1.
Danicæ ſcribendæ hiſtoriæ occaſio. 1,11.
Danicũ imperium à Suetico ſubactũ. 133,11.
Danici equitis mira virtus 261.54.
Danicarum fœminarum illuſtrium quondam ſtudium. 115.34
Danicorum regum diſſidium. 129,3. &c.
Dani Britannos ſparſo auro deſertaq́; præda fugiunt. 23,41. mox inſequuntur. 24,47.
Dani miraculo Popponis commoti ad Chriſtianam religionem adyciunt animum. 171, 11. & deinceps.
Dani ſiccandis certatim calicibus aſſueti. 85, 39.
Danorum circa res ſuas tradendas ſtudium. 2,4. eorundemq́; virtus ob ſcriptorum penuriam obſcurior. 59,40.
Danorum de Ruthenis victoria. 79,31.
Danorum & Suenonum pugna atrox. 131,40 &c. & vtrinque accepta clades. 132,15. item cum Sclauis nauale prælium. 337,30. fuga & clades. ibid.
Danorum exercitus cæli intemperie ac peſtilentia corruptus. 165,22.
Danorum gloria. 86,11. origo. 5,10. in ferendis aduerſis inuictus animus. 166,2.
Danorum ingens fames. 14,10. & ob inediam migratio. 144,8.
Danorum ieiunia quæ, & quando inſtituta. 209,30.
Danorũ luxus. 24,26. à Theutonibus. 102,50.
Danorum quondam dy, atque hinc feriarum feriæ appellata. 93,9.
Danorum ſtructura, agger. 245,47.
Danis creber piraticæ vſus. 168,53.
Darſinus portus. 337,17.
Daxon cum Dian fratre victus. 156,1
Daxonis de Withſerco victoria. 157,27. captiuitas. 158,2. in patriam reſtitutio. ibidem, 8.
Dearum ſylueſtrium antrum. 36,12. 39,12.
Decor validiſſimum libidinis irritamentum. 36,4.
Defenſionis partes priores, quàm accuſationis inſtrumenta, conſtitutæ. 193,33
Demina vrbs. 278,22.
Deſidia ſummum in proco vitium. 62,45.
Dian Helleſponticus rex. 155,54.
Diſlina vrbs. 158,31. ſiue Duſlina. 162,36.
Dy ab hominibus fugati. 38,6.
Diluculo humanis corporibus plus ineſſe ſtuporis & grauedinis. 66,15.
Dimarus. 81,14
Diminum oppidum. 285,25. eiuſdem obſidio & incendium. 321,16. &c
Diſcendo doctrina proficit. 70,30
Diuinus timor humano præferendus. 271,25
Diuitiæ maximũ auaritiæ nutrimẽtũ. 210,37.
Dobici interitus. 248,53.
Dobinum oppidum. 229,52
Doſrinæ alpes. 134,36
Dolor ex contumelia acerrimus. 190,33.
Domborus Rugienſium legatus. 262,10. 266, 27. mira eius oratio pacem petentis. ibidẽ.
Dornonis Curetum regis oratio. 19,8.
Draco theſauri cuſtos occiditur. 92,1
Draconis effigie nauigium. 263,10.
Dreccenſe littus. 337,16
Drota ſpecu incluſa. 120,51. Gunnaro iuncta. 121,4. mox verò Borcaro. ibid. 30.
Duc Sclauiæ dux. 126,1. 129,49
Duci nihil gloria magis placeat. 72,17.
Duci maxima ſæpe virtus ex milite pendet. 30,24.
Ducum priſcorum fortitudo, ſuo, non vniuerſorum diſcrimine ſpectata. 17,22
Dudo hiſtoricus. 5,14
Duelli leges. 57,2.
Duellorum apud Danos conſuetudo abrogata. 171,28.
Duſſlina vrbs. 162,36
Duſlinum Hyberniæ oppidum captum. 61,2.
Duna vrbs. 12,5
Dunuathus Regneri filius. 153,34. cæſus. 158 19.
Duos cum vno decernere vt iniquum, ita probroſum etiam veteribus exiſtimatum. 57, 3. 58,26.
Dyſia pons. 329,9. 333,36.
Dythmerchorum latrocinia. 210,11
Dyurſa ſiue Dyurſo fluuius. 186,22. 250,36. 282,36.

EBbo. 143.55.
Ebbo pirata cæſus. 113,2.
Ebbonis in cauendo periculũ ſolertia. 139,10.
Ebbo Skialmonis filius. 230,33. eius obitus. ibid. 35.
Edebrandus. 162,22.
Eduardus Anglorum rex. 170,28. 173,39. eius interitus. 174,33.
Eduardus Suenonis ex Imma filius. 182,47. occiſus. 183,45.
Edulium lautius, pro monſtro. 102,47.
Egentium regem Olo ſe eſſe ſimulat. 128,25.
Eginus pontifex. 185,35. 88,23. 196,4.
Egtherus rex. 84,19
Egtherus Fynnenſis ab Haldano oppreſſus. 112,18.

Eidorus, ſiue Eydorus fluuius. 2,47. 38,54.
Eydora. 165,4.
Ekebo oppidum. 271,40.
Eliuus Sleſuicenſis, eiuſdemq́ perfidia. 208,47. 209,26. 210,6.
Elli. 129,33. 132,3.
Enari ſagittarij monſtroſum robur. 172,40.
Ennignupus, 160,51.
Enſis porrigendi mos. 35,15.
Epiſcopi ſeueritas in regem. 189,44.
Epponis cædes. 165,8.
Equus miræ pernicitatis. 88,3.
Equi inſtante pugna paſtu arcendi. 251,35.
Equorum æneorum machina in hoſtes acta. 156,4.
Erandus rex. 128,40.
Ericus ob prudens conſilium, diſerti nomen ſortitus. 64,38. 74,32. idem ferinarum vocum interpres. 65,43. eiuſdem in opprimendo Oddone, & occultandis armentorũ cadaueribus ſtratagema. 66.11
Erici cum Greppo colloquium. 67,10. &c. & pugna. 69,46. item cum Frothone. ibidem. 11. &c. & cum Gotuara altercandi certamen, 70,54. 71,1. &c. item certamen aliud cum Weſtmaro ibid. & cum Olimaro colloquium. 78,17
Erici eloquentia & virtus. 71,13. eiuſdem ad Frothonem mortis cupidum oratio. 72,41.
Ericus ex inſidijs liberatus. 75,36. ex vulnere pene mortuus. 81,54. moxq́ rex conſtitutus. 82,4
Ericus primus eius nominis Sueticorum rex. 81,43. eius mors. 87.40
Ericus Regneri filius. 155,12. Sueciæ præfectus. 158,14. 160,10.
Ericus rex Danorũ ex impio chriſtianus effectus. 160,40. eiuſdem cum Guthormo cædes. ibid. 28.
Ericus Haquini filius, eiuſdemq́ patientiæ & fortitudinis exemplum. 226,5. alius Iuriſij filius. 298,22. item alius Olaui filius. 164,40.
Ericus ſecundus eius nominis, Olaui frater, rex. 202,36. Bonus cognominatus. ibid. 41 eius virtutes. ibid. 43. libido. 203,12.
Ericus tertius, eiusq́ interitus. 226,2. & geſtorum enumeratio. ibid. huius filius rex declaratus. 226,24. moriturus cuculla induitur. 228,33.
Ericus Sueciæ rex. 110,5. 170,10. ab Haldano captus. 110,48.
Ericus ſatellitum inſomnio ſeruatus. 225,23. Sialandia pulſus. ibidẽ.
Erlingar Colubræ cognomento. 130.40
Erlingus. 276,43. 283,2.
Erlingus Noricus. 339,50.
Eſa puella, eiusq́ in contemplandis hoſpitibus ſtudium. 127. 32.
Esbernus Abſalonis frater. 272,7. &c
Esberni virtus. 261,36. 296,11
Esbiorn. 88,2.
Eſgeri interitus. 295,52.
Eskillus pugil. 142,34,
Eskillus Roskildenſis pontifex. 225. 30. ab Olauo victus prælio. 226,53. &c. ab Erico ſuſpendio mulctatus. 227,30.
Eskillus pontifex maximus. 255,33. eiuſdem captiuitas. 229,30. item praua de Waldemaro ſuſpicio. 268,6.
Eskilli equitis mira currendi agilitas. 280,52 eiuſdem ſenis virtus. 306,47.
Eskilli in Claraualliſ cœnobiũ migratio. 311,26. 318,6. 320,35.
Eskilli ex mœrore debilitata vox. 314,34. epiſcopatus abdicatio. 317,48.
Eſros. 269,14.
Eſtones piratæ. 295,41.
Eſtritha. 174,39. 177,28.
Ethaſcognemus. 126,26.
Ethla Kanuto in vxorem iuncta. 194,16.
Ethlerus. 233,17
Eugenius pontifex maximus 238,17.
Execratio ſuprema pontificum vltio. 229,36.
Exules patriæ hoſtes qua pœna mulctandi. 77 35.
Eyr dux. 25,37.
FAbrorum diſtantia. 98,34.
Facete dictum. 28,24.
Falu oppidum. 130,39.
Falſtria. 169,6. 203,49. 242,16.
Falſtrenſes bello petiti à Waldemaro. 254,34.
Famis ingentis exemplum. 80,9.
Famis neceſſitate imbellis ætas tollenda edicitur. 144,1.
Fanningi cædes. 60,54.
Faſtus infortunio domatur. 324,42.
Fœminarum Danicarum illuſtrium quondam ſtudium. 115,35.
Fengo Iutiæ præfectus. 44,2. eiuſdem parricidium & inceſtus. ibid. 51. 45,1.
Fengonis dignus factis ſuis interitus. 49,11.
Feonia. 109,34.
Feriarum nomina à deorum ac planetarũ vocabulis. 93,10.
Feſtinationis comes obliuio. 222,7.
Fiallerus Scaniæ præfectus. 53,48.
Fides nulla fidei vacuo præſtanda. 67,26.
Fiducia ſecuriore nihil in re militari pernicioſius. 20,17

Fili-

Filiorum à parentibus degeneratio. 59,42
Filiorum affectus plerunque paternis ingenys reſpondere. 218,45
Finnia. 82,5.
Finni magicæ artis periti. 84,1.&c.
Finnorum agilitas. 156,32. fuga. ibid. 49. in peragrandis niualibus ſaltibus ars. 167,22.
Finnenſium perfida in Karolum & Kanutum hoſpitalitas. 239,40.
Fionia inſula. 3,1. Fioniæ accepta ab Sclauis clades. 246,3.
Fionicus. 129,33.
Floccus Ruthenorum princeps. 94,6.
Fœderis iciendi ritus apud priſcos. 11,29. & Barbaros, calculo ſcilicet in vndas coniecto 262,26.
Folco. 55,5. eiuſdemq́ virtus. ib.
Folradi cædes. 234,10.
Fons in Iſlandia exhalatione in lapideam duritiem quæcunq; attigit commutans. 2,43. item aqua venenata alius. 3,6.
Formæ & virtutis collatio. 116,12.
Fortitudo ex deſperatione. 296,36.
Fortitudo hoc probabilior, quo minus cum ſtoliditate conſentit. 264,43,
Fortitudinis præcipuum genus patientia. 27,3
Fortitudinis p̃cipuū vinculū cõtinentia 93,50
Fortitudini tributa olim nobilitas. 77,42.
Fortunæ beneficium non indignãter excipiendum. 24,21.
Fortunæ varietas. 40,55. 41,1.&c.
Fortunæ non nimis fidendum. 159,19.
Fota ſinus. 222,30.
Fraccus pirata. 93,47.
Frederici Cæſaris fallax fides. 335,12.
Frederici Sleſuicēſiū antiſtitis interitus. 323,9
Freſia à Danis ſubacta. 23,3.
Freſia minor. 2,50.
Freſiæ prouinciæ ſitus. 150,54. 151,1.&c. eidemq́ impoſita ab Danis penſio. ibid.
Freſonum latrocinia. 210,10.
Fridleuus cognomento Celer, rex. 60,28.
Fridleuus ſecundus. 87,44. eiuſdē ſtratagema 88,33. rex cõſtituitur. 89,15.&c. eiuſdem ob filiā negatā cū Amundo pugna. 91,18. in occidēdo dracõe virtus. ib. 45. & 92,1.&c.
Fridleuus Regneri filius. 152,48. Noruagiæ & Orcadibus præficitur. 154,35.
Fridericus Romanorum imperator. 236,21
Frigdea, ſiue Frigga. 144,19. 34,39. Othini uxor, eiuſdemq́ auaritia & libido. 12,25.
Frigoris ingentis deſcriptio. 239,2.
Friſia minor, Daniearum quoq; partium. 234, 55. eiuſq́ deſcriptio. 235,1.
Friſonum fuga ac cædes. ibid. 39.
Frodens. 15,16. 130,50. deorū ſatrapa. 38,33
Fro Suetiæ rex. 152,25
Froconis mors, atq; hinc prodigium. 89,50.
Frocaſund ſinus. 90,13.
Frogeri cædes. 60,18
Frogertha. 90,2. Fridleuo nupta. 91,45.
Froſta prouincia. 334,55.
Frotho rex. 18,27. occiſo dracone theſaurum aufert. 19,6. eiuſdem in Freſiam expeditio & Britanniam. 23,5. aſtutia militaris. 20,3. 23,54. 27,25. pugnandi fortitudo & alacritas. 25,2. interitus. ib. 15.
Frothonis ſtratagema. 19,28. 32,26.
Frotho ſecundus, rex, cognomento Vegetus, ſiue ſtarke. 59,51. eiuſdem in opprimendo Frogero aſtus. ibid. & 60,1.&c.
Frotho tertius, ſeptenarins adhuc regno præficitur. 61,23. eius nuptiæ. 63,28, 76,9. aquis periturus ab Erico ſeruatur. 72,1.
Frothonis cum Erico colloquium. 69,9.&c. in Sclauiam expeditio. 76,26. leges poſt victos Sclauos latæ. 77,15, expeditio in Noruagiam. ibid. 54.
Frothonis maieſtas ampliſſima. 80,38.
Frothonis oratio mortem exoptantis. 72,9 interitus. 86,49. epitaphium. 87,28.
Frothonis petra. 83,29.
Frotho quartus Fridleui filius ex Frogertha. 92,21. eius liberalitas. ibid. mors. 95,52. 103,18.
Frotho Olaui filius. 108,40. eiuſdem parricidiū. ibid. atrocitas. 109,1.&c. mors. ib. 51
Frotho ſextus, rex. 161,4. Chriſtianis ſacris initiatus. ibid. 6.
Frowinus Sleſuicenſium præfectus. 54,31. ab Atiſlo cæſus. ibid. 48, & 57,28
Fulbertus ſacerdos. 173,11.
Furori dandam deliberationem. 68,15.
Furti lex. 77,22. 83,45.
Fyn. 60,33.
GAlandus Romanorum legatus. 322,36.
Gambaruc fœminæ prudens conſilium. 144,4.
Gardhſtang. 129,35
Gegathus. 94,30.
Gelatimaris locus in pugnam electus. 276,24.
Gelderi Saxoniæ regis cum Hothero pugna. 36 51. deditio. 37,11. mors. 38,11
Gerardus Eſronenſis prælatus. 268,55.
Gerbiorn. 88,2
Gerbrandus pontifex. 171,33. 177,49.
Gorithaſlauus dux. 175,20
Geritus. 42,21.
Germania ante Daniam Chriſtianis ſacris initiata. 149,27.

Germanorum ſchiſma ſub Alexandro pontifice & Cæſare Frederico pacatum. 322,24.
Gero. 299,20
Gerwendillus. 44,2.
Gerutha. ibid. 49. eiuſdem manſuetudo. 45,1. à filio Amletho corrupta. 46,53.
Geruthi ſedes Gormoni ſcrutata. 144,49.
Geruthi regia. 146,35. præſtigijs plena. ibid. & 147.1. &c.
Geſta maiorum ſaxis olim inſculpta. 3,4.
Geſtiblindus Gothorum rex. 81,39.
Getunga pons. 320,27.
Geuarus rex. 26,12. 36,1. diuinandi peritia clarus. ibid. 53. eius mors. 42,16.
Gigantes 9,15. olim in Dania. 4,30.
Glaciei moles ac vis miranda in Iſlandia. 3.47
Glaciem calcandi modus. 115,8
Gladij capulum tangendi ritus. 35,14
Gleba exigua ingentes ſæpe currus arietat, prouerbium. 39,28
Glomerus. 80,40.
Gloria nihil magis duci placeat. 72,15.
Glumerus ſuſpendio ob depilatum ærarium mulctatus. 13,50. &c.
Glumſtorp vicus. 227,33.
Gnemerus Falſtricus. 259,8.
Gnepia. 129,35. 132,5.
Gnizli. 129,51.
Godefridus rex. 150,26.
Godewinus Anglorum ſatrapa. 177,31. 182 55. &c.
Golerdal vallis. 152,44.
Gormo rex. 144,44. naturæ ſcrutandæ ſtudioſus. ibid. eiuſdem ad Oceani fines nauigatio ibid. interitus. 149,55
Gormo ſecundus, rex, Anglicus cognomine. 161,13.
Gormo tertius, rex, in Chriſtianos iniquior. ibid. 26. eiuſdem ſomnium. 162,4. mors. 163,2.
Gorus promontorium. 281,6.
Gotarus Sueonum rex. 138.49, oppreſſus. 140,47.
Gotari cædes. 78,10,
Goter. 129,48.
Gotherus ſiue Goterus Noruagiæ rex. 64,18. 70,17.
Gothia. 3,10. 4,11.
Gothorum regnum Danico ſubiectũ. 142,43.
Goto Noruagiæ rex. 150,2. eiuſdemq́ liberalitas. ibid.
Gotricus rex. 150,7. eiuſdem fortitudo & munificentia. ibid. 26. idem & Godefridus dictus. ibid. eius interitus. 151,27.
Gotwaræ petulans loquacitas. 61,34. ibid. 42
cum Erico altercandi certamen. 71,3. &c.
Gram Skioldi filius, eiuſdemq́ indoles. 6,23. & cum Gro regina colloquium. 7,18. &c.
Gram regis iam, quæ geſta. 8,19. à Suibdagero opprimitur. 9,4.
Granduicus maris terminus. 4,19.
Graza. 292,5.
Gregorij ſummæ apud Ingonẽ autoritatis viri interitus. 276,24.
Grep trium Weſtmari filiorum vno partu editorum nomen. 61,44.
Greppi maioris libido. 63,51. eloquentia, 67. 4. cum Erico colloquium. ibid. & 68.
Grimildæ erga fratres perfidia. 216,26.
Grimmo athleta. 112,21. ab Olone oppreſſus. 126,17. 127,1. &c.
Gripp gigas. 7,23.
Gro regina cum Beſſo & Gram colloquium. 6, 44. 7,1. &c,
Gro virgo & pirata. 115,31.
Grubbus. 91,43. Grytha. 5,20.
Gudacra fluuius. 265,20.
Guemmerus proditor. 305,17.
Gulæ pertinacia ac libido. 143,16.
Gunbiorn. 88,2.
Guncellinus Swerini præfectus. 278,4. 307, 26, &c.
Gunholmi cædes. 60,44.
Gunnilda Henrico Imperatori nupta. 177,27
Gunnildæ in maritum amor. 13,41.
Gunno Thelemarchiæ dux, & latro, ab Olone oppreſſus. 125,25. 127,25.
Gunno. 139,45. 140,16. eiuſdem cum Iarmerico forte facinus. ibid. 23
Gunnonis mors. 42,18
Gunthionus. 81,43.
Gunuara Erico dono data: 70,47. atq́ vnà aufugiens. 71,45. deſponſata. 73,30. Gunuaræ forma, ob quã & Specioſa dicta. 61,49. eiuſdẽ in maritũ fides. 74,9. &c. 75,1. &c.
Gunnarus. 120,42. eiuſdem de Normanis victoria. 121,4. cædes. ibid. 30
Gutha. 188,16. eiuſdem repudium. ibid. caſtitas. ibid.
Guthmundus Geruthi frater. 145,43. eius in excipiendis hoſpitibus illiciendisq́ ſtudium ibid. & 146,1. &c.
Guthormus. 9,8. rex conſtituitur. ibid. 30.
Guthormus Haraldi filius, eiusq́ cum Erico regecædes. 160,28
Guthormus Sueonum dux. 274,30.
Guthruna venefica. 142,21
Guthſcalcus Sclauicus. 177,36. 184,27. 188,11
Guthſcalcus. 284,37. eiuſdẽq́ induſtria. 285, 12. Abſalõis apud Sclauos interpres, 291,52

Gutlau

Gutlandia. 12,14.144,18.
Gyritha. 164,41.
Gyuritha Alſi filia. 115,28.120,36.122,4. Haldano nupta. 124,21

HAco Daniæ tyrannus. 94,11
Haco pirata. 114,28.116,2.120,8. Faſtuoſus cognomine. ibid. 15. proſtratus. 129, 44,132,6.
Haconis buſtum. 120,30.
Haconis & Syualdi cædes mutua. ibid.
Hadingus. 9,8. eius in Suetiam expeditio. 14, 7. calliditas. ibidem. & 61,4. calamitas. 15 12. viuus ad inferos raptus. ibid. 34.
Hadingus ab inſidijs filij & generi ſeſe explicat 18,7. mox ſuſpendio ſeipſum conficit. ibid.
Hadingi ſomnium. 17,23.
Hadingi duo. 84,28.
Hagbarthus. 116,7 & ibid. 47.
Hagbarthi in ambiẽdo Sygnes amore aſtutia & conſtantia. 117,18. & 118,4. &c. ob hoc ipſum damnatio. 118,15
Hagbyr pagus. 119,27.
Haldanus rex, & eiuſdẽ in fratres impietas. 25,20.
Haldanus Sueonum rex. 87,41.
Haldanus ſecundus, eiusq́; cum Haquino pugile certamen. 110,1. &c. item cum Syualdo. 111,23. & cum Egthero ac Grimmone. 112 15. item cum Ebbone. ibid. 39.
Haldanus tertius, Bocari filius. 121,34. Gurithæ procus. 122,8. duodecim pugiles quercu obtruncat ibid. 25. ob miram virtutem fortiſsimus appellatus, ib. 43. Gurithæ tandẽ nuptijs potitur. 142.21. occiditur. ibid. 26.
Hallandia. 3,9. Halogia. 37,32
Hamæ athlethæ cum Starcathero lucta. 95,19
Hamæ regis cædes. 154,32.
Hamburgenſium pontificium ad Bremenſes tranſlatum. 254,22.
Hamunda. 63,30. eius cum Grep adulterium. ibid. 51.69,37.
Hamundus regulus. 115,49.
Hamundi ſinus, portus. 116,48.
Handuuanus rex. 12,11.20,19
Haneuus regulus. 92,27. eius cædes: 95,36
Hano. 120,39. Fioniæ rex. 121,48. vnde prouerb. In proprio plus lare Hano valet. ibid.
Hanofra vicus. 98,37.
Hanunda Rollero nupta. 73,35.
Haphlius gigas. 9,10.
Haquinus rex. 15,19.
Haquinus Iutus. 215,26.
Haquinus Oſteni filius. 276,15. occiditur. ib. 47.
Haquinus pugil & præſtigiator. 110,7.
Haquini educationem ſuſcipit Adelſtenus. 163,35. mirus eiuſdem interitus. 164,35.
Haquini in filios ſuos impietas, ad aram eos mactantis. 165,40.
Haraldus. 40,2.
Haraldus à fratre cæſus. 108,55 &c.
Haraldi & Haldani occulta educatio. 109,9.
Haraldus qui & Hyldetan, ſecundus eius nominis rex. 115,32.124,32. ei⁹ fortitudo & continentia. 125,5. pugnãdi ſucceſſus. ib. 35.
Haraldi contra Ringonẽ expeditio. 129,2. ad ſuos oratio. 131,40. clades accepta. 132,45.
Haraldus & luminibus & mente captus. 131 30. occiditur propria claua. 132,52.
Haraldus tertius, rex. 144,43.
Haraldus quartus, rex. 161,24
Haraldus Iutorum & Scanorum rex. 153,36 denuo in fugam actus. 154,42. Danico regno occupato fugatus. 158,54. Maguntiæ Chriſtianus ſacris initiatur. ibid. 45.
Haraldus Gormonis filius, quintus eius nominis rex. 163,19. eius mors. 165,27.168, 32.
Haraldus Gunnildæ filius. 164,4. cædis eius mira vindicta. ibid. 30.
Haraldus Godouini filius Angliæ rex. 183,25
Haraldus ſancti Olaui frater ad beſtias damnatus. 185,50. eiuſdem in conficiendo dracone virtus. 186,5. Noruagiæ rex. 187,35 eius mors. ibidem
Haraldus Suenonis filius rex. 193,3. eiuſdem nimia in plebem licentia. ibid. 39. ſuperſtitio, iuſtitiæq́; exequendæ neglectus. ib. 49.
Haraldus prædæ & latrocinijs ſeſe tradit. 211 52. eiuſdem auaritia & libido. 218,40
Haraldus ſup laminis cãdẽtib. incedit. 221,37
Haraldus rex declaratus, mox à fratre Erico obtruncatur. 224,18.
Haraldi mira celeritas, equorũ etiã curſus prævertentis. ibidem, 26. & e puppi ad proram per exerta remorũ capita decurrẽtis. ib. 30.
Haraldi Hybernienſis interitus. 274,45
Haraldus quidam obtuſæ mentis vir, in Suetia regem accerſitus. 334,3.
Haralſtadium oppidum. 216,12
Haricus. 171,33. ſiue Henricus. 173,11
Harthbeni proceritas & libido. 112,3. inſania ibid. 8, mors. ibid.
Harthgrepa Hadingum ad amorem ſui prouocat. 9,37
Harthgrepæ magica ars. 10,7. interitus. 11, 25.
Hartuicus Bremorum antiſtes. 228,16.242, 46.244,50.
Hartuicus Hamburgenſis epiſcopus. 233,20.

Hatherus regulus. 112,21. 120,40. *apud Iutiam cæſus.* 124,47
Hatheri laus. 136,3.
Hatica prouincia. 130,11.
Hedelradus Anglorum rex. 161,37. *eius interitus.* 163,22
Hegle mons perpetuo ardens. 3,43.
Helga fluuius. 176,40.
Helga Stareatheri virtute fabro erepta. 96,28. 98,1. &c. *eiuſdemq́ in eundem gratitudo.* 101,33.
Helgo. 25,25. *Hundingi interemptor cognominatus. ibid.* 36. & *Hothbrodi.* 35,46.
Helgonis libido ſæuitiæ æqua. 25,31. *inceſtus cum filia. ibid.* 33. *obitus.* ibid.
Helgonis infantia. 37,19. *eidemq́ Cuſonis filia Hotheri facundia impetrata.* ibid.
Helgonis in Helgam amor. 99,54. & *ob eandẽ cum Angatero pugna. ibid.* 6. &c. *item improbum in Stareatherum facinus.* 101,31.
Helgo Aſloenſis pontifex. 297,23.
Helias Ripenſis epiſcopus. 232,36
Hellas Hamæ regis filius. 154,32. *ſiue Hamonis* 158,24. *eius captiui interitus.* 159,53.
Helleſpontici Regnero ſubacti. 155,49.
Helſingia. 14,45. *ſiue Helſynga oppidũ.* 224.26. *ſiue Helſingum.* 328,23.
Heluuis. 115,48. & 116.1. &c.
Henningus rex. 151,35. *eius virtus.* 322,13.
Henricus Imperator 177,21.
Henricus Guthskalci ex Stritha filius. 208,42. *eius fuga.* 211,8. *cum Kanuto reconciliatio ibid. obitus.* ibid. 51.
Henricus Razaburgenſis. 278,4. 285.18
Henricus Saxoniæ princeps. 245,17. 272,40. *eiuſdem peruicax ingenium.* 311,13.
Henricus Saxonum rex. 8,33. *in nuptijs occiſus.* 9,1.
Henrici pontificis bibacitas. 185,33. *interitus* 222,53.
Henrici Suenonis filij vxor profuga recipitur. 212,30.
Herborthi equitis virtus. 309,3.
Herletus. 42,20.
Hermanni ob violatum Wilhelmi ſepulchrũ pœna & interitus. 195,34.
Hermuthrudæ Scotiæ reginæ atrox pudicitia. 52,1. *in Amlethum amor. ibid.* 34. *in eundem perfidia.* 54,9.
Herothus Suconum rex. 153,2.
Herri. 204,1.
Herwig portus. 119,42. 120,14.
Hesbernus. 157,7. *eius perfidia. ibid. cædes. ibid.*
Hesbernus. 245,29. *eiuſdem in Waldemarũ fides.* 249.45. *virtus.* 251,2.
Heſca dux. 25,37.
Heſtia. 80,48.
Hetha virilis animi fœmina. 130,2. 131,39. *Sialandiæ præfecta.* 133,10
Hetmarchia. 82,8
Heuindus. 164,14. *eius interitus.* ibid.
Hialli & Scati fratrum petulãtia. 127,29. & *ab ijſdem cæſis vici nomen.* 128,16.
Hialmerus pirata. 84,30.
Hialtonis virtus, relicto ſcorto ad vindicandum regem feſtinantis. 29,5. & *Biareonẽ excitantis.* ibid.
Hialtus. 129,38.
Hiarnonis aſtus & interitus. 89,30.
Hiarnus Danicæ linguæ poeta. 87,24
Hiarrandi. 84,27.
Hiarthuuar. 84,28.
Hiarthuari mors. 35,24. 38,37.
Hiarthuuarus Sculdam ducit. 28,19. *Rolnonem ex inſidijs opprimit,* ib. 50
Hilda. 80,26. *eiuſdẽ in maritũ amor.* 81.37.
Hildigerus. 121.24. *eiuſdem virtus & pietas:* 122,32. *morituri ad fratrem oratio. ibid.* 47. 123,1. &c.
Hildigiſlcus Sygnes puellæ procus. 115,53
Hiorthuar. 84,28.
Hithinus rex. 80,35. *ab Hogino cæſus.* 81,31.
Hithinſo inſula. ibid. 35.
Hoginus regulus. 80,26. *eiuſdémque cædes. ibid.*
Hogrinius Suetiæ tyrannus. 59,48.
Holingardia. 81,11
Holſatia. 267,50.
Holſatij bello petiti. 231,51.
Holſatiorum latrocinia. 210,10
Homerus Ripenſium antiſtes. 322,41. 332,7.
Homothus Suetiæ tyrannus. 59,48. 134,8.
Horta penſionis colligendæ quæſtor. 198,18.
Hortar. 129,43.
Horwendillus à fratre Fengone cæſus. 44,51. 49,54.
Horwendillus Iutiæ præfectus. 44.2. *eiuſdẽq́ cum Collero monomachia. ibid.* 35. &c.
Hoſpitum recipiendorum vſus qualis antiquitus. 62,35
Hoſtem ſubiugare quàm necare præſtantius. 201,45.
Hothbrodus. 26,16. *ab Helgone oppreſſus.* 35,46.
Hothbroddus Effrenis cognomine. 130,11.
Hotherus. 26,12. *Roluoni & Hiarthuuaro ſuccedit.* 35,46. *eiuſdẽ adhuc iuuenis virtutes.* ibid.

Hoth-

Hotheri & Balderi de Nannæ cõnubio pugna. 37. 30. item de regni ſumma bellum. 38, 53.
Hotherus Baldero ſuperior. 38, 8. mox ab eodẽ vincitur, & regno pellitur. ibidem
Hotherus Danorum & Suetiæ rex conſtitutus. ibid. 43. in exilium vltro abit. 39, 3. citharœdum ſe apud nymphas ſimulat. ibid. inſecabili veſte ab iiſdem donatur. 39, 13. 36, 12.
Hotheri mira in cogendo ſatyro Mimingo & Nannæ ſibi coniugio parando virtus. 36, 12 &c.
Hotherus Gelderi victor. 36, 49. 37, 1. &c.
Hotheri eloquentia Cuſonis filia Helgoni impetrata. 37, 24.
Hotherus pugna cum Boo congreſſus occiditur 42, 21. &c.
Hotheri vicus. 38, 55.
Hotilda. 240, 38.
Hugletus rex. 59, 48. 94, 17. eiuſdem ſordes. ib. occiditur. ibid. 37.
Huiruillus rex. 128, 40. Huyrwillus Hollãdiæ princeps. 60, 28. eius cædes. ibid. 54.
Hulyuimmenſis portus. 28 :, 3.
Humanæ hoſtiæ mactari apud Vpſalam à Fro inſtituta. 38, 35.
Humblus rex. 5, 12.
Hun Hunnorum rex, eiuſdemq́ in Danos expeditio. 78, 35. 80, 9. occiditur. 81, 5
Hundingus cæſus. 124, 48
Hundingus rex. 16, 23. eius mors. 18; 17. à Frothone duello victus. 25, 4.
Hundingus Syrici Saxoniæ regis filius occiſus. 25, 34.
Hunorum militum fames. 80, 9. ſtrages. 81, 1.
Hurna. 306, 44.
Huuytingus gladius. 122, 28
Hyberníenſium fuga. 94, 38
Hybernorum belligerantium aſtutia. 86, 1.
Hyldeta cognomen Haraldi. 124, 45.
Hythis inſula. 258, 8. [illegible]0, 21. 324, 15.
Hyuarus fluuius. 32, 23.
IAcobus Colonis filius legatus. 229, 1.
Ialto. 27, 47. Vrſi ſanguinem bibit ad conciliandum ſibi robur. 28, 12.
Ialunga villa. 55, 5.
Iani ſimile ſimulacrum in Arkonis vrbis delubro. 287, 28.
Iarimarus. 293, 8.
Iarizlauus. 187, 50.
Iarmericus. 139, 28. eius indoles. 139, 54. & apud Sclauorum regem declarata virtus. 140, 41.
Iarmericus Danorum rex conſtitutus. ibidem Suetia potitur. ibid. 47. eiuſdem in exigendis ſupplicijs atrocitas. 141, 19. interitus. 142, 29.
Iarmerici arx. 139, 47. expugnata. ibid, 15
Iather prouincia. 120, 44.
Ictus cauendi inferendiq́ ratio. 126, 15
Ictus ictui opponendus, prouerb. 78, 3
Ictu manus haud diu exhilaratur, prouerbiũ. 69, 51.
Illoga capta. 285, 10. Imica regio. 130, 12
Imma Roberti filia. 174, 38. 182, 47.
Impuberem aut inualidũ occidere, turpe quondam. 81, 32.
Ingeldus. 125, 12. Moritur. 129, 9.
Ingellus. 27, 45. 33, 17.
Ingellus rex, luxuriæ mancipium. 95, 54. 96, 1. &c. 104, 4. eius filij. 96, 20. 108, 34.
Ingelli regis hebetudo. 101, 50. impietas, 104, 11. excitata per Starcatherum virtus. 107, 1
Ingenio nihil non cedere. 17, 54.
Ingertha S. Kanuti filia. 200, 8.
Ingiburga. 208, 32.
Ingritha. ibid. 215, 51.
Ingimarus. 228, 7. eius interitus. 228, 33.
Ingo Suetiæ rex, eiusq́ ambitio. 125, 11. ab Haraldo oppreſſus. ibid.
Ingo Nicolai filius ab equo excuſſus, protritúsque. 208, 22.
Ingo Haraldi filius. 274, 52. quomodo gibboſus. 275, 44. eiuſdem interitus. 276, 34.
Inſidias affinitatis nomine optime tegi. 18, 1.
Inſolentiæ exitus ludibrium. 307, 11,
Inſolentiam ſucceſſus exaſperat. 38, 11. ac nutrit. 43, 29.
Inteſtina ſæpe odia externo hoſte conciliari. 64, 25.
Inuidiam nulla re magis quàm impari pariũ virtute excitari. 213, 15.
Inuidiam virtute vincere difficile. 92, 34.
Ioannis Abbatis temeraria medicinæ profeſſio. 332, 38.
Ioanniſ Suerconis filij libido. 237, 42.
Iſaaci ſacerdotis ob violatum Wilhelmi ſepulcrum interitus. 195, 22.
Iſlandia, glacialis inſula. 3, 32.
Iſmarus Sclauorum rex. 139, 44.
Iſora portus Sialandiæ. 38, 42.
Iſulfus. 61, 30.
Itinera ieiunijs officere. 55, 15.
Iuarus. 153, 35. eiuſdem virtus ſeptennis adhuc. ibid.
Iuarus regno præfectus. 158, 1. pulſus. ibid. 24. eiuſdem inconcuſſus mœrore ad nunciatum patris interitum animus. 159, 19.
Iuari aſtus in petendo arus ſpacio. ibid. 39.

Iuari Iutiæ præfecti pietas. 157,24.
Iuarus Angliæ rex & Daniæ. 159,54.
Iulij Cæſaris in geſtorum ſuorum ſcriptorem liberalitas. 87,35.
Iulinenſium finium expugnatio. 340,22.
Iulinum oppidum. 164,43. 168,39. 204,2.
Iulini oppidi incendium. 321,15.
Iura quàm thura præſtare Deo gratius. 193,53
Iuriſius. 250,40.
Iuritha Alſi filia. 120,36. eius caſtimonia. 122,4.
Iuritha Fridleui pellex Auoni nupta. 92,5.
Iuſtitiæ cultus inani ſuperſtitione Deo gratior 193,53.
Iutia. 2,50. 25,37. 86,18.
Iutiæ prædia ex Othincari pontificis liberalitate. 173,13
Iutiæ regnum. 247,30.
Iuti gens, victa. 152,48.
Iuuenum virtute virgines incaleſcunt. 36,2.
KAlunda vrbs. 28,31
S. Kanuti regis laus. 2,31.
Kanutus Erici filius rex. 160,44
Kanutus Gormonis filius. 162,19. eiuſdem interitus. ibid. 37.
Kanutus Suenōis ex Syritha filius. 172,35. ſecundus eius nominis rex. 174,5. ſex regnorum poſſeſſor. 177,16. eiuſdē in milites proteruos animaduerſio. 178,29. leges militares. ibid. & 179, &c. eiuſdē humilitas militibus tranſgreſſa lege puniendum ſeſe offerentis. 180,39. &c. mors. 182,1
Kanutus Priſzlaui filius. 303,19.
Kanutus tertius, rex. 182,32.
S. Kanutus Suenonis ſecūdi fil. 191,40. eiuſq́ adhuc iuuenis geſta. ib. rex. 194,9. religionis ac iuris excolendi ſtudium. ib. 22. interitus 199,50. miracula. 200,2. ſanctitas. ib.
Kanuti ducis fortitudo & prudentia. 210,55. 211,1 &c. uirtutis fulgor, atq́ hinc inuidia. 213,54. interitus. 216,50.
Kanutus Henr. filius. 231,5. eiuſdem exilium. 232,49. fuga. 234,3.
Kanuto duci Stalandiæ ac Fioniæ in regni portionem delegata. 247,34. idem ex inſidijs Suenonis perfidi occiſus. 248,40.
Kanutus Buryſij frater. 253,1.
Kanutus Waldemari ex Sophia filius. 274,28. regios honores ſortitus. 281,10. ſeptem annos natus rex conſecratur. 297,22. in carcerē conijcitur. 324,29. regnum ſuſcipit. 333,29.
Karentia vrbs. 292,5. eiuſdem ſitus. 293,13.
Karentinorum deditio. ibid. 6. & ſimulacra eorum ſucciſa. ibid. 49, 294,1. &c.
Karlholfius, & eius interitus 164,24.
Karlsheſni tolerantia ac robur, 166,8.
Karolus Francorum rex, Germaniæ victor, & eidem chriſtianæ religionis autor. 150,39.
Karolus Gothiæ præfectus. 109,51.
Karolus Imperator in Saxonibus à Regnero victus. 154,52. 155,1. &c.
Karolus Suerconis ex Vlwilda filius. 221,12.
Karolus Suetorum rex. 274,31. 276,55.
Karolus Waldemari filius ex vulnere moritur. 324,32.
Kazimarus. 259,29. 279,10
Kazimarus Pomeranorum dux. 290,35.
Kazimarus Henrico Saxonum principi ſe dedit. 302,23.
Kazimarus Sclauiæ dux dictus. 331,30
Kelsherus Suetiæ dux. 157,2.
Keruilli cædes. 86,7.
Keto. 54,33. &c. Sleſuicenſium præfectus. 55,36. eiuſdem cum Athiſlo duellum. 56,53. 57,1. &c.
Konon ſagittarius. 300,7.
Krage Danica lingua pro trunco. 28,26.
Krempinus fluuius. 283,22
Kyalbienſis ſinus. 304,54
LAlandia. 221,46. 242,16.
Lambertus ſcriba. 316,24.
Lamiarū incurſus in Geruthi regia. 147,1. &c.
Lamina cādēte ꝓbata pudicitia. 294,54. &c.
Landora littus. 227,8. 255,42
Lancus campus. 153,43.
Lappia. 81,13.
Lathgertha virilis animi fœmina. 152,33. Regnero nupta ibid. 43. eiuſdem in Regnerum fides. 153,50. in maritum vero ob inſolentiam facinus. ibid.
Leſdagus. 171,33. 173,11
Leges à Frothone regelatæ, 77,15. 79,20. 83,34.
Leges militares & ciuiles à Kanuto latæ. 178,29. &c.
Lenno ab Starcathero cæſus. 135,23.
Lentitij. 282,14.
Leo pontifex Romanus. 150,46.
Leotarus. 128,20. cæſus. ibid. 32.
Ler dux. 25,37.
Leſſo inſula. 66,40.
Lethra oppidum regalis olim ſedes. 28,48. 34,40.
Lethrica arx. 26,15.
Lethrica palus. 269,10.
Libertati quenq́ quàm neceſſitudini plus debere. 28,45.
Libido periculi contemptrix. 116,55.
Libidinis diſſolutæ & vagæ exemplum. 61,50. 62,1. &c. 63,31.

Lignum

Lignum compactile epiſtola & ſigilli vim obtinens. 320,52

Liſerus pirata. 11,28,

Literæ ligno inſculptæ, celebre quondam chartarum genus. 47,28.

Literarum ſuauitati præferenda morum ingenuitas. 188,54

Litharfulki prouincia. 74,48.

Litium componendarum lex. 154,28.

Littogus. 292.5.

Liuo Othonienſium pontifex. 273.47

Liuor poſt fata ceſſet. 44,26.

Liuorem conſpicuis maxime rebus inſultare. 1,32.

Lintcha. 208,47.

Liuthuſium. 232,49.

Lodouicus Imperator Haraldo fidei chriſtianæ ſuſcipiendæ autor. 158,39.

Lodouicus Thuringiæ princeps. 274,22.

Logthi gladius. 128,14.

Lokerus Curetum tyrannus. 11,32.

Longobardi à Danis. 144,19.

Lotharius Cæſar. 219,24.

Lothbrog. 153,30

Lotherus rex. 5,40.

Loui gladius. 28,11.

Lubeca. 314.30

Lubecum. 330,28

Lucas Britannus ſcriba. 296,45

Lumina fluuius. 334,14.

Lundenſium contra principes ſuos motus. 325 11.

Lundenſes ſub Gerbrando pontifice chriſtianiſmum amplexi. 171,48.

Lundonia oppidum. 24,25.

Luxus & crapulæ exemplũ. 95,54. 96,1. &c.

Lym Fiorthinum fretum. 152,53.

Lymicus ſinus. 2,48. 15,3

Lyubinum captum. 303,16.

Lyuſingus gladius. 150,12.

MAgi gigantum victores. 9,18.

Magicæ artis efficacia. 509,23.

Magnus Henrici Cæſaris ex Gunnilda filius. 177,33.

Magnus rex. 182,29. eiuſdem cum Suenone pugna. 184,22. Bonus cognominatus. ibid.

Magnus Sueonum rex conſtitutus. 212.38. Chriſtianæ religiõis ſtudioſus. 213,25. eius in Kanutum perfidia. 216,1. item in Ericũ. 221,41. interitus. 222,37.

Magnus captus oculisq́ ac genitalibus priuatus. 225,5. ex regeq́ monachus factus. ibid 13. regno reſtituitur. 274,47. eiuſdẽ obitus. 275,39.

Magni interitus. 345,9.

Magnus captus & impunitate & honoribus donatur. 252,37.

Magnus Noruagienſium rex. 208,16.

Magnus Erici filius ab Abſalone ſeruatus, Waldemaro regi inſidias ſtruit. 311,46. perfidiæ accuſatur. 314,53. & læſæ maieſtatis 316,46. inſidias à ſe Waldemaro ſtructas confeſſus veniam meretur. 317,23. capitur. 321,2. carceri mandatur. ibidem, 9.

Magni Saxonis filij in prælio ſpectata fides. 222,55.

Magnus Scanienſis. 295,54.

Mallei Iouiales. 213,28

Malorum poſt ærumnas meminiſſe iucundũ. 248,26.

Manſueta inſula. 263,44. 304,8.

Manumiſſionũ reſcindendarum lex. 6,14.

Marcus pontifex. 173,11

Margretha Ingonis Sueonum regis filia. 208, 21. eiuſdem circa religionem ſtudium. ib. 40. obitus. 213,45.

Marquardus. 306,44.

Maſconis Rugiani elegãs dictũ. 270,20. &c.

Maſnet inſula. 253.14.

Mathematicorum quõdam triplex genus. 9, 13.

Matrimonij poſtulatio propria voce olim fieri ſolita. 37,18

Matullus Fin Marchiæ dux. 156,30.

Meditorum imperita fiducia. 332,44.

Melbricus bello à Frothone petitus. 23,7.

Melbrici Hyberniæ regis cædes. 158,30

Mendacium priſcis Heroibus inuiſum. 56,28

Mendacio fides apud principes. 45,5.

Mercatorum portus, vicus. 282,38.

Mercurius Iouis filius. 93,19.

Merſburgum oppidum. 236,36

Methis vrbs. 272. 32.

Metu quàm ferro viciſſe ſatius. 24,35

Meuillus. 80,35.

Milda fluuius. 235,19.

Miles ſpectatæ virtutis titulo dignus quis. 79,36.

Militiæ primæ omen. 76,49.

Militaris roboris neruos ocio hebetari, negocio intendi. 336,17

Militares leges à Kanuto rege latæ.. 178,23.

Militum ſtipendiariæ leges. 79,36.

Militum animus non numerus ſpectandus. 251,42.

Militum multitudo fatiganda potius quàm ſuſtinenda. 251,44.

Millenarius. 78,50

Mimingus ſatyrus. 36,30. Hotheri virtute oppreſſus. ibid. 40. &c.

Miracula Chriſtianæ fidei præcones apud Rugianos adiunt. 294,47
Miracula dæmonum. 294,20.
Mirocus pugil. 310,15.
Mitfrithi pagus. 130,43.
Mithotyn præſtigiator. 12,38. caſus ibid. 44
Moen inſula. 169,6.
Monenſe promontorium, 304,24.
Mona. ibidem.
Mora expers ſubſidij malum. 97,2.
Morbo oppetere militibus probroſum quondam. 135,12.
Moringia. 144,17.
Mors optima quando. 138,50
Mors membrorum mutilatione eligibilior. 44,32.
Morte nihil iucundius calamitoſis. 72,26.
Mortuorum militum inſtructa acies. 53,33. 61,9.
Muliebris animi fides lubrica. 54,11. inconſtantia. 63,14.
Muliebris loquacitatis exemplum. 61,34.
Muliebris patientiæ mirum exemplum. 203, 20.
Mulieres munuſculis capi. 96,25
Muneris precium quomodo ſæpe ex offerente pendeat. 40,42.
Mures vltro mari ſubmerſi, prodigium. 325,6.
Murial Scotorum rex occiſus. 158,17.
Murices ferrei ſtrati, ſiue ſparſi. 85,55. 94,2
NAnnæ puellæ forma. 36,8. eiuſdem ad procum Balderum oratio. 37,35. eoq; deuicto, vxor Hothero tradita. 38,17.
Naſus ſcorto præciſus. 29,13.
Naturæ miniſtrum eſſe, qui morti vicina perimit. 138,29.
Nauigationis luxus inſignis. 98,54.
Nauigia perterebrata. 66,21. &c. 71,47.
Neceſſitas humanæ infirmitatis duratrix. 249,33.
Neceſſitas ingens telum. 80,7 &c.
Neceſſitas parricidio non redimenda. 144.5.
Neceſſitas ſuperbiæ imperat. 324,42.
Neceſſitatis extremæ præſidium in deorum ope. 147,54.
Neceſſitatis quanta ſæpe fiducia. 232,19.
Nef rex. 128,40.
Nica fluuius. 240,1.
Nicolaus Bos. 286,7.
Nicolaus Cardinalis Romanus. 238,21.
Nicolaus eques Sialandenſis. 280, 22.
Nicolaus Razi filius Sleſuicenſium ſatrapa. 269,54.
Nicolaus Wendilenſis. 295,48.
Nicolaus rex. 208,7. eiuſdem in filium Magnum perfida charitas. 218,1. &c. interitus. 223,1. &c.
Nicolai in fratrem Olauum charitas. 204,26
Nicolai militis fortis interitus. 239,24.
Nicolai Siſconis filij cædes. 297,8.
Nidum proprium polluere, prouerbium. 66,6.
Nobilitas fortitudini olim tributa. 77,42.
Nobilitas ocioſa, ſuperbiaq; & luxui dedita taxatur. 107,38. 108,1 &c.
Noctes claræ in ſolſtitio æſtiuali. 286,41.
Normani à Danis victi. 65,1 &c.
Normanorum clades ingens. 83,25. à cane Biornonis. 91,20.
Normanis datus pro rege canis. 121,5.
Normoria prouincia. 80,46.
Noruagia. 3,10 &c. ib. 28. Fridleuo ſubacta. 154,35. maximi pontificatus titulis inſignita. 238,1.
Noruagiæ regnum ſepteno prouinciarum numero. 78,12.
Noruagiæ Regũ genealogia & origo. 112,38.
Noruagiæ gentis ingratitudo. 172,21.
Noruagicum bellum. 8,32.
Noruagienſium bibacitas. 221,52.
Noruagienſium clades. 187,43.
Noruagienſium regnum bellis & tyrannide corruptum. 276,36.
Noruicus portus. 158,26.
Nubendi arbitraria fœminis poteſtas conceſſa. 77,25.
Nucletus. 163,51. eiuſdem obitus. ibid. 53.
Nuptiæ imparium infelices. 37,38.
Nupturis olim libera in matrimoniorum delectu optio conceſſa. 63,11.
Nyce fluuius. 283,14.
Nympharum ſylueſtrium antrũ. 36,13. 39,12
OCco ſchiſmaticus. 268,12. &c.
Oceanus terrarum ambitor. 144.53.
Oceani in Freſia inundatio. 2,50.
Ocium petulantiæ ac libidinis cauſa. 62,5.
Ocio vires hebetari. 336,16.
Octauianus Germaniæ præfectus antiſtes. 267,39. 273,39.
Oculorum continentiæ in puellis laus. 113,27.
Odda prouincia. 297,49.
Oddo Iathriæ regulus. 133,53.
Oddo magnus & piraticæ peritiſſimus. 64,47 aſtu oppreſſus. 66,38. 69,33.
Oddora fluuius. 302,29.
Odij ad gratiam difficilis tranſitus. 185,9.
Oeſtri caudæ palea ſubmiſſa, inſidiarum cancdarum occultum indicium. 46,6.
Offotus gigas. 88,17. &c.
Olandia. 80,49. 110,2.

Ola-

Olauus Fridleui filius. 91,44.
Olauus primus, rex. 125,11. *Vſſo dictus.* 59,35.
Olauus ab Haraldo oppreſſus. 125,35.
Olauus ſecundus, rex. 151,32.
Olaui collis. ib. 5.
Olauus Noruagiæ rex. 170,19. *Chriſtianiſmum amplexus.* 171,39. *Iacobus dictus.* ibid. 46. *eius mors.* 173,3.
Olauus Anglorum rex. ibid. 37.
Olaui ſuperſtitioſa religio. 175,31. *interitus.* 177,15.
Olauus Kanuti frater. 196,23. *eiuſdémque in eundem perfidia.* ibid. & 192,1. &c. *captiuitas.* ibid. 32.
Olauus tertius, rex. 201,8. *eiuſdem pro populo ſuo obitus.* 202,28.
Olauus Haraldi filius regno inhians periclitatur. 226,38. *ob pontificem cæſum, excommunicatur à papa.* 227,53.
Olauus Throndorum rex. 125,41.
Olauus Wermorum regulus. 127,32.
Olaus Dani cades. 297,7
Ollerus rex conſtitutus. 41,45. *præſtigiator inſignis.* ib. 53.
Olimari regis cum Erico colloquium. 78,20.
Olo Synardi filius. 126,18. *eiuſdē de Gunnone & Grimōe latronibus victoria.* ib. 25. 127 &c. *item de Hiallo & Scato.* 128,9.
Olonis oculorū acies. 126,23. 127,48. 133,29 *pulchritudo.* ib. *Vegeti cognomē* ib. *crudelitas regnandi.* 133.17. *interitus.* ib. 33. &c
Oluir. 129,35.
Omundus Olonis ex Eſa filius. 128,18. 133,21. *rex creatur.* ibid. 43. *eius mors.* 138,46
Omundus Sueonum rex. 175,24.
Omothus. 134,24.
Onef rex. 128,40. *Oneuus.* 80,39
Opo Sialandicus. 178,23
Orcades. 80,51. *Fridleuo ſubdita.* 154,35. *earundem populatio.* 158,17.
Orm Britannicus. 126,4. *ſiue Anglicus.* 129.47.
Ormo Waldemari regis germanus cognominatus. 277,28.
Orna vrbs. 212,48
Ornenſes vrbem ſuam, ne hoſti relinquatur prædæ, incendunt. 278,39.
Orthunga vrbs. 282,26.
Oſini oppidi incendium. 285,27.
Oſtenus. 114,34. 274,52. *Haraldi ex pellice filius.* ibid. *caſus.* 276,4.
Oſtmarus. 120,38.
Oſtroznum. 282,25. *Oſtrozna.* 323,30.
Oſura. 83,48. 84,26. &c
Otharus Syrithæ procus. 113,12. *eius virtus.* 114,19.
Othenæ vrbs. 246,8.
Othuncarus Albus pontifex. 173,12. *eiuſdē liberalitas, & in docenda religione fides.* ibid. 13. 177,49.
Othinus pro deo habitus. 12,18. 34,30. 36,7 40,16. 42,9. *à dijs proſcriptus.* 41,34. *tandemq́; regno reſtitutus.* ibid. 51. *præſtigiator deus.* 93,2. 132,35.
Othinus Haraldo obutus aciem inſtruere docet 125,15.
Othinus Danis in auxilium venit. 142,25.
Othini oraculum apud Vpſalam. 124,21. &c.
Othini pertinax in ambiendo Rinda puellæ cōcubitu ſtudium. 40,16. &c.
Otho Cæſar. 164,53
Otho Sleſuicenſis antiſtes. 270,5.
Otmarus. 308,15. *captus, rurſumq́; dimiſſus* 309,16.
Ozna vrbs. 310,46.
PAltiſca vrbs capta. 20,3.
Parcarum oracula ſuper futuris liberorum euentibus olim conſulta. 92.8.
Parricidarum olim ſupplicium. 140,49
Patientia inter fortitudinis genera excellens. 27,3. &c.
Patria hoſtes exules qua pœnis mulctandi. 77,35.
Penus fluuius. 277,40.
Petta inſula. 154,33
Petrus Chriſtophori Waldemaro prognati pædagogus. 282,10
Petrus Eliui filius, eiuſdemq́; virtus. 278,54.
Petrus Euari filius ſatrapa. 325,41.
Petrus Roskildenſis epiſcopus. 219,43. *eius interitus.* 222,53. 225,40.
Petrus Thema. 249,12. 251,5.
Petrus Thorſtani filius. 235,38. 243,37.
Petrus Toddo. 302,17.
Petri antiſtitis prudentia. 260,28
Pheonia. 12,44. *Pythonica ars.* 9,17.
Pignoris vſus interdictus. 77,44
Pignorum poſitio maximarum litium cauſa. ibid. 46.
Pipinus Caroli filius. 150,47
Piraticæ Roskildenſis deſcriptio. 234,31
Piraticæ vſus Danis creber, Sclauis non item. 168,53.
Plogus Suenonis regis pietatem expertus. 236,7.
Pœnitentia ſera atque inutilis quæ. 332,29.
Pola prouincia. 263,44.
Pomeranorū in oppugnandis Rugienſibus virtus. 290,35.

Pomeranorũ in Saxoniam expeditio. 285,9.
Pomeranorum lacus tribus oſtijs in fretum decurrit. 229,17.
Pons aureus. 145,47.
Pontificum plurimorum in acie interitus. 222 40. 223,1. &c.
Poppo pontificij honorem apud Aruſium aſſecutus. 171,31. 173,10.
Popponis Chriſtianæ religionis apud Danos doctoris miraculum. 171,11. &c.
Porenutius ſimulacrum. 294,10.
Poreuthus ſimulacrum. 294,8.
Por portus. 279,20.
à præda dehortatio regis ad milites. 23,45.
Portursa ſinus. 286,32
Præconis officium ſcurrile. 100,42.
Præſul bibulus. 185,33.
Priſclauus. 261,14. *eiuſdem cum fortitudine pietas.* 264,23. [illegible] 1.
Priuata ira feruentes, publica haud facile communione vniri. 230,4. *in proco ſummum olim vitium exiſtimatum, deſidia.* 62,45.
Prodigium de muribus. 325,6.
Prodigium iaculi inter auras volitantis. 164, 30. &c.
Proſerpina Baldero morituro in ſomnis aſtare viſa. 39,53.
Proteus. 10,28
Prouerbiorum lepor. 65,50.
Proximum ſibi quenque natura conſtituit. 17 53.
Prudentiæ præcepta. 262,34.
Prudentis contuitum pœnitentia vacuum eſſe debere. 64,31.
Puella vrſo adamata. 174,53. 175,1.
Pugilum animos præmij certitudo accendit. 43,40.
Pugnæ fragor. 131,48.
Pugnandi ratio veteribus quæ. 27,55.
Puniceum ſcutum malo ſuffixum, pacis ſignũ. 37,13.

R*Adulfus Britannus ſcriba* 270,28
Radulfus eques. 246,48. &c. *eius virtus.* 241,21.
Raſnonis cædes. 65,3.
Ramloſa vicus. 227,40.
Ramſo vicus. 249,21.
Randruſium. 250,30. 252,54.
Randus rex. 128,40.
Rani. 84,28
Ranonis eluſa ſimulatio. 260,47.
Rapinæ lex. 77,31.
Rathbarthus. 153,34. 154,34.
Rati. 129,33.
Reduarthus rex. 128,40.
Reſo, vulpeculam ſe appellat, 150,15. *eius interitus.* ibid.
Regnaldus. 113,5. *caſus.* 114,20.
Regnaldus Coloniæ antiſtes. 273,31. *eius cædes.* 278,14.
Regnaldus Normannorum rex. 120,50. *caſus.* 121,3
Regnaldus Regneri filius. 155,11
Regium nomen olim Danis ignotum. 5,17.
Regium ſomnum perrumpere capitale quondã 109,44.
Regis eligendi priſcus Danorum mos. 5,31.
Regis impietas mira epiſcopi ſeueritate caſtigata. 189,41. &c.
Regi imitandus hortulanus. 232,35.
Regi nihil gloria maius. 72,16
Regem fides paruula, tutius ingenti perfidia vallat. 70,32.
Reges accuſatoribus difficiles præbere aures debere. 215,6.
Regum clĩtelæ ſe olim daturi, quem ritum obſeruarint. 35,15.
Regum percuſſoribus quondam regnorum ſucceſſio decreta. 140,40.
Regibus non expedire è longinquo petita cõnubia. 62,19.
Regnerus. 20,30. 21,32. *Suetiæ rex.* 22,14. *Frothoni reconciliatus.* ibid, 28. *eius mors.* 26,6.
Regnerus pugil. 64,44.
Regnerus adhuc in cunis rex conſtituitur. 151 51. *Syuardo ſuccedit.* 152.25.
Regneri in ducenda vxore Lathgertha virtus ibid. 44. *nec minor in comparanda Thora.* 153,1. &c.
Regnerus Lothbrog per ludibrium cognominatus. 153,30. *eiuſdem in conficiendis draconibus fortitudo.* ibid.
Regnerus puellæ cuiuſdam rapiendæ ſtudio muliebri habitu induitur. 155,32.
Regneri in Helleſponticos expeditio. ibid. 49.
Regneri de Biarmis & Finnis victoria. 156, 52. *item de Melbrico & Hella regibus.* 158,26. &c.
Regnerus mærore ob filij cædem proſtratus, vxoris exhortatione rurſus erigitur. 157,45
Regneri in filij interfectorem clementia. 158. 2. *in religionem Chriſtianam Daniæ illatam impietas.* ibid. 52. *interitus.* 159,3. &c.
Regneri duplex fortuna. ibid. 13
Regnilda. 15,19. *Hadingum maritum eligit.* ibid. 26.
Regnonis in pupillos Haraldum & Haldanum fides. 109,25.

Renſo

Renſo inſula. 77,55.
Reullus. 80,33.81,12.
Rhingo caſus. 8,25.
Ricardus patria pulſus. 175,22.
Richaldus Lundenſis epiſcopus. 202,11
Riko Lundenſis epiſcopus. 225,45.&c.
Rimbrandus pontifex. 173,10.
Rindæ auſtera pudicitia. 40,30. ab Othino tamen aſtu victa. ibid. 48.41,1.&c.
Ringo Ingeldi filius. 126,10.151,41. occiditur 152,23.
Ringonis bellum contra Haraldum, eiuſq; belli duces. 130,20. claſſis. ibid. 45. ad ſuos oratio. 131,26. clades accepta. 132,46. mors. 134,20.
Ripa vrbs. 213,8.225,51.
Roarius. 6,30.
Robertus Flandriæ præfectus. 194,16.
Robertus Normaniæ præfectus. 174,38
Roboris firmandi epulum ex anguium tabe. 39,19.65,23.
Rodlandus. 270,44.273,21
Roe rex. 25,25. occiſus. 26,14.132,4
Roe dux, Barbæ cognomine. 129,33.
Rollerus. 64,44. exterarum rerum ſtudioſus. 65,7. Noruagiæ regnum ſortitus. 78,11. eius fortiter geſta. 80,46.
Rollero Hanunda nupta. 73,38
Roliung campus. 100,6.138,46.
Rolpho, ſiue Roluo, ex inceſtu patris & filiæ natus. 26,2. patri in regno ſuccedit. ibidem, 26. à matre quanquam vocatus non agnoſcitur. ibid. 48. eiuſdem patientia. 27,10. liberalitas. ibid. 39.31,37.
Roluo ob corporis magnitudinem Krage vocatus. 28,22. ex inſidijs ab Hiarthwaro oppreſſus. ibid. & 38,36.
Roricus cæſus. 31,30.124,48.
Roricus rex, Slyngebond cognominatus. 43,47. eius mors. 53,42.
Roskildenſe templum a quo extructum. 194,45. eiuſdemq; motis Wilhelmi cineribus ruina. 195,1.& 11. reſtauratio. ib. 55.&c.
Roskildenſis epiſcopi poſt Aſceri obitum turbulenta electio. 253,34.
Roskildia à Roe condita. 25,25. capta. 230,45
Roskildiæ Suenonis perfidia conuiuio in pugnã verſo Kanutus cæſus, Waldemarus & Abſalon effugiunt. 248,5.&c.
Roſterus. 40,34.
Roſtiophus Phinnicus. ibid. 19.
Roſtock oppidum. 265,43.
Rotala vrbs capta. 19,53.20,1.&c.
Rotho pirata. 121,41. à quo Rotheran, progranibus rapinis. ibid. 44.
Rugia. 144,21.224,39.
Rugianorum defectio. 287,2. ſuperſtitio. 289 10.
Rugiæ urbibus Karentinorum ſimulacrum. 293 40.
Rugienſium clades. 259,42. oppugnatio. 280,33.
Rugienſibus Chriſtiana religio tradita. 292,42. non abſq; miraculis. 294,20.
Ruſila virgo bellicoſa oppreſſa. 60,30.125,42
Ruſlæ virginis ferocitas. 134,30. à fratre Throndo tandem cæſa. ib. 44.
Rutæ nuptiæ cum Agnero. 27,45. cum Biarcone. 28,15.
Ruthenorum clades nauigijs perfoſſis ſubmerſorum. 19,35.&c.
Ruthenorum regum ſtrages. 79.31.
Ryngſtadium. 217,6. ibid. 34.
Ryngſtadij ſepultus Waldemarus rex. 332,51

SAcerdotibus coniugia decreta. 327,22.
Sacrificium nullum Deo ſceleſtorum nece iucundius. 337,26.
Sagittæ nuncio bellum olim repentinum indicatum. 77,38.
Salgarthus. 129,33.
Salutem dedecore non mercandam. 111,2.
Sambar. 129,33.
Sampſo inſula. 84,29. ſiue Samſa. 326.34. 336,4.
Sarpa vrbs. 277,19
Satelles regi id, quod fabro forceps. 64,35.
Saxones tributarij Danis facti. 150,27.
Saxonum diuiduum ſtipendij faciendi officiũ. 281,31.
Saxonum luxus. 104,14. temeritas pronior quàm prudentia. 284,45. virtus. 270,21.
Saxonibus tributi lex à Danis impoſita. 150,27.
Saxonia regnum ad Danos tranſlatum. 59,33
Saxonici equitis dictum. 283,27
Scaha prouincia. 130,44.
Scalcus Sclauiæ rex. 25,29.
Scalck Scanicus. 81,41.129,34. caſus. 83,50
Scania Chriſtianiſmum ab Othincaro pontifice edocta. 173,23.
Scania piſcoſa. 3,7.
Scanicæ plebis in regem Waldemarum & religionem tumultus. 327,1. in Abſalonem ingratitudo. ibidem, 33.328,29. cum rege pugna. ibid.
Scanorum ſeditio. 328,31.
Scarchdhus pugil. 155,15.
Scatus. 25,20

Scatus pugil. 5,55. Alemaniæ ſatrapa. 6,8. à Scioldo cæſus. ibid.

Scati & Hialli fratrum petulantia. 127,29. & ab yſdem cæſis vici nomen. 128,15.

Scelere parta omnia, & carere gloria, & minime eſſe diuturna. 35,25. 95,46.

Scioldus, eiuſdemq; indoles & virtus. 5,45. à quo Scioldungi. 6,2.

Sclauia bello petita. 229,47.

Sclauorum cædes. 76,54. 77,1 &c.

Sclauorum clades. 184,22. defectio. 42,33. effrenata ingenia. 204,15. in Stalandiam expeditio. 241,13. fuga & interitus. ib. 45 piratica. 321,11. ſuperſtitio. 288,30 &c.

Sclaui mille quingentarum nauiũ claſſe Hallandiam appulſi, naufragio pereũt. 250,12.

Sclauorum cum Danis nauale prælium. 337,20 &c. fuga & clades. ibid.

Sclauorum ſacrilegium, atq; hinc ſecuta naufragij clades. 305,26.

Sclauorum pacis conditiones. 279,4.

Sclauis piraticæ vſus aliquando perrarus. 168,53. & vnde ad eos manarit. ibid.

Scorro Waggnonis filius. 300,22.

Scotia inſula meridionalis. 154,33.

Scotus. Scoticum nomen. 22,34.

Scotorum fuga. 24,42.

Scroter nauigium. 64,43.

Sculda Hiarthwaro nupta. 28,19.

Scypetorp vicus. 224,18.

Scythæ Regnero ſubacti. 156,9.

Sela Colleri regis ſoror occiſa. 44,45.

Selgretius Chriſtophori Waldemari filij pædagogus. 282,10.

Sembia Danis ſubacta. 166,33.

Senectutis mala. 135,33 &c.

Senum duorum diſpar ſtudium. 116,42.

Sepulchri violati vindicta. 195,32.

Sepultura, ſupremum humanitatis officium. 44,23.

Serarum vſus interdictus. 77,20. 83,41.

Sialandia. 3,2. Chriſtianiſmum ab Othincaro pontifice edocta. 173,23.

Sialandiæ præficitur rex Hetha fœmina. 133,10.

Sictrugus rex. 6,35. occiſus. 1,18.

Sigaris oppidum. 119,28.

Sigarus rex, à quo villa Syerſted. 114,30.

Sigari mors. 120,7.

Signe. 8,31. in nuptijs rapta. 9,1.

Sigtim oppidum. 130,51.

Silentium pro conſenſu. 286,21.

Simundus athleta. 130,51.

Siritha Suenōis filia Guthſcalco nupta. 188,11

Sircipinenſis prouincia. 307,49.

Sirtuallini agri. 32,37.

Siualdi & Haldani pugna. 111,23. in qua Siualdus cum ſeptem filijs cæſus. ibid. 52.

Siualdus Gothorum & Danorum rex. 113,5.

Siualdus ſecundus. 114,30. eius cædes. 120,22.

Siualdus tertius. 142,32.

Siualdi tolerantia. 166,5.

Sinaris cum Guritha nuptiæ. 123,35. cædes. 124,18.

Siuardus Haraldi ex pellice filius. 274,52. cæſus. 275,51.

Siuardi mirus nauali ſe captiuitate liberantis aſtus. 274,37. nandi peritia. 275,2. miſerandus interitus. ib. 17.

Skierum oppidum. 130,44.

Skrep gladius. 58,40. 59.28.

Skricfinni. 4,22.

Skyalmo barbatus. 259,40

Skyalmo candidus. 186,41. 187,20. 203,51 205,51.

Slagloſa. 284,3.

Slangathorpia. 206,45.

Slangetorp villa. 230,24.

Snio Syualdi filius. 142,32. eius in ambienda vxore calliditas. ib. 36.

Snyrtir. 33,15.

Sobrietas fortitudinis vinculum præcipuum. 93,49.

Societatis iura non firma, niſi inter pares. 37,36.

Solitudo ægritudini amica. 39,7.

Sophia Kanuti ſoror vterina. 240,31. Waldemaro nupta. ibid. Kanutum filium enixa. 274,27.

Soporem metu tantũ vacuis obrepere. 259,2.

Sorlus Sueonum rex. 155,10. eius cædes. ibid. 20.

Sponſalia infantium, incunabulis adhuc vientium. 277.35

Stadium oppidum. 25,35,

Stange mons. 176,42.

Stangby villa. 176,13.

Starcatherus pugil. 92,37. 128.44. mira eius origo. 92,37. in Wicarum perfidia. 93,35 cum Hama pugile lucta. 95,19.

Starcatherus Suetici belli ſcriptor. 129,5. 132,2.

Starcatherus ab occidendo Olone ſola oculorũ acie depulſus. 133,29.

Starcatherus vitæ diuturnioris pertæſus, volũtariæ ſeſe morti offert. 135,6. 136,17. &c.

Starcatheri acta. 94,38. & fol. ſeq. ab ipſomet carmine expoſita. 135,33 & ſeq. verſibus.

Starcatheri auſteritas. 102,15. 103,6. cõſtantia.

tia.ib.37.celeritas.99,35.tolerātia ac forti tudo miranda. 100,4. effigies ſaxo impreſſa ib.31.fuga 114,24.magnanimitas 100 55.ſobrietas. 93,48 &c. luxus & ocij odium. 96,17.102,39.interitus. 138,40.
Steffnicæ prouinciæ dimidium aris à rege pro imperij expiatione collatum. 191,26.
Stenbiorn. 88,2.
Stephanus pontifex Vpſalenſis. 297,23.
Stethinnenſe promontorium. 223,2.309,29.
Stiklæ virginis pudicitia. 82,24. cædes. 125,45.
Stipitem per omnes libertatis petendæ gratia mittendi mos. 329,6.
Stitinum oppidum. 302.27. eiuſdem ſitus. ib.31. oppugnatur. ib.37.
Stitini præſidio non defendi, prouerbium. 302,33.
Stolpa vicus. 278,36.
Storuerkus. 92,37.
Stormaria. 330,18.
Strategema. 19,27.20,3 & 12. incendendæ vrbis. 12,6.20,3.61,4. in perterebrandis hoſtium nauigijs. 66,23.71,47.
Strela inſula. 281,8.336,50.
Strumicus athleta captus. 310,20.
Strunicus Sclauorum rex, eiuſque cædes. 76,45,ibid.53.
Stultitiæ ſimulatæ exemplum. 45,8.
Sturbiornus regno eiectus. 164,39. occiſus. 165,9.
Suanhitæ puellæ indoles. 20,32. in virum charitas. 26,6.
Suanlogha Regneri vxor. 155,12.eiuſdē ad virum mœrore proſtratū exhortatio. 157 48.mors. 158,21.
Suantouitus ſimulacrum, eiusq; apud Rugienſes ſuperſtitio. 288,36.eiuſdem euerſio. 292,21.
Suarinus Gothiæ præfectus ob regni affectati ſuſpicionem in pugnæ certamen vocatus opprimitur. 8,19.
Suen. 129,32.
Suddathorp oppidum. 191,55.
Sueno furcatæ barbæ cognomine clarus. 25, 26.166,26.167,41.regnū parricidio occupat. 168,13. eiuſdem in Chriſtianam religionem impietas. ib.32. captiuitas. 169, 26. redemptio.ib.exilium. 170,23 &c.
Sueno religionem Chriſtianam amplexus, regno & patriæ reſtituitur 170,38.eius mors. 173,27.
Sueno Kanuti filius ex Aluuina. 177,24. mors eius. 181,33.
Sueno ſecundus, rex. 182,54.183,1 &c.
eiuſdem cum Magno pugna. 183,46.
Sueno ab Haraldo victus. 184,22. eiuſdem circa religionē ſtudiū, libido, filij. 187.47. inceſtus. 188,14. impietatis expiatio. 190, 22.mors. 191,54.192,1 &c.
Sueno ex præfecto ſacerdos 189,4. eiuſdē lucrarū latinarum ignorātia, earundemq; poſtea ſtudium ib. pontifex Wilhelmo ſuccedit. 192,37.
Suenonis pontificis apud Danos authoritas. 201 52. religionis ſtudium. ib.53.202,1 &c.
Suenonis Erici ſecundi filij ambitio. 207,11.
Sueno tertius, rex. 228,42. eiuſdem poſt virtutem bellicam in excolendis muniendisq; locis ſtudium. 234,25. & poſt in ocium ac vitia declinatio. 237,15.cum Waldemaro colloquium. 246,26.
Suenonis fuga & exilium à Germanico cantore recitatum. 248,23.
Suenonis in Waldemarū perfidia. 246,26. item in Kanutum. 247,26.248,25 &c.
Suēonis fuga & captiuitas. 252,17.interitus ib.
Sueno Aruſij pontifex. 278,39.293,9.
Suenonis Danorum regis ſuperſtitio. 288,28.
Sueno Scolingus. 295,48.
Suecones à Sialandenſibus deleti. 35,27.
Sueonum duces fortiſſimi qui. 130,45.
Sueonum erga exules animus. 233,7.
Suerco Sueonum rex conſtitutus. 221,8. eiuſdem interitus. 245,7.
Suerco Kanuti vitricus. 233,5.
Suertingus Saxoniæ regulus. 92,27.102,30. eiuſdē fraudulentia. 95,38.& cædes ib.49.
Suerus ex ſacerdote miles. 311,20.
Suetia. 3,25.4,28. Danis ſubdita. 26,28.
Sueticum bellum. 6,36.eiusq; duces. 129,32.
Suibdauus. 94,25.
Suina. 321,15.
Sumblus Phinnorum rex. 8,30.
Summoriam & Normoriam prouincias Rollerus vectigales effecit. 80,46.
Sundby vicus. 241,11.
Suno captus oculis priuatur. 230,34.
Sunonis in Waldemarū fides. 243,26.item in eiuſdē præſentiēda morte auguriū. 332,34
Superbiæ incitamentum proſperitate nullum maius. 43,30.
Superi obſequio, non viribus propitiandi. 190,41.
Suſa fluuius. 119,46.120,25.
Swauildæ ſpecies eximia, & cædes miſeranda. 142,3.
Suuertinum oppidum. 278,4.
Suuibdagerus rex. 8,32. &c. ab Hadingo oppreſſus. 12,14.

Sybbonis cædes. 140,44.
Syfridus Thuringus Waldemari gener. 331,36, 335,19.
Sygaſtha inſula. 325,52.
ſiue Sygoſtha. 326,17.
Sygne 108,50. 114,31. 115,54.
Sygnes cum Hagbartho complexus & colloquium. 117,18 &c. inq́; eundem iam morituram fides. 118,46.
Sygrutha Vngui ni regis filia. 112,41.
Syra inſula. 219,54. 223,37. 297,51.
Syricus rex. 25,34.
Syrita regina. 170,48. ex inſidijs fluctibus immerſa. 172,13. Suenoni nupta. ibid.
Syritha pudicitia. 113,6. 114,7.
Syuardus Noruagiæ rex cæſus. 152,24.
Syualdus cum ſeptem filijs ab Haldano exitio traditur. 111,52.
Syuardus Haldano patri, Starcatheri virtute ſuccedit. 101,41 &c.
Syuardus Sueti æ rex. 108,50.
Syuardus Gothorum rex. 114,33.
Syuardus eius nominis primus Danorum rex. 138,48. eiuſdem mors. 139,35 &c.
Syuardus ſecundus rex, cognomento Ring. 151.39. moritur. 152.23.
Syuardus tertius, rex. 153.35. 160.5. vulneratus miro prodigio reſtituitur. 154.3.
Syuardi ſinus. 160.3.
Syuardi ſerpentini oculi. 154.17. nunciata patris morte ſtupor. 159.27.
TAcho Danicæ dè Sclauis victoriæ nuncius. 339,1. *Taka.* 271.29.
Tander. 84.27.
Tannas gigas. 95.4.
Tatar. 129,38.
Temeritatem libertate nutriri. 63,47.
Tempore aut caſu humani animi ægritudines leniri. 253,8.
Tetiſzlauus Rugianorum rex. 278,2. 293.4.
Tengillus rex. 83.55.
Thetleui militis in Kanutum & Waldemarū facinus. 248.28 &c.
Thetleuus captus. 252.32. occiſus. ibid
Theuthonia. 2.46.
Theutones Danis ſubiugati. 25.38.
Theutonum luxus. 102.50. 104.10 &c.
Thira. 161.38. eius pudicitia. ib. in prodendo Gormoni de filio eius nuncio calliditas. 162 52. 165.1 &c. virilis in regno adminiſtrando animus. 161.15. mors. 166.38.
Thira Suenonis filia. 170.18. Olauo Noruagiæ regi vxor data. 172.8.
Thiuta fluuius. 228.21.
Thola ſiue Tholas. 134.9.
Thor præſtigiator pro deo cultus. 21,36. 93.1. 147.5. 110.34.
Thora Cuſonis filia Helgoni compreſſa. 25.33. eidemq́; impetrante Hothero in matrimonium data. 37.15.
Thora Herothi filia. 152.55. Regnero in vxorē data 153.10. moritur. 154.18.
Thoraldus. 20.30.
Thoraluus. 164.11.
Thorberni equitis facinus. 280.15.
Thorberni vicus 248.6. perfidia. ibid.
Thorbiorn. 88.3.
Thorbiornus. 244.41.
Thordo Lundenſium præfectus. 320,31.
Thorias Longus. 80.47.
Thorias pirata. 134.49. Noruagiæ dux. 135,2.
Thorilda Haldano deuicti Grimmonis præmium data. 112,21 &c.
Thorilda in priuignos ſæuitia. 20.29.
Thorkillus 132.11. eiuſdem cum Gormone rege ad ſcrutandos Oceani fines nauigatio. 144.44. 145.1 &c. in monſtrorum inſidijs cauendis prudentia. ibid. 50. 146.1 &c. intemperantia. 147.28. ad Vgarthiloci oraculum profectio. 148.8 &c. eiusq́; reducis cum ingrato rege expoſtulatio. 149.38.
Thorkillus ad Germaniam delatus Chriſtianorū ſacrorū rudimentis imbuitur. ib. 27.
Thorkillus Suetiæ dux. 157,2.
Thormerus, eiuſdemq́; captiuitas. 320,49.
Thorny. 129,37.
Thoro inſula. 25,33.
Thoronis admirandum robur. 37,53. 38.1 &c.
Thoro pugil. 110,26.
Thoro regulus. 128,19. cæſus. ib. 39.
Thorſta vicus. 230,53.
Thoruillus rex. 128,40.
Thoruingus. 129,37.
Throndus à ſorore Ruſla victus. 134,26.
Thrugillus cognomine Sprageleg. 175,16.
Thrugothus. 201,18.
Thuningus. 15,53.
Thynna inſula. 303,55.
Tiruingar. 84.27. *Toli.* 129,44.
Toko pirata oppreſſus. 111,7.
Tokonis cædes. 126,44.
Tokonis ſagittandi peritia. 166.46. & de eodē non diſſimilis hiſtoria, ei quam de Wilhelmo Tell referunt Heluetij. ib. & 167.1 &c eiuſdem de Tyranno vindicta. 168,24.
Tokonis in ſedanda cōcionis turba autoritas. 249,14.
Toko Burgalenſis pontifex. 263,18.
Toko Wendilenſium pontifex. 282,23.

Topsho-

Topihogicum nemus. 192, 17.
Torkilli auaritia. 23, 17.
Toronis Riparum antiſtitis perſidia. 218, 35. 219, 1.
Toſtonis ferocitas. 16, 51. ab Hadingo occiditur. ib. 20.
Toſto Peculator. 198, 18.
Toſto victimarius. 128, 20.
Touo Longus. 295, 51. 297. 47.
Tranno Ruthenorum rex. 19, 35.
Tribuſana prouincia. 281, 47.
Triumphus antè carpendus quàm cenſus. 23, 53.
Tuko Wendilenſium antiſtes. 316, 18.
Tummi. 129, 45.
Tunibergum oppidum. 277, 22.
In Turcas bellum toto orbe Chriſtiano ſuſceptum. 229, 37
Tyle vltima. 129, 36.
Tylenſium induſtria. 2, 12.
Tymmonis Stalandici virtus. 174, 2.
VAgnophrus gigas. 9, 10.
Vagnoftus. 13, 21.
Vartiſclauus Sclauiæ rex. 212, 47
Vbbo Vluilda vxore fretus Daniæ regnum occupat. 22, 17.
Vbbonis magnanimitas. 43, 35.
Vbbo athleta. 125, 50. 129, 48. multi nominis pugil, eiuſdemq́; interitus. 132, 22
Vbbo Regneri filius. 155, 34. eiuſdem regni affectatis inſolentia. 156, 54. captiuitas. 157, 21
Vbbo patrem bello adoritur. 157, 17. eidem reconciliatur. 158, 1.
Vbboni Erici ſecundi filio regnum delegatur. 207, 34.
Vbbonis ſuſpendium. 222, 24.
Verundia. 3, 12.
Veſpaſius rex ab hoſtibus inter ocia ac luſus necatur. 20, 7.
Vffo Aſmundi filius fugit. 13, 45. ab Hadingo opprimitur. 16, 19.
Vffo Wermundi filius, eiuſq́; adhuc iuuenis auſteritas. 54, 23. &c. & magnanimitas. 57 53. &c. diuturniq́; ſilentij cauſa. 58, 22. robur. ibid. 37. & in duobus vno prælio oppugnandis ſuperandisq́; virtus. 59, 6. 203, 42 Daniæ & Saxoniæ regnum ſuſcipit. ib. 32.
Vgarthilocus. deus. 147, 55. 148, 1. &c. eius oraculum conſulturus accedit Thorkillus. 148, 13. eiuſdem ſpecus. 149, 6. fœditas. ibid. 48.
Vggerus vates. 80, 20.
Viggonis facetum ſcomma, armilla donatum. 28, 22.
Viggo ſolus Danis cum rege oppreßis ſuperſtes. 35, 1. eiuſdem in rege vlciſcendo fides. ib.
Vigletus rex. 53, 42. victus ibid. victor. ibid. eius mors. 54, 18
Violentia neceßitate axcuſabilis. 274, 10.
Virginis violatæ pœna. 79, 35.
Virginum intacta libertas apud Danos. 70, 44
Virginum ſylueſtrium, bellicæ fortunæ præſidum, conclaue. 36, 13. 39, 12.
Virginum votis multum ineſſe varietatis. 63, 14.
Viribus quàm verbis confligere ſpecioſius. 77. 48
Viridis portus. 331, 42
Virtus aut præmijs paſcitur, aut laudibus incitatur. 27, 44.
Virtus luxus eſſe ne ſpectatrix quidem poteſt. 94, 14.
Virtus metallo potior. 24, 8.
Virtus ne à neceſſarijs quidem ſecura. 44, 50.
Virtutis & formæ colliſio. 116, 13.
Virtuti fortunam deferendam, non contrà. 77, 43.
Virtuti nulla non ætatis pars congrua exiſtimari debet. 8, 28
Virtute inuidiam vincere difficile. 92, 34
Virtute non numero bella gerenda. 134, 5.
Viſza fluuius. 186, 35.
Vita cunctis re prior. 36, 48
Vita indignos eſſe, qui eam ſcelere comparare aut tueri ſtudent. 144, 10
Vitium alterum alterius incitamentū. 44, 54.
Vitiorum teneræ ætati impreſſorum tenacia veſtigia. 22, 42.
Vittho Freſonum pirata. ibid. 52.
Vitolfus Haldano vulnerato medetur, 110, 15.
S. Vitus Coruegienſis, eiuſdemq́; apud Rugienſes ſimulacrum. 289, 11.
Vluilda. 108, 50.
Vluildæ ambitio, & in patrem Hadingum impietas. 17, 33. item in fratrem Frothonem & maritum Scottum. 22, 34. ib. 48. &c.
Vluilda Norica. 221, 12.
Vluo Gallitianus. 201, 18.
Vluonis mira progenies. 175, 17. eiuſdem calliditas exequendi in Kanutum odij. ibid. 51. cædes. 178, 5.
Vluonis captiui interitus. 252, 29.
Vndenſakre locus. 53, 49
Vnguinus Gothorum rex. 112, 41. item Danorum conſtitutus. ibid.
Vnno Bremenſium pontifex. 171, 47.
Voluptas rerum amaritudini ſuccedens, iocundior. 72, 48.
Voto ſe aſtringendi priſcorum procerum mos. 28, 39. 30, 18.

Vpſala. 12,19. 13,40. 38,34. Sueciæ nobiliſſima vrbs. 99,22.
Vrcina ſylua. 284,29.
Vrſa. 26,2. eius cum patre inceſtus. ib. Athiſlo Hothbrodi filio nupta. ib. 28, & in eundem aſtus. ibid.
Vrſi ſanguine poto, robur corporis augeri. 28,12.
Vrſo adamata puella. 174,51 &c.
Vigarthia. 158,3.
Walogustum caſtellum obſeſſum. 270,7.
Walagoſti dominiũ trifariã diuiſum. 279,10
Walagoſti mœnia ampliata. 310,30.
Walagoſti oppidi expugnatio. 322,7. obſidio. 339,24.
Walbrunna locus. 120,7
Waldemarus rex. 165,18. 169,1. 186,11.
Waldemarus Rutenorum rex, IariZlauus etiã dictus. 187,49.
Waldemarus diui Kanuti filius. 231,2. eiuſdem in pugnando virtus. 233,49. fides & integritas. 236,48. cum Suenone expoſtulatio. 246,26. nuptiæ. 230,28. patientia. ibid. iræ pertinacia. 281,43. integritas & conſtantia. 311,17. auguſta proceritas. 330,51. obitus. 332,44.
Waldemari arbitrio regnum tripartito diuiſum. 247,28.
Waldemari inſidijs mire ſeſe extricantis virtus. 248,40. &c. fuga periculi. 249,40.
Waldemari cum Suenonis copijs pugna. 251,33, &c. victoria. 252,10. regni initia. 253,12.
Waldemarus rex ſuſcepto in Falſtrenſes bello grauiſſimum morbum incidit. 254,54
Waldemarus à Wicenſibus rex appellatus. 277,18.
Waldemari pater diuinitate, filius autem regno eodem die honoratus. 197,26.
Waldemaro ſtructæ à Magno & Kanuto inſidiæ quomodo proditæ. 311,46. &c. eiuſdem in Magnum inſidiatorem benignitas. 317,23
Waldemari regis laus. 2,23. 3,17.
Walungia. 266,23.
WathyſZlauus Stitini præfectus. 302,49.
Waſce athleta. 95,7. qui & Wilzce. ib.
Webiorga. 129,46.
Wecha. 41,10
Wegthbiorg puellæ virilis animus. 132,10
Wemundus. 114,34.
Wendala. 165,3
Wera pons. 87,6. 221,19.
Werendorum deditio. 239,34.
Wermundus rex. 54,19. cæcus. 57,33. &c.
Werundia. 131,14.
Weſetus athleta, 124,28. occiditur. ib. 46.
Weſtmarus. 61,28. eiuſdem infœlix cum Erico pugna, atq; obitus. 71,29.
Wethemãnus pirata. 234,32. 258,9. 278,30.
Wiby villa. 315,45.
Wik prouincia. 82,8. 83,39.
Wicari regis fatum. 93,27.
Wigo. 54,33. 57,20.
Wilhelmus pontifex. 185,25. 188,23.
Wilhelmi epiſcopi obitus mirabilis. 192,20. circaq; eiuſdem violatum ſepulchrum miraculum. 195,8. &c.
Wilhelmi reliquiarum odor. ibid. 28
Winus Sclauorum princeps. 94,46.
Wiſinnus gladiator. ib. 55. cæſus. ib. & 95,1.
Wiſna virilis animi fœmina. 129,50.
Witheby vicus. 152,25.
Withſercus Regneri filius. 155,12. Scytharũ prouinciæ præfectus. 156,11. Daxonis inſidijs circumuentus. 157,27. eiuſdem forma. ibid. 34, in deligendo mortis genere fortitudo. ibid. 38
Withora inſula. 289,22.
Wulf. 244,40.
Vulgus iniquus virtutis interpres. 122,3.
Vulnera aduerſo corpore excepta laudi, non decori eſſe. ibid. 2.
Vulpeculæ penſio. 150,38.
Worthyngum oppidum. 332,23
Vxorem ducturo quæ æſtimanda. 52,44.
Vxoratus quiſq; timidiſſimus. 239,16.
ZVliſter dux. 322,8.
Zuuina fluuius. 298,34.
Zuinenſium arcium expugnatio. 340,24.
Zuyna oppidum. 331,4
Zyudra. 279,23 &c.

FINIS.

Obſeruata quædam poſt impreſſionem operis.

Pag. 1. verſu 28. lege quantum pro quanquam. 305,55. tanta. 289, in margine Stuatira. 132. itidem in margine multi pro inulti.

FRANCOFVRTI AD MOENVM
EXCVDEBAT ANDREAS WECHELVS.
ANNO SALVTIS M. D. LXXVI.

G. 33.

F6